

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE
STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

UITSPRAKEN WERKJAAR 2015
STUDIEBETWISTINGEN DEEL 1

Inhoud

Zitting van 15 januari 2015

rolnummer 2014/532

rolnummer 2014/540

rolnummer 2014/541

Zitting van 22 januari 2015

rolnummer 2014/544

rolnummer 2014/545

rolnummer 2014/546

rolnummer 2014/547

Zitting van 30 januari 2015

rolnummer 2014/391

rolnummer 2014/542

rolnummer 2015/001

rolnummer 2015/003

rolnummer 2015/006

Zitting van 9 februari 2015

rolnummer 2014/459_523

rolnummer 2015/003(verbeterend besluit)

Zitting van 17 februari 2015

rolnummer 2015/004

rolnummer 2015/010

Zitting van 26 februari 2015

rolnummer 2015/021

rolnummer 2015/022

rolnummer 2015/024

Zitting van 31 maart 2015

rolnummer 2015/028

rolnummer 2015/039

rolnummer 2015/040

[**Zitting van 16 april 2015**](#)

rolnummer 2015/023

rolnummer 2015/045

rolnummer 2015/052

[**Zitting van 21 april 2015**](#)

rolnummer 2015/025

rolnummer 2015/026

rolnummer 2015/027

rolnummer 2015/030

rolnummer 2015/031

[**Zitting van 12 mei 2015**](#)

rolnummer 2015/056

rolnummer 2015/060

rolnummer 2015/068

rolnummer 2015/070

[**Zitting van 19 mei 2015**](#)

rolnummer 2015/072

rolnummer 2015/076_079

rolnummer 2015/077

Zitting van 15 januari 2015

Rolnr. 2014/532 - 15 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 15 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoeker tekent beroep aan tegen de beslissing van de vicerector studentenbeleid waarbij verzoekers intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoeker heeft een aanvraag tot erkenning van elders verworven competenties ingediend bij verwerende partij.

Het beroep betreft de weigering van bekwaamheidsbewijzen voor de competenties met betrekking tot de opleiding master in de architectuur, behoudens voor de competenties 'The student is able to integrate visual and graphical competencies in the research process' en 'The student is able to develop a research based design project'.

Verzoeker stelde op datum van 16 november 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid van 4 december 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De bestreden beslissing luidt dat tijdens het interview de competenties rond drie domeinen (analyse, techniek en design) werden getest, en dat daarbij zowel algemene als specifieke vragen werden gesteld, waarop de verzoeker veelal onvoldoende antwoord kon geven. De beroepsinstantie motiveert dat, hoewel niet alle competenties steeds nodig zijn in een architecturale setting, deze wel deel uitmaken van de leerdoelstellingen van de resterende opleidingsonderdelen van de master waarvoor verzoeker een vrijstelling nastreeft. Er wordt overwogen dat de kennis van de technische aspecten van bouwen, een architecturale visie en een kritische analyse van de eigen prestaties cruciaal in de opleiding zijn, dat het ingediende dossier veelal onvoldoende was en dat de beoordelingscommissie niet werd overtuigd door de toelichting die door de verzoeker werd gegeven. De bestreden beslissing stelt voorts dat de authenticiteit van de voorgelegde documenten niet in vraag gesteld werd, maar dat uit het interview is gebleken dat er onvoldoende competenties met betrekking tot constructies en

structurele aspecten in design zijn aangetoond en dat het dossier geen informatie bevat die tot het tegendeel doet besluiten.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 4 december 2014 aan verzoeker overgemaakt. Bij aangetekend schrijven van 9 december 2014 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij maakt geen opmerkingen inzake de ontvankelijkheid van het beroep. De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoeker zich in een enig middel beroeft op de schending van het motiveringsbeginsel, in samenhang met het redelijkheidsbeginsel.

Argumenten van de partijen

Verzoeker stelt in essentie dat hij op basis van volgende elementen in zijn dossier aantoont de vereiste competenties te hebben behaald, en bijgevolg aan hem het diploma van architect moet worden toegekend:

- portfolio als bewijs van verzoekers internationale en nationale ervaring met verwijzing naar projecten waarvoor verzoeker geheel dan wel gedeeltelijk verantwoordelijk was;
- negen aanbevelingsbrieven van objectieve en onpartijdige deskundigen;
- curriculum vitae met verwijzing naar opleiding (o.a. Palestijns diploma bachelor gelijkgesteld met de Vlaamse graad van bachelor in de architectuur), ervaring, competenties en vaardigheden;
- masterdiploma in Urban Studies;
- werkzaam als architect bij belangrijke Belgische architectenkantoren.

Verwerende partij replicaert in de antwoordnota dat verzoeker probeert aan te tonen dat hij voldoende capaciteiten heeft om te werken als architect, maar dat zulks niet relevant is. Verwerende partij voert aan dat verzoeker nalaat de beoordeling te weerleggen dat hij bepaalde competenties niet bezit. Zij wijst erop dat het in de EVC-procedure op de verzoekende partij aankomt om aan te tonen bepaalde competenties, verbonden aan de leerdoelstellingen van opleidingsonderdelen uit de master in de architectuur, te hebben verworven. Verzoeker werd er, volgens verwerende partij, op gewezen dat er verworven competenties moeten aangetoond worden die verband houden met de afgesproken opleidingsonderdelen, wat verzoeker heeft nagelaten te doen.

Ter zitting werpt verzoeker nog op dat het redelijkheidsbeginsel is geschonden doordat de beoordeling van de gevraagde bekwaamheidsbewijzen niet op een voldoende kwalitatieve en grondige wijze is gebeurd, in hoofdorde omdat het interview te kort was om een volledige beoordeling op te kunnen steunen. Dit middel is niet ontvankelijk, daar het niet in het verzoekschrift voor de Raad werd opgeworpen terwijl de Raad niet inziet wat verzoeker er zou kunnen hebben van weerhouden om zulks te doen.

Hetzelfde geldt voor het argument van verzoeker dat de vragen van de beoordelingscommissie eerder vanuit een academisch en ingenieursperspectief werden gesteld terwijl verzoeker reeds actief is op de arbeidsmarkt en zijn antwoorden vanuit dat referentiekader heeft gegeven.

Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over het al dan niet toekennen van een bewijs van bekwaamheid voor specifieke competenties niet in de plaats kan stellen van de bevoegde

instanties. De Raad kan in het licht van artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs enkel nagaan of de bestreden beslissing niet onregelmatig tot stand is gekomen c.q. niet (kennelijk) onredelijk is.

Een EVC-procedure is er, in tegenstelling tot de EVK-procedure, op gericht om op basis van werkervaring verworven competenties te laten erkennen, wat leidt tot een bewijs van bekwaamheid voor specifieke competenties. Op basis van een bewijs van bekwaamheid (steunende op competenties) kunnen dan vrijstellingen voor bepaalde opleidingsonderdelen bij een betrokken onderwijsinstelling worden aangevraagd en bekomen, wat dan weer een andere beoordeling is.

Dit impliceert dat de EVC-beoordelingscommissie haar onderzoek en beoordeling kan en moet richten op competenties.

Uit het dossier blijkt *in casu* dat met verzoeker een lijst van opleidingsonderdelen werd overeengekomen, waarvoor hij via de EVC-procedure de verbonden competenties wenste aan te tonen teneinde een vrijstelling te bekomen. De Raad stelt vast dat de bevoegde instantie tot het oordeel is gekomen dat verzoeker, behoudens voor 2 competenties, niet heeft aangetoond de betrokken competenties te hebben verworven.

De argumentatie van verzoeker bestaat erin dat hij stelt in staat te zijn te werken als architect, maar de Raad leest in het verzoekschrift geen precieze weerlegging van de bevindingen omtrent het al dan niet verworven hebben van de competenties, noch geeft verzoeker precieze aanwijzingen waaruit blijkt dat hij de relevante competenties zou hebben bereikt.

De stukken van verzoeker (algemene portfolio, een curriculum vitae, het masterdiploma in Urban Studies en referenties) zijn onvoldoende precies om het oordeel van de bevoegde instantie over de niet-toegekende bewijzen van bekwaamheid te weerleggen.

Binnen de grenzen van zijn controlebevoegdheid kan de Raad niet tot het oordeel komen dat de bestreden beslissing kennelijk onredelijk is.

Het enig middel is ongegrond.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 15 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Jim Deridder

Jan Geens

Henri Verhaaren

De secretarissen,

David Keyaerts

Nele Laseure

Rolnr. 2014/540 - 15 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 15 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]

- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken gevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekster tekent beroep aan tegen een aantal door haar betwiste beslissingen en tegen het uitblijven van een beslissing op intern beroep.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoekster was tijdens het academiejaar 2012-2013 ingeschreven in de opleiding Master in de psychologie.

Bij beslissing van de directeur studentenadministratie d.d. 21 januari 2014 werd een door verzoekster gevraagde afwijking van eerder aan haar opgelegde studievoortgangsbewakingsmaatregel, met name de weigering van verdere inschrijving gedurende vijf jaar wegens het herhaaldelijk niet-slagen voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]', afgewezen.

Op 27 januari 2014 stelde verzoekster een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling. Dit intern beroep werd bij beslissing van 28 januari 2014 onontvankelijk verklaard, op grond van de vaststelling dat het intern beroep buiten de decretale vervaltermijn van vijf kalenderdagen was ingesteld.

Bij besluit nr. 2014/008 van 6 maart 2014 vernietigde de Raad de beroepsbeslissing op grond van de vaststelling dat de initieel bestreden beslissing de beroepsmodaliteiten niet correct had vermeld.

In uitvoering van voormeld besluit van de Raad, nam de vicerector studentenbeleid op 14 maart 2014 een nieuwe beslissing, waarbij verzoeksters intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard. De beroepsbeslissing bevestigde de eerste beslissing van de directeur studentenadministratie d.d. 21 januari 2014 zodat de door verzoekster gevraagde afwijking van de opgelegde studievoortgangsbewakingsmaatregel opnieuw wordt afgewezen. De beroepsbeslissing motiveerde dat de weigering werd opgelegd op basis van de vaststelling dat verzoekster gedurende de academiejaren 2009-2010, 2010-2011 en 2012-2013 was ingeschreven voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]', zonder hiervoor te slagen. In de contacten

die er waren geweest met verzoekster en met haar advocaat, werden geen redenen gezien om de initiële beslissing te wijzigen.

Tegen deze beslissing tekende verzoekster opnieuw beroep aan bij de Raad. Bij besluit nr. 2014/043 van 22 april 2014 verwierp de Raad het beroep als onontvankelijk wegens gebrek aan ondertekening van het verzoekschrift.

Op 1 december 2014 diende verzoekster opnieuw een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling. Zij ontvangt geen beslissing inzake dit intern beroep, en wendt zich met een verzoekschrift van 23 december 2014 opnieuw tot de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

In haar antwoordnota voert verwerende partij aan dat er geen beslissing ten aanzien van verzoekster werd genomen die aanleiding zou kunnen geven tot een interne beroepsprocedure, en dat het verzoekschrift evenmin duidelijk maakt wat thans het voorwerp zou kunnen uitmaken van een beroep bij de Raad. Hieruit meent de Raad te kunnen afleiden dat verwerende partij minstens vraagtekens plaatst bij de ontvankelijkheid van verzoeksters beroep *ratione materiae*.

In haar wederantwoordnota spreekt verzoekster deze argumenten niet tegen.

De bedenkingen van verwerende partij moeten, desnoods derhalve, worden bijgevalen. De Raad kan in de door partijen voorgebrachte stukken geen initiële studievoortgangsbeslissing ontwaren waartegen verzoekster nog op ontvankelijke wijze een intern beroep zou kunnen instellen.

De laatste studievoortgangsbeslissing die ten aanzien van verzoekster werd genomen dateert van 21 januari 2014 en de interne bevestigende beroepsbeslissing dateert van 14 maart 2014; hierbij wordt de verdere inschrijving in de opleiding geweigerd, en die beslissing is definitief geworden na het voormelde besluit nr. 2014/043 van de Raad.

De Raad kan niet anders dan vaststellen dat er daarna ten aanzien van verzoekster geen nieuwe aanvechtbare studievoortgangsbeslissing meer werd genomen, ten gevolge waarvan er evenmin enig decretaal voorgescreven intern beroep uit te putten valt.

Het door verzoekster ingestelde beroep tegen het uitblijven van een beslissing op intern beroep mist derhalve grondslag, en is zonder voorwerp.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 15 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Jim Deridder

Jan Geens

Henri Verhaaren

De secretarissen,

David Keyaerts

Nele Laseure

Rolnr. 2014/541 - 15 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Hebbende als raadsman [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 15 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken gevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekster tekent beroep aan tegen de beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep waarbij verzoeksters intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoekster is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in het voorbereidingsprogramma en de master in het management.

Het beroep heeft betrekking op de beslissing tot het opleggen van een voorbereidingsprogramma ten belope van 10 studiepunten (twee opleidingsonderdelen) voor de opleiding master in het management.

Verzoekster stelde op datum van 5 december 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid van 18 december 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie motiveert dat de toelatingsvoorwaarden tot de masteropleiding met ingang van het academiejaar 2011-2012 werden aangepast, en dat er enkel in overgangsmaatregelen was voorzien voor studenten die reeds voor het academiejaar 2011-2012 waren ingeschreven. Er wordt overwogen dat verzoekster in het academiejaar 2010-2011 niet was ingeschreven in de master in het management, zodat enkel de voorwaarden van toepassing konden zijn zoals die golden vanaf het academiejaar 2011-2012.

De bestreden beslissing overweegt verder dat het diplomasupplement van verzoekster uit september 2013 foute informatie bevat en geen onbeperkt recht kan genereren om onder deze voorwaarden voor een bepaalde opleiding te kunnen inschrijven. Bij een inschrijving voor een bepaald academiejaar, zo stelt de bestreden beslissing, moet steeds worden voldaan aan de toelatingsvoorwaarden zoals die op dat moment van toepassing zijn. Verzoekster kon

aldus op basis van de toelatingsvoorwaarden van 2014-2015 niet rechtstreeks worden toegelaten tot de masteropleiding, en zij werd hierop gewezen tijdens twee contacten met de studietrajectbegeleider.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 18 december 2014 aan verzoekster overgemaakt. Bij aangetekend schrijven van 23 december 2014 diende verzoekster een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep. De Raad ziet evenmin aanleiding om ter zake ambtshalve opmerkingen te maken, zodat het beroep ontvankelijk is.

5. Grond van de zaak

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat verzoekster partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het vertrouwensbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het beginsel '*patere legem*'.

Argumenten van de partijen

Verzoekster voert aan dat in het diplomasupplement bij haar bachelordiploma bepaalde rechten werden toegekend, met name de rechtstreekse toegang tot de master in het management (meer bepaald: zonder een voorbereidingsprogramma), die volledig in de lijn van de verwachtingen lagen. Zij stelt dat verwerende partij aldus bepaalde verwachtingen heeft gecreëerd, die zij nu schendt, waarbij er ook onvoldoende rekening werd gehouden met verzoeksters specifieke situatie. Aan de bestreden beslissing wordt ten slotte verweten dat er onvoldoende overgangsmaatregelen werden getroffen, zodat verzoekster, hoewel zij in het oude en zwaardere bachelorsprogramma haar diploma behaald heeft, onterecht een voorbereidingsprogramma moet volgen.

Verwerende partij replicaert in de antwoordnota dat het diplomasupplement geen onbeperkt recht op toegang verleent tot de master in het management. Zij stelt dat verzoekster zich pas bij de start van het academiejaar 2014-2015 wenste in te schrijven hoewel ze reeds in september 2013 haar bachelordiploma heeft verworven. Verwerende partij werpt verder nog tegen dat verzoekster werd geïnformeerd over de toelatingsvoorwaarden en dat zij de toelatingsvoorwaarden heeft aanvaard door haar effectieve inschrijving.

In haar wederantwoordnota voegt verzoekster nog toe dat zij haar keuze voor de minor Beleid en Economie heeft gemaakt precies omdat zij kon doorstromen naar de master in het Management. Zij besluit dat zij alle opleidingsonderdelen, met uitzondering van de bachelorproef omwille van een studie-uitwisseling in Japan, aflegde onder het oude programma dat wel toegang verschafte tot de master Management.

Beoordeling

Verzoekster wordt middels een nieuwe individuele bestuursbeslissing verplicht tot het volgen van een voorbereidingsprogramma. Uit de voorgebrachte stukken blijkt dat het diplomasupplement bij het diploma waarin de graad van bachelor in de taal- en regiostudies: japanologie aan de verzoekende partij wordt toegekend – zijnde een individuele rechtscheppende bestuurshandeling – uitdrukkelijk vermeldt dat het bachelordiploma rechtstreeks toegang verleent tot de opleiding 'master in het management', en dit zonder enige beperking in de tijd, zodat *de iure* een beslissing voorligt die verzoekster vrijstelt van het volgen van een voorbereidingsprogramma om toegang te krijgen tot de 'master in het management'.

Wat de concrete juridische draagwijde van de vermelding en toekenning van een recht in het diplomasupplement betreft, wijst de Raad op de artikelen 3 en 3bis van het Besluit van de Vlaamse Regering van 11 juni 2004 tot vaststelling van de vorm van de diploma's en de

inhoud van het bijhorend diplomasupplement uitgereikt door de instellingen voor hoger onderwijs in Vlaanderen¹.

Het diplomasupplement is onlosmakelijk met het diploma – zijnde een rechtscheppende akte – zelf verbonden, en in het diplomasupplement moet verplicht worden vermeld tot welke opleidingen het diploma een rechtstreekse toegang verleent. Het diploma, evenals het daarmee onlosmakelijk verbonden diplomasupplement, is dus een rechtscheppende akte, waaruit door verzoekster rechten kunnen worden geput. In die zin heeft de verwerende partij aan verzoekster een *prima facie* onbeperkt recht tot rechtstreekse toegang tot de master in het management toegekend.

Naar oordeel van de Raad is dit toegekende recht op rechtstreekse toegang thans definitief verworven. De Raad stelt vast dat artikel van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) 2013-2014 (eerste academiejaar na de uitreiking van het diploma), evenals artikel van het OER 2014-2015 (thans gewenste inschrijvingsjaar)², bepaalt dat in het programmaboek de diploma's worden vermeld die rechtstreeks toegang geven tot een bepaalde masteropleiding.

De vermelding in het diplomasupplement en de toekenning van het recht op rechtstreekse toegang tot de 'master in het management' stemmen niet overeen met de in 2013 en thans geldende toelatingsvoorraarden uit het programmaboek. De Raad is van oordeel dat deze onregelmatigheid of vergissing van verwerende partij evenwel niet dermate ernstig is, dat daarmee de beslissing tot toekenning van het recht op rechtstreekse toegang in het diplomasupplement als onbestaande beschouwd moet worden. Daarnaast ziet de Raad geen aanwijzingen van bedrog of fraude in hoofde van verzoekster. Dit alles heeft tot gevolg dat het onregelmatig toegekende recht tot rechtstreekse toegang *in casu* enkel nog kan worden ingetrokken of opgeheven met een nieuwe beslissing binnen de termijn waarbinnen een beroep bij de Raad mogelijk was.

De Raad stelt vast dat, in alle denkbare hypotheses, de vervalttermijn voor het instellen van een extern beroep tegen het toekennen van het diploma (en daarmee onlosmakelijk verbonden, het diplomasupplement en de inhoud daarvan) is verstreken, zodat het toegekende recht op rechtstreekse toegang tot de 'master in het management' door verwerende partij niet meer expliciet of impliciet kan worden ingetrokken of opgeheven.

Met andere woorden, de beslissing tot het opleggen van een voorbereidingsprogramma, hoe miniem ook, doet minstens impliciet afbreuk aan de beslissing tot het toekennen van een recht op rechtstreekse toegang in september 2013. Er anders over oordelen zou tot gevolg hebben dat verwerende partij onbeperkt de mogelijkheid zou hebben om de door haar toegekende rechten in het gedrang te brengen, wat naar het oordeel van de Raad ingaat tegen het rechtszekerheidsbeginsel en het beginsel van verworven rechten.

Het eerste onderdeel van het middel is gegrond.

Het tweede middelonderdeel kan niet tot een ruimere vernietiging leiden en kan derhalve verder onbesproken blijven.

BESLUIT

- 1. Het beroep is ontvankelijk en gegrond.**
- 2. De Raad vernietigt de beslissing van 18 december 2014 van de vicerector genomen in het raam van het intern beroep.**
- 3. De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 23 januari 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.**
- 4. De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.**

¹ In uitvoering van artikel II.252 Codex Hoger Onderwijs.

² In uitvoering van artikel II.221, §1, 7° en 8° Codex Hoger Onderwijs.

5. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 15 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Jim Deridder	Jan Geens	Henri Verhaaren
De secretarissen,		
David Keyaerts	Nele Laseure	

Zitting van 22 januari 2015

Rolnr. 2014/544 - 22 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Hebbende als raadsman Mr. [REDACTED]

Met kantoor te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 22 januari 2015.

Gehoord werd:

- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de verwerende partij heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing d.d. 3 september 2014 waarbij de verzoekende partij een 9/20 werd toegekend als score voor het opleidingsonderdeel '.....' en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie d.d. 22 december 2014 genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de bacheloropleiding 'Personeelswerk'.

Het beroep betreft de examenbeslissing van 3 september 2014 voor het opleidingsonderdeel '.....'.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 8 september 2014 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 17 september 2014 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat conform artikel [REDACTED] HOE een intern beroep per aangetekende zending diende te worden ingediend en diende te voldoen aan een aantal welomschreven vormvereisten. Het intern beroepsschrift werd niet per aangetekende zending ingediend zodat het niet ontvankelijk voorkwam.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 17 september 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 29 september 2014 diende verzoekende partij een eerste verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij besluit nr. 2014/319 d.d. 16 december 2014 vernietigde de Raad de bestreden beslissing d.d. 17 september 2014 op grond van volgende overwegingen:

"Hoewel de decreetgever de onderwijsinstellingen een ruime autonomie verleent om de vorm van het intern beroep vast te leggen, waaruit volgt dat de onderwijsinstellingen in het OER – al dan niet met sancties – ontvankelijkheidsvereisten kunnen vastleggen, meent de Raad dat deze autonomie niet onbegrensd is zodat hij toezicht houdt op de redelijkheid van het OER en op de wijze van toepassing van ontvankelijkheidsvereisten in concrete zaken.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij geen aangetekende zending heeft gebruikt om haar intern beroep in te stellen en dat de interne beroepsinstantie het intern beroep vervolgens heeft afgewezen wegens onontvankelijkheid op basis van het feit dat het intern beroepsschrift niet per aangetekende zending werd ingediend conform artikel HOE 2013-2014.

Artikel HOE 2013-2014 stelt als volgt:

"4.4.4.1. Intern beroep

Beroep aantekenen

Gaat een student niet akkoord met een studievoortgangsbeslissing? Dan kan hij intern beroep aantekenen. De student vraagt de coördinator Regelgeving en Klachtenbehandeling een heroverweging van de beslissing via een aangetekende brief. Bij een examenbeslissing doet hij dit binnen de vijf kalenderdagen na de proclamatie. In een ander geval doet hij dit binnen de vijf kalenderdagen nadat hij de beslissing heeft ontvangen.

Het beroep moet een handtekening bevatten van de student of van zijn raadsman. Is die raadsman niet ingeschreven als advocaat(-stagiair)? Dan voegt de student een schriftelijke machtiging toe. Daarnaast vermeldt de student minstens zijn identiteit, de bestreden studievoortgangsbeslissing en de feitelijke bezwaren die hij inroeft.

Ontvankelijkheidsprocedure

Bevat de aangetekende brief deze elementen niet? Of tekent de student pas beroep aan na de termijn van vijf kalenderdagen? Dan kan de coördinator Regelgeving en Klachtenbehandeling, of een gevormde, het beroep onontvankelijk verklaren.

Behandeling van het beroep

Verklaart de coördinator Regelgeving en Klachtenbehandeling, of zijn gevormde, het beroep ontvankelijk? Dan onderzoekt de coördinator Regelgeving en Klachtenbehandeling, of zijn gevormde, de gegrondheid van het beroep. Hij mag bij iedereen extra informatie inwinnen, ook bij de student. ..." (eigen nadruk)

De Raad wijst erop dat het vormvereiste van een aangetekende zending erop gericht is aan de akte van rechtsingang voor het intern beroep een vaste datum te geven en aldus bij te dragen aan de rechtszekerheid en behoorlijke rechtsbedeling (met name zekerheid en bewijsvoering over het – tijdig – instellen van het intern beroep). De Raad wijst er evenwel op dat door het opleggen van de sanctie door de interne beroepsinstantie op basis van de bepaling uit het HOE een overdreven formalisme wordt ingesteld met betrekking tot het intern beroep indien uit de omstandigheden van het dossier blijkt dat aan de doelstelling van het vereiste toch is voldaan. De Raad is dan ook van oordeel dat de sanctie gekoppeld aan het niet aangetekend versturen in casu onrechtmatig is daar zij daarmee kan leiden tot overdreven formalisme en een onredelijke beperking van de rechtsingang tot het intern beroep. Immers, het verbinden van een zware sanctie aan de miskenning van een vormvereiste, die de

facto volledig los is gekomen van de doelstelling waarvoor ze is ingesteld, beperkt de toegang tot het intern beroep op onevenredige wijze.

De Raad heeft in het verleden reeds geoordeeld dat, ingeval een verzoekende partij er voor kiest om haar intern beroep in te dienen in een vorm die niet door het OER wordt bepaald, de verzoekende partij de bewijslast draagt dat haar intern beroep in beginsel zowel tijdig, volledig als naar behoren ter kennis is gebracht van de bevoegde instantie.

Decretaal werd dwingend vastgelegd dat de vervallertermijn van vijf dagen voor het indienen van het intern beroep, ingaat daags na de proclamatie ingeval van examenbeslissingen. In casu dateert de examenbeslissing van 3 september 2014 volgens partijen zodat de laatste nuttige dag voor het aantekenen van het intern beroep 8 september 2014 was.

De interne beroepsbeslissing geeft weer als volgt evenals het voorgelegde stuk 2 van verwerende partij:

"...
Beste student

Ik heb jouw verzoekschrift van 08-09-2014 goed ontvangen. Hierbij vraag je een heroverweging van de studievoortgangsbeslissing van 03-09-2014. ..."

De Raad stelt op basis van het dossier vast dat de goede ontvangst van het intern beroep door de interne beroepsinstantie bevestigd werd met een datumstempel (10 september 2014) en dat de poststempel op de enveloppe 8 september 2014 aangeeft als datum van indiening van het verzoekschrift dat zelf gedateerd werd op 4 september 2014. De Raad stelt vast dat de bestreden beslissing op intern beroep ook 8 september 2014 zelf aangeeft als datum van het intern beroep. De Raad stelt eveneens vast dat het intern beroepsschrift gericht is aan de juiste instantie en prima facie ook volledig is. In deze omstandigheden ziet de Raad geen reden om het intern beroep onontvankelijk te verklaren.

Het intern beroep werd ontrecht onontvankelijk verklaard. "

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit nr. 2014/319 d.d. 16 december 2014 heeft de bevoegde instantie op datum van 22 december 2014 een nieuwe beslissing genomen na een uitnodiging tot horen waarop de verzoekende partij niet is ingegaan

De interne beroepscommissie heeft daarbij besloten de eerder toegekende score van 9/20 voor het desbetreffende opleidingsonderdeel te bevestigen en dit onder volgende motivering:

Motivering van de beslissing:

Uit de evaluatieformulieren blijkt dat de student voor de taak in eerste zittijd een 7/20 kreeg voor de taak, die ontstond door een 9/20 op basis van de inhoudelijke criteria, die zakte naar een 7/20 omwille van de vormelijke onvoldoende. Doordat in eerste zittijd echter ook een taak voor 20% van de evaluatie meetelde waarop de student hogere punten haalde, was haar totale cijfer in eerste zittijd echter een 9/20.

In de tweede zittijd wordt er voor 100% beoordeeld op de opdracht. Studente paste haar paper aan op basis van (een deel van) de feedback op het beoordelingsformulier en tijdens het inzagemoment en voldeed daarmee grotendeels aan de vormelijke criteria. De inhoud bleef echter in grote mate gelijk. Ze kreeg ditmaal dus een 9/20, die niet verminderd werd.

Om die reden klopt het argument als zou de student ondanks verbeteringen tweemaal dezelfde punten gekregen hebben, niet. Haar verbeteringen werden wel degelijk mee in rekening genomen en ze steeg van een 7/20 naar een 9/20.

Uit het beoordelingsformulier blijkt duidelijk dat de taak in eerste zittijd ook inhoudelijk tekort schiet, niet alleen door de 9/20 die voor het inhoudelijke deel wordt gegeven, maar ook door de twee criteria die als onvoldoende worden beoordeeld en de woordelijke commentaren daarbij. Er staat daarbij onder andere vermeld "beperkt 3,5 pagina's", waaruit de student volgens de commissie duidelijk had kunnen afleiden dat haar taak nog onvoldoende uitgewerkt was op inhoudelijk vlak. De commissie kan niet nagaan of er mondeling andere feedback werd gegeven, maar stelt vast dat de student op basis van deze schriftelijke informatie een voldoende duidelijk signaal kreeg dat haar taak onvoldoende inhoud bevatte. De studente was hiervan op de hoogte, hetgeen blijkt uit het feit dat ze bij haar beroepschrift dit beoordelingsformulier zelf meestuurt.

De commissie kan uit de documenten die vorhanden zijn niet afleiden dat de student te veel zou zijn beoordeeld vanuit het perspectief van een andere afstudeerrichting, aangezien de opmerkingen op het beoordelingsformulier van eerder algemene aard zijn.

De commissie acht de 9/20 voor de taak in tweede zittijd voldoende gemotiveerd op basis van de voorziene beoordelingscriteria op het beoordelingsformulier.

De beslissing van de interne beroepscommissie is genomen bij consensus.

3.7. Bij aangetekend schrijven van 27 december 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. *Uitputting interne beroepsmogelijkheden*

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. *Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad*

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 27 december 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 22 december 2014. De beslissing werd door verwerende partij per aangetekende zending van 23 december 2014 betekend aan de verzoekende partij doch uit nazicht via 'Track&Trace' van Bpost blijkt dat de verzoekende partij nimmer de zending heeft afgehaald. Gelet op de betekeningsdatum van 23 december 2014 waarvan de kennisname van de zending onbekend is voor de Raad, doch het ingediende verzoekschrift dateert van 27 december 2014, datum dewelke binnen termijn valt van de vervaltermijn van vijf dagen dewelke ten vroegste inging daags na de betekeningsdatum van 23 december 2014, met name 24 december 2014 om te eindigen op 28 december 2014, is het beroep tijdig.

3. *Voorwerp van het verzoekschrift*

De Raad beslist dat het beroep van verzoekende partij ontvankelijk is voor zover het de beslissing op intern beroep van 22 december 2014 betreft.

Het bij de Raad ingestelde beroep is in de aangegeven mate ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het redelijkheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in essentie dat zij haar paper voor de tweede zittijd heeft aangepast volgens de opmerkingen van de docente. Zij stelt dat de belangrijkste kritiek betrekking had op de besproken doelgroep van haar paper. Zij stelde dat haar paper niet alleen jongeren betrof, zodat zij met goedvinden van de docente de titel aanpaste en dat het werkstuk dan wel voldeed. Zij stelt ook dat zij haar werk taalkundig heeft laten nalezen en tijdig heeft ingediend en nog steeds maar evenveel als in de eerste zittijd, nl 9/20 gekregen heeft. Zij stelt dat de kritiek op de inhoud (te weinig betrokken op de probleemstelling en te weinig wetenschappelijke bronnen) en de omvang van de paper niet gemeld werd bij de eerste evaluatie. Zij stelt ten slotte dat de beoordeling gebeurde vanuit een verkeerd referentiekader. Zij wijst erop dat zij personeelswerk en niet recht studeert.

Verwerende partij stelt dat de beoordeling 9/20 in eerste zittijd niet op dezelfde manier tot stand gekomen als in tweede zittijd. In eerste zittijd werd in principe slechts 7/20 voor de taak gescoord (op basis van 9/20 voor inhoudelijke criteria, die echter zakte naar 7/20 omwille van de beoordeling van de vormelijke criteria). Zij wijst er echter op dat in eerste zittijd ook een andere taak voor 20% meetelde zodat het eindcijfer voor de eerste zittijd op 9/20 werd gebracht. Zij wijst erop dat verzoekende partij in de tweede zittijd louter op basis van de (herwerkte) taak beoordeeld werd waarbij de taak beter werd beoordeeld, nl. 9/20 i.p.v. 7/20. Zij merkt op dat het eindresultaat wel hetzelfde is, maar niet op dezelfde manier tot stand gekomen is. Zij stelt dat de hogere score van 9/20 i.p.v. 7/20 er gekomen is doordat verzoekende partij voor een deel gevolg had gegeven aan de feedback, waardoor zij grotendeels voldeed aan de vormelijke criteria. Zij merkt echter op dat de inhoud, die in eerste zittijd met 9/20 al onvoldoende scoorde, in grote mate gelijk bleef zodat dit cijfer behouden werd en de totaalscore van 9/20 behouden bleef.

Zij wijst eveneens op het schriftelijk beoordelingsformulier na de eerste zittijd om aan te geven dat verzoekende partij geenszins de indruk had kunnen hebben dat de taak inhoudelijk in orde was en dat het aantal pagina's voldoende was: "*veel argumenten maar samenhang & focus op link met opvoeding jongeren ontbreekt*" ; "*leeswijzer ontbreekt, beperkt 3,5 pag., slecht gestructureerde inleiding*" ; "*slecht gestructureerde conclusie*". Zij stelt ten slotte dat er geen aanwijzingen zijn, noch bewijzen voorliggen dat er beoordeeld werd vanuit een verkeerd referentiekader.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de verdiensten van een student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissing niet onregelmatig tot stand is gekomen en of ze niet (kennelijk) onredelijk is.

De Raad stelt vast dat de evaluatie van het opleidingsonderdeel conform de ECTS-fiche bij de tweede examenkans uitsluitend op basis van een paper gebeurde. De Raad stelt vast dat verzoekende partij in de eerste zittijd voor haar paper *de facto* slechts een 7/20 scoorde, maar voor het gehele opleidingsonderdeel door samenvoeging met de punten voor een andere opdracht finaal een 9/20 behaalde. De Raad stelt vast dat verzoekende partij tijdens de eerste examenperiode voor de inhoudelijke criteria een 9/20 scoorde, maar door onvoldoendes op de vormelijke criteria, finaal bijgesteld een 7/20 behaalde. De Raad stelt vast dat bij de beoordeling van haar paper in tweede zittijd verzoekende partij opnieuw 9/20

voor de inhoudelijke criteria scoorde en door verbetering op het vlak van de vormelijke criteria, finaal een 9/20 behaalde.

De Raad stelt vast dat de ingediende paper voor de tweede zittijd verbeterd is, wat de vormelijke criteria betreft. De Raad stelt op basis van het dossier – dat niet betwist wordt – vast dat er bij de beoordeling van de eerste paper verschillende kritieken (o.a. te kort; te weinig structuur, te weinig focus op link met jongeren) geformuleerd werden zodat de verzoekende partij behoorde te weten of kon weten dat er inhoudelijke tekorten aanwezig waren waaraan zij diende te werken om haar werk te verbeteren. Verzoekende partij betwist niet dat ze deze evaluatiefiches niet kende. Zij stelt enkel dat er mondeling bepaalde toezeeggingen zijn gedaan, wat evenwel niet blijkt uit de stukken, noch door de verzoekende partij wordt aangetoond. De Raad stelt vervolgens vast dat de inhoud van de paper zo goed als identiek is aan de paper uit de eerste zittijd (de titel werd weliswaar breder geformuleerd maar een link met de problematiek ontbrak nog steeds) zodat de Raad niet inziet hoe de verzoekende partij tegemoet zou gekomen zijn aan de opmerkingen. Het is in deze omstandigheden, gelet op de kritieken in de evaluatie, niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk dat een 9/20 werd toegekend voor de paper. De Raad merkt overigens op dat een verbetering op de vormelijke aspecten enkel ertoe kan leiden dat de score voor de inhoud niet negatief werd bijgesteld zodat de inhoudelijke score van 9/20 bij gebrek aan inhoudelijke verbetering van het werk regelmatig tot stand gekomen is.

Wat het argument van de verzoekende partij dat zij beoordeeld werd vanuit een andere invalshoek (meer juridisch) dan het perspectief wat kan verwacht worden van een student ‘personeelswerk’ betreft, is de Raad van oordeel dat verzoekende partij deze bewering onvoldoende heeft onderbouwd. Zij spreekt enkel over een gevoel. Uit het voorliggend dossier blijkt dit niet, integendeel de inhoudelijke bemerkingen waren van algemene aard.

Het middel is ongegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is ongegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk, maar ongegrond is.

De beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep blijft gehandhaafd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 22 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Henri Verhaaren

De secretarissen,

David Keyaerts

Nele Laseure

Rolnr. 2014/545 - 22 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 22 januari 2015.

Gehoord werd:

- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de verwerende partij heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing van de directeur Onderwijs- en Studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep d.d. 23 december 2014 waarbij een verzoek tot vrijstelling geweigerd werd.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in de orthopedagogie.

Het beroep betreft de beslissing waarbij een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel 'Beroepsidentiteit' geweigerd werd.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 3 oktober 2014 een intern beroep in bij de directeur Onderwijs- en Studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de directeur Onderwijs- en Studentenbeleid op datum van 14 oktober 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat het verzoek tot vrijstelling moet afgewezen worden omdat niet voldaan is aan twee criteria. De interne beroepsinstantie is – wat het eerste criterium betreft – van oordeel dat de studiebelasting en omvang niet vergelijkbaar zijn. Zij wijst erop dat het opleidingsonderdeel 'Beroepsidentiteit' waarvoor een vrijstelling wordt gevraagd, negen studiepunten telt terwijl het opleidingsonderdeel dat bij aanvraag werd voorgelegd slechts 6 studiepunten telt. Zij oordeelde – wat het tweede criterium inzake voldoende overeenstemming tussen inhouden en competenties betreft – dat de verzoekende partij door te slagen voor 'Leerprocesbegeleiding en orthopedische praktijk' niet dezelfde competenties bereikte als vereist voor 'Beroepsidentiteit'. Zij stelde dat het enkelvoudig

opleidingsonderdeel 'Beroepsidentiteit' vier pijlers omvat: reflectie, attitude, verkenning van het werkveld en leertrajectbegeleiding. Zij stelde dat het opleidingsonderdeel 'Leerprocesbegeleiding en orthopedische praktijk' focust op creatieve aspecten en reflectie. Zij oordeelde dat aan de overeenstemmende aspecten (reflectie, verkenning van het werkveld en leertrajectbegeleiding) beduidend minder tijd toegewezen werden en deze aspecten minder uitgediept werden.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven gedateerd op 14 oktober 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 20 oktober 2014 diende verzoekende partij een eerste verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij besluit nr. 2014/458 d.d. 16 december 2014 vernietigde de Raad de bestreden beslissing d.d. 14 oktober 2014 op grond van volgende overwegingen:

"De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van een vrijstelling niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissing niet op onregelmatige wijze tot stand is gekomen en of deze niet kennelijk onredelijk is.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie de weigering gesteund heeft op een mindere omvang en studiebelasting, en onvoldoende gelijkenissen in de nagestreefde competenties omdat er minder tijd aan de aspecten 'reflectie, verkenning van het werkveld en leertrajectbegeleiding' werd besteed.

De Raad wijst erop dat uit verschillen in de omvang van het opleidingsonderdeel en de studiebelasting, a fortiori de contacturen die besteed worden aan onderdelen niet ipso facto volgt dat twee opleidingsonderdelen niet voldoende gelijkwaardig zijn. Een beslissing tot weigering van een vrijstelling die in hoofdzaak gesteund wordt op zulke gronden is niet afdoende gemotiveerd. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij een uitvoerig gedocumenteerde aanvraag voor een vrijstelling (portfolio gemaakt in het kader van het opleidingsonderdeel 'Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk' in de)) heeft ingediend. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij in haar extern beroep uitvoerig wijst op gelijkenissen met het opleidingsonderdeel bij de verwerende partij en ook de motivering betwist. De Raad stelt op basis van een vergelijking van de relevante ECTS-fiches vast dat er voor de beide opleidingsonderdelen gelijkaardige leerdoelen werden vooropgesteld:

- 'Beroepsidentiteit': reflecteren (persoonlijke ervaringen uitschrijven), kennismaking met het werkveld en orthopedagogisch grondplan (grondplan opmaken in functie van informatie uit bezoeken, ontmoeten en beeldmateriaal), attitude (zelfreflectie over eigen attitude en handelen) en ethisch atelier (betrokkenheid op ethische, normatieve en maatschappelijke vragen die samenhangen met beroepspraktijk)...;
- 'Leertrajectbegeleiding en orthopedagogische praktijk': de student verzamelt, selecteert en structureert informatie, verwerkt kritisch informatie, integreert informatie uit meerdere bronnen, de student toont aan dat hij een situatie kan analyseren met gebruik van verschillende reflectiemodellen, brengt eigen talenten en competenties in kaart, maakt kritische zelfreflecties in attitudes, gaat op zoek naar een eigen referentiekader, kent de structuur en functies van een organisatie, heeft goed zicht op het werkveld/sociale kaart aan de hand van een mindmap...

De Raad ziet prima facie geen substantiële verschillen in de aangegeven leerdoelen van de respectieve opleidingsonderdelen. Wat de eindcompetenties betreft, stelt de Raad vast dat de relevante eindcompetenties prima facie niet substantieel verschillen:

- 'Beroepsidentiteit': de student stuurt zijn handelen voortdurend bij aan de hand van kritische (zelf)reflectie, actuele inzichten uit wetenschappelijk onderzoek en evoluties;
- 'Leertrajectbegeleiding en orthopedagogische praktijk': verzamelen, selecteren en structureren van informatie, kritische verwerking van informatie, refereert in een

wetenschappelijk stijl, geeft zijn eigen grenzen en beperkingen aan, reflecteert constructief over het functioneren van anderen en de organisatie, reflecteert over maatschappij en ethiek, stuurt eigen handelen bij op basis van reflectie en kritiek, brengt eigen talenten en competenties in kaart, houdt zijn eigen kennis en expertise actueel, behartigt belangen cliënt en cliëntsysteem, werkt mee aan het sensibiliseren van de publieke opinie en neemt standpunt in met betrekking tot profilering en legitimering van het beroep en maatschappelijke vraagstukken.

De Raad stelt ook vast dat in het aanvraagdossier van verzoekende partij ook gewezen wordt op de competenties die zij heeft verworven bij het opleidingsonderdeel 'creatief-agogische vaardigheden' waarvoor verzoekende partij ook reeds een credit behaalde. Deze competenties worden niet betrokken in het onderzoek dat verwerende partij heeft gevoerd, alleszins blijkt dit onvoldoende uit de motivering.

Gelet op alle aangedragen elementen in het aanvraagdossier van de verzoekende partij, de bovenstaande sterke gelijkenissen in de ECTS-fiches, het neergelegde portfolio van verzoekende partij en de bezwaren van de verzoekende partij in het extern beroep tegen de motivering is de Raad van oordeel dat de beslissing om geen vrijstelling toe te kennen niet afdoende onderzocht werd zodat de beslissing als onvoldoende gemotiveerd voorkomt. De bevoegde instantie zal – indien zij van oordeel is dat de vrijstelling niet kan toegestaan worden – grondig moeten uitleggen waarom, niettegenstaande de sterke gelijkenissen op grond van de ECTS-fiches, geen vrijstelling kan verleend worden.

Wat het verzoek betreft van verzoekende partij om 'gedeeltelijk' vrijgesteld te worden maakt de Raad de hiernavolgende overwegingen.

Artikel HOE 2014-2015 bepaalt dat een vrijstelling kan worden aangevraagd voor (deel)opleidingsonderdelen. In voorliggend geval gaat het over een 'enkelvoudig' opleidingsonderdeel, zoals blijkt uit de ECTS fiche bij het betreffende opleidingsonderdeel. Verwerende partij geeft in haar antwoordnota aan dat zij niet beslist over de toekenning van een deel van een vrijstelling omdat het een enkelvoudig opleidingsonderdeel betreft en omdat dit niet strookt met de procesevaluatie die zij koppelen aan dit opleidingsonderdeel. De interne beroepsbeslissing gaat niet in op de vraag van verzoekende partij om gedeeltelijk vrijgesteld te worden.

De Raad merkt ten overvloede op dat het 'ab initio' uitsluiten van opleidingsonderdelen van een onderzoek naar een mogelijke gedeeltelijke vrijstelling zeker in geval deze een belangrijke studieomvang hebben zoals in casu in geen geval mag tot gevolg hebben dat de mogelijkheden om vrijstelling toe te kennen in grote mate ingeperkt worden of uitgesloten worden.

In de lezing van de Raad sluit het betreffende HOE niet uit om voor enkelvoudige opleidingsonderdelen te onderzoeken of op basis van de reeds bereikte (deel)competenties een gedeeltelijke vrijstelling kan worden gegeven die dan mogelijk leidt tot een inhoudelijk aangepast en in omvang herleid studieprogramma. De Raad is van oordeel dat in casu op basis van het voorliggend goed onderbouwd dossier het alleszins aangewezen is om deze mogelijkheid ook te onderzoeken in geval een volledige vrijstelling kan worden toegekend."

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit nr. 2014/458 d.d. 16 december 2014 heeft de bevoegde instantie op datum van 23 december 2014 een nieuwe beslissing genomen waarbij zij stelt dat noch een volledige noch een gedeeltelijke vrijstelling kan worden toegekend. De verwerende partij motiveert daarbij haar beslissing als volgt:

"Het dossier werd opnieuw onderzocht door de studieloopbaancoördinator en het opleidingshoofd en door de directeur Onderwijs en Studentenbeleid, met het oog op een volledige vrijstelling.

De student geeft zelf aan dat leertrajectbegeleiding minder aan bod kwam bij Leerprocesbegeleiding en orthopedische praktijk. Daarnaast stelt de hogeschool vast dat "Ethisch atelier" en "Orthopedagogisch grondplan" deel uitmaken van het

opleidingsonderdeel Beroepsatelier, maar niet van het opleidingsonderdeel Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk.

Het orthopedagogisch grondplan is een belangrijk onderdeel van het opleidingsonderdeel Beroepsatelier en van de gehele opleiding, aangezien het de taak van een opvoeder-begeleider in al zijn aspecten en te verwerven competenties beschrijft. Dit is een kader dat de student kan gebruiken om alle verdere opleidingsonderdelen binnen te plaatsen en om aan zijn eigen beeld van het beroep te werken, zowel binnen de opleiding als binnen het werkveld. Nog uit de ETCS-fiche van Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk, noch uit het portfolio van de student blijkt dat dit soort omvattend kader of iets gelijkaardigs deel uitmaakt van Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk.

Ook aan de kennismaking met het werkveld wordt binnen Beroepsidentiteit op een andere manier ingegaan. Daarbij is het aantal studiebezoeken dat de student maakt, geen voldoende indicator, aangezien deze studiebezoeken een belangrijk praktisch nut hebben, maar op zichzelf staand slechts een fragmentarisch beeld van het werkveld geven. Ook de kennismaking met het beroepenveld in zijn algemeenheid dient voldoende aan bod te komen. Deze kennismaking wordt binnen Beroepsidentiteit ook geplaatst binnen het Orthopedagogisch grondplan. Alhoewel in het portfolio wordt verwezen naar een mindmap van de verschillende werkvelden waarin de student terecht kan komen, en student in haar verzoekschrift ook sprak van een organogram van de sector, wordt geen melding gemaakt van de link die daarbij zou gelegd worden naar het orthopedagogisch grondplan of naar een gelijkaardig overzicht van de inhoud van het werk van een toekomstig opvoeder-begeleider.

Wat betreft de competenties verworven in het opleidingsonderdeel Creatief-agogische vaardigheden : Deze komen overeen met de competenties van Doelgerichte activiteiten. De student kan deze credit dus wel degelijk valoriseren, maar het gaat om meer specifieke competenties, die niet aan bod komen in Beroepsidentiteit (noch in Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk). Het gaat bij deze opleidingsonderdelen om "creatieve, expressieve en sportieve" methoden, technieken en begeleidingsmogelijkheden (Creatief-agogische vaardigheden) oftewel het "begeleiden, coördineren en organiseren van wonen, werken, leren en vrije tijd in de dagdagelijkse context" op verschillende manieren, bv. Muzisch of sportief (Doelgerichte activiteiten). Alhoewel binnen deze opleidingsonderdelen (zoals binnen de meeste praktische onderdelen van de opleiding) dezelfde basishouding wordt verwacht als wordt aangeleerd binnen Beroepsidentiteit, wordt daarop niet specifiek gefocust. Binnen Beroepsidentiteit worden niet deze specifieke werkvormen aangeleerd, maar gaat het om het ontwikkelen van deze basishouding bij jezelf en het verkennen van het werkveld in het algemeen.

Alhoewel het aantal studiepunten en de bijhorende studiebelasting niet de enige reden kunnen zijn om een vrijstelling niet toe te kennen, geven ze wel een indicatie van de diepgang waarmee bepaalde thema's kunnen behandeld worden. Het onderscheid is in dit geval vrij groot (6 studiepunten vs 9 studiepunten, wat betekent dat er op 50% meer studiebelasting is voor het betrokken opleidingsonderdeel). Daarnaast merkt de hogeschool op dat groepswerk en communicatie ook deel uitmaken van de leerinhoud van Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk. In het curriculum van zijn deze als afzonderlijke opleidingsonderdelen opgenomen. Het feit dat deze bij AP deel uitmaken van het onderdeel Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk, toont aan dat de voor deze vrijstelling relevante inhouden en studiebelasting van Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk mogelijk nog beperkter zijn dan de 6 studiepunten waarvan sprake.

Wanneer er zo'n aanzienlijk verschil in totale studiebelasting is (en daarbij gaat het zeker niet allen om het aantal contacturen), is dat misschien geen voldoende bewijs, maar wel een indicatie dat ook de inhoud of de diepgang waarmee deze behandeld wordt niet volledig overeenstemt. Men kan namelijk niet in alle redelijkheid

aannemen dat met een veel beperktere studieomvang de student dezelfde inhoud met evenveel diepgang zou kunnen verwerven.

Wanneer al deze elementen tezamen bekeken worden, is de hogeschool van mening dat er onvoldoende inhoudelijke overeenstemming is tussen de opleidingsonderdelen om een vrijstelling toe te kennen.

Er werd onderzocht of een gedeeltelijke vrijstelling mogelijk is, voor de overeenstemmende leerdoelen en competenties (bv. reflectievaardigheden). De hogeschool merkt op dat de evaluatie van dit opleidingsonderdeel voor een belangrijk deel gebeurt op basis van de attitude en de vaardigheden die de student toont tijdens de leergroepmomenten. Indien de student onvoldoende aanwezig is of niet meer zou dienen te reflecteren over wat wordt aangebracht, wordt deze evaluatie onmogelijk.

Er wordt door de leergroepbegeleider een globaal punt gegeven op het geheel van de ervaringen van de leergroepbegeleider met de student tijdens de leergroepmomenten en zijn ingestuurde reflecties; het gaat dus niet om een optelling van de punten van verschillende welomlijnde onderdeeltjes. Dat blijkt ook uit het feit dat in de ECTS-fiche vermeld wordt dat bij meer dan 1/3 afwezigheid de beoordeling onmogelijk wordt en de student een 0/20 krijgt.

Alhoewel de cursus van Beroepsethiek aangeeft dat de evaluatie voor 40% op reflectie en voor 60% op attitude wordt gegeven, blijft evenzeer dat onder deze twee brede criteria ook alle andere inhoudelijke elementen van het opleidingsonderdeel mee worden geëvalueerd. Zo wordt bij attitude ook nagegaan in welke mate de student de geformuleerde operationele doelstellingen in daden kan omzetten. Deze doelstellingen hebben dan ook betrekking op de verschillende inhoudelijke elementen van het opleidingsonderdeel en kunnen niet geëvalueerd worden wanneer de student deze inhouden niet meer zou dienen te verwerken. Bovendien hangt de evaluatie van attitude ook samen met de reflectievaardigheid, zoals blijkt uit de beoordelingsleidraad die voor dit criterium werd uitgeschreven in de cursus. Een student kan namelijk niet zijn doelstellingen omzetten in daden zonder kritisch te reflecteren over zijn eigen handelen.

Omdat er een sterke samenhang is tussen de verschillende aangebrachte onderdelen van de basishouding, kunnen onderdelen als ethisch atelier en orthopedagogisch kader (dat geen onderdeel uitmaakt van Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk) niet afzonderlijk geëvalueerd worden zonder dat de student ook reflecties dient te schrijven (een competentie die wel binnen Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk verworven is).

Er kan dus geen deelvrijstelling gegeven worden, aangezien de verschillende onderdelen niet duidelijk afgelijnd zijn binnen de evaluaties en het doel van het opleidingsonderdeel precies is om op een geïntegreerde manier een basishouding bij te brengen, die vervolgens in zijn totaliteit wordt beoordeeld".

3.7. Bij aangetekend schrijven van 26 december 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroeps mogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 26 december 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 23 december 2014. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 24 december 2014 kennis gekregen van deze beslissing vermits

de beslissing per aangetekend schrijven van 23 december 2014 werd verstuurd. Op basis van de stukken uit het dossier blijkt niet dat verzoekende partij vroeger kennis heeft kunnen nemen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 25 december 2014.

Het beroep van 26 december 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

3. *Voorwerp van het verzoekschrift*

De Raad beslist dat het beroep van verzoekende partij ontvankelijk is voor zover het de beslissing op intern beroep van 23 december 2014 betreft.

Het bij de Raad ingestelde beroep is in de aangegeven mate ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het redelijkheidsbeginsel in samenlezing met een schending van het motiveringsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt vooreerst dat zij beseft dat een volledige vrijstelling zeer moeilijk is gelet op het verschil in studiepuntenbelasting van 9 studiepunten en 6 studiepunten. Zij stelt enkel een gedeeltelijke vrijstelling te beogen.

Wat betreft het onderdeel ‘orthopedagogisch grondplan’ dat geen deel uitmaakt van ‘Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk’ maar wel van het opleidingsonderdeel waarvoor de gedeeltelijke vrijstelling gevraagd wordt, stelt verzoekende partij dat deze opmerking van verwerende partij correct is doch dat zij inmiddels reeds heeft meegewerk aan een groepswerk van het opleidingsonderdeel ‘Beroepsidentiteit’ waar dit onderdeel naar voor kwam en dit bovendien reeds werd besproken in andere opleidingsonderdelen, waaronder ‘Orthopedagogisch Kader’, zodat ook deze leerstof zeker is gezien.

Wat betreft het verschil in studiebelasting tussen 9 studiepunten en 6 studiepunten herhaalt de verzoekende partij dat zij bereid was tot een vervangopdracht voor de ontbrekende drie studiepunten, doch dat zij inmiddels reeds tijdens de eerste twee modules (van de vier) alle leergroepmomenten heeft meegemaakt en zij alle opdrachten die tijdens deze twee modules dienden te worden gemaakt, op tijd heeft afgemaakt en binnen korte termijn zal afwerken. Dat er in de volgende twee modules nog tien opdrachten resten, zodat verzoekende partij van mening is dat zij reeds voldoende opdrachten heeft uitgevoerd teneinde het verschil van 3 studiepunten goed te maken, zodat zij inmiddels meent dat een bijkomende vervangopdracht niet meer redelijk zou zijn.

Wat betreft de opmerking dat de leergroepbegeleider een globaal punt dient te geven op basis van het geheel van de ervaringen van de leergroepbegeleider met de student tijdens de leergroepmomenten en de ingestuurde reflecties, erkent de verzoekende partij dat er 40% wordt beoordeeld op reflecties en 60% op attitude, waarbij zij reeds een coachingmoment heeft gehad met de leergroepbegeleider en zij daarbij commentaar heeft gekregen op haar opdrachten en reflecties, dewelke positief waren, waardoor verzoekende partij de vraag stelt om nu reeds een beoordeling te ontvangen van de leergroepbegeleider op basis van haar reeds geleverde prestaties.

Als laatste punt haalt verzoekende partij aan van mening te zijn dat de verwerende partij onvoldoende rekening heeft gehouden met de eerste beslissing van de Raad nr. 2014/458 en verwerende partij daarbij nog steeds dezelfde argumenten aanhaalt, enkel wat uitgebreider uitgelegd, waardoor zij deze bestreden beslissing onrechtvaardig, oneerlijk en onredelijk acht.

Verwerende partij stelt vooreerst dat de verzoekende partij erkent geen volledige vrijstelling te beogen zodat nog enkel een beoordeling op de afwijzing van de gedeeltelijke vrijstelling aan de orde kan zijn.

Verwerende partij stelt vast dat de verzoekende partij op zich de argumentatie van de bestreden beslissing niet betwist doch zij zich beroept op de door haar inmiddels verworven leerervaring bij verwerende partij. Verwerende partij merkt daarbij op dat een EVK, geheel of gedeeltelijk enkel kan verworven worden op basis van de credits verworven voor opleidingsonderdelen in haar vorige opleiding en niet op basis van de leerervaring die zij intussen bij verwerende partij zelf heeft opgedaan. Verwerende partij wijst erop, wat betreft het aspect 'orthopedagogisch grondplan' dewelke werd besproken in het kader van een groepswerk waaraan verzoekende partij reeds zou hebben deelgenomen, dat het niet is omdat dit aspect aldaar zou zijn aan bod gekomen evenals in andere opleidingsonderdelen, dit zou betekenen dat dit een basisonderdeel zou zijn geweest van het opleidingsonderdeel 'Leerprocesbegeleiding en orthopedagogische praktijk' in haar vorige opleiding.

Wat betreft het aanbod inzake de uitvoering van een vervangingsopdracht voor de ontbrekende drie studiepunten, stelt verwerende partij dat verzoekende partij een gelijkaardige kringredenering aanhoudt door te verwijzen naar de leergroepmomenten en opdrachten die zij inmiddels bij verwerende partij heeft bijgewoond en uitgevoerd.

Aangaande het feit dat de leergroepbegeleider een globaal punt dient toe te kennen stelt verwerende partij dat de redenering door verzoekende partij dat zij reeds een coachingmoment heeft gehad met overwegende positieve commentaren, waardoor zij van mening is dat zij mogelijks nu reeds een beoordeling zou kunnen krijgen op haar tot nu toe geleverde prestaties, niet correct is nu het niet is omdat er een tussentijds coachingmoment is met een positieve beoordeling dat een student tussentijds zou kunnen vrijgesteld worden van het resterend gedeelte van het leerproces.

Verwerende partij wijst er op dat de bestreden beslissing tegemoet komt aan de gegeven kritiek in het eerder besluit van de Raad nr. 2014/458 inzake de onvoldoende motivering tot de weigering van de vrijstelling of gedeeltelijke vrijstelling. Ter vervollediging legt de verwerende partij daarbij de tekst van de cursus 'Beroepsidentiteit' voor, waaruit de grondslag van de bestreden beslissing blijkt.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van een vrijstelling niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissing niet op onregelmatige wijze tot stand is gekomen en of deze niet kennelijk onredelijk is.

De Raad merkt vooreerst op dat hij in zijn besluit nr. 2014/458 aangegeven heeft dat een weigering van gehele vrijstelling uitvoerig gemotiveerd moet worden en dat indien deze niet mogelijk blijkt te zijn, de mogelijkheid van een gedeeltelijke vrijstelling moet onderzocht worden. De Raad stelt vast dat de verwerende partij uitvoerig motiveert waarom zij geen volledige vrijstelling geeft. De Raad stelt vast dat dit niet betwist wordt door verzoekende partij. De Raad doet bijgevolg geen uitspraak over het feit of de thans voorliggende motivering van de verwerende partij op dat punt al dan niet in redelijkheid kan overtuigen. Met andere woorden, de betwisting draait thans enkel rond de al dan niet toekenning van een gedeeltelijke vrijstelling.

De Raad stelt vast dat de verwerende partij deze mogelijkheid heeft onderzocht, maar afgewezen heeft omdat zij in essentie meent dat de gehanteerde evaluatiemethode (i.e. een geïntegreerde evaluatie op basis van o.a. de leergroepmomenten, reflecties in functie van o.a. attitudes) en de samenhang tussen onderdelen uitsluiten dat onderdelen apart zouden beoordeeld worden. De Raad kan deze argumentatie niet aanvaarden daar dit ertoe leidt dat onderwijsinstellingen hun autonomie inzake vaststelling van inhoud, omvang en evaluatiemethode van opleidingsonderdelen op zodanige wijze zouden kunnen uitoefenen dat de idee van onderlinge valorisatie van verworven competenties op basis van studiebewijzen

(EVK) zeer moeilijk, zo niet onmogelijk wordt gemaakt, wat ingaat tegen de flexibilisering van het hoger onderwijs zoals opgenomen in de Codex Hoger Onderwijs.

De decreetgever heeft veel aandacht besteed aan de procedures rond EVC en EVK/vrijstellingen. De memorie van toelichting bij het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen¹ geeft als doelstelling aan dat moet gestreefd worden naar de uitbouw van een meer open hoger onderwijs via o.a. het in aanmerking nemen van eerder verworven competenties en eerder verworven kwalificaties. Als algemeen principe wordt vooropgesteld dat elke competentieverwerving officieel gevaloriseerd moet kunnen worden. De decreetgever heeft ook expliciet bepaald dat een vrijstelling kan betrekking hebben op een opleidingsonderdeel als geheel of op een gedeelte ervan. Elke instelling heeft de autonomie om een gepaste evaluatiemethode te koppelen aan een bepaald opleidingsonderdeel. Dit gegeven kan op zich echter niet de toekenning van een vrijstelling uitsluiten. In het kader van een vrijstellingsdossier kan geopteerd worden voor een aangepaste beoordelingswijze zoals dit ook meermaals het geval is voor opleidingsonderdelen die in grote mate via permanente evaluatie worden beoordeeld en waarvoor in de tweede examenperiode een aangepaste opdracht/examen wordt uitgewerkt. Dit is ook bijvoorbeeld het geval bij werkstudenten.

De Raad ziet in het licht van de overeenstemming wat de leerresultaten betreft tussen de beide opleidingsonderdelen niet in waarom er geen enkele vorm van deelvrijstelling gegeven kan worden. De Raad acht het kennelijk onredelijk dat de verwerende partij meent dat er ten behoeve van de specifieke situatie van de verzoekende partij geen deelvrijstelling kan gegeven worden, met name door het behoud van haar score uit de andere onderwijsinstelling als een relatief omvangrijk percentage in de nieuwe integrale beoordeling van het opleidingsonderdeel ‘Beroepsidentiteit’ bij de verwerende partij, aangevuld met een nieuwe afzonderlijke beoordeling van specifieke opdrachten waarin de vermoeide ontbrekende elementen getoetst worden, wat evenwel naar het oordeel in alle redelijkheid niet gelijkgesteld kan worden met een deelname aan of evaluatie van alle opdrachten of sessies zoals andere studenten. Hoewel de Raad de stelling van verzoekende partij dat zij intussen reeds voldoende onderdelen van het opleidingsonderdeel bij verwerende partij afgelegd heeft niet kan aanvaarden als reden om de verzoekende partij thans vrij te stellen, kan deze argumentatie de Raad evenwel overtuigen dat in alle redelijkheid een passende regeling met enerzijds deelvrijstelling en anderzijds nog af te leggen onderdelen mogelijk moet zijn.

Met andere woorden, de argumenten van de onderlinge verwevenheid van onderdelen en de evaluatiwijze, met name het feit dat de verschillende onderdelen niet duidelijk afgelijnd werden binnen de evaluatie, kunnen de Raad niet overtuigen dat het absoluut onmogelijk is om voor de verzoekende partij een individuele, redelijke selectie te maken uit de leerinhoud en deze dan te toetsen op een aangepaste wijze (weliswaar in functie van attitude en reflectie) zodat de nieuwe score als een deel meegenomen kan worden in de globale beoordeling van het opleidingsonderdeel.

Naar het oordeel van de Raad is de voorliggende beslissing die een passende regeling inzake vrijstelling en/of beoordeling ten gunste van de verzoekende partij onmogelijk maakt, kennelijk onredelijk en doet zij afbreuk aan de doelstelling van de decreetgever.

Het middel is gegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van de directeur Onderwijs- en studentbeleid genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

¹ Parl. St. VI. Parl 2003-2004, 20154/1.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 30 januari 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 22 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Henri Verhaaren

De secretarissen,

David Keyaerts

Nele Laseure

Rolnr. 2014/546 - 22 januari 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 22 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examentuchtbeslissing waarbij de verzoekende partij voor het opleidingsonderdeel '.....' voor de eerste examens een 0/20 wordt toegekend met uitsluiting van de tweede examenkans en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in de orthopedagogie.

Het beroep betreft de examentuchtbeslissing van 5 december 2014 waarbij voor het opleidingsonderdeel '.....' voor de eerste examenkans een 0/20 wordt toegekend en de tweede examenkans wordt uitgesloten.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 13 december 2014 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 18 december 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat verzoekende partij werk overnam van een andere studente. Zij stelt dat verzoekende partij het plagiaat niet ontkent. De beroepsinstantie stelde vast dat de aard en de omvang van het plagiaat aanzienlijk is waarbij het gaat om een

letterlijke overname van tekst met zeer kleine wijzigingen. Het plagiaat betrof twee van de vijf verslagen in het portfolio. Zij stelde dat bij deze verslagen het grootste deel is overgenomen. Zij stelde dat verzoekende partij als laatstejaarsstudente op de hoogte moet zijn van de regels inzake plagiaat. Zij stelde bovendien dat de verzoekende partij erkend heeft de regels te kennen. Zij stelde verder dat uit de opdrachtomschrijving duidelijk bleek dat verzoekende partij een eigen mening diende te vormen, wat zij ook wist. De interne beroepsinstantie was van oordeel dat om deze redenen de tweede lichtste sanctie (0/20 voor het opleidingsonderdeel en uitsluiting tweede examenkans) gepast en proportioneel is.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 23 december 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 29 december 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 29 december 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 18 december 2014. Verzoekende partij heeft op 29 december 2014 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 30 december 2014.

Het beroep van 29 december 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van het redelijkheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt dat de sanctie kennelijk onredelijk is daar zij ten eerste meent dat het plagiaat beperkt is tot één van de vijf verslagen en het logboek en zij voor de andere opdrachten goede punten behaalde. Zij stelde dat dit gedeelte slechts 5 van de 20 toe te kennen punten betrof. Zij stelt dat de overige opdrachten aantonen dat zij wel in staat is om de competenties voor het opleidingsonderdeel te behalen. Zij stelt dan ook dat zij een tweede examenkans verdient.

Zij stelt eveneens dat zij en de betrokken medestudente heel goede vriendinnen zijn. Zij stelt dat zij tijdens de examenperiode en doorheen het jaar samen studeren en ook samenwerken aan opdrachten. Zij erkent dat dit uit de hand is gelopen bij bovenstaande opdrachten. Zij stelt dat zij problemen ondervond bij het maken van de opdracht en dan ook hulp heeft gezocht bij haar medestudente. Zij stelt vervolgens dat zij de taak van de medestudente heeft gelezen, gebruikt en overgenomen omdat zij het eens was met de mening van haar medestudente. Zij erkent dat zij fout handelde, maar zij werpt op dat zij op dat moment niet besefte dat zij letterlijk delen aan het overnemen was en dat dit ook niet haar bedoeling was.

Zij wijst vervolgens op de enorme gevolgen van de opgelegde sanctie voor haar studies en verdere professionele loopbaan. Zij stelt dat zij normaal dit academiejaar met glans zou

kunnen afstuderen, maar dat zij door de sanctie pas in december 2015 zou kunnen afstuderen. Zij stelt dat zij de ambitie heeft een bijkomende bacheloropleiding of een masteropleiding te volgen. Zij wijst erop dat zij op basis van haar huidige opleiding in aanmerking zou kunnen komen voor een verkort studieprogramma, wat evenwel steeds een diploma vereist. Zij stelt dat zij niet de mogelijkheid heeft om haar diploma in de tweede zittijd te behalen en dit haar studietoekomst zal hypothetiseren. Zij merkt ook op dat zij zonder haar diploma ook niet kan gaan werken. Zij stelt vervolgens dat zij verwacht te slagen voor de andere opleidingsonderdelen zodat zij uiteindelijk voor één opleidingsonderdeel van 3 studiepunten zou moeten herinschrijven, wat leidt tot een verlies van kindergeld voor haar ouders en op zich een te zware sanctie is in het licht van de ernst van de feiten. Zij wijst er nog op dat er lichtere sancties mogelijk waren (0/20 voor de betrokken verslagen of 0/20 met behoud van tweede examenkans).

Verwerende partij stelt dat het duidelijk is dat verzoekende partij zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat. Zij stelt dat de docente dit kenbaar heeft gemaakt en ook heeft aangeduid welke passages geplagieerd zijn. Het gaat met name over de pagina's 4 tot en met 7 alsook pagina 21 van de portfolio van verzoekster en pagina's 4 tot en met 8 alsook pagina 25 van de portfolio van medestudente. Zij merkt op dat het gaat over hele paragrafen en bladzijden. Zij stelt dat het feit dat studenten tijdens het academiejaar veel met elkaar optrekken, samen leren en werken, de toepassing van artikel HOE niet in de weg staat. Zij wijst er immers op dat het een individuele en geen collectieve opdracht betrof.

Zij stelt vervolgens dat het feit dat verzoekende partij de portfolio heeft gelezen en het eens was met de mening van haar medestudente haar niet in staat stelt om deze mening integraal over te nemen. Zij stelt dat eenzelfde mening delen mag, maar het moet steeds een product zijn van een eigen gedachtegang. Zij werpt op dat de samenwerking tussen de twee studenten die tot een letterlijke overname van elkaars teksten hebben geleid, gelijkgesteld wordt met een niet-toegelaten techniek en hulpmiddel.

Zij stelt dat het onomstotelijk vastgesteld werd dat de verzoekende partij teksten letterlijk heeft overgenomen en dat zoets kan niet gebeuren uit onwetendheid. Zij stelt dat verzoekende partij dit niet kan weerleggen. Integendeel, in een mail aan de docente geeft verzoekende partij toe dat ze een fout gemaakt heeft, hetgeen wel degelijk een schuldbesef inhoudt.

Zij stelt dat het gevolg dat de sanctie op de toekomstige studieplannen heeft, in dit opzicht niet relevant is en niet kan als verzachtende omstandigheid worden gebruikt. Zij werpt ten slotte op dat de uitkomst die verzoekende partij tracht te bekomen, is een lichtere straf om haar opleidingsonderdeel opnieuw te kunnen afleggen in tweede zittijd. Zij stelt echter dat de opgelegde straf nog altijd de op één na lichtste sanctie is. Zij stelt dat de lichtste sanctie, nl. een beoordeling 'nul' voor de betrokken examenkans, wordt in de regel slechts opgelegd wanneer de wil tot bedrog niet blijkt en/of de inbreuk uiteindelijk niet kon worden voltooid (bv. een student wordt betrapt op het meebrengen van een smartphone naar het examen). Zij merkt op dat er hier duidelijk verzwarende elementen vorhanden zijn: (1) verzoekende partij kan niet ontkennen dat er bewust werd gehandeld, en (2) zij een gevorderde studiervergadering heeft waardoor zij geen onwetendheid kan veinen.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad benadrukt dat hij zijn oordeel over de juiste toedracht van de feiten bij de beoordeling van een examentuchtbeslissing niet in de plaats kan stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad ziet er evenwel op toe of op grond van de gegevens van het dossier bepaalde feiten redelijkerwijze als bewezen beschouwd kunnen worden en of de bevoegde instantie de bewezen geachte feiten als examentuchtfeiten kan kwalificeren. Het komt daarbij aan de bevoegde instantie toe te beslissen welke sanctie aangepast is aan de ernst van de feiten, zodat enkel ingeval vast komt te staan dat er een kennelijke wanverhouding is tussen de ernst van de feiten en de zwaarte van de sanctie er sprake is van een onrechtmatige beslissing.

De voorliggende zaak betreft een geval van samenwerking tussen studenten voor een werkstuk waarbij het eigen denkwerk bij de beoordeling centraal staat. Het ingediende werk

van beide studenten voor bepaalde onderdelen bevatte identieke passages, meer bepaald in het reflectieverslag en het logboek. Uit de stukken van het dossier en de neerslag van het verhoor blijkt dat aan verzoekende partij de onregelmatigheid ten laste werd gelegd dat zij verschillende passages uit haar werkstuk zonder de bron te vermelden heeft overgenomen van de medestudent waarmee zij voorafgaandelijk heeft samengewerkt. Beide studenten hebben erkend op enige wijze te hebben samengewerkt. De medestudent van verzoekende partij heeft haar werkstuk doorgestuurd. Verzoekende partij geeft toe dat zij bepaalde passages letterlijk heeft overgenomen van haar vriendin. In beide gevallen heeft de verwerende partij de vastgestelde feiten als een geval van plagiaat beschouwd in de zin van artikel Examenreglement HOE. Meer bepaald wordt plagiaat gedefinieerd als volgt: "*Overname van andermans werk in identieke of licht gewijzigde vorm, zonder adequate bronvermelding [...]*". In beide gevallen werd niet geopteerd voor de mogelijkheid om ingeval van plagiaat een aangepast cijfer te geven en werd vervolgens de op een na lichtste straf opgelegd.

De Raad stelt *in casu* vast dat de feitelijkheden en de kwalificatie ervan als plagiaat als zodanig niet betwist worden. De Raad stelt vast dat de betwisting zich toespitst op de verhouding tussen enerzijds de ernst en de omvang van het plagiaat en anderzijds de sanctie, in samenhang met de gevolgen van de sanctie. Verzoekende partij erkent dat zij bepaalde passages heeft overgenomen uit het werk van haar medestudent zonder bronvermelding wat aldus volgens het HOE als plagiaat kan beschouwd worden.

De verzachtende omstandigheden die door de verzoekende partij worden ingeroepen hebben betrekking op de beperkte omvang van de overgenomen passages die slechts op 5 van de 20 punten staan; de intensieve samenwerking met een medestudent; de zware gevolgen voor haar toekomst en haar andere goede resultaten.

De Raad is van oordeel dat het feit dat het plagiaat beperkt blijft tot bepaalde delen van de opdracht en dat bij andere onderdelen van het werkstuk geen plagiaat gepleegd zou zijn, niet van aard is om de opgelegde sanctie als onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk te beschouwen, gelet op het feit dat de verzoekende partij de regels inzake plagiaat kende en de omvang van de overname in bepaalde delen van de portfolio wel aanzienlijk is.

De Raad is voorts van oordeel dat het feit dat verzoekende partij en haar medestudente nauw samenwerken, waardoor de overname volgens haar onbewust is gebeurd, overleggen en studeren - wat op zich wel een positief interactief proces is- geen verzachtende omstandigheid is om letterlijk van elkaar passages over te nemen in een individueel werkstuk waar juist het eigen denkwerk centraal staat. Hierdoor wordt een correcte beoordeling van de competenties van de betreffende student onmogelijk gemaakt.

De bevoegde instantie kon dan ook in redelijkheid tot het oordeel komen dat niet volstaan kon worden met een negatieve impact van de sanctie op die onderdelen van de portfolio. De Raad merkt hierbij evenwel op dat niets de docente belette om de verzoekende partij op de geplagieerde onderdelen negatief te beoordelen, te meer daar de opdracht (eigen mening) als zodanig werd miskend. Het is evenwel de vrije keuze geweest van de docente om de feiten door te geven aan de bevoegde instanties met het oog op een examentuchtprocedure.

Wat het bewust karakter van de overname betreft, is de Raad van oordeel dat de omvang van de overnames in alle redelijkheid uitsluit dat de verzoekende partij niet wist dat zij andermans werk aan het overnemen was zonder bronvermelding, i.e. 'plagiaat' zoals omschreven in artikel Examenreglement HOE 2014-2015 zodat de ernst, in het licht van de bekendheid van verzoekende partij met de regels inzake plagiaat, niet ontkend kan worden en de Raad binnen de grenzen van zijn controlebevoegdheid van oordeel is dat deze elementen de gekozen sanctie op zich kunnen rechtvaardigen.

De Raad is vervolgens van oordeel dat het feit dat het plagiaat gezien de omvang van de bijkomende sanctie, met name de uitsluiting van de tweede examenkans de gevolgen, met name het niet-behalen van het diploma dit academiejaar, het extra studiejaar voor één opleidingsonderdeel van 3 studiepunten, in de gegeven omstandigheden niet van dien aard zijn om de sanctie kennelijk onredelijk te maken daar het niet-toekennen van de lichtste

sanctie verantwoord wordt in het licht van de ernst (bewuste karakter) en omvang van het plagiaat.

Wat de gevolgen voor de verdere studies en professionele loopbaan betreft, wijst de Raad er op dat het thans *in casu* niet vaststaat dat de verzoekende partij, los van de voorliggende sanctie, haar diploma zou behalen in juni 2015, dan wel in september 2015. Verzoekende partij kan bovendien zoals blijkt uit het dossier reeds haar diploma behalen na één semester en moet dus niet het einde van het academiejaar 2015-2016 afwachten. Het is ook mogelijk dat zij reeds start met een schakelprogramma of een verkorte bachelor zonder effectief reeds bij aanvang van het academiejaar in het bezit te zijn van haar bachelordiploma.

De Raad merkt op dat wat de financiële gevolgen (kindergeld) betreft, dit niet van aard is om de bestreden beslissing onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk te maken, daar verzoekende partij de keuze heeft om zich al dan niet in te schrijven in het volgende academiejaar 2015-2016 voor een voldoende aantal studiepunten (met name 27) in een bepaalde opleiding in een hogeschool of een universiteit, al dan niet via een creditcontract zodat verzoekende partij, anticiperend op het effectief behalen van haar bachelordiploma, reeds opleidingsonderdelen uit een nieuwe opleiding, *a fortiori* enkel die opleidingsonderdelen die tot het schakelprogramma behoren, kan opnemen. In die zin is de Raad bovendien van oordeel dat verzoekende partij geen onredelijke gevolgen in haar studieparcours oploopt.

Gelet op het voorgaande is de Raad van oordeel dat de opgelegde sanctie *in casu* niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk is.

Het middel is ongegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is ongegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk, maar ongegrond is.

De examentuchtbeslissing en de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep blijven gehandhaafd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 22 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Henri Verhaaren

De secretarissen,

David Keyaerts

Nele Laseure

Rolnr. 2014/547 - 22 januari 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 22 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examentuchtbeslissing waarbij de verzoekende partij voor het opleidingsonderdeel ' [REDACTED]' voor de eerste examens een 0/20 wordt toegekend met uitsluiting van de tweede examenkans en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in de orthopedagogie.

Het beroep betreft de examentuchtbeslissing van 5 december 2014 waarbij voor het opleidingsonderdeel ' [REDACTED]' voor de eerste examenkans een 0/20 wordt toegekend en verzoekende partij voor de tweede examenkans wordt uitgesloten.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 13 december 2014 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 18 december 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat verzoekende partij haar werk doorgaf aan een medestudente, die het werk grotendeels overnam. Zij stelde dat er sprake is van plagiaat. Zij

stelde dat de verzoekende partij het plagiaat niet ontkent. De beroepsinstantie stelde vast dat de aard en de omvang van het plagiaat aanzienlijk is waarbij het gaat om een letterlijke overname van tekst met zeer kleine wijzigingen. Het plagiaat betrof twee van de vijf verslagen in het portfolio. Zij stelde dat bij deze verslagen het grootste deel is overgenomen. Zij stelde dat verzoekende partij als laatstejaarsstudente op de hoogte moest zijn van de regels inzake plagiaat. Zij stelde bovendien dat de verzoekende partij erkend heeft de regels te kennen. Zij stelde dat verzoekende partij haar werk doorgaf aan een medestudente, hoewel zij wist dat de opdracht erin bestond een eigen mening te formuleren. Ze stelde dat de verzoekende wist of behoorde te weten dat haar medestudente haar werk letterlijk had overgenomen daar ze naar haar verklaring samen hadden gewerkt. Zij stelde dat verzoekende partij de taak van de medestudenten nog heeft nagekeken nadat stukken waren overgenomen. Zij stelde vervolgens dat het feit dat verzoekende partij in een laatste fase van de opleiding zit geen verzachtende omstandigheid is. De interne beroepsinstantie was van oordeel dat om deze redenen de tweede lichtste sanctie (0/20 voor het opleidingsonderdeel en uitsluiting tweede examenkans) gepast en proportioneel is.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 23 december 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 29 december 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 29 december 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 18 december 2014. Verzoekende partij heeft op 29 december 2014 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 30 december 2014.

Het beroep van 29 december 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van het redelijkheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt dat de sanctie kennelijk onredelijk is daar zij ten eerste meent dat het plagiaat beperkt is tot één van de vijf verslagen en het logboek en zij voor de andere opdrachten goede punten behaalde. Zij stelde dat dit gedeelte slechts 5 van de 20 toe te kennen punten betrof. Zij stelt dat de overige opdrachten aantonen dat zij wel in staat is om de competenties voor het opleidingsonderdeel te behalen. Zij stelt dan ook dat zij een tweede examenkans verdient.

Zij stelt eveneens dat zij en de betrokken medestudente heel goede vriendinnen zijn. Zij stelt dat zij tijdens de examenperiode en doorheen het jaar samen studeren en ook samenwerken aan opdrachten. Zij erkent dat dit uit de hand is gelopen bij bovenstaande opdrachten. Zij stelt dat haar medestudente problemen ondervond bij het maken van de opdracht en dan ook hulp bij haar heeft gezocht. Zij stelt vervolgens dat zij haar taak aan de medestudente heeft

doorgestuurd om haar medestudente een idee te geven over de verwachtingen. Zij stelt dat zij op dat moment niet wist dat haar werk gebruikt en overgenomen zou worden door haar medestudente. Zij erkent dat zij fout handelde, maar zij werpt op dat zij op dat moment niet kon voorzien dat er plagiaat gepleegd zou worden. Zij wijst erop dat het niet ongebruikelijk is dat studenten overleggen en ook samenwerken aan opdrachten.

Zij wijst vervolgens op de enorme gevolgen van de opgelegde sanctie voor haar studies en verdere professionele loopbaan. Zij stelt dat zij normaal dit academiejaar met glans zou kunnen afstuderen, maar dat zij door de sanctie pas in december 2015 zou kunnen afstuderen. Zij stelt dat zij de ambitie heeft een bijkomende bacheloropleiding of een masteropleiding te volgen. Zij wijst erop dat zij op basis van haar huidige opleiding in aanmerking zou kunnen komen voor een verkort studieprogramma, wat evenwel steeds een diploma vereist. Zij stelt dat zij niet de mogelijkheid heeft om haar diploma in de tweede zittijd te behalen en zodus dit haar studietoekomst zal hypothekeren. Zij merkt ook op dat zij zonder haar diploma ook niet kan gaan werken. Zij stelt vervolgens dat zij verwacht te slagen voor de andere opleidingsonderdelen zodat zij uiteindelijk voor één opleidingsonderdeel van 3 studiepunten zou moeten herinschrijven, wat leidt tot een verlies van kindergeld voor haar ouders en op zich een te zware sanctie is in het licht van de ernst van de feiten. Zij wijst er nog op dat er lichtere sancties mogelijk waren (0/20 voor de betrokken verslagen of 0/20 met behoud van tweede examenkans).

Verwerende partij stelt dat het duidelijk is dat verzoekende partij zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat. Zij stelt dat de docente dit kenbaar heeft gemaakt en ook heeft aangeduid welke passages geplagieerd zijn. Het gaat met name over de pagina's 4 tot en met 7 alsook pagina 21 van de portfolio van verzoekster en pagina's 4 tot en met 8 alsook pagina 25 van de portfolio van medestudente. Zij merkt op dat het gaat over hele paragrafen en bladzijden. Zij stelt dat het feit dat studenten tijdens het academiejaar veel met elkaar optrekken, samen leren en werken, de toepassing van artikel HOE niet in de weg staat. Zij wijst er immers op dat het een individuele en geen collectieve opdracht betrof.

Zij stelt vervolgens dat het feit dat verzoekende partij de portfolio heeft gelezen en het eens was met de mening van haar medestudente haar niet in staat stelt om deze mening integraal over te nemen. Zij stelt dat eenzelfde mening delen mag, maar het moet steeds een product zijn van een eigen gedachtegang. Zij werpt op dat de samenwerking tussen de twee studenten die tot een letterlijke overname van elkaars teksten hebben geleid, gelijkgesteld wordt met een niet-toegelaten techniek en hulpmiddel.

Zij stelt dat het onomstotelijk vastgesteld werd dat de verzoekende partij teksten letterlijk heeft overgenomen en dat zoets niet kan gebeuren uit onwetendheid. Zij stelt dat verzoekende partij dit niet kan weerleggen. Integendeel, in een mail aan de docente geeft verzoekende partij toe dat ze een fout gemaakt heeft, hetgeen wel degelijk een schuldbesef inhoudt.

Zij stelt dat het gevolg dat de sanctie op de toekomstige studieplannen heeft, is in dit opzicht niet relevant en kan niet als verzachtende omstandigheid worden gebruikt. Zij werpt ten slotte op dat de uitkomst die verzoekende partij tracht te bekomen, is een lichtere straf om haar opleidingsonderdeel opnieuw te kunnen afleggen in tweede zittijd. Zij stelt echter dat de opgelegde straf nog altijd de op één na lichtste sanctie is. Zij stelt dat de lichtste sanctie, nl. een beoordeling 'nul' voor de betrokken examenkans, wordt in de regel slechts opgelegd wanneer de wil tot bedrog niet blijkt en/of de inbreuk uiteindelijk niet kon worden voltooid (bv. een student wordt betrapt op het meebrengen van een smartphone naar het examen). Zij merkt op dat er hier duidelijk verzwarende elementen vorhanden zijn: (1) de verzoekende partij kan niet ontkennen dat er bewust werd gehandeld, en (2) zij gevorderde studie-ervaring heeft waardoor zij geen onwetendheid kan veinen.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad benadrukt dat hij zijn oordeel over de juiste toedracht van de feiten bij de beoordeling van een examentuchtbeslissing niet in de plaats kan stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad ziet er evenwel op toe of op grond

van de gegevens van het dossier bepaalde feiten redelijkerwijze als bewezen beschouwd kunnen worden en of de bevoegde instantie de bewezen geachte feiten als examentuchtfeiten kon kwalificeren. Het komt daarbij aan de bevoegde instantie toe te beslissen welke sanctie aangepast is aan de ernst van de feiten, zodat enkel ingeval vast komt te staan dat er een kennelijke wanverhouding is tussen de ernst van de feiten en de zwaarte van de sanctie er sprake is van een onrechtmatige beslissing.

De voorliggende zaak betreft een geval van samenwerking tussen studenten voor een werkstuk waarbij het eigen denkwerk bij de beoordeling centraal staat. Het ingediende werk van beide studenten voor bepaalde onderdelen bevatte identieke passages meer bepaald in een reflectieverslag en het logboek. Uit de stukken van het dossier en de neerslag van het verhoor blijkt dat aan verzoekende partij de onregelmatigheid ten laste werd gelegd dat zij haar werkstuk heeft doorgestuurd naar haar medestudent waarmee zij voorafgaandelijk heeft samengewerkt die vervolgens verschillende passages uit haar portfolio met verslagen heeft overgenomen zonder de bron te vermelden. Beide studenten hebben erkend op enige wijze te hebben samengewerkt. Verzoekende partij geeft toe haar werkstuk louter te hebben doorgestuurd. Haar medestudent geeft toe dat zij onbewust bepaalde passages heeft overgenomen van haar vriendin.

In beide gevallen heeft de verwerende partij de vastgestelde feiten als een geval van plagiaat beschouwd in de zin van artikel Examenreglement HOE. Meer bepaald wordt plagiaat gedefinieerd als volgt: "*Overname van andermans werk in identieke of licht gewijzigde vorm, zonder adequate bronvermelding [...]*". In beide gevallen werd niet geopteerd voor de mogelijkheid om ingeval van plagiaat een aangepast cijfer te geven en werd vervolgens de tweede tuchtsanctie opgelegd.

De Raad stelt *in casu* vast dat de voorliggende betwisting zich toespitst op de verhouding tussen enerzijds de ernst en de omvang van het plagiaat en anderzijds de sanctie, in samenhang met de gevolgen van de sanctie, wat niet wegneemt dat de Raad bij zijn onderzoek van de redelijke verhouding tussen enerzijds de ernst en de omvang van het vermeende plagiaat en anderzijds de sanctie, kan vaststellen dat er geen sprake is van plagiaat, wat meteen de redelijkheid van de sanctie in het gedrang kan brengen.

De Raad stelt vast dat uit het dossier en de verklaringen ter zitting duidelijk blijkt dat verzoekende partij geen passages heeft overgenomen, maar een sanctie krijgt voor het plegen van plagiaat omdat zij haar werkstuk (*in casu* een portfolio van verslagen) heeft doorgestuurd en had kunnen weten dat dit tot gevolg zou kunnen hebben dat er bepaalde passages werden overgenomen door de medestudent. Dit is naar het oordeel van de Raad een verkeerde invulling van het begrip 'plagiaat' zoals het gedefinieerd is in het HOE, met name: "*Overname van andermans werk in identieke of licht gewijzigde vorm, zonder adequate bronvermelding [...]*". Plagiaat is volgens het HOE een specifieke vorm van onregelmatigheid. Plagiaat is immers met andere woorden de indruk wekken dat voorgelegde geschreven teksten of ideeën het product zijn van de inspanningen van de auteur/indienier zelf. Daaronder valt o.a. het ontbreken van bronvermelding, *ghostwriting*, overname van teksten, etc. De Raad ziet echter in deze *lex specialis* geen enkele grond om de verzoekende partij een examentuchsancie op te leggen. *In casu* is geen sprake van 'overname van andermans werk', maar enkel van doorsturen van een werkstuk aan een medestudent. Verwerende partij blijkt toch een examentuchsancie opgelegd te hebben wegens het vermeende gepleegde plagiaat.

Uit het onderscheid, de specificiteit van het plagiaat binnen de in aanmerking genomen examentuchtfeiten en de bewoordingen van artikel Examenreglement HOE 2014-2015 volgt dat studenten voor het faciliteren van plagiaat niet gesanctioneerd kunnen worden, wat naar het oordeel van de Raad ook de enige redelijke interpretatie van die bepaling, in het bijzonder in het licht van het legaliteitsbeginsel kan zijn. Met andere woorden, enkel de plagiaris (pleger van plagiaat) kan *in casu* naar het oordeel van de Raad op basis van het HOE aan een examentuchsancie onderworpen worden in geval van plagiaat. Het louter ter beschikking stellen van teksten aan een medestudente, die deze teksten nadien – al dan niet met medeweten van deze student – zelf zonder enige bronvermelding overneemt, *a fortiori*

het schrijven van een werkstuk voor een medestudente kunnen onder deze bijzondere bepalingen van het HOE 2014-2015 niet gesanctioneerd worden.

In het licht van deze vaststellingen is de Raad van oordeel dat de ernst en de omvang van de feiten de opgelegde sanctie niet verantwoorden, *a fortiori* dat het opleggen van deze examentuchtsanctie aan verzoekende partij kennelijk onredelijk is.

Het middel is gegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De examentuchtbeslissing en de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep worden vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 30 januari 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 22 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Henri Verhaaren

De secretarissen,

David Keyaerts

Nele Laseure

Zitting van 30 januari 2015

Rolnr. 2014/391 - 30 januari 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 30 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota, de aanvullende nota's en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij voor het opleidingsonderdeel ' [REDACTED]' een 7/20 werd toegekend en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de bachelor in de industriële ingenieurswetenschappen.

Het beroep betreft de examenbeslissing van 12 september 2014 voor het opleidingsonderdeel ' [REDACTED]' (7/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 16 september 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 1 oktober 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing vermeldt dat een aantal fouten in het ontwerp exact kunnen aangeduid worden door de begeleider. De interne beroepsbeslissing vermeldt dat andere fouten conceptueel zijn, met andere woorden dat het ontwerp niet maakbaar, niet werkbaar of onverstaanbaar is. De interne beroepsbeslissing vermeldt dat zulke fouten enkel met algemene opmerkingen geduid kunnen worden aangezien het niet de taak is om oplossingen voor te stellen die de student dan uittekent. De interne beroepsinstantie stelde dat het ontwerp tussen de twee examenperiodes inderdaad verbeterd is – wat geleid heeft tot een hogere score –, maar dat het ingediende ontwerp nog steeds onvoldoende was. Als voorbeeld

wijst zij op een element van de tekening waarbij twee stukken aan elkaar moeten worden gelast, maar op een wijze die ontwerptechnisch niet mogelijk is. De interne beroepsinstantie stelde voorts dat er wel degelijk een mondeling examen is geweest waarop verzoekende partij uitgenodigd was. Zij verwijst naar een e-mail van de examinator aan verzoekende partij. Zij stelt voorts dat de discussie over het mapje niet relevant is daar het de eerste examenperiode betreft. Zij concludeerde dan ook dat de score correct gemotiveerd werd.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 1 oktober 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 6 oktober 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 6 oktober 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 1 oktober 2014. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 1 oktober 2014 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 2 oktober 2014.

Het beroep van 6 oktober 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van de (formele) motiveringsplicht, al dan niet in samenhang met de Formele motiveringswet.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel dat er in de beroepsbeslissing slechts een vage omschrijving wordt gegeven van de motieven voor de score van 7/20. Zij stelt dat het niet duidelijk is op welk deel van het vak het motief betrekking heeft en hoe die opmerking tot de score van 7/20 geleid heeft. Zij stelt dat uit de ECTS-fiche niet blijkt dat een ontwerp teken- en ontwerptechnisch een bepaalde kwaliteit moet hebben. Zij stelt dat het merkwaardig is dat er relatief meer belang wordt gehecht aan het ontwerptechnische dan aan het tekentechnische daar dit niet blijkt uit de vakomschrijving. Zij stelt dat dit onderscheid in relatieve belang gemotiveerd had moeten worden. Zij stelt ten slotte dat het cijfer niet overeenstemt met de woordelijke appreciatie. Zij stelt dat aangegeven wordt dat het tekentechnische in orde is en dat er een verbetering is ten opzichte van het resultaat in de eerste zittijd.

In haar aanvullende nota stelt zij dat de evaluatiefiches die tijdens de procedure voor de Raad voorgelegd werden en die de scores moeten ondersteunen, het motiveringsgebrek in de bestreden beslissing niet meer goed kunnen maken. Zij werpt ook op dat de fiches niet ondertekend werden en evenmin nagegaan kan worden of ze betrekking hebben op de derde examenperiode. Zij stelt vervolgens dat zij niet voor deze procedure in kennis werd gesteld van deze evaluatiefiches. Zij werpt bovendien op dat de motivering in de evaluatiefiches voor kritiek vatbaar is. Zij bekritiseert concreet volgende scores:

- 1/20 voor 'mondelinge verdediging' bij ontwerpproject – automatisering: te summiere en algemene motivering;
- 0/20 voor '3D ontwerp/voorstelling' bij ontwerpproject – mechanisch deel: onlogisch en tegenstrijdig daar het 3D ontwerp wel werd opgenomen en nergens bepaald werd hoe dit opgenomen diende te worden;
- 10/20 voor ontwerpoefening – mechanisch deel: geen van de verschillende deelscores wordt gemotiveerd; enkel het geheel wordt summier en niet concreet gemotiveerd. Zij stelt dat zij niet weet waarom haar scriptie niet volledig zou zijn. Zij betwist in het bijzonder de score 4/10 voor 'detailtekening' daar dit in tegenspraak zou zijn met de woordelijke appreciatie in de zin van "+- ok" op de tekening zelf;
- 0/5 voor 'legende/orde' bij ontwerpoefening – automatisch: zij stelt dat "geen orde" niet afdoende is om een 0 te verantwoorden. Zij wijst erop dat er wel een inhoudstafel is zodat een 0 niet gerechtvaardigd is. Zij stelt dat zij niet weet waarom zij die score heeft gekregen.

In een tweede onderdeel stelt verzoekende partij dat er geen enkel bewijs voorligt van het feit dat verzoekende partij uitgenodigd was voor een mondeling examen. Zij stelt dat het antwoord van de interne beroepsinstantie enkel gebaseerd wordt op verklaringen. Zij betwist het bestaan van het examenmoment. Zij stelt dat zij ontrecht geen kans heeft gehad om zich te bewijzen en dat de beoordeling in strijd is met de ECTS-fiches. In haar aanvullende nota merkt zij op dat nergens in de beoordelingsfiches verwezen wordt naar mondelinge examens. Zij stelt dat er voor 'ontwerpoefening' geen mondeling examen is geweest. Zij stelt dat met betrekking tot het 'ontwerpproject' enkel in de evaluatiefiche voor het 'automatische' deel verwezen wordt naar een verdediging. Zij stelt dat het 'mechanisch' gedeelte nergens verwijst naar een verdediging, noch naar een mondeling examen. Zij werpt nog op dat het aspect 'verdediging' plots werd toegevoegd aan de beoordeling, hoewel daar geen grond voor was zodat deze buiten toepassing gelaten moet worden.

In een derde onderdeel stelt verzoekende partij dat zij in werkelijkheid een totaalscore van 8,4/20 behaald heeft, die evenwel slechts in de antwoordnota werd erkend. Zij stelt dat zij ontrecht de kans op deliberatie (tolerantie) werd ontnomen.

In een vierde onderdeel stelt verzoekende partij dat er ontrecht geen evaluatie voor het deelopleidingsonderdeel '.....' voorligt. Zij stelt dat het niet kan dat voor drie delen wel een evaluatie is en voor het vierde deel niet.

Verwerende partij verwijst naar de evaluatiefiches als motivering voor de scores. Zij stelt dat in deze evaluatiefiches de deelcriteria vermeld worden op basis waarvan de beoordeling tot stand kwam. Zij merkt op dat in de fiche van het ontwerpproject ook aangeduid werd op basis waarvan de eerder doorgestuurde beoordeling dat het ontwerp ontwerptechnisch onaanvaardbaar was, tot stand kwam.

Zij verwijst verder naar de doelstellingen van dit opleidingsonderdeel die gericht zijn op het leren verwerven en verwerken van informatie en op het leren ontwerpen van een eenvoudig toestel. Zij stelt dat de doelstelling van ontwerpproject vermeldt wat volgt: "*het volledig ontwerpen van een machine of van een machineonderdeel. Dit zowel mechanisch als op het gebied van de sturing en automatisatie*". Op basis van deze doelstellingen was het volgens verwerende partij afdoende duidelijk dat dit project zowel tekentechnisch als ontwerptechnisch in orde moet zijn. Zij stelt dat de vaststelling dat het uitgewerkte project in de praktijk onmogelijk te realiseren is, erop wijst dat dit project niet voldoet aan de gestelde verwachtingen. Zij stelt dat, hoewel het ontwerp op een aantal (o.a. op een aantal tekentechnische) aspecten verbeterd werd, het op het vlak van de ontwerptechnische aspecten duidelijk onvoldoende blijft. Zij stelt dat deze motivering ook de bewering weerlegt dat het ontwerp na de junizittijd op alle verwachte punten zou bijgestuurd zijn.

Voor wat het tweede onderdeel betreft, verwijst zij naar het examenrooster voor de derde examenperiode, samen met een e-mail die de student hierover op 25 augustus 2014 ontving. Zij merkt op dat de ontwerpoefening die tijdens het eerste semester werd georganiseerd uit oefeningen bestond die tot doel hadden om de studenten de nodige tekenvaardigheden bij te brengen om een dergelijk industrieel project te kunnen uitwerken. Zij stelt dat deze

vaardigheden vervolgens moesten worden toegepast in het ontwerpproject dat gedurende het tweede semester werd uitgewerkt. Tijdens de derde examenperiode werden beide aspecten beoordeeld via het mondeling examen dat op 29 augustus werd georganiseerd.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad leest in het intern beroepsschrift van verzoekende partij dat zij niet begrijpt hoe zij aan haar resultaat komt daar zij meent alle opmerkingen uit de eerste zittijd weggewerkt te hebben. De Raad neemt aan dat verzoekende partij klaarblijkelijk de docent niet om toelichting gevraagd heeft en daarvoor de interne beroepsprocedure gebruikt, wat evenwel niet betekent dat de interne beroepsinstantie niet gehouden zou zijn om volledige klarheid te geven over de totstandkoming van het examencijfer, alsmede de dragende motivering voor de scores. De Raad merkt immers op dat de interne beroepsprocedure ook tot doel heeft om studenten beter inzicht te geven in de motieven die aan de grondslag liggen van de beslissingen, *in casu* examenresultaten. De Raad stelt vast de interne beroepsinstantie geen klarheid heeft gebracht in de totstandkoming van het cijfer – waaromtrent in het kader van het extern beroep een aanpassing wordt aangebracht – door dit integraal te verwerken in de beroepsbeslissing zelf, dan wel de evaluatiefiches samen met de beroepsbeslissing mee te delen aan de verzoekende partij.

De Raad dient bijgevolg vast te stellen dat de interne beroepsbeslissing de formele motiveringsplicht schendt daar uit de bestreden beslissing niet blijkt hoe het resultaat van verzoekende partij tot stand is gekomen. De Raad stelt vast dat verwerende partij in het kader van het extern beroep samen met haar antwoordnota en aanvullende nota immers een aantal evaluatiefiches bijvoegt. Ter zitting worden door de verwerende partij nog bijkomende motieven meegedeeld. De Raad merkt evenwel dat deze eigenlijke motivering, die in het kader van de interne beroepsprocedure niet tot uiting is gebracht, laattijdig is in het licht van de formele motiveringsplicht. Het middelonderdeel is in dat opzicht gegrond.

Wat de materiële motivering betreft, is de Raad van oordeel dat de bewoordingen die de interne beroepsinstantie gebruikt heeft (tekentechnisch en ontwerptechnisch) niet dermate vreemd is aan het opleidingsonderdeel dat zij niet zouden gebruikt mogen worden om aan te geven op welke vlakken verzoekende partij tekortschoot. De Raad stelt vast dat bij de begincompetenties voor het opleidingsonderdeel in de ECTS-fiche uitdrukkelijk vereist wordt dat men tekentechnieken beheert. Uit de leerdoelen van het opleidingsonderdeel in de ECTS-fiche blijkt dat men moet kunnen ontwerpen zodat het niet vreemd is dat de prestaties ontwerptechnisch getoetst worden. Wat de concrete evaluatiefiches, die de beslissing en beoordeling zouden moeten schrageren, betreft, stelt de Raad vast dat er voor een aantal (deel)scores geen afdoende motivering voorhanden is.

Wat de grief (1/20 voor ‘mondelinge verdediging’ bij ontwerpproject – automatisering) betreft, is de Raad van oordeel dat de gegeven motivering te algemeen en te summier van aard is om de lage score te verantwoorden. Zo blijkt niet welke precieze vragen gesteld werden en welke antwoorden werden gegeven, met andere woorden het is niet duidelijk wat door de docent getoetst werd en waarom daarvoor slechts een 1/20 werd toegekend.

Wat de grief (0/20 voor ‘3D ontwerp/voorstelling’ bij ontwerpproject – mechanisch deel) betreft, wordt ter zitting betwist dat het 3D ontwerp aanwezig was. De Raad stelt echter vast dat in het dossier enkel aangegeven wordt dat het “niet apart” aanwezig was. Deze motivering komt de Raad vreemd over en is *prima facie* niet afdoende daar de scoretoekenning het vermoeden opwekt dat het *in casu* gaat om een sanctie, die niet voorafgaand werd meegedeeld. In elk geval is de Raad van oordeel dat deze motivering niet afdoende is daar niet blijkt op basis van welke feiten en beoordelingscriteria tot de zeer lage score van 0/20 wordt gekomen. De mededelingen ter zitting betreffende de redenen voor deze score kunnen het gebrek aan motivering in de beroepsbeslissing niet goedmaken.

Wat de grief (10/20 voor ontwerpoefening – mechanisch deel) betreft, is de Raad van oordeel dat noch de globale score, noch de deelscores afdoende concreet gemotiveerd werden. De motivering moet minstens, maar niet uitsluitend, concreet met feitelijke verwijzingen duiden waarom het werk onvolledig zou zijn.

Wat de grief (0/5 voor ‘legende/orde’ bij ontwerpoefening – automatisch) betreft, stelt de Raad vast dat het niet duidelijk is waarom en op basis van welke criteria de docent tot de

score 0/5 is gekomen. Het motief “geen orde” is nietszeggend en gaat niet in op de concrete feitelijkheden. Ook hier moet de Raad vaststellen dat de mededelingen ter zitting betreffende de redenen voor deze score het gebrek aan motivering in de beroepsbeslissing niet kunnen goedmaken.

Wat de kritiek op het motief inzake het “mondelinge examen” betreft, is de Raad van oordeel dat het niet duidelijk is wat verzoekende partij probeert te bekomen met haar kritiek. De Raad stelt immers op basis van de stukken vast dat er, ofwel mondelinge examens geweest zijn – wat wordt bevestigd door de e-mail die verwerende partij heeft voorgelegd – waarop verzoekende partij klaarblijkelijk afwezig was, maar waarvoor zij evenwel niet als zodanig werd beoordeeld – de Raad ziet op basis van de stukken niet in waar verzoekende partij benadeeld werd –, ofwel geen mondelinge examens geweest zijn, wat de Raad *prima facie* ook niet onregelmatig voorkomt daar de ECTS-fiche duidelijk aangeeft dat de beoordeling gebeurt op basis van het bijgewerkte dossier. De Raad ziet niet in hoe een mondeling examen *sensu stricto* daar nog iets aan kan toevoegen. Niettemin kan de Raad er niet omheen dat de ECTS-fiche voor de tweede examenkans in een mondeling examen voorziet voor een aantal onderdelen van het globale opleidingsonderdeel, terwijl van de evaluatie in het kader van die examens geen enkel spoor te vinden is in het aan de Raad voorgelegde dossier. Indien daarmee echter gerefereerd wordt aan een mondelinge “verdediging” – zoals ter zitting door de verwerende partij beweerd werd –, stelt de Raad vast dat er blijkbaar niet consequent voor alle onderdelen een “verdediging” in rekening werd gebracht. De Raad leest nergens dat er door verzoekende partij betwist wordt dat er geen verdediging geweest is waar er daarvoor punten werden toegekend. Het is de Raad evenwel niet duidelijk – indien er een verdediging geweest is, wat *prima facie* het geval blijkt geweest te zijn – waarom daarvoor niet bij alle onderdelen punten werden toegekend. Zonder zich thans reeds uit te spreken over de regelmatigheid van de vorm van de evaluaties, kan de Raad vaststellen dat de beslissing op dat punt niet afdoende en ondubbelzinnig in het licht van de ECTS-fiches en de evaluatiefiches gemotiveerd werd.

De Raad stelt vast dat verwerende partij in haar antwoordnota erkent dat verzoekende partij eigenlijk een resultaat van 8,4/20, afgerond naar 8/20 heeft behaald. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie dit niet zelf heeft opgemerkt. Dit verhoudt zich moeilijk met de zorgvuldigheid die van de interne beroepsinstantie, waarbij in het kader van de beroepsprocedure naar de motivering van een score is gevraagd, wordt verwacht. De Raad is dan ook van oordeel dat de interne beroepsinstantie ten onrechte geoordeeld heeft dat het examenresultaat correct werd vastgesteld.

De Raad merkt op dat verzoekende partij bijgevolg *prima facie* op een onrechtmatige wijze een mogelijkheid tot deliberatie werd ontzegd. De Raad stelt immers vast dat de verzoekende partij op grond van artikel OER 2013-2014 mogelijk in aanmerking komt voor een deliberatie van het tekort, daar uit de ECTS-fiche *prima facie* niet blijkt dat het opleidingsonderdeel niet-tolereerbaar is. De Raad dient in de huidige stand van de procedure, en in het belang van de verzoekende partij bij een mogelijke deliberatie, de andere onderdelen en middelen niet te onderzoeken daar er een nieuwe beslissing over het slagen van verzoekende partij moet genomen worden, waartegen rechtsmiddelen kunnen aangewend worden.

De Raad is van oordeel dat de bevoegde instantie van verwerende partij het nodige moet doen om in overeenstemming met het OER 2013-2014 het intern beroep in het licht van de gewijzigde omstandigheden opnieuw te onderzoeken, en een nieuwe examenbeslissing te nemen waarbij onderzocht moet worden of de verzoekende partij op basis van kwantitatieve en kwalitatieve deliberatiecriteria niet alsnog geslaagd verklaard kan worden.

Het middel is gegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De examenbeslissing en de beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern worden vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 10 februari 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 30 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groot

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2014/542 - 30 januari 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 30 januari 2015.

Gehoord werd:

- de verzoekende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de verzoekende partij heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota, de aanvullende nota van de verzoekende partij, de aanvullende nota van de verwerende partij en de bij deze stukken gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoeker tekent beroep aan tegen het uitblijven van een beslissing van de examencommissie Architectuur.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoeker is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de opleiding Bachelor in de architectuur.

Bij examenbeslissing van 9 september 2014 werd aan verzoeker voor het opleidingsonderdeel 'Ontwerpen 3' een examencijfer van 9/20 toegekend.

Verzoeker stelde op datum van 15 september 2014 een intern beroep in bij de voorzitter van de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling. Bij beslissing van de interne beroepscommissie d.d. 26 september 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

Deze beslissing werd door de Raad vernietigd bij besluit nr. 2014/363 van 16 oktober 2014.

In uitvoering van 's Raads besluit heeft de examencommissie op datum van 21 oktober 2014 een nieuwe beslissing genomen, nadat een nieuwe examenjurering werd georganiseerd, waarop verzoeker afwezig bleef. Op basis daarvan oordeelde de examencommissie dat er geen nieuw cijfer kon worden toegekend.

Deze beslissing werd door de Raad vernietigd bij besluit nr. 2014/483 van 27 november 2014. De relevante bepalingen van het beschikkend gedeelte luiden als volgt:

De examencommissie neemt uiterlijk 19 december 2014 een nieuwe beslissing over het opleidingsonderdeel Ontwerpen 3, waarbij zij erover waakt dat 1) verzoeker een redelijke termijn krijgt om zich voor te bereiden op de jurybeoordeling, 2) zijzelf zorgt draagt voor het bijeenbrengen van alle documenten (tekeningen/maquettes/draaiboeken) die moeten worden beoordeeld, 3) zij in

voorkomend geval aan verzoeker meedeelt over welke van deze documenten zij niet meer beschikt, en 4) de vijf modules worden beoordeeld door een interne en externe jury.

In uitvoering van dit tweede annulatiebesluit wordt verzoeker bij aangetekend schrijven van 4 december 2014 uitgenodigd om op 19 december 2014 een nieuwe jury af te leggen, en dit voor de vijf modules van het opleidingsonderdeel 'Ontwerpen 3'. In dit schrijven wordt aan verzoeker meegedeeld dat de faculteit in het bezit is van de tekeningen van de modules 2, 3, 4 en 5, en dat zij erop rekent dat verzoeker de tekeningen van module 1 en de maquettes van alle modules vooraf kan bezorgen – de bevestiging daarvan wordt aan verzoeker gevraagd.

Bij schrijven van 10 december 2014 meldt verzoeker dat hij enkel nog in het bezit is van de maquette van module 4, en dat deze op 12 december 2014 op het secretariaat van de faculteit zal worden afgeleverd. Verzoeker meldt in dit schrijven tevens dat hij bij aanvang van de jurering een exhaustieve lijst van de documenten zal opmaken die de basis van de jurering vormen, en hij informeert naar de rol die hijzelf te spelen heeft tijdens de jurering, meer bepaald of van hem een actieve inbreng wordt verwacht.

Aan verzoeker wordt een bewijs van afgifte van twee maquettes van module 4 overhandigd, en op 15 december 2014 antwoordt verwerende partij omtrent het verloop van de jurering het volgende: "*Van de student wordt verwacht dat hij zijn ontwerp toelicht zoals bij de jury's tijdens het afgelopen academiejaar. Per module krijgt de student een tiental minuten om zelf het woord te voeren waarbij en waarna de juryleden vragen kunnen stellen of om nadere uitleg kunnen vragen. Kan de student een digitale presentatie van module 5 (portfolio) meebrengen, die kan worden geprojecteerd? Wij zijn in het bezit van 1 gedrukte versie.*"

Op 19 december 2014 biedt verzoeker zich aan voor het afleggen van de juryproef. Hij vraagt de jury om voorafgaand aan de aanvang van het examen, de exhaustieve lijst van documenten die de basis voor de beoordeling zouden vormen, op te stellen en gezamenlijk met verzoeker te ondertekenen. Dit wordt door de jury geweigerd, onder verwijzing naar het aangetekend schrijven van 4 december 2014 en de navolgende communicatie, waaruit volgens de jury afdoende bleek op welke stukken de jurering zou steunen.

Volgens de feitelijke uiteenzetting van verzoeker is hierop een discussie ontstaan, waarbij verzoeker stelde dat eerst de voormelde lijst diende te worden opgesteld en waarbij de juryleden van oordeel waren dat de jurering niet van start kon gaan zolang verzoeker bij zijn standpunt bleef. Nog steeds volgens verzoeker, heeft één van de juryleden daarop gesteld dat verzoeker er dan maar een gerechtsdeurwaarder diende bij te halen om de voormelde lijst ingevuld te krijgen.

Verzoeker biedt zich vervolgens opnieuw aan bij de jury, ditmaal vergezeld van gerechtsdeurwaarder [REDACTED], die het volgende proces-verbaal van vaststelling opmaakt:

"(...)

Verzoekende partij deelt mij mede dat hij zich heden heeft aangeboden bij de examencommissie van de 3de Bachelor Architectuur voor het afleggen van de jurering van het opleidingsonderdeel 'Ontwerpen 3'. Hij verklaart mij voorts dat op zijn vraag om een inventaris op te stellen van de aanwezige documenten (tekeningen/maquettes/draaiboeken) die als basis voor de jurybeoordeling moeten dienen hem door de examencommissie negatief werd geantwoord.

Verzoekende partij overhandigt mij vervolgens navermelde relevante documenten, dewelke ik aanhecht aan onderhavig proces-verbaal van vaststelling teneinde er één geheel mee[] uit te maken;

1. *Beslissing van de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgang d.d. 27/11/2014 (nr. 2014/483) inzake [REDACTED].*
2. *Schrijven uitgaande van de Heer [REDACTED] voorzitter [REDACTED] en examencommissie Opleiding Architectuur de dato 4/12/2014 gericht aan verzoekende partij.*

3. Schrijven uitgaande van raadsman van verzoekende partij de dato 10/12/2014 gericht aan de Heer, voorzitter en examencommissie Architectuur.
4. Voorstel opname inventaris d.d. 19/12/2014, zoals geweigerd door de aanwezige juryleden van de examencommissie.

Omstreeks 10h40 begeef ik mij samen met verzoekende partij en haar raadsman in het gebouw E voormeld naar het lokaal alwaar de examencommissie Architectuur heden zitting zou hebben. Verzoekende partij klopt aan waarna een dame de deur opent en verzoekende partij vraagt om de voorzitter van de examencommissie te spreken. Zij verzoekt om nog even geduld te hebben te hebben aangezien de commissie nog in vergadering zou zijn.

Enkele ogenblikken later wordt de deur geopend en verschijnen er een 4-tal personen, één ervan maakt zich aan ons kenbaar als de Heer, voorzitter van de commissie.

Vervolgens maak ik aan voormeld gezelschap mijn hoedanigheid en opdracht kenbaar. Ik stel hen vervolgens de vraag of de Heer de toelating van de commissie krijgt om een inventaris op te stellen van de documenten dewelke dienstig zijn voor het nemen van een nieuwe beslissing over het opleidingsonderdeel 'Ontwerpen 3'.

De Heer antwoordt mij hierop formeel dat de commissie geen toelating geeft voor een inventaris van de aanwezige stukken op te stellen. Hij verwijst voorts naar het schrijven van 4 december waarin volgens hem aan verzoekende partij is medegedeeld welke stukken in bezit zijn van de examencommissie.

Van al hetgeen voorafgaat heb ik, ondergetekende Gerechtsdeurwaarder, op plaats en datum als hierna vermeld onderhavig proces-verbaal van vaststelling opgesteld, dit om mijn verzoekster te dienen als naar recht, daar en waar het hoort, echter zonder nadelige erkentenis enerzijds en onder alle voorbehoud."

Verwerende partij verduidelijkt ter zake in haar antwoordnota dat aan de gerechtsdeurwaarder de toegang werd geweigerd door de voorzitter van de jury, de decaan en de voorzitter van de examencommissie.

Na deze gebeurtenissen ontvangt verzoeker geen beslissing van de jury of van de examencommissie.

Deze beslissing blijkt nochtans wel degelijk te bestaan. Aan de Raad werd een beslissing van 19 december 2014 overgemaakt, waarin de examencommissie bij monde van haar voorzitter het volgende mededeelt:

"De examencommissie bachelor architectuur van de is, op verzoek van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, op 19 december 2014 samengekomen om een nieuwe beslissing te nemen over het opleidingsonderdeel Ontwerpen 3 van student

Aan de student werd voorafgaandelijk meegedeeld welke stukken in het bezit zijn van de en welke niet (zie kopie van aangetekend schrijven d.d. 4 december 2014 in bijlage). Hierin werd aan de student gevraagd de ontbrekende stukken aan te leveren. Student heeft van module 1 geen stukken aangeleverd, van module 4 is de maquette aangeleverd door de student op 12 december 2014. Zie ook het antwoord van de raadsman van de student d.d. 10 december 2014 per mail op voorgaand schrijven, in bijlage.

Voor de start van de jury vraagt de student aan de voorzitter van de jury,, een document te laten ondertekenen door alle aanwezigen (incl. raadsman van de student), dat opgesteld en aangeleverd werd door de student. Dit document behelst een 'Exhaustieve lijst (inventaris) van de stukken en documenten voor de jury d.d. 19/12/2014" (zie bijlage).

De juryvoorzitter replikeert dat hij, noch de juryleden, verplicht zijn enig document te ondertekenen.

De student stelt hierop dat hij geen jury wenst te doen indien dit document niet wordt ondertekend. Daarop wordt de jury ontbonden.

De student en zijn raadsman nemen daarop het initiatief een deurwaarder in te schakelen om vast te stellen welke documenten al dan niet beschikbaar zijn.

Bij aankomst van de deurwaarder wordt deze door de voorzitter van de examencommissie, de decaan van de faculteit en de voorzitter van de jury, ervan op de hoogte gebracht dat zij de deurwaarder geen toegang verlenen tot de documenten (tekeningen en maquette) en dat de student weigert de jury aan te vangen zonder ondertekening van de 'exhaustieve lijst' die door de student werd voorgelegd.

Besluit:

Gezien de jury wegens boven geschetste omstandigheden niet is kunnen doorgaan, en er door de jury geen nieuw cijfer kan worden toegekend, kan de examencommissie geen nieuwe beslissing nemen."

Ter zake bevraagd, deelt verwerende partij mee dat deze beslissing enkel aan de Raad is overgemaakt en niet aan verzoeker.

Huidig beroep bij de Raad heeft derhalve, wat verzoeker betreft, betrekking op het uitblijven van een examenbeslissing. Samen met de antwoordnota van verwerende partij, heeft verzoeker van de beslissing van 19 december 2014 kennis genomen.

4. Ontvankelijkheid

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting van 15 januari 2015. Advocaat ██████████, die verschijnt voor verzoeker, en verzoeker zijn gehoord.

Verzoeker steunt zijn beroep op de niet-uitvoering van 's Raads besluit nr. 2014/483, waarin aan de examencommissie een termijn tot uiterlijk 19 december 2014 werd gegeven om een nieuwe beslissing te nemen.

De voorgaande beslissing van de examencommissie d.d. 21 oktober 2014 werd vernietigd, zodat deze uit het rechtsverkeer is verdwenen. De examencommissie heeft op 19 december 2014 vastgesteld dat het, op grond van de hierboven geschetste feitelijke omstandigheden, niet mogelijk was om een nieuwe examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel 'Ontwerpen 3' te nemen. De examencommissie heeft aldus "beslist" om niet te beslissen en om de besluitvorming te staken.

Verwerende partij stelt in haar antwoordnota geen opmerkingen te hebben aangaande de ontvankelijkheid van verzoekers beroep.

De Raad onderzoekt de ontvankelijkheid van het hem voorgelegde beroep desnoods ambtshalve.

Standpunten van de partijen

Ter terechting van 15 januari 2015 is ambtshalve de vraag gesteld of het voorwerp van verzoekers beroep, met name het gemis aan beslissing van de examencommissie waarbij hem voor het opleidingsonderdeel Ontwerpen 3 een examencijfer wordt toegekend, op ontvankelijke wijze voor de Raad kan worden bestreden.

In het licht van de rechten van verdediging is aan beide partijen een bijkomende termijn toegekend om hieromtrent standpunt in te nemen in een aanvullende nota.

De zaak is uitgesteld voor behandeling op de zitting van 30 januari 2015.

Verzoeker en verwerende partij hebben een aanvullende nota neergelegd.

Verzoeker betoogt dat de brief van 19 december 2014 duidelijk vermeldt dat de examencommissie geen nieuwe beslissing kan nemen, zodat deze brief naar oordeel van verzoeker geen studievoortgangsbeslissing is waartegen hij bij de Raad een beroep had kunnen instellen. Verzoeker beschouwt de brief als een loutere kennisgeving van feitelijke gebeurtenissen, zonder juridische waarde.

Verder voert verzoeker aan dat op verwerende partij een rechtsplicht rust om een nieuwe beslissing te nemen, en hij verwijst daarbij naar 's Raads besluit nr. 2012/342. Volgens verzoeker schendt verwerende partij "nagenoeg alle beginselen van behoorlijk bestuur" door geen beslissing te nemen, en is hij verplicht bij de Raad beroep in te stellen tegen het uitblijven van een beslissing, nu het er alle schijn van heeft dat verwerende partij anders nooit tot het nemen van een eindbeslissing zal overgaan. Volgens verzoeker ligt er minstens een impliciete weigeringsbeslissing voor.

Verwerende partij harerzijds neemt in haar aanvullende nota geen standpunt in met betrekking tot de ontvankelijkheid van verzoekers beroep. Zij stelt enkel dat verzoekers handelen de huidige patstelling heeft gecreëerd en dat de examencommissie klaar staat om alsnog een nieuwe beslissing te nemen "in de mate dat de verzoekende partij zich redelijk gedraagt en een jurering mogelijk maakt".

Beoordeling

De Raad moet vooreerst vaststellen dat er tussen partijen geen eensgezindheid bestaat omtrent de omstandigheden binnen dewelke tot de stopzetting van de jurywerkzaamheden is beslist. In de beslissing van de examencommissie van 19 december 2014 luidt het dat de student stelt geen jury te wensen doen indien het voorgelegde document niet wordt ondertekend, en dat daarop de jury werd ontbonden, wat lijkt aan te geven dat verzoeker heeft geweigerd het examen af te leggen. In het verzoekschrift stelt verzoeker dat de jury oordeelde dat de jurering niet kon starten zolang hijzelf bij zijn standpunt bleef dat een exhaustieve lijst van documenten en stukken moest worden opgesteld en ondertekend, wat zich dan weer eerder laat lezen als een beslissing van de jury om het examen niet te laten aanvatten. In haar antwoordnota stelt verwerende partij dat de jury niet kon worden verplicht een document te ondertekenen, dat de ondertekening werd geweigerd en dat de jury werd ontbonden; ook dit lijkt te moeten worden begrepen als een beslissing van de jury om de beoordeling niet aan te vatten. Verzoeker stelt in de wederantwoordnota dat hij wel beoordeeld wil worden. In haar aanvullende nota ten slotte, argumenteert verwerende partij dat de jury het voorgelegde document niet wenste te ondertekenen en zich "geplaatst [zag] voor de feitelijke afwezigheid van de student", een situatie die de examencommissie als overmacht beschouwde en haar ertoe bracht, volgens verwerende partij mede in het belang van verzoeker, om geen beslissing te nemen op basis van afwezigheid.

Het proces-verbaal van de door verzoeker aangezochte gerechtsdeurwaarder biedt evenmin uitsluitsel in de ene of de andere zin.

Op basis van wat voorligt kan de Raad niet vaststellen dat verzoeker heeft geweigerd om de juryproef af te leggen; in dat opzicht heeft verzoeker zichzelf niet het rechtens vereiste belang ontzegd om zich tot de Raad te wenden.

Vervolgens kan de Raad er niet aan voorbij dat de examencommissie op 19 december 2014 wel degelijk een beslissing heeft genomen. De vraag rijst, zoals de Raad ambtshalve heeft aangegeven, of dit een studievoortgangsbeslissing is waarvoor de Raad bevoegd is, meer bepaald doordat het een definitieve, grijfhouderende bestuursbeslissing betreft waarbij verzoekers rechtspositie eenzijdig negatief wordt beïnvloed.

Verwerende partij harerzijds voert – nog steeds – geen exceptie van onontvankelijkheid aan.

De beslissing van de examencommissie om het beoordelingsproces van verzoeker zonder meer *sine die* op te schorten, zonder daarbij een nieuw beoordelingsmoment te bepalen of ten aanzien van verzoeker nog enig ander initiatief te nemen, kan in deze omstandigheden enkel

worden beschouwd als een definitieve beslissing, die moet worden beschouwd als een studievoortgangsbeslissing waarvoor de Raad bevoegd is.

Het beroep tegen een dergelijke beslissing is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Met recht voert verzoeker aan dat de beslissing van 19 december 2014 niet de redelijke verwachting schept dat verwerende partij in de huidige stand van zaken nog eigener beweging tot een definitieve beslissing ten aanzien van verzoeker zal komen.

Verwerende partij stelt in haar aanvullende nota dat de examencommissie in het belang van verzoeker wenst te handelen en zij bereid is om alsnog een nieuwe beslissing te nemen, in de mate dat verzoeker een jurering mogelijk maakt.

In die omstandigheden had het op de weg van de examencommissie gelegen om, wil zij zorgvuldig handelen, enig initiatief te nemen, bijvoorbeeld door een nieuwe datum voor de jurering voorop te stellen, al dan niet vergezeld van de mededeling dat tot een definitieve beslissing zal worden gekomen, ook wanneer verzoeker zich niet schikt naar de materiële modaliteiten voor de jurering die de jury of de examencommissie vooropstelt – modaliteiten die, zoals de Raad onderstaand nog zal uiteenzetten, achteraf ook door de Raad kunnen worden beoordeeld en dus in hoofde van verzoeker geen definitieve aanvaarding van hun regelmatigheid moeten inhouden.

Het voor onbeperkte tijd opschorten van het beoordelingsproces, waardoor het nemen van een effectieve examenbeslissing aan geen enkele timing of voorwaarde is gebonden, ook niet in hoofde van verzoeker, komt neer op een stilzitten van het bestuur dat onzorgvuldig is.

De Raad wijst, desnoods ambtshalve, de beslissing van de examencommissie van 19 december 2014 aan als het werkelijke voorwerp van het beroep. Het beroep waarmee verzoeker de vernietiging van deze beslissing nastreeft, is gegrond.

Voor wat het dienen kan, wijst de Raad partijen op het volgende.

Enerzijds komt het aan de Raad toe om, in geval van betwisting ter zake, te oordelen welke materiële elementen op rechtsgeldige wijze kunnen worden betrokken bij de evaluatie door het bevoegde orgaan van de instelling, alsook om te oordelen wat in voorkomend geval de rechtsgevolgen zijn van het ontbreken van bepaalde evaluatie-elementen. De Raad kan begrijpen dat verzoeker discussies ter zake wil vermijden c.q. zichzelf bewijs wenst te verschaffen, bijvoorbeeld door tegensprekelijk vast te leggen welke materiële elementen bij de evaluatie werden betrokken. Dit hoeft evenwel nog niet te betekenen, gegeven wat de Raad hierboven heeft uiteengezet, dat deze bezorgdheid uiteindelijk het afleggen van het examen in de weg dient te staan. De Raad bedenkt daarbij dat deze controle – en dus ook de controle over de modaliteiten van een examen – slechts kan worden doorgevoerd wanneer op basis van een effectief uitgevoerde juryproef tot een inhoudelijke examenbeslissing wordt gekomen, zoals verwerende partij *in fine* van haar antwoordnota ook aangeeft, daar het vooralsnog in de lijn der verwachtingen ligt dat uit een degelijke beslissing ook zal blijken op welke elementen zij is gesteund.

Anderzijds is de openbaarheid van examens een principe dat door de decreetgever is vooropgesteld, en dat door de hogeronderwijsinstelling krachtens artikel II.222 van de Codex Hoger Onderwijs in het examenreglement moet worden gewaarborgd. Ter zake moet worden vastgesteld dat verwerende partij aan deze bepaling uitvoering heeft gegeven middels artikel van het OER 2013-2014. Dit artikel beperkt de openbaarheid tot de aanwezigheid van ombudspersoon, wanneer de student uiterlijk zeven kalenderdagen voorafgaand aan het examen om diens aanwezigheid verzoekt bij de voorzitter van de examencommissie. Aldus wordt de aanwezigheid van elke andere derde uitgesloten. Los van de discussie over het ondertekenen van bepaalde documenten of lijsten en zonder hierbij uitspraak te doen over de bestaanbaarheid van deze bepaling met de letter en de geest van artikel II.222 van de Codex Hoger Onderwijs, wijst de Raad erop dat de decreetgever bij de parlementaire voorbereiding van het decreet betreffende de universiteiten het volgende heeft overwogen: "Bij mondelinge

examens wordt openbaarheid verondersteld. Bij schriftelijke examens wordt het inzagerecht verondersteld. De examenregeling kan omtrent dit alles procedureregels bevatten.” (Parl. St. VI. Parl. 1990-1991, nr. 502/1, 76).

Wat de modaliteiten voor de verdere besluitvorming betreft, gaat de Raad ervan uit dat verwerende partij ondertussen in het bezit is van alle te beoordelen documenten en stukken die nog vorhanden zijn, en dat verzoeker weet dat van hem wordt verwacht bij de jurering (cf. de brief van verwerende partij d.d. 15 december 2014).

BESLUIT

- 1. Het beroep is ontvankelijk en gegronde.**
- 2. De Raad vernietigt de beslissing van de examencommissie van 19 december 2014 waarbij het beoordelingsproces van verzoeker onbeperkt wordt opgeschorst.**
- 3. Verwerende partij organiseert uiterlijk 16 februari 2015 een nieuwe beoordeling voor het opleidingsonderdeel ‘Ontwerpen 3’. Zij nodigt verzoeker uiterlijk vijf dagen voor de jurybeoordeling uit. De vijf modules worden beoordeeld door een interne en een externe jury. De bevoegde examencommissie neemt uiterlijk 18 februari 2015 een beslissing omtrent het examencijfer dat aan verzoeker wordt toegekend.**
- 4. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.**

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 30 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Jim Deridder	Jan Geens	Daniël Cuypers
De secretaris,		
David Keyaerts		

Rolnr. 2015/001 - 30 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 30 januari 2015.

Gehoord werd:

- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de verwerende partij heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing waarbij de verzoekende partij geen vrijstelling werd toegekend en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding 'Bachelor of Business Administration'.

Het beroep betreft de niet-toekenning van een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]'.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 1 december 2014 een intern beroep in bij de Rector van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 6 januari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat het intern beroep dat haar bereikte per 17 december 2014 wegens de niet-toekenning van een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' d.d. 12 september 2014, door de verzoekende partij in een persoonlijk gesprek op 19 december 2014 kon worden toegelicht. De interne beroepsinstantie wees er op dat de eerste beslissing van de studentenadministratie d.d. 12 september 2014 inzake de ingediende verzoeken tot het bekomen van vrijstellingen gebaseerd was op een niet-volledig dossier van de verzoekende partij, waarop de verzoekende partij de mogelijkheid werd geboden om haar dossier aan te vullen. De interne beroepsinstantie stelt dat na onderzoek via raadpleging van Prof. [REDACTED] van het vervolledigd dossier de gevraagde vrijstelling voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' alsnog werd geweigerd op basis van de motivering dat, daar waar de verzoekende partij de vrijstelling verzocht op basis van de inhoudelijke gelijkenissen en de

gelijkwaardigheid met het opleidingsonderdeel 'Microcomputer Applications' zoals door haar gevolgd aan het Navarro College, dit opleidingsonderdeel slechts een oppervlakkige inleiding op het gebruik van Microsoft Office blijkt in te houden. De inleiding is tevens hoofdzakelijk vanuit het standpunt van een modale gebruiker gegeven. Bovendien is het enige lesmateriaal bij het opleidingsonderdeel een inleidende handboek met betrekking tot Microsoft Office software. Tevens voert de aangevochtenen beslissing aan dat het gevuld opleidingsonderdeel 'Microcomputer Applications' geen grondige besprekking inhoudt van de technieken en 'frameworks' voor 'business information management' en 'data management'. De beslissing stipt aan dat de syllabus van het gevuld opleidingsonderdeel zelf stipuleert dat 'this class is an introduction to the use of computers as data processing and problem solving tool for business. This course is not intended to count toward a student's major field of study in business or computer science'. Op basis van het voorgaande besliste de interne Beroepsinstantie dat het niveau van het aan het Navarro College gevolgde opleidingsonderdeel niet voldoende is voor de opleiding zoals vereist in het BBA programma aan de onderwijsinstelling van verwerende partij. De interne beroepsbeslissing wijst op het verschil in de finaliteit van de twee opleidingsonderdelen (het gevuld opleidingsonderdeel aan het Navarro College en het te volgen opleidingsonderdeel aan de onderwijsinstelling van verwerende partij '.....'). Het opleidingsonderdeel '.....' beoogt 'techniques and frameworks for business information management' en technieken voor data management, maar geenzins het gebruik van office tools als Microsoft Office.

Ook het verzoek tot een gedeeltelijke vrijstelling voor het deelopleidingsonderdeel '.....' kon volgens de interne beroepsinstantie niet worden toegekend nu het vereiste niveau van kennis van Microsoft Office nodig voor het opleidingsonderdeel 'Microcomputer Applications' (Navarro College) ontoereikend is in vergelijking met het vereiste kennismiveau voor het deelopleidingsonderdeel '.....'. Hierbij wordt verwezen naar artikel OER:

"De omvang van de vrijstelling voor een opleidingsonderdeel wordt in beginsel gelijkgesteld aan het aantal studiepunten van het opleidingsonderdeel waarvoor men vrijstelling verkrijgt tenzij de faculteit de omvang anders bepaalt. De omvang wordt uitgedrukt in gehele studiepunten.

Een deelvrijstelling kan enkel worden toegekend als deze betrekking heeft op een onderwijsleeractiviteit of een afgerond geheel. De omvang van deelvrijstellingen wordt bepaald door de faculteit. Bij een verleende vrijstelling wordt het behaalde examencijfer voor het equivalent opleidingsonderdeel niet meer opnieuw in rekening gebracht. In afwijking hiervan worden eerder behaalde examencijfers wel overgenomen als het gaat om identieke opleidingsonderdelen."

De interne beroepsbeslissing stelde dat voor het opleidingsonderdeel '.....' dat tweeledig is, een duidelijke link bestaat tussen de twee delen (theorie en implementatie van die theorie). Bijgevolg kon een gedeeltelijke vrijstelling niet worden toegekend.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 6 januari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 8 januari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep ingesteld en uitgeput.

De verwerende partij geeft aan dat het intern beroep normaliter kon worden afgewezen als onontvankelijk ingevolge laattijdigheid, doch dat dit niet gebeurde omdat op de initiële studievoortgangsbeslissing de beroepsmodaliteiten en termijnen niet werden weergegeven,

waardoor de vervaltermijn voor het intern beroep geen aanvang nam. Om deze reden werd het ingediende beroep van 1 december 2014, geformuleerd in een brief van de verzoekende partij aan de rector, aanvaard als een ontvankelijk intern beroep tegen de weigering tot toekenning van de gevraagde vrijstelling voor het opleidingsonderdeel '.....'.

2. *Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad*

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 8 januari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 6 januari 2015. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 6 januari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 7 januari 2015.

Het beroep van 8 januari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. **Grond van de zaak**

Voorafgaande opmerking

De Raad stelt vast dat verzoekende partij in haar wederantwoordnota een nieuw middel ontwikkelt, met name een schending van EU-richtlijn van het Europees Parlement en de Raad d.d. 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten. De Raad merkt op dat het middel onontvankelijk is daar het niet werd opgeworpen in het verzoekschrift en daar het niet aan de openbare raakt. De Raad ziet niet in waarom de verzoekende partij dit argument niet eerder kon opwerpen.

5.1. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroeft op de schending van het motiveringsbeginsel in samenlezing met het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt dat de interne beroepsinstantie onterecht haar verzoek tot vrijstelling voor het opleidingsonderdeel '.....' niet heeft behandeld op basis van de door haar behaalde resultaten voor twee opleidingsonderdelen en hun respectieve inhoud. Zij benadrukt of herhaalt dat zij de inhoud van het opleidingsonderdeel waarvoor zij een vrijstelling verzoekt, '.....' reeds heeft gevuld in haar thuisland en dit met de hoogste cijfers. Zij stelt dat zij het gesprek opgenomen heeft en dat daaruit blijkt dat de behandeling van haar aanvraag geenszins goed was voorbereid en dat onterecht werd gesteld dat haar aanvraagdossier niet volledig was, daar haar nimmer werd verzocht ontbrekende stukken voor te leggen. Zij stelt in essentie dat zij onvoldoende geholpen werd en zij stelt de bekwaamheid van de medewerker van verwerende partij in vraag.

Verwerende partij geeft vooreerst een situering weer van de gebeurtenissen (aanvraag vrijstellingen d.d. 19/8/2014, via het correcte formulier per 3/9/2014, beslissing faculteit d.d. 9/9/2014 voor 16 studiepunten vrijstellingen doch niet voor het opleidingsonderdeel '.....', mededeling beslissing d.d. 9/9/2014 per 12/9/2014 aan de verzoekende partij, aanvraag heroverweging beslissing door de student per 15/9/2014, uitnodiging tot het horen van de student per 17/9/2014, horen van de student per 19/9/2014 waarbij een oplijsting werd gemaakt van de aangevraagde vrijstellingen evenals de goedgekeurde (48 studiepunten) en afgekeurde vrijstellingen (o.a. '.....'), finaal akkoord met de oplijsting per 2/10/2014 en nieuwe info over de gevraagde vrijstelling voor het opleidingsonderdeel '.....', beslissing tot niet-vrijstelling voor het opleidingsonderdeel '.....' per 10/10/2014, aanvraag tot deelvrijstelling voor het opleidingsonderdeel '.....' door de verzoekende partij per 24/11/2014, beslissing tot niet-deelvrijstelling voor het opleidingsonderdeel '.....' per

27/11/2014, intern beroep door de verzoekende partij bij de Rector per 1/12/2014 dewelke per 17/12/2014 werd ontvangen bij de interne beroepsinstantie).

Zij stelt betreffende de aanvraag tot (deel)vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ dat het oorspronkelijke dossier van de verzoekende partij niet volledig was en dat haar de mogelijkheid werd geboden tot het voegen van aanvullende informatie. Zij stelt dat het dossier, inclusief de aangevulde informatie, werd voorgelegd voor onderzoek, op basis waarvan de interne beroepsinstantie tot het oordeel is gekomen om geen vrijstelling toe te kennen. De verwerende partij stelt dat de verzoekende partij onterecht in haar huidig extern beroep bij de Raad opwerpt als zou in de bestreden beslissing onvoldoende rekening zijn gehouden met het door haar met succes gevolgde opleidingsonderdeel ‘.....’ daar waar in het gevoegde onderzoeksverslag van Professor blijkt dat hiermede weldegelijk rekening werd gehouden. Zij wijst erop dat op basis van de vergelijking blijkt dat noch de leerinhoud van het opleidingsonderdeel ‘.....’, noch de leerinhoud van ‘.....’ in voldoende mate overeenkomt met de leerdoelstellingen van het opleidingsonderdeel ‘.....’ om een deelvrijstelling voor één van beide onderwijsleeractiviteiten van het beoogde opleidingsonderdeel ‘.....’ te verantwoorden. Zij stelt dat de verzoekende partij evenmin in haar huidig extern beroep feitelijke argumenten aanhaalt die een vrijstelling of een deelvrijstelling zouden kunnen verantwoorden.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van een vrijstelling niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissing niet op onregelmatige wijze tot stand is gekomen en of deze niet kennelijk onredelijk is.

De Raad stelt vast dat verzoekende partij geen enkel concreet element of stuk aanvoert waaruit blijkt dat het niet-toekennen van de vrijstelling onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk is. Het is aan verzoekende partij om *in concreto* de weigering op zijn minst minimaal te weerleggen door de sterke gelijkenissen tussen opleidingsonderdelen aan te tonen, wat zij *in casu* nagelaten heeft.

Wat de algemene grief dat het onderzoek niet zorgvuldig of niet objectief gebeurd zou zijn, betreft, stelt de Raad vast dat verzoekende partij in gebreke blijft om dit ernstig aan te tonen. De Raad merkt bovendien op dat de interne beroepsinstantie het onderzoek van de vrijstellingsaanvragen opnieuw heeft uitgevoerd en zich daarbij heeft laten adviseren via een deskundig verslag. De verzoekende partij betwist nergens de bevindingen van het verslag. De kritiek die de verzoekende partij aanvoert ten aanzien van één bepaalde verantwoordelijke is bovendien niet relevant daar de grief niet ernstig gericht is tegen de handelwijze van de interne beroepsinstantie, die het vrijstellingsonderzoek opnieuw uitgevoerd heeft.

Het middel is ongegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is ongegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk, maar ongegrond is.

De beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep blijft gehandhaafd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van

deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 30 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groote

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/003 - 30 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 30 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing d.d. 11 september 2014 waarbij de verzoekende partij een 8/20 werd toegekend voor haar masterproef en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de [REDACTED].

Het beroep betreft de examenbeslissing van 11 september 2014 voor het opleidingsonderdeel masterproef

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 12 september 2014 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 2 oktober 2014 werd het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde de verzoekende partij haar standpunt inhoudende haar grieven toegelicht had in haar beroepsschrift evenals tijdens het gehoor op 12 september 2014, waarna de interne beroepsinstantie bijkomende motivering heeft opgevraagd bij de betrokken faculteit. De interne beroepsinstantie stelt dat de promotor daarbij vooreerst het zeer langzame proces heeft toegelicht en het feit dat de verzoekende partij de reeds eerder gegeven opmerkingen inzake de data-analyse niet ter harte heeft genomen. Dat de bij de eindevaluatie is gebleken dat de data-analyse volledig weggestopt zat in een bijlage, terwijl dit net het corpus diende te zijn van de masterproef met meer aandacht voor methodologie, afstemming van het theoretisch kader en formulering van zinvolle hypotheses. Op basis van deze zaken werd geoordeeld dat dit onvoldoende was voor een politiek-wetenschappelijke masterproef. Daarnaast bleek de verdediging ondermaats, zowel vormelijk (taal) als

inhoudelijk. Wat betreft de gegeven opmerking omtrent het aantal verkiezingen in 2012, betrof dit een losse opmerking over een onduidelijke zin, dewelke minder relevant was in het geheel van de beoordeling, doch dewelke kon voorkomen worden door de verzoekende partij door een betere presentatie van de data. De interne beroepsbeslissing stelt verder dat conform het facultair reglement de beoordeling gebeurde op basis van het eindproduct, het doorlopen proces en de verdediging, waarbij de promotor de procesevaluatie meeneemt in zijn beoordeling en de verslaggever en de voorzitter zich enkel baseren op het eindproduct en de verdediging. Hieruit volgde bij consensus een toegekende score van 8/20. Wat betreft de opmerking omtrent het historisch gedeelte werd enkel opgemerkt dat deze te uitgebreid was in functie van de onderzoeksverzoek en het research design. Op basis van deze voorgaande vaststellingen, heeft de interne beroepsinstantie geoordeeld dat het toegekende resultaat van 8/20 werd gemotiveerd, en het examencijfer correct werd vastgesteld.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 2 oktober 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 7 oktober 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij besluit nr. 2014/400 d.d. 18 december 2014 vernietigde de Raad de bestreden beroepsbeslissing op grond van volgende overwegingen:

"De Raad herinnert er aan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling, *in casu* de masterproefcommissie en in graad van beroep de interne beroepsinstantie. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze is tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

De Raad stelt verder vast dat de opgeworpen middelen er in feite op neerkomen dat de verzoekende partij van mening is dat haar slechte score te wijten is aan enerzijds een gebrekkige begeleiding of feedback en anderzijds aan een onterecht of onredelijk gegeven belang aan haar ondermaatse verdediging van haar masterproef.

Reeds vaste rechtspraak van de Raad stelt dat behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekkige begeleiding, waarbij uitzonderlijke omstandigheden begrepen worden als omstandigheden die meer dan gereerde twijfel zaaien over de betrouwbaarheid van de evaluatie.

In casu haalt de verzoekende partij volgende omstandigheden aan inzake een volgens haar gebrekkige begeleiding: een moeizaam proces door het gebrek aan een betere begeleiding waardoor haar masterproef eerder zou zijn klaar geraakt en minder moeizaam zou zijn geweest (geen voorafgaande verbetering van ingediende onderdelen, enkel opmerkingen omtrent taal en grammatica, geen vakspecifieke termenkennis promotor, verkeerde info tijdens infosessie inzake zwaarwichtigheid mondelinge verdediging voor de puntentoekenning, geen opmerking omtrent het niet-functioneel zijn van haar historisch gedeelte, ...). De Raad stelt vast dat de verzoekende partij zelf aangaf dat zij niet tijdig voortgang boekte met o.a. haar data-analyse, dat zij zelf aangaf niet in te zijn gegaan op het aanbod op verdere feedback tijdens de zomer, dat zij zelf na haar laatste afspraak met de promotor nog één en ander sterk verder heeft uitgewerkt en zij daarbij niet ontkent dat de finale versie van haar masterproef niet meer werd voorgelegd aan de promotor, ... De Raad stelt vast dat uit de ECTS-fiche en het facultair reglement blijkt dat de beoordeling gesteund wordt op zowel het eindproduct als de verdediging als het doorlopen proces, waarbij geen gewicht wordt gegeven aan het ene boven het andere voor de beoordeling. De Raad is van oordeel dat in die zin geen sprake is van een gebrekkige begeleiding of feedback die er toe zou kunnen leiden om een negatieve score om te buigen naar een positieve beoordeling.

Wat betreft het middelonderdeel inzake de niet-betrouwbare evaluatie ingevolge een geformuleerde opmerking door de verslaggever op de mondelinge verdediging, stelt

de Raad vast dat klaarblijkelijk één en ander berust op een onduidelijkheid of fout in de tekst – zoals zelf door de verzoekende partij aangegeven – waaromtrent naderhand voorafgaand aan de verdediging een erratum werd opgesteld en meegedeeld door de verzoekende partij. De Raad is van oordeel dat uit deze geformuleerde opmerking niet kan volgen dat de beoordeling onbetrouwbaar is. De Raad gaat er in eerste instantie immers van uit dat aan de hoedanigheid van examinator of jurylid een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid kleeft, dat slechts kan worden ontkracht ingeval de verzoekende partij voldoende concrete, doorslaggevende en overtuigende elementen aanbrengt, wat *in casu* niet het geval is.

Verder herhaalt de Raad dat de ECTS-fiche en het facultair reglement in de evaluatiecomponenten en -criteria voorziet. Tevens wordt een standaardbeoordelingsformulier aan de masterproefcommissie aangereikt. Het laat toe de beoordeling te funderen in het licht van voormelde criteria en componenten. Deze werkwijze is in overeenstemming met de vaste rechtspraak van de Raad. Meer in het bijzonder sluit zij aan bij het feit dat alleen voor zuivere kennisvragen een cijfer een voldoende motivering oplevert. Dit geldt dus niet voor andere evaluatievormen, zoals een eindwerk of masterproef. Examenbeslissingen behoeven afdoende motivering – die de student kennis geven van de al dan niet bereikte competenties en hun betekenis voor de totstandkoming van de score. Uit de motivering kan blijken of de betrokken examenbeslissingen steunen op in feite en in rechte aanvaardbare gronden.

De Raad stelt vast dat het beoordelingsformulier zoals voorgelegd door de verwerende partij, effectief de criteria (funderende hoofdcriteria en corrigerende randcriteria) weergeeft met opgave van de beoordelingsniveaus in cijfers. In de voor de voornaamste sterktes en zwaktes voorziene ruime is enkel als zwakte vermeld “geen structuur”. Voor het overige valt voor geen van de hoofd- en randcriteria uit het beoordelingsformulier op te maken hoe de competenties van de verzoekende partij zijn beoordeeld en waarop deze beoordeling is terug te voeren. Het beoordelingsformulier bevat tevens het toegekende eindcijfer (8/20) doch zonder verder aanwijzingen betreffende de totstandkoming ervan.

Bij de beoordelingsniveaus staat voorgescreven dat een score onvoldoende van 8/20 – 9/20 betekent dat de masterproef ernstige tekortkomingen heeft omdat op meerdere hoofdcriteria of op minstens een ervan onacceptabel wordt gescoord en dat een herwerking van een of meerdere delen van de masterproef noodzakelijk is. Daarnaast staat een oplijsting van voorgescreven hoofd- en randcriteria.

De Raad kan uit dit beoordelingsformulier geen afdoende dragende motieven halen. De interne beroepscommissie voegt hieraan toe dat de beoordeling het product, de verdediging – waaromtrent de verzoekende partij zelf erkent dat zij niet naar wens is verlopen – en het proces betreft. Zij verwijst op de door de promotor gegeven toelichting bij het proces, waarvan naar het oordeel van de Raad niet in redelijkheid kan worden betwist dat het moeilijk is verlopen. Tevens licht de aangevochten beslissing toe dat de promotor de procesevaluatie heeft betrokken in de eindbeoordeling. Tenslotte stelt de beslissing op intern beroep dat de voorzitter en de verslaggever enkel het eindproduct en de verdediging beoordeelden en dat de commissie unaniem oordeelde dat beiden niet voldeden. Zij kenden 8/20 toe. De Raad betrekt deze aanvullende motivering in zijn afweging. Het blijkt voor de Raad evenwel onvoldoende in hoeverre deze motivering aansluit bij de beoordeling door de masterproefcommissie. Daarbij komt dat de bijkomende motivering evenmin voldoende verduidelijkt op welke concrete elementen, die betrekking hebben op de beoordelingscomponenten en beoordelingscriteria – inzonderheid wat het eindproduct betreft – is gestoeld.

De Raad dient bij de uitoefening van zijn marginale toetsingsbevoegdheid omtrent de verdiensten van de verzoekende partij, de redelijkheid van het gegeven cijfer te kunnen nagaan, wat *in casu* niet mogelijk is op basis van het voorliggende beoordelingsformulier. De bijkomende motivering in de interne beroepsbeslissing kan dit gebrek niet helen. De Raad, die de redelijkheid van de bestreden beslissing

onvoldoende kan toetsen aan de hand van concrete elementen en indicaties, oordeelt dat de beslissing die het toegekende cijfer bevestigt niet staande kan blijven in zoverre zij beslist dat deze afdoende is gemotiveerd.”

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit nr. 2014/400 heeft de vicerector studentenbeleid op 5 januari 2015 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie stelde dat zij bijkomende motivering heeft opgevraagd bij de betrokken faculteit. Zij verwijst vervolgens naar het bijkomende motiveringsverslag in bijlage bij de beslissing. Zij merkt op dat twee van de leden het verslag ondertekend hebben en dat een derde lid elektronisch de authenticiteit bevestigd heeft. Zij stelde dat er thans voldoende en aan de hand van de voorziene criteria verduidelijkt werd hoe de score tot stand is gekomen. Zij weest erop dat de beoordeling gebeurde op basis van het eindproduct, het totstandkomingsproces en de verdediging. Zij gaf ook nog aan dat het proces enkel door de promotor beoordeeld werd.

3.7. Bij aangetekend schrijven van 12 januari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 12 januari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 5 januari 2015. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 5 januari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 6 januari 2015 om te eindigen op 10 januari 2015. Gelet op het feit dat de laatste dag voor het instellen van een nuttig extern beroep een zaterdag is, wordt de termijn automatisch verlengd tot de eerstvolgende werkdag dat de postdiensten beschikbaar zijn, *in casu* 12 januari 2015.

Het beroep van 12 januari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

3. Vormvereisten van het verzoekschrift

De Raad herinnert eraan dat een verzoekschrift om ontvankelijk te zijn ontvankelijke middelen moet aanvoeren tegen de bestreden beslissing. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij poogt middelen aan te voeren uit haar verzoekschrift in de zaak 2014/400 en deze middelen in het kader van dit beroep opnieuw te laten onderzoeken door de Raad. De Raad wijst erop dat middelen ingeroepen door een eenvoudige verwijzing naar een ander verzoekschrift onontvankelijk zijn (RvS. 8 oktober 1997, 68.728). De Raad merkt bovendien op dat de verzoekende partij door zulke verwijzing de middelen ook niet betreft op het voorwerp van het voorliggende beroep. Middelen waarvan niet blijkt op welke wijze zij direct betrekking hebben op de aangevochten beslissingen zijn niet ontvankelijk. Enkel de expliciet opgenomen middelen in huidig verzoekschrift kunnen onderzocht worden door de Raad.

Het bij de Raad ingestelde beroep is in de aangegeven mate ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van het motiveringsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt er nog steeds geen afdoende motivering is. Zij stelt dat er geen redenen zijn om haar niet te laten slagen. Zij stelt dat er geen nieuwe redenen mogen aangevoerd worden in de tweede interne beroepsprocedure en *a fortiori* dat daar dus geen rekening mee mag gehouden worden.

Zij stelt dat het manifest onredelijk is dat verwerende partij constant haar motieven mag bijstellen. Zij beticht de antwoordnota uit de eerste beroepsprocedure van valsheid.

Verwerende partij stelt dat zoals blijkt uit de datum van het document het bijkomende motiveringsverslag werd opgesteld naar aanleiding van het eerdere besluit nr. 2014/400. Zij stelt dat dit verslag de motivering die eerder werd doorgestuurd in het kader van de eerdere beroepsprocedure niet vervangt en ermee ook niet in tegenstelling is. Zij stelt dat in het licht van de opmerkingen van de Raad aan de beoordelingsjury gevraagd werd om de eerder doorgestuurde feedback te kaderen binnen de hoofd- en bijkomende criteria die voorzien worden in het facultaire reglement voor de beoordeling van deze masterproef. Tevens werd gevraagd om toe te lichten hoe elk van de beoordelaars de onderscheiden aspecten van deze masterproef hebben beoordeeld. Zij stelt dat de eerdere feedbackelementen terugkomen in het bijkomend motiveringsverslag en hierin verder worden gedetailleerd volgens de voor de masterproef vastgestelde beoordelingsstructuur. Zij stelt dat op basis van dit motiveringsverslag bovendien de eerdere vaststelling van de interne beroepsinstantie dat het proces van de totstandkoming van deze masterproef mee in rekening werd gebracht door de promotor, terwijl de voorzitter en de verslaggever enkel het eindproduct en de verdediging beoordeeld hadden, wordt bevestigd.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert er aan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze is tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij de wijze van totstandkoming van de nieuwe motivering betwist. De Raad herinnert eraan dat indien een beroepsbeslissing vernietigd wordt wegens een gebrek aan motivering, de interne beroepsinstantie ertoe gehouden is om dit motiveringsgebrek te herstellen, hetzij door zelf de motieven aan te dragen voor de nieuwe beslissing, hetzij door de motieven op te vragen bij de beoordelaars, en deze bij te treden en mee te delen aan verzoekende partij, wat *in casu* het geval is. De Raad heeft begrip voor de frustraties die dit teweeg kan brengen bij verzoekende partij, maar stelt evenwel vast dat de verzoekende partij de nieuwe, bijkomende motivering niet inhoudelijk betwist zodat niet blijkt dat de motivering op onredelijke wijze tot stand is gekomen en evenmin blijkt dat deze niet afdoende is.

Ten overvloede merkt de Raad op dat een betichting van valsheid van een antwoordnota uit een eerdere procedure bij de Raad in het kader van voorliggende procedure niet relevant is.

Het middel is ongegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is ongegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk, maar ongegrond is.

De beslissing van de interne beroepsinstantie d.d. 5 januari 2015 genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 30 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groote

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretarissen,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/006 - 30 januari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 30 januari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing d.d. 9 januari 2015 van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de master in de rechten.

Het beroep betreft de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij niet-gedelibereerd werd.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 16 september 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 29 september 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie verwijst naar artikel 145 OER. Zij stelt dat wegens bijzondere individuele omstandigheden of overmacht en voor zover de leerresultaten toch bereikt werden een examencommissie een student toch geslaagd verklaren. Zij stelt dat de examencommissie nagegaan heeft of er bijzondere omstandigheden waren. Zij stelt dat de examencommissie vervolgens heeft nagegaan in hoeverre het resultaat voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' dermate buiten de lijn van de andere resultaten ligt dat toch kan worden verondersteld dat de leerresultaten afdoende bereikt zijn. Zij stelt dat de examencommissie daarvoor een stelregel hanteert van minstens 68% en één tekort van maximaal 9/20. Zij stelt dat de examencommissie vastgesteld heeft dat niet voldaan werd aan deze criteria. Zij wijst erop dat de examencommissie geoordeeld heeft dat het

opleidingsonderdeel relevantie heeft voor de opleidingsspecifieke doelstelling van de masteropleiding rechten zodat een student juridische argumenten en redeneringen kan kaderen in maatschappelijke, historische en/of waardegeoriënteerde context dankzij een kritische, reflexieve grondhouding ten aanzien van recht, mens en maatschappij. De interne beroepsinstantie oordeelde dat de beslissing correct is genomen.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 29 september 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 4 oktober 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij besluit nr. 2014/374 d.d. 18 december 2014 heeft de beroepsbeslissing d.d. 29 september 2014 vernietigd op grond van volgende overwegingen:

"De Raad stelt vast dat verzoekende partij voor alle opleidingsonderdelen, behoudens voor '.....' (9/20), credits behaald heeft en een globaal percentage van 66,12% behaalde.

De Raad heeft reeds eerder geoordeeld dat bij de beslissing om een student al dan niet te delibereren rekening gehouden moet worden met gekende bijzondere omstandigheden (zowel persoonlijke als studiegerelateerde) in het individueel dossier.

De Raad stelt vast dat artikel OER 2013-2014 duidelijk bepaalt dat een student in bijzondere individuele omstandigheden of bij overmacht door de examencommissie geslaagd verklaard kan worden indien zij oordeelt dat de student de vooropgestelde leerresultaten voor het geheel van de opleiding heeft behaald.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij geen persoonlijke omstandigheden gemeld heeft aan de examencommissie en de interne beroepsinstantie, zodat deze daar uiteraard geen rekening mee konden houden. De Raad merkt vervolgens op dat het argument inzake de professionele en financiële gevolgen van de niet-deliberatie niet werd opgeworpen in het intern beroep zodat het thans niet meer op ontvankelijke wijze voor de Raad kan worden opgeworpen. Ten overvloede merkt de Raad op dat het argument ook niet van aard is om de beslissing tot niet-deliberatie onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk te maken. Het was louter de keuze van de verzoekende partij om een preair contract te sluiten zonder het vereiste diploma effectief behaald te hebben.

De Raad stelt vast dat de examencommissie nagegaan heeft of er studiegerelateerde omstandigheden in het dossier van verzoekende partij aanwezig zijn. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij één tekort van 9/20 heeft behaald, wat in alle redelijkheid als een studiegerelateerde omstandigheid dient beschouwd te worden, waarvan het uitzonderlijk karakter beoordeeld moet worden. De Raad stelt vast dat de examencommissie nagegaan heeft of de verzoekende partij de leerresultaten van de masteropleiding globaal bereikt heeft. De Raad merkt daarbij op dat het bereiken van de globale doelstellingen zowel op grond van kwalitatieve als kwantitatieve elementen kan beoordeeld worden door een bevoegde instantie.

De Raad heeft - wat de kwantitatieve beoordeling betreft - in voorgaande rechtspraak geoordeeld dat een examencommissie in het kader van haar discretionaire bevoegdheid algemene richtlijnen inzake deliberatiecriteria kan hanteren voor zover deze richtlijnen passen binnen het OER, niet kennelijk onredelijk zijn en niet automatisch - als het ware als rechtsregels - toegepast worden. De Raad heeft ook reeds geoordeeld dat het hanteren van een bepaald minimumpercentage (*in casu* 68%) een passende parameter kan zijn om in te schatten in welke mate een student globaal genomen de doelstellingen van een opleiding bereikt heeft en om vast te stellen of het resultaat van een student "werkelijk uitzonderlijk" is. De Raad stelt vast dat verzoekende partij niet voldoet aan het criterium van het behaalde minimumpercentage (slechts 66,12% in plaats van 68%). De Raad herinnert eraan

dat, niettegenstaande het gegeven dat de Raad erkent dat deze richtlijnen bijdragen aan de gelijkheid, er ruimte moet zijn om elk deliberatielijstje op zijn eigen merites te onderzoeken en desnoods in het voordeel van de student af te wijken van de richtlijnen.

De Raad voegt daaraan toe dat deze beleidslijn geen afbreuk doet aan het feit dat een student zonder 68% behaald te hebben toch alle doelstellingen van de opleiding bereikt kan hebben. De Raad merkt immers op dat opleidingscompetenties en leerresultaten opleidingsonderdelen overschrijden zodat uit het behalen van credits voor één of meerdere, zoniet alle, andere opleidingsonderdelen kan blijken dat competenties of leerresultaten in alle redelijkheid globaal genomen verwezenlijkt zijn. De Raad merkt op dat dit impliceert dat nauwkeurig het resultatenrapport van de verzoekende partij, de respectieve leerresultaten en competenties beoogd met de opleidingsonderdelen uit het programma van de verzoekende partij en de globale doelstellingen van de opleiding op kwalitatieve wijze onderzocht moeten worden. Met andere woorden, andere opleidingsonderdelen uit het programma van verzoekende partij moeten in aanmerking kunnen komen om het tekort voor een opleidingsonderdeel te compenseren of te tolereren indien deze opleidingsonderdelen raken aan dezelfde globale opleidingsdoelstellingen. Het tegenovergestelde aanvaarden zou impliceren dat deliberatie op grond van het globaal behaald zijn van leerresultaten van een opleiding voor individuele opleidingsonderdelen moeilijk, zoniet onmogelijk wordt. Dit belet echter niet dat bepaalde opleidingsonderdelen op redelijke gronden kunnen worden uitgesloten van deliberatie wegens hun unieke band met de opleidingsdoelstellingen.

De Raad stelt vast dat het tekort voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ volgens verwerende partij verband houdt met de globale opleidingsdoelstelling van de master in rechten: de student kan juridische argumenten en redeneringen kaderen in een maatschappelijke, historische en/of waardegeoriënteerde context, dankzij een kritische reflexieve grondhouding ten aanzien van recht, mens en maatschappij. De Raad merkt op dat voormeld keuze-opleidingsonderdeel geen verplicht onderdeel van de opleiding rechten vormt, maar behoort tot de opleiding theologie en religiewetenschappen en vanuit de overeenkomstige faculteit wordt aangeboden. Dit raakt tegelijk aan de vraag op welke wijze de minimale competenties beoogd met dit opleidingsonderdeel onlosmakelijk verbonden zijn met de doelstellingen van de masteropleiding rechten in die zin dat door het tekort de globale doelstellingen van laatstvermelde opleiding – in een hypothese die niet binnen voormelde algemene richtlijn valt – niet behaald zouden (kunnen) zijn door dit tekort. De Raad laat deze vraag in het midden en stelt vast dat verzoekende partij onder meer voor deontologie, rechtsgeschiedenis, religie ... geslaagd is. Naar het oordeel van de Raad vertonen deze *prima facie* relevantie voor dezelfde globale doelstelling van de opleiding master in de rechten als degene die door het tekort dat tot de betwisting aanleiding geeft niet bereikt zou zijn. De Raad stelt vast dat niet blijkt dat de examencommissie voormeld kwalitatief onderzoek in het licht van relevante opleidingsonderdelen heeft uitgevoerd. Het kan naar het oordeel van de Raad redelijk zijn om de deliberatie omwille van het bereikt hebben van de doelstellingen van de opleiding te beperken tot bepaalde tekortpunten, *in casu* slechts één onvoldoende van 9/20. De Raad is van oordeel, rekening houdend met het globale studieprogramma van de verzoekende en de resultaten voor specifieke opleidingsonderdelen die *prima facie* aansluiten bij de globale doelstelling die de student volgens verwerende partij niet bereikt zou hebben, en gelet op het feit dat het slechts om één miniem tekort van 9/20 voor ‘.....’ gaat en rekening houdend met de andere resultaten van de verzoekende partij, dat de redelijkheid van beslissing om de verzoekende partij niet te delibereeren thans twijfelachtig is, minstens onvoldoende kan blijken uit de bestreden beslissing.”

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit nam de vicerector studentenbeleid op 9 januari 2015 een nieuwe beslissing.

De beslissing verwijst vooreerst naar artikel OER dat bepaalt dat om te slagen voor een masteropleiding een student moet geslaagd zijn voor alle opleidingsonderdelen die deel

uitmaken van deze opleiding. De interne beroepsinstantie stelde dat op basis van dit algemene principe van de zgn. "nultolerantie" en omwille van het ene onvoldoende resultaat voor "....." in principe reeds kon worden verondersteld dat niet voldaan was aan de leerdoelstellingen van deze masteropleiding. Zij stelde voorts dat de examencommissie vastgesteld heeft dat haar voor deze student geen bijzondere omstandigheden bekend waren, die een dergelijke uitzondering zouden kunnen verantwoorden. Zij geeft aan dat de examencommissie het uitzonderlijk karakter van het onvoldoende resultaat heeft beoordeeld en hierbij - zowel op grond van kwalitatieve als kwantitatieve elementen - heeft beoordeeld of de student toch niet de globale doelstellingen bereikt had. Zij stelde dat de examencommissie hierbij in het kader van haar discretionaire bevoegdheid algemene richtlijnen inzake deliberatiecriteria hanteerde. Zij stelde dat de examencommissie, in geval van ten hoogste één nipte onvoldoende, een minimumpercentage (m.n. 68 %) als een passende parameter beschouwde om in te schatten of het resultaat van een student "werkelijk uitzonderlijk" was en of dus kon worden verondersteld dat de doelstellingen van de masteropleiding toch bereikt waren. Zij stelde dat ook bij de beoordeling op verdere kwalitatieve gronden moest worden vastgesteld dat de student niet voldaan had aan alle opleidingsdoelstellingen van deze masteropleiding. Zij stelde dat wegens het niet-slagen voor dit verbredende opleidingsonderdeel immers niet voldaan was aan de doelstelling "de student kan juridische argumenten en redeneringen kaderen in een maatschappelijke, historische en/of waardegeoriënteerde context, dankzij een kritische reflexieve grondhouding ten aanzien van recht, mens en maatschappij". Het feit dat het opleidingsonderdeel "....." niet onder de verantwoordelijkheid van de Rechtsfaculteit georganiseerd wordt, betekent niet dat het opleidingsonderdeel niet relevant zou zijn voor de masteropleiding in de rechten. Zij verwees naar de ECTS-fiche. Zij stelde dat voor studenten uit de master in de rechten die dit opleidingsonderdeel opnemen, hiermee de inzichten bedoeld worden rond voor juristen zeer relevante thema's als leiderschap en macht en de wijze om daarmee om te gaan, professionele integriteit en de (spirituele) aanpak daarvan. Zij stelde dat dit zeker het geval is voor een masterstudent met maior publiek recht/sociaal recht, waar omgaan met macht centraal staat. Zij was van oordeel dat meerdere opleidingsonderdelen kunnen bijdragen tot eenzelfde opleidingsdoelstelling, maar niet noodzakelijk in dezelfde mate. Zij stelde dan ook dat het eerder met succes gevuld hebben van één of meerdere van die opleidingsonderdelen geen voldoende garantie biedt dat voldaan is aan alle leerdoelstellingen van de opleiding. Zij stelde dat de door verzoekende partij zelf nagestreefde specifieke competentie, met name de theoretische kennis over en het leren omgaan met "..... daarvan" niet in andere opleidingsonderdelen als doelstelling wordt vooropgesteld of feitelijk gerealiseerd.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 9 januari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.7. Bij aangetekend schrijven van 14 januari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. *Uitputting interne beroepsmogelijkheden*

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. *Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad*

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 15 januari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 9 januari 2015. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 9 januari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 10 januari 2015 om ten vroegste te eindigen op 14 januari 2015.

Het beroep van 14 januari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroep op de schending van het redelijkheidsbeginsel, in samenhang met het motiveringsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel in essentie dat de niet-deliberatie onredelijk is en in strijd is met het besluit van de Raad nr. 2014/374. Zij stelt dat zij meerdere opleidingsonderdelen die raken aan dezelfde algemene opleidingsdoelstelling met succes heeft afgelegd en dat dit niet betwist wordt. Zij stelt dat door de beslissing te motiveren onder verwijzing naar het niet-bereiken van de specifieke competentie en het ontbreken van deze specifieke competentie in de andere opleidingsonderdelen van de masteropleiding in de rechten, de beslissing voorbijgaat aan het feit dat zij wel de algemene doelstelling afdoende bereikt heeft via het slagen voor andere opleidingsonderdelen, gekoppeld aan dezelfde algemene opleidingsdoelstelling uit de masteropleiding in de rechten. Zij stelt dat de bestreden beslissing opnieuw de specifieke doelstelling van het opleidingsonderdeel in plaats van de algemene doelstelling centraal stelt in de beoordeling.

Verzoekende partij stelt in een tweede onderdeel in essentie dat de beroepsbeslissing niet motiveert waarom er geen bijzondere omstandigheden aangenomen werden.

Verwerende partij stelt dat hier niet op ingegaan moet worden daar de verzoekende partij geen persoonlijke omstandigheden gemeld had aan de examencommissie of de interne beroepsinstantie, zodat hiermee ook geen rekening kon gehouden worden. Zij verwijst naar het besluit van de Raad nr. 2014/374. Zij stelt dat met de door een student - *in casu* na een deliberatie waarbij hij niet geslaagd werd verklaard – aangevoerde financiële en materiële gevolgen bovendien geen rekening kan en mag gehouden worden bij een latere beslissing over het al dan niet alsnog slagen van deze student. Elke beslissing om een student niet te laten slagen heeft immers onvermijdelijk praktische en financiële gevolgen voor de betrokken student. Indien dit argument toch een geldige reden zou zijn om een student ondanks onvoldoende resultaten toch geslaagd te verklaren, zou dit uiteindelijk betekenen dat elke student geslaagd moet verklaard worden. Minstens zou dergelijk beweerd criterium leiden tot mogelijke willekeur.

De verwerende partij stelt dat vanuit het oogmerk om een voldoende flexibiliteit in het leertraject van een student te voorzien, de masteropleiding in de rechten verzoekende partij de mogelijkheid biedt om voor minstens 15 studiepunten zelf een keuzepakket samen te stellen. Zij stelt dat dit keuzepakket zowel gekozen kan worden binnen een specifiek juridische context, als onder de algemene koepel van verbredende opleidingsonderdelen. Zij stelt dat deze keuzevakken zowel kunnen worden gekozen uit een lijst met keuzevakken als uit de lijst met de zgn. "klemtouvakken". Zij merkt op dat dat de student ook kan aanvragen om opleidingsonderdelen op te nemen uit andere opleidingsprogramma's.

Zij stelt dat op deze manier de verzoekende partij, tot op zekere hoogte, zelf de hierboven vermelde verbredende leerdoelstelling concreet vorm kan geven. De masteropleiding rechten bestaat inderdaad uit verschillende maiores en minores waarbij de student zijn eigen profiel kan bepalen binnen deze maiores/minores. Dit hoofdprofiel kan verder nuttig worden aangevuld met keuzevakken die niet noodzakelijk door de rechtsfaculteit moeten worden aangeleverd. Zij stelt dat het feit dat op deze manier opleidingsonderdelen worden toegevoegd die op zich geen verplicht onderdeel uitmaken van de masteropleiding niet betekent dat de inschrijving voor deze opleidingsonderdelen hiermee een vrijblijvend karakter zou kennen. De keuze voor een bepaald keuzeopleidingsonderdeel impliceert dat op die manier de hierboven vermelde verbredende leerdoelstelling verder geconcretiseerd wordt. Bij de beoordeling of een student al dan niet voldaan heeft aan de globale opleidingsdoelstellingen moet dan ook rekening worden gehouden met de leerresultaten die vervat zitten in deze keuzeopleidingsonderdelen. Het feit dat het opleidingsonderdeel "....."

niet onder de verantwoordelijkheid van de Rechtsfaculteit georganiseerd wordt, betekent niet dat opleidingsonderdeel niet relevant zou zijn voor de masteropleiding in de Rechten. De ECTS-fiche van dit opleidingsonderdeel (zie bijlage 5 – ECTS-fiche) vermeldt als doelstelling "de studenten kunnen de theoretische inzichten verbinden met de specifieke professionele context waarin zij actief zullen zijn". Specifiek voor studenten uit de master in de rechten die dit opleidingsonderdeel opnemen, worden hiermee de inzichten bedoeld rond voor juristen zeer relevante thema's als leiderschap en macht en de wijze om daarmee om te gaan, professionele integriteit en de (spirituele) aanpak daarvan. Dit is zeker het geval voor een masterstudent met maior publiek recht/sociaal recht, waar omgaan met macht centraal staat.

Zij stelt dat het zo is dat meerdere opleidingsonderdelen kunnen bijdragen tot eenzelfde opleidingsdoelstelling, maar niet noodzakelijk in dezelfde mate. Dit impliceert dan ook volgens haar dat het eerder met succes gevuld hebben van één of meerdere van die opleidingsonderdelen geen voldoende garantie biedt dat voldaan is aan alle leerdoelstellingen van de opleiding. Zij stelt dat de door verzoekende partij zelf nagestreefde specifieke competentie, met name de theoretische kennis over en het leren omgaan met "....." niet in andere opleidingsonderdelen als doelstelling wordt vooropgesteld of feitelijk gerealiseerd.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de verdiensten van de student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissingen niet onregelmatig tot stand zijn gekomen en of deze niet kennelijk onredelijk zijn.

De Raad stelt vast dat verzoekende partij voor alle opleidingsonderdelen, behoudens voor '.....', credits behaald heeft en een globaal percentage van 66,12% behaalde. Voor dit opleidingsonderdeel behaalde de verzoekende partij een 9/20.

De Raad merkt vooreerst op dat uit het gezag van gewijsde van het besluit nr. 2014/374 volgt dat *in casu* enkel nog de vraag voorligt of de verwerende partij in alle redelijkheid op grond van een kwalitatief onderzoek van het al dan niet bereikt zijn van de globale opleidingsdoelstellingen tot het oordeel kon komen dat verzoekende partij niet geslaagd verklaard (gedelibereerd) kon worden.

De Raad stelt vast dat de examencommissie nagegaan heeft of er studiegerelateerde omstandigheden in het dossier van verzoekende partij aanwezig zijn. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij één tekort van 9/20 heeft behaald, wat in alle redelijkheid als een studiegerelateerde omstandigheid moet beschouwd worden. De Raad stelt vast dat de examencommissie nagegaan heeft of de verzoekende partij de leerresultaten van de masteropleiding globaal bereikt heeft. De Raad merkt daarbij op dat het bereiken van de globale doelstellingen zowel op grond van kwalitatieve als kwantitatieve elementen kan beoordeeld worden door een bevoegde instantie. De Raad merkt ook op dat de globale opleidingsdoelstelling cruciaal is in de beoordeling en dat daaruit vertrokken moet worden bij het onderzoek van de vraag of verzoekende partij alsnog geslaagd verklaard kan worden.

De Raad merkt op dat opleidingscompetenties en leerresultaten opleidingsonderdelen overschrijden zodat uit het behalen van credits voor één of meerdere, zoniet alle, andere opleidingsonderdelen kan blijken dat competenties of leerresultaten in alle redelijkheid globaal genomen verwezenlijkt zijn. De Raad merkt op dat dit impliceert dat het resultatenrapport van de verzoekende partij, de leerresultaten en competenties van opleidingsonderdelen uit het programma en de globale doelstellingen van de master in de rechten nauwkeurig op kwalitatieve wijze onderzocht moeten worden. Met andere woorden, andere opleidingsonderdelen uit het masterprogramma van verzoekende partij moeten in aanmerking kunnen komen om het tekort voor een opleidingsonderdeel te compenseren of te tolereren indien deze opleidingsonderdelen raken aan dezelfde globale opleidingsdoelstellingen van de master in de rechten. Het tegenovergestelde aanvaarden zou impliceren dat een deliberatie voor tekorten op opleidingsonderdelen op grond van het globaal behaald zijn van de leerresultaten van een opleiding, verbonden met dezelfde opleidingsdoelstelling moeilijk, zoniet onmogelijk wordt, wat niet belet dat bepaalde opleidingsonderdelen op redelijke gronden kunnen worden uitgesloten van deliberatie wegens hun unieke band met de

opleidingsdoelstellingen. De Raad merkt op dat die unieke band erin bestaat dat een algemene opleidingsdoelstelling slechts door één enkel opleidingsonderdeel nagestreefd zou worden (bv. bij stage of masterproef).

De Raad is van oordeel dat er *in casu* geen sprake is van een unieke band met de globale opleidingsdoelstellingen van de master in de rechten daar de specifieke leerdoelstellingen van '.....' daarin niet vermeld werden. Met andere woorden, de Raad is in alle redelijkheid van oordeel dat de specifieke competenties die met het vrij gekozen opleidingsonderdeel nagestreefd worden weliswaar kaderen binnen de globale doelstellingen van de masteropleiding in de rechten, maar daarin geen unieke positie innemen. Zelfs indien de Raad mocht aannemen dat een student door de vrij gekozen samenstelling van zijn curriculum de globale opleidingsdoelstellingen van de master in de rechten zou "verbijzonderen", zoals door de verwerende partij ter zitting opgeworpen, kan dit er niet toe leiden dat *de facto* de globale opleidingsdoelstellingen niet meer door andere opleidingsonderdelen die raken aan dezelfde globale doelstelling, zouden kunnen bereikt worden. Dergelijke unieke positie van een opleidingsonderdeel zou een deliberatie uitsluiten. De Raad stelt vast dat het tekort voor het opleidingsonderdeel '.....' volgens verwerende partij absoluut doorwerkt naar een tekort in de globale opleidingsdoelstelling van de master in rechten: "*de student kan juridische argumenten en redeneringen kaderen in een maatschappelijke, historische en/of waardegeoriënteerde context, dankzij een kritische reflexieve grondhouding ten aanzien van recht, mens en maatschappij*". De Raad kan deze stelling niet bijtreden.

De Raad stelt *in casu* vast dat verzoekende partij voor een aantal opleidingsonderdelen (bv. deontologie, rechtsgeschiedenis, religie ...) uit de masteropleiding, die naar het oordeel van de Raad *prima facie* onder voormalde globale doelstelling van de opleiding master in de rechten vallen, credits heeft behaald. In het concrete voorliggende geval kan dit niet in redelijkheid tot een andere conclusie leiden dan dat de met deze opleidingsonderdelen verbonden globale doelstelling van de masteropleiding bereikt werd. De Raad kan het argument dat niet alle opleidingsonderdelen, gekoppeld aan de algemene opleidingsdoelstelling, waarvoor verzoekende partij een credit behaald heeft, in dezelfde mate tot voormalde doelstelling bijdragen (bv. door verschillen in studiepunten), enigszins bijtreden. *In casu* is de Raad wegens de specifieke en de bijzondere eigenschappen van het hem voorgelegde geval echter van oordeel dat een niet-deliberatie wegens het door de verzoekende partij vermeend niet-bereikt zijn van de globale opleidingsdoelstellingen een kennelijk onredelijk karakter vertoont. De door de Raad in acht genomen bijzondere omstandigheden die het dossier kenmerken zijn:

- het niet geringe aantal voormalde opleidingsonderdelen uit de master in de rechten, die vakspecifiek gekoppeld zijn aan de algemene opleidingsdoelstelling "*de student kan juridische argumenten en redeneringen kaderen in een maatschappelijke, historische en/of waardegeoriënteerde context, dankzij een kritische reflexieve grondhouding ten aanzien van recht, mens en maatschappij*", waarvoor de verzoekende partij credits behaald heeft en waaraan wordt voorbijgegaan;
- het eerder beperkte gewicht en belang – dat niet uit de algemene opleidingsdoelstellingen blijkt – van het ontleende opleidingsonderdeel 'Spiritualiteit [...]' in de masteropleiding in de rechten,
- het feit dat de verzoekende partij het geringst mogelijk tekort heeft behaald.

Hoewel de Raad niet zonder meer uitsluit dat, niettegenstaande de hiervoor aangehaalde omstandigheden, een keuzeopleidingsonderdeel toch dermate relevant kan zijn voor de opleidingsdoelstellingen, dat een niet-deliberatie redelijk kan zijn, ziet de Raad in het voorliggende dossier geen overtuigende elementen om aan te nemen dat de globale opleidingsdoelstellingen niet bereikt zijn.

De beslissing om de verzoekende partij niet geslaagd te verklaren omdat de bevoegde instantie van de onderwijsinstelling – om de haar eigen redenen – van oordeel is dat de globale doelstellingen in het voorliggende geval niet bereikt zijn, is gelet op het dossier en de hiervoor aangehaalde argumenten naar het oordeel van de Raad een kennelijk onredelijke uitoefening van de discretionaire bevoegdheid van de bevoegde instantie.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.2. Gelet op het gegrond bevonden eerste middel, dienen het tweede onderdeel van het eerste middel en het tweede middel inzake een schending van het gelijkheidsbeginsel niet onderzocht te worden daar dit niet kan leiden tot een ruimere vernietiging.

5.3. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van de vicerector studentenbeleid d.d. 9 januari 2015 genomen in het kader van het intern beroep worden vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 10 februari 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 30 januari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groot

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretaris,

David Keyaerts

Zitting van 9 februari 2015

Rolnr. 2014/459 en 2014/523 - 9 februari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaken

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij twee verzoekschriften (geregistreerd als 2014/459 en 2014/523) heeft ingediend bij de Raad. De Raad stelt vast dat de beroepen gericht zijn tegen dezelfde verwerende partij. De Raad stelt vast dat er een grote mate van samenhang tussen beide beroepen is zodat het om proceseconomische redenen aangewezen is deze beroepen gezamenlijk te behandelen.

De zaken van [REDACTED] werden behandeld op de openbare zitting van 23 december 2014.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaken in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op de verzoekschriften, de antwoordnota's, de wederantwoordnota's en de bij deze stukken toegevoegde documenten in beide zaken.

2. Voorwerp van de verzoekschriften

- A. Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij een 13/20 voor '[REDACTED]', een 15/20 voor '[REDACTED]' werd toegekend, en tegen de doorwerking daarvan in het globale percentage voor het vierde masterjaar en de gehele masteropleiding en tegen de beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.
- B. Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing van de selectiecommissie waarbij zij niet geselecteerd wordt als ASO orthopedie (i.e. de weigering tot aflevering van het 'aanvaardingsattest' = weigering van inschrijving in vervolgopleiding), de beslissing van het bureau van de facultaire selectiecommissie tot afwijzing van het bezwaar en tegen de beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep afgewezen werd.
- C. Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de weigering tot afleveren van een attest/visum ASO orthopedie buiten contingent (= weigering van inschrijving in vervolgopleiding), en tegen de beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep afgewezen werd.
- D. Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de wijze van invulling van de master-na-masteropleiding (hierna afgekort tot ManaMa) in de specialistische geneeskunde, afstudeerrichting orthopedische heelkunde, waarvoor zij een voorlopige inschrijving geniet, meer bepaald tegen de beslissingen waarbij het haar thans onmogelijk wordt gemaakt om opleidingsonderdelen uit de ManaMa, waarvoor zij effectief, hoewel

voorlopig, ingeschreven is, te kunnen afleggen daar zij geen enkele stagemeester toegewezen krijgt, en tegen de beslissing waarbij de vicerector studentenbeleid het intern beroep onontvankelijk verklaart.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de master in de geneeskunde, prespecialisatie orthopedie. Zij heeft een selectieproces voor ASO orthopedie bij de verwerende partij doorlopen. Zij werd na onderzoek van haar bekwaamheid als geschikt beoordeeld en *in feite* als negende gerangschikt. Verwerende partij laat evenwel slechts acht geschikt bevonden studenten toe. Deze acht studenten krijgen een ‘aanvaardingsattest’ terwijl de verzoekende partij, hoewel zij als geschikt voor de opleiding werd beoordeeld, geen ‘aanvaardingsattest’ ontvangt en dus ook geen toegang tot de ManaMa wordt verleend. Verzoekende partij wenst zich in te schrijven voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde, afstudeerrichting orthopedische heelkunde, wat haar geweigerd wordt, minstens zeer moeilijk wordt gemaakt.

- A. Het beroep betreft de examenbeslissing van 24 juni 2014 voor de opleidingsonderdelen '.....' (13/20) en '.....' (15/20).
- B. Het beroep betreft de beslissing zonder datum (rond 25 april 2014) tot niet-selectie als ASO orthopedie (= weigering “aanvaardingsattest”), alsmede de voorafgaande beslissing zonder datum inzake de ranking van de kandidaten voor ASO orthopedie.
- C. Het beroep betreft de beslissing tot weigering van aflevering van een attest/visum ASO orthopedie buiten contingent.
- D. Het beroep (zoals uitgebreid bij verzoekschriften 2014/459 en 2014/523) betreft de niet-volwaardige invulling van de inschrijving in de ManaMa in hoofde van de verzoekende partij.

3.2. Verzoekende partij stelde tegen de beslissingen onder A, B en C intern beroep in:

- A. Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.
- B. Verzoekende partij stelde op datum van 9 juni 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.
- C. Verzoekende partij stelde op datum van 9 juni 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling

3.3. Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 27 juni 2014 werd het intern beroep onder voorwerp B en C onontvankelijk en ongegrond verklaard.

De beroepsinstantie stelde dat dit beroep niet tegen een studievoortgangsbeslissing is ingesteld omdat de resultaten waarop de rangschikking gebaseerd is nog niet officieel bekend zijn gemaakt. Daarnaast stelde zij dat de verzoekende partij geen beroep kan instellen tegen resultaten van vorige academiejaren. De beroepsinstantie stelde dat de beslissing van niet-selectie inderdaad eerst mondeling is meegedeeld, maar uiteindelijk ook schriftelijk na intern beroep. Over de evaluatiecriteria waar verzoekende partij opmerkingen over had, meldde de beroepsinstantie dat de verzoekende partij hierover voldoende geïnformeerd was via de “Leidraad co-assistentschap prespecialisatie”. Het gewicht van de ‘Stage heelkunde’ zou gelijk geweest zijn tijdens de 1^e en 2^e selectieronde: 11%. Over de vermeende gebrekkelijke motivering van de beslissing tot niet-selectie (inhoudelijk gebrekkig en slechts beperkt tot deelcijfers), stelde de beslissing dat het recht op feedback pas na bekendmaking van de resultaten ontstaat. Wat de opvraging van de vergelijkende resultaten van medekandidaten betreft, stelt zij dat zij daar niet op kan ingaan daar dit een schending van de privacy van de betrokkenen zou inhouden. Ten slotte stelde de beroepsinstantie dat ook buiten contingent geen toegang verschafft kan worden tot verdere opleiding. Het zou een beslissing betreffen die de onderwijsinstelling overstijgt, aangezien de contingenten worden vastgelegd door federale regelgeving. Ook al staat de regelgeving ‘lissage’ toe, dan creëert dit t.a.v. verzoekende partij geen recht op zo’n uitzondering volgens de beroepsinstantie. Verder stelde de beroepsinstantie dat de weigering is ingegeven door de bekommernis om de beoordelingscriteria correct toe te passen over alle specialisaties heen en door de beperkte

opleidingscapaciteit. De beroepsinstantie acht zich niet bevoegd te beoordelen of de weigering om buiten contingent de opleiding te vervolgen al dan niet terecht is.

Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 11 juli 2014 werd het intern beroep onder voorwerp A ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

Wat de masterproef betreft, zou er onduidelijkheid zijn ontstaan omtrent de identiteit van de beoordelaars zodat de beroepsinstantie de namen van de beoordelaars samen met de door hen gebruikte beoordelingsschema's mededeelt. Wat de casuspresentatie betreft, schrijft de beroepsinstantie de discrepantie tussen de scores (10/20 en 16/20) toe aan het feit dat het gaat om een beoordeling door meerdere personen. Wat het co-assistentschap betreft, werden de scoreformulieren voorgelegd bij de beroepsbeslissing. Daarnaast stelde de interne beroepsinstantie dat de ongunstige rangschikking geen waardeoordeel uitspreekt over de kunde van de student voor dat vak.

De beslissing op intern beroep voor voorwerp B en C werd bij e-mail van 27 juni 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

De beslissing op intern beroep voor voorwerp A werd bij e-mail van 11 juli 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 16 juli 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij beschikking d.d. 14 augustus 2014 heeft de Raad als maatregel alvorens recht te doen de verwerende partij opgelegd het volledige administratief dossier neer te leggen.

3.6. De Raad heeft in zijn besluit nr. 2014/113 d.d. 30 september 2014 explicet de volgende bestreden beslissingen vernietigd:

- De examenbeslissing van de examencommissie d.d. 24 juni 2014 en de beslissing van de vicerector studentenbeleid d.d. 11 juli 2014 genomen in het kader van het intern beroep worden vernietigd.

Deze beslissingen werden vernietigd op grond van volgende overwegingen:

"De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de verdiensten van een student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling, maar dat hij wel nagaat of de bestreden beslissingen regelmatig tot stand zijn gekomen en of ze niet kennelijk onredelijk zijn.

De Raad wijst er ook op dat het aan de verzoekende partij toekomt om het subjectieve karakter van de beoordeling van haar eigen prestaties aan te tonen en aldus niet kan volstaan met loutere beweringen en veronderstellingen zodat haar grief naar het oordeel van de Raad faalt. De Raad wijst er ten overvloede op dat een eventueel gebrek aan motivering, waarover de Raad zich *in casu* hierna buigt, een beoordeling willekeurig maakt, maar daarom is deze beoordeling nog niet met vooringenomenheid genomen. Deze grief faalt.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij afstand heeft gedaan van haar grieven tegen de beoordeling voor het opleidingsonderdeel 'Masterproef' zodat het eerste onderdeel geen antwoord behoeft.

Wat het tweede onderdeel betreft, stelt de Raad op basis van de ECTS-fiche vast dat de studenten zich aan de hand van lessen, kransen, seminaries etc. verdiepen in de discipline. Het opleidingsonderdeel heeft zowel een theoretische pijler als een vaardighedenpijler (wondbehandeling, drainage, casuspresentaties en oefensessies). De Raad stelt vast dat het opleidingsonderdeel permanent geëvalueerd (via presentatie en medewerking) wordt waarbij het theoretisch onderricht en de practica uitsluitend aan de hand van het criterium aanwezigheid worden beoordeeld. De Raad

stelt ook vast dat de zelf gegeven casuspresentatie moet meegenomen worden in de evaluatie.

De Raad stelt vast dat het opleidingsonderdeel geen zuiver kennisexamen betreft zodat een (deel)cijfer op zich niet kan volstaan als motivering. De Raad stelt vast dat er geen enkele motivering wordt gegeven voor de score voor het globale opleidingsonderdeel. De Raad stelt vast dat niet blijkt dat er rekening werd gehouden met de aanwezigheid zoals toegelicht in de ECTS-fiche. De Raad stelt vast dat de score (13/20) van het opleidingsonderdeel overeenstemt met de gemiddelde score voor de casuspresentatie, wat de beoordeling van het opleidingsonderdeel *prima facie* herleidt tot een loutere beoordeling van de casuspresentatie, wat naar het oordeel van de Raad niet strookt met de ECTS-fiche.

De Raad stelt op basis van het dossier vast dat er vooreerst voor de casuspresentatie een mathematisch gemiddelde score wordt toegekend op basis van de scores van zes beoordelaars.

De Raad stelt vast dat er zes beoordelingsformulieren werden voorgelegd als basis voor de globale score. In het midden gelaten aan wie de respectieve beoordeling toegerekend kunnen worden; stelt de Raad vast dat een score voor inhoud/medisch (10/20) en lay-out/vorm en presentatie (10/20) gegeven diende te worden, maar dat de beoordelaars niet goed vertrouwd waren met de methodiek daar de formulieren op onzorgvuldige wijze (veel schrappingen) werden ingevuld. De Raad stelt vast dat ook deze formulieren enkel cijfers bevatten zodat de redenen die aan de grondslag liggen van de score niet kenbaar zijn. De Raad is dan ook van oordeel dat de score voor de casuspresentatie niet afdoende gemotiveerd is, te meer daar niet het meegedeelde beoordelingsformulier met de betrokken beoordelingscriteria werd gebruikt. Het argument van verwerende partij dat de "anonieme" beoordelaars de presentatie op basis van inhoud (beschrijving en wetenschappelijke uitwerking), manier en overzichtelijkheid (beknoptheid, relevantie en evenwichten tussen onderdelen) hebben gequoteerd, kan niet overtuigen daar dit uit geen enkel stuk met inhoudelijke motivering blijkt.

De Raad wijst er *a fortiori* ook op dat, niettegenstaande het klaarblijkelijk ontbreken van enige bepaling in het OER of andere reglementen van de verwerende partij, voor grote discrepantie in de scores tussen verschillende beoordelaars, zeer uiteenlopende scores voor eenzelfde prestatie, die op hetzelfde moment in dezelfde omstandigheden wordt beoordeeld, uitvoerig gemotiveerd moeten worden zodat er nagegaan kan worden waarin dit aanzienlijk verschil verscholen zit en of de sterk afwijkende scores wel redelijk verantwoord zijn. De Raad merkt op dat niet volstaan kan worden met het motief dat dit het gevolg is van individuele appreciatie van de beoordelaars en dat verschillen uitgevlakt worden door het aantal beoordelaars daar de beoordeling moet geschieden op basis van dezelfde maatstaf. De Raad merkt op dat meerdere beoordelaars inderdaad een waarborg kunnen zijn dat de prestaties correct naar waarde worden beoordeeld, maar dat bij gebrek aan consensusbeslissing omtrent de scores, de scores van de individuele beoordelaars zo uiteen kunnen lopen dat deze scores enkel in stand kunnen gehouden worden indien een afdoende motivering wordt gegeven.

De Raad is van oordeel dat uit de presentielijst van de LOK de aanwezigheden niet op overtuigende wijze blijken. De Raad stelt immers vast dat verwerende partij aangeeft dat het ondertekenen van de lijst niet impliceert dat de betrokkenen ook aanwezig was bij de casuspresentatie van verzoekende partij. De Raad kan dan ook niet anders dan tot het besluit komen dat niet vaststaat dat de zes beoordelaars van de casuspresentatie effectief aanwezig waren bij de gehele presentatie door verzoekende partij zodat de score niet op regelmatige wijze tot stand is gekomen. De Raad wijst erop dat een beoordeling van een korte presentatie slechts betrouwbaar is indien deze integraal werd bijgewoond.

Het tweede onderdeel is gegronde.

Wat het derde onderdeel betreft, interpreert de Raad de leidraad co-assistentschap prespecialisatie zo dat professor optrad als coördinator van de beoordelingen (supervisor), maar dat de concrete beoordelingen eigenlijk dienden uit te gaan van de stafleden onder wiens toezicht de verzoekende partij tijdens de betrokken rotatieperiode gewerkt had. De Raad stelt vast dat deze werkwijze ingegeven werd door de noodzaak om een gedifferentieerde stage te laten doorlopen. De Raad stelt vast dat uit niets blijkt dat de beoordelingsformulieren van het co-assistentschap steunen op de scores van de stafleden, die onafhankelijk van elkaar verzoekende partij beoordeeld hebben. De Raad stelt ook vast dat uit niets blijkt dat stafleden, die verzoekende partij niet onder zich gehad hebben, zich onthouden hebben van deelname aan de beoordeling. De Raad wijst erop dat er geen onderliggende individuele scores van stafleden voorliggen en dat de cijfers voor de beoordelingscriteria ook niet (afdoende) gemotiveerd worden. De Raad herinnert eraan dat enkel in geval van een zuiver kennisexamen een cijfer als motivering kan volstaan. De Raad wijst erop dat, in weerwil van wat op de formulieren vermeld staat, de beoordeling van het co-assistentschap dus afdoende gemotiveerd moet worden in beoordelingsverslagen (waarin de positieve punten en de tekorten worden vermeld en gemotiveerd) door de respectieve stafleden waaronder verzoekende partij stond. De beoordeling is dan ook niet afdoende gemotiveerd. De Raad wijst erop dat in het competitieve model binnen de opleiding scores zeer belangrijk zijn zodat, gelet op de richtlijnen terzake, de scores moeten overeenstemmen met de kwaliteit van de prestaties zodat deze prestaties (en vooral de tekorten) afdoende gedocumenteerd moeten worden zodat de gegeven score steunt op feitelijkheden en draagkrachtige motieven in het licht van de gestelde richtlijnen.

De Raad is van oordeel dat in deze omstandigheden de licht wisselende scores bij elke rotatieperiode voor de respectieve beoordelingscriteria niet afdoende gemotiveerd zijn. Immers, een cijfer volstaat enkel indien het gaat om een zuiver kennisexamen. De Raad merkt op dat het hier veeleer om vaardigheden en attitudes gaat. De Raad merkt daarbij op dat de respectieve scores niet noodzakelijk ten opzichte van de voorgaande scores moet verantwoord worden, maar dat elke score *an sich* wel moet gemotiveerd worden en dus steunen op feiten. De Raad wijst er ten overvloede op dat de aanbevelingsbrieven niet dienend zijn als materiële motivering voor de scores daar er in die brieven geen direct verband wordt gelegd met de gegeven (deel)cijfers.

Het derde onderdeel is gegrond.”.

- De beslissing zonder datum (rond 25 april 2014) tot niet-selectie als ASO orthopedie (= niet-toelating tot de ManaMa), alsmede de voorafgaande beslissing zonder datum inzake de ranking van de kandidaten voor ASO orthopedie, de beslissing van het bureau van de facultaire selectiecommissie inzake het bezwaar en de beslissing van de vicerector studentenbeleid d.d. 27 juni 2014 genomen in het kader van het intern beroep worden vernietigd.

De Raad vernietigde deze beslissingen vooral op grond van motiveringsgebreken, maar in hoofdorde op grond van volgende overwegingen:

“Wat de wettelijkheid van de beslissing betreft, stelt de Raad onder verwijzing naar zijn overwegingen over de ontvankelijkheid naar het voorwerp (4.1) vast dat de verwerende partij ervoor gekozen heeft om de beroepsopleiding te integreren in een academische opleiding, zodat de regels van toepassing op het vehikel, met name de regels inzake de toegang tot hoger onderwijs dit geschil dienen te beheersen en de regels inzake toegang tot het beroep en de beroepsopleiding zonder tussenkomst van de bevoegde Vlaamse decreetgever niet door een onderwijsinstelling tegengeworpen kunnen worden.

De Raad wijst er immers op dat de bevoegdheid om de toegang tot het hoger onderwijs te regelen, *a fortiori* te beperken enkel bij de Vlaamse Gemeenschap berust, te meer daar de toegang tot het hoger onderwijs gewaarborgd wordt in artikel 24,§3 Grondwet, artikel 2 Eerste Protocol EVRM en artikel 13 IVESCR.

De Raad stelt vast dat artikel II.190,§1-2 Codex Hoger Onderwijs onderwijsinstellingen die onder de Vlaamse Gemeenschap vallen, toelaat om de rechtstreekse toegang tot een master-na-masteropleiding afhankelijk te stellen van het bezit van een masterdiploma met specifieke opleidingskenmerken. De Raad stelt eveneens vast dat dezelfde bepaling van de Codex Hoger Onderwijs niet verhindert dat onderwijsinstellingen de toegang tot de ManaMa afhankelijk kunnen maken van een onderzoek naar de bekwaamheid. Uit deze bepaling leidt de Raad ontgensprekelijk af dat eenieder wie bekwaam of geschikt bevonden wordt, toegelaten moet worden tot de academische opleiding.

De Raad merkt daarbij immers op dat de Codex Hoger Onderwijs geen beperking van de toegang tot een ManaMa-opleiding op basis van quota (bv. een instellingsfixus, een opleidingscapaciteitsfixus of een arbeidsmarktfixus) instelt of toelaat. De Raad merkt ten overvloede op dat noch de Vlaamse decreetgever, noch een samenwerkingsakkoord tussen enerzijds de federale overheid en anderzijds de Vlaamse Gemeenschap quota voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde of ruimer voor het studiegebied geneeskunde instellen, maar wijst er tegelijk ten overvloede op dat – in de hypothese dat de decreetgever een quotaregeling zou instellen of de onderwijsinstellingen zou toelaten om zulke quota in hun reglementen op te nemen) een weigering op grond van quota legitiem en redelijk verantwoord voorkomt teneinde te vermijden dat studenten na een succesvolle afronding van een lange en dure studie moeten vaststellen dat zij het beroep waarvoor zij werden opgeleid toch niet kunnen uitoefenen wegens de door de federale overheid opgelegde beperkingen inzake toegang tot het beroep op voorwaarde dat de beperkte plaatsen in “de opleiding” toekomen aan kandidaten die het meest geschikt (op basis van een vergelijkende selectie) zijn om de beroepen uit te oefenen.

De Raad stelt vast dat de ManaMa in de specialistische geneeskunde bij de verwerende partij volgende toelatingsvoorwaarden vooropstelt in de programmagids:

*“De toelatingsvoorwaarden om in te stromen in de opleiding zijn tweeledig:
- beschikken over een **diploma basisarts**;
- beschikken over een **aanvaardingsattest van de** zoals bepaald door het KB van 1999.*

Voor de instroom in het specialisme Stomatologie wordt naast een diploma basisarts ook een masterdiploma tandheelkunde vereist als toelatingsvoorwaarde.

*De studenten worden **geselecteerd door de faculteit op grond van de selectiecriteria** die door de V.L.I.R.-werkgroep werden voorgesteld en die door de respectievelijke faculteiten werden goedgekeurd. De **instroom** wordt bepaald door de **contingentering medisch aanbod** (KB 2002, aangepast in juni 2008). Voor wordt het aantal ASO-mandaten bepaald **pro rata van het aantal afstuderende studenten (basis)arts aan de Vlaamse universiteiten**. Een voorbereidingsprogramma is niet van toepassing.” (eigen accentuering).*

De Raad stelt vast dat naast een algemene toelatingsvoorwaarde (diploma basisarts) ook een bijzondere toelatingsvoorwaarde wordt gehanteerd, met name het voorleggen van een aanvaardingsattest van de¹. De Raad stelt vast dat het voormelde attest verworven kan worden op basis van een vergelijkende selectie tussen kandidaten voor de betrokken ManaMa-opleiding in het vierde masterjaar van de voorafgaande basisopleiding. Uit de neergelegde stukken blijkt dat de kandidaten voor de ManaMa-opleiding, *in casu* orthopedische heelkunde als geschikt (al dan niet in een nuttige orde), dan wel als ongeschikt beoordeeld kunnen worden.

¹ Zoals hiervoor door de Raad opgemerkt werd, is het verkrijgen van het aanvaardingsattest door geen enkele federale regelgeving afhankelijk gemaakt van een vooraf door de betrokken Erkenningsscommisie goedgekeurd stageplan.

De Raad herinnert eraan dat de bevoegde decreetgever in de Codex Hoger Onderwijs in het algemeen bepaald heeft dat toegang tot ManaMa-opleidingen, *in casu* de ManaMa in de specialistische geneeskunde, uitsluitend onderworpen kan worden aan een bekwaamheidsonderzoek.

De Raad stelt *in casu* vast dat binnen de werkwijze van verwerende partij de facultaire selectiecommissie de finale beslissingsbevoegdheid heeft inzake de selectie van de kandidaten voor (= toelating tot) de specialistische ManaMa's en dat de decaan van de faculteit geneeskunde van de verwerende partij op basis van het resultaat van de selectie al dan niet een aanvaardingsattest (i.e. een toelatingsvoorwaarde) aflevert.

De Raad is op basis van bovenstaande overwegingen van oordeel dat het vergelijkend onderzoek van de titels en de verdiensten van de kandidaten (i.e. de selectie, resulterend in de al dan niet aflevering van een aanvaardingsattest bij verwerende partij) voor de ManaMa-opleiding in de specialistische geneeskunde, *in casu* afstudeerrichting orthopedische heelkunde, een specifiek bekwaamheidsonderzoek is zoals thans toegelaten is in artikel II.190,§2 Codex Hoger Onderwijs.

De Raad stelt echter vast dat de verwerende partij de federale regelgeving aangrijpt om de toegang tot of de voortzetting van het hoger onderwijs, *in casu* ManaMa-opleiding in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde te beperken doordat zij quota (in de praktijk een beroepsmarktfixus en/of opleidingscapaciteitsfixus) instelt voor de toegang van geschikt geachte (kandidaat-)studenten tot "noodzakelijk" voortgezet hoger onderwijs, wat, gelet op het voorgaande, een juridisch ongeoorloofde belemmering van de studievoortgang in het hoger onderwijs is.

De Raad merkt op dat het de Raad bv. niet onredelijk voorkomt indien de verwerende partij de toegang in het kader van het door haar gevoerd bekwaamheidsonderzoek afhankelijk te stellen van een bepaald percentage, dat hoger kan liggen dan 50%. Dit is hier echter niet aan de orde. Daaruit volgt naar het oordeel van de Raad dat in het kader van de binnen de autonomie van verwerende partij opgezette vergelijkende selectie – wat naar het oordeel van de Raad als een onderzoek betreffende de bekwaamheid in de zin van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs is – geschikt bevonden studenten toegelaten moeten worden tot de academische opleiding. De Raad wijst er immers op dat de bevoegde decreetgever geen maximumquota heeft ingesteld voor de toegang tot de ManaMa-opleidingen waarbij bekwame studenten om redenen die eigen zijn aan federale regelgeving inzake de toegang tot het beroep toch nog de toegang ontzegd zouden kunnen worden. De Raad wijst er ook op dat de verwerende partij de toegang tot de ManaMa-opleiding niet kan beperken op grond van een beperkte opleidingscapaciteit omdat de onderwijsinstelling daarmee een ongeoorloofde beperking van een grondrecht invoert, *a fortiori* in strijd met de Codex Hoger Onderwijs handelt.

De Raad wijst erop dat de verzoekende partij geschikt en dus bekwaam werd bevonden zodat de Raad niet inziet waarom haar de toegang geweigerd kan worden, temeer daar geen wettelijk specialismecontingent kan tegengeworpen worden (*zie supra*).

Het middel is gegrond.”.

3.7. In opvolging van het vernietigingsbesluit nr. 2014/113 heeft de vicerector studentenbeleid op 14 oktober 2014 een nieuwe beslissing genomen.

De nieuwe beroepsbeslissing luidt als volgt:

De door u behaalde score voor het opleidingsonderdeel "Verdieping in de heelkundige disciplines" kwam tot stand op basis van deelbeoordelingen door prof. dr. G. Matricali, dr. J. Stuyck, prof. dr. P. Debeer, dr. L. Moke, dr. A. Van Campenhout en prof. dr. I. De Greef. Ik stuurde u eerder reeds de beoordelingsformulieren van elk van deze beoordelaars door. Volgens uw informatie weken deze beoordelingsformulieren qua vorm echter af van deze die voorzien waren in de versie van de brochure "Leidraad co-assistentschap Orthopedie 2013-2014" die u ontvingen had. Alhoewel de gebruikte formulieren toch een beoordeling naar inhoud en beoordeling voorzagen waardoor deze niet fundamenteel afwijken van de door u vermelde formulieren, hebben elk van de beoordelaars uw presentatie opnieuw beoordeeld aan de hand van het door u vermelde formulier (zie bijlage 1 – beoordeling casuspresentatie). Ze voegden hierbij ook de inhoudelijke criteria toe op basis waarvan de (deel)score werd toegekend. Aangezien de Raad vaststelde dat uit de aanwezigheidslijst van de lokale kwaliteitsgroep ("LOK-groep") onvoldoende bleek wie de beoordelaars waren, bevestigde elk van deze beoordelaars via hun handtekening dat zij uw casuspresentatie beoordeeld hebben. Prof. Van Campenhout stuurde me haar reactie via e-mail door. Zoals eerder reeds vermeld hebben enkel die professoren die de volledige presentatie hebben bijgewoond een beoordeling doorgegeven. Dit was net de reden waarom prof. Mulier geen beoordeling heeft opgesteld. Op deze manier is ook voldaan aan de bekommernis van de Raad dat enkel personen die de presentatie integraal hebben bijgewoond als beoordelaar konden optreden. Het door u behaalde resultaat (13/20) is hierbij het resultaat van uiteenlopende deelscores, gaande van 10/20 tot 16/20. In de algemene motivering (zie laatste bladzijde van deze bijlage) worden deze verschillen gemotiveerd vanuit de verschillende klemtonen die gelegd werden door elk van de onderscheiden beoordelaars.

Voor wat betreft het opleidingsonderdeel "Klinische stages in de heelkundige disciplines, deel 2" stuurde ik u eerder de ingevulde evaluatieformulieren voor elk van de 5 rotatieperiodes door, samen met de tussentijdse verslagen van de evaluatiegesprekken. Tijdens het eerdere feedbackgesprek dat u had met prof. G. Matricali werden deze tussentijdse verslagen u voorgelegd en bevestigde u dat de

inhoud van deze documenten niet meer gewijzigd was, nadat u deze ondertekend had. In bijlage stuur ik zowel de evaluatieformulieren, de verslagen als het verslag van dit feedbackgesprek opnieuw door (zie bijlage 2 – beoordeling co-assistentschap / bijlage 3 – A S Neuts_verslagen / bijlage 4 – verslag feedbackgesprek). In de beoordelingsformulieren wordt duidelijk aangegeven op basis van welke beoordelingscriteria een bepaalde score werd toegekend.

Daarnaast stelde de Raad ook vast dat de scores die u behaalde voor het interviewgedeelte en het aspect "wetenschappelijk werk" (tweemaal 75 %) onvoldoende gemotiveerd werden. Ook voor deze aspecten heb ik naar aanleiding van het besluit van de Raad bijkomende motivering opgevraagd (zie bijlage 5 – beoordeling interview en bijlage 6 – beoordeling wetenschappelijk werk). Tijdens de eerdere procedure bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbetwistingen herhaalde ik uw opmerking dat de selectiecriteria voor de beoordeling van dit wetenschappelijk werk niet consequent werden toegepast, aangezien andere kandidaten in dit kader werk dat werd uitgevoerd tijdens het voorgaande academiejaar (2012-2013) zouden hebben mogen presenteren. Het valt niet uit te sluiten dat bepaalde studenten enkele dia's uit een eerdere voorstelling herhaalden, maar dit kan nooit de kern van hun betoog hebben uitgemaakt. Het was eenieder welbekend dat deze presentatie duidelijk moest gefocust worden op het werk dat plaatsvond sedert de eerste selectieronde. Ik verwijst in dat verband uitdrukkelijk naar de richtlijnen vermeld in de brochure "Leidraad co-assistentschap Orthopedie 2013-2014" en tevens naar de mail die u op 17 februari kreeg van prof. Matricali en waarnaar uzelf eerder verwees (zie bijlage II.13 van uw verzoekschrift bij de Raad). Deze mail vermeldt "*Let er wel op dat de voorstelling van het wetenschappelijk werk een daadwerkelijke uitbreiding moet zijn op de eerste voorstelling. Dus best in 1, of max 2 dia's herhalen wat er de vorige keer gebracht is en daarna spreken over hoe dat werk voortgezet is of een volgend werk voorstellen.*" Naar aanleiding van het hierboven vermelde besluit van de Raad bevestigen uw beoordelaars uitdrukkelijk dat uw medekandidaten deze richtlijnen respecteerden.

De Raad herhaalt in haar besluit ook uw eerdere opmerkingen dat een afronding zou zijn toegepast op de deelresultaten die geleid hebben tot de rangordening voor de ASO Orthopedie. U vermeldde deze opmerking inderdaad in uw oorspronkelijk bezwaarschrift, waarbij u toen verwees naar de beperkte meegedeelde stukken, maar heeft deze nooit verder geconcretiseerd. Op basis van de hierboven vermelde motivering, blijkt dat de scores die in rekening gebracht werden voor co-assistentschap, interview, stage heelkunde en wetenschappelijke opdracht een exacte weergave zijn van de door u behaalde punten, zonder dat hierop een afronding werd toegepast. De Raad beoordeelde tot slot dat het aantal jaren en examenperiodes een redelijk criterium was in het kader van de rangordening voor de ASO Orthopedie. Met deze vaststelling gaat de Raad echter voorbij aan het feit dat sedert de invoering van de diplomaruumte aan de KU Leuven het programmajaar geen structurerend onderdeel is van de opleiding. Een diploma wordt hierbij verworven over het geheel van de diplomaruumte. Vanuit dat flexibel onderwijsconcept besliste het Faculteitsbestuur om met ingang van het academiejaar 2011-2012 geen penalisatie meer toe te passen voor septemberzittenden en dubbel-jaren. De universiteit volgt hier consequent de Decreetgever die het in vele gevallen niet relevant vindt of een student in eerste of tweede examenperiode een bepaald resultaat behaalt, maar die de studenten een eigen examenstrategie toelaat in de context van de flexibilisering van het hoger onderwijs. De vraag dient pertinent gesteld of een student noodzakelijkerwijs beter is als hij in een eerste examenperiode een cijfer haalt dat een andere student slechts in een volgende examenperiode behaalt. De leerdoelstellingen die de beide studenten behaalden zijn per slot van rekening gelijk. Via de infosessie die prof. Peetermans organiseerde werd u bij het begin van het academiejaar 2013-2014 op de hoogte gesteld van het feit dat dergelijke penalisatie niet zou worden toegepast (zie bijlage 7 – infosessie co-assistentschap 2013-2014 – slide 13).

Met betrekking tot uw bewijzing van het gewicht dat in het kader van de selectieprocedure ASO Orthopedie werd toegekend aan het examenpunt dat u behaalde voor het opleidingsonderdeel "Stage heelkunde" beoordeelde de Raad dat de organisatie van het bekwaamheidsonderzoek voor deze selectie tot de autonomie van de onderwijsinstelling behoorde. Verder stelde de Raad dat de dubbele doorwerking van dit resultaat verantwoord was, omdat van het feit dat het hier een stage betrof die

relevantie had voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde. In haar besluit beklemtoonde de Raad het belang van voldoende garanties, zodat de beoordeling van studenten op verschillende stageplaatsen onder dezelfde omstandigheden kon gebeuren. Het doorgeven van de stagepunten door de stagecoördinator gebeurt doorgaans via een elektronisch formulier. Enkel bij buitenlandse stages of stagecoördinatoren die slechts slechts éénmalig of sporadisch een stagiair begeleiden en geen toegang hebben tot het elektronische systeem wordt nog gebruik gemaakt van een papieren beoordelingsformulier. Om een uniforme beoordeling over verschillende stageplaatsen heen te garanderen, worden via het elektronische als via het papieren formulier duidelijke instructies gegeven aan de stagecoördinatoren over welke verwachtingen zijn bij het toekennen van een bepaalde score (zie bijlage 8 - printscren_beoordelingsrichtlijnen_stagejaargeneeskunde).

Op basis van de eerder doorgestuurde informatie, stel ik vast dat de examenresultaten die u behaalde voor de opleidingsonderdelen "Klinische stages in de heelkundige disciplines, deel II" en "Verdieping in de heelkundige disciplines" in voldoende mate gemotiveerd worden. Deze examenpunten werden correct vastgesteld tijdens de junizittijd van het academiejaar 2013-2014. Aangezien u via de procedure bij de Raad heeft aangegeven niet langer het examenresultaat van het opleidingsonderdeel "Masterproef, deel 3" te willen bewijzen, bevestig ik hierbij de beslissing van de examencommissie die u werd meegeleerd op 26 juni 2014 en waarbij u het diploma van Master in de geneeskunde behaalde met de graad van onderscheiding.

Naast een aantal deelscores die geleid hebben tot de hierboven vermelde examenscores werd bij het opstellen van de rangordening die leidde tot uw niet-selectie voor de ASO Orthopedie ook rekening gehouden met een beoordeling voor het "interview" en voor de "wetenschappelijke opdracht" (zie bijlage 5 – beoordeling interview en bijlage 6 – beoordeling wetenschappelijk werk). Ook deze deelscores worden in afdoende mate gemotiveerd. Aangezien de rangordening voor de ASO Orthopedie het latere resultaat is van de rekenkundige verwerking van elk van de deelscores, zonder dat hierbij deze resultaten werden afgerond, volgt uit de vaststelling dat de deelresultaten correct waren ook dat de globale rangordening correct werd vastgesteld. Aangezien de bijkomende motivering die ik heb opgevraagd niet leidt tot een gewijzigde rangordening, bevestig ik hierbij dan ook de eerdere beslissing in verband met de rangschikking en de niet-selectie voor de ASO Orthopedie.

In haar besluit beval de Raad de onmiddellijke en voorlopige inschrijving in de ManaMa Master in de specialistische geneeskunde. De universiteit voerde dit bevel uit op 7 oktober 2014 doch wenst te dezen daarbij nogmaals uitdrukkelijk haar voorbehoud te benadrukken:

- In de eerste plaats is de KU Leuven voornemens om cassatieberoep in te dienen tegen het Besluit nr 2014/113. Indien dit cassatieberoep zou worden ingewilligd, zal ook de verplichting tot onmiddellijke, voorlopige inschrijving komen te vervallen;
- Deze rechterlijk bevolen onmiddellijke, voorlopige inschrijving voor de Master in de specialistische geneeskunde impliceert geenszins de afgifte van enig aanvaardingsattest;
- In dit stadium kan niet meegedeeld worden op welke wijze de rechterlijk bevolen, voorlopige inschrijving voor de Master in de specialistische geneeskunde in concreto is te implementeren, en op welke wijze deze Master ook zonder aanvaardingsattest op een zinvolle wijze kan worden gevolgd, onder meer voor wat de stage betreft.

Hiermee is de interne beroepsprocedure aan de KU Leuven afgesloten.

De nieuwe beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 14 oktober 2014 aan de verzoekende partij overgemaakt.

3.8. Bij aangetekend schrijven van 20 oktober 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.9. In tussentijd kon verzoekende partij zich op 7 oktober 2014 voorlopig inschrijven in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde. Hoewel de door haar ingediende samenstelling van het studieprogramma (ISP) goedgekeurd werd, wordt zij geconfronteerd met de weigering van onderwijs- en evaluatieactiviteiten voor alle opleidingsonderdelen die een stagecomponent in zich dragen.

3.10. Verzoekende partij stelde tegen de beslissingen onder D intern beroep in:

D. Verzoekende partij stelde op datum van 11 november 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

3.11. Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 26 november 2014 werd het intern beroep onder voorwerp D onontvankelijk verklaard.

De beroepsbeslissing stelde als volgt:

De toelatingsvooraarden van deze Master in de specialistische geneeskunde bepalen dat enkel studenten met een diploma van Master in de geneeskunde die daarenboven beschikken over een aanvaardingsattest van de KU Leuven zoals bedoeld in artikel 21, lid 2, 4° van het KB van 21 april 1983 en artikel 1, 1° van het KB van 12 juni 2008 worden toegelaten. Anders dan U tijdens Uw pleidooien op 24 november 2014 voorhield, impliceert de toelating tot de Master in de specialistische geneeskunde niet dat U een stagemeester en een stageplaats toegewezen worden. Wel vooronderstelt de toelating tot de Master in de specialistische geneeskunde in principe dat de ASO de beroepsopleiding kan aanvatten en derhalve beschikt over een stagemeester en stageplaats. De beslissing om u, ondanks het ontbreken van een dergelijk aanvaardingsattest, stagemeester en stageplaats, toch toe te laten tot de Master in de specialistische geneeskunde werd genomen in uitvoering van het besluit 2014/113 van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen van 30 september 2014. In deze beslissing stelt de Raad dat zij geen uitspraak kan doen over de toegang tot de beroepsopleiding an sich. Ze beveelt wel de voorlopige inschrijving in deze ManaMa-opleiding. Tegen dit besluit van de Raad heeft de KU Leuven inmiddels cassatieberoep aangetekend bij de Raad van State. Deze voorlopige inschrijving is dan ook enkel bedoeld om, in afwachting van een verdere uitspraak ten gronde door de Raad van State, uw rechten voor de academische aspecten van een opleiding tot ASO Orthopedie te vrijwaren. Zolang u echter niet beschikt over een aanvaardingsattest, uitgereikt door de decaan van de faculteit geneeskunde, kan uw beroepsopleiding gericht op het verwerven van de beroepstitel van geneesheer-specialist in de orthopedische heelkunde, geen aanvang vinden in deze faculteit Geneeskunde. In de gegeven omstandigheden kan dan ook geen enkele vorm van stage, die kadert in een dergelijke

beroepsopleiding worden georganiseerd. Het besluit 2014/113 van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen bevat overigens geen enkele verplichting ten aanzien van de wijze waarop de federale wetgeving ter zake van de beroepsopleiding tot ASO Orthopedie, met inbegrip van de aanwijzing van stageplaatsen en stagemeester, moet worden toegepast. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen ontbeert trouwens elke rechtsmacht om op dat punt te statueren. We herinneren er in dat verband nog aan dat onze beslissing Beroep 2013-2014-121(3) van 14 oktober 2014 uitdrukkelijk melding maakte van het gegeven dat "niet meegedeeld [kon] worden op welke wijze de rechterlijk bevolen, voorlopige inschrijving voor de Master in de specialistische geneeskunde in concreto is te implementeren, en op welke wijze deze Master ook zonder aanvaardingsattest op een zinvolle wijze kan worden gevolgd, onder meer voor wat de stage betreft." Vermits de door u aangevochten beslissingen betrekking hebben op de organisatie en de invulling van de stage die deel uitmaakt van de beroepsopleiding tot ASO Orthopedie, en toepassing maken van de federale wetgeving ter zake, gaat het ten deze niet om beslissingen waaromtrent intern beroep mogelijk is. Op basis van deze vaststelling moet ik dan ook vaststellen dat het door u ingediende beroep onontvankelijk is.

Voor zover uw opmerking in verband met het niet kunnen deelnemen aan een aantal studiedagen betrekking heeft op het opleidingsonderdeel Capita Selecta, stel ik vast dat het modeltraject van de Master in de specialistische geneeskunde voorziet dat dit opleidingsonderdeel wordt opgenomen in het tweede jaar van de opleiding. Bijgevolg maakt dit opleidingsonderdeel nog geen deel uit van uw studieprogramma 2014-2015.

De nieuwe beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 26 november 2014 aan de verzoekende partij overgemaakt.

3.12. Bij aangetekend schrijven van 1 december 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van de verzoekschriften

1. Voorwerp

Verzoekende partij stelt *in se* onder verwijzing naar het besluit nr. 2014/113 dat de beslissingen onder B, C en D studievoortgangsbeslissingen zijn. Zij herhaalt aldus dat een vierde masterjaar geneeskunde, met finaliteit prespecialisatie, naast het algemeen slagen voor de masteropleiding, het bekomen van een 'aanvaardingsattest' (*in casu* voor orthopedische heelkunde), afgeleverd door de decaan van de faculteit geneeskunde om de opleiding verder te kunnen zetten, beoogt. Zij stelt dat dit attest het noodzakelijke document is om enerzijds de master-na-masteropleiding (i.e. ManaMa) specialistische geneeskunde bij de verwerende partij aan te vatten en anderzijds om een stageplan (voor zes jaar) in te kunnen dienen bij de Erkenningsscommissie Orthopedie. Zij stelt dat om later toegang te krijgen tot het beroep, *in casu* de kwalificatie als geneesheer-specialist² orthopedie, zowel een academisch deel als een praktisch deel, *in casu* een stage als ASO (arts-specialist in opleiding) orthopedie voltooid moet worden. Zij wijst erop dat de prespecialisatie in het vierde masterjaar en haar niet-selectie elk normaal studietraject voor een specialistische vorming onmogelijk maakt en bovendien verhindert dat zij zich kan inschrijven voor de ManaMa. Zij stelt dat de selectie in het vierde masterjaar (en dus het bekomen van een specifiek 'aanvaardingsattest') een premissie is om verder te kunnen doorstromen naar de vervolgopleiding, *in casu* ManaMa in de specialistische geneeskunde, zodat de niet-aflevering van het attest haar studievoortgang belemmt.

Verwerende partij betwist dat de beslissingen B, C en D studievoortgangsbeslissingen in de zin van de Codex Hoger Onderwijs zijn daar er geen uitspraak gedaan zou worden over volwaardige opleidingsonderdelen. Zij merkt op dat in de selectie slechts delen van opleidingsonderdelen worden meegenomen in de beslissingen. Zij merkt ook op dat de Raad niet bevoegd is om beslissingen aan federale regelgeving te toetsen. Zij stelt meer in het bijzonder dat de beslissing onder D geen examenbeslissing of beslissing over de samenstelling

² Gelet op de voorgenomen federale aanpassing van de benaming, wordt in dit besluit onder arts-specialist de thans juridisch geldende benaming 'geneesheer-specialist' verstaan.

van het individueel studieprogramma is. Zij stelt daarbij dat het al dan niet voorhanden zijn van stageplaatsen bij erkende stagemeesters in het kader van de ManaMa in de specialistische geneeskunde geheel samenhangt met het wel of niet bekomen van het 'aanvaardingsattest'. Zij stelt dat zij niet bij machte is te bepalen aan welke kandidaat-specialisten de toegang tot de beroepsopleiding die leidt tot de titel van 'arts-specialist' en dus tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde kan worden verleend/geweigerd. Zij stelt dat, indien zij de federale regelgeving die ter zake geldt wil respecteren, zij zich moet beperken tot het vaststellen welke/welk aantal van die kandidaat-specialisten voldoet aan de wettelijke toelatingsvoorraarden, meer in het bijzonder welke kandidaat-specialisten ten eerste bekwaam zijn bevonden, en ten tweede een nuttige ranking hebben bekomen bij de selectieronde tot ASO orthopedie, zodat hem/haar een 'aanvaardingsattest' kan worden aangeleverd.

De Raad stelt vast dat het voorliggende geschil onder B, C en D *prima facie* draait rond volgende elementen: verzoekende partij werd geschikt bevonden na een onderzoek via een selectie waarvan de uitkomst evenwel wordt betwist; verzoekende partij ontving echter geen specifiek 'aanvaardingsattest' dat het positieve oordeel, volgend uit het bekwaamheidsonderzoek, bevestigt; verzoekende partij kon zich na tussenkomst van de Raad voorlopig, maar niet volwaardig inschrijven voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde wegens het ontbreken van het 'aanvaardingsattest'.

De Raad merkt vooreerst op dat in dit geschil onderscheiden aspecten aan de orde zijn: enerzijds de toegang tot een beroep (gekoppeld aan het voeren van een beschermde titel en een erkenning van en toegang tot een zogenaamde beroepsopleiding, gekoppeld aan een contingentering), *in casu* arts-specialist, en anderzijds, de toegang tot een opleiding van het hoger onderwijs, meer in het bijzonder de aangehaalde ManaMa bij de verwerende partij.

De Raad wijst er vooreerst op dat er indirecte en directe verbanden zijn tussen beide opleidingen. De nauwe banden zijn gelinkt aan het 'aanvaardingsattest', dat zoals hierna zal blijken een centrale rol speelt zowel in de toegang tot de beroepsopleiding als in de toegang tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde.

Het bijzondere aan deze zaak is dat in 2009 een kentering gemaakt werd in het denken over de opleiding van arts-specialisten. In 2009 werd besloten om de beroepsopleiding te academiseren, met andere woorden er een academische opleiding van te maken:

"De Master of Medicine in de specialistische geneeskunde werd in 2009 gecreëerd als volwaardige academische opleiding van de arts-specialisten in Vlaanderen. De KU Leuven, de Vrije Universiteit Brussel, de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent hebben binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), naar aanleiding van de Bolognahervormingen in 2003, het initiatief genomen om tot een gezamenlijke universitaire opleiding te komen conform de geest van de Bachelor-Masterstructuur." (VLUHR, *Onderwijsvisiteatie specialistische geneeskunde*, 2013, beschikbaar op www.vluhr.be, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015, 21)

De Raad merkt op dat het streven naar integratie beklemtoond en als een belangrijk aandachtspunt naar voor geschoven wordt:

"Naast deze inschrijvingsvooraarden maakt de academische opleiding eveneens gebruik van de erkende stageplaatsen en stagemeesters van de beroepsopleiding. Het reeds verplichte academiseringstraject wordt door de universiteiten geherdefinieerd als niveau 1 en 2 van de masteropleiding. Andere opleidingsmomenten van de beroepsopleiding worden eveneens erkend of geïntegreerd in de academische opleiding. Er wordt door de academische opleiding naar gestreefd om de decretaal verplichte masterproef indien mogelijk te laten samenvallen met de reeds bestaande wetenschappelijke eindproef opgelegd door de erkenningscommissies."

(VLUHR, *Onderwijsvisitatie specialistische geneeskunde*, 2013, beschikbaar op www.vluhr.be, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015, 22)

De toegenomen verwevenheid tussen de beroepsopleiding en de academische opleiding blijkt voorts nog uit het feit dat de beoordelaars voor de prestaties in beide opleidingen, minstens voor een aantal opleidingsonderdelen dezelfde zijn:

"De verantwoordelijkheid van de afstudeerrichtingen [van de ManaMa] werd toegekend aan de stagemeesters zoals erkend door de federale minister van Volksgezondheid. Deze personen fungeren dus zowel als verantwoordelijke binnen de academische opleiding als de beroepsopleiding. Ze zijn tevens lid van de desbetreffende erkenningscommissie en vaak actief in de beroepsverenigingen."

(VLUHR, *Onderwijsvisitatie specialistische geneeskunde*, 2013, beschikbaar op www.vluhr.be, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015, 22)

Die onlosmakelijke verwevenheid tussen de praktijk (wat door verwerende partij louter vereenzelvigd blijkt te worden met de beroepsopleiding) en het theoretische luik (wat primair vereenzelvigd wordt met de academische opleiding) van de opleiding wordt ook nog onderstreept in artikel 3 MB van 23 april 2014 tot vaststelling van de algemene criteria voor de erkenning van geneesheer-specialisten, stagemeesters en stagediensten:

"§ 1. De kandidaat-specialist volgt tegelijkertijd een theoretische en praktische opleiding die voor een welbepaalde duurtijd is vastgesteld.

De theoretische opleiding is erop gericht kennis, vaardigheden en attitudes aan te leren die de kandidaat-specialist toelaten de rol van geneesheer, van wetenschapper, van communicator en van manager te vervullen.

De praktische opleiding is erop gericht de verworvenheden van de theoretische opleiding in de praktijk toe te passen in de werkelijke omstandigheden van het terrein.

§ 2. De inhoud en de duurtijd van de in het eerste lid bedoelde theoretische en praktische opleiding worden voor elk specialisme vastgesteld door de Hoge raad voor Geneesheren-specialisten en Huisartsen. De onlosmakelijke band tussen beide onderdelen van de opleiding wordt gegarandeerd.

§ 3. Voor de totale opleiding worden eindtermen opgesteld."

De Raad stelt bij zijn onderzoek van de context van het dossier vast dat de aanpak van de overgang naar een academische opleiding *prima facie* niet goed doordacht werd – de voormalde onderwijsinstellingen wensten in 2009 na het akkoord onmiddellijk met de nieuwe masteropleiding te starten – en dat er heel wat (juridische) vragen over het wettelijke kader en de complementariteit rijzen:

"De [visitatie]commissie heeft daarenboven vastgesteld dat er een grote nood is aan een algemeen modern en transparant wettelijk kader voor de opleiding tot arts-specialist, aangepast aan de hedendaagse en toekomstige maatschappelijke verwachtingen. De verantwoordelijke overheden dienen het wettelijk kader aan te passen waarbij de focus ligt op een moderne opleidingscultuur, competentiegericht onderwijs en mogelijkheid tot internationalisering. Dergelijk wettelijk kader is noodzakelijk om de bestaande beroepsopleiding compatibel én complementair te maken met de Master of Medicine in de specialistische geneeskunde." (eigen onderlijning)

(VLUHR, *Onderwijsvisitatie specialistische geneeskunde*, 2013, beschikbaar op www.vluhr.be, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015, voorwoord)

De Raad onderzoekt in het licht van het voorgaande ambtshalve zijn bevoegdheid. Gelet op de complexiteit van de zaak die thans aan hem voorgelegd wordt, analyseert de Raad hierna de (grond)wettelijke context van de bestreden beslissingen en de impact daarvan op zijn bevoegdheid. Immers, de werkelijke kern van het geschil is determinerend voor de beoordeling van de bevoegdheid, zodat de Raad in hoofdzaak een concreet geschil inzake hoger onderwijs, in het bijzonder met betrekking tot de studievoortgang dient te ontwaren in het voorliggende beroep. Daarbij komt het de Raad noodzakelijk voor om na te gaan hoe de bevoegdheidsverdeling in deze materie geregeld is en wat de impact daarvan op het voorwerp (i.e. de bevoegdheid van de Raad) is. Verder komt het de Raad noodzakelijk voor om dieper in te gaan op twee aspecten van het aangedragen geschil: de toegang tot een geregellementeerd beroep (de beroepsopleiding) en de toegang tot het hoger onderwijs (de academische opleiding) en de vrijheid van onderwijs.

Ten aanzien van de bevoegdheidsverdeling tussen de gemeenschappen en de federale overheid.

De Raad wijst er in dat verband vooreerst op dat de federale overheid bevoegd is om per gemeenschap het jaarlijks globale aantal kandidaat arts-specialisten, dat toegang heeft tot de gezondheidsberoepen, vast te stellen (artikel 5,§1, I, 7°, b) BWI). De Raad stelt vast dat het eveneens tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort om de vestigingsvooraarden (met name de vereisten inzake de toegang tot een beroep) inzake de gezondheidszorgberoepen vast te stellen (artikel 6, §1, VI, 6° BWI). De Raad wijst erop dat de toegang tot een beroep afhankelijk gemaakt kan worden van het bezit van een specifiek diploma of van andere vereisten (bv. volgen van beroepsopleiding of het slagen voor een bepaald examen: zie voor het laatstgenoemde RvS nr. 118.576, 24 april 2003). Dit komt neer op het regelen van de vestigingsvooraarden zonder dat daarmee evenwel rechtstreeks geraakt wordt aan de onderwijsbevoegdheid (Grondwettelijk Hof nr. 129/2011, 14 juli 2011, B.4.1.), met andere woorden dit is toelaatbaar voor zover niet ingegrepen wordt op de inhoud van het onderwijs zelf, nl. de invulling van de ManaMa-opleiding en ook niet rechtstreeks de toegang tot het hoger onderwijs wordt geregeld. De Raad stelt voorts vast dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor de beroepsopleiding (artikel 4, 16° BWI). De Raad stelt vast dat de federale overheid *prima facie* in het kader van haar bevoegdheid inzake de toegang tot het beroep nog steeds, minstens via de techniek van de impliciete bevoegdheden de beroepsopleiding tot arts-specialist omvattend (zie *infra*) geregeld heeft of in stand houdt.

De Raad merkt op dat de grondwetgever, behoudens de vermelde uitzonderingen in artikel 127,§1, eerste lid, 2° Grondwet, de bevoegdheid om regels die verband houden met het onderwijs, vast te stellen volledig aan de gemeenschappen heeft toegewezen. De Raad wijst er bijgevolg op dat de bevoegdheid inzake de regeling van de toegang tot een opleiding in het studiegebied geneeskunde *in casu* bij de Vlaamse Gemeenschap berust (Arbitragehof nr. 107/2004, 16 januari 2004, B.9.3.). De Raad stelt vast dat de Vlaamse Gemeenschap in het kader van de onderwijsbevoegdheid in artikel II.190,§1-2 Codex Hoger Onderwijs voor de onderwijsinstellingen die onder de Vlaamse Gemeenschap vallen, de toegang tot ManaMa-opleidingen geregeld heeft en daarbij enkel toelaat om de rechtstreekse toegang tot een master-na-masteropleiding afhankelijk te stellen van het bezit van een masterdiploma met specifieke opleidingskenmerken³ en van een bekwaamheidsproef, wat voor wat het eerstgenoemde betreft *in casu* door verwerende partij gekoppeld werd aan het basisdiploma van master in de geneeskunde.

Deze bevoegdheidsuitoefening staat naar het oordeel van de Raad niet op gespannen voet met de bevoegdheidsuitoefening van de federale overheid waarbij de toegang tot een beroep en de voorafgaande beroepsopleiding afhankelijk wordt gesteld van een bepaald onderwijsdiploma, *in casu* diploma ManaMa in de specialistische geneeskunde (zie artikel 21 KB van 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor de erkenning van geneesheer-specialisten en huisartsen) daar de federale overheid *prima facie de iure* niet ingrijpt in de inhoud van de ManaMa-opleiding in de specialistische geneeskunde en bijgevolg het studieprogramma leidend tot het diploma. Het is immers vooreerst de verantwoordelijkheid van de aanbiedende onderwijsinstelling, *in casu* de verwerende partij,

³ Bv. een afstudeerrichting, de zgn. prespecialisatie, zoals *in casu* het geval is voor verzoekende partij.

om het aangeboden en erkende onderwijs al dan niet af te stemmen op wat het toekomstig werkveld verwacht, *a fortiori* op de wettelijke vereisten om toegang te krijgen tot een bepaald beroep, wat verwerende partij overigens blijkens de ECTS-fiches voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde, *in casu* voor de afstudeerrichting orthopedische heelkunde, gedaan heeft. De Raad merkt daarbij op dat de beroepsopleiding *de facto* door vier Vlaamse universiteiten, waaronder verwerende partij, werd geïntegreerd in of geassimileerd werd met een academische opleiding.

De beroepsopleiding bestaat immers evenals de academische opleiding (ManaMa in de specialistische geneeskunde, *in casu* orthopedische heelkunde) bij de verwerende partij uit een "lagere" opleiding, een "hogere" opleiding en een wetenschappelijk werk (Vgl. KB 18 juli 1979 en de ECTS-fiches uit het onderwijsaanbod ter zake bij de verwerende partij). De Raad merkt ter illustratie van deze context op dat de opleidingsonderdelen "Probleemoplossend vermogen en vaardigheden in de orthopedie, deel 1" en "Probleemoplossend vermogen en vaardigheden in de orthopedie, deel 2" invulling geven aan de praktijkvereisten van de beroepsopleiding uit KB 18 juli 1979, te meer daar erkend wordt dat opleidingsonderdelen over vier tot zes jaren gespreid worden. De Raad merkt op dat de bevoegdheidsverdeling niet belet dat een beroepsopleiding niet door de beroepsgroep zelf wordt aangeboden (bv. ordes of beroepsverenigingen), maar dat deze door universiteiten op hun initiatief onder het vehikel van een academische opleiding wordt aangeboden, in zoverre de aangeboden opleiding voldoet aan de voorwaarden voor een academische opleiding (*in casu* Positief Besluit NVAO d.d. 22 september 2014 waarin de opleiding geaccrediteerd wordt voor 3 jaar vanaf 2014-2015, www.nvao.net) en erkend werd door de Vlaamse overheid (Besluit van de Vlaamse Regering van 4 september 2009 tot erkenning van de master-na-masteropleiding master in de specialistische geneeskunde als nieuwe opleiding van de). De Raad merkt bijgevolg op dat de ManaMa-opleiding in de specialistische geneeskunde, *in casu* afstudeerrichting orthopedische heelkunde bij verwerende partij onder de onderwijsbevoegdheid ressorteert.

In zoverre de federale overheid rechtstreeks de toegang tot het hoger onderwijs in het studiegebied geneeskunde, *in casu* ManaMa in de specialistische geneeskunde met de verschillende afstudeerrichtingen per specialisme, dwingend wil beïnvloeden, raakt dit aan de kern van de onderwijsbevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, wat neerkomt op een schending van het evenredigheidsbeginsel. Immers, in zoverre de federale quota als een instroombeperking in het hoger onderwijs geïnterpreteerd of als zodanig door onderwijsinstellingen aangewend kunnen worden, gaat het om een uitoefening van een federale bevoegdheid die de uitoefening van de onderwijsbevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap ondergraft, onmogelijk maakt ofwel ernstig bemoeilijkt. Immers de Vlaamse Gemeenschap heeft ervoor gekozen om de contingentering te implementeren via een toelatingsexamen voor het aanvatten van een opleiding in het studiegebied geneeskunde waarbij uitdrukkelijk elke vergelijkende selectie in functie van quota werd verworpen en waarbij verdere mechanismen tot bijsturing van het aantal studenten die reeds in opleidingen van het studiegebied zitten, onnodig werden geacht. Zulke ingreep op de toegang tot het hoger onderwijs vereist een decretale tussenkomst, minstens een samenwerkingsakkoord tussen de bevoegde overheden.

Ten aanzien van de toegang tot het beroep en de beroepsopleiding

De Raad wijst er vooreerst op dat hij niet bevoegd is om zich uit te spreken over de al dan niet toegang tot het beroep en/of de beroepsopleiding *sensu stricto* (bv. toelating tot de beroepsopleiding in de zin van het KB van 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor de erkenning van geneesheer-specialisten en huisartsen). In zoverre het daadwerkelijk voorwerp of de kern van het geschil uitsluitend daarmee verband houdt – met name zo het voorwerp van het beroep erop neerkomt om uitsluitend als voordeel te bekomen dat de Raad zich uitsluitend zou uitspreken over de toegang tot de stage in de zin van de beroepsopleiding (m.a.w. over de beslissingsautonomie van de Erkenningscommissie) –, is de Raad van oordeel dat dit buiten zijn bevoegdheid valt daar dit uitsluitend tot de rechtsmacht van de gewone rechtscolleges behoort.

Dit neemt niet weg dat de Raad in het kader van zijn controlebevoegdheid inzake studievoortgangsbeslissingen een uitspraak kan doen over alle beslissingen die de

studievoortgang raken. Dat deze mogelijk ook, al dan niet onrechtstreeks, doorwerken naar de toegang tot het beroep en de beroepsopleiding voert niet tot een andere conclusie, in het bijzonder niet in het licht van de duidelijke band tussen de toegang tot de academische opleiding en de toegang tot de beroepsopleiding en verder tot het beroep zelf wegens de vervlechting van de academische opleiding en de voorwaarden voor toegang tot een beroep(sopleiding). *In casu* dient de Raad bijgevolg de toegelichte integratie van de beroepsopleiding in de academische opleiding en de convergentie van de beroepsopleiding met de ManaMa in ogenschouw te nemen. De Raad merkt hierbij uitdrukkelijk op dat het onderzoek en de draagwijdte van zijn beoordeling *in casu* ten aanzien van elke beslissing waarvoor hij zich *in casu* bevoegd acht, juridisch-technisch beperkt is tot wat raakt aan de onderwijscomponent, met name de academische opleiding. De Raad merkt hierbij op dat eventuele gevolgen voor de toegang tot het beroep van arts-specialist in orthopedie en de beroepsopleiding (zoals louter kaderend opgemerkt of vastgesteld werden), die daarmee onlosmakelijk samenhangen, niet tot het voorwerp van zijn rechtsmacht behoren. Dit belet niet dat de Raad op grond van artikel 159 Grondwet de aangevoerde relevante federale regelgeving ter zake kan betrekken in zijn onderzoek en desgevallend de wettigheid daarvan kan nagaan om deze federale regels al dan niet buiten toepassing te verklaren in voorliggend onderwijs geschil.

Wat de toegang tot het beroep – een federale bevoegdheid – betreft, stelt de Raad vast dat de federale regelgeving enerzijds erkennings- en stagevoorraadden in het kader van de “beroepsopleiding” (KB van 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor de erkenning van geneesheer-specialisten en huisartsen, MB 18 juli 1979 tot vaststelling van de bijzondere criteria voor de erkenning van geneesheren-specialisten, stagemeesters en stagediensten voor de specialiteiten van heelkunde, neurochirurgie, plastische heelkunde, urologie en orthopedie, bijlage hoofdstuk 5) vastlegt en anderzijds een contingentering (KB 12 juni 2008 betreffende de planning van het medisch aanbod) van de effectieve toegang tot het beroep van geneesheer-specialist instelt.

De toegang tot de beroepsopleiding en het beroep (via de noodzakelijke erkenning) zelf wordt beheerst door een maximumaantal ‘aanvaardingsattesten’ (i.e. de universitaire attesten die aangeven dat een kandidaat bij een faculteit geneeskunde een “*volledige cursus*” leidend tot een beroepstitel kan beginnen: zie artikel 1, 1° voormeld KB 12 juni 2008:

“1° Universitair Attest : het nominatief attest uitgereikt door de persoon die belast is met het bestuur van een faculteit geneeskunde van een Belgische universiteit, of een persoon daartoe door deze aangewezen, aan een kandidaat voor een opleiding leidend tot een van de beroepstitels, voorbehouden aan de houders van een wettelijk diploma van doctor in de genees-, heel- en verloskunde of van de academische graad van arts, bedoeld in artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de lijst van bijzondere beroepstitels voorbehouden aan de beoefenaars van de geneeskunde, met inbegrip van de tandheelkunde, die over een diploma van arts met een basisopleiding beschikt afgegeven door een Belgische universiteit;
dat het bewijs levert dat in de loop van een bepaald jaar de betrokken kandidaat bij de Faculteit geneeskunde van die universiteit een volledige cursus kan beginnen leidend tot een van de voornoemde beroepstitels, en
dat aantoont in hoever, indien dit het geval is, de betrokken kandidaat over een vrijstelling van contingentering beschikt.”

Voormelde attesten worden afgeleverd door een decaan van een faculteit geneeskunde van universiteiten, vallend onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap (*in casu* voor 2014 maximaal 615 universitaire attesten zonder minimum of maximum voor het specialisme orthopedische heelkunde).

De Raad leest in de federale regelgeving ter zake geen enkele procedure om te bepalen op basis van welke inhoudelijke beoordelingscriteria (competenties) al dan niet een attest wordt afgeleverd. De Raad stelt vast dat de ‘aanvaardingsattesten’ *in het aan hem voorgelegde*

geschil al dan niet worden afgeleverd op basis van een bekwaamheidsonderzoek in de vorm van een vergelijkende selectie⁴.

De Raad stelt vervolgens vast dat bij de aanvang van de zesjarige stage als onderdeel van de beroepsopleiding een ‘aanvaardingsattest’ samen met globaal stageplan bij de erkenningscommissie (artikel 10, tweede lid KB van 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor de erkenning van geneesheer-specialisten en huisartsen, zoals ingevoegd bij KB 16 maart 1999) moet ingediend worden om de stages in aanmerking te laten nemen voor de beroepsopleiding (zie voor de stagecriteria MB 18 juli 1979 tot vaststelling van de bijzondere criteria voor de erkenning van geneesheren-specialisten, stagemeesters en stagediensten voor de specialiteiten van heelkunde, neurochirurgie, plastische heelkunde, urologie en orthopedie, bijlage hoofdstuk 5).

“De kandidaat, gemachtigd de geneeskunde in België uit te oefenen, moet uiterlijk binnen de eerste drie maanden van de aanvang van zijn opleiding, bij aangetekend schrijven, aan de Minister een plan ter goedkeuring toesturen met opgave van de stages die hij wenst te verrichten.

(Het stageplan is vergezeld van een attest dat aantoont dat de kandidaat door een faculteit geneeskunde aanvaard is voor de discipline waarin hij opgeleid wil worden.)”

De Raad stelt vast dat de toegang tot de beroepsopleiding afhankelijk gemaakt werd van het ‘aanvaardingsattest’ en een stageplan binnen de grenzen van de contingentering. De Raad merkt daarbij evenwel op dat uit geen enkele onderwijsregelgeving volgt dat er een goedgekeurd stageplan moet voorliggen om toegang te krijgen tot de academische opleiding.⁵ De Raad stelt vast dat voor de stage als onderdeel van de beroepsopleiding een erkende stagemeester vereist is en dat elke erkende stagemeester in een erkenningsbesluit een maximumaantal ASO’s (opleidingscapaciteit) toegekend werd, wat *de facto* de toegang tot de beroepsopleiding en dus ook het beroep beperkt. Immers, het aantal jaarlijks beschikbare stageplaatsen, o.a. in universitaire ziekenhuizen, bepaalt in feite de toegang tot de beroepsopleiding. Verwerende partij grijpt *in casu* het *de facto* quotum dat door de erkende arts-specialisten in de orthopedische heelkunde binnen haar ziekenhuizen aanwezig is aan om de instroom in de ManaMa te beperken en te geleiden. Het is de Raad hierbij niet duidelijk wat de maximale “wettelijke” opleidingscapaciteit bij de verwerende partij is, los van eventuele andere (financiële) overwegingen tot beperking van de opleidingscapaciteit.

De Raad stelt vervolgens vast dat de erkenning als arts-specialist en dus de definitieve toegang tot het beroep afhankelijk is van o.a. het voorleggen van stagebewijzen én een attest waaruit blijkt dat er met vrucht een specifieke universitaire opleiding gevolgd werd tegelijk met de eerste twee jaren beroepsopleiding (zgn. academisering: zie artikel 21 KB van 21 april 1983 tot vaststelling van de nadere regelen voor de erkenning van geneesheer-specialisten en huisartsen).

“De aanvraag om erkenning als geneesheer-specialist of als huisarts wordt, na het beëindigen van de stage bij een aangetekende brief, bij de Minister ingediend door de belanghebbende door middel van een formulier dat door het bestuur wordt bezorgd en waarvan het model door de Minister wordt bepaald.

De aanvraag is vergezeld van :

1° de attesten van de stagemeesters;

2° het laatste stageboekje, alsmede elk ander document dat de kamer in staat stelt over de waarde van de kandidaat te oordelen;

3° een attest niet ouder dan drie maanden waaruit blijkt dat de kandidaat ingeschreven is op de lijst van de Orde der Geneesheren.

De Minister kan de betrokkenen verzoeken hem de bescheiden te laten geworden die voor het onderzoek van de aanvraag vereist zijn.

De Minister zendt het aanvraagdossier voor advies door naar de bevoegde kamer van de erkenningscommissie.

⁴ Een vergelijkende selectie impliceert dat alle studenten op een gelijke wijze beoordeeld moeten worden zodat zij in beginsel integraal aan dezelfde onderzoeken en maatstaven blootgesteld moeten worden.

⁵ De toelatingsvoorraarden in het programmaboek 20142015 van verwerende partij maken er overigens ook geen gewag van.

4° van een attest dat aantoont dat de kandidaat met vrucht een specifieke universitaire opleiding heeft gevolgd; voor de kandidaat-specialisten moet deze opleiding gelijktijdig hebben plaatsgevonden met de eerste twee jaar van hun opleiding.”

Naar het oordeel van de Raad, en door geen van de partijen tegensproken, moet deze federale bepaling evolutief geïnterpreteerd worden zodat dit vereiste *de facto* en *de iure* samenvalt met opleidingenonderdelen (en dus ook het diploma) van de opleiding ManaMa in de specialistische geneeskunde in het aanbod van de verwerende partij (120 studiepunten, te spreiden over vier of zes jaren: PPT Prof., online beschikbaar, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015). Deze interpretatie wordt ook ondersteund in het visitatierapport van de academische opleiding:

“Het reeds verplichte academiseringstraject wordt door de universiteiten gheredefinieerd als niveau 1 en 2 van de masteropleiding.”
(VLUHR, *Onderwijsvisitatie specialistische geneeskunde*, 2013, beschikbaar op www.vluhr.be, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015, 22)

Dit blijkt eveneens uit de toelichting door de betrokken studentenvereniging:

“Het leren zal hoofdzakelijk plaatsvinden op de werkvloer. Aan de meeste opleidingsonderdelen zult u meerdere jaren werken vooraleer een evaluatie zal plaatsvinden. Tijdens het academiejaar dat de afsluitende evaluatie van het vak gebeurt, dient de bijhorende studiepunten betaald te worden.” (Medica, www.medica.be/forum/files/bijlages_def.pdf.)

In het licht van de integratiekeuze kan er vanuit gegaan worden dat de academische opleiding in de plaats is gekomen van de beroepsopleiding en dat de academische opleiding dus alle aspecten en vereisten van de beroepsopleiding – wat uit bovenstaande analyse gebleken is – incorporeert zodat het diploma van ManaMa in een specialistische geneeskunde er *prima facie* toe leidt dat verzoekende partij mits het naleven van de formaliteiten uit de federale regelgeving inzake toegang tot het beroep de toegang kan bekomen indien daartoe een aanvraag wordt ingediend. Met andere woorden op het federale niveau, inzake toegang tot het beroep, lijkt thans *de facto* enkel nog nagegaan te worden of de ManaMa-opleiding in overeenstemming is met de vereisten inzake de beroepsopleiding en dus de toegang tot het beroep (bv. voorleggen stageboekje).

De Raad is, gelet op het voorgaande, van oordeel dat de erkenning en de toegang tot het beroep arts-specialist afhankelijk is van het bekomen van een academiseringssattest, i.e. diploma van master in de specialistische geneeskunde, bv. *in casu* afstudeerrichting orthopedische heelkunde. De Raad wijst er immers op dat de vereiste stagepraktijk ook in de opleidingsonderdelen van de ManaMa zit. De Raad is dan ook van oordeel dat met het diploma master in de specialistische geneeskunde, afstudeerrichting orthopedische heelkunde *prima facie* toegang gezocht kan worden tot het beroep en erkenning als arts-specialist in de orthopedische heelkunde. De Raad stelt evenwel vast dat de federale regelgeving zich moeilijk verhoudt met de realiteit in de Vlaamse Gemeenschap, in zoverre de beroepsopleiding vereenzelvigd is met de academische opleiding tot master in de specialistische geneeskunde (ManaMa). Door de gevolgen van de aangehaalde verwevenheid, zijn de studievoortgang en de onderliggende opleidingsinhoud van de ManaMa *in casu* het werkelijk voorwerp van het geschil en niet de toegang tot het beroep en de beroepsopleiding.

De Raad neemt aan dat de federale regelgeving inzake het medisch planningsaanbod, in het bijzonder de quota (i.e. zgn. contingentering) is ingegeven door de bekommernis om concurrentie tussen artsen-specialisten te vermijden, door het gegeven dat deze artsen voldoende patiënten met een variatie aan ziektebeelden moeten kunnen zien, en door de filterende rol tussen huisartsen en arts-specialisten, wat de globale gezondheidszorg en de kost daarvan voor de gemeenschap (in het bijzonder kosten inzake werkloosheid van specialisten) ten goede komt, wat in de rechtspraak (EHRM, *Tarantino*, 2 april 2013) aanvaard wordt als een rechtvaardiging voor de beperking van de toegang tot onderwijs en dus naar

het oordeel van de Raad eveneens voor de toegang tot een gereglementeerd beroep, volgend uit dat onderwijs.

De Raad stelt vast dat *prima facie* zonder enige rechtsgrond – maar geheel in de logica van de academisering van de beroepsopleiding – het globale “Vlaamse” contingent voor 2014 (615 attesten) nog *pro rata* verdeeld wordt onder vier Vlaamse universiteiten, waarna nog binnen de universiteit een verdeling per specialisme volgt, waarmee de verwerende partij dus rechtstreeks tussenkomt in de federale bevoegdheid inzake medische planning (wat een beperking van het recht op arbeid inhoudt) doordat zij voor de verschillende specialismes (waarvoor geen minimum of maximum bestaat) zelf een instroomcontingent instelt. De Raad merkt op dat er geen overheidscontingent voor de planning van een medisch aanbod voor alle specialismes afzonderlijk bestaat. Uit de jaarverslagen van de Planningscommissie Medisch Aanbod blijkt *a fortiori* dat er geen wettelijk en redelijk verantwoord overheidscontingent per specialisme (*a fortiori* per onderwijsinstelling), noch een wettelijke delegatie aan de onderwijsinstellingen of hun instanties (al dan niet via overleg in de VLIR) om dit per specialisme, *in casu* voor orthopedische heelkunde, vast te stellen of toe te passen, bestaat. (www.health.fgov.be/eportal/Healthcare/Consultativebodies/Planningcommission/Rapports_Annuels/index.htm#.VCcaHn8dSZ4, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015)

De Raad is van oordeel dat de beleidskeuzes met impact op de toegang tot het hoger onderwijs (i.e. ManaMa-opleidingen) en het beroep door de respectieve bevoegde wetgever gemaakt werden en dat de bevoegdheden of rol van verwerende partij binnen strikte grenzen van die regeling gesitueerd moeten worden. Verdere ingrepen kunnen niet door de leden van de onderwijsinstellingen zonder enige wettelijke delegatie, en *a fortiori* niet zonder transparante, voorspelbare en redelijk verantwoorde criteria voor de jaarlijkse verdeling van contingentering per specialisme op basis van bijvoorbeeld een door de overheid beheerd specialismekadaster (i.e. gegevensdatabank over de in- en uitstroom uit het beroep en de huidige en toekomstige maatschappelijke behoeften), in het leven geroepen worden. Het beroep op de federale contingenteringsregeling kan in de gegeven omstandigheden niet juridisch overtuigen om tegenstelbaar te zijn. Het federaal kenniscentrum voor de gezondheidszorg merkte immers niet ontrecht over de moeilijkheden bij de schattingen inzake de medische planning op wat volgt:

“Het is dus belangrijk om de coördinatie en harmonisering van routinematische gegevensverzameling over de ‘voorraad en stromen’ van het medisch aanbod te verbeteren. Gegevens over het aantal artsen, hun huidige activiteitsniveau, het aantal natuurlijke afvloeiingen of migraties zouden moeten worden gevalideerd en publiek beschikbaar gemaakt voor alle stakeholders en onderzoekers. Deze rol zou moeten opgenomen worden door de Federale Databank van de beoefenaars van de gezondheidszorgberoepen.”

(KCE Reports 72a, kce.fgov.be, 2008, vi)

De Raad merkt ook op dat niet blijkt hoe de federale regelgeving inzake de medische planning zich rekenschap geeft van het gegeven dat het voltooien van de opleiding als arts-specialist in België, *a fortiori* in de Vlaamse Gemeenschap, niet noodzakelijk tot gevolg heeft dat de arts-specialist effectief toegang tot het beroep in België ambieert of vraagt (Zie in die zin HvJ. 13 april 2010, *Bressol e.a.*, C-73/08). De Raad merkt op dat na het behalen van de kwalificaties (afgeronde academische opleiding, *in casu* de ManaMa in de specialistische geneeskunde) gebruik gemaakt kan worden van het vrij verkeer voor arts-specialisten om elders binnen de Europese Unie de kwalificaties te laten erkennen en het beroep uit te oefenen.

De Raad ziet, gelet op bovenstaande overwegingen, niet in waarin een verschil tussen een selectie (toegang tot de opleiding) binnen of buiten contingent – in zoverre een contingentering (quota) voor de toegang tot het (voortgezet) hoger onderwijs, *in casu* de ManaMa in de specialistische geneeskunde, toelaatbaar zou zijn op basis van louter federale regelgeving, *quod non* – zich situeert te meer daar nergens betwist wordt dat het algemeen overheidscontingent uit het KB 12 juni 2008 niet volledig wordt ingevuld en daar er aan kandidaten geen enkel wettig contingent per specialisme tegengeworpen kan worden. Het gaat door het onwettig bevinden van de contingenteringsregeling als toelatingsvoorwaarde per specialistische richting én de effectief gehanteerde gebruikte quota immers over een

gelijkaardige belemmering van de studievoortgang waarbij een bekwaam geachte student toch geen attest bekomt en aldus een verdere inschrijving (studievoortgang) onmogelijk wordt gemaakt.

Gelet op bovenstaande overwegingen is de Raad van oordeel dat dit onderdeel van de toelatingsvoorwaarden (instroom afhankelijk van een willekeurige invulling van het algemeen federaal contingent) voor de beroepsopleiding niet redelijk verantwoord is en dus – in zoverre het door verwerende partij toegepast zou kunnen worden als beperking van de toegang tot het hoger onderwijs, *quod non* – ook voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde bij verwerende partij zodat een maximumquotum als toelatingsvoorwaarde *in casu* niet in het geding is en *a fortiori in casu* buiten toepassing moet gelaten worden zodat het voorwerp onder B en C zich *in se* beperkt tot de beslissing tot weigering van (effectieve⁶) inschrijving, zijnde belemmering van toegang van verzoekende partij tot een ManaMa-opleiding (hoger onderwijs) op basis van een bekwaamheidsonderzoek (de selectie met ranking⁷) van de verzoekende partij. Desgevallend (indien de Raad *in casu* de grieven als ontvankelijk en gegrond beoordeelt) lijkt dat hieraan door de bevoegde instanties (bv. de Erkenningscommissie) de nodige juridische gevolgen inzake het praktijkgedeelte van de beroepsopleiding (ASO-mandaat bij de verwerende partij) en de toekomstige toegang tot het beroep verbonden zouden moeten worden, desgevallend afgedwongen na een procedure bij de gewone rechtscolleges, zonder dat de Raad zich daarover *in casu* uitspreekt.

Immers, de verwerende partij blijkt de toegang tot de ManaMa-opleiding (op basis van een 'aanvaardingsattest') *in se* rechtstreeks te koppelen aan een instrument dat *prima facie* enkel formeel verband houdt met de toegang tot de beroepsopleiding. Immers, een aanvaarding voor de beroepsopleiding (zgn. 'aanvaardingsattest' of universitair attest) impliceert volgens verwerende partij toelating tot de academische opleiding. Gelet op de *de facto* volledige integratie van de beroepsopleiding in de academische opleiding, lijkt een toelating tot de academische opleiding *prima facie* omgekeerd *de facto* tot gevolg te hebben dat de beroepsopleiding als onderdeel van de academische opleiding gevuld kan en mag worden. Deze interpretatie is compatibel met de federale regelgeving en lijkt niet op gespannen voet te staan met het federale kader. Toegang tot de ManaMa-opleiding op basis van een gunstig beoordeeld geschiktheidsonderzoek zou in de gegeven context van volledige integratie logischerwijze effect moeten ressorteren aangaande de toegang tot de beroepsopleiding. Een toelating tot het volgen van de academische opleiding kan met andere woorden in feite ook een toelating tot het aanvatten van de beroepsopleiding impliceren. Het is evenwel aangewezen dat alle bevoegde overheden daarover minstens een samenwerkingsakkoord zouden sluiten teneinde de respectieve regelgevende kaders duidelijker op elkaar af te stemmen.

Ten aanzien van de toegang tot het hoger onderwijs en de vrijheid van onderwijs

De Raad is *in casu* van oordeel dat – zonder afbreuk te doen aan de intrinsieke waarde van het basisdiploma master in de geneeskunde – het merendeel van de studenten de masteropleiding in geneeskunde (i.e. het basisdiploma arts) slechts beschouwen als een tussenstap in de richting van de finaliteit van hun studietraject door noodzakelijkerwijs met een vervolgopleiding meer specifieke competenties te verwerven (bv. huisarts, arts-specialist in...) zodat de ManaMa *in casu* veleer als een eindfase in het betrokken studiegebied moet beschouwd worden. De in-, door- en uitstroom in deze opleiding zijn bijgevolg als de normale verwachte studievoortgang aan te merken. De toegang tot en studievoortgang in het hoger onderwijs, *in casu* de toegang tot een ManaMa-opleiding, wordt gewaarborgd door artikel 24,§3 Grondwet, artikel 2 Eerste Protocol EVRM en artikel 13 IVESCR. Een overheidsreglementering betreffende de toegang tot het hoger onderwijs (i.e. wettelijke beperkingen) is blijkens vaste rechtspraak onder bepaalde voorwaarden toelaatbaar (zie o.a. Grondwettelijk Hof, nr. 2/2014, 16 januari 2014, B.4.1.; EHRM, *Tarantino t. Italië*, 2 april 2013).

⁶ Voorwerp D.

⁷ De Raad stelt vast dat voor elke specialisatie specifieke criteria gehanteerd worden met als doelstelling om de kandidaten objectief te beoordelen en een gelijke behandeling van de kandidaten te organiseren. De Raad stelt vast dat deze selectiecriteria met een bepaald gewicht verwijzen naar: 1) het behaalde resultaat tijdens het curriculum (bachelor-master) en het resultaat van het POKR-examen; 2) de stageervaring binnen het betrokken specialisme; 3) het wetenschappelijk werk; 4) een interview en 5) het coassistentenchap.

Uit de rechtspraak van het EHRM volgt o.a. dat het recht op onderwijs van nature een overheidsregeling vereist waarin rekening wordt gehouden met onder meer de behoeften en de middelen van de gemeenschap alsook met de bijzondere kenmerken van het niveau van het in aanmerking genomen onderwijs (EHRM (grote kamer), *Leyla Şahin t. Turkije*, 10 november 2005, §154; EHRM (grote kamer), *Catan en anderen t. Moldavië en Rusland*, 19 oktober 2012, §140). Het recht op toegang tot het onderwijs kan aan bepaalde beperkingen worden onderworpen voor zover die voorzienbaar zijn en in een redelijk verband van evenredigheid met het doel staan. De beoordelingsmarge ter zake is des te groter naarmate het in aanmerking genomen onderwijsniveau hoog is. Zo kan de decreetgever meer verregaande beperkingen voor het hoger onderwijs, dan wel voor bepaalde opleidingen uit het hoger onderwijs, dan voor andere niveaus opleggen. Dit is in deze zaak relevant. De decreetgever kan de toegang tot ManaMa-opleidingen dus strikter regelen en de toegang sterk beperken.

De Raad stelt vast dat de federale contingenteringsregeling, die aangegrepen wordt om de toegang tot het hoger onderwijs, meer bepaald voor ManaMa-opleidingen in het studiegebied geneeskunde te beperken, voor de start van de basisopleiding bekend was zodat studenten, in zoverre deze regeling in het onderwijs tegenstelbaar zou zijn, *prima facie* weten dat zij niet automatisch de vervolgopleiding (i.e. beroepsopleiding, die nadien toegang geeft tot het beroep) zullen kunnen aanvatten (zie contingentering artikel 3 KB van 12 juni 2008). Zoals reeds eerder opgemerkt werd, wordt de afstemming van de instroom in het onderwijs op de uitstroom naar het beroep arts-specialist in de Vlaamse Gemeenschap beoogd door de organisatie van het toelatingsexamen zodat studenten, die voor dit examen slagen er vanuit kunnen gaan dat zij later een vervolgopleiding kunnen volgen zonder belemmerd te worden door quota. De Raad merkt bovendien op dat er echter geen contingentering per specialisme of onderwijsinstelling en *a fortiori* geen wettelijke basis heeft, noch een contingentering op basis van wettelijke, transparante en redelijk verantwoorde criteria vorhanden is, zodat er geen enkele afdoende rechtszekerheid is in hoofde van de studenten. De Raad ziet bovendien geen enkele rechtsgrond tot een zuivere contingentering van de instroom van studenten in de door de overheid geregelde en erkende opleidingen tot ManaMa (i.e. een academische opleiding).

Het recht op onderwijs uit artikel 2 Eerste Protocol EVRM verbiedt volgens het EHRM wel niet dat de toegang tot hoger onderwijsinstellingen wordt beperkt tot diegenen die voor selecties zijn geslaagd (EHRM, *Lukach t. Rusland*, 16 november 1999, §3). Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt ook dat artikel 13, lid 2 IVESCR zich er niet tegen verzet dat de toegang tot het hoger onderwijs of de voortzetting van een opleiding in het hoger onderwijs afhankelijk gemaakt wordt van voorwaarden die de bekwaamheid van studenten betreffen, voor zover die voorwaarden niet discriminerend zijn (Grondwettelijk Hof, nr. 2/2014, 16 januari 2014, B.6. en B.11.). Zo oordeelde het Hof dat een beperking van de toegang tot het tweede jaar (via een toegangsattest) en het vervolgen van de opleiding bachelor in de geneeskunde in de Franse Gemeenschap op basis van een vergelijkende selectie (i.e. rangorde) op basis van bekwaamheid (minstens 10/20 voor alle opleidingsonderdelen en minstens 60/100 als globale score), gekoppeld aan het beperkt aantal uitstroomplaatsen in de sector van de gezondheidszorg (op basis van federale regelgeving) niet onevenredig is, gelet op de identieke omstandigheden om de bekwaamheid te beoordelen. De Raad wijst er voor alle duidelijkheid op dat de door het Grondwettelijk Hof beoordeelde beperking van de toegang uitging van de Franse gemeenschapsdecreetgever die bevoegd is voor onderwijs.

De Raad merkt vervolgens op dat de vrijheid van onderwijs, volgend uit artikel 24,§1 Grondwet niet onbegrensd is en er niet aan in de weg staat dat de decreetgever, met het oog op het algemeen belang, actief bepaalde regels kan opleggen ofwel passief bepaalde regelingen of handelswijzen uitsluiten, die allen aan de vrijheid van onderwijs raken voor zover zij niet-discriminatoir, adequaat en niet onevenredig zijn ten aanzien van het nagestreefde doel. In die zin kan een onderwijsinstelling het recht – in zoverre zij dat *in casu* al zou hebben – ontnomen worden om de inschrijving van studenten te weigeren indien de decreetgever de toegang tot opleidingen op algemene wijze geregeld heeft.

Zo wordt er naar het oordeel van de Raad geen kennelijke afbreuk gedaan aan de onderwijsvrijheid indien de decreetgever voor de masteropleidingen, die erkend zijn – zelfs los van de vraag of opleidingen al dan niet gefinancierd of gesubsidieerd worden met middelen van de overheid – de toegang (i.e. inrichting van het onderwijsniveau) tot deze opleidingen regelt, te meer daar een overkoepelende overheidsregeling de gelijkheid tussen studenten inzake onderwijskansen en nadien beroepskansen, verzekert. Uit artikel 24,§5 volgt dat het niet in strijd is met het delegatieverbod dat de decreetgever onderwijsinstellingen machtigt om zelf inschrijvingen te weigeren, evenwel enkel in zoverre de gemachtigde onderwijsinstellingen van die mogelijkheid slechts gebruik kunnen maken binnen de door de decreetgever vastgestelde criteria (Arbitragehof nr. 80/96, 18 december 1996, B.4.).

Na grondige afweging van het recht van de student op hoger onderwijs (in samenhang met artikel 23 Grondwet inzake het recht op zelfgekozen arbeid, wat uiteraard nauw aansluit bij de toegang tot een academische opleiding of beroepsopleiding) tegenover de actieve onderwijsvrijheid van de onderwijsinstelling (artikel 24,§1 Grondwet) is de Raad van oordeel dat het recht van de student op toegang tot hoger onderwijs en studievoortgang daarin zwaarder doorweegt. Bijgevolg kan de toegang tot deze door de overheid erkende vervolgopleiding, *in casu* ManaMa in de specialistische geneeskunde enkel beperkt worden indien daarmee een legitieme doelstelling nagestreefd wordt en de wijze waarop de toegang beperkt wordt niet onevenredig en niet-discriminerend is. De Raad stelt vast dat de Codex Hoger Onderwijs (als codificatie van de regeling uit het Structuurdecreet, zoals gewijzigd bij het Flexibiliseringssdecreet) in toepassing van artikel 24,§5 Grondwet de toegang tot de ManaMa-opleidingen geregeld heeft en daarin de aard van de toelatingsvoorwaarden omvattend bepaald heeft, wat elke autonomie in hoofde van de onderwijsinstelling wegneemt, behoudens wat de beoordeling van de bekwaamheid van de student zelf betreft.

De Raad stelt vast dat de decreetgever in het kader van de onderwijsbevoegdheid in artikel II.190,§1-2 Codex Hoger Onderwijs de onderwijsinstellingen die onder de Vlaamse Gemeenschap vallen, toelaat om de rechtstreekse toegang tot een master-na-masteropleiding, *in casu* ManaMa in de specialistische geneeskunde, afhankelijk te stellen van het bezit van een masterdiploma met specifieke opleidingskenmerken, *in casu* het basisdiploma van master in de geneeskunde (eventueel gespecificeerd naar de prespecialisatie). De Raad merkt aldus op dat de mogelijkheid om rekening te houden met opleidingskenmerken slaat op de gevolgde masteropleiding (vooropleiding) en niet op de te volgen ManaMa. De Raad merkt eveneens op dat de decreetgever toelaat de toegang tot een voortgezette masteropleiding afhankelijk te stellen van een bekwaamheidsonderzoek. Met andere woorden, de decreetgever laat aldus toe de toegang tot het hoger onderwijs, meer bepaald de toegang tot het voortgezet academisch onderwijs, ofwel de studievoortgang, te beperken in functie van een oordeel over de competenties. De Raad merkt op dat de geest en de bewoordingen van de Codex Hoger Onderwijs ter zake duidelijk laten blijken dat alle vormen van toegangsbeperkingen, behoudens het diplomavereiste en het door de decreetgever toegelaten bekwaamheidsonderzoek, niet opgelegd en tegengeworpen kunnen worden en dat ze bijgevolg *in casu* niet-tegenstelbaar zijn. Een ander en tegenovergesteld uitgangspunt miskent de Codex Hoger Onderwijs. De wil van de gemeenschapsdecreetgever, in het bijzonder met betrekking tot het studiegebied geneeskunde, blijkt uit meerdere bronnen. Vooreerst wordt daarop gewezen in een arrest van de Raad van State:

- "3. Tenant compte de cette volonté fédérale de contingenter l'accès aux études de spécialisation en médecine, la Communauté flamande a conditionné l'accès aux études de base en médecine à la réussite d'un examen d'entrée universitaire.
4. La Communauté française a, quant à elle, instauré un système de contingentement des études de spécialisation en médecine, par le biais d'une attestation délivrée au terme des années de candidature." (RvS. nr. 118.277 d.d. 11 april 2003)

Uit de parlementaire voorbereiding betreffende de invoering van het toelatingsexamen blijkt eveneens dat de Vlaamse gemeenschapsdecreetgever zich bewust was van de federale contingenteringsregeling (dat vooral betrekking heeft op het aantal specialisten) en het nauwe verband met het hoger onderwijs in het studiegebied geneeskunde. Uit de parlementaire stukken blijkt echter ontgensprekelijk dat de Vlaamse decreetgever als

bevoegde onderwijsoverheid ervoor gekozen heeft om de federale contingentering in het hoger onderwijs te implementeren aan de hand van het toelatingsexamen bij de start van de initiële opleiding (bachelor en master in de geneeskunde) zonder dat zij nadien nog heeft ingegrepen door bv. quota in te stellen voor de ManaMa-opleiding. De minister van onderwijs lichtte het initiatief als volgt toe:

"Hét doorslaggevend element voor de invoering van de toelatingsproef is echter de contingentering van het aantal artsen dat door het federale niveau wordt ingevoerd. Volgens de minister is het weigeren van de toegang tot het beroep van arts aan studenten die 9 jaar gestudeerd hebben een zeer ongelukkige en sociaal desastreuze maatregel. De enige manier om de impact van deze maatregel te minimaliseren is ervoor te zorgen dat het aantal artsen dat afstudeert ongeveer overeenstemt met het aantal artsen dat tot het beroep toegelaten zal worden. Dat wil men met de toelatingsproef bereiken. [...] Een echte numerus clausus is het echter ook niet, want men stelt geen limiet aan het aantal studenten dat in de proef mag slagen."

(Parl. St. VI. Parl. 1995-96, nr. 335/4, 17)

De moeilijke juridische implementatie van een contingenteringsregeling in het hoger onderwijs werd ook door de Raad van State opgeworpen in zijn advies over de invoering van een tweeledige toelatingsvoorraarde voor de opleiding kinesitherapie, met name het slagen voor een toelatingsexamen en het batig gerangschikt zijn in het vergelijkend examen:

Zodoende is de inschrijving in een opleiding niet enkel afhankelijk van de eigen bekwaamheid van een student, maar ook van een externe factor, nl. de "numerus fixus". Deze laatste wordt, blijkens het eerste lid van het ontworpen artikel 26quater van het hogeschoolendecreet, door de Vlaamse regering vastgesteld, "rekening houdend met het contingent van afgestudeerden in de kinesitherapie die tot de beroepsuitoefening worden toegelaten in het kader van de sociale zekerheid, vastgelegd door de regering bevoegd voor de toegang tot het beroep".

Zulk een maatregel is moeilijk verenigbaar met het beginsel van gelijke toegang tot het onderwijs, aangezien van kandidaat-studenten die mogelijk even bekwaam zijn om een opleiding te volgen de ene wel en de andere niet zal worden toegelaten. Dit verschil in behandeling is nog groter indien men de vergelijking maakt tussen de studenten van verschillende jaren. Immers, de "numerus fixus" zal ieder jaar vastgesteld, worden door de Vlaamse regering, die daarbij trouwens enkel - indirect - gebonden is door het zeer vage criterium van een contingent dat dan nog door een federale overheid zal worden vastgesteld, zonder dat nu reeds kan worden voorspeld welk beleid deze overheid daarbij zal voeren (1). Bovendien rijst hierbij de vraag in hoeverre een criterium dat betrekking heeft op de vestigingsvoorraarden in een beroep relevant is ten opzichte van het aantal afgestudeerden met een bepaald diploma, waarvan het bezit weliswaar een voorwaarde vormt om tot het beroep te worden toegelaten, doch waarbij het ook de vraag is in welke mate dat beroep voor die afgestudeerden het voornaamste of enige afzetgebied vormt (2).

(*Parl. St. VI. Parl. 1997-98, nr. 1018/1, 74-75*)

Gelet op de noodzaak van een restrictieve interpretatie, kan de voorwaarde “*beschikken over een aanvaardingsattest van de zoals bepaald door het KB van 1999*” niet anders begrepen worden dan een gunstige beoordeling (aflevering van attest) in het kader van het onderzoek van de bekwaamheid van de verzoekende partij voor het aanvatten van de ManaMa in de zin van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs, *in casu* resulterend in een attest dat de verzoekende partij “aanvaardt” in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, afstudeerrichting orthopedische heelkunde.

De Raad merkt voorts op dat het recht op (behoorlijk) hoger onderwijs impliceert dat de onderwijsinstellingen, desgevallend samen met de bevoegde overheid verantwoordelijk, zijn om voldoende onderwijscapaciteit en dus stageplekken te verzekeren met het oog op de onderwijsverstrekking bij opleidingsonderdelen in een door de overheid erkende academische opleiding (al dan niet rechtstreeks gefinancierd met overheidsmiddelen⁸).

Dit blijkt ook uit het oordeel van de visitatiecommissie over de ManaMa-opleiding bij verwerende partij:

“Gezien de relatief grote instroom van ASO's in combinatie met het lage [aanstellingspercentage] van de stagemeesters en de intensieve begeleiding gekoppeld aan het didactisch concept van de opleiding, is de commissie van mening dat de kwantiteit van het personeel onvoldoende is voor het aanbieden van kwaliteitsvol onderwijs en begeleiding.” (Positief Besluit NVAO 22 september 2014, www.nvao.net, 5, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015)

De Raad laat in het midden of uit de hem bekende federale regelgeving (zie artikel 10 MB van 23 april 2014 tot vaststelling van de algemene criteria voor de erkenning van geneesheerspecialisten, stagemeesters en stagediensten) op enige juridisch geoorloofde wijze dwingend afgeleid kan worden dat het geïntegreerde stagegedeelte (zie ECTS-fiches van meerdere opleidingsonderdelen) van de academische opleiding (dat eveneens in aanmerking komt als praktijkgedeelte voor de beroepsopleiding) uitsluitend bij de universitaire ziekenhuizen van verwerende partij als onderwijsinstelling kan of moet gevuld worden, dan wel dat de stagecomponenten geheel of gedeeltelijk bij elke erkende stagemeester en stagedienst (*extra muros*) gevuld kunnen worden.

Ten aanzien van de controlebevoegdheid van de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij op grond van artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs bevoegd is om kennis te nemen van betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, wat naar het oordeel van de Raad alle eenzijdige beslissingen van onderwijsinstellingen waarmee eenzijdig aan de rechtspositie van een student, nl. de studievoortgang (het binnen een redelijke termijn afleggen van een vooraf bepaald studietraject dat tot een hoger onderwijsdiploma leidt) geraakt wordt, zijn. Dit geldt uit de aard zelf voor elk oordeel over de bekwaamheid: bv. examens, voorafgaand bewezen competenties (bv. regels inzake volgtijdelijkheid waarbij de toegang tot een studieprogramma verhinderd wordt door het ontbreken van een creditbewijs voor bepaalde opleidingsonderdelen, *a fortiori* voor alle opleidingsonderdelen van een opleiding, wat neerkomt op een oordeel over een diploma, i.e. een getuigschrift dat de vereiste bekwaamheid in een opleiding aanwezig is en *a fortiori* de bekwaamheid voor het aanvatten van een vervolgopleiding attesteert; bewijzen van bekwaamheid op basis van onderzoek van een portfolio en/of interview).

Dit geldt ook voor het opleggen van een (individueel) voorbereidingsprogramma en *a fortiori* het daarmee verbonden vereiste van het slagen in dat programma, i.e. het bewijzen van bekwaamheid dat leidt tot een getuigschrift, wat raakt aan de rechtstreekse toegang tot een opleiding. Dit geldt ook voor het weigeren van verdere inschrijving in opleidingen wegens het

⁸ Art. 77 Koninklijk besluit van 25 april 2002 betreffende de vaststelling en de vereffening van het budget van financiële middelen van de ziekenhuizen kent aan de universitaire ziekenhuizen, *in casu* aan het universitaire ziekenhuis van verwerende partij, waar de onderwijsopdracht voor het studiegebied geneeskunde wordt verzorgd, rechtstreeks en onrechtstreeks middelen toe om de opleiding van de arts-specialisten (*in casu* ManaMa in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde) te financieren.

onvoldoende voortgang maken, wat een signaal geeft over de bekwaamheid van de student voor een opleiding, *a fortiori* navolgende opleidingen.

Het niet-toelaten van een bekwame student tot een bepaalde (vervolg)opleiding, *a fortiori* de inschrijving weigeren of bij een inschrijving een uitgeholde invulling aan de opleiding waarvoor een student (voorlopig) ingeschreven is, geven, zijn *prima facie* beslissingen die ongunstig raken aan de studievoortgang. Het weigeren van de toegang tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde door het niet-afleveren van een ‘aanvaardingsattest’ (wat de academische component of interpretatie betreft, een positief oordeel na een geschiktheidsonderzoek, i.e. een oordeel over het voldoen voor een vervolgopleiding via een portfolio van prestaties), dat de bekwaamheid attesteert voor de voorgenomen ManaMa-opleiding, *a fortiori* het beperken van de invulling of de daadwerkelijke samenstelling van het studieprogramma van de ManaMa beperken, raken in grote mate aan voormelde materies waarvoor de Raad bevoegd is en zijn naar het oordeel van de Raad bijgevolg niet wezenlijk verschillend van de voormelde ‘studievoortgangsbeslissingen’.

De Raad stelt vast dat artikel I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs voor het begrip studievoortgangsbeslissing *expressis verbis* verwijst naar o.a. examenbeslissing, beslissing over het opleggen en het vaststellen van voorbereidingsprogramma’s, examentuchtbeslissing. De Raad is van oordeel dat de bevoegdheid van de Raad niet limitatief en niet restrictief geïnterpreteerd mag worden, gelet op de noodzaak tot het verzekeren van een spoedige, gespecialiseerde rechtsbescherming, en het duidelijke standpunt van de Raad van State (RvS. nr. 200.012 d.d. 26 januari 2010) terzake. Op basis van de bovenstaande voorbeelden blijkt niet dat de decreetgever beoogde enkel een studievoortgangsbeslissing *en cours de route* en dus niet een beslissing inzake de (verdere) toegang⁹ tot een opleiding in een studiegebied onder de bevoegdheid van de Raad te brengen. Dit laatste zou naar het oordeel van de Raad trouwens een ongrondwettige interpretatie (uitsluiting) zijn daar beide beslissingen de studievoortgang van een (kandidaat-) student kunnen belemmeren en temeer daar maatregelen van studievoortgangsbewaking (bv. weigering van verdere inschrijving in een bepaalde opleiding) en het hanteren van regels inzake volgtijdelijkheid bij de samenstelling van studieprogramma’s die de studievoortgang belemmeren, ook als studievoortgangsbeslissing worden beschouwd. In deze bijzondere context – waarbij verschillende interpretaties (grondwettig en ongrondwettig) mogelijk zijn – is de Raad van oordeel dat een grondwetsconforme interpretatie van de begrippen ‘studievoortgangsbeslissing’ en ‘examenbeslissing’ zich opdringt zodat personen in zeer vergelijkbare omstandigheden inzake de belemmering van de normale of gebruikelijke studievoortgang binnen een hoger onderwijsniveau en een studiegebied ook bij de Raad griezhoudende beslissingen inzake studievoortgang als zodanig kunnen aanvechten, wat de gelijke toegang tot een gespecialiseerde rechtsbescherming aan eenieder in vergelijkbare omstandigheden verzekert.

De Raad is *in casu*, gelet op de voorgaande overwegingen, van oordeel dat de beslissing tot niet-selectie (i.e. weigering van de afgifte van een ‘aanvaardingsattest’ na een geschiktheidsonderzoek, wat een verdere inschrijving en studievoortgang onmogelijk maakt) en het *prima facie* niet volwaardig toegang verlenen tot de ManaMa, hoewel de Raad de voorlopige inschrijving van verzoekende partij bevolen heeft, raken aan een onderwijsaangelegenheid (nl. de voortgang van een student in een studiegebied en opleidingstraject, in het bijzonder de toegang tot een academische opleiding) en een examenbeslissing *sensu lato* in grondwetsconforme zin van artikel I.3, 69°, a) Codex Hoger Onderwijs zijn, daar uit alle voorgaande overwegingen blijkt dat de beslissing tot niet-selectie door de facultaire selectiecommissie en de daarmee samenhangende weigering tot aflevering van het ‘aanvaardingsattest’ (i.e. universitair attest) door de decaan raken aan de normale studievoortgang in het studiegebied geneeskunde. In het bijzonder betreffen zij de vraag of verzoekende partij al dan niet voldoet, i.e. geschikt of bekwaam is voor een opleiding als geheel. Gelet op het feit dat verwerende partij het ‘aanvaardingsattest’ als een voorwaarde

⁹ In het bijzonder beslissingen tot weigering van inschrijving waarbij toelatingsvooraarden voor opleidingen worden tegengeworpen om de studievoortgang te beperken of waarbij de toelatingsvooraarden verband houden met het slagen voor een bekwaamheidsonderzoek; het tegenovergestelde aanvaarden zou betekenen dat de decreetgever in geen enkele rechtsbescherming zou voorzien hebben voor gevallen waarbij studenten met een bachelordiploma, om welke reden dan ook niet toegelaten worden tot een aansluitende masteropleiding al dan niet in een andere onderwijsinstelling.

inschrijft en deze voorwaarde, gelet op de hiervoor toegelichte noodzaak tot een restrictieve interpretatie van de Codex Hoger Onderwijs, niet anders kan dan verwijzen naar het voormalde resultaat van het bekwaamheidsonderzoek, is de Raad van oordeel dat het niet-afleveren van een ‘aanvaardingsattest’ gelijkgesteld moet worden met een ongunstig oordeel inzake de studievoortgang op basis van het bekwaamheidsonderzoek.

Dergelijk bekwaamheidsonderzoek gaat na of een student in voldoende mate de vereiste competenties heeft om een officiële erkenning (bv. bewijs van bekwaamheid, getuigschrift, diploma, attest of daarmee gelijk te stellen beslissing) van voormalde bekwaamheid te krijgen, waaraan ook een aantal rechtsgevolgen (eventueel ten aanzien van derden) verbonden zijn, bv. het kunnen volgen van een (vervolg)opleiding, de mogelijkheid om toegang te krijgen tot bepaalde beroepen. De Raad stelt vast dat het op basis van een portfolio van relevante prestaties verrichte bekwaamheidsonderzoek wordt afgerond met het al dan niet afleveren van een ‘aanvaardingsattest’. Het houdt een eindoordeel in over de bekwaamheid voor het starten van de opleiding. Het oordeel over de bekwaamheid bepaalt *in casu* de normale studievoortgang (i.e. toegang tot een vervolgopleiding) van een student. In het licht van deze overwegingen ziet de Raad niet in waarin de bestreden beslissing dermate verschilt van klassieke examenbeslissingen in het hoger onderwijs dat zij buiten het bereik van zijn controlebevoegdheid zou (kunnen) vallen.

De Codexbepaling, die de controlebevoegdheid van de Raad determineert moet – in zoverre de bewoordingen van deze bepaling dit toelaten – grondwetsconform geïnterpreteerd worden om de door de Vlaamse decreetgever ingestelde en beoogde gespecialiseerde rechtsbescherming van (kandidaat-)studenten inzake hun studievoortgang in het hoger onderwijs op zeer korte termijn door de Raad ten volle te laten verzekeren.

In het licht van het grondwettelijk beginsel inzake gelijkheid en non-discriminatie (artikel 10-11 Grondwet), in samenhang met het recht op toegang tot de rechter (artikel 13 Grondwet en artikel 6 EVRM), kan een studievoortgangsbeslissing zich niet uitsluitend beperken tot een beslissing in verband met een aangevat studieprogramma (o.a. studieresultaten, examentuchtsancties, weigering tot verdere inschrijving ...). Gelet op de doelstelling van de decreetgever, de definities en de geest van de Codexbepalingen, strekt zij zich ook uit tot een beslissing inzake de toegang van een (kandidaat-)student tot een opleiding of studieprogramma. Dit geldt *a fortiori* indien de beslissing betrekking heeft op de normale of de binnen een bepaald studiegebied gebruikelijke studievoortzetting in een (vervolg)opleiding daar er naar het oordeel van de Raad *in casu* geen enkele redelijke verantwoording vorhanden is voor het onderscheid inzake rechtsbescherming tussen alle mogelijke categorieën van personen waarvan de normale en verwachte studievoortgang in het licht van de gebruikelijke finaliteit binnen het studiegebied geneeskunde wordt verhinderd door een beslissing van een onderwijsinstelling over het voldoen voor een opleiding (zie in die zin naar analogie RvS. nr. 200.012 d.d. 26 januari 2010).

De Raad van State overwoog ter zake in zijn arrest nr. 200.012 d.d. 26 januari 2010 immers wat volgt:

“Nog steeds in de huidige stand van de procedure lijkt een andere lezing van het decreet en van de bedoeling van de decreetgever overigens op gespannen voet te komen met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel. De decreetgever heeft er immers nu eenmaal voor geopteerd om voor het hoger onderwijs een gespecialiseerd rechtscollege op te richten dat bevoegd is om, na uitputting van een administratief beroep en volgens een geëigende procedure in eerste aanleg uitspraak te doen over betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en dat bij eventuele inwilliging van het beroep aan de onderwijsinstelling ook specifieke verplichtingen mag opleggen. Het valt moeilijk te verantwoorden waarom bij bepaalde studievoortgangsbeslissingen, die naar hun aard en gevolg amper te onderscheiden zijn van elkaar, de aanvrager voor de ene wel en de andere niet de mogelijkheid heeft om een verzoek tot heroverweging in te dienen en vervolgens de ene wel en de andere niet aan de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen voorgelegd mag worden.” (eigen onderlijning).

De Raad wijst erop dat een grondwetsconforme interpretatie van 'examenbeslissing' mogelijk is en dat deze techniek de Raad toelaat en zelfs verplicht de interpreteerbare wetgevende norm in het kader van het voorliggende externe beroep te zuiveren van de ongrondwettige interpretatie.

Met het oog op de bevoegdheid van de Raad volstaat het dat een bevoegde instantie zich uitspreekt (cfr. iedere beslissing met eendoordeel) over het "voldoen voor een gehele opleiding" zoals aangegeven in de Codex Hoger Onderwijs¹⁰, wat naar het oordeel van de Raad, gelet op de grondwetsconforme interpretatie, niet beperkt is tot de resultaten voor een opleiding waarvoor men al ingeschreven is, maar eveneens betrekking heeft op bijzondere toelatingsvooraarden voor opleidingen, in het bijzonder op het onderzoek van de bekwaamheid van verzoekende partij met het oog op de toelating tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde, dat uit artikel II.190,§2 Codex Hoger Onderwijs volgt. Immers, een proef, examen of selectie met het oog op toegang is een oordeel over het voldoen (geschikt zijn) voor een opleiding van (kandidaat-) studenten binnen een studiegebied.

In ondergeschikte orde voegt de Raad daaraan toe dat er *in casu* anders over oordelen tot gevolg zou hebben dat onderwijsinstellingen door verkapping van opleidingsonderdelen, die daarna samengevoegd worden in een studieprogramma of portfolio *sui generis* (i.e. geschiktheidsonderzoek), buiten de controlebevoegdheid van de Raad gebracht zouden worden. In deze omstandigheden is de Raad van oordeel dat die delen van het geschiktheidsonderzoek, die geen zelfstandige opleidingsonderdelen zouden zijn, volgens het principe *accessorium sequitur principale*, opgesloten worden door het leeuwendeel, en aldus wel degelijk als examenbeslissingen gekwalificeerd kunnen worden. Door anders te oordelen zou op ongerechtvaardigde wijze afbreuk gedaan worden aan de spoedige rechtsbescherming van studenten bij beslissingen die ongunstig raken aan de studievoortgang. De Raad wijst er bovendien nog op dat hij in zijn eerdere rechtspraak er reeds op gewezen heeft dat examens of proeven met het oog op toelating tot een specifieke opleiding of studieprogramma als een examenbeslissing *sensu lato* onder zijn controlebevoegdheid vallen.

De Raad is dan ook van oordeel dat de bestreden beslissingen, aangeduid onder B en C studievoortgangsbeslissingen, in het bijzonder examenbeslissingen *sensu lato*, zijn voor zover zij binnen het hierboven toegelichte bereik van het onderwijs vallen. Met andere woorden, de beslissing tot het niet-afleveren van het 'aanvaardingsattest', voor zover ze in het hiervoor omschreven bereik van de regelgeving inzake de toegang tot het beroep en de beroepsopleiding valt, behoort niet tot de bevoegdheid van de Raad. Wat het voorwerp onder D betreft, is de Raad van oordeel dat, indien dit geïnterpreteerd wordt als een impliciete weigering van toegang tot de ManaMa door een *de facto* uitholling van de inschrijving, deze beslissing samenhangt met de beslissingen onder B en C daar ze allen *in se* neerkomen op een weigering van effectieve toegang tot de ManaMa, waarvoor de voorlopige inschrijving door de Raad bevolen werd.

De Raad is voorts van oordeel dat de bestreden beslissingen, zoals aangeduid onder het voorwerp D studievoortgangsbeslissingen, in het bijzonder voorbeslissingen ten opzichte van de examenbeslissing *sensu stricto* zijn. De Raad merkt op dat verzoekende partij ingeschreven is in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde en dat zij daarbij meerdere opleidingsonderdelen opgenomen heeft, maar dat de invulling daarvan door de verwerende partij gefrustreerd wordt. De Raad wijst verwerende partij uitdrukkelijk op het juridisch onweerlegbare feit dat de ManaMa in de specialistische geneeskunde een academische opleiding is en dat de opleidingsonderdelen, die de verwerende partij onder die opleiding heeft gebracht, academische opleidingsonderdelen zijn en dus in die zin onder hoger onderwijs ressorteren. De Raad wijst erop dat verwerende partij zelf de beroepsopleiding (stage) geïntegreerd heeft in de ManaMa, en dat de stage daardoor als het ware gedenatureerd is. De betekenis ervan is bijgevolg niet louter beperkt tot de beroepsopleiding vanuit de invalshoek van de federale erkenningsregeling. De stagecomponenten die verankerd zitten in de academische opleidingsonderdelen, zijn als door verwerende partij vrij gekozen onderwijs- en evaluatievorm onderdeel van de academische

¹⁰ Dit impliceert naar het oordeel van de Raad ook dat daarmee minstens impliciet uitspraak wordt gedaan over de bekwaamheid van een student om vervolgopleidingen, die als voorwaarde een bepaalde vooropleiding (diploma = bewijs van bekwaamheid) opleggen, te volgen.

opleiding en ook van academische aard. Beslissingen die raken aan de stagecomponent houden dus verband met beslissingen over de academische opleiding, in het bijzonder over academische opleidingsonderdelen (slagen, dan wel opname in het studieprogramma).

De Raad stelt vast dat alvorens verzoekende partij kan beoordeeld worden over het al dan niet voldoen voor een opleidingsonderdeel (= examenbeslissing *stricto sensu*), haar de deelname aan de onderwijs- en evaluatiemomenten voor die opleidingsonderdelen wordt ontzegd. Deze beslissing van de verwerende partij heeft *de facto* een negatieve impact op de mogelijkheid de met de onderdelen beoogde competenties te bereiken en er in het kader van de evaluatie blijk van te geven dat deze bereikt zijn. De afwijzende houding van verwerende partij gaat zover dat de Raad van oordeel is dat tevens de opname van opleidingsonderdelen in het studieprogramma in de Manama in de specialistische geneeskunde in het geding is. Immers, het louter *pro forma* laten opnemen van opleidingsonderdelen zonder dat verzoekende partij ook kan deelnemen aan het onderwijs en de evaluaties raakt aan de kern van de opname. De Raad is van oordeel dat het uithollen van de opleidingsonderdelen in wezen raakt aan de effectiviteit van de opname van opleidingsonderdelen in het studieprogramma, wat *de facto* neerkomt op een weigering van de opname in het programma, waarvoor uit het dossier (in het bijzonder het programmaboek en de toelichtingen over de gespreide opname van opleidingsonderdelen) blijkt dat er geen vaststaand modeltraject per jaar bestaat. De Raad wijst erop dat zulke beslissingen onder zijn controlebevoegdheid vallen.

De Raad merkt ten overvloede eveneens op dat beslissingen die verzoekende partij de deelname ontzeggen aan een examenkans voor een opleidingsonderdeel naar het oordeel van de Raad *in se* administratieve rechtshandelingen, i.e. voorbeslissingen zijn, waarbij aan de rechtspositie van de verzoekende partij, in het bijzonder haar studievoortgang op een eenzijdige, bindende en ongunstige wijze wordt geraakt. Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat voorbeslissingen (*in casu* de effectieve ontzegging van een examenkans voor opleidingsonderdelen met een stagecomponent), die de eindbeslissing (i.e. examenbeslissing) kunnen beïnvloeden, minstens onmogelijk kunnen maken en die een ongunstig karakter hebben, reeds aangevochten kunnen worden. Door de beslissing om de stage-invulling te weigeren wordt, zoals hiervoor blijkt, aan de eindbeslissing over het al dan niet voldoen aan *in casu* opleidingsonderdelen van de ManaMa rechtstreeks geraakt. De betrokken examenbeslissing ten aanzien van verzoekende partij wordt *a priori* uitgesloten, minstens beperkt. De Raad is van oordeel dat de bestreden beslissing onder voorwerp D een voorbeslissing en dus een *accessorium* van een studievoortgangbeslissing, in het bijzonder een examenbeslissing, is. Er anders over oordelen zou betekenen dat de verzoekende partij een effectief (i.e. spoedige rechtsbescherming met de mogelijkheid tot het opleggen van maatregelen) rechtsmiddel bij een gespecialiseerd rechtscollege tegen een beslissing die haar studievoortgang eenzijdig, bindend, definitief, individueel en ongunstig raakt, op onverantwoorde wijze wordt ontzegd.

Het beroep is om al deze redenen wat het voorwerp betreft, in de aangegeven mate ontvankelijk.

2. *Uitputting interne beroeps mogelijkheden*

Verzoekende partij heeft het intern beroep ingesteld en uitgeput. De Raad gaat bij de beoordeling ten gronde de regelmatigheid van de interne beroepsprocedure na.

3. *Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad*

Verzoekende partij diende voor het voorwerp onder A, B, C en D een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 20 oktober 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 14 oktober 2014. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 14 oktober 2014 kennis gekregen van de beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen tegen de beslissing d.d. 14 oktober 2014 begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 15 oktober 2014 om te eindigen op 19 oktober 2014. Gelet op het feit dat de laatste nuttige dag om een extern beroep in te stellen op een zondag valt, wordt de beroepstermijn automatisch verlengd tot de eervolgende werkdag dat de postdiensten beschikbaar zijn, *in casu* 20 oktober

2014. Het beroep van 20 oktober 2014 tegen de bestreden beslissing d.d. 14 oktober 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Verzoekende partij diende voor het voorwerp onder D een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 1 december 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 26 november 2014. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 26 november 2014 kennis gekregen van de beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen tegen de beslissing d.d. 26 november 2014 begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 27 november 2014. Het beroep van 1 december 2014 tegen de bestreden beslissing d.d. 26 november 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

4. Belang

Zoals de Raad reeds eerder geoordeeld heeft, heeft een student een voldoende juridisch belang om een gunstige examenbeslissing toch aan te vechten indien daarmee een hoger examencijfer en een daarmee verbonden hogere graad van verdienste (of percentage) nagestreefd worden. Dit geldt *a fortiori* voor opleidingen waarin een sterk competitief model wordt gehanteerd om toegelaten te worden tot vervolgopleidingen. De Raad stelt *in casu* vast dat het beroep van verzoekende partij erop gericht is om het resultaat van haar bekwaamheidsonderzoek (selectie) waarin examenresultaten en percentages een cruciale rol spelen te verbeteren zodat zij het juridisch vereiste belang heeft.

De Raad merkt ook op dat door haar niet-volwaardige toelating tot de ManaMa de studievoortgang van verzoekende partij wordt belemmerd, wat haar voldoende juridisch belang geeft om een extern beroep in te stellen, te meer indien zij door haar beroep een vernietiging van de weigering kan bekomen en de Raad in het kader van een rechtsherstel de volledige toegang tot de ManaMa zou kunnen bevelen.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. **Grond van de zaak**

Ten aanzien van de beslissingen onder voorwerp A

5.1. Uit het verzoekschrift kan afgeleid worden dat verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op de schending van het motiveringsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Ten aanzien van het opleidingsonderdeel '.....' (eerste middelonderdeel)

Verzoekende partij stelt dat verwerende partij de score voor het opleidingsonderdeel *post factum* (meer dan 6 maanden na het evaluatiemoment) motiveert door het laten invullen van het beoordelingsformulier door enkele stafleden. Zij betwist dat een aantal beoordelaars aanwezig was tijdens haar evaluatiemoment. Zij stelt dat enkel prof., prof., dr. en prof. aanwezig waren. Zij stelt dat er geen betwisting tussen partijen is over de aanwezigheid van drie stafleden: prof., prof. en dr. Zij stelt dat de beweringen van verwerende partij op dit punt eenzijdig zijn en dat de aanwezigheid tijdens de volledige presentatie ook niet aangetoond wordt door de aanwezigheidslijst. Zij stelt ook dat het onwaarschijnlijk is dat er 6 maanden later nog ondubbelzinnig bevestiging over kan komen daar er geen aantekeningen, die gemaakt werden door de 'aanwezige' stafleden, als onderdeel van het administratief dossier konden voorgelegd worden aan de Raad in de voorgaande procedure. Zij stelt dat de motivering voor de scores zo dicht mogelijk bij het examenmoment tot stand moet komen omdat ze anders niet meer betrouwbaar is. Zij wijst erop dat er geen video-opname werd gemaakt zodat de aangeleverde motivering 6 maanden later niet betrouwbaar meer is. Zij stelt dat de door de "beoordelaars" gegeven scores globaal zijn zodat ook de beoordeling van de deelaspecten niet gemotiveerd wordt. Zij stelt dat de *post factum* motivering van de scores van prof. (vorm 5/5 – op de inleidende dia na

zeer goede presentatie; inhoud 4/5 – “duidelijke boodschap” en “vooral van toepassing”; voorstelling 4/5 zeer goede verdediging) en prof. (vorm 2,5/5 – een beperkte systematiek en chronologie is; inhoud 2,5/5 “boodschap onduidelijk”; voorstelling 2,5/5 – taalgebruik niet afgelijnd en dominante interactie) tegenstrijdig en discrepant zijn. Zij stelt dat het opvallend is dat prof. opvallend lage scores toekent voor alle beoordelingen. Zij stelt dat zij niet akkoord kan gaan met de aangeleverde verantwoording van en oplossing voor de discrepantie in de scores daar deze *post factum* is, en uitgaat van het huidige diensthoofd die ook niet aanwezig was op de presentatie. Zij stelt dat indien prof. door het feit dat zij net een doctoraat had verdedigd te veel op details gericht was, dit wel uit de motivering was gebleken, maar dat dit zelfs *post factum* niet het geval is. Verzoekende partij werpt ook op dat prof. een opvallend negatieve ingesteldheid ten opzichte van haar heeft. Zij verwijst daarvoor naar de lage scores bij andere evaluaties. Zij stelt dat er door verwerende partij niet bewezen wordt dat er een strengere standaard gehanteerd wordt door deze professor en dat deze standaard ook consequent wordt toegepast bij de beoordeling van medestudenten.

Zij stelt dat de motivering dat haar score 13/20 een weerspiegeling van het gemiddelde karakter van haar prestatie zou zijn, niet correct is en niet kan aanvaard worden. Zij stelt dat zij niet akkoord kan gaan met het buiten toepassing laten van de extreme scores 10/20 en 16/20. Zij stelt dat de score van Dr. wel betrouwbaar is en dat het feit dat zij specialist in rugpathologie is, niet uitsluit dat zij haar prestaties correct kon beoordelen. Zij stelt dat een argument van minder vertrouwdheid ertoe zou leiden dat voor elke student en elk onderwerp een zeer gespecialiseerd college van beoordelaars moet samengesteld worden. Zij merkt bovendien op dat alle beoordelaars een eigen specialisme: kinderen, handen en elleboog, voeten en enkel, schouder, rug of algemeen en dat geen van allen een specifieke relatie hadden met het onderwerp: onderbeen. Zij stelt dat alle orthopeden een voldoende algemene basis hebben om de presentatie te kunnen evalueren. Zij stelt ten slotte dat Dr. de enige was die pertinente vragen heeft gesteld, waarop zij correct kon antwoorden.

Zij stelt dat, gelet op de omstandigheden, de scores enkel gemotiveerd kunnen worden op basis van beoordelingen van de beoordelaars waarover geen discussie bestaat, wat leidt tot een gemiddelde score van 15/20. Zij stelt ook dat niet duidelijk is hoe zij op de andere aspecten (de theoretische lessen) op basis van aanwezigheid en medewerking werd beoordeeld.

Verwerende partij stelt dat niet valt in te zien waarom het onwaarschijnlijk is dat de betrokken beoordelaars zich enige tijd na datum toch nog hun aanwezigheid zouden herinneren. Zij wijst erop dat de presentatie van verzoekende partij plaats had op 2 april 2014, wat volgens haar nog niet zo heel lang geleden is. Bovendien moet worden opgemerkt dat als verzoekende partij werkelijk aanvoert dat de betrokken beoordelaars hun handtekening valselyk zouden hebben geplaatst, zij zich moet beroepen op artikel 196 van het Strafwetboek, waarbij dergelijke beoordeling buiten de bevoegdheid van de Raad valt. Zij stelt ten slotte dat het beperken van de totaalscore tot de scores van prof., prof. en dr., tekortschiet in het licht van het gelijkheidsbeginsel dat gewaarborgd moet worden t.a.v. de andere studenten.

Zij stelt dat om het motiveringsgebrek te remediëren elk van de beoordelaars de presentatie van verzoekende partij opnieuw beoordeeld hebben. Zij stelt dat uit die beoordeling en (bijkomende) motivering bleek dat de behaalde cijfers behouden konden worden. Zij stelt dat prof. in zijn functie van nieuw diensthoofd van de afdeling orthopedie bovendien een verklaring heeft geschreven met als doel de verschillen die er bestonden tussen de verschillende deelbeoordelingen te verduidelijken. Zij stelt dat de verklaring van prof. het resultaat is van overleg met alle evaluatoren en tot doel heeft de bestaande verschillen tussen de deelbeoordelingen van de betrokken evaluatoren te duiden. Zij stelt dat dergelijke verschillen inherent zijn aan de gekozen evaluatiemethode (aan de hand van het voorliggende beoordelingsformulier met op voorhand bepaalde beoordelingscriteria). Zij stelt dat de beoordeling van een bepaalde prestatie van een student, zoals *in casu* een presentatie, noodzakelijkerwijze een subjectief element bevat. Zij stelt dat het erop aankomt deze beoordeling in voldoende mate inhoudelijk te motiveren, wat volgens haar gebeurd is aan de hand van de nieuwe beoordelingsformulieren en de verklaring van prof. Zij stelt

bovendien dat de presentatie beoordeeld werd door 6 beoordelaars, wat door het voldoende aantal, met een verschillende wetenschappelijke en medische achtergrond, in ieder geval garant staat voor een zekere graad van objectiviteit in de beoordeling.

Ten aanzien van het opleidingsonderdeel '.....' (tweede middelonderdeel)

Verzoekende partij stelt dat in de nieuwe beslissing verwezen wordt naar de gekende formulieren die door haarzelf ingevuld zijn. Zij stelt dat de score 15/20 niet afdoende gemotiveerd werd en dat zulks niet achteraf rechtgezet kan worden daar deze *post factum* motivering niet meer betrouwbaar is. Zij stelt dat deze formulieren enkel aangevuld werden met een brief waarin bevestigd wordt dat deze de weerspiegeling zijn van het oordeel van de gehele staf. Zij stelt dat *post factum* opmerkingen namens de gehele staf geformuleerd worden bij de beoordelingsformulieren om deze achteraf te verklaren. Zij stelt opnieuw dat de laatste beoordeling onder het vorige diensthoofd resulteerde in een 16/20. Zij stelt dat nergens gemotiveerd werd waarom zij achteruitging of stagneerde. Zij stelt dat de opmerking voor de rotatieronde in februari onleesbaar en niet-toewijsbaar is aan een beoordelaar of feiten. Zij stelt dat bij het beoordelingsformulier voor maart een verbetering in stijl, voorkomen en wetenschappelijke kennis werd opgetekend zonder dat dit geleid heeft tot een hogere score. Zij stelt dat op 10 oktober 2014 het huidig diensthoofd aangeeft dat de staf wat op zijn honger bleef zitten bij actieve participatie in groepsdiscussies. Zij merkt bovendien op dat dit geen beoordelingscriterium is. Zij stelt dat zij in deze periode vooruitging inzake wetenschappelijke belangstelling en theoretisch inzicht zonder dat dit zich reflecteerde in de scores. Zij stelt dat in april opnieuw een lagere score wordt gegeven zonder motivering. Zij stelt dat 6 maanden later in de beroepsprocedure plots opgemerkt wordt dat het aanwezige talent van verzoekende partij onvoldoende tot uiting zou komen hoewel daartoe aangespoord werd. Zij stelt dat geen enkel feit aangehaald wordt om deze opmerking te staven. Zij stelt dat dit nooit eerder werd meegeleerd in de tussentijdse feedback, die quasi nihil was. Zij stelt ook dat niet duidelijk is van welke stafleden dit uitgaat zodat niet kan nagegaan worden met welke intensiteit zij haar überhaupt geobserveerd hebben. Zij stelt ook dat de argumentatie van verwerende partij dat enkel studenten die meer uitstijgen boven hetgeen dat normaal verwacht wordt een hogere score krijgen ontoelaatbaar, discriminatoir en arbitrair is. Zij stelt dat dit niet in de leidraad of ECTS-fiche naar voor komt als criterium. Zij stelt dat studenten met talent aldus hoge verwachtingen creëren en dus beter moeten presteren om hoge scores te halen dan een student met beperkter talent, die vooruitgang maakt.

Verwerende partij stelt dat de beoordeling van de prestaties van de kandidaten tijdens de vijf rotatieperiodes die in het tweede semester georganiseerd worden gebeurt door de stafvergadering. *In casu* werd verzoekende partij beoordeeld op de stafvergaderingen van 26 februari 2014, 26 maart 2014 en 11 juni 2014. Zij stelt dat om deze beoordeling te staven prof. (als begeleider co-assistenten), prof. (als waarnemend diensthoofd orthopedie in de periode februari-juli 2014) en prof. (als huidig diensthoofd orthopedie) een bijkomende motivering die de weerspiegeling is van de voltallige staf van de afdeling orthopedie, gegeven hebben. Zij stelt dat niet duidelijk is wat verzoekende partij aanhaalt en probeert aan te tonen met de opmerkingen dat ze het slachtoffer werd van een vermeende malaise die zou ontstaan zijn na het vertrek van het voormalige diensthoofd. Zij stelt dat indien ook rekening wordt gehouden met de deelresultaten die behaald werden in het kader van "....", tijdens het eerste semester blijkt dat verzoekende partij de volgende deelresultaten behaalde: 15/20 – 15/20 – 15/20 – 16/20 – 15/20 – 15/20 – 15/20. In tegenstelling tot hetgeen gesuggereerd wordt, is het dus niet zo dat sprake zou zijn van een duidelijke breuk in de beoordeling vanaf februari 2014.

Zij stelt voorts dat de deelaspecten die verzoekende partij zelf opgetekend heeft en vermeldt ("wetenschappelijk inzicht", "zorg voor dossiers", "stiptheid") in eenzelfde lijn liggen met een aantal aandachtspunten die vermeld worden in de tussentijdse verslagen van dit coassistentenschap ("meer tijd maken voor literatuur", "let ook op de administratieve kant van het zaalwerk", "anatomische kennis blijven oprissen"). Zij stelt dat de bijkomende motivering die op 14 oktober 2014 werd doorgestuurd dan ook enkel bedoeld is om de feedback die eerder gegeven werd tijdens de twee individuele begeleidingsgesprekken (nl. op 18/03 en op 18/06) te verduidelijken. Zij wijst ook op het feit dat een gebrekkige begeleiding op zich geen reden is om een cijfer in meer gunstige zin aan te passen. Zij merkt in ondergeschikte orde op dat indien de bijkomende motivering onvoldoende is, enkel een herevaluatie een

fundamentele oplossing is. Zij stelt dat zulks niet in het belang van de verzoekende partij is aangezien het opnieuw doorlopen van deze stageperiode een erg uitgebreide tijdsinvestering zou vergen.

Zij stelt vervolgens nog dat er geen rekenfout werd gemaakt. Zij stelt dat het examencijfer voor het opleidingsonderdeel “.....” werd berekend op basis van 5 rotatieperiodes die tussen 13 januari 2014 en 25 mei 2014 werden georganiseerd. De student behaalde hiervoor volgende deelresultaten: 16/20 – 15/20 – 15/20 – 15/20 – 15/20. Dit resulteerde in een eindresultaat van 15/20 voor dit opleidingsonderdeel.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

Ten aanzien van het opleidingsonderdeel ‘.....’ (eerste middelonderdeel)

De Raad herinnert eraan dat het materieel motiveringsbeginsel impliceert dat een beslissing moet steunen op dragende motieven. Dit betekent dat de beslissing moet steunen op in rechte en in feite aanvaardbare motieven. Met andere woorden, de juridische en de feitelijke gronden voor de beslissing moeten juist of betrouwbaar zijn. De Raad vestigt hierbij de aandacht op de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘.....’ waaruit blijkt dat er geëvalueerd wordt op basis van permanente evaluatie (presentatie en medewerking tijdens contactmomenten). De Raad stelt vast dat er in het dossier geen enkele beoordeling van de medewerking tijdens contactmomenten voorhanden is. Uit niets in het dossier kan dus blijken dat deze medewerking überhaupt werd geobserveerd en beoordeeld. Ook blijkt niet dat de globale score voor het opleidingsonderdeel tot stand is gekomen door rekening te houden met aanwezigheden tenzij op het moment van de eigen presentatie. Uit het dossier blijkt evenwel dat de beoordeling enkel steunt op de presentatie van de verzoekende partij, hoewel dit slechts één aspect van de evaluatie betreft. In die zin is de score (13/20) voor het opleidingsonderdeel niet in rechte in en in feite gemotiveerd.

Voor wat de beoordeling van het aspect presentatie betreft, stelt de Raad vast dat de motivering daarvan ook niet de toets aan het motiveringsbeginsel kan doorstaan. De Raad heeft reeds eerder geoordeeld dat feitelijke gegevens die de beslissing volgens de beslissende instantie (bv. examinator of beoordelaar) moeten dragen, in betrouwbare omstandigheden aan het administratief dossier moeten toegevoegd worden. Dit betekent dat bij het beoordelen van vaardigheden of bij het mondeling examineren van kennis de motieven voor de beoordeling (scores) zo dicht mogelijk bij de te evalueren prestatie tot uiting moeten komen. Zo oordeelde de Raad reeds eerder dat er voor een mondelinge examenvorm of permanente evaluaties aantekeningen gemaakt moeten worden op het moment van de prestaties zodat de prestaties behoorlijk gedocumenteerd worden. Immers, de betrouwbaarheid van de beoordeling wordt ondergraven doordat de feiten (prestaties, vragen en antwoorden) die de beoordeling en bijgevolg de score moeten dragen, later worden aangedragen. De Raad heeft eveneens reeds geoordeeld dat de betrouwbaarheid van een beoordeling – en de motivering ervan – van vaardigheden, die niet op schriftelijke prestaties is terug te voeren, samenhangt met het feit dat een beoordelaar de gehele prestatie dient te evalueren, wat permanente aanwezigheid vereist op het moment van de te evalueren prestatie.

De Raad merkt vooreerst op dat aldus uit het dossier op betrouwbare wijze moet blijken dat de vermeende beoordelaars permanent aanwezig waren om de gehele prestatie te evalueren. Zoals reeds eerder opgeworpen in zijn Besluit nr. 2014/113, is de Raad van oordeel dat uit de aanwezigheidslijst voor de LOK-vergadering niet met zekerheid kan vastgesteld worden wie de beoordelaars waren. *A fortiori* kan daaruit niet afgeleid worden dat zij de gehele presentatie bijgewoond hebben indien daarover betwisting zou zijn, zoals *in casu* het geval is. De stelling van verwerende partij dat het invullen van de beoordelingsformulieren door de respectieve beoordelaars impliceert dat zij de gehele presentatie hebben bijgewoond kan niet gevuld worden daar de Raad uit het invullen van het formulier niet kan afleiden dat beoordelaars tijdens de gehele presentatie ook aanwezig waren. De Raad merkt op dat de context waarin de presentatie gehouden werd (nl. een ruimere vergadering waarin ook niet-beoordelaars aanwezig waren, het binnen- en buitenaan van personen, de ziekenhuisomgeving waarbij dokters ook bezig zijn met patiëntenopvolging) niet van aard is

om met zekerheid vast te stellen of aan te nemen wie al dan niet de integrale presentatie heeft bijgewoond en dus in aanmerking komt voor het beoordelen ervan. Geen van de partijen kan overtuigend aantonen wie van de beoordelaars aanwezig of afwezig waren. Desalniettemin stelt de Raad vast dat er over drie beoordelaars overeenstemming bestaat dat zij aanwezig waren tijdens de presentatie van verzoekende partij.

De Raad stelt vast dat *in casu* de motieven (de verwijzingen naar de tekorten of zwakke punten) voor de respectieve scores door de zes beoordelaars ongeveer zes maanden na de te beoordelen presentatie gedocumenteerd werden, met name opgevraagd werden bij de vermeende beoordelaars door het invullen van een *ad hoc* beoordelingsformulier en dan toegevoegd worden aan het administratief dossier. Geen enkele (summiere) aantekening, opgemaakt tijdens de te beoordelen prestatie, kon voorgelegd worden. De Raad merkt vooreerst op dat aan alle beoordelaars het vermoeden van deskundigheid in de te beoordelen materie kleeft, zodat, behoudens het bewijs van het tegendeel, wat *in casu* niet vorhanden is, uitgegaan kan worden van de deskundigheid van de vermeende beoordelaars zodat hun oordeel over de geleverde prestaties *in casu* ten volle in aanmerking kan genomen worden. De Raad merkt vervolgens op dat aan beoordelaars eveneens het weerlegbaar vermoeden van objectiviteit kleeft. De Raad merkt op dat een zeer strenge en kritische beoordeling *an sich* niet aantoont dat er sprake is van enige vooringenomenheid in hoofde van de beoordelaar. De Raad ziet geen overtuigende elementen in het betoog van verzoekende partij die de vooringenomenheid aantonen. Uit niets is gebleken dat verzoekende partij in vergelijking met haar medestudenten op een manifest ongelijke wijze werd beoordeeld door prof.

De Raad stelt echter vast dat niet alle beoordelaars de deelscores gemotiveerd hebben zodat het niet duidelijk is op grond van welke elementen zij tot de globale score gekomen zijn. Bovendien is de gehanteerde globale beoordeling veelal te sumnier en te algemeen gemotiveerd (bv. prof. en prof.) om de score te motiveren. De Raad stelt voorts vast dat de beoordelaars die wel deelscores gemotiveerd hebben tot zeer uiteenlopende punten komen en dit op basis van *prima facie* soms tegenstrijdige feitelijke bevindingen. Deze doen ernstige vragen over de aanwezigheid, en *a fortiori* over welke maatstaven gehanteerd werden en in welke mate deze door alle beoordelaars even consequent werden toegepast werden op de presentatie van de verzoekende partij (bv. duidelijke boodschap vs. onduidelijke boodschap; dominante interactie vs. goede verdediging). De Raad kan aannemen dat er enig verschil in de appreciatie van de presentatie door de twee beoordelaars zit. Dat verschil kan echter niet zo groot zijn dat men bij de beoordeling van eenzelfde presentatie op hetzelfde moment tot moeilijk te plaatsen bevindingen – die op zijn minst *prima facie* moeilijk met elkaar te rijmen zijn – over de inhoud en de voorstelling komt. De Raad kan er overigens niet omheen dat de weliswaar ‘gemotiveerde’ deelscores van de twee beoordelaars zeer uiteenlopend zijn en dat de verschillende interpretaties en uiteenlopende bevindingen van de respectieve beoordelaars ook niet uitgebreid werden toegelicht met specifieke concrete feitelijkheden, die betrekking hebben op de gegeven presentatie.

In deze omstandigheden kan de Raad niet anders dan tot het oordeel komen dat de deelscores niet afdoende gemotiveerd zijn. In het licht van de andere globale scores is de score van 10/20 dermate afwijkend dat ze, rekening houdend met de concrete omstandigheden van het dossier, niet afdoende gemotiveerd is en dat ze, *in casu*, zelfs onredelijk voorkomt. De verklaringen die achteraf geduid worden in een schrijven van prof. kunnen de Raad niet tot een ander oordeel brengen. In de eerste plaats gaan zij niet uit van de beoordelaars zelf. Daarnaast hebben ze vooral betrekking op de beoordelaars eerder dan op de te beoordelen presentatie van de verzoekende partij. De Raad merkt hierbij op dat de afwijkende lage score nog enigszins verantwoord had kunnen worden indien de overige vermeende beoordelaars ook afdoende motivering voor de deelscores aangereikt zouden gehad hebben zodat dezelfde tekorten, sterke of zwakke punten konden geplaatst worden in een perspectief van feitelijke bevindingen en appreciaties, maar dit is niet het geval.

Het middelonderdeel is in de aangegeven mate gegrond.

In beginsel staat de Raad voor dat bij een manifest gebrek aan (betrouwbare) motivering van de (deel)scores voor een prestatie, dit gebrek enkel geremedieerd kan worden door het benutten van een nieuwe examenkans. Dit zou impliceren dat het opleidingsonderdeel opnieuw gevuld zou moeten worden, gelet op de evaluatievorm (permanente evaluatie op basis van medewerking en presentatie). Omwille van de bijzondere omstandigheden die het dossier kenmerken is de Raad van oordeel dat dit *in casu* op kennelijk onredelijke wijze de belangen van verzoekende partij zou schaden (bv. geen garantie op behoud van het hoogste cijfer en tijdsbesteding). De Raad houdt hierbij rekening met de omstandigheid dat de verantwoordelijkheid voor de manifesterende gebrekkige motivering uitsluitend toe te schrijven is aan de werkwijze van de beoordelaars, die kennelijk onzorgvuldig is.

Gelet op de onbetrouwbaarheid van de motivering, het onvoldoende karakter van de onbetrouwbare motivering en het onzeker karakter van de aanwezigheid van de beoordelaars, kan enkel een *ad hoc* score op basis van *prima facie* onbetwiste, maar door geen van de partijen aantoonbare beoordelingen door aanwezige beoordelaars nog de betwisting tussen partijen tot een goed einde brengen. De Raad ziet geen andere oplossing dan dat de score op basis van de onvoldoende gemotiveerde (deel)scores van de beoordelaars volgens de hierna gestelde modaliteiten als aanvaardbaar resultaat tot stand moet komen. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij vanaf het begin zonder enig inzicht gehad te hebben in wie de concrete beoordelaars waren en welke score zij toebedeeld hadden, volgehouden heeft dat er maar vier beoordelaars aanwezig waren op haar presentatie. De Raad is van oordeel dat, ongeacht of vaststaat dat prof. al dan niet aanwezig was haar beoordeling dermate afwijkt van de mediaanscore (te weten 13,5/20) en geen afdoende elementen in de motivering van die beoordelaar aanwezig zijn om in alle redelijkheid een afwijking van 3-3,5 punten ten opzichte van het gemiddelde of de mediaan (en dus de beoordelingsmaatstaf en de waarde van de prestatie van de verzoekende partij op basis van die maatstaf) te rechtvaardigen. De Raad houdt hierbij rekening met de bijzondere omstandigheden van het dossier, waaronder *in casu* het feit dat drie niet-betwiste beoordelaars een al dan niet afdoende gemotiveerde score (14/20, 15/20 en 16/20) boven het gemiddelde van 13/20 en de mediaan van 13,5/20 (wat een duidelijke indicatie van het beoordelingskader en de maatstaf is) gegeven hebben. De Raad is dan ook van oordeel dat deze beoordeling niet in de globale score kan meegenomen worden. Op basis van de vijf andere beoordelingen zou verzoekende partij in deze hypothese tot een eindscore van 14/20 komen. Daar de Raad bovendien van oordeel is dat het niet zeker is dat deze vijf beoordelaars ook effectief aanwezig waren tijdens de gehele presentatie (volgens de verzoekende partij slechts drie van de vijf) is de Raad van oordeel dat een billijke totstandkoming van de score erin kan bestaan de hoogste (16/20 – wering nadelig voor verzoekende partij) en de laagste (12/20 – wering nadelig voor verwerende partij) te weren. Een en ander verzekert in elk geval dat er drie beoordelaars zijn, wat *in casu* toch een voldoende graad van objectiviteit en verscheidenheid waarborgt, en waarvan minstens twee beoordelaars onbetwist zijn. In deze hypothese komt men tot een aanvaardbare totstandkoming van de score van 14/20. Zij zou zowel de mediaan als het gemiddelde zijn van de scores van de drie beoordelaars.

Gelet op al hetgeen voorafgaat komt het de Raad niet materieel gemotiveerd, en *a fortiori* kennelijk onredelijk, over indien in de heel specifieke omstandigheden die de voor de Raad hangende betwisting kenmerken, nog tot een globale score van 13/20 gekomen wordt.

Ten aanzien van het opleidingsonderdeel (tweede middelonderdeel)

De Raad herinnert eraan dat het materieel motiveringsbeginsel impliceert dat een beslissing moet steunen op dragende motieven. Dit betekent dat de beslissing moet steunen op in rechte en in feite aanvaardbare motieven. Met andere woorden, de juridische en de feitelijke gronden voor de beslissing moeten juist of betrouwbaar zijn. De Raad vestigt hierbij de aandacht op de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel waaruit blijkt dat er geëvalueerd wordt op basis van meerdere competenties. Hierbij wordt expliciet verwezen naar het beoordelingsformulier: “*De beoordeling van de co-assistent gebeurt aan de hand van een beoordelingsformulier waarin diverse aspecten worden beoordeeld: wetenschappelijke belangstelling en theoretische kennis; klinisch inzicht; zorg voor dossier; technische vaardigheden, omgang met patiënten en familie; omgang met dokters en verpleegkundigen; stiptheid; verantwoordelijkheid.*”. De Raad stelt vast dat ervoor gekozen werd om in het

beoordelingsformulier elke te beoordelen competentie aan de hand van een maatstaf (summier kwalitatief oordeel gekoppeld aan een cijfermatig oordeel) te beoordelen. De Raad stelt vervolgens vast dat uit de leidraad coassistentenchap 2013-2014 – ongeacht welke versie wordt geraadpleegd – blijkt dat er wordt gestreefd naar een gedifferentieerde stage, zodat verschillende stafleden onafhankelijk een score kunnen toekennen. Het wijst erop dat de beoordeling bij elke rotatieronde uitgaat van de begeleider waarbij verzoekende partij stage liep en dus niet van stafleden gezamenlijk, noch van een coördinator (die louter een administratieve rol heeft). Er wordt vervolgens nog aangegeven dat de eindbeoordeling het resultaat is van het gewogen gemiddelde van alle deelscores. Gelet op het feit dat de Raad principieel van oordeel is dat een evaluatie in deze specifieke context enkel kan uitgaan van stafleden die tijdens een rotatieronde de verzoekende partij onder supervisie hadden en aldus de prestaties konden observeren en beoordelen, is het uitgesloten dat alle stafleden tijdens de stafvergadering de beoordeling voor elke rotatieperiode mee vaststellen. Het is dan ook niet toelaatbaar dat de (deel)scores bij de rotatierondes het resultaat zijn van een consensus onder alle stafleden. In die zin is de beoordeling onregelmatig en is ze ook niet juist gemotiveerd. De Raad merkt op dat de gekozen evaluatiemethode tot gevolg heeft dat op de betrokken beoordelaars voor elke rotatieperiode een zware motiveringsplicht rust, aangezien *in casu* zeer specifieke competenties, zoals hierboven aangehaald, aan een zeer verscheiden maatstaf getoetst moeten worden voor elke rotatieperiode. Dit heeft naar het oordeel van de Raad een substantiële documenteringsplicht tot gevolg, die moet toelaten alle beoordelingen te kunnen staven. Dit geldt naar het oordeel van de Raad *a fortiori* in een zeer competitieve opleiding.

De Raad voegt daarvan toe dat er geen onderliggende individuele scores van stafleden voorliggen voor de rotatieperiode waarvoor zij verantwoordelijk waren. Tevens merkt de Raad op dat de cijfers voor de beoordelingscriteria in de respectieve formulieren niet (afdoende) gemotiveerd worden. Bijgevolg ontbreekt een afdoende motivering, uitgaande van de voor de diverse rotatieperiodes verantwoordelijke beoordelaars. De Raad herinnert eraan dat enkel in geval van een zuiver kennisexamen een cijfer als motivering kan volstaan. De Raad merkt op dat het hier om vaardigheden en attitudes gaat waarvoor een evaluatie uitdrukkelijk gemotiveerd en gedocumenteerd moet worden aan de hand van beoordelingsverslagen van de betrokken begeleider die tijdens de rotatie ook beoordelaar is.

De respectieve scores moeten niet noodzakelijk ten opzichte van de voorgaande scores verantwoord worden. Wel moet elke score *an sich* gemotiveerd worden en dus steunen op gedocumenteerde feiten. De Raad wijst erop dat, in weerwil van wat op de formulieren vermeld staat, de beoordeling van het co-assistentenchap in het licht van de gehanteerde maatstaf afdoende gemotiveerd moet worden in beoordelingsverslagen (waarin de positieve punten en de tekorten worden vermeld en gemotiveerd aan de hand van feitelijkheden tijdens de betrokken rotatieperiode) door de respectieve stafleden waaronder verzoekende partij in de betrokken rotatieperiode stond. Uit de verslagen (feitelijkheden) zou moeten blijken waarom de verzoekende partij als bv. gemiddeld, goed of uitstekend voor een specifieke competentie beoordeeld kon worden. De Raad stelt vast dat er slechts een beperkt begeleidingsverslag is – waarvan niet duidelijk is op welke periode het betrekking heeft, noch afdoende concreet ingaat op alle aspecten – en ook geen ander betrouwbaar stuk vorhanden is om de deelscores te motiveren. De beoordelingen per rotatieperiode zijn dan ook niet afdoende gemotiveerd. Dit leidt ertoe dat de globale eindscore als gemiddelde ook niet afdoende gemotiveerd is.

De Raad merkt op dat de duiding die maanden later door prof., prof. en prof. is verstrekt, niet dienend is. Zij gaan niet uit van de betrokken stafleden, die de prestaties onafhankelijk dienden te beoordelen. Ten overvloede merkt de Raad op dat die aangedragen motivering ook niet ingaat op de te beoordelen competenties. Dit geldt eveneens voor de duiding bij de respectieve beoordelingsformulieren. Het gaat om een algemene en summiere duiding, die niet ingaat op de te beoordelen competenties en de scores die per competentie werden toegekend.

Het middelonderdeel is gegronde.

In beginsel is de Raad van oordeel dat een manifest gebrek aan (betrouwbare) motivering van de (deel)scores voor prestaties van deze aard enkel geremedieerd kan worden door het benutten van een nieuwe examenkans. Zulks zou impliceren dat het opleidingsonderdeel door verzoekende partij opnieuw integraal afgelegd zou moeten worden gelet op de gehanteerde evaluatievorm (permanente evaluatie). In het licht van de bijzondere omstandigheden van het specifieke dossier is de Raad van oordeel dat dit *in casu* op kennelijk onredelijke wijze de belangen van verzoekende partij zou schaden (bv. geen garantie op het behoud van haar cijfer en intensieve tijdsbesteding). Hierbij neemt de Raad in acht dat de manifeste gebrekkige motivering haar oorzaak vindt bij de beoordelaars en de opleiding en de verantwoordelijkheid hiervoor dan ook op hen rust.

De Raad kan niet anders dan vaststellen dat op basis van de beoordelingsformulieren in het administratief dossier enkel tot een score van 15/20 gekomen kan worden. De Raad treft in het dossier geen gedocumenteerde beoordelingen aan waarop een nieuwe score geënt zou kunnen worden. Desalniettemin blijkt dat 15/20 de ongemotiveerde evaluatie van de prestaties van verzoekende partij is, zodat in elk geval een gemotiveerde herevaluatie niet tot een lager cijfer lijkt te kunnen voeren. In de gegeven, zeer specifieke, omstandigheden van het dossier is de Raad van oordeel dat aan de verzoekende partij een bijkomende evaluatie toegestaan moet worden, die desgevallend kan leiden tot bevestiging van de toegekende score 15/20 in het licht van de leerinhoud van het opleidingsonderdeel en de ervoor voorziene beoordelingswijze en beoordelingscriteria. Zij worden in de ECTS-fiche en de beoordelingsformulieren o.a. als volgt omschreven:

"1. Op de hospitalisatieafdeling:

- doelgericht aanvragen van technische onderzoeken
- synthetiseren van heelkundige problemen
- vertrouwdheid opdoen met elektronische gegevensverzameling
- eerste opvang medische problemen op zaal

2. Op de raadpleging:

- in praktijk brengen van anamnese en klinische onderzoek
- aanleren van opstellen voorschriften
- aanleren van planning van onderzoeken en behandeling
- aanleren van interpretatie van technische onderzoeken

3. In het operatiekwartier:

- aanleren van assistentie technieken
- verrichten van oppervlakkige hechtingen
- inzicht verwerven in de verschillende stappen van een operatie

4. Op de spoedgevallen en tijdens wachtdienst:

- eerste opvang van de heelkundige patiënt
- doelgericht aanvragen van technische onderzoeken".

Indien de verzoekende partij thans werkzaam is op een heelkundige dienst in een ziekenhuis, dan dienen de te evalueren prestaties, na afspraken met het diensthoofd van verzoekende partij, daar geobserveerd en beoordeeld te worden tijdens een periode van vier weken. Indien verzoekende partij niet werkzaam is op zulke dienst, dan dienen de verwerende partij en de verzoekende partij in onderling overleg een externe stageplaats (waarmee ook overlegd dient te worden) met voldoende garanties inzake onafhankelijkheid van de concrete geschilpunten in deze zaak overeen te komen, waar desgevallend de voormelde stageperiode kan afgelegd worden. Deze periode wordt in onderling overleg tussen verzoekende partij en verwerende partij vastgesteld, maar moet binnen de 14 dagen na het verstrijken van de termijn voor een nieuwe beslissing aangevat worden. De beoordeling van deze bijkomende stageperiode zal gebeuren aan de hand van de maatstaven uit het gekende beoordelingsformulier. De beoordeling zal steunen op een uitgebreid consensusverslag van drie beoordelaars. De verwerende partij kan één beoordelaar uit haar staf aanwijzen. De tweede beoordelaar is een staflid van het ziekenhuis waar de verzoekende partij werkzaam is of – in de hypothese dat verzoekende partij niet werkzaam is een relevante dienst – wordt door verzoekende partij zelf vrij gekozen en aangedragen. De derde onafhankelijk beoordelaar wordt in onderling overleg op last van verwerende partij aangesteld. Deze derde beoordelaar zal voldoende onafhankelijk zijn ten opzichte van het selectiesysteem en de federale regelingen inzake contingentering en erkenning in de beroepsopleiding, en is daarom bij voorkeur werkzaam in een Nederlandse onderwijsinstelling binnen een universitaire heelkundige (orthopedische) dienst.

Indien op basis van het consensusverslag en de beoordeling tot een eindscore 15/20 voor de bijkomende stageperiode als coassistent wordt besloten, blijkt dat de huidige score van 15/20 afdoende gemotiveerd is zodat deze behouden kan blijven. Indien op basis van de nieuwe gemotiveerde beoordeling daarentegen blijkt dat een hogere score gerechtvaardigd is, dan komt deze eindscore in de plaats van de huidige score 15/20.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

Ten aanzien van de beslissingen onder voorwerp B en C (en D in die zin dat het voorwerp samenvalt met B en C)

5.2. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op de schending van het motiveringsbeginsel, in samenhang met het zorgvuldigheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

5.2.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel dat de gehanteerde selectiecriteria niet objectief en niet redelijk verantwoord zijn. Zij werpt meer precies op dat verwerende partij het gezag van gewijsde uit het besluit nr. 2014/113 mistent doordat zij weigert om het aantal examenkansen en de reële studietijd in aanmerking te nemen terwijl het gaat om een competitieve procedure waarbij studenten vergeleken worden en niet om een gewoon studietraject in een diplomaruimte.

Verwerende partij stelt dat de decreetgever het in vele gevallen niet relevant vindt of een student in eerste of tweede examenperiode een bepaald resultaat behaalt zodat studenten een eigen examenstrategie in de context van de flexibilisering van het hoger onderwijs kunnen kiezen. Zij stelt dat verzoekende partij op de hoogte gesteld werd van het feit dat dergelijke penalisatie niet zou worden toegepast

Vervolgens stelt zij dat verwerende partij weigert om de scores voor de stage heelkunde te corrigeren teneinde de gelijkheid tussen studenten te vrijwaren. Zij merkt op dat sommige studenten voor de stage (in het buitenland) abnormaal hoge scores behaalden, *a fortiori* indien deze scores worden geplaatst tegenover de andere resultaten in hun curriculum. Zij merkt ook op dat er vaak familiebanden aanwezig waren tussen de student en de stageplek zodat er ernstige vragen gesteld kunnen worden over de objectiviteit. Zij stelt dat dit niet betwist wordt door de verwerende partij. Zij merkt ook op dat haar score niet werd bijgesteld hoewel het diensthoofd van haar stageplaats erkend heeft dat de score 13/20 ver beneden haar capaciteiten lag en dat dit gekend was onder de stafleden. Zij stelt dat verwerende partij ervan uitgaat dat zij geen opdracht heeft om de gelijkheid tussen studenten te bewaken, noch deze opdracht mee te geven bij de instructies aan de stagecoördinatoren.

Verwerende partij stelt dat de punten voor elke stageplaats door de stagecoördinator in de regel via een elektronisch formulier doorgegeven worden. Zij stelt dat om een uniforme beoordeling over de verschillende stageplaatsen heen te garanderen de stagecoördinatoren duidelijke instructies krijgen over welke verwachtingen zijn bij het toekennen van een bepaalde score. Zij stelt dat deze in het bijzonder op basis van een aantal vooropgestelde beoordelingscriteria een score moeten toekennen die varieert tussen 0/20 en 20/20, waarbij een score <10/20 staat voor "onvoldoende, ver onder het gemiddelde van de andere stagiairs" en een score van 19-20/20 voor "uiteindelijk, ver boven het gemiddelde van de stagiairs, komt slechts zelden voor". Zij verwijst naar de volgende beoordelingscriteria: "medisch-klinische competentie", "communicatie met patiënten", "professionele houding" en "reflectie, wetenschappelijke competentie". Zij stelt vervolgens dat enkel bij buitenlandse stages of in het geval stagecoördinatoren slechts éénmalig of sporadisch een stagiair begeleiden en geen toegang hebben tot het elektronische systeem, gebruik wordt gemaakt van een papieren beoordelingsformulier. Zij stelt dat ook hier de stagecoördinatoren dezelfde (duidelijke) richtlijnen krijgen. Wat de beweerde gunstigere beoordeling van studenten die een buitenlandse stage doorlopen betreft, stelt zij dat de vermelde instructies voor de stagebegeleiders bij de beoordeling van de studenten óók gelden bij de buitenlandse stages.

Zij stelt dat verzoekende partij dan ook geen stukken kan aanbrengen die haar bewering dat de stages in het buitenland op ongelijke wijze gequoteerd zouden worden, kracht bijzetten. Zij stelt ten slotte dat studenten die in aanmerking wensen te komen voor een buitenlandse stage, een bijkomende selectieprocedure moeten doorlopen. Zij stelt dat bij deze selectieprocedure onder meer rekening wordt gehouden met het curriculum van de betrokken student. Zij stelt dat aangezien de gemiddelde student die stage loopt in het buitenland een beter curriculum heeft dan de student die stage loopt in het binnenland het geen zin heeft om beide groepen te vergelijken.

Verzoekende partij stelt in een tweede onderdeel dat door verwerend partij niet ontkend wordt dat de selectiecriteria niet consequent en op gelijke wijze op alle studenten werden toegepast doordat sommige studenten eerder werk hebben gepresenteerd, wat volgens haar niet wordt ontkend door verwerende partij.

Verwerende partij verwijst uitdrukkelijk naar de e-mail die prof. op 17 februari 2014 naar de studenten (waaronder de verzoekende partij) verstuurd heeft, en waarnaar verzoekende partij tevens zelf reeds heeft verwezen in de procedure 2014/113. Deze e-mail vermeldt ter zake het volgende: "*Let wel op dat de voorstelling van het wetenschappelijk werk een daadwerkelijke uitbreiding moet zijn op de eerste voorstelling. Dus best in 1, of max 2 dia's herhalen wat er de vorige keer gebracht is en daarna spreken over hoe dat werk voortgezet is of een volgend werk voorstellen*". Zij stelt dat uit deze correspondentie duidelijk blijkt dat de presentatie van het werk een herhaling mocht bevatten van hetgeen eerder gepresenteerd werd in één of maximum twee slides, en dat de rest van het werk betrekking moest hebben op de verdere uitbreidingen. Bovendien bevestigen de betrokken beoordelaars uitdrukkelijk dat alle kandidaten zich strikt aan deze richtlijnen gehouden hebben. Zij stelt dat dit kan worden nagegaan aan de hand van de PPTs die in opvolging van de beslissing van 16 juli 2014 van de Commissie Openbaarheid van Bestuur werden doorgestuurd. Zij stelt dat verzoekende partij geen concrete feiten aanvoert waaruit zou blijken dat deze richtlijnen niet door alle kandidaten werden opgevolgd.

Verzoekende partij stelt in een derde onderdeel dat er onterecht werd afgerond. Zij stelt dat het essentieel is dat zoveel mogelijk met volwaardige cijfers wordt gerekend zonder enige afronding. Zij merkt op dat afrondingen immers een invloed kunnen hebben bij een ranking, zeker waar er meerdere deelquoteringen worden gehanteerd.

Verwerende partij stelt dat er voor de meeste onderdelen correct werd afgerond. Zij erkent dat de globale percentages inderdaad werden afgerond. Zij geeft echter aan dat de rangordening ASO opgemaakt op basis van de niet-afgeronde studieresultaten geen gevolg zou hebben voor de positie van verzoekende partij in de ranking.

In een vierde onderdeel beroept de verzoekende partij zich op een gebrekkige feedback en begeleiding tijdens haar co-assistentschap. Zij merkt ook op dat haar tijdens de gehele stage geen afdoende feedback werd gegeven, minstens wordt dit niet aangetoond door verwerende partij. Zij stelt dat behoudens de documenten, die zij zelf ingevuld had geen enkel feedbackverslag of dergelijk in het administratief dossier aanwezig is.

Verwerende partij voert geen specifiek verweer.

In een vijfde onderdeel stelt verzoekende partij dat een motivering voor de score van de presentatie van het wetenschappelijk werk plots in de nieuwe beslissing naar voor komt. Zij stelt dat er plots een nieuw formulier gebruikt wordt, dat echter voor een ander opleidingsonderdeel dienstig is. Zij stelt dat er vier rubrieken werden ingevuld om zo achteraf tot de reeds vastgestelde cijfers te komen. Zij werpt echter op dat conform de selectieleidraad voor het wetenschappelijk werk (seminarie) bij de beoordeling enkel de presentatie en de discussie achteraf, maar niet de inhoud mogen voorliggen. Zij stelt dat de examinatoren *post factum* een motivering aangaande het wetenschappelijk werk afgedwongen werd, in het bijzonder over de inhoud en het abstract, die in principe enkel beoordeeld mochten worden door de promotor en één ander ZAP-lid. Zij stelt dat de beoordelingscriteria duidelijk gericht zijn op spreekvaardigheid en discussievaardigheden. Zij stelt dat de inhoud hierbij niet ter zake doet, te meer daar het werk niet afgewerkt diende te zijn, wat bij haar echter wel het

geval was. Zij stelt wel dat op basis van de wel aanvaarde deelscores van de globale beoordeling een score van 80% (op basis van de aspecten vorm en voorstelling) te destilleren valt. Zij merkt in ondergeschikte orde op dat prof. opvallend lage scores geeft, die tegengesteld zijn aan de commentaren van de andere beoordelaars.

Zij betwist ook de deducties die verbonden worden aan de "gereserveerde natuur". Zij stelt dat zij inderdaad rustig blijft, vertrouwt op haar wetenschappelijke kennis en enkel in geval van onduidelijkheid vragen zal stellen. Zij stelt dat zij geen onbenullige vragen stelt, noch open deuren zal intrappen, maar dat zij zich bij interactie wel zal verdedigen. Zij stelt dat het niet kan dat eenzelfde presentatie enerzijds als "arrogant/dominant", en anderzijds als "introvert/stil" beoordeeld wordt. Zij stelt dat dit alles te wijten is aan een gebrek aan frequent contact tussen beoordelaars en studenten zodat er geen duidelijk beeld gevormd kan worden.

Verwerende partij stelt onder verwijzing naar de "Leidraad co-assistentschap 2013-2014", dat de beoordeling van het seminariewerk op het einde van het academiejaar leidt tot het examenpunt voor het opleidingsonderdeel "Masterpaper (Masterproef deel 3)". Zij stelt dat het beoordelingsformulier waarnaar verzoekende partij verwijst, bedoeld is voor de beoordeling van deze masterproef. Zij stelt dat deze masterproef inderdaad wordt beoordeeld door twee stafleden, waarvan één de promotor mag zijn (zie blz. 14 uit de hogervermelde brochure "Leidraad co-assistentschap"). Zij stelt dat, aangezien het examenpunt dat behaald werd voor deze masterproef deel uitmaakte van de eerdere procedure, reeds eerder werd aangetoond dat deze beoordeling op een correcte manier tot stand is gekomen. Zij stelt dat de presentatie van het wetenschappelijk werk die deel uitmaakt van de selectieprocedure weliswaar betrekking heeft op hetzelfde onderwerp, maar duidelijk veel vroeger wordt georganiseerd (*in casu* op 2 april 2014). Zij stelt dat, zoals vermeld werd in de motivering die op 25 augustus 2014 werd doorgestuurd bij de oorspronkelijke beoordeling, enkel een deelcijfer werd toegekend voor de categorieën "inhoud/medisch" en "vorm/layout/presentatie". Zij stelt dat het formulier dat werd doorgestuurd via de nieuwe beslissing op 14 oktober 2014 enkel bedoeld is om de eerder doorgestuurde motivering verder te detailleren. Er bestaat geen tegenstelling tussen het nieuwe formulier en het eerder doorgestuurde formulier.

In een zesde onderdeel stelt zij dat het interview beoordeeld werd aan de hand van afwijkende criteria. Zij stelt vervolgens dat de beoordelingen opnieuw sterk uiteenlopen met een wederom sterk negatief afwijkende beoordeling van prof. Zij stelt dat deze beoordelaar opmerkt dat zij zeer direct is, beperkt initiatief neemt, geen open indruk laat, slordig en dominant is, moeilijk samenwerk en geen teamspirit. Zij stelt zich de vraag hoe tot deze bevindingen gekomen werd in een solitair interview. Zij stelt dat de beoordeling puur willekeurig (subjectief) is op basis van niet vooraf meegedeelde criteria. Zij stelt bovendien dat de globale score 76% in plaats van 75% is.

Verwerende partij stelt dat de "Leidraad co-assistentschap 2013-2014" inderdaad niet in een specifiek beoordelingsformulier voor dit onderdeel voorzien heeft. Zij stelt dat aangezien het de bedoeling is om de kandidaat beter te leren kennen als persoon in de brede zin van het woord, in de brochure een aantal topics worden vermeld die in een dergelijk gesprek aan bod komen. Het doorgestuurde formulier is bedoeld om tegemoet te komen aan de bijkomende motiveringsvraag. Zij stelt dat één van de mogelijke topics tijdens een dergelijk gesprek de medewerking is aan wetenschappelijke activiteiten. Zij stelt dat deelname aan congressen of uitwerken van publicaties hierbij geen criterium op zich zijn, maar een indicator van een geëngageerde interesse zijn. Als zodanig werd dit aspect gequoteerd onder de noemer "houding, persoonlijkheid" in de bijkomende motivering. Zij merkt nog op dat het inherent is aan de beoordeling van dergelijke brede aspecten dat deze verschillend beoordeeld worden door verschillende beoordelaars. Zij stelt dat de werkwijze niet verschillend is van die bij sollicitaties.

In een zevende onderdeel stelt verzoekende partij dat de beoordeling van het coassistenteschap *post factum* tot stand is gekomen en dat enkel de maanden januari tot april in rekening gebracht mogen worden. Zij stelt dat er geen individuele beoordelingsformulieren van afzonderlijke beoordelaars voor die periode bestaan, geen verslagen van het collectieve

overleg, geen motivering van de achteruitgang in de score. Zij stelt dat de *post factum* opmerkingen niet geloofwaardig zijn. Zij stelt dat de score bovendien een rekenfout bevat. Zij stelt dat ontrecht de beoordeling van de rotatie in april werd meegenomen. Zij stelt dat de score 76,67% in plaats van 75,8% had moeten zijn, wat doorwerking moet krijgen in de ranking.

Verwerende partij stelt dat zoals vermeld in de toelichting bij het administratief dossier voor de beoordeling van het aspect “coassistentenschap” in de selectieprocedure rekening werd gehouden met de deelresultaten van 3 stageperiodes in het eerste semester en de eerste 3 stageperiodes in het tweede semester (deelresultaten 15/20, 15/20, 15/20, 16/20, 15/20, 15/20). Aangezien de resultaten moesten worden ingediend omstreeks half april was het niet mogelijk om de resultaten van de twee laatste rotatieperiodes ook te laten meetellen. Zij stelt dat deze deelresultaten resulteerden in een eindcijfer van 75,8% in de rangordening.

In een achtste onderdeel stelt zij dat de ranking niet langer gemotiveerd is daar zij steunt op onrechtmatische criteria inzake de stage heelkunde, het curriculum en WW, interview en coassistentenschap en dat de ranking moet herbekeken worden met weglating van de stage heelkunde, herwerking curriculumcriteria aan hand van examenkansen, en aangepaste scores conform de criteria voor presentatie wetenschappelijk werk, interview en coassistentenschap. Zij stelt dat in deze omstandigheden zal blijken dat verzoekende partij in nuttige orde zal komen te staan en dat zij in de hypothese van verwerende partij aldus gerechtigd is op een ‘aanvaardingsattest’.

Verwerende partij voert geen specifiek verweer.

5.2.2. Beoordeling door de Raad

Wat het eerste onderdeel betreft, is de Raad van oordeel dat het tot de autonomie van de onderwijsinstelling behoort om het bekwaamheidsonderzoek in de zin van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs zelf in te vullen. De Raad is van oordeel dat een vergelijkende selectie toelaatbaar is omdat het wezenlijke kenmerk van een vergelijkende selectie erin bestaat om de studenten op basis van identieke maatstaven te beoordelen teneinde de gelijkheid tussen de studenten te bewaken. Immers, de Codex Hoger Onderwijs vereist dat onderwijsinstellingen bij hun evaluaties alle studenten op gelijke wijze behandelen. Niets belet dat de verwerende partij daarvoor zeer strikte eigen regels in het leven roept. Deze regels moeten evenwel ook juridisch stand kunnen houden. De Raad merkt wel op dat de gehanteerde regels moeten toelaten de studenten op een objectieve en redelijk verantwoorde wijze te vergelijken, zodat vergelijkbare situaties op een gelijke wijze worden behandeld (en op gelijke wijze beoordeeld worden) en dat niet-vergelijkbare situaties niet op een gelijke wijze worden behandeld.

In deze context is de Raad van oordeel dat het aantal jaren en examenkansen dat de student nodig gehad heeft een relevant criterium bij het bekwaamheidsonderzoek is. De Raad merkt immers op dat de decreetgever, evenals verwerende partij, studievoortgangsbewaking in het leven heeft geroepen waarbij de objectieve voortgang van de student in een opleiding (hoger onderwijs via leerkrediet) en diens bekwaamheid om een opleiding af te ronden worden bewaakt aan de hand van bv. het aantal benutte examenkansen zodat het standpunt van verwerende partij dat studenten een eigen examenstrategie zouden kunnen bepalen onvoldoende gemotiveerd is om de Raad tot een ander oordeel te brengen. Immers, zelfs een examenstrategie (bv. uitstelgedrag) kan een sterke indicatieve waarde hebben om de beoordeling van de bekwaamheid om een vervolgopleiding met redelijke kansen op succes en binnen een normale termijn te voorspellen, wat binnen het hoger onderwijs nog altijd de primaire doelstelling is.

De eerste grief uit het eerste onderdeel is gegrond.

Wat de tweede grief betreft, merkt de Raad op dat de stage als parameter voor het onderzoek van de bekwaamheid wel moet toelaten dat de studenten op een voldoende objectieve en gelijke wijze vergeleken worden met het oog op hun geschiktheid. Dit impliceert naar het oordeel van de Raad dat de verwerende partij erover moet waken dat de beoordelingsmaatstaven op de verschillende stageplekken correct en op gelijke wijze worden

toegepast, dat elke band van de student met een stageplaats uitgesloten wordt en dat afwijkende scores, gelet op het absolute vereiste van gelijke beoordelingsmaatstaf, door het verantwoordelijke ZAP-lid gecorrigeerd moeten kunnen worden tenzij de stage zo wordt georganiseerd dat alle studenten roteren tussen dezelfde stageplaatsen, wat maakt dat ze allen onder dezelfde omstandigheden worden beoordeeld, los van enige subjectiviteit of specificiteit van de stageplaats. Dit laatste is echter *in casu* niet aan de orde. Dit maakt dat de rol van het verantwoordelijke ZAP-lid cruciaal is. Uit het OER van verwerende partij blijkt dat zelfs indien de evaluatie toevertrouwd wordt aan een derde, dit enkel adviserend kan zijn zodat het verantwoordelijke ZAP-lid zelf de punten moet toekennen (bevestigd door de examencommissie). De Raad merkt daarbij op dat dit impliceert dat verwerende partij er als onderwijsinstelling voor moet zorgen dat zij eigen stagebegeleiders (als personeelslid van de onderwijsinstelling) voor de beoordeling van de competenties van verzoekende partij laat instaan of deze minstens laat bewaken (bv. door middel van stagebezoeken). Zoniet wordt het adviserende punt en de adviserende beoordeling de eigenlijke beoordeling, wat op gespannen voet staat met het OER en de ECTS-fiche, en *a fortiori* tot gevolg kan hebben dat de beoordelingsmaatstaven niet bij alle studenten op gelijke wijze worden gehanteerd. De Raad heeft reeds in eerdere rechtspraak aangegeven dat beoordelaars van de stages op de stageplek zelf niet altijd vertrouwd zijn met een correcte inschatting van de maatstaven en bovendien ook geen zicht hebben op het globale niveau binnen de opleiding. Hierdoor dreigt de toekenning van punten niet altijd overeen te stemmen met het reële niveau van de bereikte competenties. De Raad merkt ten overvloede ook op dat stagementoren (lokale beoordelaars) ofwel een nauwe band, ofwel een moeilijke band met een stagiair kunnen ontwikkelen. Ook dit kan ertoe leiden dat de beoordeling, hoewel in de regel wel, niet altijd een juist beeld geeft van de prestaties. Dit is de reden waarom personeelsleden van de onderwijsinstellingen eigen observaties moeten uitvoeren met eigen verslagen om zo de objectiviteit en gelijkheid tussen alle studenten van de opleiding te bewaken. Uit niets blijkt dat dit hier het geval geweest is. Immers, verwerende partij verklaart dat de beoordeling door de lokale begeleiders wordt gemaakt op basis van richtlijnen. Dit neemt echter niet weg dat de controle op die beoordeling moet uitgaan van de onderwijsinstelling, wat *in casu* – althans voor zover de in het kader van de procedure voorgelegde stukken en verklaringen ter zitting betreft – ontbreekt. In deze omstandigheden is de Raad van oordeel dat de stage niet als een parameter in het onderzoek van de bekwaamheid kan gebruikt worden daar niet uit de elementen van het dossier en in het licht van de bijzondere omstandigheden van de aan de Raad voorgelegde betwisting blijkt dat verwerende partij, de gelijkheid van de beoordeling van alle studenten structureel kan waarborgen, terwijl zij precies heeft gekozen voor een selectie met een vergelijkend karakter,

De tweede grief uit het eerste onderdeel is gegrond.

Wat het tweede onderdeel betreft, stelt de Raad vast dat verzoekende partij niet aantoont dat de andere studenten niet op dezelfde wijze werden behandeld, te meer daar zij inzage heeft gehad in de andere presentaties. Uit de e-mail van prof. blijkt ook dat verwerende partij aandacht heeft gehad voor de gelijkheid door alle studenten erop te wijzen dat zij 'nieuw' werk dienden te presenteren. In deze omstandigheden is de Raad van oordeel dat er onvoldoende aanwijzingen van een ongelijke behandeling zijn.

Het tweede middelonderdeel is ongegrond.

Wat het derde onderdeel betreft, verwijst de Raad naar zijn eerdere rechtspraak waarbij wordt aangegeven dat bij de beoordeling met volwaardige cijfers moet gewerkt worden en dat pas de totaalscore mag afgerond worden. De Raad stelt vast dat er soms met afgeronde cijfers wordt gewerkt voor de deelscores per parameter, wat doorwerkt in de eindscore van het onderzoek. De Raad stelt immers vast dat verwerende partij ervoor gekozen heeft om het onderzoek van de bekwaamheid uit te zetten in scores op 100 (%) voor alle parameters. De Raad merkt op dat dit niet voor alle parameters correct werd toegepast, ook niet na aanpassingen door verwerende partij. Voor stage coassistentenchap komen slechts drie rotatierondes in aanmerking zodat de beoordelingscijfers van 16/20 (eigenlijk 15,3), 15/20 en 15/20 (eigenlijk telkens 15,3) moeten omgezet worden naar een cijfer op 100, wat minstens neerkomt op 76,5% en in het beste geval op 76,67%.

Het derde middelonderdeel is gegrond.

Wat het vierde middelonderdeel betreft, is de Raad onder verwijzing naar zijn vaste rechtspraak van oordeel dat een gebrekige begeleiding, behoudens uitzonderlijke omstandigheden (dit zijn omstandigheden die van aard zijn om de betrouwbaarheid van de beoordeling in het gedrang te brengen), er niet toe kan leiden dat een score in meer gunstige zin gewijzigd moet worden. De Raad stelt op basis van het dossier vast dat er feedbackgesprekken zijn geweest waarbij de verzoekende partij zelf (met goedkeuring van een staflid) haar sterktes en aandachtspunten in grote mate genoteerd heeft, zodat de verzoekende partij *prima facie* wist waaraan zij diende te werken. De Raad kan bij een gebrek aan motivering voor de (deel)scores evenwel niet vaststellen welke tekorten determinerend waren voor de beoordeling. De Raad kan in die omstandigheden niet nagaan of de verzoekende partij afdoende gewezen werd op eventuele tekorten, zodat zij de kans had deze voorafgaande aan de beoordeling van de door haar bereikte competenties, te remediëren. De Raad herinnert aan zijn eerdere rechtspraak dat begeleiding niet zover kan gaan dat het niet meer duidelijk is in welke mate een student zelf de relevante competenties op een bepaald niveau verworven heeft. Bij de begeleiding moet dus in principe niet aangegeven worden wat een student precies moet doen om als het ware 20/20 te scoren. De Raad is van oordeel dat deze vaste rechtspraak voor het studiegebied waarin de betwisting zich situeert verfijnd moet worden. In een competitief opleidingsmodel is het niet enkel belangrijk om een credit te behalen. Het is cruciaal dat er een zo hoog mogelijk score wordt behaald met het oog op de toelating tot de vervolgopleiding. In deze uitzonderlijke omstandigheden van de hem voorgelegde betwisting is de Raad dan ook van oordeel dat een zwaardere begeleidingsplicht, die sterk samenhangt met een uitgebreide documenteringsplicht, op de onderwijsinstelling rust. In het licht van de aldus verzuilde zorgvuldigheidsplicht is het voorliggende verslag van tussentijdse begeleiding in het concrete aan de beoordeling van de Raad voorgelegde dossier niet afdoende. De Raad kan nog wel aannemen dat er mogelijk mondelijke begeleiding is geweest, maar de Raad kan daar geen rekening mee houden nu zich in het dossier geen elementen bevinden die daaromtrent enig licht op de zaak werpen.

Het vierde middelonderdeel is gegrond.

Wat het vijfde onderdeel betreft, stelt de Raad vast dat er pas zes maanden na de presentatie van het wetenschappelijk werk een motivering wordt gegeven voor de toegekende scores. Zoals de Raad reeds geoordeeld heeft bij het eerste middel, is een motivering zes maanden na de te beoordelen voordracht niet betrouwbaar. De Raad is dan ook van oordeel dat de gegeven motivering door de respectieve beoordelaars niet kan overtuigen. Hoewel de ECTS-fiche voor 'masterpaper' (wat samenhangt met het wetenschappelijk werk uit het bekwaamheidsonderzoek) en leidraden, in welke versie dan ook, aangeven dat voor het seminariewerk de vorm en inhoud door minstens 2 beoordelaars (minstens 1 ZAP-lid) beoordeeld moeten worden, wat *in casu* het geval is, blijkt dat de presentatie *in casu* ook meegenomen wordt in de beoordeling, wat blijkt uit de beoordeling van de promotor voor het opleidingsonderdeel. De Raad stelt vast dat dit voor het opleidingsonderdeel correct verlopen is. Wat de voordracht van het wetenschappelijk werk in het kader van het bekwaamheidsonderzoek betreft, is de Raad van oordeel dat, gelet op de timing, de voordracht slechts een 'work in progress' betreft, maar dat uit de leidraden niet af te leiden valt welke beoordelingscriteria gehanteerd worden. De Raad is van oordeel dat in alle redelijkheid dezelfde algemene beoordelingscriteria (vorm, inhoud en presentatie/discussie) die vermeld worden in het formulier voor het opleidingsonderdeel 'masterpaper' *mutatis mutandis* gebruikt kunnen worden, althans in zoverre de maatstaf gericht is op het feit dat het slechts 'work in progress' betreft. In ieder geval kan de Raad niet aannemen dat de onbetrouwbare (zie hiervoor) motivering kan gebeuren aan de hand van criteria die veeleer gericht zijn op de presentatie van een casus, wat uit de bewoordingen voortvloeit. De Raad stelt vast dat er achteraf *ad hoc* formulieren worden gemaakt om een motivering te documenteren. Dit impliceert volgens de Raad dat vooraf niet duidelijk was op grond van welke criteria de voordracht beoordeeld zou worden.

Het vijfde middelonderdeel is gegrond.

De Raad is van oordeel dat bij een manifest gebrek aan (betrouwbare) motivering van de (deel)scores voor prestaties van deze aard, dit enkel geremedieerd kan worden door het organiseren van een evaluatie. De Raad is, gelet op de omstandigheden van het dossier van oordeel dat deze evaluatie *in casu* niet op kennelijk onredelijke wijze de belangen van verzoekende partij mag schaden (bv. geen garantie op het behoud van haar cijfer), te meer daar de verantwoordelijkheid voor de gebrekkige motivering en documentering uitsluitend toe te schrijven is aan de beoordelaars en de opleiding.

Verzoekende partij heeft steeds in haar betoog aangegeven dat haar voordracht betrekking had op een 'afgewerkte' versie van de later door haar ingediende 'masterpaper'. Met betrekking tot dit in alle procedures gehandhaafde argument is verzoekende partij nooit tegengesproken door de verwerende partij. De Raad is daarom van oordeel dat het oordeel van de twee beoordelaars van de 'masterpaper' nauw aansluit bij de beoordeling van de parameter die voor het bekwaamheidsonderzoek relevant werd geacht. De Raad stelt tevens vast dat er thans geen betwisting over de beoordeling van het opleidingsonderdeel is. Bijgevolg zijn deze scores (16/20 en 15/20) aanvaardbaar als alternatieve beoordeling. De beoordeling is in functie van door de Raad redelijk geachte criteria – die vorm en inhoud betreffen – op basis van schriftelijke stukken tot stand is gekomen. De Raad stelt vast dat deze niet-betwiste scores kunnen omgezet worden naar een score van 77,5% in het kader van het bekwaamheidsonderzoek.

Wat het zesde onderdeel betreft, stelt de Raad vast dat ook hier meer dan zes maanden na het interview bevindingen tot uitdrukking worden gebracht en scores gemotiveerd worden. *In casu* is de Raad van oordeel dat deze motivering in deze omstandigheden onbetrouwbaar is. De Raad is in dit oordeel gesterkt daar uit de zeer laat aangedragen summiere motieven van sommige beoordelaars blijkt dat zij verwijzen naar gebreken die *prima facie* niet via een normaal interview te detecteren zijn (bv. een moeilijke coöperatie). De Raad ziet ook meerdere belangrijke en onmiskenbare tegenstrijdigheden (dominant/arrogant vs. bedeesd) of afwijkingen in de beoordeling. De Raad ziet *in concreto* niet in hoe deze in redelijkheid kunnen afgeleid worden uit eenzelfde interview en setting. Ook stelt de Raad vast dat er eerder subjectieve beoordelingselementen een rol blijken te spelen. Dit leidt tot willekeur daar pertinente objectieve maatstaven, gericht op relevante aspecten in een onderzoek van de bekwaamheid voor een vervolgopleiding, ontbreken. De Raad stelt zich dan ook vragen bij de relevantie van het interview in zoverre het niet gericht is op het onderzoeken van de bekwaamheid van verzoekende partij voor de ManaMa. Zoals uit het onderzoek bij de ontvankelijkheid gebleken is, betreft het geen sollicitatieprocedure, maar een onderzoek van de bekwaamheid (evenwel geen examen) dat niet afdoende in feite gemotiveerd is.

Gelet op de noodzaak van objectivering en de keuze voor een vergelijkend onderzoek in het licht van het gelijkheidsbeginsel, is de Raad van oordeel dat een interview – althans in de omstandigheden die het blijkens het dossier kenmerken –, *a fortiori* in het licht van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs, geen nuttig instrument kan zijn om de bekwaamheid van de verzoekende partij te beoordelen. Het dient voor verzoekende partij zodoende buiten toepassing gelaten te worden. De Raad merkt op dat de overige parameters – voor zover ze door de Raad niet bekritiseerd of verworpen werden – voldoende zijn om de bekwaamheid van verzoekende partij te beoordelen.

Het zesde middelonderdeel is gegrond.

De Raad verwijst voor zijn beoordeling van het zevende onderdeel naar zijn beoordeling voor het opleidingsonderdeel in zijn geheel om te besluiten dat er in het kader van het bekwaamheidsonderzoek ook geen afdoende betrouwbare motivering vorhanden is. Voor stage coassistentenschap komen slechts drie rotatierondes in aanmerking zodat de beoordelingscijfers van 16/20 (eigenlijk 15,3), 15/20 en 15/20 (eigenlijk telkens 15,3) moeten omgezet worden naar een cijfer op 100, wat minstens neerkomt op 76,5% en in het beste geval op 76,67%. De Raad merkt dan ook op dat de door verwerende partij in aanmerking genomen score niet correct is.

Het zevende middelonderdeel is gegrond.

De Raad verwijst ook hier voor wat de remediëring betreft naar zijn beoordeling over het gehele opleidingsonderdeel.

Wat het achtste onderdeel betreft, is de Raad van oordeel, gelet op de gegrond bevonden bovenstaande onderdelen dat de globale uitkomst van het beoordelingsonderzoek ook niet gemotiveerd is.

Het achtste middelonderdeel is gegrond.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.3. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op de schending van het legaliteitsbeginsel, in samenhang met het redelijkheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel.

5.3.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt dat haar onterecht geen ‘aanvaardingsattest’ werd afgeleverd. Zij werpt op dat zij het basisdiploma arts heeft en bekwaam werd bevonden. Zij stelt dat verwerende partij, samen met de andere universiteiten, het maximum van het contingent niet volledig invult op basis van een arbitraire, niet-controleerbare werkwijze, die ook volledig losstaat van de objectieve medische planning. Zij stelt dat de beperking bij verwerende partij is ingegeven door eigen budgettaire en werkingsredenen, hoewel verwerende partij zich een monopolie heeft toegeëigend om attesteren te verlenen in het kader van een onderwijsopdracht. Zij stelt dat er geen grond bestaat om de contingentering naar eigen inzichten verder in te vullen. Zij stelt dat verwerende partij bij de erkenning van de opleiding het engagement is aangegaan om in toereikende middelen en faciliteiten te voorzien. Zij stelt dat uit de invulling van de ManaMa duidelijk blijkt dat de opleidingsonderdelen in sterke mate samenhangen met de stage. Zij wijst op de intense en onlosmakelijke band tussen de stageperiodes bij diverse erkende stagemeesters en de opleiding binnen de ManaMa en de geïntegreerde stages. Zij stelt dat een stage-invulling slechts mogelijk is via een stageplan ingediend en goedgekeurd door de Erkenningscommissie, wat een afgeleverd ‘aanvaardingsattest’ vereist. Zij stelt dat zonder aflevering van het attest de verwerende partij de inhoudelijke invulling van de ManaMa frustreert waardoor zij dus niet dezelfde kansen krijgt als de andere studenten, die dezelfde opleiding volgen. Zij werpt ook op dat de verwerende partij de haar rechtmatig toekomende positie in de ranking weigert, waardoor onterecht het attest geweigerd wordt. Zij stelt vervolgens dat er te weinig stageplaatsen zijn. Zij stelt dat het aantal plaatsen onterecht wordt gekoppeld aan het algemeen contingent. Zij werpt op dat er geen wettelijk contingent per specialisme of per universiteit bestaat. Zij stelt dat de verwerende partij daarmee buiten haar onderwijsbevoegdheid treedt en op het terrein van sociale zaken komt, waartoe zij geen enkele bevoegdheid heeft.

Zij stelt in ondergeschikte orde dat indien er toch *pro rata* een verdeling tussen de Vlaamse universiteiten afgesproken is, deze afspraken de *pro rata* verdeling miskennen waardoor verwerende partij te weinig plaatsen in het contingent toebedeeld gekregen heeft, waardoor zij wel op een effectieve plaats aanspraak had kunnen maken. Zij stelt dat het gebrek aan een degelijk wettelijk kader zorgt voor een ongelijke behandeling tussen studenten aan de vier universiteiten van de Vlaamse gemeenschap daar de beoordelingscriteria en procedures bij het bekwaamheidsonderzoek niet overal dezelfde zijn. Zij stelt dat er als dusdanig geen voorrang gegeven zou mogen worden aan de studenten met een vooropleiding aan de eigen onderwijsinstelling.

Zij stelt dat de verwerende partij een ongerechtvaardigde discriminatie veroorzaakt door het weigeren van een ‘aanvaardingsattest’ aan haar als bekwaam bevonden student, terwijl aan andere bekwaam geachte studenten wel een attest werd afgeleverd. Zij wijst ook op de ongelijke situatie waarbij een Nederlander of Belg met een Nederlands diploma wel toegang tot de opleiding kan bekomen buiten contingent, terwijl de Belg met een Vlaams diploma ingepast moet worden binnen het contingent. Zij stelt dat ook binnen België studenten ongelijk worden behandeld doordat in de Franse gemeenschap de ‘aanvaardingsattesten’ maximaal werden uitgereikt en bovendien het systeem van lissage werd toegepast. Zij stelt

dat de verwerende partij niet motiveert waarom zij het systeem van lissage niet toepast voor verzoekende partij terwijl dit in het verleden voor andere studenten wel werd toegepast.

Verwerende partij stelt dat de toelatingsvoorwaarden tot de ManaMa bepalen dat enkel studenten met een diploma van Master in de geneeskunde die daarenboven beschikken over een 'aanvaardingsattest' van de [REDACTED], zoals bedoeld in artikel 21, lid 2, 4° van het KB van 21 april 1983 en artikel 1, 1° van het KB van 12 juni 2008, worden toegelaten. Zij stelt dat de toelating tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde niet impliceert dat een stagemeester en een stageplaats toegewezen worden. Zij stelt dat normaliter de toelating tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde juist vooronderstelt dat de ASO de beroepsopleiding kan aanvatten en derhalve beschikt over een stagemeester en stageplaats. Zij stelt dat de beslissing om verzoekende partij ondanks het gebrek aan een 'aanvaardingsattest' en een toegewezen stagemeester en stageplaats, toch toe te laten tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde, werd genomen in uitvoering van het besluit 2014/113 van de Raad. Zij stelt dat de voorlopige inschrijving enkel bedoeld is om in afwachting van een uitspraak door de Raad van State de rechten van de verzoekende partij voor de academische aspecten van een opleiding in de specialistische geneeskunde, en met name in de orthopedie te vrijwaren. Zij stelt echter dat zolang verzoekende partij niet beschikt over een 'aanvaardingsattest', uitgereikt door de decaan van een faculteit geneeskunde, de beroepsopleiding gericht op het verwerven van de beroepstitel van geneesheer-specialist in de orthopedische heelkunde, niet kan worden aangevat. Zij stelt vast dat verzoekende partij in haar verzoekschrift een aantal overwegingen aan de invulling van de ManaMa in de specialistische geneeskunde, de stagemogelijkheden en het 'aanvaardingsattest' besteedt, maar werpt op dat deze overwegingen niet relevant zijn voor de inhoudelijke beoordeling van de grieven ten aanzien van de bestreden beslissing.

Zij stelt dat zij op basis van artikel 24,§1-3 Grondwet de mogelijkheid heeft om toch studenten die bekwaam geacht worden te weigeren. Zij stelt dat zij, aangezien de betrokken opleiding zelfbedruipend is en niet door overheidsmiddelen gefinancierd wordt, studenten de toegang kan weigeren. Zij stelt dat zij deze discretionaire bevoegdheid ook redelijk verantwoord uitoefent. Zij verwijst naar de maatschappelijke vraag naar arts-specialisten en haar beperkte opleidingscapaciteit en de daarmee samenhangend motieven van budgettaire-financiële aard. Zij stelt ten slotte dat artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs haar toelaat om de toegang van verzoekende partij te weigeren.

5.3.2. Beoordeling door de Raad

Wat de wettelijkheid van de beslissing betreft, stelt de Raad onder verwijzing naar zijn overwegingen over de ontvankelijkheid naar het voorwerp (4.1) vast dat de verwerende partij ervoor gekozen heeft om de beroepsopleiding te integreren in een academische opleiding, zodat de regels van toepassing op het vehikel, met name de regels inzake de toegang tot hoger onderwijs dit geschil dienen te beheersen.

De Raad stelt vast dat de ManaMa in de specialistische geneeskunde bij de verwerende partij volgende toelatingsvoorwaarden vooropstelt in de programmagids:

- "De toelatingsvoorwaarden om in te stromen in de opleiding zijn tweeledig:
- beschikken over een **diploma basisarts**;
- beschikken over een **aanvaardingsattest van de [REDACTED]** zoals bepaald door het KB van 1999.

Voor de instroom in het specialisme Stomatologie wordt naast een diploma basisarts ook een masterdiploma tandheelkunde vereist als toelatingsvoorwaarde.

*De studenten worden **geselecteerd door de faculteit op grond van de selectiecriteria** die door de V.L.I.R.-werkgroep werden voorgesteld en die door de respectievelijke faculteiten werden goedgekeurd. De **instroom** wordt bepaald door de **contingentering medisch aanbod** (KB 2002, aangepast in juni 2008). Voor [REDACTED] wordt het aantal ASO-mandaten bepaald **pro rata van het aantal afstuderende***

studenten (basis)arts aan de Vlaamse universiteiten. Een voorbereidingsprogramma is niet van toepassing." (eigen accentuering).

De Raad stelt vast dat naast een algemene toelatingsvoorwaarde (diploma basisarts) ook een bijzondere toelatingsvoorwaarde wordt gehanteerd, met name het voorleggen van een 'aanvaardingsattest' van de De Raad stelt vast dat het voormelde attest verworven kan worden op basis van een bekwaamheidsonderzoek voor de betrokken ManaMa-opleiding in het vierde masterjaar van de voorafgaande basisopleiding. Uit de stukken blijkt dat studenten voor de ManaMa-opleiding in de specialistische opleiding, *in casu* orthopedische heelkunde als geschikt (al dan niet in een nuttige orde), dan wel als ongeschikt beoordeeld kunnen worden. De Raad stelt *in casu* vast dat binnen de werkwijze van verwerende partij de facultaire selectiecommissie de finale beslissingsbevoegdheid heeft inzake het onderzoek van de bekwaamheid voor de toegang de specialistische ManaMa's en de decaan van de faculteit geneeskunde van de verwerende partij op basis van het onderzoek al dan niet een 'aanvaardingsattest' aflevert. De Raad stelt vast dat niet alle bekwaam bevonden studenten toegang krijgen tot de ManaMa. De Raad stelt vast dat de verwerende partij de federale regelgeving aangrijpt om de toegang tot de ManaMa-opleiding in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde te beperken doordat zij klaarblijkelijk quota (in de praktijk een beroepsmarktfixus en/of opleidingscapaciteitsfixus) instelt voor de toegang van geschikt geachte studenten tot hoger onderwijs. Het beroep op de federale regelgeving of de vrijheid van onderwijs door verwerende partij faalt.

De Raad is van oordeel dat verwerende partij om de volgende redenen geen contingent kan tegenwerpen aan verzoekende partij.

De Raad merkt op dat de federale contingenteringsregeling het evenredigheidsbeginsel schendt. Immers, in zoverre de federale quota als een instroombeperking in het hoger onderwijs geïnterpreteerd of als zodanig door onderwijsinstellingen aangewend kunnen worden, gaat het om een uitoefening van een federale bevoegdheid die de uitoefening van de onderwijsbevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap ondergraft, onmogelijk maakt ofwel ernstig bemoeilijkt. De Vlaamse Gemeenschap heeft ervoor gekozen om de contingentering te implementeren via een toelatingsexamen voor het aanvatten van een opleiding in het studiegebied geneeskunde waarbij uitdrukkelijk elke vergelijkende selectie in functie van quota werd verworpen en waarbij verdere mechanismen tot bijsturing van het aantal studenten die reeds in opleidingen van het studiegebied zitten, onnodig werden geacht. De Raad merkt immers op dat de bevoegdheidsverdeling belet dat het regelen van de beroepsopleiding tot gevolg heeft dat aan de toegang tot of aan de inhoud van het hoger onderwijs wordt geraakt.

De Raad stelt vervolgens vast dat *prima facie* zonder enige rechtsgrond het globale "Vlaamse" contingent voor 2014 (615 attesten, waarvan verwerende partij niet aantoon dat ze volledig ingevuld zijn) nog *pro rata* verdeeld wordt onder vier Vlaamse universiteiten (waarvan verwerende partij ook niet aantoon dat haar aandeel volledig is ingevuld), waarna nog binnen de universiteit een verdeling per specialisme volgt, waarmee de verwerende partij dus rechtstreeks tussenkomt in de federale bevoegdheid inzake medische planning (wat een beperking van het recht op arbeid inhoudt) doordat zij voor de verschillende specialismes (waarvoor geen minimum of maximum bestaat) zelf een instroomcontingent instelt. De Raad merkt op dat er geen overheidscontingent voor de planning van een medisch aanbod voor alle specialismes afzonderlijk bestaat. Uit de jaarverslagen van de Planningscommissie Medisch Aanbod blijkt *a fortiori* dat er geen wettelijk en redelijk verantwoord overheidscontingent per specialisme (*a fortiori* per onderwijsinstelling), noch een wettelijke delegatie aan de onderwijsinstellingen of hun instanties (al dan niet via overleg in de VLIR) om dit per specialisme, *in casu* voor orthopedische heelkunde, vast te stellen of toe te passen, bestaat. (www.health.fgov.be/eportal/Healthcare/Consultativebodies/Planningcommission/Rapports_Annuels/index.htm#.VCcaHn8dSZ4, laatst geconsulteerd op 9 februari 2015)

De Raad is van oordeel dat de beleidskeuzes met impact op de toegang tot het hoger onderwijs (i.e. ManaMa-opleidingen) en het beroep door de respectieve bevoegde wetgever gemaakt werden en dat de bevoegdheden of rol van verwerende partij binnen strikte grenzen van die regeling gesitueerd moeten worden. Verdere ingrepen kunnen niet door de leden van

de onderwijsinstellingen zonder enige wettelijke delegatie, en *a fortiori* niet zonder transparante, voorspelbare en redelijk verantwoorde criteria voor de jaarlijkse verdeling van contingentering per specialisme op basis van bijvoorbeeld een door de overheid beheerd specialismekadaster (i.e. gegevensdatabank over de in- en uitstroom uit het beroep en de huidige en toekomstige maatschappelijke behoeften), in het leven geroepen worden. Er anders over oordelen zou ertoe leiden dat de regelgever aan de verwerende partij op ontoelaatbare wijze bevoegdheden, die willekeurig ingevuld zouden kunnen worden, zou delegeren. De verwerende partij toont *a fortiori* niet aan dat de door haar gehanteerde contingenten, *in casu* voor orthopedische heelkunde, beantwoorden aan de maatschappelijke noden daar er geen federaal kadaster bestaat zodat verwerende partij niet aantoont dat er een noodzaak tot beperking in die opleiding bestaat.

De Raad merkt vervolgens op dat de vrijheid van onderwijs, volgend uit artikel 24,§1 Grondwet niet onbegrensd is. Zij belet niet dat de decreetgever, met het oog op het algemeen belang actief bepaalde regels kan opleggen ofwel passief bepaalde regelingen of handelwijzen uitsluiten, die allen aan de vrijheid van onderwijs raken. In die zin kan een onderwijsinstelling het recht – in zoverre zij dat *in casu* al zou hebben – ontnomen worden om de inschrijving van studenten te weigeren indien de decreetgever de toegang tot opleidingen op algemene wijze geregeld heeft. *In casu* wordt geen kennelijke afbreuk gedaan aan de onderwijsvrijheid indien de decreetgever voor de masteropleidingen, die erkend zijn – zelfs los van de vraag of opleidingen al dan niet gefinancierd of gesubsidieerd worden met middelen van de overheid¹¹ – de toegang (i.e. inrichting van het onderwijsniveau) tot opleidingen regelt, te meer daar een overkoepelende overheidsregeling de gelijkheid tussen studenten inzake onderwijskansen en nadien de beroepskansen, verzekert. Uit artikel 24,§5 volgt dat het niet in strijd is met het delegatieverbod dat de decreetgever onderwijsinstellingen machtigt om zelf inschrijvingen te weigeren, evenwel enkel in zoverre de gemachtigde onderwijsinstellingen van die mogelijkheid slechts gebruik kunnen maken binnen de door de decreetgever vastgestelde criteria (Arbitragehof nr. 80/96, 18 december 1996, B.4.). De Raad merkt op dat de decreetgever de instellingen gemachtigd heeft om een bekwaamheidsonderzoek te hanteren om studenten al dan niet tot de ManaMa toe te laten, maar dat zij daarbij niet gemachtigd werden om dit nog te koppelen aan een ranking en bijhorende opleidingsquota.

Na grondige afweging van het recht van de student op hoger onderwijs (in samenhang met artikel 23 Grondwet inzake het recht op zelfgekozen arbeid, wat uiteraard nauw aansluit bij de toegang tot een academische opleiding of beroepsopleiding) tegenover de actieve onderwijsvrijheid van de onderwijsinstelling (artikel 24,§1 Grondwet) is de Raad van oordeel dat het recht van de student op toegang tot hoger onderwijs en voortgang daarin zwaarder doorweegt. Bijgevolg kan de toegang tot deze door de overheid erkende vervolgopleiding, *in casu* ManaMa in de specialistische geneeskunde enkel beperkt worden indien daarmee een legitieme doelstelling nastreefd wordt en de wijze waarop de toegang beperkt wordt niet onevenredig en niet-discriminerend is. De Raad stelt vast dat de Codex Hoger Onderwijs (als codificatie van de regeling uit het Structuurdecreet, zoals gewijzigd bij het Flexibiliseringssdecreet) in toepassing van artikel 24,§5 Grondwet de toegang tot de ManaMa-opleidingen geregeld heeft en daarin de aard van de toelatingsvooraarden omvattend geregeld heeft, wat elke autonomie in hoofde van de onderwijsinstelling wegneemt, behoudens wat de beoordeling van de bekwaamheid van de student zelf betreft.

De Raad stelt vast dat de decreetgever in het kader van de onderwijsbevoegdheid in artikel II.190, §1-2 Codex Hoger Onderwijs de onderwijsinstellingen die onder de Vlaamse Gemeenschap vallen, toelaat om de rechtstreekse toegang tot een master-na-masteropleiding, *in casu* ManaMa in de specialistische geneeskunde, afhankelijk te stellen van het bezit van een masterdiploma met specifieke opleidingskenmerken, *in casu* het basisdiploma van master in de geneeskunde (eventueel gespecificeerd naar de prespecialisatie). De Raad merkt aldus op dat de mogelijkheid om rekening te houden met opleidingskenmerken slaat op de gevuldte masteropleiding (vooropleiding) en niet op de te volgen ManaMa. De Raad merkt op dat de geest en de bewoordingen van de Codex Hoger Onderwijs laten blijken dat alle vormen van beperkingen, behoudens het diplomavereiste en

¹¹ Zie voetnoot 8 waaruit blijkt dat er wel degelijk overheidsfinanciering is.

het door de decreetgever toegelaten bekwaamheidsonderzoek, niet opgelegd en tegengeworpen kunnen worden en dat ze bijgevolg niet-tegenstelbaar zijn. Een ander en tegenovergesteld uitgangspunt miskent de Codex Hoger Onderwijs. De wil van de gemeenschapsdecreetgever, in het bijzonder met betrekking tot het studiegebied geneeskunde, blijkt uit meerdere bronnen (zie supra).

Gelet op de noodzaak van een restrictieve interpretatie, kan de voorwaarde "beschikken over een aanvaardingsattest van de zoals bepaald door het KB van 1999" niet anders begrepen worden dan een gunstige beoordeling (aflevering van attest) in het kader van het onderzoek van de bekwaamheid van de verzoekende partij voor het aanvatten van de ManaMa in de zin van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs, *in casu* resulterend in een attest dat de verzoekende partij "aanvaardt" in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, afstudeerrichting orthopedische heelkunde.

De Raad wijst erop dat de verzoekende partij geschikt en dus bekwaam werd bevonden. Bijgevolg ziet de Raad niet in waarom haar de toegang (weigering 'aanvaardingsattest' in de zin van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs) geweigerd kan worden, temeer daar geen specialismecontingent of instellingsfixus (opleidingscapaciteit of financiële redenen) kan tegengeworpen worden (zie supra). De Raad is van oordeel dat de verzoekende partij zich in dezelfde rechtstoestand bevindt als medestudenten die ook bekwaam werden bevonden zodat het aan haar weigeren van een 'aanvaardingsattest' in de zin van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs een schending is van het gelijkheidsbeginsel, daar verwerende partij geen aanvaardbare rechtvaardiging geeft voor de discriminatie. Met verzoekende partij kan dan ook gesteld worden dat verzoekende partij niet anders mag behandeld worden bij de invulling van de ManaMa-opleiding waarvoor zij een voorlopige inschrijving geniet. Het beschikken over een 'aanvaardingsattest' in de zin van de beroepsopleiding kan niet als voorwaarde gesteld worden voor de toegang tot het hoger onderwijs en *a fortiori* dus niet voor deelname aan onderwijsactiviteiten in het kader van academische opleidingen. De Raad herinnert eraan dat de stagecomponenten in de academische opleidingsonderdelen van academische aard zijn zodat verzoekende partij daar toegang moet toe hebben en dat er afdoende stageplaatsen moeten worden voorzien om de academische opleiding te verzekeren. Argumenten in verband met de beroepsopleiding zijn niet relevant.

Gelet op het feit dat de Raad van oordeel is dat de federale contingenteringsregeling niet aan verzoekende partij tegengeworpen kan worden, is het niet noodzakelijk na te gaan of er sprake is van ongelijke praktijken tussen de Vlaamse universiteiten en *a fortiori* tussen de gemeenschappen. Bovendien is er dan ook geen noodzaak om de wettelijkheid van de vrijstelling van contingentering voor studenten met een EU-studiebewijs in geneeskunde (niet-Belgisch) te onderzoeken.

Het middel is in de aangegeven mate onderzocht en gegrond.

Ten aanzien van de beslissingen onder voorwerp D

5.4. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het legaliteitsbeginsel, in samenhang met het gelijkheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

5.4.1. Argumenten van de partijen

In een eerste onderdeel stelt verzoekende partij dat de bestreden beslissing rechtens niet afdoende gemotiveerd is. Zij stelt immers dat de verwerende partij een onwettige toelatingsvooraarde voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde implementeert door het vereisen van een 'aanvaardingsattest' in de zin van de federale contingenteringsregelgeving. Zij stelt dat alleen een bekwaamheidsonderzoek toegelaten is en dat indien men bekwaam bevonden is het 'aanvaardingsattest' moet afgeleverd worden. Zij stelt dat de verwerende partij een onwettige selectie doorvoert om te bepalen aan wie van de bekwaam geachte studenten een 'aanvaardingsattest' wordt afgeleverd, dat verwerende partij vervolgens aangrijpt en hanteert als voorwaarde om toegang te krijgen tot haar ManaMa-opleiding en daarin vervatte stage en stagemeesters. Zij verwijst eveneens naar artikel 13.2,

c IVESCR om te stellen dat enkel bekwaamheid een rol mag spelen bij de toegang tot hoger onderwijs.

Zij merkt op dat verwerende partij zich verkeerdelijk beroept op de federale regelgeving inzake erkenning om haar selectiemethode, die *in casu* leidt tot de weigering van het 'aanvaardingsattest' en vervolgens het ontzeggen van de volwaardige toegang tot alle opleidingsonderdelen van de ManaMa in hoofde van verzoekende partij, te funderen.

Zij stelt dat ter uitvoering van de contingenteringsfilosofie in de Vlaamse Gemeenschap een toelatingsexamen voor de opleiding geneeskunde werd ingevoerd (instroom). Zij stelt dat er op onderwijsvlak nergens een tweede filter bestaat na de basisopleiding (uitstroom) op basis van dezelfde contingenteringscijfers. Zij verwijst naar het Witboek inzake het toegangsexamen geneeskunde waaruit blijkt dat men van oordeel was dat de Vlaamse Gemeenschap de passende maatregelen zou nemen om de instroom in de opleidingen, die leiden tot de geciteerde beroepen, zodanig te beperken dat het aantal afgestudeerden het federaal opgelegde aantal niet overschrijdt. Zij stelt dat de Vlaamse decreetgever oordeelde dat een instroombeperking bij de basisopleiding op basis van bekwaamheid volstond. Zij stelt dat de Vlaamse Gemeenschap zich destijds verzet heeft tegen een koppeling van het toelatingsexamen aan maximumaantallen. Zij stelt dat niets zich er tegen verzet dat verzoekende partij in haar vierde masterjaar beoordeeld wordt op haar geschiktheid voor de vervolgopleiding (specialisatie), maar wel tegen een sluis achteraf op basis van federale contingentering. Zij stelt dat indien men bekwaam geacht wordt, een 'aanvaardingsattest' aangeleverd moet worden daar dit 'aanvaardingsattest' aangeeft dat men bekwaam is om de opleiding te volgen en in tweede instantie ook aangegrepen kan worden door de Erkenningscommissie. Zij stelt dat door het attest niet af te leveren haar de kans wordt ontnomen om zich een diploma eigen te maken waarmee zij zich – indien zij geen Belgische erkenning en RIZIV-nummer zou kunnen bekomen – op de Europese arbeidsmarkt of daarbuiten zou kunnen bewegen. Zij stelt dat zij – los van de al dan niet toekenning van een RIZIV-nummer – moet kunnen doorgroeien tot drager van de titel geneesheer-specialist in de orthopedische heelkunde.

In ondergeschikte orde stelt zij dat, indien toch een contingentering als uitstroomsluis gehanteerd zou kunnen worden waardoor geschikte studenten het 'aanvaardingsattest' wordt ontzegd en *in casu* desgevallend de toegang tot de ManaMa, dit niet redelijk gekaderd is daar er noch een wettelijk contingent per specialisme, noch per universiteit, noch verdeelsleutels vastgesteld werden. Zij stelt dat de onderlinge regelingen tussen de Vlaamse universiteiten niet transparant, niet objectief en discriminatoir zijn.

Zij stelt dat een tweede sluis voor erkenning en toegang tot een RIZIV-nummer federaal geregeld moet worden om alle bekwaam geachte studenten gelijk te behandelen. Zij stelt dat dit enkel kan door in de erkenningsfase een globaal vergelijkend examen per specialisme te organiseren en de RIZIV-nummers zo ter beschikking te stellen.

In een tweede onderdeel stelt verzoekende partij dat het systeem van verwerende partij het vrij verkeer belemmert. Zij stelt dat om het vrij verkeer te waarborgen bekwaam geachte studenten ten volle de toegang moeten hebben tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde, met inbegrip van de stagecomponent zodat zij hun volledige vorming kunnen afronden om ten volle gebruik te kunnen maken van het vrij verkeer. Zij werpt op dat de gelijkheid niet gewaarborgd is daar "buitenlanders" buiten de contingentering werden gehouden. Zij stelt dat de beperkende maatregelen in strijd zijn met artikel 56 VWEU. Zij stelt dat de beperking (erkenning en contingentering) niet gelijk is voor Belgen en andere EU-onderdanen. Zij werpt op dat de contingentering niet geschikt is om het doel te bereiken daar het contingent geen correcte, noch een nauwkeurige voorafspiegeling is van de noodzaak aan medisch aanbod nu een valabel kadaster ontbreekt.

In een derde onderdeel stelt verzoekende partij dat verwerende partij samen met de andere universiteiten het maximumaantal inzake contingentering voor 2014 niet hebben ingevuld en dat de invulling gebeurt op een arbitraire wijze die losstaat van de medische planning en enkel ingegeven wordt door eigen budgettaire en andere redenen, terwijl verwerende partij een monopolie inzake attesteren heeft bedongen. Zij stelt dat deze redenen niet door de

federale regelgever vooropgesteld zijn als parameters om de contingentering verder te bepalen en in te vullen.

In een vierde onderdeel stelt zij dat door de onlosmakelijke band tussen de stages bij de erkende stagemeesters en de ManaMa en door de volle integratie van die stages in de ManaMa een 'aanvaardingsattest' nodig is, wat overigens ook als toelatingsvoorwaarde wordt gesteld. Zij stelt dat de stage-invulling van de ManaMa enkel mogelijk is via een ingediend en goedgekeurd stageplan. Zij stelt dat de verwerende partij zich een cruciale monopolierol heeft toegemeten door te bepalen wie een 'aanvaardingsattest' krijgt om dan het attest als voorwaarde voor de toegang tot de ManaMa te hanteren terwijl het attest ook de toegangspoort is om een dossier in te dienen bij de Erkenningscommissie waarbij het erkende stageplan dan weer aangegrepen wordt inzake de vereisten voor de stage en stagemeesters bij de opleidingsonderdelen van de ManaMa.

In een vijfde onderdeel stelt zij dat zij ongelijk behandeld wordt. Zij werpt vooreerst op dat zij niet zoals de medestudenten uit de ManaMa dezelfde kansen krijgt geboden. Zij stelt dat het afleveren van het attest een absolute voorwaarde is om evenals andere bekwame studenten de ManaMa te kunnen aanvatten. Zij stelt ten tweede dat zij niet gelijk behandeld wordt als studenten van andere universiteiten daar de selectiecriteria niet overal dezelfde zijn. Zij stelt dat indien men een 'aanvaardingsattest' koppelt aan federale contingenten, wat een verregaandere beperking is dan een bekwaamheidstest, een eenduidige objectieve toebedeling voor de gehele Vlaamse Gemeenschap zou tot stand moeten komen. Zij wijst ten slotte ook op de ongelijkheid met studenten in de Franse Gemeenschap, die onder dezelfde federale contingentering vallen, maar waarbij de maximumaantallen benut werden en zelfs de techniek van lissage werd gebruikt.

In een zesde onderdeel werpt verzoekende partij in wezen op dat de verwerende partij machtsmisbruik pleegt doordat de verwerende partij de perifere ziekenhuizen die door exclusieve overeenkomsten verbonden zijn, niet toelaat om verzoekende partij een stageplaats aan te bieden zodat zij alleen aanvaard kan worden door tussenkomst van de verwerende partij.

Verwerende partij stelt dat *in casu* de situatie van verzoekende partij niet vergelijkbaar is met die van de andere studenten die in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, ingeschreven zijn. Zij stelt dat de andere studenten bij de selectieprocedure als ASO (orthopedie of een ander specialisme) een nuttige ranking in het licht van de beschikbare opleidingsplaatsen in het licht van de federale regelgeving m.b.t. de contingentering van het medisch aanbod en de erkende stagemeesters en stageplaatsen bekwamen. Zij stelt dat deze studenten het vereiste 'aanvaardingsattest' van de decaan van de faculteit geneeskunde hebben ontvangen. Zij stelt dat dit attest voor de betrokken studenten ook als toegangsticket voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde fungert. Zij werpt op dat de toelatingsvoorwaarden voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde vastgelegd werden binnen de werkgroep van de VLIR d.d. 13 november 2007 en nadien goedgekeurd werden door het faculteitsbestuur d.d. 21 november 2007. Zij stelt dat in tegenstelling tot de andere ingeschreven studenten in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, verzoekende partij zich in een volledig andere situatie bevindt daar zij immers géén nuttige ranking bekwam. Zij stelt dat de verzoekende partij enkel een voorlopige inschrijving bekwam in uitvoering van het besluit van de Raad, maar wijst erop dat de inschrijving gebeurde onder uitdrukkelijk voorbehoud van het cassatieberoep bij de Raad van State. Zij stelt dat zolang de verzoekende partij niet beschikt over het vereiste 'aanvaardingsattest' en dit in contrast met de andere studenten die zijn ingeschreven in de ManaMa in de specialistische geneeskunde zij geen enkele vorm van stage organiseren, waardoor de beroepsopleiding gericht op het verwerven van de beroepstitel van 'geneesheer-specialist' geen aanvang kan vinden binnen haar faculteit geneeskunde. Zij stelt dat elke andere houding een miskenning zou inhouden van federale regelgeving.

Zij stelt dat zij wel gemachtigd is de toegang tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde te beperken, zelfs los van enige wettelijke/decretale bepaling wegens het gebrek aan financiering van deze opleidingen vanwege de overheid. Zij stelt dat artikel 24,§5 Grondwet, waarin het legaliteitsbeginsel vervat ligt enkel speelt t.a.v. (hoger) onderwijs dat

gefinancierd wordt door de overheid. Zij stelt echter dat de ManaMa een zelfbedruipende opleiding is. Zij stelt dat de Codex Hoger Onderwijs niet voorziet in een financiering voor ManaMa-opleidingen. Zij verwijst naar de Codexbepalingen en de parlementaire stukken bij het Financieringsdecreet. Zij stelt dat om die redenen hogere studiegelden gevraagd mogen worden. Zij stelt evenwel dat haar autonomie om de toegang te beperken niet absoluut is. Zij stelt echter dat de beperking van de toegang tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde legitiem is in het licht van de maatschappelijke vraag naar arts-specialisten en de beperkte opleidingscapaciteit binnen de onderwijsinstelling en – daarmee samenhangende financiële motieven.

Zij stelt vervolgens dat de gehanteerde beperking bij de toelating van kandidaat-specialisten tot de beroepsopleiding die leidt tot de titel van 'geneesheer-specialist' en daarom ook de toelating tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde rechtstreekse voortvloeit uit de (federale) reglementering inzake de planning van het medisch aanbod en de erkenning van kandidaat geneesheren-specialisten, stagemeesters en stagediensten. Zij verwijst naar artikel 170 Wet van 29 april 1996 *juncto* artikel 3 K.B. van 12 juni 2008, die voorzien in een beperking van het aantal kandidaat-specialisten dat jaarlijks toegang heeft tot de opleiding die leidt tot het verkrijgen van de bijzondere beroepstitel van 'geneesheer-specialist' en naar de artikelen 10 e.v. KB van 21 april 1983 *juncto* artikelen 7, 8, 10 en 29 MB van 23 april 2014 en Hoofdstuk V MB 18 juli 1979 die het aantal stageplaatsen voor kandidaat-specialisten per (coördinerend) stagemeester en per stagejaar beperken. Zij stelt dat elke stagemeester in een (individueel) erkenningsbesluit een maximum aantal kandidaat-specialisten per jaar toegekend krijgt waarvan hij/zij de vorming op zich kan nemen. Hieruit volgt onvermijdelijk dat het aantal beschikbare stageplaatsen beperkt is. Zij stelt bovendien dat de kandidaat-specialist niet meer dan tweederde van zijn stage kan lopen in een niet-universitair ziekenhuis, wat eveneens een beperking van het aantal stageplaatsen inhoudt. Zij stelt vervolgens dat de beperkte opleidingscapaciteit rechtstreeks voortvloeit uit de (federale) reglementering inzake de erkenning van kandidaat geneesheren-specialisten, stagemeesters en stagediensten.

Zij stelt dat een erkend stagemeester slechts de beroepsopleiding van een beperkt aantal kandidaat-specialisten op zich kan nemen. Zij stelt bovendien dat slechts een beperkt deel van de praktische beroepsopleiding of stage als ASO kan plaatsvinden in een niet-universitair ziekenhuis, wat inhoudt dat een kandidaat-specialist niet kan opteren voor een volledig (100%) perifere (niet-universitaire) opleiding. Zij stelt dat het volgen van de ManaMa in de specialistische geneeskunde, voor zover deze in theorie al gevuld zou kunnen worden door kandidaten die niet zijn toegelaten tot de beroepsopleiding die leidt tot de titel van 'geneesheer-specialist' (*quod non*), geen enkele meerwaarde heeft. Het gebeurlijk kunnen volgen en bekomen van de ManaMa in de specialistische geneeskunde levert niet alleen geen enkele aanspraak op de titel 'geneesheer-specialist', maar deze academische opleiding geniet ook niet van enige erkenning op grond waarvan een titel in het buitenland zou kunnen worden bekomen. Zij stelt ten slotte dat de genoemde federale bepalingen moeten gelezen worden in samenhang met artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs, dat de universiteiten machtigt de inschrijving voor een master-na-master opleiding afhankelijk te maken van een onderzoek naar de bekwaamheid van de student om de master-na-master opleiding te volgen en eveneens machtigt om rekening te houden met specifieke opleidingskenmerken. Zij stelt dat het gegeven dat de ManaMa in de specialistische geneeskunde een academische vertaling beoogt te zijn van de federaal vastgestelde theoretische beroepsopleidingsvoorwaarden en dat de titel van 'geneesheer-specialist' voorbehouden is aan diegenen die met eerbiediging van de aan de contingentering en erkenningscriteria gelieerde (federale) regelgeving werden toegelaten tot de opleiding, ontgegensprekelijk in aanmerking te nemen is als een "opleidingskenmerk" zodat er wel degelijk een – minstens impliciete – decretale machtiging is om de toegang tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde voor te behouden aan diegenen die conform de federale regelgeving worden toegelaten tot de beroepsopleiding.

Zij stelt dat alle Vlaamse universiteiten de toegang tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde van bij het begin hebben beperkt tot diegenen die tot de beroepsopleiding werden toegelaten (op basis van het aanvaardingsattest) en dat de Vlaamse decreetgever geen enkel initiatief heeft genomen om de Vlaamse universiteiten te verplichten om, specifiek wat betreft de ManaMa in de specialistische geneeskunde, ook in toegang te voorzien ten

aanzien van diegenen die door het volgen van die beroepsopleiding geen aanspraak zullen kunnen maken op de beroepstitel van ‘geneesheer-specialist’.

Zij stelt dat uit de federale reglementering inzake de contingentering en de (erkennung van) stageplaatsen en stagemeesters, voortvloeit dat de praktische component van de beroepsopleiding, namelijk de stage als ASO, enkel kan worden aangevat door die kandidaat-specialisten die het vereiste ‘aanvaardingsattest’ hebben gekregen. Zij stelt dat de omgekeerde redenering, nl. dat de toelating tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde (d.i. de (eerste twee jaren van de) theoretische component van de beroepsopleiding) het bewijs levert dat het vereiste aanvaardingsattest werd gekregen of moet worden gekregen, en dus de stage als ASO kan worden aangevat, elke basis in het K.B. van 12 juni 2008 en iedere andere wettelijke/reglementaire bepaling mist. Zij stelt dat de toelating tot de ManaMa dus geen toegangsticket voor de stage als ASO is daar de toegang tot die stage immers noodzakelijkerwijze het bezit van het vereiste ‘aanvaardingsattest’ inhoudt. Het feit dat verzoekende partij door een rechterlijk bevolen herstelmaatregel toegang heeft verkregen tot de ManaMa betekent geenszins dat zij ook de stage als ASO kan aanvatten omdat zij het vereiste ‘aanvaardingsattest’ niet heeft. Zij stelt dat de onderdelen aangaande de stage als ASO voorbehouden blijven aan die kandidaat-specialisten die voldoen aan de ter zake geldende wettelijke voorwaarden, waaronder het beschikken over het vereiste ‘aanvaardingsattest’. Zij merkt op dat het tegenovergestelde aanvaarden het geheel van de federale reglementering, zowel die m.b.t. de planning van het medisch aanbod, als die m.b.t. de stageplaatsen (maximaal twee derde van de stage kan verricht worden in een niet-universitair ziekenhuis) en stagemeesters (begeleiding van een beperkt aantal ASO’s wordt opgelegd via een individueel ministerieel besluit) zinloos zou maken.

5.4.2. Beoordeling door de Raad

Wat het eerste onderdeel betreft, stelt de Raad vast dat dit onderdeel in wezen samenvalt met het tweede middel tegen de beslissingen onder voorwerp B, C en D zodat het voor zover het raakt aan dezelfde grieven, om de daar vermelde redenen gegronde is. De Raad voegt daar nog aan toe dat verwerende partij inderdaad een onwettige beperking van de toegang tot de ManaMa in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde instelt door een ‘aanvaardingsattest’ in de zin van de federale regelgeving op te leggen. Immers, daarmee zou de federale regelgever door het regelen van de beroepsopleiding voor specialisten rechtstreeks de toegang tot academische opleidingen en de inhoud daarvan regelen, wat in strijd is met de bevoegdheidsverdelende regels (zie *supra*). Bovendien is deze beperking in strijd met een strikte interpretatie van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs en met de duidelijke wil van de decreetgever om geen enkele toegangssluis te installeren eens een student geslaagd is voor het toelatingsexamen in het studiegebied (cfr. de analyse onder 4.1). De Raad herhaalt dat de contingentering per specialisme en de verdeling per universiteit niet voldoet aan de criteria (transparantie, redelijkheid en legaliteit) zodat deze niet tegengeworpen kunnen worden om een volwaardige toegang tot de ManaMa en een volwaardige invulling daarvan te weigeren. Daarmee doet de verwerende partij ook op ongerechtvaardigde wijze afbreuk aan het recht op hoger onderwijs en het recht op arbeid, zoals geconcretiseerd in de Codex Hoger Onderwijs inzake de toegang tot de ManaMa-opleidingen en de vrijheid om in alle gelijkheid een beroep uit te oefenen of na te streven, wat *in se* samenhangt met de opleiding voor het geambieerde beroep. De Raad ziet geen wettelijke, *a fortiori* geen redelijke gronden om de verzoekende partij *in casu* het aanvatten van de opleiding bij verwerende partij te beletten. Wat de kritiek op de erkenningsfase en het toekennen van een RIZIV-nummer betreft, is de Raad van oordeel dat dit buiten het voorwerp van het beroep valt.

Het eerste onderdeel is in de aangegeven mate ontvankelijk en gegronde.

De Raad stelt vast dat het zesde onderdeel hierbij aansluit daar het erop neerkomt dat aan verwerende partij verweten wordt dat geen volwaardige invulling gegeven wordt aan haar inschrijving in de ManaMa. Zij weigert immers om stages mogelijk te maken. De Raad herinnert eraan dat de stagecomponenten opgenomen zijn in academische opleidingsonderdelen die de verzoekende partij, zelfs in geval van een voorlopige, maar volwaardige inschrijving in de ManaMa, ten volle moet kunnen opnemen. Zij moet kunnen

deelnemen aan de onderwijs- en evaluatiemomenten van alle academische opleidingsonderdelen (m.i.v. stagecomponenten). De Raad wijst erop dat de verwerende partij de verzoekende partij deze deelname niet mag ontzeggen door geen stageplaatsen toe te kennen. Als een zorgvuldige onderwijsinstelling dient zij immers al het nodige te doen om de onderwijsactiviteiten te verzekeren.

Het zesde onderdeel is gegrond.

Wat het tweede onderdeel betreft, stelt de Raad vast dat niet uit de stukken blijkt, noch ergens wordt opgeworpen dat verzoekende partij reeds gebruik gemaakt heeft van haar recht op vrij verkeer. Zij stelt dat alleen maar in het vooruitzicht. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt echter dat een actuele band met het unierecht vereist is, om aanspraak te kunnen maken op de rechten uit het vrij verkeer. Meer in het bijzonder oordeelde het Hof van Justitie dat een inwoner van een lidstaat, die nooit in een andere lidstaat gewoond of gewerkt heeft, zich niet kan verzetten tegen nationale regelgeving die van aard is om de toegang tot een opleiding te weigeren door erop te wijzen dat zij na de opleiding de toegang tot de arbeidsmarkt in een andere lidstaat nastreeft. Dit is volgens het Hof geen toereikende band met het unierecht (zie HvJ. 28 juni 1984, *Moser*, 180/83, *Jur.* 1984, 2539, r.o. 14-19).

Het tweede onderdeel is ongegrond.

Wat het derde onderdeel betreft, stelt de Raad vast dat het maximumaantal inderdaad niet werd ingevuld en op een arbitraire – in zoverre dit inhoudt dat er geen transparante, wettelijke en wettige gronden zijn – wijze wordt ingevuld, zoals de Raad eveneens bij het tweede middel tegen de beslissingen onder voorwerp B, C en D heeft aangegeven en hier herneemt. De Raad herinnert eraan dat verwerende partij zich niet kan beroepen op financiële redenen om een ingangsstop in te stellen (met quota naar eigen invulling) daar het gaat om een opleiding die met middelen van de overheid wordt gefinancierd. De Raad laat in het midden of de beschikbaar gestelde middelen onvoldoende zijn, maar indien dit toch zo zou zijn geeft dit verwerende partij nog niet het recht om studenten te weigeren, te meer daar verwerende partij een hoger inschrijvingsgeld (i.e. een grotere financiële inspanning van de student) kan vragen dan voor andere opleidingen. Uit de elementen in het dossier blijkt niet dat verwerende partij alle mogelijke financieringskanalen benut heeft, minstens worden geen gegevens voorgelegd waaruit blijkt dat een eventuele aanvraag tot bijkomende financiering voor de ManaMa geweigerd werd. De Raad stelt ook vast dat de federale regelgeving inzake contingentering gericht is op de medische planning van het aanbod van specialisten. Zij is niet bedoeld om te worden aangegrepen om financiële of andere redenen eigen aan verwerende partij het contingent te laten bepalen, wat zeker niet de bedoeling was van de federale regelgever, *a fortiori* niet omdat er financiering tegenover staat.

Het derde onderdeel is gegrond.

Wat het vierde onderdeel betreft, merkt de Raad op dat verzoekende partij dwaalt indien zij meent dat voor de invulling van de stagecomponenten in de ManaMa een stageplan nodig zou zijn. De Raad merkt op dat een stageplan – dat overigens door verzoekende partij zelf kan opgesteld worden – enkel een toelatingsvoorraarde tot de stage in de beroepsopleiding, maar niet in de academische opleiding (zie supra) kan zijn. De Raad merkt op dat verzoekende partij geschikt werd bevonden en haar geen enkele contingentering in orthopedische heelkunde tegengeworpen kan worden (zie supra). Bijgevolg is de Raad, mede gelet op de noodzaak tot restrictieve interpretatie, van oordeel dat het afleveren van het zogenaamde ‘aanvaardingsattest’ enkel kan voortvloeien uit het bekwaamheidsonderzoek in de zin van de Codex Hoger Onderwijs. Verzoekende partij heeft dit bekwaamheidsonderzoek met succes heeft afgelegd. Het weigeren van een ‘aanvaardingsattest’ voor de ManaMa in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde, is zodoende in strijd met de Codex Hoger Onderwijs (bekwaam impliceert immers toelating tot de ManaMa).

Gelet op het feit dat verzoekende partij bekwaam werd bevonden voor de ManaMa-opleiding, waarin de beroepsopleiding geïntegreerd is, dient zij toegelaten te worden tot alle aspecten van de academische opleiding, inclusief de stagecomponenten (in opleidingsonderdelen van de academische opleiding), waarvoor geen ander attest dan het ‘aanvaardingsattest’ tot de

ManaMa (slagen voor onderzoek van de bekwaamheid) kan vereist worden, te meer daar er geen enkele tegenstrijdigheid lijkt te bestaan tussen het slagen voor het bekwaamheidsonderzoek voor de ManaMa en het bekomen van een 'aanvaardingsattest' in de zin van de beroepsopleiding. De Raad ziet immers niet in dat de toegang tot de beroepsopleiding wel zou openstaan voor "onbekwamen", zodat het slagen voor het onderzoek van de bekwaamheid, bij gebrek aan wettige contingentering per specialisme, en bijgevolg de toelating om een volledige cursus (i.e. thans ManaMa-opleiding, die de beroepsopleiding opgesloopt) te volgen; leidt tot aanvaarding voor beide opleidingen. Een andere interpretatie zou gelet op de bevindingen van de Raad over de integratie, verwevenheid, het recht op onderwijs, de vrijheid van onderwijs en de bevoegdheidsverdelende regels (zie 4.1 voorwerp) juridisch onaanvaardbaar zijn.

Het vierde onderdeel is gegrond.

Wat het vijfde onderdeel betreft, is de Raad van oordeel dat de verzoekende partij zich in dezelfde rechtstoestand bevindt als medestudenten die ook bekwaam werden bevonden. Het aan haar weigeren van een 'aanvaardingsattest' in de zin van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs is bijgevolg een schending van het gelijkheidsbeginsel. Verwerende partij biedt immers geen aanvaardbare rechtvaardiging voor de discriminatie. Met verzoekende partij kan dan ook gesteld worden dat zij niet anders mag behandeld worden bij de invulling van de ManaMa-opleiding waarvoor zij een voorlopige inschrijving geniet. Het beschikken over een 'aanvaardingsattest' in de zin van de beroepsopleiding kan niet als voorwaarde gesteld worden voor de toegang tot het hoger onderwijs en *a fortiori* dus niet voor deelname aan onderwijsactiviteiten in het kader van academische opleidingen. De Raad herinnert eraan dat de stagecomponenten in de academische opleidingsonderdelen van academische aard zijn. Bijgevolg moet verzoekende partij daar toegang toe hebben. Tevens moeten er afdoende stageplaatsen worden voorzien om de academische opleiding te verzekeren. Argumenten in verband met de beroepsopleiding zijn niet relevant. Gelet op het feit dat de Raad van oordeel is dat de federale contingenteringsregeling niet aan verzoekende partij tegengeworpen kan worden, is het niet noodzakelijk na te gaan of er sprake is van ongelijke praktijken tussen de Vlaamse universiteiten en *a fortiori* tussen de gemeenschappen. Bovendien is er dan ook geen noodzaak om de wettelijkheid van de vrijstelling van contingentering voor studenten met een EU-studiebewijs in geneeskunde (niet-Belgisch). Louter ter informatie geeft de Raad dan ook mee dat studenten met een Vlaams studiebewijs, die wel worden onderworpen aan de contingenteringsregels, zich bevinden in een louter interne situatie die niet beheerst wordt door het Unierecht zodat zij anders mogen behandeld worden dan studenten die gebruik maken van het vrij verkeer.

Het vijfde onderdeel is in de aangegeven mate onderzocht en gegrond.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.5. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

6. Rechtsherstel

De Raad is van oordeel dat, gelet op de bovenstaande overwegingen, een bijzondere maatregel van rechtsherstel noodzakelijk is.

In toepassing van artikel II.292, §1, tweede lid Codex Hoger Onderwijs beveelt de Raad de onmiddellijke, voorlopige inschrijving van verzoekende partij in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, afstudeerrichting orthopedische heelkunde. De Raad wijst erop dat dit bevel impliceert dat verzoekende partij alle opleidingsonderdelen uit deze opleiding moet kunnen opnemen en dat de invulling en inhoud van de opleiding ten volle moeten verzekerd worden om in overeenstemming met artikel II.292,§1, tweede lid Codex Hoger Onderwijs te zijn. De Raad wijst de verwerende partij er aldus op dat verzoekende partij toegang moet krijgen tot de stagecomponenten van deze academische opleiding.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat de beroepen van ontvankelijk en gegrond zijn.

De beslissingen tot niet-invulling van de stagecomponenten in de ManaMa en de beslissingen van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep worden vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 24 februari 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De bevoegde instantie dient daarbij voorafgaand aan verzoekende partij een bijkomende evaluatie voor het opleidingsonderdeel '*klinische stage in de heelkundige disciplines, deel 2'* (tevens onderdeel van het bekwaamheidsonderzoek) toe te staan ter bevestiging van de reeds toegekende score 15/20 in het licht van de leerinhoud en de beoordelingscriteria uit de ECTS-fiche en de beoordelingsformulieren. Indien de verzoekende partij thans werkzaam is op een heelkundige dienst in een ziekenhuis, dan dienen de te evalueren prestaties, na afspraken met het diensthoofd van verzoekende partij, daar geobserveerd en beoordeeld te worden tijdens een periode van vier weken. Indien verzoekende partij niet werkzaam is op zulke dienst, dan dienen de verwerende partij en de verzoekende partij in onderling overleg een externe stageplaats (na overleg) met voldoende garanties inzake onafhankelijkheid overeen te komen, waar desgevallend de voormelde stageperiode kan afgelegd worden. Deze periode wordt in onderling overleg tussen verzoekende partij en verwerende partij vastgesteld, maar moet binnen de 14 dagen na het verstrijken van de termijn voor een nieuwe beslissing aangevat worden. De beoordeling van deze bijkomende stageperiode zal gebeuren aan de hand van de maatstaven uit het gekende beoordelingsformulier. De beoordeling zal steunen op een uitgebreid consensusverslag van drie beoordelaars. De verwerende partij kan één beoordelaar uit haar staf aanwijzen. De tweede beoordelaar is een staflid van het ziekenhuis waar de verzoekende partij werkzaam is of – in de hypothese dat verzoekende partij niet werkzaam is voormalde dienst – wordt door verzoekende partij zelf vrij gekozen en aangedragen. De derde onafhankelijk beoordelaar wordt in onderling overleg op last van verwerende partij aangesteld. Deze derde beoordelaar zal voldoende onafhankelijk zijn ten opzichte van het selectiesysteem en de federale regelingen inzake contingentering en erkenning in de beroepsopleiding, en is daarom bij voorkeur werkzaam in een Nederlandse onderwijsinstelling binnen een universitaire heelkundige (orthopedische) dienst. De begeleiding en de opvolging van verzoekende partij moet beantwoorden aan de vereisten uit de vaste rechtspraak van de Raad inzake stages. Indien op basis van het consensusverslag en de beoordeling tot een eindscore 15/20 voor de bijkomende stageperiode als coassistent wordt besloten, blijkt dat de huidige score van 15/20 afdoende gemotiveerd is zodat deze behouden kan blijven. Indien op basis van de nieuwe gemotiveerde beoordeling daarentegen blijkt dat een hogere score gerechtvaardigd is, dan komt deze eindscore in de plaats van de huidige score 15/20.

Bij de nieuwe beslissing kan de bevoegde instantie de federale contingenteringsregeling niet tegenstellen aan verzoekende partij en kan zij, gelet op de restrictieve interpretatie van artikel II.190 Codex Hoger Onderwijs, geen andere invulling geven aan het 'aanvaardingsattest' dan diegene die ertoe leidt dat de verzoekende partij als bekwaam bevonden student recht heeft op een 'aanvaardingsattest' zoals vastgesteld in de toelatingsvooraarden van de ManaMa in de specialistische geneeskunde, orthopedische heelkunde.

In toepassing van artikel II.292, §1, tweede lid Codex Hoger Onderwijs beveelt de Raad de onmiddellijke, voorlopige en volwaardige (i.e effectieve toegang tot alle onderwijsactiviteiten en evaluaties die deel uitmaken van de academische opleidingsonderdelen zoals bepaald in de ECTS-fiche) inschrijving van verzoekende partij in de ManaMa in de specialistische geneeskunde, afstudeerrichting orthopedische heelkunde.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 9 februari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groote

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/003 - 9 februari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 30 januari 2015. Op 30 januari 2015 heeft de Raad in die zaak zijn besluit nr. 2015/003 genomen.

In besluit nr. 2015/003 heeft de Raad overwogen wat volgt:

"De Raad herinnert er aan dat het hem niet toekomt om zijn appreciatie over de verdiensten van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad kan er enkel op toezien dat de bestreden beslissing op regelmatige wijze is tot stand gekomen en niet kennelijk onredelijk is.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij de wijze van totstandkoming van de nieuwe motivering betwist. De Raad herinnert eraan dat indien een beroepsbeslissing vernietigd wordt wegens een gebrek aan motivering, de interne beroepsinstantie ertoe gehouden is om dit motiveringsgebrek te herstellen, hetzij door zelf de motieven aan te dragen voor de nieuwe beslissing, hetzij door de motieven op te vragen bij de beoordelaars, en deze bij te treden en mee te delen aan verzoekende partij, wat in casu het geval is. De Raad heeft begrip voor de frustraties die dit teweeg kan brengen bij verzoekende partij, maar stelt evenwel vast dat de verzoekende partij de nieuwe, bijkomende motivering niet inhoudelijk betwist zodat niet blijkt dat de motivering op onredelijke wijze tot stand is gekomen en evenmin blijkt dat deze niet afdoende is.

Ten overvloede merkt de Raad op dat een betichting van valsheid van een antwoordnota uit een eerdere procedure bij de Raad in het kader van voorliggende procedure niet relevant is.

Het middel is ongegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is ongegrond."

Het beschikkend gedeelte van het besluit luidt als volgt:

"Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van [REDACTED] ontvankelijk, maar ongegrond is.

De beslissing van de interne beroepsinstantie d.d. 5 januari 2015 genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde

stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.”

Het is dus duidelijk dat het beschikkend gedeelte van besluit nr. 2015/003 berust op een materiële vergissing en verbeterd moet worden (RvS 9 september 2008, nr. 186.128). Het beschikkend gedeelte van besluit nr. 2015/003 moet, gelet op de afwijzing van het beroep als ongegrond, als volgt vervangen worden:

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk, maar ongegrond is.

De beslissing van de interne beroepsinstantie d.d. 5 januari 2015 genomen in het kader van het intern beroep wordt gehandhaafd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 9 februari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groote

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretarissen,

David Keyaerts

Zitting van 17 februari 2015

Rolnr. 2015/004 - 17 februari 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 17 februari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoeker tekent beroep aan tegen de beslissing van 5 januari 2015 van de interne beroepsinstantie van verwerende partij, waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond wordt verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de opleiding en in de opleiding In juni 2014 behaalde verzoeker het diploma van [REDACTED].

In de opleiding behaalde verzoeker geen credit voor de opleidingsonderdelen en Masterproef.

Voor het opleidingsonderdeel Masterproef behaalde verzoeker een examencijfer van 8/20. Op 17 september 2014 tekent verzoeker intern beroep aan tegen deze examenbeslissing.

Verzoeker wordt op 23 september 2014 gehoord door de interne beroepsinstantie, die op 26 september 2014 beslist het intern beroep als ongegrond af te wijzen.

Tegen deze beslissing tekent verzoeker met een verzoekschrift van 1 oktober 2014 beroep aan bij de Raad. Verzoeker werpt daarbij vier middelen op.

Bij besluit nr. 2014/347 van 18 december 2014 verwerpt de Raad het eerste en vierde middel. Het tweede en derde middel worden, samengenomen, gegrond verklaard, en leiden tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing op grond van de volgende overwegingen:

"Het mag, mede in het licht van de doelstellingen van de decreetgever (Parl. St., Vlaams Parlement 2003-2004, nr. 1960/1, 23-24), als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat studenten niet in een concurrentiële positie tegenover elkaar staan en de examens in het hoger onderwijs niet vergelijkend van aard zijn, zodat

studenten zich in beginsel niet op het gelijkheidsbeginsel kunnen steunen om aan de hand van de beoordeling die een andere student te beurt is gevallen, zelf een gunstiger beoordeling af te dwingen.

Evident kan het gelijkheidsbeginsel niet geheel buiten spel worden geplaatst. Zo de beoordelingsgrondslag voor verschillende studenten niet of zeer weinig verschilt, zal een voldoende concrete motivering moeten worden gegeven wanneer aan die studenten niettemin verschillende beoordelingen worden toegekend.

De Raad dient verzoeker bij te treden dat de beoordelingscriteria voor het opleidingsonderdeel onvoldoende transparant zijn, en daardoor ook de controle onmogelijk maken van verzoekers grief dat het gelijkheidsbeginsel werd geschonden.

De ECTS-fiche schrijft voor dat de student een individuele beoordeling krijgt op (i) de mondelinge presentatie, de bijdrage aan de discussie en het kort schriftelijk verslag van het presentatieseminarie en (ii) het wetenschappelijk essay en de mondelinge verdediging ervan. De ECTS-fiche bepaalt ook uitdrukkelijk dat er duidelijk moet worden aangegeven hoe de scores verdeeld worden over de verschillende componenten van de masterproef. Ten slotte schrijft de ECTS-fiche voor dat de masterproef minimaal wordt beoordeeld door de promotor, de werkleider en een derde lezer.

De beoordelingscriteria zoals ze in de ECTS-fiche zijn weergegeven (onderzoeksvoorstel, resultaten, presentatie van de resultaten en attitude en motivatie, telkens onderverdeeld in verschillende criteria), worden gebruikt bij de beraadslaging over het eindresultaat en hebben aldus blijkbaar betrekking op het opleidingsonderdeel in zijn geheel.

Voor de goede orde wijst de Raad erop dat de bepaling van de ECTS-fiche die luidt dat de sterke en zwakke punten vervolgens, indien de student daarom vraagt, kunnen worden aangehaald in de persoonlijke feedback aan de student, op gespannen voet staat met de formele motiveringsplicht, die vereist dat de motieven die de beslissing steunen zijn opgenomen in de beslissing zelf, en uiterlijk in de schriftelijke beslissing op intern beroep. Mondelinge feedback kan niet worden beschouwd als een 'formele' motivering.

Te dezen is op het standaardformulier enkel per deelcriterium aangekruist welke score verzoeker behaalde, met mogelijkheden van 'onvoldoende' over 'voldoende', 'goed' en 'zeer goed' tot 'uitstekend'. Verzoeker scoorde in beide zittijden hetzelfde: 'voldoende' voor alle deelcriteria van 'onderzoeksvoorstel' en 'resultaten', en 'onvoldoende' voor alle deelcriteria van 'presentatie van de resultaten' en 'attitude en motivatie'.

Terecht stelt verzoeker dat het formulier geen enkele informatie geeft over de beoordelaren, nu zowel namen als handtekeningen ontbreken. De Raad kan ook niet achterhalen welke scores teruggaan tot participatie in de loop van het academiejaar en welke uitsluitend hun grond vinden in enerzijds de schriftelijke proef en anderzijds de mondelinge verdediging.

Evenmin is duidelijk hoe het uiteindelijke examencijfer tot stand komt in het licht van de vaststelling dat het opleidingsonderdeel uit twee onderdelen bestaat, met name (6 studiepunten) en het individueel werk (10 studiepunten), bestaande uit de thesis, de presentatie en procesevaluatie. Voor deze twee onderdelen vindt de Raad in het dossier geen afzonderlijke scores terug.

In deze specifieke omstandigheden, waarin de thesispartners bij de eerste examenkans beiden een 8/20 behaalden, waarin voor geen van beiden slechte scores voor het seminarie nog konden worden rechtgezet bij de tweede examenkans en waarin de inhoudelijke kritiek op de eindverhandeling evident beiden in dezelfde mate treft, is de Raad van oordeel dat verzoeker ook recht heeft op nadere duiding hoe zijn thesispartner wel een creditcijfer kon bekomen. Dit geldt des te meer nu (i) de bestreden beslissing bevestigt dat ook de verbeteringen aan de thesis onvoldoende waren, (ii) de overmatige omvang van de thesis uiteraard ook zowel verzoeker als zijn thesispartner treft en (iii) ook andere punten van kritiek (sommige passages zijn nog

steeds moeilijk verstaanbaar, bijvoorbeeld het stuk tekst over negatieve rentevoeten, weinig of geen eigen wetenschappelijke inbreng door gekopieerde grafieken, niet consistente notatie, enz.) enkel op het schriftelijke deel betrekking lijken te hebben.

In de aangegeven mate zijn de beide middelen gegrond."

In het beschikkend gedeelte van 's Raads besluit werd verwerende partij opgelegd een nieuwe beslissing te nemen, waarbij uitdrukkelijk wordt aangegeven welke beoordeling voor welke deelaspecten van het opleidingsonderdeel Masterproef wordt gegeven en waarbij, voor zover verzoeker bij de nieuwe beoordeling geen credit bekomt, ook wordt gemotiveerd op welke aspecten verzoeker minder goed scoorde dan zijn thesispartner.

In uitvoering van dit besluit neemt verwerende partij op 5 januari 2015 een nieuwe beslissing. Deze beslissing, die verzoekers beroep opnieuw verwerpt, bevat de volgende motivering:

"Zoals vermeld in de ECTS-fiche is de beoordeling van deze masterproef gebaseerd op (i) de mondelinge presentatie, de bijdrage aan de discussie en het kort schriftelijk verslag van het presentatiесeminarie, (ii) het wetenschappelijk essay en de mondelinge verdediging ervan. Daarnaast is het ook zo dat de masterproef beoordeeld wordt door een jury die minimaal bestaat uit de promotor, de werkleider en een derde lezer. Zoals vermeld wordt in het beoordelingsschema (zie bijlage 1) betekent dit niet dat ook aparte cijfers voor elk van deze deelaspecten en -beoordelaars werden toegekend. Op basis van een aantal evaluatiecriteria die vermeld worden in dit beoordelingsschema brengt de commissie één cijfer uit, dat betrekking heeft op [...] het geheel van de masterproef. OM tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Raad heeft de beoordelingscommissie een bijkomend motiveringsverslag opgesteld (zie bijlage 2). Voor elk van de deelaspecten uit het beoordelingsschema wordt hierin in cursieve tekst aangegeven op basis van welke vaststellingen de beoordeling tot stand kwam.

Het eerder beoordelingsschema (zie bijlage 1) vermeldt uitdrukkelijk dat indien u een onvoldoende behaalt voor één van de criteria die leidt tot een eindresultaat < 10/20. Aangezien u voor 7 criteria die verband houden met uw individuele presentatie en uw attitude een onvoldoende resultaat behaalde kende de beoordelingscommissie u unaniem een examencijfer van 8/20 toe. In vergelijking met uw thesispartner werd hierbij rekening gehouden met het feit dat u afwezig was tijdens een aantal masterproefseminaries. Bovendien maakte u geen besprekking op van de thesis van uw medestudenten, waardoor uw thesispartner deze discussietekst alleen diende op te maken. U verwittigde uw thesispartner hierover niet vooraf, noch bracht u achteraf afdoende verantwoordingsstukken hiervoor binnen. Na de junizittijd maakte u geen gebruik van de mogelijkheid tot een feedbackgesprek met uw promotor. Tijdens de mondelinge verdediging werd bovendien vastgesteld dat u, in tegenstelling tot uw thesispartner, sommige vragen van prof. niet afdoende kon beantwoorden. Uit uw antwoorden bleek dat u bepaalde concepten onvoldoende beheerste. Als voorbeeld wordt in het bijkomend motiveringsverslag hierbij verwezen naar het concept van de 'negatieve rentevoeten' en naar het door elkaar gebruiken van de concepten 'geld' en 'kapitaal'.

Op basis van deze bijkomende informatie stel ik vast dat in voldoende mate wordt verduidelijkt op welke manier de deelaspecten van uw masterproef werden beoordeeld. Tevens wordt ook in voldoende mate aangegeven voor welke aspecten u minder goed scoorde dan uw thesispartner. Op grond van de bijkomende informatie neem ik hierbij dan ook de beslissing om het behaalde resultaat te herbevestigen."

Dit vormt de thans bestreden beslissing.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoekers beroep. De Raad ziet evenmin gronden om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Enig middel

Verzoeker steunt een enig middel op een schending van de motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In een *eerste onderdeel* stelt verzoeker in essentie dat er na het besluit nr. 2014/347 van de Raad een nieuw motiveringsverslag werd opgesteld dat voor het eerst wordt bijgebracht in deze procedure, en dat een voorafgaande motivering ontbrak. Verder doet verzoeker gelden dat thans opnieuw geen gebruik werd gemaakt van de mogelijkheid om op de fiches zelf opmerkingen te formuleren; daardoor wordt volgens verzoeker op discriminatoire wijze afbreuk gedaan aan het recht om onmiddellijk kennis te nemen van de motieven van de bestuurshandeling zelf.

Verzoeker betoogt dat het hem daardoor onmogelijk wordt gemaakt om een vergelijking te maken tussen de motieven en de beoordelingen voor zijn prestaties en die van zijn medestudent, *a fortiori* van de verschillen in de beoordeling tussen hemzelf en zijn thesispartner. Nog uit de beslissing, noch uit de beoordelingscriteria kan volgens verzoeker worden afgeleid op welke aspecten hij minder goed scoorde dan zijn thesispartner.

In een *tweede onderdeel* zet verzoeker uiteen dat het onduidelijk is in welke mate bepaalde beoordelingscriteria zwaarder doorwegen in de eindscore. Ter zake stelt verzoeker dat het niet duidelijk is of 'Meerderheid voldoende is equivalent met 10-13' slaat op de algemene criteria of de subcriteria.

In een *derde onderdeel* wordt opgeworpen dat het verschil in de score tussen verzoeker en zijn thesispartner (nl. verbetering, wat deze laatste betreft, van de score met twee punten) niet kan worden verklaard door de al dan niet aanwezigheid op de masterproefseminaries, noch door besprekingen van thesissen van medestudenten, noch door het al dan niet binnenbrengen van verantwoordingsstukken door de thesispartner, daar de score hiervoor onveranderlijk werd vastgelegd bij de eerste examenkans en dus meegenomen werd naar de tweede examenkans. Verzoeker stelt dat, indien de thesispartner voor dit onderdeel 'goed' scoort en daarop dus minstens voldoende behaalde in juni, maar toch slechts een 8/20 werd toegekend, dit betekent dat verzoeker voor één of meer andere beoordelingscriteria beter scoorde dan zijn medestudent. Verzoeker argumenteert dat dit niet terug te vinden is de beoordelingsfiche van juni. Hij werpt op dat het in ieder geval niet kan gaan over de onderdelen 2.1 en 2.2, 'argumentatie' en 'format' daar deze betrekking hebben op de thesis zelf.

Volgens verzoeker kan het verschil niet worden verklaard door het niet-benutten van een feedbackmoment met de promotor, daar de aanwezigheid nergens in een reglement wordt verplicht en het ook geen deel uitmaakt van de seminars. Verzoeker stelt dat de thesispartner de taak op zich had genomen om naar de feedback te gaan en dat hij de thesis nauwgezet en onafhankelijk zou herwerken. Verzoeker werpt ook op dat er voor de tweede examenkans geen grond meer was om de attitude te evalueren. Ten slotte stelt verzoeker dat dit hoogstens betrekking kan hebben op het criterium 'samenwerking' waar de thesispartner al een voldoende voor had gehaald en waarmee een negatief resultaat niet kon worden omgebogen in een positief resultaat.

Daarnaast strookt het motief dat hij de concepten 'geld' en 'kapitaal' en 'negatieve rentevoet' onvoldoende zou beheersen, volgens verzoeker niet met de motivering op de fiche. Hij stelt dat het niet duidelijk is of aan zijn thesispartner dezelfde vragen werden gesteld en of die deze vragen wel afdoende kon antwoorden.

Tot slot stelt verzoeker vast dat hem wordt verweten twee concepten door elkaar te halen, maar dat dit eveneens de verantwoordelijkheid is van de thesispartner. Hij stelt dat indien de

thesispartner de concepten beter zou beheersen, die thesispartner dit ook wel in de tekst zelf zou hebben verduidelijkt, wat niet het geval is. Verzoeker meent dan ook dat de thesispartner de concepten evenmin goed kon plaatsen, of minstens nagelaten heeft de kennis te delen (criterium ‘samenwerking’). Verzoeker wijst er ook nog op dat hij de concepten wel goed beheert, door te wijzen op zijn score 17/20 voor het opleidingsonderdeel ‘.....’.

In een *vierde onderdeel* werpt verzoeker aan de bestreden beslissing tegen dat het onredelijk en discriminatoir is dat enkel de verdienste van de thesispartner wordt verzilverd en dat geen rekening gehouden werd met het gegeven dat hij de volledige thesis gemotiveerd en onafhankelijk heeft herwerkt, zonder positieve invloed op de quotering.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij met betrekking tot het *eerste onderdeel* dat de bijkomende motivering werd opgevraagd in antwoord op de vraag van de Raad om de bestaande motivering verder te verduidelijken. Verwerende partij wijst erop dat reeds in de vorige beroepsbeslissing als reden voor het onvoldoende resultaat werd verwezen naar de lengte van de masterproef, naar de onduidelijkheden in de presentatie – o.m. met betrekking tot het concept “negatieve rentevoeten” – en naar het foutief gebruiken o.m. van de concepten “kapitaal” en “geld”, zowel in de thesistekst (m.a.w. door beide studenten) als tijdens de verdediging (m.a.w. door de betrokken student). Tevens werd verwezen naar het feit dat de beoordeling in belangrijke mate werd beïnvloed door het onvoldoende resultaat voor het beoordelingscriterium “attitude en motivatie” (o.m. omwille van de afwezigheid op meerdere masterproefseminaries) en naar de beperkte wetenschappelijke inbreng in de masterproef. Verwerende partij zet uiteen dat in het bijkomend verslag enkel de bestaande feedbackelementen worden herhaald, waarbij deze worden vermeld bij de passende beoordelingscriteria (“presentatie van de resultaten”, respectievelijk “attitude en motivatie”). Via hun handtekening bevestigt elk van de beoordelaars de authenticiteit van dit verslag en het feit dat deze motieven wel degelijk aanwezig waren op het moment van de beoordeling tijdens de derde examenperiode 2013-2014.

Vervolgens argumenteert verwerende partij dat verzoeker niet precies vermeldt op welke manier er een tegenstrijdigheid zou bestaan tussen de beslissing van de beroepsinstantie en het motiveringsverslag. Het is niet zo, volgens verwerende partij, dat de opmerkingen met betrekking tot de onduidelijkheid tussen deze concepten enkel betrekking zou hebben op de tekst van de masterproef (die gezamenlijk door beide studenten werd ingediend). Zij stelt dat dit ook verwijst naar de onduidelijkheid die hieromtrent bestond op de individuele verdediging, en dat de opmerking dat de thesispartner de tekst had kunnen verduidelijken, hierbij dan ook niet relevant is.

Wat het *tweede onderdeel* aangaat, zet verwerende partij uiteen dat de omschrijving moet worden gezien binnen de totale beoordelingsschaal:

- van zodra één onvoldoende wordt vastgesteld: het eindresultaat ligt lager dan 10;
- indien dit niet het geval is, maar op de meeste criteria een beoordeling “voldoende” gegeven wordt: een resultaat 10-13;
- indien dit niet het geval is, maar op de meeste criteria een beoordeling “goed” wordt Gegeven: een resultaat 14-15;
- ...

Zij wijst erop dat verzoeker voor zeven criteria een onvoldoende resultaat behaalde, en dat het door verzoeker behaalde beoordelingscijfer (8/20) in de lijn ligt van de indicatieve aanduiding op het beoordelingsformulier. Verwerende partij stelt dat de volgende criteria leiden tot verschilpunten in vergelijking met de thesispartner: (i) afwezigheid bij een aantal masterproefseminaries, (ii) geen bespreking van de thesis van verzoekers medestudenten zoals vereist, waardoor zijn thesispartner deze discussietekst alleen diende uit te werken. Verzoeker verwittigde zijn thesispartner hiervan niet vooraf en bracht achteraf geen afdoende verantwoordingsstukken binnen; (iii) verzoeker maakte geen gebruik van de mogelijkheid tot een gesprek met de promotor na de masterproefverdediging in juni, en (iv) tijdens de mondelinge verdediging bleek dat verzoeker, in tegenstelling tot zijn thesispartner, sommige vragen van professor niet goed genoeg beantwoordde.

Verwerende partij brengt in herinnering dat de Raad in het besluit 2014/347 heeft geoordeeld dat examens in het hoger onderwijs niet vergelijkend van aard zijn. Zij stelt dat zij geen uitspraak kan doen over de prestaties van de medestudent in juni, en dat het examenresultaat dat de thesispartner behaalde tijdens de septemberzittijd mede was gebaseerd op de vaststelling dat deze wel actief participeerde aan alle masterproefseminaries, dat deze de discussietekst alleen opmaakte, dat deze in de verdediging tijdens de derde examenperiode rekening hield met de opmerkingen en suggesties voor verbeteringen vanwege de promotor en dat deze dan ook tijdens de masterproefverdediging tijdens de derde examenperiode in voldoende mate op de vragen van de jury kon antwoorden.

Ten slotte zet verwerende partij uiteen dat het feedbackgesprek op zich geen formeel evaluatiecriterium is, maar zij merkt op dat het feit dat verzoeker van de mogelijkheid tot feedback na de eerste examenkans geen gebruik heeft gemaakt, werd gezien als de bevestiging van zijn onvoldoende motivatie voor deze masterproef. Bovendien is het zo dat indien verzoeker hier wel gebruik van gemaakt had en, zoals zijn thesispartner, hiermee ook had rekening gehouden tijdens zijn verdediging, verzoekers prestatie op de verdediging tijdens de derde examenperiode wellicht beter was geweest. Verwerende partij stelt dat de bewering dat over de aanwezigheid op het feedbackgesprek afspraken zouden zijn gemaakt, op geen enkele manier wordt bevestigd door deze thesispartner. Zij merkt op dat, zelfs indien dit wel zo zijn, dit op geen enkele manier aan de promotor werd meegeleerd. Verwerende partij argumenteert verder dat verzoeker nooit heeft gereageerd op e-mail van de promotor, en dat indien het zo was dat verzoeker “quasi de volledige tekst (had) herwerkt en herschreven”, hij dit evenmin gemeld heeft aan de promotor of een ander lid van de beoordelingsjury.

In de *wederantwoordnota* herneemt verzoeker zijn middelen.

Beoordeling

De Raad brengt in herinnering dat hij krachtens artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs niet bevoegd is om zijn appreciatie over de waarde van de student in de plaats te stellen van die van het instellingsbestuur. De Raad kan met andere woorden een beoordeling niet overdoen en kan evenmin een eigen quotering toekennen. De bevoegdheid van de Raad als administratief rechter is ertoe beperkt na te gaan of de bestreden beslissing in overeenstemming is met de decretale en reglementaire bepalingen en met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Daarnaast herneemt de Raad wat hij reeds in het besluit nr. 2014/347 heeft uiteengezet, met name dat studenten in het hoger onderwijs in beginsel niet in een concurrentiële positie tegenover elkaar staan (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 23-24*) en de examens niet vergelijkend van aard zijn, zodat studenten in principe geen steun kunnen zoeken in het gelijkheidsbeginsel om aan de hand van de beoordeling die een ander student heeft gekregen, voor zichzelf een gunstiger beoordeling af te dwingen. Dit betekent evenwel niet dat aan het gelijkheidsbeginsel geheel voorbij zou kunnen worden gegaan: artikel II.276, §1 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat de studenten gelijk worden behandeld, wat onder meer inhoudt dat de evaluaties niet discriminatoir mogen zijn en dat er een gelijke beoordelingsmaatstaf wordt gehanteerd. Dit geldt *a fortiori* wanneer de evaluatie in belangrijke mate steunt op een gemeenschappelijk werkstuk, zoals te dezen de masterproef.

Uit de beoordelingscriteria die hier voorliggen, blijkt dat de studenten niet enkel worden beoordeeld op hun gezamenlijk geschreven werkstuk, maar ook op elementen die individualiseerbaar zijn en die betrekking hebben op het leerproces (zoals attitudes en begeleiding) en op de mondelinge verdediging zelf. Er is bijgevolg geen sprake van een volledig identieke te beoordelen prestatie in hoofde van verzoeker en zijn medestudent.

Wat het eerste onderdeel betreft, gaat verzoeker er ten onrechte van uit dat 's Raads besluit nr. 2014/347 aanleiding zou hebben gegeven tot toepassing van de techniek van de 'bestuurlijke lus'. De Raad beschikt op grond van artikel II.292, §1 van de Codex Hoger Onderwijs enkel over de bevoegdheid om een aan zijn beoordeling voorgelegde beslissing, zo het beroep gegrond wordt bevonden, te vernietigen. De toepassing van de zogenaamde 'bestuurlijke lus' – die het mogelijk zou maken dat de Raad tijdens een hangende procedure

zou opdragen of toelaten dat de bevoegde instantie van de verwerende partij een vastgesteld vormgebrek zou kunnen rechtzetten alvorens de Raad tot een eindbeoordeling komt – vereist een specifieke rechtsgrond, die in de procedureregels voor de Raad niet is opgenomen. De Raad kan van deze techniek derhalve geen toepassing maken. Het besluit nr. 2014/347 strekt er integendeel toe de toentertijd bestreden beslissing te vernietigen.

Na deze vernietiging, *in casu* omwille van een gebrek in de motivering, bevindt de verwerende partij zich opnieuw in de situatie vóór het nemen van de vernietigde beslissing. Bij het overdoen van het besluitvormingsproces dient de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen, en zij kan daarbij steunen op andere of bijkomende motieven. Een schending van de formele motiveringsplicht is in beginsel immers geen onherstelbare onregelmatigheid.

Het loutere gegeven dat de thans bestreden beslissing nieuwe of bijkomende motieven bevat – steunend op een bijkomend motiveringsverslag van de jury – strijd niet met de formele motiveringsplicht.

Het door verzoeker aangehaalde arrest nr. 222.225 van de Raad van State sanctioneert niet de omstandigheden die hier voorliggen, maar houdt in dat de motieven van een bestreden beslissing niet kunnen worden aangevuld hangende de procedure voor de bestuurlijke rechter. Zulks is hier evenwel niet aan de orde. De overwegingen van het Grondwettelijk Hof die door verzoeker worden geciteerd, zijn om dezelfde reden niet dienend.

In de wederantwoordnota werpt verzoeker op dat verwerende partij nog nieuwe stukken bijbrengt. In de mate dat hierin een afzonderlijk middel(onderdeel) moet worden gezien, zij vastgesteld dat dit argument niet eerder is opgeworpen en verzoeker er derhalve niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de wederantwoordnota op kan steunen. Daarnaast is de samenstelling van het administratief dossier zonder invloed op de formele motivering van de bestreden beslissing, en beroeft verzoeker zich niet op een schending van de materiële motiveringsplicht.

Wat de vraag betreft of de thans bestreden beslissing afdoende is gemotiveerd, stelt de Raad vast dat de bestreden beslissing uitdrukkelijk een aantal motieven uit het beoordelingsverslag herneemt en dat dit verslag ook aan de bestreden beslissing was aangehecht, zodat verzoeker de motivering van de opzichtens hem genomen beslissing kon kennen.

Hierdoor is tegemoet gekomen aan het door verzoeker ingeroepen recht om van de motieven van de bestuurshandeling kennis te nemen. Het stond vervolgens aan verzoeker om, na kennisname van die motieven, al dan niet opnieuw beroep bij de Raad in te stellen. De Raad ziet niet in hoe de bestreden beslissing en haar totstandkoming het verzoeker onmogelijk zouden hebben gemaakt om de motieven te onderzoeken en desgevallend te bekritisieren – verzoeker doet zulks overigens in de huidige procedure. De Raad stelt ter zake ook vast dat de kritiek dat "*verzoeker wenst te benadrukken dat er van enige voorafgaandelijke motivering geen sprake is*" niet meer voorkomt in de wederantwoordnota, wat de vraag doet rijzen of verzoeker, binnen de voor het overige woordelijke herneming van het middelonderdeel, deze kritiek nog handhaaft.

Dat geen gebruik is gemaakt van een beoordelingsfiche om opmerkingen te formuleren, kan niet leiden tot een onregelmatigheid wat de formele motivering betreft, te meer nu in een bijkomend motiveringsverslag aan de hand van dezelfde criteria opmerkingen werden geformuleerd.

Inzake het *tweede onderdeel* moet worden vastgesteld dat de 'richtlijnen' inzake het transponeren van de kwalitatieve beoordeling naar een kwantitatieve beoordeling enkel richtinggevend zijn, en toelaten dat aan bepaalde criteria – met name de te bereiken competenties – minder of meer gewicht kan worden gegeven, wat impliceert dat een tekort voor één criterium kan leiden tot een onvoldoende voor het geheel, en dat bij tekorten voor verschillende criteria toch slechts één criterium determinerend kan zijn om verzoeker niet geslaagd te verklaren voor het geheel, met tolerantie voor onvoldoendes op bepaalde andere criteria.

Een dergelijk evaluatiesysteem is op zich niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk. Een zuiver kwantitatieve benadering van de onvoldoendes, afgezet tegen de positieve(re) beoordelingen, is hierbij niet aan de orde.

De bestreden beslissing steunt onder meer op de motivering dat verzoeker een onvoldoende behaalde voor zeven criteria die verband houden met zijn individuele prestatie, alsook voor attitude en motivatie. Deze quoteringen, die zich grotendeels situeren in de criteria die op individuele basis worden beoordeeld en toegerekend, worden door verzoeker als dusdanig niet bekritiseerd.

Zij dragen in voldoende mate de bestreden beslissing.

Wat het *derde onderdeel* betreft, is de Raad van oordeel dat – in zoverre de thesispartner van verzoeker ook niet in staat zou zijn geweest om de vragen te beantwoorden en correcte duiding te geven bij de mogelijke verwarring bij de concepten in de tekst, wat niet wordt bewezen – dit betrekking heeft op de individuele verdediging van de thesispartner. De tekorten daarbij en gunstige beoordeling daarvan kunnen niet tot gevolg hebben dat een mogelijke onjuiste beoordeling van de reële competenties van de thesispartner op basis van de individuele verdediging aldus op verzoeker afkleurt dat hij, ondanks duidelijke tekorten die louter aan hemzelf toe te schrijven zijn, toch zou moeten slagen.

Inzake het al dan niet beheersen van bepaalde concepten, zoekt verzoeker steun in het door hem behaalde resultaat voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ om aan te tonen dat de motieven van de bestreden beslissing ter zake niet kunnen overtuigen. Zoals de Raad al meermaals heeft geoordeeld, kan een student uit resultaten die in voorgaande academiejaren of voor andere opleidingsonderdelen werden behaald, geen vermoeden putten dat hij ook op navolgende opleidingsonderdelen goed zou moeten scoren.

Ook het *vierde onderdeel* overtuigt niet. Het feit dat de thesispartner mogelijkwijs wel de onduidelijkheden in de tekst tijdens de individuele verdediging kon rechtzetten en duiden – wat het verschil in de score tussen verzoeker en zijn thesispartner kan verantwoorden – impliceert niet dat de thesispartner heeft geweigerd om zijn kennis te delen bij de totstandkoming van het schriftelijke werk, wat aan die partner aangerekend zou moeten worden. De Raad ziet ook niet in hoe dit argument betrekking heeft op de score van verzoeker zelf en hoe dit zou moeten leiden tot een hoger cijfer, daar verzoeker zelf zijn competenties moet laten blijken in het werkstuk en tijdens de verdediging.

Het is de individuele verantwoordelijkheid van verzoeker om zich voor te bereiden op de verdediging en om desgevallend keuzes of stellingen uit een thesis te kunnen duiden, nuanceren of bijstellen. De Raad merkt daarbij op dat beide thesispartners in dezelfde mate verantwoordelijk zijn voor de inhoud van het geschreven werkstuk, maar dat zij zich kunnen onderscheiden in de manier waarop zij daarmee omgaan bij de mondelinge verdediging.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat verzoeker niet aantoont dat hij het werkstuk helemaal alleen heeft herwerkt, en evenmin dat hij afspraken had gemaakt in verband met de feedback. De Raad stelt overigens vast dat de kritiek tegen het argument van verwerende partij inzake de afwezigheid op het feedbackmoment gericht is tegen een niet-determinerend motief voor het tekort, zodat het niet kan leiden tot een vernietiging van de bestreden beslissing.

De Raad ziet overigens niet in waarom dit tot een voldoende voor het geheel moet leiden, daar verzoeker niet betwist dat hij tekortschoot in het duiding geven en het beantwoorden van vragen over de concepten in de tekst. Het is daarbij niet relevant of de thesispartner daarover gevraagd werd en hoe deze desgevallend beoordeeld werd, daar de score in de eerste plaats het resultaat van een beoordeling van de prestaties van verzoeker zelf moet zijn. De vastgestelde en niet-betwiste gebrekkige mondelinge verdediging – verzoeker kon onvoldoende antwoorden of duiding geven – kan naar het oordeel van de Raad volstaan om een tekort voor het opleidingsonderdeel in hoofde van verzoeker te verantwoorden en maakt de beoordeling van verzoeker *in casu* niet kennelijk onredelijk.

Ook hier kan worden vastgesteld dat de bestreden beslissing aangeeft waarom verzoeker lager scoorde dan de thesispartner, met name het onvoldoende kunnen antwoorden op vragen tijdens de verdediging in tegenstelling tot de thesispartner, wat naar het oordeel van de Raad een afdoende en redelijke motivering biedt voor de score van de verzoeker afzonderlijk en voor het verschil met de score van de thesispartner. Verzoeker toon niet aan dat hij niet op dezelfde wijze werd behandeld als zijn thesispartner.

Het enig middel is niet gegrond.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 17 februari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Jim Deridder

Jan Geens

Henri Verhaaren

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/010 - 17 februari 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman Mr. [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 17 februari 2014.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing waarbij de verzoekende partij de toelating tot de derde examenperiode/tweede examenkans werd geweigerd en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie d.d. 6 oktober 2014, genomen in het kader van het intern beroep, waarbij het intern beroep onontvankelijk werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de bachelor in de kinesitherapie.

Het beroep betreft de beslissing zonder datum en de beslissing d.d. 22 augustus 2014 om verzoekende partij niet meer toe te laten zich in te schrijven voor de tweede examenkans.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 26 augustus 2014 een 'intern beroep' in bij de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de facultaire coördinator studentenzaken d.d. 1 september 2014 werd het 'intern beroep' afgewezen en werd de beslissing van 22 augustus 2014 bevestigd.

De 'interne beroepsbeslissing' stelde dat er geen intern beroep mogelijk is.

De beslissing werd per e-mail van 1 september 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 5 september 2014 diende verzoekende partij een eerste verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij Besluit nr. 2014/175 wees de Raad het extern beroep af ingevolge onontvankelijkheid nu de interne beroepsprocedure niet regelmatig werd ingesteld en uitgeput, dewelke echter een grondvoorraarde is voor het ontvankelijk instellen van een extern beroep bij de Raad.

3.6. Ingevolge Besluit nr. 2014/175 en de daarin gewezen mogelijkheid tot het alsnog instellen van een intern beroep bij verwerende partij, heeft verzoekende partij effectief alsnog intern beroep aangetekend per datum van 21 september 2014.

3.7. Bij beslissing van de interne beroepsinstantie d.d. 6 oktober 2014 werd het intern beroep afgewezen als onontvankelijk

De interne beroepsbeslissing stelde dat artikel OER 2013-2014 bepalen welke de beslissingen inhouden waartegen een beroep openstaat. Verder stelt de verwerende partij opnieuw dat het feit dat de verzoekende partij niet kon deelnemen aan de derde examenperiode niet het gevolg is van een beslissing ten aanzien van haar persoon, doch enkel een gevolg is van de loutere vaststelling dat verzoekende partij niet voldaan heeft aan de administratieve voorwaarden die vooraf werden vastgesteld voor deelname.
De beslissing van 6 oktober 2014 werd aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 9 oktober 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij Besluit nr. 2014/415 d.d. 18 december 2014 vernietigde de Raad de bestreden beroepsbeslissing op grond van volgende overwegingen:

"Onder verwijzing naar de overwegingen bij de ontvankelijkheid naar voorwerp (4.1) is de Raad van oordeel dat de uitsluiting van de verzoekende partij van deelname aan de derde examenperiode een griezhoudende studievoortgangsbeslissing sensu lato, in casu een accessorium van de examenbeslissing, is. De Raad is dan ook van oordeel dat de interne beroepsinstantie onterecht het intern beroep onontvankelijk heeft verklaard."

Het ambtshalve middel is gegrond"

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit heeft de interne beroepsinstantie op 14 januari 2015 een nieuwe beslissing genomen waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd beoordeeld.

De interne beroepsinstantie stelde dat verzoekende partij geïnformeerd was over de procedure voor de inschrijving in de derde examenperiode. Zij stelde dat verzoekende partij goed wist dat zij herexamens zou hebben daar zij reeds voor opleidingsonderdelen van het eerste semester diende te herkansen. Zij stelt ook dat verzoekende partij tot 15 juli 2014 de tijd had om zich in te schrijven, wat een redelijke termijn is. Zij stelt dat verzoekende partij desgevallend de nodige schikkingen had kunnen treffen om zich tijdig in te schrijven. Zij stelt voorts dat uit e-mailverkeer met de ombudsdiest blijkt dat verzoekende partij onmiddellijk werd geïnformeerd over de redenen waarom zij niet kon deelnemen aan de derde examenperiode. Zij stelde ook dat verzoekende partij erop gewezen werd om een overmachtssituatie in te roepen. De interne beroepsinstantie was van oordeel dat de ingeroepen omstandigheden voor de laattijdigheid (nl. vakantie en vakantiewerk) geen overmacht zijn.

Zij wees op het redelijke karakter van de procedure, met name het garanderen van een zo optimaal mogelijke examenrooster aan alle studenten die wensen gebruik te maken van de tweede examenkans en het ordentelijke verloop van de examenperiode. Zij stelde ten slotte dat de procedure van inschrijving geen beperking van het recht op twee examenkansen inhoudt. Zij stelde dat er geen individuele afwijking ten gunste van de verzoekende partij mogelijk was.

De beslissing werd per e-mail d.d. 14 januari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.7. Bij aangetekend schrijven van 20 januari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Voorwerp

De verzoekende partij beroept zich op voorgaande rechtspraak van de Raad evenals op het voorgaande Besluit van de Raad nr. 2014/175 teneinde bevestigd te zien dat er *in casu* weldegelijk sprake is van een studievoortgangsbeslissing. De verwerende partij betwist dat de bestreden beslissing een studievoortgangsbeslissing is, reden waarom het intern beroep onontvankelijk werd verklaard. Zij meent dat de bestreden beslissing een administratieve feitelijkheid betreft.

De Raad herhaalt haar oordeel zoals uiteengezet in zijn Besluit nr. 2014/175 en stelt vast dat artikel OER 2013-2014 zonder vermelding van sanctie bepaalt dat een student zich voor de derde examenperiode dient te registreren binnen de deadline van 15 juli 2014.

De Raad merkt op dat artikel II.223 Codex Hoger Onderwijs iedere student het recht geeft op twee examenkansen, behoudens indien de aard van het opleidingsonderdeel dat niet zou toelaten. Uit niets blijkt dat het *in casu* gaat om opleidingsonderdelen die uit hun aard een tweede examenkans zouden uitsluiten. Dit impliceert dat verzoekende partij *in casu* in beginsel recht heeft op twee examenkansen.

De Raad stelt eveneens vast dat alvorens een student kan beoordeeld worden over het al dan niet voldoen voor een opleidingsonderdeel (= examenbeslissing *stricto sensu*), de student zich individueel administratief voor de derde examenperiode moet registreren, waarbij de niet-registratie of laattijdige registratie leidt tot een individuele impliciete (geautomatiseerde indien registratie via een elektronisch platform niet meer beschikbaar of niet meer mogelijk is) of een expliciete (persoonlijk meegedeelde) uitsluiting van de tweede examenkans. Met andere woorden, aan de examenbeoordeling zelf (i.e. examenbeslissing over het voldoen voor een opleidingsonderdeel of zelfs een gehele opleiding) bij de decretaal gewaarborgde tweede examenkans gaat een impliciet beslissingsproces over de ontvankelijkheid van de registratie voor de tweede examenkans vooraf, zelfs indien het gaat om een "toepassing" van het reglement zoals de verwerende partij opwerpt. De Raad merkt op dat verwerende partij een registratie oplegt aan verzoekende partij, wat impliceert dat zij zich moet aanbieden als mogelijke deelnemer aan de derde examenkans. Het bestuur oordeelt vervolgens of verzoekende partij zich tijdig heeft geregistreerd. Het is immers het bestuur dat het reglement toepast door middel van een geautomatiseerd beslissingsproces (ongeacht of de applicatie na de deadline nog beschikbaar is): wie zich registreert, a fortiori tijdig registreert, wordt door het bestuur toegelaten; wie zich niet of laattijdig registreert, wordt klaarblijkelijk niet (meer) toegelaten. Het is daarbij niet relevant hoe de beslissing gegenereerd wordt.

Het bestuur, *in casu* de onderwijsinstelling is in ieder geval verantwoordelijk voor alle beslissingen die verstengeld zijn met studievoortgangsbeslissing in ruime zin. Het is de eigen keuze van de onderwijsinstelling om het oordeel over de toelating tot de derde examenperiode al dan niet via een geautomatiseerd proces te laten verlopen. Het bestuur draagt de volle verantwoordelijkheid voor wat het geautomatiseerd beoordelingsproces onder haar controle en gezag als bestuurshandeling voortbrengt (toelating of uitsluiting). Door de bestreden bestuurshandeling wordt de verzoekende partij, daar onmiskenbaar vaststaat dat verwerende partij zich niet kan beroepen op een afstand van recht in hoofde van de verzoekende partij, naar het oordeel van de Raad de deelname aan de tweede examenkans individueel en definitief ontzegd, wat *de facto* en *de iure* een griefhoudende (ongunstige) voorbeslissing is die een eindbeslissing, nl. de examenbeslissing, zijnde een oordeel over het voldoen voor een opleidingsonderdeel of een gehele opleiding, in de weg staat.

Met andere woorden, de impliciete beslissing of de expliciete beslissing om een student deelname te ontzeggen aan de tweede examenkans zijn naar het oordeel van de Raad *in se* administratieve rechtshandelingen, i.e. voorbeslissingen, waarbij aan de rechtspositie van de

verzoekende partij, in het bijzonder haar studievoortgang op een eenzijdige, bindende en ongunstige wijze werd geraakt.

Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat voorbeslissingen (*in casu* impliciete en/of expliciete ontzegging van de tweede examenkans), die de eindbeslissing (i.e. examenbeslissing) kunnen beïnvloeden, minstens onmogelijk kunnen maken en die een ongunstig karakter hebben, reeds aangevochten kunnen worden. Door de uitsluiting van de tweede examenkans wordt aan de eindbeslissing over het al dan niet voldoen aan *in casu* een opleidingsonderdeel bij de tweede examenkans rechtstreeks geraakt daar deze examenbeslissing over de derde examenperiode ten aanzien van verzoekende partij *a priori* wordt uitgesloten, minstens beperkt.

De Raad is van oordeel dat de bestreden beslissing een voorbeslissing en dus ook een *accessorium* is van een studievoortgangbeslissing, met name van een examenbeslissing. De Raad is dan ook van oordeel dat de bestreden beslissing bij hem kan aangevochten worden. Er anders over oordelen zou betekenen dat de verzoekende partij een effectief (i.e. spoedige rechtsbescherming met de mogelijkheid tot het opleggen van maatregelen in geval van vernietiging) rechtsmiddel bij een gespecialiseerd rechtscollege tegen een beslissing die haar studievoortgang eenzijdig, bindend, individueel en ongunstig raakt, op onverantwoorde wijze wordt ontzegd.

2. *Uitputting interne beroepsmogelijkheden*

Verzoekende partij heeft het intern beroep ingesteld en uitgeput.

3. *Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad*

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 9 oktober 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 6 oktober 2014. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 6 oktober 2014 kennis gekregen. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 7 oktober 2014.

Het beroep van 9 oktober 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van artikel II.223 Codex Hoger Onderwijs.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij wijst op haar onvoorwaardelijk recht op een tweede examenkans. Zij stelt dat er geen argumenten zijn of worden ingeroepen om haar de toegang tot de derde examenperiode te weigeren. Zij stelt dat zij nooit afstand heeft gedaan van haar recht. Zij wijst erop dat zij het studiegeld heeft betaald voor het academiejaar 2013-2014 en dus recht heeft op haar tweede examenkans. Zij stelt dat het nog steeds mogelijk is om haar de betrokken examenkans te laten genieten.

Zij betwist dat zij haar fout erkend zou hebben. Zij stelt dat zij geprobeerd heeft zich in te schrijven op 15 juli 2014, maar dat achteraf gebleken is dat dat niet gelukt is. Zij stelt dat de weigering achteraf kennelijk onredelijk is. Zij stelt dat de ombuds niet gewezen heeft op het instellen van intern beroep. Zij stelt dat verwerende partij ontraden te werk ging.

Zij stelt dat zij mogelijk het slachtoffer wordt van een systeem dat maar één jaar wordt toegepast daar verwerende partij zou overwegen de registratie af te schaffen.

Verwerende partij stelt dat de registratie is ingegeven door organisatorische redenen. Zij verwijst naar de planning en praktische organisatie van de examenmomenten (aantal deelnemende studenten, agenda examinatoren, aanduiding surveillanten, logistieke ondersteuning, planning leslokalen...). Zij stelt dat de registratie het mogelijk maakt aan alle studenten die willen deelnemen aan de derde examenperiode een zo goed mogelijk gespreide examenregeling te garanderen. Zij stelt dat de elektronische procedure zeer eenvoudig is en gemakkelijk toegankelijk is. Zij stelt dat het enkel een klik op een knop betreft. Zij stelt dat de studenten voldoende ingelicht zijn over de noodzaak van de registratie. Zij wijst op de zorgvuldigheidsplicht van de student. Zij wijst op het OER met de regeling inzake de registratie, dat verzoekende partij door haar studiecontract aanvaard heeft. Zij stelt dat de examenresultaten op 30 juni 2014 bekendgemaakt werden zodat zij ruim twee weken tijd had om zich in te schrijven. Zij stelt dat in geval van overmacht toch toegang tot de examens kan verleend worden. Zij stelt dat verzoekende partij geen omstandigheden die als overmacht beschouwd kunnen worden, heeft aangebracht. Zij stelt dat vakantie geen overmacht is. Zij merkt op dat de verzoekende partij pas op 16 juli 2014 haar individueel studievoortgangsdossier heeft geraadpleegd zonder evenwel het tabblad van de registratie te openen. Zij stelt dat de verzoekende partij niet onwetend kon zijn over de procedure daar de verzoekende partij reeds langer ingeschreven is bij verwerende partij. Zij stelt ook dat de studenten actief werden ingelicht. Zij verwijst naar verschillende voorlichtingsmomenten.

Zij stelt vervolgens dat de maatregel proportioneel is, daar zij een zo evenwichtig mogelijke examenregeling aan alle studenten wil garanderen en aldus de slaagkansen wil verhogen. Zij wijst ten slotte op de beginselen van behoorlijk burgerschap.

Zij wijst er ook op dat de registratieregeling niet is afgeschaft.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad wijst erop dat artikel II.223 Codex Hoger Onderwijs iedere student het recht geeft op twee examenkansen in de loop van het academiejaar, behoudens indien de aard van het opleidingsonderdeel dat niet zou toelaten. Uit niets blijkt dat het *in casu* gaat om opleidingsonderdelen die uit hun aard een tweede examenkans zouden uitsluiten. Dit impliceert dat verzoekende partij *in casu* een decretaal recht heeft op twee examenkansen.

De Raad stelt niettemin vast dat de beroepsbeslissing en de daaraan voorafgaande weigering tot toelating tot de derde examenperiode raakt aan het recht uit artikel II.223 Codex Hoger Onderwijs. De Raad stelt vast dat artikel OER een procedurele aanvulling inzake de plicht tot registratie vóór 15 juli bevat. Het behoort de Raad toe uit te maken of de wijze waarop en de mate waarin de verwerende partij aan voormeld recht raakt, in voorliggend geval geoorloofd is.

De Raad bevestigt het principe dat onderwijsinstellingen een ruime vrijheid hebben bij de organisatie van hun onderwijs- en examenactiviteiten. Wetgevende normen en het redelijkheidsbeginsel beperken deze vrijheid.

De Raad stelt vast dat de decreetgever het recht op een tweede examenkans absoluut heeft geformuleerd, in die zin dat het decreet enkel voorbehoud maakt voor het geval de aard van het opleidingsonderdeel niet toelaat dat tweemaal wordt geëxamineerd. Het decreet koppelt aan de uitoefening van het recht op een tweede examenkans geen enkele voorwaarde.

Naar het oordeel van de Raad belet de formulering van artikel II.223 Codex Hoger Onderwijs niet *ipso facto* dat een instelling gebruik maakt van haar autonomie en in het kader van de organisatie van een examenzittijd de uitoefening van de decretaal aan de student gewaarborgde tweede examenkans van diens inschrijving afhankelijk maakt. De instelling kan de modaliteiten voor het uitoefenen van een tweede examenkans naar het oordeel van de Raad in het in art. II.222 Codex Hoger Onderwijs bedoelde examenreglement neerleggen.

Het onmiskenbare belang van het recht op een tweede examenkans, dat een principieel karakter heeft – in die zin dat de Codex Hoger Onderwijs slechts een uitzondering voorziet voor opleidingsonderdelen die uit hun aard geen tweemaal geëxamineerd kunnen worden –

vormt de achtergrond waartegen de instelling, gebruik makend van de haar verleende vrijheid om autonoom de organisatie van het door haar aangeboden onderwijs (en de eraan gekoppelde evaluatie), het gebruik van het recht op een tweede examenkans door een student aan voorwaarden (in het voorliggende geval een registratie) kan verbinden.

Voormeld belang beïnvloedt evenwel de beleidsmarge waarover de onderwijsinstelling beschikt. Aldus bepaalt het de ruimte waarbinnen de onderwijsinstelling haar autonomie kan uitoefenen en in redelijkheid de uitoefening van het recht op een tweede examenkans kan regelen.

Tegen deze achtergrond neemt de Raad het recht van de student, die in het voorliggende geschil is ingeschreven en het aan de inschrijving verbonden inschrijvingsgeld heeft betaald, op en diens belang bij twee examenkansen enerzijds en het recht van de onderwijsinstelling om de deelname aan deze examenkansen aan niet-decretale voorwaarden te verbinden en het belang (bv. de praktische organisatie van de derde examenperiode) dat zij hiermee beoogt anderzijds, in ogenschouw.

De Raad stelt vast dat de verwerende partij met betrekking tot de verplichting tot inschrijving voor de tweede examenkans verwijst naar verschillende factoren bij de praktische organisatie van een examenperiode en de kans op een zo gunstig mogelijke examenregeling voor zoveel mogelijk studenten die willen deelnemen aan de derde examenperiode.

De Raad heeft begrip voor het door de onderwijsinstelling aangehaalde streven naar een praktische organisatie, examenplanning en gunstige examspreiding die de verwerende partij tot het in het geschil voorliggende registratieverplichting heeft geïnspireerd.

Tevens acht de Raad, binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid, de verplichte registratie voor de derde examenperiode potentieel een met het oog op voormelde doelstelling pertinente maatregel, maar treft hieromtrent in het voorliggende dossier geen afdoende bewijsmateriaal aan.

Bovendien kan de Raad er niet omheen dat het door verwerende partij aangehaalde doel (inzake organisatie, planning van de examens en examspreiding) wellicht ook door andere maatregelen, die de uitoefening van het recht op een tweede examenkans door een student minder bezwaren, kan bereikt worden. Eén van deze maatregelen is een systeem van actieve uitschrijving van studenten die niet willen deelnemen aan de derde examenperiode. Daarbij doen studenten op een duidelijke en rechtsgeldige wijze definitief afstand van hun recht op een tweede examenkans.

In het licht van de door de verwerende partij georganiseerde "actieve" registratie kan de niet-(tijdige) registratie van de verzoekende partij niet als een uitdrukkelijk of een - op niet voor interpretatie vatbare feiten steunende - stilzwijgende afstand van recht worden beschouwd. Bij het organiseren van een registratie voor het uitoefenen van de tweede examenkans impliceert het feit dat een student nalaat zich (tijdig) te registreren niet dat deze ondubbelzinnig afstand doet van zijn recht op een tweede kans.

Bij de uitoefening van haar autonomie heeft de verwerende partij er niet voor gekozen bijvoorbeeld een systeem van "actieve uitschrijving" te hanteren bij de organisatie van de tweede examenkans (inplannen examenmomenten, lokalenreservaties). Daarentegen heeft de verwerende partij in zijn OER opgenomen dat de student beslist voor welke niet-geslaagde opleidingsonderdelen hij/zij wil herkansen in de derde examenperiode via een daarvoor door de onderwijsinstelling voorziene procedure. De verwerende partij bepaalt immers in haar OER dat na de juni examenperiode de student vóór 15 juli aan de facultaire administratie meldt welke examens - waarop hij/zij een onvoldoende behaald in de januari of juni examenperiode - hij/zij herneemt in de september examenperiode, zonder de gevolgen van de niet-registratie of niet-tijdige registratie te expliciteren in het OER.

Aangezien de derde examenperiode de tweede helft van augustus een aanvang neemt en omwille van de door de verwerende partij aangehaalde, in art. OER voorziene, deadline voor de bekendmaking van het examenrooster voor de derde examenperiode heeft de

onderwijsinstelling er om organisatorische redenen belang bij spoedig zicht te hebben op het aantal studenten dat deelneemt aan de derde examenperiode. Eén en ander is evenwel verbonden met de door de onderwijsinstelling gemaakte, hierboven toegelichte, keuze betreffende de organisatie van de derde examenperiode.

De door verwerende partij gemaakte keuze betreffende de organisatie van de tweede zittijd, die in zich draagt dat de student zich vóór 15 juli 2014 dient te registreren voor vakken die hij in de derde examenperiode wenst te hernemen, heeft tot gevolg dat de periode waarbinnen de student zich moet registreren samenvalt met de vakantieperiode bij uitstek voor de student. De registratietermijn loopt immers gedurende de eerste (ongeveer twee) weken na de bekendmaking (*in casu* op 30 juni 2014 en naar luidt van verwerende partij behalve voor een aantal opleidingsprogramma's die afwijken van de normale structuur van het academiejaar, in de week van 30 juni tot 6 juli) van de resultaten. Bij een bekendmaking op 6 juli 2014 verkort de periode waarbinnen de student zijn eventuele inschrijving voor de derde examenperiode moet doen, aangezien voormelde deadline niet verschuift. Tevens blijkt uit het dossier dat de student op het ogenblik waarop een tijdige registratie kan plaatsvinden nog geen zicht heeft op het examenschema voor de tweede examenkans – waarvoor de verwerende partij zich precies op de inschrijvingen baseert – dat hem moet toelaten te bepalen of hij alle vakken die hij opnieuw moet afleggen effectief en/of zinvol kan opnemen. Deze bijzonderheden betreffende de registratieperiode en de door de instelling uit het OER afgeleide, hoewel in artikel OER niet *expressis verbis* vermelde, sanctie bij niet(-tijdige) registratie, namelijk de weigering tot deelname aan de tweede examenkans voor opleidingsonderdelen waarvoor de student is ingeschreven, dreigt *in concreto* het recht op een tweede examenkans uit te hollen. *In casu* draagt de door de verwerende partij uitgewerkte registratie en de zwaarwichtigheid van de eraan gekoppelde sanctie een voor de Raad kennelijk onredelijke hypothek op het principiële recht op een tweede examenkans in zich. De Raad houdt hierbij rekening met de mogelijkheid voor de instelling om in het kader van de uitoefening van haar autonomie de met de registratie nagestreefde gerechtvaardigde doelstellingen inzake de organisatie van de derde examenperiode op een voor het decretaal recht op een tweede examenkans klaarblijkelijk minder bezwarende wijze na te streven. Nu de Raad er *in casu* niet van overtuigd kan worden dat een actieve registratie absoluut noodzakelijk is voor de organisatie van de derde examenperiode, dient de Raad hiermee rekening te houden bij zijn oordeel over het proportioneel karakter en de aanvaardbaarheid van de door de verwerende partij gehanteerde regeling. Eveneens dient de Raad er rekening mee te houden dat het systeem waarmee verweerde een billijke en zo optimaal mogelijke examenspreiding beoogt, zulks niet noodzakelijk in ieder geval waarborgt. Het staat niet vast dat het tot een betere examenregeling voor de instelling en haar studenten leidt dan een systeem dat de uitoefening van de tweede examenkans niet van een voorafgaande melding laat afhangen.

De door de verwerende partij aangehaalde eenvoud van en makkelijke toegang tot de registratieprocedure voert de Raad niet tot een andere conclusie betreffende de registratieprocedure, aangezien zij de essentie van de registratieverplichting en de modaliteit ervan niet betreffen. De aanvaarding van het OER door het studiecontract neemt het onredelijk karakter van de betwiste regeling evenmin weg. Hetzelfde geldt voor de door de verweerde beweerde voldoende inlichtingen die aan de studenten over de registratieplicht zijn verstrekt. Ook de door verwerende partij beweerde onzorgvuldigheid van verzoekende partij kan het onredelijk karakter van de concrete registratieverplichting, rekening houdend met de erbij horende sanctie (i.e. de *de facto* uitsluiting van de tweede examenkans), tegen de achtergrond van het decretale recht op twee examenkansen, niet wegnemen.

De door verwerende partij aangehaalde mogelijkheid om bij overmacht een student bij niet-tijdige registratie alsnog tot de tweede examenkans toe te laten vermag niet het initieel onredelijke karakter van de concrete registratieverplichting in het licht van de eraan verbonden sanctie, ongedaan te maken.

Gelet op het feit dat de bepaling van het OER waarop de verwerende partij zich steunt bij haar beslissing *in casu* op onredelijke wijze afbreuk doet aan het decretale recht en aldus niet overeind kan blijven, ziet de Raad, alle elementen van het dossier in acht genomen,

onvoldoende argumenten om de verzoekende partij de toegang tot de derde examenperiode te ontzeggen.

Het middel is gegrond

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van 14 januari 2015 genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 27 februari 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 17 februari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groote

Henri Verhaaren

Jan Geens

De secretarissen,

David Keyaerts

Zitting van 26 februari 2015

Rolnr. 2015/021 - 26 februari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 26 februari 2015.

De Raad heeft de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing van 13 februari 2015.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in het kleuteronderwijs.

Het beroep betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel 'Muzische vorming III'.

3.2. Verzoekende partij stelde geen intern beroep in bij de algemeen directeur van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij aangetekend schrijven van 16 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep niet ingesteld. De Raad wijst er immers op dat de verzoekende partij haar klacht niet tot de juiste instantie heeft gericht zodat het intern beroep niet (regelmatig) ingesteld, laat staan uitgeput werd. De Raad wijst erop dat conform artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs het uitputten van het intern beroep een grondvoorwaarde is voor de ontvankelijkheid van het extern beroep bij de Raad.

Het bij de Raad ingestelde beroep is onontvankelijk.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van [REDACTED] onontvankelijk is.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 26 februari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Jan Geens

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/022 - 26 februari 2015

Inzake [REDACTED]

Hebbende als raadsman [REDACTED], kantoor houdende te [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 26 februari 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij een 8/20 werd toegekend voor 'Didactische stage 3B' en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in het onderwijs: lager onderwijs (avond- en weekendopleiding).

Het beroep betreft de examenbeslissing van 28 januari 2015 voor het opleidingsonderdeel 'Didactische stage 3B'.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 31 januari 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 13 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat de 8/20 werd toegekend omdat er in de verslagen van de mentoren en bezoekende docenten zware tekorten worden aangehaald. Zij stelde dat de beoordeling van de mentor zeer belangrijk is omdat deze de verzoekende partij het meest bezig heeft gezien. Zij stelde dat de verzoekende partij een onvoldoende kreeg voor vier competentieclusters. Zij stelde dat de mentoren zich vaak strenger en scherper uitspreken dan de bezoekende docent, maar dat er geen contradictions zitten in de beoordeling (cfr.

syntheseverslag). Zij stelde dat een aantal werkpunten door iedereen worden aangehaald. Zij stelde dat zij zich geïnformeerd heeft bij de stageschool om na te gaan of de score in overeenstemming is met het standpunt van de mentoren. Zij stelde dat de stageschool bevestigd heeft dat de mening van de mentoren correct weergegeven werd in het verslag en de score. Zij stelde ten slotte dat de verzoekende partij zich nooit beklaagd heeft over de opvolging door de mentoren.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 15 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 16 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Voorwerp

De Raad merkt op dat het beroep slechts ontvankelijk is in zoverre het gericht is tegen de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel ‘Didactische stage 3B’ (9 stp) daar het op basis van de stukken in het dossier (in het bijzonder het resultatenrapport) niet vaststaat dat de verzoekende partij een ander passend opleidingsonderdeel, vermoedelijk ‘Specialisatiestage A’ (6 stp) effectief opgenomen heeft in haar programma, *a fortiori* daar daarvoor geen resultaat vastgesteld werd door de examencommissie.

2. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

3. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 16 februari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 13 februari 2015. Verzoekende partij heeft op 15 februari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 16 februari 2015.

Het beroep van 16 februari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is in de aangegeven mate ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel dat het toegekende cijfer 8/20 niet overeenstemt met de beoordeling van de bezochende docent, die in een e-mail verklaard heeft om samen met de andere bezochende docente voor een voldoende te gaan.

Zij stelt in een tweede onderdeel dat de bezochende docent mogelijk bevoordeeld was bij het opmaken van zijn eigen syntheseverslag daar hij inzage had gehad in het syntheseverslag van een andere docente voor een andere stage en dus ook kennis had van de ‘minpunten’ opgemerkt door een andere bezochende docent. Zij stelt eveneens dat beoordelingen van stages normaal objectief en onafhankelijk van elkaar verlopen.

Zij stelt in een derde onderdeel dat ondanks de contradicties tussen de bevindingen van de docenten en mentoren alvorens de score werd vastgesteld geen enkel contact werd

opgenomen met de mentoren. Zij stelt dat de mentor van de projectstage haar gezegd heeft dat de negatieve zaken in haar verslag veeleer als tips beschouwd moeten worden zonder negatieve connotatie.

Zij merkt op dat er contradictie bestaat tussen de beoordeling van de bezoekende docent en die van de mentor over het al dan niet verkennen van de specifieke beginsituaties en leermoeilijkheden.

Zij betwist de opmerking van de mentor over het gebrek aan materiaal om het project te laten opleven. Zij wijst erop dat zij daarin tegengewerkt werd door de mentor die niet wilde dat zij bepaalde spullen mee liet brengen omdat dit later aan bod zou komen in haar lessen. Zij stelt ook dat diezelfde mentor positieve verbeteringen niet opgetekend heeft in haar verslag. Zij stelt vervolgens dat de begeleiding door de mentor bij de projectstage ondermaats was. Zij stelt dat de begeleiding erin bestond een verslag te ontvangen met de mededeling dat er altijd vragen gesteld konden worden. Zij merkt op dat dit onpersoonlijk en onprofessioneel is. Zij stelt dat de mentor er is om haar dingen bij te brengen, de positieve en negatieve elementen op te merken en tips te geven. Zij stelt dat het de taak van de mentor is om in dialoog te gaan met de stagiair. Zij erkent dat zij de mentor niet durfde aanspreken over de verslagen tot op het moment dat er in het verslag een opmerking stond die haar totaal afbrak. Zij betreurt dat de kritiek niet persoonlijk besproken werd. Zij stelt dat de mentor achteraf gezegd heeft dat de kritiek niet afbrekend bedoeld was. Zij stelt dat dit evenwel zo in het verslag staat, waarmee de onderwijsinstelling rekening houdt.

Zij stelt zich voorts vragen over het gebrek aan betrokkenheid en de onprofessionele instelling van de mentoren. Zij stelt dat de mentoren vaak andere dingen (bv. winkelen) gingen doen dan de stage te observeren.

Zij stelt in een vierde onderdeel dat zij niet begrijpt waarom zij in 2015 dezelfde score krijgt als in het academiejaar 2012-2013, wat zou betekenen dat zij niets bijgeleerd zou hebben.

Zij stelt in een vijfde onderdeel dat het schandalig is dat zij voor een voorgaande stage geen cijfer kon krijgen en moest wachten tot juni om te weten of zij geslaagd was. Zij stelt dat zij in onzekerheid leefde over het al dan niet kunnen voortzetten van de opleiding.

Verwerende partij stelt dat de onvoldoende 8/20 voor de specialisatiestage gemotiveerd wordt in het syntheseformulier en de generieke beoordelingsschaal. Zij wijst daarbij op de zware tekorten voor vier competentieclusters, wat leidt tot een onvoldoende. Zij stelt dat de beoordeling door de mentor uiteraard zeer belangrijk is omdat het de mentor is die verzoekende partij het meest bezig gezien.

Zij stelt vervolgens dat de kritieken van verzoekende partij op de opmerkingen van de mentoren niet tot een voldoende leiden. Zij stelt dat de kritiek enkel een nuancering zou zijn van de onvoldoende voor professionele houding en zou niet kunnen leiden tot een voldoende voor de hele stage. Wat de kritiek in verband met de werkblaadjes betreft, stelt zij dat verwacht wordt dat dit in orde is vanaf de eerste dag in een eindstage. Dus ook wanneer dit inderdaad bevestigd zou worden door de mentor, geeft dit volgens de verwerende partij geen aanleiding tot een voldoende voor de hele stage.

Zij stelt vervolgens dat het uitwisselen van verslagen of informatie tussen docenten over een student en/of het verloop van een (vorige) stage kadert in een betere en gerichtere opvolging van de studenten. Zij stelt dat van alle docenten objectiviteit mag worden verwacht, zodat niet kan worden ingezien hoe de ene objectieve beoordeling een andere objectieve beoordeling subjectief zou maken. Zij stelt dat de verzoekende partij niet bewijst hoe dit haar een nadeel heeft toegebracht of haar stage of het resultaat daarvan zou verbeteren.

Zij stelt vervolgens dat de mentoren zich vaak strenger en scherper uitspreken dan de bezoekende docent maar er zitten geen contradicties in de beoordeling. Zij stelt dat een aantal grote werkpunten door iedereen worden aangehaald. Zij erkent wel dat er geen contact opgenomen werd met de mentor of de stageschool omdat er in januari te weinig tijd is tussen de deadline van het indienen van de stageportfolio en de afronding van de examenperiode. Zij

stelt dat na de evaluatievergadering er nog maar 1 werkdag was tot de deadline van punteninvoer en op die manier was er geen tijd om de stageschool nog te contacteren. Zij stelt dat de verzoekende partij op geen enkel moment heeft laten weten tijdens de stage noch aan de bezoekende docenten noch aan de stagecoördinator dat er problemen van begeleiding waren. Zij stelt dat de bezoekende docenten beiden een lang gesprek gehad hebben met de mentor. Zij stelt dat dit gesprek grotendeels in de lijn lag van de observaties van de bezoekende docent en het eindverslag van de mentoren. Zij stelt dat naar aanleiding van het interne beroep de stageschool alsnog zou gecontacteerd werd. Zij stelt dat na overleg met de twee mentoren de directeur van de stageschool kon bevestigen dat het cijfer volledig overeenkwam met de bevindingen van beide mentoren. Zij stelt dat er geen sprake van enige contradictie is. Zij wijst erop dat de bemoedigende woorden van de bezoekende docent niet gelijkgesteld mogen worden met de latere beoordeling van de gehele stageperiode.

Zij stelt vervolgens dat verzoekende partij niet aantoont dat er fouten zouden begaan zijn in de begeleiding. Zij stelt dat ook niet aangetoond wordt dat de verzoekende partij zelf niet tekortgeschoten is en dat het gebrek dermate ernstig was.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij zich bij de appreciatie van de verdiensten van een student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissingen niet op een onregelmatige wijze tot stand zijn gekomen en of ze niet (kennelijk) onredelijk zijn.

De Raad begrijpt het tweede middelonderdeel als klachten tegen de doorwerking van de negatieve beoordeling van prestaties inzake 'stage eerste leerjaar' in de beoordeling van het opleidingsonderdeel.

De Raad merkt op basis van de ECTS-fiche vooreerst op dat het opleidingsonderdeel 'Didactische stage 3B' – waarvoor de verzoekende partij onbetwist ingeschreven is, zoals door verzoekende partij ter zitting bevestigd werd en ook in de interne beroepsbeslissing vermeld wordt – enkel betrekking heeft op twee aspecten van de zgn. "specialisatiestage" (i.e. een ander opleidingsonderdeel), met name de differentiatiestage en de projectstage. De Raad stelt op basis van de ECTS-fiche vast dat de zgn. "specialisatiestage" normaal bestaat uit drie onderdelen, met name de 'stage eerste leerjaar', de 'differentiatiestage' en de 'projectstage'. De Raad stelt op basis van de stukken in het dossier vast dat verzoekende partij werd vrijgesteld voor de 'differentiatiestage'. Uit al het voorgaande volgt dat de verzoekende partij de 'stage eerste leerjaar' evenwel niet moet afleggen daar het geen deel uitmaakt van het opleidingsonderdeel uit het individueel studieprogramma van de verzoekende partij, dat verwerende partij klaarblijkelijk goedgekeurd heeft. Dit betekent dat verzoekende partij in het kader van het opgenomen opleidingsonderdeel enkel nog beoordeeld kon worden op basis van de 'projectstage' en de prestaties die tijdens deze stageperiode aan de orde waren. De Raad stelt vast dat het eindverslag gesteund wordt op de verslagen van twee mentoren en twee bezoekende docenten zodat het argument van verzoekende partij dat er geen aparte, onafhankelijke beoordeling door de relevante bezoekende docent is, gegrond voorkomt.

De Raad stelt immers vast dat twee verslagen betrekking hebben op de 'stage' in een eerste leerjaar zodat deze in de gegeven omstandigheden niet in aanmerking genomen kunnen worden voor de beoordeling van het opgenomen opleidingsonderdeel in het licht van de ECTS-fiche en de toegestane vrijstelling. Immers, uit de voorgelegde stukken blijkt onttegensprekelijk dat de projectstage gelopen werd in het tweede leerjaar zodat enkel het verslag van de mentor uit het tweede leerjaar en het verslag van docent in aanmerking genomen kunnen worden. In deze omstandigheden kan ook niet aanvaard worden dat de bezoekende docent overlegd heeft met een andere docent, die de relevante prestaties uit het tweede leerjaar niet geobserveerd en beoordeeld heeft. Het is in deze omstandigheden immers niet toelaatbaar dat deze docent invloed heeft op de stagebeoordeling en de score.

De Raad is van oordeel dat de stagescore niet regelmatig tot stand is gekomen. De Raad merkt op dat het eindsyntheseverslag moet steunen op de relevante bevindingen, in het bijzonder rekening moet houden met het gegeven dat de enige bezoekende docent zijn

syntheseverslag 'streng' heeft opgesteld, maar aan verzoekende partij toch meegedeeld heeft dat de stage naar zijn oordeel wel als een voldoende (er zijn werkpunten die nog weggewerkt kunnen worden tijdens de werkervaring en een aantal sterke punten: o.a. "je stond er zelfverzekerd en begeesterend") moet beschouwd worden, wat in de beoordelingsschaal *prima facie* overeen lijkt te stemmen met een 10-11/20. De Raad stelt evenwel vast dat de stagmentor ook werkpunten heeft opgemerkt. De Raad merkt op dat er, gelet op de omstandigheden, uitvoerig uitgelegd moet worden in welke mate de vaststaande gemeenschappelijke "werkpunten" dermate fundamentele tekorten zijn dat ze moeten leiden tot een score van 8/20.

De Raad ziet verder in het dossier geen aanwijzingen voor een negatieve vooringenomenheid van de bezoekende docent.

Het tweede middelonderdeel is in de aangegeven mate gegrond.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.2. Gelet op het gegrond bevonden tweede middelonderdeel is het niet noodzakelijk om de overige middelonderdelen te onderzoeken daar dit niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

5.3. Het bij de Raad ingestelde beroep is in de aangegeven mate onderzocht en gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De examenbeslissing en de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep worden vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 6 maart 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 26 februari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jan Geens

Jean Goossens

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/024 - 26 februari 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 26 februari 2015.

De Raad heeft de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij voor het opleidingsonderdeel ' [REDACTED]' een 9/20 werd toegekend en tegen de beslissing van de examencommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in de geneeskunde.

Het beroep betreft de examenbeslissing van de examencommissie voor het opleidingsonderdeel ' [REDACTED]' (9/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 5 februari 2015 een intern beroep in bij de voorzitter van de examencommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de examencommissie op datum van 12 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat de score regelmatig tot stand is gekomen. De examencommissie was namelijk van oordeel dat het mathematisch gemiddelde op de verschillende onderdelen 9,4/20 was, afgerond naar het dichtstbijzijnde geheel getal 9/20.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 12 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 17 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 17 februari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 12 februari 2015. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 12 februari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 13 februari 2015.

Het beroep van 17 februari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het motiveringsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in essentie dat de afgeronde score niet gemotiveerd is daar zij op vijf van de acht examenvragen correct geantwoord heeft. Zij stelt dat zij na het intern beroep antwoord gekregen heeft dat de mathematische berekening correct verlopen is, maar dat zij daartegen geen bewaar had, maar wel tegen de inhoudelijke beoordeling van het examen zelf. Zij verwijst ook naar de resultaten voor andere opleidingsonderdelen uit dezelfde zittijd. Zij vraagt dat het examen voorgelegd wordt aan een externe beoordelaar.

Verwerende partij stelt dat het argument dat het examen zelf niet correct geschat werd, pas naar aanleiding van het extern beroep opgeworpen werd zodat het onontvankelijk is. Zij stelt dat het middel niet gericht is tegen de wijze waarop het intern beroep behandeld werd, maar tegen de wijze waarop het initiële examenresultaat tot stand is gekomen, noch betrekking heeft op elementen waarvan verzoekende partij pas bij inzage van het administratief dossier in de procedure voor de Raad kennis kon nemen, noch de openbare orde raakt.

Zij stelt ook dat niet pas bij extern beroep kan aangevoerd worden dat de beoordeling niet betrouwbaar zou zijn en door een derde moet gedaan worden. Zij stelt dat er geen reden was om te twijfelen aan de beoordeling van de docent.

Zij stelt dat in ondergeschikte orde dat het argument dat het examen zelf niet correct geschat werd, faalt. Zij stelt dat het niet aan studenten toekomt om zelf te beoordelen of ze al dan niet geslaagd zijn. Dat verzoekster voor het examen gestudeerd heeft, wordt niet in twijfel getrokken. Zij stelt dat het niet terzake doet dat vijf van de acht vragen juist waren daar de eindquatering correct tot stand is gekomen en daaruit blijkt dat verzoekende partij niet voor het geheel is geslaagd. Zij merkt op dat de mooie resultaten van andere opleidingsonderdelen niet terzake doen daar deze geen impact hebben op de quatering.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

Voorafgaand merkt de Raad op dat het middel gericht tegen de beoordeling ontvankelijk is. Immers, verzoekende partij stelde in haar intern beroepsschrift minstens impliciet dat zij de motivering van de score 9/20 betwist daar zij van oordeel is dat het door haar afgelegde examen een hogere score verdienede: "*Ik heb voor dit vak een negen gekregen. Op het examen waren er acht onderdelen, voor vijf van de acht onderdelen was ik geslaagd. Van Prof. heb ik vernomen dat volgens de berekeningen ik een 9,4 heb, die naar een 9 werd afgerond. Aangezien ik wel voor vijf van de acht onderdelen geslaagd was, en volgens mijn weten er altijd werd gezegd dat alle onderdelen even zwaar doorwegen, is mijn bescheiden mening dat ik, ten minste, een tien verdien.*". Dit impliceert dat de verwerende partij in het kader van het intern beroep de score moet motiveren, minstens moet uitleggen hoe tot de score gekomen werd.

De Raad stelt vast dat de examencommissie zich in het kader van voorliggend intern beroep beperkt heeft tot het oordeel dat de eindscore een mathematisch correct berekend gemiddelde is, wat de verzoekende partij initieel niet betwist. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij in haar wederantwoordnota op basis van de ter beschikking gestelde informatie opwerpt dat de mathematische berekening niet correct is uitgevoerd daar zij uit de verklaringen van verwerende partij afleidt dat een score werd aangepast van een 7 naar een 8, waarbij echter nog de 7/10 in het berekende gemiddelde zou verwerkt zijn. De Raad stelt vast dat deze kritiek feitelijk faalt daar het gemiddelde van 9,4/20 enkel het resultaat kan zijn van een reeks deelscores m.i.v. 8/10.

De Raad stelt evenwel vast dat de verzoekende partij ook opgeworpen heeft dat zij meer dan de helft van de vragen juist beantwoord heeft en toch niet geslaagd (minstens 10/20) is. Op basis van het dossier, in het bijzonder de ECTS-fiche (die overigens niet ingevuld werd) en de onduidelijke, niet-meegedeelde verdeelsleutel van de toe te kennen punten tussen de vragen (en/of beoordelaars), het feit dat de verwerende partij niet betwist heeft dat alle vragen een even groot gewicht hebben in de globale score, is de Raad van oordeel dat de interne beroepsinstantie onvoldoende geantwoord heeft in de beroepsbeslissing op de klacht van de verzoekende partij, in het bijzonder op het argument dat zij meende voor meer dan de helft van de vragen voldoende gehaald te hebben, maar toch een score lager dan 10/20 bekomt. Het gebrek aan antwoord klemt des te meer daar de beroepsbeslissing summier is en de beroepsinstantie noch de examenkopij, noch het modelantwoord, noch de scores per vraag en de weging bij de bestreden beslissing zelf meedeelt.

Het ter beschikking stellen of verduidelijken van de beoordeling en deelscores in de procedure voor de Raad is evenwel laattijdig en kan dus niet aanvaard worden. In deze omstandigheden kan de Raad zich niet buigen over de redelijkheid van de beoordeling en de globale score. Het is eerst aan de examencommissie om een afdoende inhoudelijk antwoord te geven op de klacht van de verzoekende partij.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van examencommissie genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 6 maart 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 26 februari 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Jan Geens

De secretaris,

David Keyaerts

Zitting van 31 maart 2015

Rolnr. 2015/028 - 31 maart 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadslieden meester [REDACTED], kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 31 maart 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij 7/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel 'Bekwamingsstage' en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in sociaal werk.

Het beroep betreft de examenbeslissing van 1 februari 2015 voor het opleidingsonderdeel 'Bekwamingsstage' (7/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 4 februari 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 12 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat er met betrekking tot de basiscompetenties uit de verschillende evaluatieformulieren blijkt dat er duidelijke werkpunten werden vermeld. Zij verwees naar de verslagen bij de beslissing. Zij stelde voorts dat de werkpunten erop wijzen dat verzoekende partij de vooropgestelde algemene en beroepsspecifieke competenties onvoldoende verworven heeft.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 13 februari 2015 aan verzoekende partij toegestuurd.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 20 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroeps mogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 20 februari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 12 februari 2015. De aangetekende zending heeft verzoekende partij niet bereikt. Er ligt geen enkel bewijs van kennisname voor. Het beroep van 20 februari 2015 werd derhalve tijdig ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in eerste onderdeel dat heel wat zaken (gesprekstechnieken, vorming geven, administratie, attitudes en omgaan met cliënten) door de werkbegeleider goed bevonden werden zonder dat dit vermeld werd in het eindevaluatieverslag. Zij stelt vervolgens dat onterecht vooral "communicatie" en "samenwerking" als ondermaats werden beoordeeld. Zij werpt op dat dit niet te wijten is aan desinteresse, maar aan het feit dat zij het dialect niet kon verstaan. Zij stelt vervolgens dat zij op de stageplaats afstandelijk en onvriendelijk werd behandeld. Zij stelt meer precies de indruk te hebben dat één persoon tijdens de hele stage een hekel aan haar had wegens haar religie en afkomst. Zij stelt dat deze persoon een groepje vormde met andere collega's zodat zij zich niet durfde openstellen en vervreemdde van de andere teamleden. Zij stelt eveneens dat zij niet anders is dan autochtone studenten. Zij stelt dat zij een zwarte huidskleur heeft en misschien als Somalische andere accenten legt, maar dat dit niet in de weg stond van haar werk. Zij stelt dat zij zich door de opmerkingen van de werkbegeleider over haar kledij niet thuis voelde op de werkplek waardoor zij minder geneigd was contact te leggen.

In een tweede onderdeel stelt verzoekende partij dat zij te weinig groeikansen heeft gekregen. Zij stelt dat haar meegedeeld werd dat zij zich na de kerstvakantie nog twee weken kon bewijzen, maar dat zij op de eerste dag na de vakantie reeds te horen kreeg dat de stage onvoldoende was. Zij stelt dat haar niveau tijdens een tussentijdse evaluatie onterecht werd vergeleken met dat van een verkenningsstage, waarvoor zij opwierp een goede score te hebben gekregen. Zij wijst ook op de gebrekkige communicatie over de extra evaluatie en op het feit dat deze extra tussentijdse evaluatie als overbodig werd beschouwd door de werkbegeleider. Zij stelt ook dat zij het eindevaluatieverslag niet vooraf heeft kunnen lezen (en zonder voorbereiding naar het evaluatiegesprek moest gaan) omdat de werkbegeleider dit niet naar haar heeft doorgestuurd. Zij stelt ook dat personen die haar maar weinig taken hebben gegeven een belangrijke impact hebben gehad op de beoordeling door de werkbegeleider. Zij stelt ook dat een specifiek persoon (waarmee ze in het begin een discussie heeft gehad) geen enkel positief punt aangehaald heeft, waaruit zij vooringenomenheid afleidt.

In een derde onderdeel stelt zij dat zij minstens 10/20 verdiente omdat zij elke dag was gaan werken, zelfs als ze ziek was. Zij stelt ook dat zij meer deed dan wat van haar werd verwacht. Zij wijst op de tevredenheid met betrekking tot de tevredenheid over de gegeven vormingen bij de cliënten. Zij wijst op haar flexibele houding en op haar werkplanning. Zij wijst op de positieve commentaren in verband met samenwerking met cliënten, gesprekstechniek en attitudes. Zij wijst ook op de positieve evolutie in communicatie en overleg. Zij stelt dat daar te weinig belang aan gehecht werd in de eindbeoordeling bij deze opleiding.

Verwerende partij stelt dat verzoekende partij geen enkel bewijs levert van subjectieve vooringenomenheid, noch van het gegeven dat zij een 10/20 verdiente.

Zij stelt dat communicatie en samenwerking slechts twee van de competenties betreffen waarvoor verzoekende partij een onvoldoende behaalde. Zij merkt op dat verzoekende partij daarnaast tekortschiet voor ‘Toepassing theorie in praktijk’, ‘Organisatorische vaardigheden/efficiënt werken’, ‘Nauwkeurig werken’, ‘Initiatief nemen’, ‘Oplossingsgericht werken’, ‘Kritische analyse maken van de situatie’, ‘Opmerkingen generaliseren/doorstrekken naar andere situaties’ en ‘Gezag hebben/verantwoordelijkheid nemen’. Zij stelt dat het dialect geenszins de kern van het probleem is.

Zij stelt vervolgens dat verzoekende partij geen enkel probleem op de stageplaats heeft gesigneerd zodat eventuele moeilijkheden op geen enkel moment als belemmerend beschouwd werden om te kunnen slagen. Zij werpt op dat verzoekende partij noch in haar tussentijds evaluatieverslag, noch in haar eindevaluatieverslag hiervan melding maakt. Zij stelt integendeel dat verzoekende partij tevreden was over haar stageplaats waar ze overigens ook in het vorige jaar stage had gelopen. Zij stelt dat het bovendien een utopie is om te denken dat alle collega’s op de werkvlak sympathiek zijn en even goed met elkaar overeenkomen. Zij stelt dat de stage is bedoeld om een afspiegeling te zijn van het latere werkgebeuren, wat uiteraard niet belet dat indien verzoekende partij dit tijdens de stage aangekaart zou hebben, zij zou kunnen hebben onderzoeken wat er van aan was en of desgevallend een tussenkomst noodzakelijk was in het licht van het doorlopen van de stage.

Zij stelt dat de opmerking dat de kledij van verzoekende partij het haar niet gemakkelijk maakt (wat verzoekende partij volgens haar erkent) duidelijk positief bedoeld is om verzoekende partij erop te wijzen waar ze aan toe is. Zij ziet niet in wat er mis is met dit in woorden te brengen en verzoekende partij op die manier ertoe aan te zetten dat ze een tandje bijsteekt. Zelfs indien de commentaar kritisch zou zijn, ten zeerste *quod non*, dan nog betekent dit volgens haar geenszins dat de werkbegeleider niet meer in staat zou worden geacht om nog op een voldoende objectieve wijze over de prestaties van verzoekende partij te oordelen.

Zij stelt vervolgens dat de opmerking dat verzoekende partij een goede score had voor haar verkenningsstage totaal irrelevant is. Zij stelt dat de ‘verkenningsstage’ slechts een verkenning is. Zij stelt dat de duur van de stage en de doelstelling sterk verschillen. Zij stelt dat er terecht meer van de verzoekende partij verwacht werd en dat zij diende te evolueren, wat verzoekende partij zelf erkende.

Zij stelt vervolgens dat zij niet inziet wat verzoekende partij beoogt met haar grief op het gebrek aan enthousiasme voor de extra evaluatie. Zij wijst erop dat een bijkomende evaluatie niet normaal is, maar dat dit duidelijk maakt dat de stage niet normaal verliep. Zij stelt dat deze werd georganiseerd vanuit de bezorgdheid over het presteren van de verzoekende partij en om haar aan te sporen.

Zij stelt dat het eindevaluatieverslag dient als basis voor de examencommissie voor de toekenning van de puntenscore voor het opleidingsonderdeel. Zij stelt dat het gesprek dan ook voornamelijk bedoeld is om dit eindevaluatieverslag toe te lichten, niet zozeer om het te wijzigen. Zij stelt dat niet aangetoond wordt dat bij een gesprek het verslag aangepast zou zijn en tot een hogere score zou leiden. Zij stelt ook dat niet aangetoond wordt dat verwerende partij onzorgvuldig gehandeld zou hebben. Zij werpt ook op dat verzoekende partij de door haar geformuleerde feitelijke elementen ook zonder het verslag kon aanhalen op het gesprek.

Zij stelt vervolgens dat de positieve elementen waarnaar verzoekende partij verwijst ook vermeld staan in het eindevaluatieverslag. Zij stelt dat verzoekende partij niet aantoont dat er nog andere elementen waren die niet vermeld zijn, en die van dien aard zouden zijn dat haar een voldoende score had moeten worden toegekend. Zij werpt op dat, in de mate dat verzoekende partij stelt dat het eindoordeel van de werkbegeleider al gevormd was onmiddellijk na de kerstvakantie, dit pure speculatie is, die niet wordt bewezen.

Zij stelt vervolgens dat uit het bijzonder uitgebreide eindevaluatieverslag blijkt dat de werkbegeleider de stage juist heel goed overwogen beoordeeld heeft. Uit het verslag blijkt ook heel duidelijk dat er doorheen de stage diverse werkpunten meegedeeld zijn aan verzoekende partij, dat deze dit ook erkent, maar dat ze er weinig mee gedaan heeft. Uit niets blijkt dat de werkbegeleider geen objectieve beoordeling zou hebben gemaakt. Zij merkt bovendien op dat de score niet toegekend wordt door de werkbegeleider, maar wel door de examencommissie.

Zij stelt ten slotte dat het feit dat verzoekende partij ook kwam werken toen ze ziek zou zijn geweest en een aantal prestaties bijkomend zou hebben uitgevoerd, betekent op zich evenmin dat een voldoende score moet worden toegekend. Wat de vormingen betreft, verliepen deze ook niet zo perfect als verzoekende partij laat uitschijnen. Zij verwijst naar het eindevaluatieverslag van de werkbegeleider. Zij stelt ook niet dat het aan de cliënten is om het werk van verzoekende partij te beoordelen.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert er vooreerst aan dat hij zijn appreciatie over de verdiensten van de student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissing niet op een onregelmatige wijze tot stand zijn gekomen en of ze niet (kennelijk) onredelijk zijn.

De Raad herinnert eraan dat het niet kennelijk onredelijk is dat een tekort voor één van de competenties een tekort voor het geheel van de stage kan verantwoorden. De Raad herinnert er voorts aan dat in beginsel de beoordeling moet uitgaan van de docenten en niet van de werkbegeleiders. De Raad herinnert er evenwel aan dat de eindbeoordeling moet steunen op alle verslagen, zowel van de docenten als van lokale begeleiders, en dat deze verslagen evenwichtig moeten zijn zodat alle sterke en zwakke punten daarin zijn opgenomen.

De Raad stelt vast dat het eindevaluatieverslag naast heel wat positieve elementen (bv. een goede kennis van specifieke theorie, goed bronnenonderzoek, goed beheer van de agenda, goede punten bij communicatie, respect en aandacht voor cliënten, motivatie en zelfvertrouwen, discretie, deontologie en flexibiliteit) ook heel wat negatieve elementen bevat. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij in essentie tekortschoot bij o.a. het in de praktijk brengen van kennis, samenwerking in een team, efficiëntie, nauwkeurigheid, zin voor initiatief, oplossingsgericht werken, kritisch analyseren, verantwoordelijkheid nemen ... De Raad leest in het verzoekschrift geen concrete elementen die de tekorten weerleggen. De Raad stelt vast dat verzoekende partij zich in essentie richt op de kritiek dat zij onvoldoende communicatief zou zijn en onvoldoende zou samenwerken in een team. Zij werpt op dat dit hoofdzakelijk te wijten is aan een cultureel verschil en aan een veeleer negatieve ingesteldheid van bepaalde medewerkers op de stageplaats ten aanzien van haar. De Raad stelt vast dat verzoekende partij haar terughoudendheid zelf erkent, maar wijt aan de negatieve omstandigheden. De Raad wijst erop dat het vooreerst aan de verzoekende partij – *a fortiori* in het laatste jaar – toekomt om haar competenties te laten blijken tijdens de stage. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij de beweerde moeilijkheden op de stageplaats, die van aard kunnen zijn om de objectieve beoordeling in het gedrang te brengen van de competenties door enerzijds de werkbegeleiders en anderzijds de docenten, niet ernstig aantoont. De Raad wijst er ook op dat stevige kritiek (op bv. kledij en houding) niet gelijkgesteld kan worden met vooringenomenheid, te meer daar kritiek en feedback noodzakelijk is opdat de verzoekende partij zou kunnen groeien tijdens het verloop van de stage. De Raad ziet geen aanwijzingen dat de kwalitatieve beoordeling zou steunen op bevindingen van teamleden op de stageplaats die de verzoekende partij onvoldoende

geobserveerd hebben. Ter zitting verduidelijkt verwerende partij dat de beoordeling gebeurt door het team van de docenten van de hogeschool en niet door medewerkers van de stageplaats, wat overeenstemt met de 'handleiding Stage'. Bovendien toont verzoekende partij dit niet aan. Het persoonlijke aanvoelen van verzoekende partij dat zij zeer gemotiveerd was (werken ondanks ziekte), het uitvoeren van taken die niet van haar verwacht werden, cliëntentevredenheid en de andere aangehaalde punten zijn geen elementen die van aard zijn om de redelijkheid van de eindbeoordeling in het gedrang te brengen daar uit het dossier afdoende blijkt dat de onvoldoende quotering kan gesteund worden op tekorten voor meerdere competenties zoals kennis van dossiers, kritische reflectie, analyse, praktikaanpak, etc. (zie eindevaluatieverslag), die in alle redelijkheid een onvoldoende kunnen verantwoorden. De Raad is, gelet op het voorgaande, dan ook van oordeel dat de score van 7/20 niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk is.

Wat de beweerde gebrekkige begeleiding (kansen op groei) betreft, wijst de Raad erop dat dit, behoudens in uitzonderlijke omstandigheden (i.e. omstandigheden die van aard zijn om de betrouwbaarheid van de beoordeling in het gedrang te brengen), er niet toe kan leiden dat een ongunstige evaluatie moet omgezet worden in een voor verzoekende partij meer gunstige evaluatie. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij meer dan gebruikelijk tussentijds werd opgevolgd. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij heel wat werkpunten tijdens de tussentijdse evaluatie heeft meegekregen zodat zij wist of kon weten dat zij nog moest evolueren om voldoende niveau te halen (i.e. niveau bekwaamingsstage i.p.v. verkenningsstage). De Raad stelt overigens vast dat er nog een bijkomende tussentijdse evaluatie werd georganiseerd. Los van eventuele bedenkingen die de werkbegeleider daarover geuit zou hebben – die overigens niet bewezen worden –, wijst dit er naar het oordeel van de Raad op dat verwerende partij voldoende oog had voor de groei en begeleiding van verzoekende partij. De Raad wijst er voorts op dat het ongebruikelijke karakter daarvan een signaal voor verzoekende partij had moeten zijn dat zij nog niet voldoende niveau behaalde en dat zij zich dus nog moest verbeteren. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij niet bewijst dat zij na de laatste tussentijdse evaluatie geen reële kansen op groei meer heeft gekregen doordat de eindbeslissing tot onvoldoende voor de stage reeds genomen zou zijn, ongeacht wat zij nog zou presteren. De Raad ziet in het dossier geen aanwijzingen dat de verzoekende partij onvoldoende kansen op groei tijdens de stage gekregen zou hebben.

De Raad ziet geen reglementaire of andere verplichting in hoofde van verwerende partij om voorafgaand aan het evaluatiegesprek het eindevaluatieverslag voor te leggen, laat staan dat verzoekende partij daartegen verweer zou moeten kunnen voeren tijdens het gesprek. De Raad wijst erop dat de verzoekende partij alle middelen kan aanwenden om zich tegen een verslag te verzetten in het kader van het georganiseerd intern beroep. De Raad stelt bovendien vast dat de beoordeling voor het opleidingsonderdeel niet gebeurt aan de hand van de inhoud van het evaluatiegesprek, maar aan de hand van de prestaties tijdens de stage zelf zodat de Raad niet inziet hoe de belangen van verzoekende partij geschaad zouden kunnen zijn.

Het middel is ongegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is ongegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk, maar ongegrond is.

De examenbeslissing en de beslissing van de interen beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep blijven gehandhaafd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep

dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 31 maart 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Karla Van Lint	Jean Goossens	Piet Versweyvelt
De secretarissen,		
David Keyaerts		

Rolnr. 2015/039 - 31 maart 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 31 maart 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij 4/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel '.....' en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in ergotherapie.

Het beroep betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel '.....' (4/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 3 februari 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 13 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie was van oordeel dat de score 4/20 voldoende gemotiveerd werd en wees erop dat bij het evaluatieformulier een toelichting van de scores werd overhandigd waarbij elke competentie werd beoordeeld en het cijfer zelf omstandig toegelicht werd. Zij stelde dat tijdens het feedbackmoment de wijze van beoordeling aan de verzoekende partij

werd toegelicht. Zij stelde voorts dat het citaat waarnaar verzoekende partij verwees, niet in de ECTS-fiche staat. Zij stelde voorts dat de ECTS-fiche de eindcompetenties voor ‘.....’ duidelijk omschrijft en dat deze competenties verschillen van die voor ‘Eindwerk’. Zij stelde dat het maken van een literatuurstudie binnen het opleidingsonderdeel ‘.....’ weliswaar een voorbereiding is op het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’, maar dat binnen ‘.....’3 andere eindcompetenties, leerdoelen en gedragsindicatoren nagestreefd worden. De interne beroepscommissie stelde ten slotte dat de competenties voor ‘.....’ beoordeeld werden door 3 juryleden (proces door de interne promotor en de verdediging door twee andere leden) die allen besloten dat de verzoekende partij de vereiste competenties niet heeft bereikt.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 13 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 23 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 23 februari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 13 februari 2015. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 16 februari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 17 februari 2015 om te eindigen op 21 februari 2015. Gelet op het feit dat de laatste dag van de vervaltermijn een zaterdag is, wordt de termijn van rechtswege verlengd tot de eerste werkdag dat de postdiensten beschikbaar zijn, i.e. maandag 23 februari 2015.

Het beroep van 23 februari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich op de schending van het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel dat uit de handleiding bij het opleidingsonderdeel ‘.....’ blijkt dat dit opleidingsonderdeel onlosmakelijk verbonden is met het opleidingsonderdeel ‘eindwerk’. Zij stelt dat duidelijk uit de planning blijkt dat eerst de literatuurstudie (‘.....’) dient te worden gepresenteerd, alvorens het eindwerk kan worden aangevat. Zij stelt dat de richtlijnen voor dit vak en de studiegids dit opleidingsonderdeel samen met het opleidingsonderdeel ‘eindwerk’ behandelen. Zij stelt dat hoewel uit alles blijkt dat beide onderdelen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, de verwerende partij enkel een onderscheid met betrekking tot de beoordeling invoert.

Zij stelt dat het opleidingsonderdeel ‘.....’ de theoretische basis vormt voor de uitwerking van het praktische gedeelte (de stage) en voor de theoretische eindproef (het eindwerk). Zij werpt op dat wegens verwevenheid van de verschillende onderdelen een afzonderlijke evaluatie niet mogelijk is. Zij wijst op de handleiding voor het onderdeel ‘.....’ en de richtlijnen bij dit vak. Zij werpt op dat een afzonderlijke beoordeling niet redelijkerwijze verantwoordbaar is en ingaat tegen de richtlijnen. Zij stelt dat een afzonderlijke evaluatie

voor ‘.....’ niet mogelijk is zodat verzoekende partij met een 11/20 geslaagd is voor de verschillende opleidingsonderdelen die betrekking hebben op het eindwerk. Zij betwist gesteld te hebben dat zij de ECTS citeerde, maar zij wijst er wel op dat het citaat op de website van verwerende partij staat. Zij merkt op dat alle documenten die uitgaan van verwerende partij duidelijk aangeven dat het ene vak niet zonder het andere kan beoordeeld worden zodat een gezamenlijke beoordeling zich opdringt, minstens dienen de resultaten van beide vakken in dezelfde lijn te liggen.

Zij stelt in een tweede onderdeel dat, zelfs indien verwerende partij meent te opteren voor een afzonderlijke evaluatie van opleidingsonderdelen ‘.....’ enerzijds en ‘eindwerk’ anderzijds, *quod non*, het niet anders kan dan dat de eindscore voor de verschillende onderdelen van eenzelfde eindwerk gelijklopend zijn. Zij stelt dat verwerende partij minstens dient te waken over de eenvormigheid in haar quotering. Zij stelt dat een discrepantie tussen de verschillende onderdelen wijst op een duidelijke inschattings- en beoordelingsfout. Zij stelt dat zij koos voor een vooruitstrevend onderwerp, dat door de verwerende partij werd goedgekeurd. Zij stelt dat, aangezien de regelgeving (het zgn. M-decreet) daarover pas op 3 juli 2013 – en dus slechts twee maanden vooraleer verzoeker dit onderwerp koos – werd goedgekeurd door het Vlaamse Parlement en de invoering van het nieuwe beleid werd uitgesteld naar 1 april 2015, hierover nog maar heel weinig gespecialiseerde literatuur was te vinden. Zij stelt zich dan ook te moeten beperken tot het decreet zelf en de parlementaire toelichting daarbij. Zij stelt dat de verwerende partij op geen enkele wijze rekening hield met deze theoretische ‘handicap’ en gaf verzoeker slechts een 4/20. Zij stelt dat in de bestreden beslissing daarop niet wordt ingegaan. Zij stelt dat zij in alle redelijkheid mag verwachten dat zij bij het instellen van een interne beroepsprocedure een antwoord krijgt op de grieven die zij voorlegt.

Zij werpt op dat zij ondanks de 4/20 – en dus een zeer ruime onvoldoende – wel een 11/20 voor het eindwerk heeft behaald, dat volledig gebaseerd is op deze theoretische voorbereiding. Zij merkt op dat de discrepantie tussen een 4/20 en een 11/20 dermate groot is dat deze op geen enkele wijze kan gerechtvaardigd worden. Zij stelt dat de verwerende partij een dermate diepe onvoldoende afdoende moeten motiveren. Zij wijst er ook op dat zij het vak een tweede keer aflegde en hierbij, rekening houdend met de opmerkingen van haar interne promotor, inhoudelijke aanpassingen deed aan de literatuurstudie, opnieuw een 4/20 behaalde. Zij stelt dat een bijkomende motivering vereist is indien na bijsturing door de interne promotor een 4/20 behaald wordt. Zij stelt dat ook hierop niet geantwoord wordt. Zij stelt dat ingevolge de nog steeds bestaande discrepantie tussen het eindcijfer voor de literatuurstudie en het eindcijfer voor het eindwerk (dat vorig jaar reeds goed beoordeeld werd), is de thans bestreden beslissing onjuist, onzorgvuldig, onvoldoende gemotiveerd en minstens kennelijk onredelijk.

Zij stelt in een derde onderdeel dat bij de beoordeling rekening gehouden moet worden met de competenties zoals die voorkomen in de studiegids. Zij merkt op dat bij het inzagmoment op 2 februari 2015 een beoordelingsformulier werd voorgelegd. Zij merkt op dat niet alle behaalde eindcijfers voor de competenties gemotiveerd werden. Zij wijst erop dat de eindcompetentie ‘Persoonlijke ontwikkeling’ niet gemotiveerd werd. Zij stelt dat uit het beoordelingsformulier blijkt dat verzoekende partij afgerekend werd omdat hij – per vergissing – twee afspraakmomenten met de interne begeleider miste maar dat de overige leerlijnen niet of slechts zeer summier werden beoordeeld, minstens dat voor deze beoordeling geen motivering voorligt. Zij stelt dat het opvalt dat uitsluitend de eerste competentie ‘kwaliteitszorg’ wordt gemotiveerd en dat de motivering voor het eindcijfer van 0,5/4 uitsluitend gebaseerd is op het feit dat verzoeker twee afspraken vergeten is.

Zij betwist vervolgens dat tijdens het feedbackmoment uitvoerig zou toegelicht zijn op welke wijze verzoeker beoordeeld werd en waarom deze scores werden toegekend. Zij stelt dat indien dit zou besproken zijn, hiervan een schriftelijke weerslag zou moeten zijn. Wat de leerlijn ‘Communicatie’ betreft, stelt zij dat enkel vermeld wordt dat zij ‘slordig is’, hetgeen onmogelijk een 1/4 kan verantwoorden. Zij stelt inzake de leerlijn ‘Persoonlijke ontwikkeling’ dat er geen feedback gegeven wordt zodat de behaalde 0,5/4 op geen enkele wijze gemotiveerd wordt. Zij stelt dat de motivering voor de leerlijn ‘Wetenschappelijk handelen’ beperkt en naast de kwestie is.

Verwerende partij stelt dat de eindcompetenties in de ECTS-fiches omschreven worden en dat die voor ‘.....’ onderscheiden zijn van ‘Eindwerk’. Zij stelt ook dat er geen volgtijdelijkheid tussen beide opleidingsonderdelen ingesteld werd. Zij stelt aldus dat er geen onlosmakelijke band aanwezig is. Zij stelt vervolgens dat de verzoekende partij zelf haar onderwerp heeft gekozen en dus daarvan de gevolgen moet dragen. Zij stelt dat de keuze van de verzoekende partij er niet toe kan leiden dat de eindcompetenties in haar hoofde soepeler moeten beoordeeld worden. Dit kan volgens haar niet aanvaard worden daar dit er *a contrario* toe zou leiden dat gemakkelijkere onderwerpen strenger beoordeeld zouden moeten worden, wat de objectieve gelijkheid tussen studenten inzake beoordeling zou verstoren. Zij stelt dat, gelet op het feit dat het gaat om onderscheiden opleidingsonderdelen met andere eindcompetenties, het mogelijk is dat er grote discrepantie bestaat.

Verwerende partij erkent dat de score voor de competentie ‘Persoonlijke ontwikkeling’ niet gemotiveerd is, maar stelt dat de interne beroepscommissie zich niet in de plaats van de jury kan stellen om dit te herstellen. Zij merkt op dat deze eindcompetentie wel werd beoordeeld, nl. 0,5/4. Zij stelt dat verzoekende partij deze motieven kende daar de te beoordelen competentie verwijst naar een ‘bespreking’ en de verzoekende partij afwezig was op twee contactmomenten en bij de twee andere contactmomenten onvoorbereid was. Zij wijst er ook op dat zelfs indien één aspect onvoldoende gemotiveerd zou zijn, er toch besloten kan worden dat de globale beslissing nog afdoende gemotiveerd is. Wat de leerlijn ‘Communicatie’ betreft, stelt zij dat de beoordelaar zich kan beperken tot ‘slordig’ indien zij van oordeel is dat de verzoekende partij over de ganse lijn van de gedragsindicator slordig was. Zij stelt dat de kordate en korte motivering duidelijk is, *a fortiori* indien deze in samenhang wordt gelezen met de gedragsindicator. Zij stelt dat de interne beroepscommissie zelf heeft vastgesteld dat de presentatie van verzoekende partij slordig was.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

Wat het eerste onderdeel betreft, stelt de Raad op basis van de ECTS-fiches (die een reglementair karakter hebben) vast dat ‘.....’ en ‘Eindwerk’ twee afzonderlijke opleidingsonderdelen zijn met verschillende te bereiken eindcompetenties en uiteenlopende leerdoelen, wat in principe ertoe leidt dat zij afzonderlijk beoordeeld worden en dat de ene beoordeling losstaat van de andere beoordeling. De Raad stelt vast dat de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ evenwel verwijst naar een handleiding waarin de band tussen enerzijds ‘.....’ en anderzijds ‘Eindwerk’ bevestigd wordt. Uit de stukken blijkt onttegensprekelijk dat het opleidingsonderdeel ‘.....’ (en zelfs ‘.....’) tot doel heeft om het definitief uitwerken van het eindwerk voor te bereiden door het uitvoeren van een literatuurstudie, die dan de basis vormt voor het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’.

Dit brengt de Raad tot de zeer merkwaardige vaststelling dat de verwerende partij geen volgtijdelijkheidsregel heeft ingesteld tussen ‘.....’ en ‘Eindwerk’ (maar wel tussen ‘.....’ en ‘Eindwerk’) waardoor een student met een onvoldoende voor ‘.....’ zoals de verzoekende partij – wat impliceert dat de literatuurstudie of de theoretische kennis over het onderwerp onvoldoende op punt staat –, toch het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’ mag aanvatten en dus het onderzoek mag uitwerken.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij in het academiejaar 2013-2014 een 4/20 behaalde voor ‘.....’ en 11/20 scoorde voor ‘Eindwerk’, wat de Raad tot de merkwaardige vaststelling brengt dat de verwerende partij *in se* van oordeel is dat de verzoekende partij in staat is een project/onderwerp in het licht van de theorie en de praktijk te analyseren, kaderen en daarover resultaten te formuleren, maar niet in staat is de literatuur te analyseren en te verwerken tot een (voorbereidend) theoretisch kader. Dit onderliggende belangrijke gegeven wordt door de formalistische standpunten over onderscheiden eindcompetenties en leerdoelen (*c.q.* beoordelingen) in de ECTS-fiches miskend, en evenzeer door het feit dat de fiches niet in overeenstemming zijn met de crux van de handleiding, waardoor verwerende partij voorbijgaat aan het inhoudelijk verbonden karakter.

De Raad stelt bovendien vast dat in de gegeven context de verzoekende partij nog het opleidingsonderdeel ‘.....’ (voorbereiding op eindwerk) moest afleggen nadat zij een voldoende heeft behaald voor ‘Eindwerk’, wat betekent dat zij opnieuw de voorbereiding op

een reeds afgewerkt en positief beoordeeld (11/20) eindwerk moet maken en daarin zeer negatief (4/20) beoordeeld werd. Het komt de Raad in de gegeven context van terechte afzonderlijke beoordelingen zeer vreemd over dat beide opleidingsonderdelen niet in dezelfde lijn beoordeeld worden. De Raad merkt daarbij evenwel op dat het verbonden karakter er niet toe leidt dat de verzoekende partij ook 11/20 moet krijgen voor ‘.....’ daar het voorwerp van de beoordeling verschilt, o.a. wat de omvang en de inhoud betreft. De Raad merkt immers op dat nergens uit de handleiding voortvloeit dat er een gezamenlijke beoordeling moet zijn voor zowel ‘.....’ als ‘Eindwerk’. In het licht van de inhoud van de handleiding en de overigens redelijkerwijs aan te nemen nauwe band tussen de beide opleidingsonderdelen en de te beoordelen prestaties (zgn. literatuurstudie en finale eindwerk) noopt een zeer grote discrepantie tussen toegekende scores, *a fortiori* indien daarbij een zeer diep tekort en een voldoende wordt opgetekend wel tot een uitvoerige motiveringsplicht, enerzijds betreffende de discrepantie en anderzijds betreffende de respectieve lage scores zelf.

Wat de motivering voor de score 4/20 zelf betreft, herinnert de Raad eraan dat hij zijn appreciatie over de verdiensten van een student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat *in casu* evenwel na of de bestreden beslissing behoorlijk gemotiveerd is, niet onregelmatig tot stand is gekomen en niet (kennelijk) onredelijk is.

Gelet op de grote discrepantie tussen de beoordelingen voor nauw verbonden prestaties is de Raad van oordeel dat de interne beroepsinstantie uitvoerig had moeten uitleggen op basis van welke feitelijkheden en motieven tot een score van 4/20 gekomen werd. De Raad stelt vast dat de bestreden beslissing enkel aangeeft dat de beoordeling is gebeurd op basis van een standaardformulier waarbij de cijfers voor leerlijnen/eindcompetenties gekoppeld worden aan een oordeel over de gedragsindicator op basis van een maatstaf met verschillende standaardmotieven per cijfer (0-4). De Raad wijst er evenwel op dat standaardmotieven niet aanvaardbaar zijn en dat elke beoordeling *in concreto* moet zijn zodat ze steunen op feitelijkheden. De Raad stelt vast dat verwerende partij in het kader van de procedure bij de Raad een uitgebreidere motivering voorlegt. De Raad stelt vast dat deze motivering niet door de interne beroepsinstantie werd gebruikt om antwoord te geven op de grieven van verzoekende partij in het intern beroep zodat deze motivering, toegevoegd aan de antwoordnota, los van de discussie of de motivering feitelijk juist is, laattijdig komt en een gebrekkige motivering door de interne beroepsinstantie niet kan remediëren.

De Raad stelt ook vast dat voor de leerlijn ‘Persoonlijke ontwikkeling’ een motivering ontbreekt, wat ook uitdrukkelijk erkend wordt door verwerende partij. Wat de leerlijn ‘Communicatie’ betreft, stelt de Raad vast de betrokken gedragsindicator(maatstaven) en de eindcompetentie gericht zijn op vormelijke aspecten (taal en structuur). De Raad stelt vast dat de score 1/4 wordt gemotiveerd op grond van slordigheid. De Raad is van oordeel dat deze motivering alleen te summier is om de lage score te verantwoorden. Dit geldt des te meer indien komt vast te staan dat de twee beoordelaars elementen in hun beoordeling hebben laten meespelen waarvan niet duidelijk is of en hoe zij verband houden met de te beoordelen competentie (*in casu* presentatie/vorm verdediging). Wat ‘Wetenschappelijk handelen’ betreft, stelt de Raad vast dat de verzoekende partij een feitelijke misslag slaat daar zij meent dat haar een beperkte motivatie werd aangerekend terwijl daarentegen bedoeld werd dat de literatuurstudie en verdediging onvoldoende relevante informatie bieden om standpunten te onderbouwen. In zoverre daarmee verwezen wordt naar de betwisting over de omvang van het bronnenonderzoek, stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie niet geantwoord heeft op de argumenten van de verzoekende partij. Bovendien is de gegeven motivering (“antwoordt naast de kwestie”) te summier.

De Raad is dan ook van oordeel dat, gelet op de voorgaande feitelijke en juridische vaststellingen, de interne beroepsinstantie onvoldoende antwoord geeft op de grieven. Dit motiveringsgebrek klemt nog meer daar de beoordeling van de competenties en de zeer lage scores zeer summier is. De Raad wijst erop dat de bevoegde instantie van de verwerende partij uitvoerig zal moeten uitleggen, niettegenstaande het correct is dat ‘.....’ afzonderlijk wordt beoordeeld op basis van de competenties in de ECTS-fiche, waarom tot een dermate grote discrepantie tussen de “voorbereiding” en het “eindproduct” kan gekomen worden en een lage score voor de voorbereiding, indien men rekening houdt met het feit dat *in casu* de

voorbereiding (literatuurstudie) na het afgerond eindproduct opnieuw werd gemaakt en het eindwerk (waarbij de Raad ook aanneemt dat de literatuurstudie voldeed) positief beoordeeld werd. De Raad is van oordeel dat door de zeer lage, cijfermatige beoordeling voor het proces de indruk bestaat dat de verzoekende partij in grote mate negatief beoordeeld en gesanctioneerd wordt voor het niet-naleven van "afspraken" zodat verwerende partij daarover omstandiger toelichting moet geven (bv. over het al dan niet verplichte karakter van begeleidingsgesprekken, deadlines om werk voor te leggen, etc.).

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.2. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 13 april 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 31 maart 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Piet Versweyvelt

De secretarissen,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/040 - 31 maart 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 31 maart 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in ergotherapie.

Het beroep betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel 'Stage en portfolio 4' (9/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 2 februari 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 13 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie stelde dat niet blijkt dat er achteraf commentaren werden toegevoegd aan het eindverslag. Zij stelde dat de stagebegeleider enkel met een balpen verduidelijkt heeft wat reeds in potlood was vermeld zonder inhoudelijke aanpassingen door te voeren.

Wat de gebrekkige begeleiding betreft, stelde zij dat de eerste tussentijdse mondelinge evaluatie plaatsvond op 28 november 2014. Zij stelde dat, in tegenstelling tot wat geadviseerd werd, door verzoekende partij nog geen stagedocumenten doorgestuurd waren voor feedback, noch aan de stagebegeleider, noch aan de stagementor. Zij stelt dat verzoekende partij drie werkpunten opgaf: zelfzeker worden; meer contact maken met het team en het contact met de kinderen verbeteren; de voorbereidingen uitgebreider maken, tijdig doorsturen en meer overleggen. Zij stelde dat de stagementor gelijkaardige werkpunten aangaf. Zij stelde dat de stagebegeleider aanraadde om tijdig met het stageboek te starten en door te sturen voor feedback en bijsturing. Zij stelde dat de stagebegeleider op 10 december 2014 de eerste versie van het stageboek alsmede een email over de bezorgdheid van de studente om niet te slagen kreeg doorgestuurd. Zij stelde dat verzoekende partij diezelfde avond feedback heeft ontvangen en het advies heeft gekregen om haar bezorgdheden op te nemen met de stagementor waarbij haar de mogelijkheid om langs te komen werd gesuggereerd indien het overleg met de stagementor geen oplossing zou bieden. Zij stelde dat verzoekende partij slechts op 16 december 2014 (drie dagen voor het einde) aan de stagebegeleider gevraagd heeft om op de stage langs te komen. Zij stelde dat ook de definitieve versie van het stageverslag pas op 16 december 2014 voor feedback werd doorgestuurd. Zij stelde dat verzoekende partij zelf te laat haar stageverslagen heeft doorgestuurd om nog effectieve remediëring mogelijk te maken en te weinig gebruik heeft gemaakt van structurele mogelijkheden tot feedback. Zij stelde ten slotte dat verzoekende partij onvoldoende vooruitgang gemaakt heeft, maar desalniettemin het gewenste niveau inzake de eindcompetenties uit de ECTS-fiche niet heeft bereikt.

Zij oordeelde dat de beweerde negatieve sfeer op de stageplaats niet bewezen werd.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 13 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 23 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 23 februari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 13 februari 2015. Verzoekende partij heeft ten vroegste op 16 februari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennissname, *in casu* vanaf 17 februari 2015 om te eindigen op 21 februari 2015. Gelet op het feit dat de laatste dag van de vervaltermijn een zaterdag is, wordt de termijn van rechtswege verlengd tot de eerste werkdag dat de postdiensten beschikbaar zijn, i.e. maandag 23 februari 2015.

Het beroep van 23 februari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennissname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een eerste middel op de schending van het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

In een eerste onderdeel stelt verzoekende partij dat zij punt voor punt de negatieve beoordeling die zij kreeg voor de verschillende eindcompetenties weerlegd heeft in haar intern beroepsschrift. Zij voegde hiervoor een bijlage toe aan het interne beroep waarop een uitgebreide persoonlijke motivatie wordt gegeven op basis van de criteria op het evaluatieformulier. Zij stelt dat in de bestreden beslissing hierop niet wordt ingegaan. Zij stelt dat zelfs niet blijkt dat de interne beroepscommissie kennis heeft genomen van de argumentatie.

In een tweede onderdeel stelt de verzoekende partij dat de beslissing onrechtmatig is daar er inderdaad toevoegingen werden gedaan nadat de evaluatie had plaatsgevonden. Zij stelt dat de interne beroepsinstantie echter ten onrechte meent dat dit enkel ter verduidelijking was. Zij stelt dat er wel degelijk nieuwe toevoegingen werden gedaan.

Zij stelt dat aangezien de toevoegingen er niet stonden op datum van de beoordeling en het geven van de eindscore, maar slechts naderhand werden toegevoegd – waarschijnlijk met het oog op de ingestelde beroepsprocedure – deze opmerkingen buiten beschouwing dienen te worden gelaten. Zo blijft volgens verzoekende partij enkel de volgende motivering over:

Innovator: "te weinig overleg, voorbereiding wordt onvoldoende besproken, getoond". Communicator: "met (stagementor) was er wel, met team -. De communicatie met kinderen verbeterd".

Levenslang lerende 1: "algemene werking van school, klasgebeuren, zorg ok, maar kan beter, probeer nog meer terug te koppelen. - vb. M-decreet motiveert behandelkeuzes niet."

Levenslang lerende 2: "heel langzaam! Te traag bijleren. Wat getoond werd toont nog niet het volledige leerproces. De wil is er zeker. Het therapeutisch handelen had nog beter kunnen evolueren."

Zij stelt dat deze motivering niet ernstig, deugdelijk en ter zake doende is. Zij stelt dat zij positief werd beoordeeld op 4 van de 8 onderdelen van het opleidingsonderdeel zodat wanneer dit resulteert in een negatieve eindbeoordeling van 9/20 wordt omgezet een afdoende motivering verwacht mag worden. Zij stelt dat de vermeldingen op het beoordelingsformulier te weinig ernstig zijn om een onvoldoende te kunnen motiveren. Zij werpt bovendien op dat de motivering foutief is daar deze ingaat tegen het dossier:

Innovator: vooreerst merkt zij hierover op dat de stagementor zelf aangaf bij het begin van de stage dat zij enkel zou tussenkomen wanneer het misliep. Aangezien de stagementor niet tussenkwam, zag zij niet onmiddellijk de noodzaak om haar voorbereidingen voor te leggen. Wanneer uit de tussentijdse evaluatie bleek dat de oefeningen van verzoekster onvoldoende waren, stuurde zij deze door naar zowel de stagementor als naar de stagebegeleider. Ook het stageverslag wordt aan beide gestuurd. Het argument dat zij te weinig overlegde of voorbereiding toonde, wordt dan ook door de stukken tegengesproken.

Communicator: zij gaf reeds enkele dagen na de start van de stage aan dat er een negatieve cultuur heerste op de school en dat zij zich hierbij niet goed voelde. Naast het feit dat verwerende partij hierop niet passend reageerde, heeft zij dit wel onmiddellijk gemeld aan verwerende partij en besproken met de stagementor. De motivering die gesteund is op een gebrek aan communicatie met het team is dan ook volledig te kaderen in het gegeven dat zij het niet eens was met het ongepaste – zelfs denigrerende/schofferende- gedrag van enkele leerkrachten op de stageplaats. Indien verwerende partij rekening had gehouden met deze opmerking, had verwerende partij haar geen negatieve evaluatie kunnen geven voor dit onderdeel. Minstens is de interne beroepscommissie fout nu in de bestreden beslissing gesteld wordt dat zij dit onvoldoende motiveert.

Levenslang lerende 1: zij gaf in haar motivatie duidelijk aan dat zij wel degelijk meende een positieve evaluatie te krijgen, nu zij zelf actief de directeur van de stageplaats aangesproken heeft over het M-decreet (ten aanzien van kinderen met beperkingen). Kennelijk wilde de directeur meer plaatsen voorzien voor

zorgbehoevende kinderen. Zij meent dat ook hiermee geen rekening werd gehouden in de evaluatie.

Levenslang lerende 2: zij geeft zelf aan dat het therapeutisch handelen geëvolueerd is, enkel dat het te traag zou geëvolueerd zijn. Nu verwerende partij de positieve evolutie erkent, kan dit geenszins een motivering vormen voor een onvoldoende beoordeling van deze competentie.

De bestreden beslissing is dan ook niet enkel onvoldoende maar ook duidelijk foutief gemotiveerd.

In een derde onderdeel stelt verzoekende partij dat verwerende partij de waarheid over het gebrek aan begeleiding geweld aandoet, nu zij in de bestreden beslissing stelt dat de verzoekende partij zich niet kan beroepen op een gebrekkige remediëring aangezien zij haar stageverslagen zelf laattijdig zou hebben doorgestuurd. Zij stelt vooreerst dat de stagebegeleider zelf in haar e-mail van 19 november 2014 aangaf dat het niet verplicht was om stagedocumenten vooraf door te sturen en dat ze deze bovendien slechts 1 keer zou nalezen. Zij stuurde het verslag dan ook pas door nadat zij enigszins gevorderd was. Bovendien legde zij het verslag ook in ruwe versie eerst voor aan de stagementor, die evenwel nooit op deze e-mail antwoordde. De stelling dat verzoekende partij haar stageverslag zelf laattijdig neerlegde, is dan ook geenszins correct. De beslissing is ook op dit punt onjuist gemotiveerd.

In een vierde onderdeel stelt zij onder verwijzing naar haar e-mail van 16 november 2014 aan de stagebegeleider, 4 dagen nadat de stage werd aangevat, dat zij afdoende aangetoond heeft dat er een negatieve sfeer hangt op de stageplaats.

Verwerende partij stelt dat de interne beroepscommissie geoordeeld heeft dat het stageformulier aantoon dat de studente wel vooruitgang heeft geboekt, maar op een onvoldoende manier. Zij stelt dat de eindtermen die verzoekende partij diende te bereiken werden op voorhand meegedeeld, gezien ze duidelijk en concreet waren opgenomen in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel. Zij werpt op dat deze eindtermen niet werden bereikt, wat resulterde in een 9/20.

Zij werpt op dat de beoordeling van stages niet neerkomt op een rekenkundig gemiddelde van alle beoordeelde competenties. Het volstaat dat uit een syntheseverslag en het onderliggende stagedossier blijkt welke determinerende motieven aan de hand van het integraal toegepaste beoordelingskader aan de grondslag liggen van het globale stageresultaat. Zij stelt dat uit het syntheseverslag blijkt dat er reeds bij de tussentijdse evaluatie bepaalde werkpunten werden aangegeven door de stagementor:

- Meer contact maken met het team en het contact met de kinderen verbeteren
- De voorbereidingen uitgebreider maken, tijdig doorsturen en meer overleggen
- Beter graderen van oefeningen
- Meer initiatief nemen

Zij stelt dat er tijdens de tussentijdse evaluatie geen weerstand was en er was evenmin discussie over de opgegeven werkpunten aangezien verzoekende partij eveneens zelf deze werkpunten aangaf. Zij stelt dat op het einde van de stage bleek dat verzoekende partij wel een zekere evolutie had doorgemaakt, maar dat deze te langzaam was. De stagementor was van oordeel dat verzoekende partij nog meer moest communiceren en overleggen, bijvoorbeeld door voorbereidingen te maken en mondeling te overleggen. Zij wijst erop dat uit het stageboek blijkt dat er onvoldoende diepgang was, onvoldoende samenhang in het behandelplan (tussen lange termijndoelen en korte termijndoelen) en foutieve gradaties bij de activiteiten en therapiedoelen. Zij stelt dat bijgevolg de volgende leerdoelen, zoals beschreven in de ECTS-fiche, niet werden bereikt:

- De student voert zelf gekozen activiteiten methodisch uit. Door tekorten in selectie of, instructie of demonstratie of gradatie of variatie is de activiteit minder effectief;
- De student neemt doelgericht initiatief tot overleg (schriftelijk, mondeling) met het interprofessioneel team;
- De student stemt de communicatie af op de cliënt en de behandeling;
- De student motiveert zijn behandelkeuzes voor één casus met bewijskracht;

- De student volgt de aanwijzingen tot verbetering snel op. Begeleiding en ondersteuning zijn nog noodzakelijk.

Zij stelt dat de stagebeoordelingsverslagen afdoende motiveren waarom de vereiste doelstellingen niet behaald werden daar er duidelijk uit blijkt welke determinerende motieven aan de grondslag liggen van het globale stageresultaat. Zij stelt dat de werkpunten die geformuleerd werden tijdens de tussentijdse evaluatie onvoldoende waren geëvalueerd tegen het einde van de stage, zodat de studente de verwachtingen voor "stage en portfolio 4" niet inlost. Zij stelt dat dit duidelijk naar voren komt in het stage-evaluatieformulier waardoor de interne beroepscommissie niet noodzakelijk punt per punt de argumentatie van de studente hoeft te weerleggen om tot een gemotiveerde beslissing te komen.

Zij betwist dat er inhoudelijke aanpassingen aan het verslag werden doorgevoerd. Zij stelt dat het enkel om verduidelijkingen gaat.

Wat de gebrekkige begeleiding betreft, stelt zij dat de eerste tussentijdse mondelinge evaluatie plaatsvond op 28 november 2014. Zij stelt dat, in tegenstelling tot wat geadviseerd werd, door verzoekende partij nog geen stagedocumenten doorgestuurd waren voor feedback, noch aan de stagebegeleider, noch aan de stagementor. Zij stelt dat verzoekende partij drie werkpunten opgaf: zelfzeker worden; meer contact maken met het team en het contact met de kinderen verbeteren; de voorbereidingen uitgebreider maken, tijdig doorsturen en meer overleggen. Zij stelt dat de stagementor gelijkaardige werkpunten aangaf. Zij stelt dat de stagebegeleider aanraadde om tijdig met het stageboek te starten en door te sturen voor feedback en bijsturing. Zij stelt dat de stagebegeleider op 10 december 2014 de eerste versie van het stageboek alsmede een email over de bezorgdheid van de studente om niet te slagen kreeg doorgestuurd. Zij stelt dat verzoekende partij diezelfde avond feedback heeft ontvangen en het advies heeft gekregen om haar bezorgdheden op te nemen met de stagementor waarbij haar de mogelijkheid om langs te komen werd gesuggereerd indien het overleg met de stagementor geen oplossing zou bieden. Zij stelt dat verzoekende partij slechts op 16 december 2014 (drie dagen voor het einde) aan de stagebegeleider gevraagd heeft om op de stage langs te komen. Zij stelt dat ook de definitieve versie van het stageverslag pas op 16 december 2014 voor feedback werd doorgestuurd. Zij stelt dat verzoekende partij zelf te laat haar stageverslagen heeft doorgestuurd om nog effectieve remediëring mogelijk te maken en te weinig gebruik heeft gemaakt van structurele mogelijkheden tot feedback.

Zij werpt op dat zij niet foutief handelde zodat er allerminst sprake kan zijn van uitzonderlijke omstandigheden in deze zaak. Zij wijst erop dat de stagebegeleider immers steeds feedback/antwoord op de vragen gaf en raadde haar meermaals aan om eventuele problemen eveneens met de stagementor te bespreken. Daarbij gaf ze tips over hoe de studente dit het beste kon aanpakken. Indien de studente toch moeilijkheden zou ondervinden, was de stagebegeleider bereid om tussen te komen. Zij stelt dat ook de stagementor steeds antwoord en feedback gaf wanneer verzoekende partij hierom vroeg.

Zij werpt op dat het beweerde gebrek aan begeleiding reeds tijdens het lopende academiejaar moet worden aangekaart, en kan het later niet meer als argument worden aangewend.

Zij stelt ten slotte dat het correct is dat verzoekende partij het sfeerprobleem in het begin van de stage heeft aangekaart door middel van een e-mail, maar er werd geen verdere tussenkomst gevraagd. Zij stelt dat de stagebegeleider nochtans uitdrukkelijk gevraagd heeft om haar op de hoogte te houden, zodat ze kon ingrijpen indien het gesprek met de stagementor niet lukte of indien ze geen goede respons kreeg. Gelet op het uitblijven van enig verzoek ter zake, is zij van oordeel dat het probleem niet meer bestaande was.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

Hoewel de interne beroepsinstantie als een orgaan van actief bestuur in principe niet verplicht is om te antwoorden op alle grieven uit een intern beroepsschrift en in principe volstaan kan worden met argumenten die de bestreden beslissing kunnen schrappen, geldt dit naar het oordeel van de Raad evenwel niet indien de grieven uitgebreid en zeer precies gericht zijn

tegen de dragende motieven van de beslissing (*in casu* de motieven in het eindevaluatieverslag) die een minimaal tekort van 9/20 moeten verantwoorden.

Het eerste middelonderdeel is gegrond.

Wat het tweede middelonderdeel betreft, ziet de Raad in het dossier geen overtuigende elementen die aantonen dat de motivering *post factum* (i.e. na de ondertekening door de verzoekende partij en na beoordeling door de examencommissie) werd aangevuld op het eindevaluatieverslag. De Raad merkt bovendien op dat de beweerde "toevoegingen" (i.e. motieven) de verzoekende partij niet onbekend waren zodat zij zich daartegen zowel op het vlak van het vermeende *post factum* karakter als op inhoudelijk vlak kon verzetten in het intern beroep, wat zij gedaan heeft. De overige aspecten van het tweede onderdeel hangen samen met het eerste onderdeel zodat de Raad er zich, gelet op het gegrond bevonden eerste onderdeel niet over dient uit te spreken.

Wat de motivering inzake het gebrek aan remediëring betreft, is de Raad van oordeel dat er in het dossier geen aanwijzingen zijn dat de verzoekende partij onvoldoende feedback heeft gekregen tijdens de stage op haar werk. Het feit dat verzoekende partij op het einde van de stage negatief beoordeeld werd, toont niet aan dat de feedback gebrekbaar was. Immers, het is aan de verzoekende partij om aan de slag te gaan met de gesignaleerde werkpunten en zich te verbeteren. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij dit zelf als moeilijk ervoer.

Wat de kritiek op motivering inzake het stageverslag betreft, stelt de Raad vast dat dit spoedig becommentarieerd werd door de stagebegeleider nadat het op 10 december 2014 werd toegestuurd. Hoewel er geen enkele verplichting bestond in hoofde van de verzoekende partij om haar stageverslag of deeltjes ervan tegen een tussentijdse deadline door te sturen, is het niet onredelijk dat de interne beroepsinstantie oordeelt dat verzoekende partij in de gegeven context van haar eigen aanvoelen 'lang' heeft gewacht om feedback op haar stageboek te vragen en aldus oordeelt dat de verzoekende partij zelf laattijdig heeft geageerd. Het gaat echter niet op daarmee de eigen verantwoordelijkheid van de hogeschool zomaar af te wijzen met een motief dat slechts betrekking heeft op één enkel aspect (het stageverslag). De Raad leest in de beroepsbeslissing evenwel geen afdoende antwoord op de algemene grief dat er onvoldoende begeleiding was door de stagebegeleider en de stagmentor doorheen de stage (wat ruimer is dan het verslag en dus ook betrekking heeft op het functioneren van verzoekende partij als stagiaire op de stageplaats). Het is *in casu* aan de onderwijsinstelling om daarop afdoende en concreet te antwoorden, wat zij heeft nagelaten. De Raad stelt *in casu* vast dat de stagebegeleider zelf geen enkel observatiebezoek aan de stageplaats heeft gebracht, noch enige actie heeft ondernomen om de gesignaleerde problemen zelf uit te klaren.

Het derde middelonderdeel is gegrond.

Wat de negatieve cultuur op de stageplek betreft, stelt de Raad vast dat verzoekende partij daarbij verwijst naar feitelijkheden die zij heeft waargenomen op de stageplaats, maar waarbij zij zelf niet rechtstreeks betrokken was. Los van het feit dat verzoekende partij de negatieve cultuur op de stageplaats inderdaad niet bewijst, noch redelijkerwijs aannemelijk maakt en de Raad *prima facie* ook niet inziet hoe de verzoekende partij dit concreet en precies had moeten doen, stelt de Raad vast dat de stagebegeleider nagelaten heeft om zich persoonlijk van de situatie op de stageplaats te vergewissen of minstens nagelaten heeft de stagmentor daarop aan te spreken zodat het *in casu* niet voltstaat om de grief van verzoekende partij summier af te wijzen. Immers de verwerende partij heeft nagelaten om zorgvuldig en remediërend te handelen naar aanleiding van een ethisch of deontologisch probleem op de stageplaats. Het is aan de beroepsinstantie om uitvoerig te motiveren waarom zij meent dat er geen sprake is van een gebrekkelijke begeleiding op dat punt.

Het vierde middelonderdeel is gegrond.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.2. De verzoekende partij beroeft zich in een tweede middel op een gebrekkelijke begeleiding.

5.2.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt dat conform het stagereglement de stagebegeleider verantwoordelijk is voor de begeleiding van de studentstagiair, de opvolging van het stageverloop, het onderhouden van contacten met de stageplaats en het waken over een gunstig leerklimaat, de evaluatie en de beoordeling.

Zij stelt dat zij al op 16 november 2014, enkele dagen na het aanvatten van de stage, aan de stagebegeleider aangaf dat zij zich niet comfortabel voelde bij de negatieve cultuur die heerste op de stageplaats. Zij stelt dat de stagebegeleider, die nochtans moet waken over een gunstig leerklimaat, hierop slechts zeer lauw reageerde door te stellen dat het moeilijk is om daarop als stagiaire iets te zeggen. Zij stelt dat zij met een dergelijk ‘advies’ werkelijk niets is...Zij stelt dat het gepast geweest was dat de stagebegeleider als bewaker van een gunstig leerklimaat en opvolger van de stage verzoekende partij geholpen zou hebben om dit probleem aan te pakken, bijvoorbeeld door mee naar de stageplaats te komen en daar te spreken over de negatieve cultuur. Zij stelt dat de begeleider moet ingrijpen wanneer er zich op de stageplaats een ernstig probleem voordoet, zeker wanneer dit probleem een persoonlijk probleem is (meer dan een inhoudelijk probleem) dat mogelijk invloed kan hebben op de beoordeling. Dit is het begin van een zeer gebrekkige begeleiding vanwege verwerende partij.

Zij stelt vervolgens dat zij tijdens haar stage zelf in principe zou moeten worden opgevolgd door de stagementor. Zij stelt dat ondanks de afspraak dat de stagementor pas zou tussen komen wanneer deze vond dat er iets misliep, kwam deze nooit tussen. Zij wijst erop dat zij tijdens de nationale stakingsdag van 24 november 2014 alleen voor de klas stond, wat eveneens wijst op voldoende vertrouwen vanwege de stagementor. Zij stelt dat het pas is op het ogenblik van de tussentijdse evaluatie dat de stagementor aangeeft dat zij niet tevreden is over de oefeningen die verzoekster voor de kleuters opmaakt. Zij wijst erop dat zij sinds dat ogenblik intensief mailt aan de stagementor, steeds in de veronderstelling dat zij haar oefeningen aan het verbeteren is. Toch bleef de stagementor veel opmerkingen maken over de oefeningen. Zij stelt dat de kritiek van de stagementor vaak onterecht is, hetgeen opnieuw aangaf dat het probleem tussen beiden eerder persoonlijk dan inhoudelijk was.

Zij stelt dat zij naar het einde van haar stage toe nogmaals haar verontwaardiging – en zelfs angst op een negatieve eindbeoordeling – uitgedrukt heeft ten aanzien van de stagebegeleider in een e-mail van 10 december 2014. Zij bezorgde een dag later enkele oefeningen aan de stagebegeleider met de vraag om na te gaan wat er fout zou zijn en met de vraag om naar de stageplaats te komen om een en ander te bespreken met de stagementor en haarzelf. De stagebegeleider antwoordde niet op deze uitdrukkelijke vraag van verzoekster om extra begeleiding te krijgen en kwam ook niet naar de stageplaats. Op advies van de stagebegeleider kaartte verzoekster haar ongerustheid aan bij de stagementor. Deze laatste adviseerde enkel om haar best te blijven doen de laatste dagen...

Zij stelt dat zij trachtte de opmerkingen van de stagementor te verwerken, maar bleef op kritiek bij haar stoten. Zij stelt dat zij alles deed om zich te verbeteren maar niets bleek te helpen, zelfs niet wanneer zij bestaande oefeningen op andere scholen voorlegde...Zij stelt dat zij ten einde raad genoodzaakt was om de hulp van de stagebegeleider in te roepen, die evenwel niet antwoordde op haar mails. Zij stelt dat zij tenslotte ook haar stageverslag aan de stagebegeleider op 10 december 2014 heeft bezorgd (nadat de stagementor het stageverslag niet had willen nalezen). Zij stelde dat de begeleider bijna geen enkele opmerking maakte, wat er op wees dat dit als voldoende werd beschouwd. Zij stelt dat minstens de indruk gewekt werd dat haar stage – net als haar voorgaande stages goed verliep – en pas op het ogenblik van de tussentijdse evaluatie bleek dat dit niet het geval was. Zij stelt dat zij voortdurend om begeleiding heeft verzocht, maar deze niet gekregen heeft.

Het is volgens haar bovendien opmerkelijk dat zij de negatieve cultuur op de stageplaats reeds onmiddellijk bij aanvang van de stage aankaartte, dat dit zonder gepaste reactie bleef van de stagebegeleider, maar dat diezelfde stagebegeleider dan wel op het formulier van de

eindbeoordeling de competentie ‘communicator’ als onvoldoende beoordeelt omdat van een slechte communicatie met het team. Zij stelt dat dit bewijst dat de stagebegeleider haar situatie niet voldoende opvolgde.

Verwerende partij hanteert hetzelfde verweer als bij het eerste middel.

5.2.2. Beoordeling door de Raad

Het tweede middel behoeft geen antwoord gelet op het gegrond bevonden eerste middel daar dit niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

5.3. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 13 april 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 31 maart 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Piet Versweyveld

De secretaris,

David Keyaerts

Zitting van 16 april 2015

Rolnr. 2015/023 - 16 april 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 16 april 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota, en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing van de vicerector studentenbeleid waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de bachelor in de industriële ingenieurswetenschappen.

Het beroep betreft de examenbeslissing van 12 september 2014 voor het opleidingsonderdeel ' [REDACTED]' (7/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 16 september 2014 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 1 oktober 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing vermeldt dat een aantal fouten in het ontwerp exact door de begeleider aangeduid kunnen worden. De interne beroepsbeslissing vermeldt dat andere fouten conceptueel zijn, met andere woorden dat het ontwerp niet maakbaar, niet werkbaar of onverstaanbaar is. De interne beroepsbeslissing vermeldt dat zulke fouten enkel met algemene opmerkingen geduid kunnen worden aangezien het niet de taak is om oplossingen voor te stellen die de student dan uittekent. De interne beroepsinstantie stelde dat het ontwerp tussen de twee examenperiodes inderdaad verbeterd is – wat geleid heeft tot een hogere score –, maar dat het ingediende ontwerp nog steeds onvoldoende was. Als voorbeeld

wijst zij op een element van de tekening waarbij twee stukken aan elkaar moeten worden gelast, maar op een wijze die ontwerptechnisch niet mogelijk is. De interne beroepsinstantie stelde voorts dat er wel degelijk een mondeling examen is geweest waarop verzoekende partij uitgenodigd was. Zij verwijst naar een e-mail van de examinator aan verzoekende partij. Zij stelt voorts dat de discussie over het mapje niet relevant is daar het de eerste examenperiode betreft. Zij concludeerde dan ook dat de score correct gemotiveerd werd.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 1 oktober 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 6 oktober 2014 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij besluit nr. 2014/391 d.d. 30 januari 2015 vernietigde de Raad de bestreden beslissingen op grond van volgende overwegingen:

"De Raad leest in het intern beroepsschrift van verzoekende partij dat zij niet begrijpt hoe zij aan haar resultaat komt daar zij meent alle opmerkingen uit de eerste zittijd weggewerkt te hebben. De Raad neemt aan dat verzoekende partij klaarblijkelijk de docent niet om toelichting gevraagd heeft en daarvoor de interne beroepsprocedure gebruikt, wat evenwel niet betekent dat de interne beroepsinstantie niet gehouden zou zijn om volledige klarheid te geven over de totstandkoming van het examencijfer, alsmede de dragende motivering voor de scores. De Raad merkt immers op dat de interne beroepsprocedure ook tot doel heeft om studenten beter inzicht te geven in de motieven die aan de grondslag liggen van de beslissingen, *in casu* examenresultaten. De Raad stelt vast de interne beroepsinstantie geen klarheid heeft gebracht in de totstandkoming van het cijfer – waaromtrent in het kader van het extern beroep een aanpassing wordt aangebracht – door dit integraal te verwerken in de beroepsbeslissing zelf, dan wel de evaluatiefiches samen met de beroepsbeslissing mee te delen aan de verzoekende partij.

De Raad dient bijgevolg vast te stellen dat de interne beroepsbeslissing de formele motiveringsplicht schendt daar uit de bestreden beslissing niet blijkt hoe het resultaat van verzoekende partij tot stand is gekomen. De Raad stelt vast dat verwerende partij in het kader van het extern beroep samen met haar antwoordnota en aanvullende nota immers een aantal evaluatiefiches bijvoegt. Ter zitting worden door de verwerende partij nog bijkomende motieven meegedeeld. De Raad merkt evenwel dat deze eigenlijke motivering, die in het kader van de interne beroepsprocedure niet tot uiting is gebracht, laattijdig is in het licht van de formele motiveringsplicht. Het middelonderdeel is in dat opzicht gegrond.

Wat de materiële motivering betreft, is de Raad van oordeel dat de bewoordingen die de interne beroepsinstantie gebruikt heeft (tekentechnisch en ontwerptechnisch) niet dermate vreemd is aan het opleidingsonderdeel dat zij niet zouden gebruikt mogen worden om aan te geven op welke vlakken verzoekende partij tekortschoot. De Raad stelt vast dat bij de begincompetenties voor het opleidingsonderdeel in de ECTS-fiche uitdrukkelijk vereist wordt dat men tekentechnieken beheert. Uit de leerdoelen van het opleidingsonderdeel in de ECTS-fiche blijkt dat men moet kunnen ontwerpen zodat het niet vreemd is dat de prestaties ontwerptechnisch getoetst worden. Wat de concrete evaluatiefiches, die de beslissing en beoordeling zouden moeten schragen, betreft, stelt de Raad vast dat er voor een aantal (deel)scores geen afdoende motivering voorhanden is.

Wat de grief (1/20 voor 'mondelinge verdediging' bij ontwerpproject – automatisering) betreft, is de Raad van oordeel dat de gegeven motivering te algemeen en te summier van aard is om de lage score te verantwoorden. Zo blijkt niet welke precieze vragen gesteld werden en welke antwoorden werden gegeven, met andere woorden het is niet duidelijk wat door de docent getoetst werd en waarom daarvoor slechts een 1/20 werd toegekend.

Wat de grief (0/20 voor '3D ontwerp/voorstelling' bij ontwerpproject – mechanisch deel) betreft, wordt ter zitting betwist dat het 3D ontwerp aanwezig was. De Raad stelt echter vast dat in het dossier enkel aangegeven wordt dat het "niet apart" aanwezig was. Deze motivering komt de Raad vreemd over en is *prima facie* niet afdoende daar de scoretoekenning het vermoeden opwekt dat het *in casu* gaat om een sanctie, die niet voorafgaand werd meegedeeld. In elk geval is de Raad van oordeel dat deze motivering niet afdoende is daar niet blijkt op basis van welke feiten en beoordelingscriteria tot de zeer lage score van 0/20 wordt gekomen. De mededelingen ter zitting betreffende de redenen voor deze score kunnen het gebrek aan motivering in de beroepsbeslissing niet goedmaken.

Wat de grief (10/20 voor ontwerpoefening – mechanisch deel) betreft, is de Raad van oordeel dat noch de globale score, noch de deelscores afdoende concreet gemotiveerd werden. De motivering moet minstens, maar niet uitsluitend, concreet met feitelijke verwijzingen duiden waarom het werk onvolledig zou zijn.

Wat de grief (0/5 voor 'legende/orde' bij ontwerpoefening – automatisch) betreft, stelt de Raad vast dat het niet duidelijk is waarom en op basis van welke criteria de docent tot de score 0/5 is gekomen. Het motief "geen orde" is nietszeggend en gaat niet in op de concrete feitelijkheden. Ook hier moet de Raad vaststellen dat de mededelingen ter zitting betreffende de redenen voor deze score het gebrek aan motivering in de beroepsbeslissing niet kunnen goedmaken.

Wat de kritiek op het motief inzake het "mondelinge examen" betreft, is de Raad van oordeel dat het niet duidelijk is wat verzoekende partij probeert te bekomen met haar kritiek. De Raad stelt immers op basis van de stukken vast dat er, ofwel mondelinge examens geweest zijn – wat wordt bevestigd door de e-mail die verwerende partij heeft voorgelegd – waarop verzoekende partij klaarblijkelijk afwezig was, maar waarvoor zij evenwel niet als zodanig werd beoordeeld – de Raad ziet op basis van de stukken niet in waar verzoekende partij benadeeld werd –, ofwel geen mondelinge examens geweest zijn, wat de Raad *prima facie* ook niet onregelmatig voorkomt daar de ECTS-fiche duidelijk aangeeft dat de beoordeling gebeurt op basis van het bijgewerkte dossier. De Raad ziet niet in hoe een mondeling examen *sensu stricto* daar nog iets aan kan toevoegen. Niettemin kan de Raad er niet omheen dat de ECTS-fiche voor de tweede examenkans in een mondeling examen voorziet voor een aantal onderdelen van het globale opleidingsonderdeel, terwijl van de evaluatie in het kader van die examens geen enkel spoor te vinden is in het aan de Raad voorgelegde dossier. Indien daarmee echter gerefereerd wordt aan een mondelinge "verdediging" – zoals ter zitting door de verwerende partij beweerd werd –, stelt de Raad vast dat er blijkbaar niet consequent voor alle onderdelen een "verdediging" in rekening werd gebracht. De Raad leest nergens dat er door verzoekende partij betwist wordt dat er geen verdediging geweest is waar er daarvoor punten werden toegekend. Het is de Raad evenwel niet duidelijk – indien er een verdediging geweest is, wat *prima facie* het geval blijkt geweest te zijn – waarom daarvoor niet bij alle onderdelen punten werden toegekend. Zonder zich thans reeds uit te spreken over de regelmatigheid van de vorm van de evaluaties, kan de Raad vaststellen dat de beslissing op dat punt niet afdoende en ondubbelzinnig in het licht van de ECTS-fiches en de evaluatiefiches gemotiveerd werd.

De Raad stelt vast dat verwerende partij in haar antwoordnota erkent dat verzoekende partij eigenlijk een resultaat van 8,4/20, afgerond naar 8/20 heeft behaald. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie dit niet zelf heeft opgemerkt. Dit verhoudt zich moeilijk met de zorgvuldigheid die van de interne beroepsinstantie, waarbij in het kader van de beroepsprocedure naar de motivering van een score is gevraagd, wordt verwacht. De Raad is dan ook van oordeel dat de interne beroepsinstantie ten onrechte geoordeeld heeft dat het examenresultaat correct werd vastgesteld.

De Raad merkt op dat verzoekende partij bijgevolg *prima facie* op een onrechtmatige wijze een mogelijkheid tot deliberatie werd ontzegd. De Raad stelt immers vast dat de verzoekende partij op grond van artikel OER 2013-2014 mogelijk in aanmerking komt voor een deliberatie van het tekort, daar uit de ECTS-fiche *prima facie* niet blijkt dat het opleidingsonderdeel niet-tolereerbaar is. De Raad dient in de huidige stand van de procedure, en in het belang van de verzoekende partij bij een mogelijke deliberatie,

de andere onderdelen en middelen niet te onderzoeken daar er een nieuwe beslissing over het slagen van verzoekende partij moet genomen worden, waartegen rechtsmiddelen kunnen aangewend worden.

De Raad is van oordeel dat de bevoegde instantie van verwerende partij het nodige moet doen om in overeenstemming met het OER 2013-2014 het intern beroep in het licht van de gewijzigde omstandigheden opnieuw te onderzoeken, en een nieuwe examenbeslissing te nemen waarbij onderzocht moet worden of de verzoekende partij op basis van kwantitatieve en kwalitatieve deliberatiecriteria niet alsnog geslaagd verklaard kan worden.

Het middel is gegrond."

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit nr. 2014/391 d.d. 30 januari 2015 heeft de interne beroepsinstantie op 10 februari 2015 een nieuwe beslissing genomen.

Op de eerste plaats herhaalde u uw eerdere opmerking dat er volgens u geen mondeling examen zou zijn georganiseerd met betrekking tot het opleidingsonderdeel "ontwerpoefening". Zoals vermeld bij de toelichting van de 2de examenkans in de ECTS-fiche (https://onderwijsaanbod.kuleuven.be/2013/syllabi/n/JP110FN.htm#activetab=herexamen_toelichting_1_dp1459200&bl=all) gebeurde de beoordeling zowel van de ontwerpoefening als van het ontwerpproject op basis van het door u herwerkte dossier van de eerste examenperiode. Het eerder doorgestuurde examenrooster (bijlage 7 bij de antwoordnota 2014/391) vermeldt duidelijk dat op 29.08.2014 een mondeling examen voor het opleidingsonderdeel "Industrieel project Electromechanica" georganiseerd werd. Het feit dat dit examen georganiseerd werd, blijkt bovendien uit de mail die u op 25.08.2014 ontving van prof. J. Van Overstraeten, waarin het uur voor de beoordeling van het mechanisch deel werd doorgegeven. Ook deze mail werd u eerder reeds doorgestuurd via de hierboven vermelde bijlage. Tijdens dit examen werd nagegaan of u voldeed aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel. Hierbij werden zowel vragen gesteld met betrekking tot het constructief ontwerpen (m.a.w. aansluitend bij het onderdeel "ontwerpproject") als over het grafisch voorstellen van dit ontwerp (m.a.w. aansluitend bij het onderdeel "ontwerpoefening"). Zoals vermeld in de evaluatieve nota van het ontwerpproject (bijlage 5 bij de antwoordnota 2014/391) onder de hoofding "verdediging" moet worden vastgesteld dat u tijdens dit mondeling examen op vrijwel geen enkele vraag volledig en correct kon antwoorden en dat u geen uitleg kon geven met betrekking tot de aanpassingen die u in vergelijking met het ontwerp dat tijdens de eerdere examenperiode doorvoerde. Voor wat betreft de mondelinge verdediging van het ontwerpproject behaalde u dan ook een deelscore van 1/20. In haar besluit 2014-391 vroeg de Raad om te verduidelijken op basis van welke specifieke vragen deze beoordeling tot stand kwam. In het document in bijlage vindt u de bijkomende motivering die ik hierover ontving van de programmadirecteur, prof. M. Juwet. Zoals blijkt uit dit document bestond dit examen zowel uit vragen m.b.t. het constructief ontwerpen (aansluitend bij en ter evaluatie van het onderdeel "Ontwerpproject") als uit vragen m.b.t. de grafische voorstelling van dit project (aansluitend bij en ter evaluatie van het onderdeel "Ontwerpoefening").

Via een infosessie en via Toledo werden alle studenten geïnformeerd over het feit dat in het kader van het ontwerpproject een apart 3D ontwerp op voldoende groot formaat moest worden ingeleverd. Aangezien u op geen enkele manier een dergelijk 3D ontwerp heeft ingeleverd, kreeg u 0/10 op dit beoordelingscriterium.

De Raad vroeg eveneens om de deelscores die u werden toegekend voor het mechanisch deel van de ontwerpoefening en voor de deelscore "legende/orde" van het automatiseringsdeel van deze ontwerpoefening te verduidelijken, via feitelijke verwijzingen waarom het door u ingeleverde werk onvolledig zou zijn. Ook deze informatie vindt u in het document in bijlage.

In het kader van de eerdere procedure bij de Raad stelde ik vast dat de deelresultaten onterecht zowel naar boven als naar beneden werden afgerond. Deze berekening had moeten gebeuren op basis van volgende niet-afgeronde deelscores:

		OLA	OPO
ontwerpoefening (mechanisch gedeelte)	10/20	8,5/20	
ontwerpoefening (automatiseringsgedeelte)	7/20		
ontwerpproject (mechanisch gedeelte)	7,75/20	8,275/20	
ontwerpproject (automatiseringsgedeelte)	8,8/20		
CAD (= resultaat 1ste examenperiode)		11,6/20	

Rekening houdend met de in de ECTS-fiche vermelde gewichten had dit een eindresultaat van 8,40 (en dus afgerond 8/20) opgeleverd. Ik laat het examenresultaat voor dit opleidingsonderdeel dan ook in die zin aanpassen.

Dit nieuwe examenresultaat betekent echter niet dat u toch tolerantie zou kunnen inzetten voor dit opleidingsonderdeel. Art. 145 van het onderwijs- en examenreglement 2013-2014 bepaalt immers dat binnen een bacheloropleiding een dergelijke tolerantie slechts binnen de grenzen van het zg. "tolerantiekrediet" (à 10% van het totaal aantal studiepunten van de opleiding) kan worden ingezet. Op basis van uw studievoortgangsdossier (zie bijlage 1 bij de antwoordnota 2014/391) blijkt dat u momenteel nog slechts over 6 studiepunten tolerantiekrediet beschikt. Gezien de omvang van het opleidingsonderdeel "Industrieel project Electromechanica" (9 studiepunten) is het dan ook niet mogelijk om hiervoor tolerantie in te zetten. Aangezien u op dit ogenblik nog 59 studiepunten uit uw bacheloropleiding moet behalen, is een beslissing over het slagen voor de opleiding Bachelor in de industriële wetenschappen momenteel niet aan de orde.

Het gewijzigde examenresultaat heeft evenmin consequenties voor de studievoortgangsmaatregel die werd opgelegd. Zoals vermeld in uw studievoortgangsdossier (zie bijlage 1 van de antwoordnota 2014/391) werd een derde inschrijving geweigerd omdat van het niet-slagen voor het opleidingsonderdeel "Informatie- en communicatietechnologie 2" en een vierde inschrijving geweigerd omdat van het niet-slagen voor het opleidingsonderdeel "Economie en communicatie". De examenresultaten die u behaalde voor deze beide opleidingsonderdelen vormden niet het voorwerp van uw beroep. Via uw mail van 19 september 2014 (zie bijlage 3 bij de antwoordnota 2014/391) heeft u ook bevestigd dat uw beroep evenmin gericht was tegen deze studievoortgangsmaatregel.

De nieuwe beslissing werd bij e-mail van 10 februari 2015 aan de verzoekende partij overgemaakt.

3.7. Bij aangetekend schrijven van 16 februari 2015 diende de verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroeps mogelijkheden

De Raad gaat bij de grond van de zaak de regelmatigheid van de interne beroepsprocedure na.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 15 februari 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 10 februari 2015. Verzoekende partij

heeft ten vroegste op 10 februari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* ten vroegste vanaf 11 februari 2015 om te eindigen op 15 februari 2015. Gelet op het feit dat de laatste dag van de vervaltermijn een zondag is, wordt de termijn van rechtswege verlengd tot de eerstvolgende dag dat de postdiensten beschikbaar zijn, *in casu* 16 februari 2015.

Het beroep van 16 februari 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op de schending van artikel II.292, §1 Codex Hoger Onderwijs, artikelen e.v. en OER OER 2013-2014 en het beginsel *patere legem*.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in essentie dat de interne beroepsinstantie als gevolg van het besluit nr. 2014/391 d.d. 30 januari 2015 niet meer bevoegd is om een nieuwe beslissing te nemen. Zij stelt dat als gevolg van de vernietiging van de examenbeslissing en de beslissing op intern beroep, op het ogenblik dat de bestreden beslissing genomen werd noch een examenbeslissing, noch een intern beroep en zeker geen beslissing op intern beroep meer bestond.

Zij stelt dat op grond van artikel OER de examencommissie bevoegd is om een nieuwe examenbeslissing te nemen, minstens om opnieuw te delibereren. Zij stelt dat de vicerector studentenbeleid op grond van artikel OER enkel bevoegd is om uitspraak te doen over een intern beroep tegen een examenbeslissing en dus *a contrario* niet bevoegd is om een nieuwe examenbeslissing te nemen.

Zij werpt op dat de bevoegde examencommissie geen nieuwe beslissing heeft genomen. Zij stelt dat bij gebreke aan dergelijke beslissing de verzoekende partij ook geen intern beroep ingediend heeft bij de beroepsinstantie. Zij stelt dat de interne beroepsinstantie aldus een beslissing heeft genomen in het raam van een beweerd intern beroep. Zij wijst op de bewoordingen "*Hiermee is de interne beroepsprocedure [...] afgesloten*" om aan te tonen dat er geen examenbeslissing genomen zou zijn.

Verwerende partij stelt dat elke beslissing in het kader van het intern beroep gebeurt met volle rechtmacht. Zij merkt op dat elke beslissing van de interne beroepsinstantie in het kader van examenbetwisting een nieuwe beslissing is die in de plaats treedt van de oorspronkelijke beslissing van de examencommissie. Zij stelt dat een vernietiging van de interne beroepsbeslissing betekent dat de vicerector studentenbeleid geacht wordt, al dan niet na overleg met de betrokken faculteit, om een nieuwe beslissing te nemen.

Zij stelt dat verzoekend partij de rol van de interne beroepsinstantie kende. Zij verwijst daarbij naar de antwoordnota uit de voorgaande procedure bij de Raad.

Zij stelt vervolgens dat het OER geen expliciete bepaling bevat over wie een nieuwe beslissing moet nemen indien een beslissing van de interne beroepsinstantie door de Raad wordt vernietigd. Gezien de logica van waaruit de interne beroepsprocedure is opgebouwd, waarbij de beslissing van de interne beroepsinstantie in de plaats is gekomen van de oorspronkelijke beslissing van de examencommissie, is het evident dat er dan verwijzing van de zaak is naar de instantie die de laatste beslissing genomen heeft. Zij merkt ten slotte nog op dat de nieuwe beslissing in overleg met de facultair verantwoordelijken genomen werd.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad wijst er allereerst op dat ten gevolge van het beschikkende gedeelte van zijn besluit nr. 2014/391 d.d. 30 januari 2015 zowel de initiële examenbeslissing, genomen door de examencommissie, alsook de beroepsbeslissing, genomen door de vicerector studentenbeleid, vernietigd werden en als dusdanig uit het rechtsverkeer verdwenen zijn, wat *prima facie* impliceert dat het intern beroep van de verzoekende partij zonder voorwerp is. Daar de voormalde beslissingen met betrekking tot de verzoekende partij niet langer bestaan, komt het in dit specifieke geval (zoals hierna overwogen wordt) aan de examencommissie toe om een nieuwe beslissing te nemen, rekening houdend met de overwegingen van het besluit van de Raad.

De Raad merkt op dat in de loop van de procedure bij de Raad in de zaak nr. 2014/391 door verwerende partij een materiële vergissing (i.e. een verkeerde berekening) bij de examenbeslissing vastgesteld werd die rechtgezet zou worden. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie explicet vermeldt in de thans bestreden beslissing dat zij de materiële vergissing "laat" rechtzetten en dus verder uitgaat van een 8/20 als betwist resultaat.

De Raad merkt op dat op grond van de artikelen de tweede lid en OER 2013-2014 de (beperkte) examencommissie – dit is afhankelijk van het gegeven of een student alle noodzakelijke opleidingsonderdelen, die kunnen leiden tot het afronden van een opleiding, heeft opgenomen – bevoegd is om de examenresultaten definitief vast te stellen. De Raad stelt vast dat de vicerector studentenbeleid in het kader van het georganiseerd intern beroep volheid van bevoegdheid (zie artikel ..., zevende lid OER 2013-2014) heeft om zelf een nieuwe examenbeslissing te nemen indien het intern beroep, gesteund op een schending van recht, ontvankelijk en gegronde wordt verklaard (met uitzondering van de klachten tegen materiële vergissingen). De Raad merkt vervolgens op dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen enerzijds de procedure tot rechting van materiële vergissingen (artikel OER 2013-2014) en anderzijds de procedure tegen een ongunstige examenbeslissing (artikel OER 2013-2014). Dit stemt ook overeen met de wil van de decreetgever om beide procedures uit elkaar te houden. De Raad stelt *prima facie* echter vast dat de beide procedures elkaar in dit dossier lijken te doorkruisen of uit elkaar lijken voort te vloeien.

De Raad merkt vooreerst op dat op grond van artikel ..., vierde lid OER 2013-2014 de examencommissie de exclusieve bevoegdheid heeft om zich te buigen over materiële vergissingen bij examenresultaten en deze recht te zetten. De Raad merkt verder op dat deze bepaling binnen de geschillenregeling een *lex specialis* is ten aanzien van artikel OER en dus voorrang heeft (zie in die zin besluit nr. 2013/232).

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie duidelijk de wil heeft gehad om de examencommissie te vatten om de ambtshalve vastgestelde materiële vergissing recht te zetten ("laat" rechtzetten, wat impliceert dat zij het zelf niet doet of kan). Immers, de vicerector is zelf niet bevoegd.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie de zaak niet uit handen heeft gegeven en de examencommissie haar exclusieve bevoegdheid niet heeft laten uitoefenen. De Raad merkt op dat door de ambtshalve vaststelling van de materiële vergissing en de noodzakelijke verwijzing naar de examencommissie, laatstgenoemde instantie volheid van bevoegdheid heeft, wat het hangende intern beroep zonder voorwerp maakt en de bevoegdheid van de vicerector studentenbeleid *in casu* uitsluit.

In de mate dat de interne beroepsinstantie geoordeeld heeft dat zij nog steeds gevat was door het oorspronkelijke interne beroep tegen de oorspronkelijke initiële beslissing, en door het terugsturen van de zaak naar de examencommissie een soort van bestuurlijke lus heeft willen inlassen, stelt de Raad vast dat dergelijke wijze van werken geen steun vindt in het OER, en overigens in dit geval zou neerkomen op een schending van de procedurele rechten van de verzoekende partij, die immers in de gelegenheid gesteld moet worden om haar argumenten te ontwikkelen tegen de nieuwe initiële beslissing (i.e. de rechting door de examencommissie).

De Raad is bijgevolg van oordeel, gelet op het feit dat de initiële examenbeslissing van de examencommissie vernietigd werd, dat het intern beroep zonder voorwerp is, en gegeven dat de procedure inzake materiële vergissingen en de beslissingsbevoegdheid van de examencommissie in deze specifieke omstandigheden van de zaak op grond van het OER voorgaat op het georganiseerd administratief beroep en dus de bevoegdheid van de vicerector studentenbeleid, dat de bestreden beslissing door een *in casu* onbevoegde instantie werd genomen.

Het middel is gegrond.

5.2. Gelet op het gegrond bevonden eerste middel, dat aan de openbare orde raakt, moeten de overige middelen niet meer beantwoord worden.

Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Ten overvloede wijst de Raad erop dat tegen de te nemen beslissing in opvolging van dit vernietigingsbesluit conform artikel 292,§2 Codex Hoger Onderwijs een rechtstreeks extern beroep bij de Raad ingediend kan worden.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van de vicerector studentenbeleid wordt vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 29 april 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 16 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groote

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/045 - 16 april 2015

Inzake **[REDACTED]**

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de **[REDACTED]**

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van **[REDACTED]** werd behandeld op de openbare zitting van 16 april 2015.

Gehoord werd:

- de verwerende partij: **[REDACTED]**

Nadat de Raad de verwerende partij heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij een 7/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel '**[REDACTED]**' en tegen de beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in de handelswetenschappen.

Het beroep betreft de examenbeslissing van 6 februari 2015 voor het opleidingsonderdeel '**[REDACTED]**' (7/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 11 februari 2015 een intern beroep in bij de vicerector studentenbeleid van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de vicerector studentenbeleid op datum van 24 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat dat er geen reden voorlag tot wijziging van het examenresultaat van 7/20 voor het opleidingsonderdeel "**[REDACTED]**". Zij oordeelde dat de docent het behaalde examenresultaat afdoende motiveerde.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 24 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 27 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Vormvereisten voor het verzoekschrift

De Raad stelt vast dat het verzoekschrift van verzoekende partij zoals dit is ingediend bij de Raad niet door de verzoekende partij ondertekend is.

Op grond van artikel II.294,§2 Codex Hoger Onderwijs is de ondertekening van het verzoekschrift door de verzoekende partij of haar raadsman, uitdrukkelijk geformuleerd als een vormvoorwaarde die op straffe van onontvankelijkheid moet nageleefd worden.

Het bij de Raad ingestelde beroep is derhalve niet ontvankelijk

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van Camara onontvankelijk is.

De examenbeslissing en de beslissing van de vicerector studentenbeleid genomen in het kader van het intern beroep blijven gehandhaafd.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 16 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Bertel De Groote

Jan Geens

Daniël Cuypers

De secretarissen,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/052 - 16 april 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 16 april 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij 8/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de master in de architectuur.

Het beroep betreft de examenbeslissing van 8 februari 2015 voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' (8/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 13 februari 2015 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 28 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat de score 8/20 het resultaat is van het gewogen gemiddelde van het ontwerpgedeelte (6/20 met gewicht 10 stp.) en de theoretische component (11/20 met gewicht 5stp.). Zij stelde dat de beoordeling van het ontwerpgedeelte werd uitgevoerd door twee interne docenten en twee externe docenten uit de parallelle opleiding in een andere vestiging.

De score voor het ontwerpgedeelte wordt als volgt gemotiveerd:

Werden alle gevraagde documenten ingediend? Nee

- Het ontwerp en het proces kunnen niet geargumenteerd worden De conceptuele vertaling blijft daardoor gestagneerd – Het ontwerp ontwikkelt zich niet.

- Een onderzoekende ontwerppatititude ontbreekt. Replica in plaats van inventief.

- Het vermogen om strategisch te ontwikkelen te communiceren is moeilijk gezien voorgaande.

- Het ontwerp mist body, inhoud, het waarom van de dingen kan niet benoemd worden.

- De student beantwoordt niet aan de competenties.

Commentaar van de individuele leden van het evaluatieteam:

.....:

- Le-Corbusier-model werd door de student gekozen omdat ze zelf geen eigen ruimtelijk model kon ontwikkelen zoals ze ook aangeeft.

- Op de vragen tijdens de evaluatie, vragen die ook tijdens de begeleiding aan bod kwamen,

kon door de student niet geantwoord worden:

Waar zitten de verschillen tussen jouw model en dat van Le Corbusier? Is er een ruimtelijk

verschil? Heb je de ruimtelijkheid gewijzigd in functie van jouw onderzoek? Of is het dan

gewoon een replica?

Welke inventieve nieuwe toevoegingen, onderzoeken werden door u gevoerd waardoor het

model ook zou kunnen beantwoorden aan de criteria van vandaag? Welk onderzoek heeft u

gevoerd betreffende het schakelen van 372 units?

Waar en hoe zou je de ruimtelijkheid wijzigen aan het model van Le Corbusier?

- Het project is vooral gestoeld op wat er al was. Het onderzoek naar het schakelen van ruimtes

en de meerwaarde die daardoor kan ontstaan, werd niet gevoerd.

- Onderzoeksmodellen, diagrammen, plannen van de ruimtelijke mogelijkheden zijn er niet.

- De beeldende en grafische vaardigheden van de student zijn beperkt en hebben geen artistieke uitstraling.

.....

- De student neemt een referentieproject, Unité d'habitation van Le Corbusier, als basis voor haar onderzoek. De student neemt dit project letterlijk over zonder enige gefundeerde kritische bevraging of interpretatie. Innovatief ontwerpen is niet gelijk aan quasi letterlijk kopieren.

- De student heeft naar eigen zeggen heel veel moeite met de complexiteit van de opdracht en om ruimtelijk te denken. Dit zijn echter essentiële vaardigheden voor een student in eerste master.

- De student gaat niet strategisch te werk en maakt eenzelfde maquette meerdere malen op verschillende schalen zonder specifieke aspecten toe te lichten. De student verliest hiermee veel kostbare tijd. De kwantiteit aan maquettes maskeert het gebrek aan ruimtelijke kwaliteit niet.

.....

- Het uitgangspunt van de student is de Unité d'habitation van Le Corbusier. Het lijkt of de student een ander project nodig heeft om zelf van start te kunnen gaan. Deze benadering 'kan'

interessante resultaten opleveren; maar de student kijkt echter niet onderzoekend naar het

project v LC, maar gebruikt het als een 'correct voorbeeld' om dan dingen te implementeren in ander gebouw.

- De manier van voorstellen (maquettes, tekeningen) toont dat de student geen voeling heeft met een centraal aspect van deze opdracht en een centraal aspect van de opleiding, namelijk het ruimtelijk vormgeven van een programma tot een leefbare omgeving die kwaliteiten uitstraalt. Wie op een 'slab' werkt, moet zich afvragen wat zo een blok doet met mensen, met de omgeving etc. De uiteindelijke maquette voelt extreem massief aan, en is zodoende ook een stap terug ten opzichte van de Unité van Le Corbusier.

[redacted]:

- De tekeningen zijn te summier. Er ontbreekt diepgang in de terminologie; - plannen meer gedetailleerd bespreken, samen met de analyse: morfologie, verhoudingen, materialiteit en eigen terminologie!

Zij stelde voorts dat het cijfer voor het theoretische gedeelte het gemiddelde van de scores voor de twee deelopdrachten is. Zij stelde dat de verzoekende partij voor het terminologisch woordenboek 8/20 scoorde en voor het essay 14/20. Zij merkte op dat de score van het essay het gemiddelde van de scores voor de paper op zich (16/20) en de digitale presentatie (12/20) is.

De beroepsinstantie stelde dat het aantal units bij de opdracht slechts een metafoor was voor de omvang en de complexiteit van het ontwerpproject. Het specifieke aantal speelt daarbij geen rol. Zij stelde dat de oefening draait om densiteit, complexiteit, interruimtelijkheid, patroon, etc., vertrekende enerzijds vanuit het kleinste onderdeel van het gebouw en anderzijds vanuit het geheel.

Zij stelde dat er geen uitzonderlijke omstandigheden inzake begeleiding zijn. Zij merkte op dat een opdracht steeds een individuele zoektocht is naar een valabel antwoord op de ontwerpervraag waarbij de begeleider wijst op problemen, mogelijkheden en lacunes van het ontwerp(proces). Zij stelde dat de begeleiding toeneemt naarmate het ontwerpproces vordert en de complexiteit toeneemt.

Zij stelde dat de score van de goede paper verrekend werd in de eindscore. Zij stelde dat de noodzaak van grafische documenten afhankelijk is van de aard van het project en dat de grafische voorstelling dus moet aangepast zijn aan de vereisten van het individuele project. Zij stelde dat een richtsnoer op 10 januari 2015 werd doorgestuurd, waarbij vermeld werd dat het een niet-limitatieve lijst betreft. Zij stelde dat de jury oordeelde dat de documenten onvoldoende waren. Zij stelde ten slotte dat de docent geen weet heeft van laattijdig ingediende documenten.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 28 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 5 maart 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput.

2. *Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad*

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 5 maart 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 28 februari 2015. Verzoekende partij heeft op ten vroegste op 28 februari 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 1 maart 2015.

Het beroep van 5 maart 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op de schending van het motiveringsbeginsel.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt *in se* dat niet alle beoordelingscriteria uit de opdrachtenfiche werden geëvalueerd.

Zo wijst zij erop dat de praktische uitvoerbaarheid (o.a. structuur en technieken werden bestudeerd) niet in rekening werd gebracht.

Zij merkt bovendien op dat er ook tegenstrijdigheid bestaat tussen de invulling van de 'theoretische component' in de ECTS-fiche (bouwtechnieken), de opdrachtenfiche en het aanvullende document. Zij verwijst naar artikel OER om erop te wijzen dat de er niet van de ECTS-fiche afgeweken mag worden bij de concrete invulling van het opleidingsonderdeel. Zij stelt dat conform de opdrachtenfiche een logboek ingediend moet worden, maar dat dit niet in ontvangst werd genomen door de docent.

Verwerende partij stelt dat de lezing van de inhoud van de opdracht door verzoekende partij niet overeenstemt met de algemene opbouw van het traject aAD, de ECTS-fiche en de opdrachtfiche. Zij stelt dat het de bedoeling is om over de vier trajectoefeningen (vier semesters) heen te komen tot een synthese van bouwtechnieken en architectuurontwerp. Zij stelt dat het voorliggend opleidingsonderdeel de eerste stap, nl. de conceptvorming is. Zij stelt dat de theoretische component daarbij ingaat op morfologie, ontwerpmethodiek en ontwerpstrategie. Zij stelt dat het artistieke en creatieve aspect een essentieel onderdeel van dit opleidingsonderdeel.

Zij stelt dat de score afdoende gemotiveerd werd. Zij stelt dat de motivering en de commentaar expliciet verwijzen naar zowel het proces als naar het eindproduct. De motivering en de commentaar wijzen op een aantal essentiële tekorten. Zij wijst op het ontbreken van onderzoeksmodellen, diagrammen, plannen van de ruimtelijke mogelijkheden. Zij stelt dat de essentiële onderdelen van het project (evolutie in het samenstellen van 1 tot 273; interruimtelijkheid, parcours, structurele logica, ...) hierdoor ontbreken of hierdoor onafleesbaar worden. Zij wijst bovendien op de moeilijke omgang van verzoekende partij met complexiteit. Zij merkt op dat het implementeren van eigen tools en ontwerpparameters ontbreekt en dat verzoekende partij – zoals aangegeven in de motivatie – vasthoudt aan het voorbeeld van Le Corbusier.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de verdiensten van een student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van een onderwijsinstelling. De Raad gaat evenwel na of de bestreden beslissing regelmatig tot stand is gekomen en of deze niet (kennelijk) onredelijk is.

De Raad herinnert eraan dat wat betreft de vorm en de wijze van beoordeling, docenten over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikken voor zover ze daarbij de grenzen van de redelijkheid niet te buiten gaan. *In casu* is de Raad van oordeel dat een globale beoordeling waarbij niet alle aspecten van de opdracht afzonderlijk afgetoetst worden niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk is. Dit geldt *a fortiori* voor de beoordeling van praktische vaardigheden en aspecten. Immers, de Raad oordeerde reeds eerder dat een tekort voor één competentie of leerdoel bij praktische opleidingsonderdelen een onvoldoende kan verantwoorden voor het geheel. In deze omstandigheden is de Raad dan ook van oordeel dat de motivering voor het onderdeel 'ontwerp' afdoende is en dat een globale beoordeling terzake volstaat.

Wat de beweerde tegenstrijdigheid inzake de 'theoretische component' tussen de ECTS-fiche, de opdrachtenfiche en het aanvullende document betreft, is de Raad van oordeel dat de verzoekende partij onvoldoende preciseert waarin de tegenstrijdigheid zou zitten. Binnen de grenzen van zijn controlebevoegdheid kan de Raad *in casu* eveneens niet tot de vaststelling komen dat de opdrachtenfiche (en de toelichtende documenten) buiten de grenzen van "bouwtechnieken" in ruime zin valt.

Het middel is ongegrond.

5.2. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op de schending van het OER.

5.2.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel *in se* dat er geen permanente evaluatie conform artikel OER heeft plaatsgevonden. Zij stelt ook dat er geen sprake is van meerdere, evenwichtig gespreide beoordelingsmomenten daar er slechts één moment van beoordeling op 21 oktober 2014 geweest is, waarvan de score ook niet meegedeeld werd. Zij stelt voorts dat bij het examenmoment twee externe juryleden haar ontwerp hebben beoordeeld, maar dat deze leden haar werk slechts 10 minuten onder ogen hebben gehad zodat er geen sprake is van permanente evaluatie doorheen de looptijd van de opdracht. Zij merkt ook op dat de opdrachtenfiche de permanente evaluatie in vraag stelt daar er immers verwesen wordt naar 'review – jury'.

Zij stelt in een tweede onderdeel dat artikel OER geschonden werd doordat niet schriftelijk bij de aanvang te kennen gegeven werd wat het relatieve gewicht (stp.) is van de 'theoretische component' en het 'ontwerp'. Zij stelt dat binnen de 'theoretische component' nog bijkomende niet-meegedeelde wegingsfactoren werden gehanteerd om tot de score te komen.

Verwerende partij stelt inzake het eerste onderdeel dat het bij deze om een formatieve permanente evaluatie gaat. Zij stelt dat verzoekende partij gedurende de loop van de opdracht wekelijks besprekingen van haar werk krijgt ter ondersteuning van haar leerproces. Zij stelt dat de werkstukken en het ontwerpproces werden beoordeeld door de titularissen van het opleidingsonderdeel (het atelierteam). Zij stelt dat het team bij de beoordeling van het eindproduct (het ontwerp) geadviseerd werden door twee collega's.

Zij stelt inzake het tweede onderdeel dat artikel OER betrekking op de weging van opleidingsonderdelen voor het bepalen van het percentage over een volledige opleiding heeft. Zij stelt dat het opleidingsonderdeel geen OLA's kent. Zij stelt dat de verschillende oefeningen binnen het ontwerp en de theoretische component een geheel vormen. Zij merkt op dat het doel van deze trajectoefeningen is om een brug te slaan tussen conceptvorming en ontwerp. Zij stelt dat de beoordeling bestaat uit het geheel van het ontwerp en de theoretische conceptvorming en onderbouwing. Zij stelt dat het ontwerp in de uiteindelijke score voor 2/3 in rekening wordt gebracht en de theoretische component voor 1/3. Zij merkt vervolgens op dat de weging binnen de theoretische component volgt uit de structuur van de opgave: twee gelijkwaardige opdrachten waarvan de tweede opdracht in twee vormen moet worden ingediend. Zij stelt dat de score 16/20 dus de score van een deel van een van beide

opdrachten is. Zij stelt dat de totaalscore voor de theoretische component rekening houdt met alle onderdelen van de opgave.

5.2.2. Beoordeling door de Raad

Wat het eerste onderdeel betreft, stelt de Raad vast dat de permanente evaluatie in het kader van het voorliggend opleidingsonderdeel dubbel moet begrepen worden: enerzijds als een continu leerproces met ondersteuning door het geven van tussentijdse feedback; anderzijds als een evaluatieproces waarbij verzoekende partij niet alleen op een bepaald ontwerp, maar ook doorheen het tot stand komen van het eindproduct aan de hand van verschillende instrumenten (bv. opdrachten, papers, proces) wordt getest. Immers, de ECTS-fiche verwijst expliciet naar een evaluatie van het proces (voorafgaand aan het eindproduct) en het eindproduct (ontwerp) zelf.

De Raad stelt vast dat het atelierteam (twee docenten) het proces moet beoordelen. De Raad stelt vast dat het atelierteam eveneens het eindproduct moet beoordelen, wat uit de aard zelf ook past binnen permanente evaluatie. Immers, niet alleen het proces maar ook de resultaten van het proces kunnen beoordeeld worden. De Raad stelt voorts vast dat de ECTS-fiche aangeeft dat het team zich kan laten adviseren door externe juryleden, wat *in casu* gebeurd is voor het ontwerp. Uit de ECTS-fiche blijkt niet dat de externe leden zich moeten uitspreken over het proces zodat de Raad geen graten ziet in de rol van de externe beoordelaars en hun concrete beoordeling, beperkt tot het ontwerp zelf op basis van een presentatie. Uit de stukken blijkt dat het ontwerpproces of de ontwikkeling van de verzoekende partij in aanmerking genomen werd bij de beoordeling.

Het eerste onderdeel is ongegrond.

Wat het tweede onderdeel betreft, is de Raad van oordeel dat artikel OER niet van toepassing is op de situatie van de verzoekende partij daar het niet gaat om een gehele opleiding. De Raad stelt evenwel vast dat de eindbeoordeling gebeurt aan de hand van relatieve gewichten (1/3 voor theorie en 2/3 voor ontwerp in het geheel) waarbij nog bijkomende wegingsfactoren worden gehanteerd voor de theoretische component. De Raad stelt evenwel vast dat deze relatieve gewichten en wegingen niet vermeld werden in de ECTS-fiche of de opdrachtenfiche zodat de Raad niet inziet hoe de voorliggende totaalscore op basis van een gewogen gemiddelde geldig tot stand is gekomen en aan de verzoekende partij kan tegengeworpen worden. De Raad stelt vast dat bij het stilzwijgen van de fiches de docenten weliswaar over een ruime discretionaire bevoegdheid inzake beoordeling beschikken, maar het principieel en consequent vaststellen en werken met relatieve gewichten die niet vooraf meegedeeld worden, kunnen evenwel niet aanvaard worden daar ze de verzoekende partij *in casu* kunnen verrassen in het belang dat aan de respectieve opdrachten kleeft.

Het onderdeel is in de aangegeven mate gegrond.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.3. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroert op de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, al dan niet in samenhang met het vertrouwensbeginsel en het motiveringsbeginsel.

5.3.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel dat er twee verschillende versies van de opdrachtenfiche in omloop waren. Zij stelt dat de eerste versie op het elektronisch platform geplaatst werd bij de aanvang van het academiejaar en dat de tweede versie op 10 januari 2015 gemaild werd. Zij stelt dat de docent zich dient te houden aan de eerste versie. Zij merkt ook op dat de tweede versie op enkele punten met betrekking tot de in te dienen documenten en het 'terminologisch woordenboek' gewijzigd is. Zij stelt dat de eerste versie geen lijst van in te dienen documenten bevatte. Zij merkt op dat de tweede versie een uitgebreide lijst van in te dienen documenten bevat. Zij stelt dat de tweede versie pas twee dagen voor de deadline werd meegedeeld. Zij wijst erop dat artikel OER niet tot gevolg

kan hebben dat zij haar studentenemail elke dag dient te controleren zodat de lijst laattijdig werd meegeleerd en zij ook niet ruim vooraf wist wat zij diende in te leveren. Zij merkt op dat artikel OER vooropstelt dat een student werkstukken inlevert binnen een bepaalde inleveringstermijn, maar zij werpt op dat dit niet mogelijk is als zij niet (tijdig) weet welke stukken ingeleverd moeten worden. Zij stelt dat in de tweede versie geen sprake meer is van een ‘woordenboek’ zodat deze niet diende gemaakt te worden en aldus ook buiten de beoordeling viel.

Zij stelt in een tweede onderdeel dat zij niet tijdig en adequaat ondersteund en gecoacht werd in haar vermogen tot zelfremediëring. Zij stelt immers dat de begeleiding al vanaf de tweede week “wist” dat het voor haar moeilijk zou worden.

Zij stelt in een derde onderdeel dat er onvoldoende rekening werd gehouden met haar functiebeperking (dyslexie), die erkend is door de faculteit. Zij stelt dat zij door haar beperking de opdrachtenfiche heel letterlijk interpreteert. Zij stelt dat de draagwijdte en de betekenis van de elementen uit de opdracht door de docent verwezen naar ‘een groot gebouw’ in plaats van ‘372 units’. Zij stelt dat, indien de opdrachtfiche niet letterlijk genomen mag worden, zij nood heeft aan mondelinge gestructureerde toelichting.

Verwerende partij stelt dat tijdens de atelierbegeleiding toegelicht werd dat de grafische documenten voor een goede voorstelling van het project noodzakelijk afhankelijk zijn van de aard van het project. Als richtsnoer stuurde de docent op zaterdag 10 januari een becommentarieerde lijst met in te dienen documenten. Zij stelt dat het gaat om een niet-limitatieve lijst als hulpmiddel: *“Dit overzicht kan jullie misschien helpen bij de invulling van jullie PP [presentatie].”*. Zij stelt dat de vraagstelling bij deze opdracht zeer open is. Zij stelt dat er grafische documenten ingediend moeten worden, aangepast aan de vereisten van het project. De doorgestuurde lijst is bedoeld als richtsnoer, als hulpmiddel, om als student te controleren of er geen essentiële elementen over het hoofd gezien zijn. Zij stelt dat de leden van het evaluatieteam wezen op de grafisch te beperkte, te weinig informatieve en ook ontbrekende documenten (cfr.: *Onderzoeksmodellen, diagrammen, plannen van de ruimtelijke mogelijkheden zijn er niet.*: *De manier van voorstellen (maquettes, tekeningen) toont dat de student geen voeling heeft met een centraal aspect van deze opdracht en een centraal aspect van de opleiding, namelijk het ruimtelijk vormgeven van een programma tot een leefbare omgeving die kwaliteiten uitstraalt.*). Zij stelt dat deze beoordeling stoelt op de afweging of de grafische voorstelling adequaat is en over een voldoende grafische kwaliteit beschikt als (1) ontwerpmedium en (2) communicatiemiddel van een complex ontwerp. Zij stelt dat hun beoordeling bewust niet berust op een afstiplijst van noodzakelijke documenten. Zij werpt op dat de keuze van welke grafische documenten geproduceerd worden onderdeel van het project is en als dusdanig onderworpen is aan de beoordeling.

Zij stelt dat wat het tweede onderdeel betreft, de begeleiding wijst op moeilijkheden, mogelijkheden en lacunes van het ontwerp(proces). Zij stelt dat de atelierbegeleiding echter geen garantie op succes geeft. Zij stelt dat het normaal is dat ondanks coachen en ondanks gerichte sturing de verzoekende partij er niet in slaagt een voldoende antwoord te bieden.

Wat het derde onderdeel betreft, stelt de verwerende partij dat de erkenning van een functiebeperking (dyslexie) op zich nog geen examenfaciliteiten met zich meebrengt. Zij wijst erop dat examenfaciliteiten dienen per examenperiode aangevraagd te worden. Zij merkt op dat de volgende (.....-standaard) examenfaciliteiten toegestaan werden:

- Verlengen van de examenduur bij schriftelijke examens met standaard 1/3 meer tijd en verlengen van de voorbereidingsperiode bij mondelinge examens.
- Geen bestraffing van spellingsfouten bij opleidingsonderdelen waarbij spelling geen expliciet curriculomonderdeel is.
- Laptop met voorleessoftware voor dyslexie of het gebruik van een mp3-speler of het luidop voorlezen van de vragen bij aanvang van het examen of eigen laptop met Windows 8 ToGo USB stick en voorleessoftware voor dyslexie of het voorzien van een leesassistent (één van deze opties wordt toegekend door de faculteit).

Zij wijst erop dat deze faciliteiten werden aangevraagd en toegekend voor theoretische opleidingsonderdelen. Zij merkt op dat voor de opleidingsonderdelen praktijk de vraag niet

werd gesteld. Zij wijst er voorts op dat de erkennings van een functiebeperking niet aan de docenten wordt gecommuniceerd, maar toegestane examenfaciliteiten evident wel. Zij stelt dat verzoekende partij bij de docenten van het traject geen melding gemaakt van de erkende functiebeperking. Ze wijst er voorts op dat de opdrachten in het atelier mondeling en met beeld toegelicht werden. Zij merkt ook op dat tijdens de ateliersessies er steeds ruimte voor vraagstelling en gesprek was. Zij stelt dat de verzoekende partij niet aannemelijk maakt dat er sprake is van een uitzonderlijke omstandigheid.

5.3.2. Beoordeling door de Raad

Wat het eerste onderdeel betreft, is de Raad van oordeel dat er weliswaar door de docent enige verwarring gecreëerd werd door in januari 2015 een oude versie van de opdracht (die op een aantal punten inzake de output verschillend is) en een lijst van mogelijk in te dienen documenten door te sturen naar de studenten. Uit niets blijkt evenwel dat de docenten zich gesteund hebben op de opdrachtenfiche uit het academiejaar 2013-2014. Bovendien is enkel de fiche uit het academiejaar 2014-2015 dwingend voor de invulling en de beoordeling van het opleidingsonderdeel in dit dossier.

De Raad stelt in de eerste plaats vast dat de verzoekende partij wel een terminologisch woordenboek heeft ingediend en daarop beoordeeld werd. De Raad ziet dan ook niet in hoe de verzoekende partij op dit punt geschaad werd in haar belangen. Wat de lijst met in te dienen documenten betreft, stelt de Raad vast dat deze pas op 10 januari 2015 werd toegestuurd. De Raad stelt vast dat de juridisch relevante versie van de opdrachtenfiche gewag maakt van vormvereisten bij het ontwerp: "*De student presenteert het resultaat aan de hand van plannen, tekeningen, snedes, schetsen en maquette en verzorgt een mondelinge presentatie*". De Raad stelt vast dat dit bij de aanvang van het academiejaar bekend was. De Raad stelt vast dat verzoekende partij aangeeft dat zij deze documenten heeft ingeleverd en aldus voldeed aan de vormelijke vereisten. De Raad is immers van oordeel dat de evaluatieve verwijst naar het ontbreken van de gevraagde documenten, wat impliceert dat duidelijk is wat gevraagd wordt, wat vervolgens impliceert dat het duidelijk is wat ontbreekt. De Raad stelt vast dat verwerende partij niet concreet maakt welke documenten ontbraken en, *a fortiori*, niet aantoont dat de niet-limitatieve lijst (die wel gedetailleerd is) van de in te dienen documenten conform de e-mail d.d. 10 januari 2015, op voorhand (i.e. naar het oordeel van de Raad meer dan enkele dagen voor de deadline) bekend was voor zover de lijst van toepassing is op het project van de verzoekende partij, waar de beoordelaars toch van uitgaan. In de huidige stand van het dossier is de Raad van oordeel dat het laattijdig toesturen van zelfs een niet-limitatieve en informatieve lijst van meer concrete vormvereisten onzorgvuldig is. Dit knelt des te meer nu uit de evaluatieve blijkt dat de verzoekende partij formele tekorten worden verweten (nl. het ontbreken van "gevraagde" stukken). Indien het ontbreken van de "gevraagde" documenten gekwalificeerd wordt als een inhoudelijk tekort dan blijkt dit onvoldoende uit de motivering en staat dit op gespannen voet met de vermelding in de opdrachtenfiche als vormvereiste. Indien het ontbreken daarentegen als een oordeel over een vormvereiste aangemerkt moet worden, dan is de Raad van oordeel dat in zoverre dit vereiste wordt afgetoetst aan de gedetailleerde lijst – weze het geen 'afstiplijst' – de verzoekende partij daarmee te laat werd overvallen zodat een vermeende tekortkomming haar niet aangerekend kan en mag worden en dus geen rol kan spelen in de beoordeling van het ontwerp.

Het eerste onderdeel is in de aangegeven mate gegrond.

Wat het tweede onderdeel betreft, herinnert de Raad er vooreerst aan dat een gebrekkige begeleiding er, behoudens uitzonderlijke omstandigheden (i.e. omstandigheden die van aard zijn om de betrouwbaarheid van de beoordeling in het gedrang te brengen) niet toe leidt dat een ongunstige beoordeling moet omgezet worden in een voor verzoekende partij meer gunstige evaluatie. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij niet aantoont dat zij geheel niet of slechts op een gebrekkige wijze begeleid werd in het licht van haar specifieke omstandigheden. Vooreerst stelt de Raad vast dat de verzoekende partij haar functiebeperking in het kader van dit opleidingsonderdeel niet heeft aangekaart, los van de vraag of dit impact gehad zou hebben. Dit persoonlijk element kan *in casu* dan ook geen rol spelen. Voorts stelt de Raad op basis van het dossier vast dat verzoekende partij zelf erkent

dat zij frequente begeleiding gezocht en genoten heeft en dat zij bijsturing heeft gekregen (bv. verwijzing naar *Le Corbusier*). De Raad wijst erop dat uit het niet-slagen niet afgeleid kan worden dat er sprake was van een gebrek aan adequate begeleiding. Immers, het is aan de verzoekende partij zelf om haar eigen competenties en inzichten te laten blijken. Begeleiding, ongeacht de vorm ervan, kan niet zover gaan dat niet meer duidelijk is of en in welke mate de verzoekende partij zelf de vereiste competenties bezit en voldoende zelfstandig tot een resultaat kan komen.

Het tweede onderdeel is ongegrond.

Wat het derde onderdeel betreft, is de Raad van oordeel dat, gelet op het loutere feit dat de verzoekende partij geen examenfaciliteiten voor het betrokken opleidingsonderdeel heeft aangevraagd – wat expliciet vereist is en waarmee de verzoekende partij bekend was –, het ook niet aan de begeleidende docenten aangerekend kan worden dat er geen rekening werd gehouden met haar functiebeperking bij de uitwerking en de invulling van de opdracht. Uit het dossier blijkt niet dat de verzoekende partij zelf de docenten heeft ingelicht over haar beperking en gevraagd heeft om aangepaste begeleiding.

Het derde onderdeel is ongegrond.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

5.4. Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vierde middel beroept op de schending van het gelijkheidsbeginsel.

5.4.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt *in se* dat het gelijkheidsbeginsel geschonden werd doordat de verwerende partij er niet voor gezorgd heeft dat effectief gecontroleerd kan worden of werkstukken al dan niet te laat werden ingediend (bv. ontvangstbewijs). Zij stelt dat er wel degelijk documenten werden ingeleverd na de deadline, waardoor de gelijkheid tussen alle studenten doorbroken werd.

Verwerende partij stelt dat noch in het interne beroep, noch voor de Raad concrete feiten waaruit ongelijke behandeling zou blijken, worden aangebracht. Zij merkt ook op dat eventuele fraude geen rechten voor de anderen genereert.

5.4.2. Beoordeling door de Raad

De Raad stelt *in casu* vast dat de verzoekende partij de beweerde ongelijke behandeling niet aantoont. Zo toont verzoekende partij niet aan dat zij zelf laattijdig stukken heeft ingediend, die geweerd zouden zijn uit de beoordeling. Zij toont evenmin aan dat andere studenten wel stukken laattijdig hebben ingediend, die niet geweerd zijn. Bovendien merkt de Raad op dat uit een eventuele nalatigheid van de docent bij het sanctioneren van de laattijdigheid in hoofde van andere studenten, de verzoekende partij geen beroep kan doen op deze nalatigheid met betrekking tot haar eigen situatie.

Het middel is ongegrond.

5.5. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De examenbeslissing en de beslissing van de interne beroepsinstantie genomen in het kader van het intern beroep worden vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 29 april 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 16 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Bertel De Groote	Jan Geens	Daniël Cuypers
De secretarissen,		
David Keyaerts		

Zitting van 21 april 2015

Rolnr. 2015/025 - 21 april 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 21 april 2015.

Gehoord werd:

- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de verwerende partij heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoeker tekent beroep aan tegen de beslissing van de beroepscommissie waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk maar ongegrond wordt verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Multimedia en de communicatietechnologie. Hij volgt een individueel opleidingstraject.

Bij de eerste examenperiode behaalt verzoeker de volgende resultaten:

- Programming Skills: 7/20
- Applied Maths: 9/20
- Server Side Scripting: 7/20
- Web Advanced: 6/20

Op 1 februari 2015 tekent verzoeker intern beroep aan waarbij hij de heroverweging vraagt voor de examencijfers voor de eerste drie voormelde opleidingsonderdelen.

Wat Applied Maths betreft stelt verzoeker dat hij voor de tweede maal een 9/20 behaalde terwijl dit volgens hem minstens een 10/20 moet zijn; verzoeker verwijst ter zake naar de samenstelling van het examencijfer en de weging van de verschillende onderdelen.

Met betrekking tot Server Side Scripting werpt verzoeker op dat de labo's niet zijn ingediend volgens de voorschriften (via dropbox) maar wel op zijn website stonden, en dat hij niet begrijpt waarom hij zo weinig punten heeft gekregen terwijl hij toch gebruik heeft gemaakt van de aangeleerde technieken - al noteerde hij tijdens de feedback dat de moduleverantwoordelijke van oordeel was dat verzoeker te weinig controles uitvoerde en dat op het labo niet veel punten konden worden gegeven omdat verzoeker niet volgens de juiste methodes tewerk ging. Verzoeker meent evenwel dat hij geslaagd moet worden verklaard, ook al omdat het examen moeilijker was dan de vorige.

Ten aanzien van Programming Skills stelt verzoeker dat hij voor het herexamen normaal geslaagd was met 14/20 voor theorie en 6,5/20 voor labo, terwijl toch slechts een quitering

van 9/20 werd toegekend. Nu behaalde verzoeker 7/20, wat volgens hem een veel te strenge verbetering is. Verzoeker verwijst ook naar de feedback, waarmee hij niet kan instemmen.

De interne beroepscommissie behandelt het beroep een eerste maal op 4 februari 2015, waarbij verzoekers beroep ontvankelijk werd verklaard. Vervolgens werd op 12 februari 2015 een hoorzitting gehouden, waarop verzoeker en zijn moeder werden gehoord.

Het intern beroep wordt ongegrond verklaard op basis van de volgende motieven:

"Uit het onderzoek en de mondelijke toelichting tijdens de hoorzitting, met aanwezigheid van student en zijn moeder, is het volgende gebleken:

- *Student is in academiejaar 2014-15 aan de [REDACTED] ingeschreven in een individueel traject in de opleiding in de multimedia en communicatietechnologie. In het eerste semester werden 4 opleidingsonderdelen opgenomen waarvan 3 bis-modules (Applies Maths, Programming Skills en Server Side Scripting). Na de eerste examenkans behaalt student voor geen enkel opleidingsonderdeel een creditbewijs.*
- *Het voorwerp van intern beroep betreft de examenbeslissing voor de volgende opleidingsonderdelen:*
 - o *Applied Maths [Bis]: 9/20*
 - o *Programming Skills [Bis]: 7/20*
 - o *Server Side Scripting [Bis]: 7/20*
- *Inzake het opleidingsonderdeel Applies Maths stelt verzoeker dat hij minstens 10/20 moest behaald hebben omdat hij het gevoel had toch de helft van de vragen correct beantwoord te hebben. De interne beroepscommissie stelt dat de beoordeling door de lector competentiegericht gebeurt (conform OER art. [REDACTED]) waarbij niet altijd elke vraag even zwaar doorweegt in de globale beoordeling. De interne beroepscommissie verduidelijkt dat de beoordeling objectief moet gebeuren zodat elke student gelijkberechtigd wordt. De interne beroepscommissie stelt dat dit verzoek onvoldoende argumenten bevat die zouden aantonen dat de beoordeling niet objectief zou zijn gebeurd waardoor de gestelde bezwaren ongegrond zijn.*
- *Inzake het opleidingsonderdeel Server Side Scripting stelt verzoeker dat de laboverslagen, die voor 20% van het totaalpunt meetellen, ontrecht niet werden beoordeeld omdat ze zogezegd niet zouden zijn ingediend. Verzoeker had de laboverslagen ingediend op Wordpress, niet zoals vorig jaar. Echter, na verder onderzoek blijkt dat de opleiding in haar communicatie op Leho, het enige formele communicatiekanaal tussen lector en student, duidelijk heeft gesteld in het Labodocument bij Labo 2 wat de modaliteiten zijn van het indienen van de laboverslagen (zie bijlage). Dit betekent dat verondersteld wordt dat de student deze richtlijnen respecteert. Het feit dat vorig jaar andere afspraken geldig waren is geen geldig argument. De student dient zich te houden aan de afspraken van het academiejaar. Verzoeker haalt in zijn verzoekschrift nog enkele andere inhoudelijke bezwaren aan (vb. examen moeilijker dan vorig examen, niet volgens de juiste methode werken,...) die onvoldoende geconcretiseerd zijn zodat bijgevolg het bezwaar inzake de examenbeslissing van opleidingsonderdeel Server Side Scripting ongegrond is.*
- *Inzake het opleidingsonderdeel Programming Skills zijn de aangebrachte bezwaren onvoldoende voor de interne beroepscommissie om te kunnen concluderen dat er procedurefouten gemaakt zijn bij de beoordeling van dit opleidingsonderdeel. Bijgevolg is het bezwaar ongegrond.*

De interne beroepscommissie stelt dat verzoeker onvoldoende argumenten aanhaalt die zouden wijzen op een niet-objectieve beoordeling of procedurefouten in de evaluatie. Bijgevolg beslist de interne beroepscommissie dat de bezwaren ongegrond zijn en bijgevolg niet overgaat tot aanpassen van de examenbeslissing voor de opleidingsonderdelen Applied Maths, Server Side Scripting en Programming Skills. De interne beroepscommissie bekrachtigt bijgevolg de examenscores zoals weergegeven op het rapport van de eerste examenperiode. De interne beroepscommissie benadrukt hierbij dat de student maximaal zijn tweede examenkansen moet benutten om alsnog

de creditbewijzen te ontvangen. De interne beroepscommissie wenst de student hierbij oprocht veel succes."

Dit is de thans bestreden beslissing, die aan verzoeker wordt overgemaakt bij e-mail van 17 februari 2015.

Op 18 februari 2015 richt verzoeker nog een repliek aan verwerende partij, met de volgende inhoud:

"Echter ga ik niet akkoord voor Server Side Scripting want met dit bewijs toont u net aan dat ik recht in mijn schoenen sta. Ik zal even citeren wat u heeft gelezen als bewijs: 'Op het einde van dit labo wordt jouw verslag van de les met de antwoorden op de verschillende vragen in deze opdracht, gepot in de dropbox van de module op LEHO'. Hier is er dus geen twijfel in de kop van de inleiding dat er staat dropbox. Echter als u het labo zou gemaakt hebben dan zou u zien dat er een kop is Finish line en ik citeer opnieuw: 'Vergeet niet jouw verslag op het einde van de les te posten op jouw persoonlijke Wordpress op student.be.' Hierbij kan u dus zien dat ik gedaan heb wat er in het labo stond en ben ik er zeer van overtuigd dat ik het recht heb op die 20% punten voor dit vak. Voor mij is dit heel belangrijk want het zou betekenen dat ik een creditbewijs zou behalen voor de module."

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoekers beroep. De Raad ziet evenmin gronden om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Eerste middel

Verzoeker neemt een eerste middel uit de materiële motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en de regel *patere legem quam ipse fecisti*.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat hem ten onrechte 20% van de punten werd onthouden voor het opleidingsonderdeel Server Side Scripting omdat hij zijn labo-opdracht niet via de juiste weg zou hebben ingeleverd. De bestreden beslissing argumenteert volgens verzoeker ontrecht dat de instructies duidelijk waren dat hiervoor de dropbox moest worden gebruikt, terwijl elders was aangegeven dat dit via Wordpress diende te gebeuren, wat verzoeker ook had gedaan.

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat de interne beroepscommissie, na kennisname van de e-mail van verzoeker van 18 februari 2015 en de onduidelijkheid inzake het publicatieplatform voor het indienen van de laboverslagen die daarin onder de aandacht werd gebracht, heeft besloten om het moduleteam de opdracht te geven de totstandkoming van het examencijfer voor het opleidingsonderdeel Server Side Scripting te herbekijken, rekening houdend met de documenten die op de Wordpress-ruimte geplaatst zijn door de student.

Volgens verwerende partij heeft het laboteam voor de laboverslagen en de tijdsregistratie vervolgens een deelscore van 10/20 toegekend, die conform de studiefiche voor 20% van het eindpunt verrekend wordt. Hierdoor komt verzoeker een examencijfer van 9/20 voor dit opleidingsonderdeel, wat bekraftigd werd in een nieuwe beslissing van de interne beroepscommissie op 20 februari 2015.

Verwerende partij stelt verder dat verzoekers beroep wat dit aspect betreft bijgevolg geen voorwerp meer heeft.

Beoordeling

Verwerende partij heeft in haar administratief dossier een stuk 4 gevoegd, zijnde een brief van 20 februari aan verzoeker met de volgende inhoud:

"Naar aanleiding van de beslissing van de interne beroepscommissie (INTBER/2015020), heeft u via mail gereageerd niet akkoord te gaan met de beslissing dat het verzoek inzake examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel Server Side Scripting ongegrond is. De reden die u hiervoor aanhaalt is de vermelding onderaan het labodocument 'Vergeet niet jouw verslag op het einde van de les te posten op jouw persoonlijke Wordpress op student.be.' Volledigheidshalve wordt toegevoegd dat het labodocument bij het begin duidelijk vermeldt dat alle documenten in de LEHO-dropbox dienen gepost te worden. Student heeft dit enkel op de Wordpress-ruimte geplaatst en niet in de LEHO-dropbox.

De interne beroepscommissie wil deze discussie echter overstijgen en heeft beslist dat het moduleteam de totstandkoming van het examencijfer voor het opleidingsonderdeel Server Side Scripting herbekijkt, rekening houdend met de documenten die op de Wordpress-ruimte geplaatst zijn. Hieronder de definitieve examenscore, rekening houdend met de op Wordpress ingediende documenten. Conform de modulefiche komt het examencijfer als volgt tot stand:

- 70%: examen in eerste examenperiode (januari): 9/20
- 10%: examen buiten de examenperiode (Q1): 5/20
- 20%: permanente evaluatie (tijdsregistratie + laboverslagen): 10/20
- TOTAAL: 8,8/20 wat afgerond 9/20 wordt

Conform de studiefiche telt het onderdeel permanente evaluatie (20% met score 10/20) mee voor beide examenkansen en kan bijgevolg niet in tweede examenkans hernomen worden. De andere onderdelen kunnen wel in tweede examenkans hernomen worden.

De interne beroepscommissie bekrachtigt de vorige beslissing van 16/02/2015 inzake de opleidingsonderdelen Applied Maths (9/20) en Programming Skills (7/20) maar neemt volgende nieuwe beslissing inzake het opleidingsonderdeel Server Side Scripting:

Server Side Scripting: 9/20."

Het administratief dossier van verwerende partij bevat geen bewijs van betrekking van deze nieuwe beslissing aan verzoeker. Verzoeker zijnerzijds heeft geen wederantwoordnota ingediend waaruit de ontvangst van deze beslissing blijkt.

In elk geval heeft de beslissing van 20 februari 2015 tot gevolg dat de bestreden beslissing is ingetrokken wat de quotering voor Server Side Scripting betreft, althans voor zover thans wel cijfermatig rekening is gehouden met de door verzoeker overgemaakte labodocumenten.

Indien verzoeker de toegekende quotering betwist, kon hij, zoals de nieuwe beslissing aangeeft, daartegen een nieuw beroep bij de Raad instellen.

Het eerste middel is derhalve zonder voorwerp geworden.

Tweede middel

Standpunt van partijen

Verzoeker steunt een tweede middel op het redelijkheidsbeginsel. Hij voert aan dat zijn labowerk tijdens de examens in januari veel meer waard was dan 11,5/30 voor Server Side Scripting.

Uit het verzoekschrift blijkt duidelijk dat verzoeker enkel de quotering als dusdanig betwist, en geen grieven uit wat de samenstelling van het eindcijfer betreft.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat verzoekers extern beroep, zoals het intern beroep, enkel vage elementen bevat die zouden wijzen op procedurefouten tijdens de evaluatie van het opleidingsonderdeel.

Beoordeling

De loutere bewering van verzoeker dat zijn labowerk “veel meer waar [is] dan 11,5/30” kan niet worden beschouwd als een ontvankelijk middel (cf. RvStvb. 25 augustus 2005, nr. 2005/009).

Op basis van wat verzoeker aanvoert, is het voor de Raad onmogelijk te achterhalen waarom het toegekende examencijfer te laag zou zijn.

Het tweede middel is niet ontvankelijk.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 21 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Jim Deridder

Jan Geens

Henri Verhaaren

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/026 - 21 april 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 21 april 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekster tekent beroep aan tegen de beslissing waarbij haar voor het opleidingsonderdeel Praktijk B een examencijfer van 9/20 werd toegekend (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van 13 februari 2015 van de interne beroepsinstantie van verwerende partij, waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard (tweede bestreden beslissing).

3. Samenvatting van de feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor Lager Onderwijs.

Voor het opleidingsonderdeel Praktijk B behaalde verzoekster een examencijfer van 9/20. Dit examencijfer werd aan verzoekster meegedeeld op 28 januari 2015. Op 2 februari 2015 tekent verzoekster intern beroep aan tegen deze examenbeslissing.

In dit intern beroep werpt verzoekster drie middelen op.

In een eerste *middel* stelt zij dat de doorslaggevende reden voor het examencijfer bestond in het niet behalen van het niveau van ‘inhoudelijk expert’, dat deze beoordeling is gebaseerd op de aanwezigheid van de stagebegeleider tijdens de eerste les in deze stage en dat er zich voornamelijk met de vakken Frans en wiskunde problemen zouden voordoen, terwijl verzoekster voor het onderdeel didactiek voor deze opleidingsonderdelen goede punten behaalde, wat volgens verzoekster impliceert dat zij, ten minste voor deze opleidingsonderdelen, wel voldoet aan de criteria van ‘inhoudelijk expert’.

In een tweede *middel* keert verzoekster zich tegen het motief dat zij onvoldoende doelgericht legeeft. Ter zake werpt zij tegen dat de stagementor meermaals te kennen heeft gegeven

dat haar didactisch materiaal zeer sterk was en ook gevraagd heeft of zij (de stagementor) daar enkele zaken van mocht gebruiken.

In een *derde middel* stelt verzoekster dat de stagementor tijdens de evaluatie had meegedeeld dat zij de gegeven feedback goed verwerkte en dat er een duidelijke evolutie te merken was in de kwaliteit van de lessen, zodat verzoekster zich niet van de indruk kan ontdoen dat de uiteindelijke beslissing om een examencijfer van 9/20 toe te kennen, is gebaseerd op de eerste les van de stage, die door de stagebegeleider werd bijgewoond. Verzoekster meent dat er daardoor onvoldoende rekening is gehouden met de evolutie die zij meent onmiskenbaar te hebben doorgemaakt. Zij stelt dat bij de uiteindelijke beoordeling de enkele nipte onvoldoendes toegekend door de stagementor, op onevenredige wijze worden afgewogen tegenover de zeer positieve evolutie die verzoekster volgens het evaluatieformulier van de stagementor heeft gemaakt.

Verzoekster wordt op 13 februari 2015 gehoord door de interne beroepsinstantie, die op die datum beslist om het intern beroep als ongegrond af te wijzen.

Deze beslissing is gemotiveerd als volgt:

"Op basis van de informatie die verstrekt werd door de betrokkenen van de opleiding en op basis van uw verklaringen en de overhandigde documenten heeft de beroepscommissie beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en ongegrond is."

Zij nam deze beslissing op basis van volgende overwegingen:

- *Er is blijkbaar een positieve evolutie in het functioneren van de student op stage.*
- *De student erkent dat ze nog werkpunten heeft.*
- *Uit de evaluatieformulieren die door de mentoren werden ingevuld en uit het eindverslag van de stagebegeleiding blijkt dat het vereiste niveau 2 nog niet behaald is."*

Deze beslissing wordt op 16 februari 2015 aan verzoekster ter kennis gebracht.

Bij verzoekschrift van 20 februari 2015 stelt verzoekster beroep in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, het voorwerp van het beroep.

Verzoekster tekent beroep aan tegen enerzijds de examenbeslissing van 28 februari 2015 en anderzijds de beslissing op intern beroep van 13 februari 2015. Blijktens artikel 101, §3 van het onderwijs- en examenreglement 2014-2015 van verwerende partij, is de beroepscommissie bevoegd om, in voorkomend geval, een nieuwe beslissing te nemen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dit geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoeksters beroep wat de tweede bestreden beslissing betreft. De Raad ziet evenmin gronden om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep ten aanzien van de tweede bestreden beslissing – verder: de bestreden beslissing – is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Alvorens te komen tot een beoordeling van de middelen, wijst de Raad op het volgende.

Verzoekster heeft bij haar intern beroep drie duidelijk onderscheiden argumenten opgeworpen, zoals ze hierboven zijn weergegeven. Zij worden in de beslissing op intern beroep op geen enkele wijze beantwoord; de bestreden beslissing is ertoe beperkt te stellen dat de student erkent nog werkpunten te hebben – wat voor de Raad niet af te leiden is uit het verzoekschrift tot intern beroep en dus mogelijk steunt op de mondelinge toelichting tijdens de hoorzitting, waarvan evenwel geen verslag lijkt te zijn gemaakt, alleszins niet wordt voorgebracht – en dat uit de evaluatieformulieren blijkt dat het vereiste niveau 2 nog niet is behaald – wat een loutere affirmatie is van de initiële examenbeslissing.

Een en ander is er wellicht de oorzaak van dat verzoekster, bij gebreke aan enige nader toelichting in de interne beroepsprocedure, in haar beroep voor Raad haar grieven uit het intern beroep herneemt.

Er zij evenwel op gewezen dat het de verzoekende partij toevalt om haar middelen uiteen te zetten, dat verzoekster zich niet beroept op een schending van de formele motiveringsplicht en dat dit vormvoorschrift niet van openbare orde is, zodat de Raad niet vermag ambtshalve de schending van deze motiveringsplicht vast te stellen.

Verwerende partij verwijst naar het Stagevademecum als bewijs dat de stagebezoeken correct zijn verlopen. De Raad moet evenwel vaststellen dat verwerende partij nalaat om dit document bij het administratief dossier neer te leggen, zodat de Raad de waarachtigheid van de stelling van verwerende partij niet kan nagaan. Tegelijk stelt de raad vast dat de voormalde stelling door verzoekster, die geen nota van wederantwoord heeft neergelegd, ook niet wordt tegengesproken, zodat de Raad voor waar aanneemt dat de interne regelgeving van verwerende partij voorziet in twee stagebezoeken voor het opleidingsonderdeel Praktijk B.

In een *enig middel* steunt verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Eerste middelonderdeel

Standpunt van partijen

In een *eerste middelonderdeel* argumenteert verzoekster dat de beoordeling van de criteria ‘inhoudelijk expert’ en ‘doelgericht lesgeven’ voor de vakken Frans en wiskunde onlosmakelijk is verbonden met de beoordeling voor andere opleidingsonderdelen, en dat meerbepaald de nipt onvoldoende scores die zij kreeg niet verenigbaar zijn met de hoge cijfers die zij voor de betrokken vakken kreeg voor wat didactiek betreft.

De zeer positieve evaluatie daarvan impliceert volgens verzoekster een zekere beheersing van de materie op een behoorlijk niveau, zodat volgens haar het niet voldoen aan de vereiste van ‘inhoudelijk expert’ moet worden genuanceerd.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij er vooreerst op dat het betrokken opleidingsonderdeel Praktijk B niet één maar twee stageperiodes omvat, een eerste van maandag 20 oktober tot en met donderdag 23 oktober 2014, en een tweede van maandag 1 december tot en met donderdag 4 december 2014. Tijdens de eerste periode werd op dinsdag 23 oktober een les bijgewoond door mevrouw N.D., docent in de opleiding, en tijdens de tweede periode werd op maandag 1 december een les bijgewoond door mevrouw Y.V., stagebegeleider en docent in de opleiding.

Ten aanzien van het eerste middelonderdeel antwoordt verwerende partij dat verzoekster ten onrechte doet uitschijnen dat er een onlosmakelijk verband bestaat tussen de op de stage vastgestelde inhoudelijke tekortkomingen en de resultaten die voor de opleidingsonderdelen werden behaald.

Verwerende partij wijst erop dat er drie verschillende elementen ter beoordeling voorliggen: de beheersing van de inhoudelijke kennis, de inzichten in didactiek en ten slotte de toepassing van beide elementen in een concrete praktijksituatie, zijnde de stage. Verder verwijst verwerende partij naar een aantal deelresultaten die verzoekster behaalde.

Beoordeling

Het mag als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat, in principe, een goed resultaat voor een opleidingsonderdeel niet betekent dat de student voor een ander opleidingsonderdeel aanspraak kan maken op een even goede beoordeling. Het voormelde geldt uiteraard ook ten aanzien van de verwerende partij; zij kan in principe tekorten voor andere opleidingsonderdelen niet betrekken op het hier voorliggende opleidingsonderdeel. De Raad ziet derhalve niet in wat de relevantie is van verzoeksters resultaten voor Nederlands of Wereldoriëntatie.

Verzoekster voert te dezen aan dat er tussen de verschillende quoteringen wel degelijk een verband bestaat, met name de goede examencijfers voor Frans en Wiskunde als opleidingsonderdelen en in het bijzonder de deelscores voor didactiek binnen beide vakken (waarop verzoekster respectievelijk 15/20 en 14/20 behaalde).

Verzoekster laat evenwel na de Raad nader te informeren op basis van welke prestaties en competenties deze deelcijfers voor didactiek tot stand zijn gekomen; met andere woorden: welke competenties verzoekster op basis van deze deelcijfers – ruim – heeft behaald en aldus zou kunnen afzetten tegenover de minder gunstige beoordeling voor Frans en Wiskunde tijdens de stage. Bij gebreke aan die informatie, neemt de Raad aan dat vakdidactiek enerzijds en de praktijkstage anderzijds niet – of in onvoldoende mate – dezelfde competenties beoordeelen opdat de deelcijfers voor het eerste zou moeten afkleuren op de beoordelingsruimte bij het tweede.

Aldus beschouwd, stelt de Raad in het administratief dossier vast dat op het (niet-gedateerde) evaluatieformulier van mentor G.S. werkpunten staan met betrekking tot taalgebruik en het opstellen van de lesvoorbereidingen. Op het evaluatieformulier d.d. 4 december 2014 van mentor C.V. blijken onvoldoendes voor correct schriftelijk taalgebruik en voor de lesvoorbereidingen, en nipte onvoldoendes voor een gevarieerde en doelgerichte vraagstelling, het doelgericht lesgeven en het onderkennen van en inspelen op de denkwegen van leerlingen, met algemene werkpunten met betrekking tot lesvoorbereidingen, lestempo en spelling. Na een eerste lesbezoek op 23 oktober 2014 noteert docent N.D. een ‘onvoldoende’ voor de lesvoorbereidingen en het oog hebben voor de beginsituatie van de leerlingen; het verslag bevat ook verschillende aandachtspunten. Het verslag van het stagebezoek van docent Y.V. d.d. 1 december 2014 bevat een ‘niet onvoldoende’ voor het bieden van kansen tot interactie en het stimuleren van leerlingen om deel te nemen aan het gesprek, voor de lesvoorbereidingen en voor het hanteren van gevarieerde complexere werkvormen in functie van de doelen en inhouden. Er worden een aantal werkpunten vermeld, in het bijzonder met betrekking tot de lesvoorbereidingen.

De werkpunten die zijn vermeld op het document ‘toelichting bij het eindcijfer’ zijn niet beperkt tot het niet bereiken van het niveau ‘inhoudelijk expert’. Ook de andere tekorten kunnen het door verzoekster bestreden examencijfer motiveren. Zo leest de Raad verschillende opmerkingen inzake de lesvoorbereidingen, zowel met betrekking tot taalfouten als de uitwerking van de leerinhouden, inzake de evaluatie van de lesdoelen en het lestempo en inzake deadlines en afspraken. Vastgesteld moet worden dat verzoekster deze andere commentaren en werkpunten niet betwist of tegenspreekt.

Deze vaststelling volstaat om het eerste middelonderdeel ongegrond te verklaren.

Tweede middelonderdeel

Standpunt van partijen

In een tweede middelonderdeel stelt verzoekster dat de beoordeling van de criteria 'inhoudelijk expert' en 'doelgericht lesgeven' niet kan abstraheren van het didactisch materiaal dat door haarzelf werd opgesteld en aangewend.

Ter zake voert verzoekster aan dat de stagementor meermaals te kennen heeft gegeven dat het didactisch materiaal bijzonder sterk was en dat zij dit zelf wenste te gebruiken. Verzoekster leidt op basis van de kwaliteit van het didactisch materiaal af dat niet tot de conclusie kan worden gekomen dat zij niet doelgericht lesgeeft.

Verwerende partij repliceert in de *antwoordnota* dat het voorzien in mooi didactisch materiaal niet impliceert dat dit tijdens de lessen altijd doelgericht werd gebruikt, en dat het niet bereiken van de leerdoelen mede werd beïnvloed door het feit dat de lessen niet voldoende doelgericht waren en door de vaststelling dat in verschillende lesvoorbereidingen de lesdoelen ontbreken.

Beoordeling

Verwerende partij stelt met recht dat er een verschil bestaat tussen het uitkiezen van goed didactisch materiaal enerzijds, en de doelgerichte aanwending ervan anderzijds.

De appreciatie van de stagementor waarop verzoekster zich beroept, strekt zich enkel uit tot de keuze van het didactisch materiaal en niet tot het gebruik ervan door verzoekster.

Het tweede middelonderdeel is niet gegrond.

Derde middelonderdeel

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat haar stagementor tijdens de evaluatie had meegedeeld dat feedback op een positieve manier werd verwerkt en dat er een duidelijke evolutie te merken was in de kwaliteit van haar lessen.

Verzoekster meent dat de beoordeling van een stage niet enkel kan worden gebaseerd op de eerste les van een stage, maar dat er integendeel aandacht moet zijn voor de evolutie die een student doormaakt. Ter zake stelt verzoekster dat een dergelijke positieve evolutie door de stagementor uitdrukkelijk is bevestigd tijdens het evaluatiegesprek en dat dit ook blijkt uit het beoordelingsformulier.

Verwerende partij antwoordt, verwijzend naar de verslagen van de mentoren en de docenten, dat het uiteindelijke examencijfer niet enkel is gesteund op het lesbezoek van de stagebegeleider.

Beoordeling

Op het verslag van mentor G.S., dat verwerende partij situeert in oktober 2014, staat te lezen dat verzoekster open staat voor feedback. Dit verslag heeft betrekking op de eerste stageperiode. Ook het verslag van docent N.D. van 23 oktober 2014 vermeldt dat verzoekster openstaat voor tips en er rekening mee houdt.

Daarmee is evenwel niet aangetoond dat verzoekster ook doorheen de stage in haar geheel, dus met inbegrip van de tweede stageperiode, met de feedback rekening is blijven houden én ook in positieve zin is geëvolueerd.

De Raad moet vaststellen dat verzoekster verwijst naar een evaluatiegesprek met de stagementor, maar dat daarvan geen schriftelijke neerslag of ander bewijs wordt voorgebracht. Het evaluatieformulier van mentor C.V. d.d. 4 december 2014 vermeldt weliswaar 'zeer goed' bij het omzetten van feedback van mentor en docent, maar bevat niettemin verschillende ondermaatse scores, met name een 'onvoldoende' voor het hanteren van een correct schriftelijk taalgebruik en de lesvoorbereidingen, en een 'niet onvoldoende'

voor een gevarieerde en doelgerichte vraagstelling, doelgericht lesgeven en het kunnen onderkennen van de denkwegen van leerlingen en erop kunnen inspelen.

Hieruit leidt de Raad af dat verzoekster blijkbaar wel openstaat voor de suggesties en feedback die zij ontvangt – een beoordeling die overigens enkel voorkomt in de cluster ‘Organiseren’ – maar dat het resultaat nog steeds aanleiding geeft tot tal van verbeterpunten. Het verslag van de bezoekende docent Y.V. van 1 december 2014 geeft overigens dezelfde werkpunten aan, en vermeldt inzake de verwerking van de feedback geen beoordeling omdat er blijkbaar geen tijd meer was om de les met verzoekster te bespreken.

Kortom, de Raad ziet in de voorliggende stukken onvoldoende bewijs dat de beoordeling kennelijk onredelijk zou zijn. Er is in de verslagen geen dermate grote vooruitgang aangetoond dat het toegekende examencijfer op gespannen voet zou staan met de onderliggende stukken.

Het derde middelonderdeel is ongegrond.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 21 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Jim Deridder

Jan Geens

Henri Verhaaren

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/027 - 21 april 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 21 april 2015.

Gehoord werd:

- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de verwerende partij heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekster tekent beroep aan tegen de beslissing waarbij haar voor het opleidingsonderdeel [REDACTED] een examencijfer van 9/20 werd toegekend (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van 10 februari 2015 van de interne beroepsinstantie van verwerende partij, waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard (tweede bestreden beslissing).

3. Samenvatting van de feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs.

Voor het opleidingsonderdeel [REDACTED] behaalde verzoekster een examencijfer van 12,69/20. Dit cijfer is samengesteld uit de volgende deelcijfers:

- Taak 1: 0,64/4
- Taak 2: 1,25/2
- Theoretisch gedeelte: 10,8/14

Aangezien de ECTS-fiche bepaalt dat een student die een tekort heeft op het totaal van de taken of op het schriftelijk examen maximaal een examencijfer van 9/20 kan krijgen, wordt aan verzoekster, die voor het geheel van de taken 1,89/6 behaalde, een quatering van 9/20 toegekend.

Op 30 januari 2015 wordt aan verzoekster gemeld dat zij om de voormelde reden niet geslaagd is voor het opleidingsonderdeel.

Diezelfde dag vraagt de vader van verzoekster om nadere toelichting over de precieze samenstelling van het toegekende examencijfer; hij stelt daarbij ook vragen te hebben bij de organisatie van de stages in duo's.

Per e-mail van 2 februari 2015 wordt deze toelichting verschafft, onder verwijzing naar de ECTS-fiche, en wordt geadviseerd om bij moeilijkheden met de duo-partner de projectleider in te lichten.

Met een e-mail van 3 februari 2015 komt de vader van verzoekster op voormeld bericht terug. Hij stelt onder meer dat hij verzoekster had geadviseerd om de problemen met de duo-partner te melden maar dat zij dit niet durfde, en dat daar sowieso weinig heil van te verwachten viel.

Verder vraagt de vader van verzoekster waarom zij tot een schriftelijke proef werd toegelaten toen reeds vaststond dat zij niet geslaagd zou kunnen zijn. Er wordt verwezen naar artikel van het studiecontract, dat bepaalt dat een student die niet slaagt voor een opleidingsonderdeel dat uit leereenheden bestaat, voor een volgende examenperiode de deelquoteringen van de leereenheden behoudt waarvoor hij geslaagd is. Namens verzoekster wordt dan het standpunt ingenomen dat het opleidingsonderdeel één leereenheid vormt omdat er een ECTS-fiche voor bestaat, en dat de opleiding voor enerzijds de twee taken en anderzijds het theoretisch examen afzonderlijk een ECTS-fiche zou moeten opstellen, zodat de punten voor het één of het ander behouden kunnen blijven in het geval van een tekort voor het geheel.

Eveneens per e-mail van 3 februari 2015 stelt de vader van verzoekster intern beroep in tegen de examenbeslissing. Per kerende wordt hem gemeld dat een dergelijk beroep moet worden ingediend bij de voorzitter van de interne beroepscommissie, conform de bepalingen van het studiecontract, wat uiteindelijk blijkbaar ook gebeurt.

In het intern beroep worden vier middelen ontwikkeld.

In een eerste middel wordt steun gezocht in het redelijkheidsbeginsel, waar wordt aangevoerd dat er een disproportionele invloed is van één onderdeel op het geheel binnen de quotering van het opleidingsonderdeel.

In een tweede middel wordt het onevenredig geacht dat verzoekster haar punten mag behouden voor de taak waarop ze slaagde, maar dat zij het theoretisch examen opnieuw moet doen. Er wordt aan de organisatie van het opleidingsdeel in de ECTS-fiche ook een gebrek aan logica verweten.

In een derde middel wordt gesteund op het redelijkheidsbeginsel om aan te kaarten dat een student wordt toegelaten tot het schriftelijk examen wanneer reeds vaststaat wat het eindresultaat voor het opleidingsonderdeel (9/20) zal zijn.

In een vierde middel wordt het werken in duo's op de korrel genomen, omdat dit de verhoudingen scheeftrekt in het geval waarin de andere student aanzienlijk minder inspanningen levert, wat op gespannen voet staat met het gelijkheidsbeginsel.

Verzoekster wordt uitgenodigd voor een hoorzitting van de interne beroepscommissie op 10 februari 2015. Verzoekster en haar vader worden gehoord.

De beroepscommissie neemt daarbij de volgende beslissing:

"Verzoekster wil in de eerste plaats in beroep gaan tegen de manier van delibereren en vraagt het behoud van de punten die ze op de verschillende onderdelen behaalde.

Het opleidingsonderdeel bestaat volgens verzoekster uit een theoretisch examen op /70, een rubriek '.....' /2 en een rubriek '.....' /4.

Volgens verzoekster haalde ze hierop respectievelijk 54/70; 1,5/2 en 0,64/4.

Bij een mathematische optelsom zou de studenten volgens haar berekening 12,69/20 behalen en geen 9/20.

Verder verwijst verzoekster naar de regel in de ECTS-fiche die stipuleert dat de student die een tekort heeft op het totaal van de taken of een tekort heeft op het schriftelijk examen, maximaal de quotering 9/20 kan krijgen. De verzoekster vraagt zich af waarom men haar het theoretisch examen liet afleggen, nu zij niet geslaagd was voor de taken.

Verder vraagt verzoekster zich af waarom ze de geslaagde taak niet meer hoeft te herdoen, maar het theoretisch examen wel, hoewel zij op dit examen een meer dan voldoende behaalde.

Verzoekster stelt vervolgens het werken met duo's aan een taak in vraag, waarbij men de gevlogen in quatering moet dragen van een partner die niet naar behoren presteert, terwijl men als jonge studente meestal geen manier vindt om adequaat te reageren op een niet-meewerkende partner bij een groepswerk.

Verzoekster suggereert tevens een andere organisatie van het opleidingsonderdeel.

Verzoekster betwist niet de totstandkoming van de quatering, noch van de motivatie van de opleiding, zij betwist wel de redelijkheid van het opnieuw moeten afleggen van het theoretisch examen en de wijze van quateren.

Verweerster antwoordt in haar verweer dat de genomen beslissing conform is met de regels van de ECTS-fiche en de stagefiche. De evaluatie bestaat uit het indienen van 2 taken en een schriftelijk examen. Indien de student een tekort heeft op het totaal van de taken of een tekort heeft op het schriftelijk examen, dan wordt de quatering herleid tot maximaal 9/20.

(1) Verweerster weerlegt het gebrek aan logica in de quatering

Het opleidingsonderdeel bestaat uit

- ✓ Een theoretisch examen op 70% van de punten voor dit opleidingsonderdeel;
- ✓ Twee taken op 30% van de totale punten van dit opleidingsonderdeel;
 - Taak 1:' op 10%
 - Taak 2:' op 20%

Het theoretisch examen wordt gequoteerd op 54 punten en wordt herleid naar 70% of 70 van de 100 punten.

De taken worden gequoteerd op 6 punten en worden herleid naar 30% of 30 van de 100 punten.

(2) Verweerster geeft toelichting bij het verband tussen de taken en het examen, bij het behalen van de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel:

Het opleidingsonderdeel '.....' betreft een enkelvoudig opleidingsonderdeel. Een tweede examenkans betreft daarom steeds het geheel van de evaluatie. In feite moet verzoekster het examen en de twee taken opnieuw afleggen. Men gaf verzoekster evenwel de mogelijkheid om de taak waarvoor zij slaagde, in dezelfde vorm opnieuw in te dienen bij de tweede evaluatiekans, waardoor ze dezelfde punten voor die taak zou krijgen. Ze behoudt uiteraard de mogelijkheid om de taak te herwerken indien ze een beter resultaat wil behalen.

Met het examen en de taken van het opleidingsonderdeel '.....' worden verschillende competenties geëvalueerd. Aangezien de competenties die geëvalueerd worden op beide onderdelen (taken en examen) even belangrijk geacht worden, stelt de opleiding dat studenten voor beide onderdelen een voldoende moeten halen. Met de taken worden praktijkgerichte competenties beoordeeld die nodig zijn in functie van de stage en met het examen wordt kennis en inzicht in het leergebied bewegingsopvoeding geëvalueerd.

(3) Verweerster geeft toelichting bij de transparantie in de quateringswijze:

De wijze van quateren voor taken en examen werd helder gecommuniceerd in de ECTS-fiche.

De beoordelingscriteria voor de taak staan duidelijk op Chamilo met een verbetersleutel en een takenfiche.

(4) Mogelijkheid tot differentiëren bij de duo taak

De taak '.....' betreft een examentaak. De studenten krijgen de kans om deze in duo uit te werken en uit te proberen op stage. Nadien staat het iedere student vrij om deze voorbereiding volledig aan te passen volgens eigen reflectie en competentie en dus een resultaat in te dienen waar ze zelf volledig achter staan; op het feedback moment dat doorging op 30/1 gaf verzoekster aan dat zij het door de medestudent gemaakte deel niet meer naekeek alvorens zij het indiende als examentaak.

Er was ook een deel van de taak dat niet gemeenschappelijk was, een deel dat mogelijkheid gaf tot differentiëren, dit werd verduidelijkt in de takenfiche.

De student maakte, aldus de verweerster, geen gebruik van de twee vermelde mogelijkheden en kreeg net zoals de medestudente daardoor 0.64/4 voor deze taak.

(5) Verweerster geeft toelichting bij de timing van de bekendmaking van de resultaten van de taken en de invloed daarvan op het al dan niet kiezen tot deelname aan het examen door de student:

Het betreft een enkelvoudig opleidingsonderdeel. Het is mogelijk dat voor sommige studenten de taken al gecorrigeerd zijn alvorens de studenten examen afleggen. Dat is echter niet per se voor alle studenten het geval. Gelijkberechtiging van studenten stuurt de praktijk in de opleiding. Daarenboven worden deelscores niet gecommuniceerd voor het bepalen van de definitieve eindquatering.

(6) Verweerster toont via de mailcorrespondentie tussen verzoekster en de ombudsmedewerker aan, dat de klager geen vraag naar bemiddeling stelde aan de ombudsmedewerker, maar een vraag naar verduidelijking omrent de wijze van quatering, en dat die vraag helder en onmiddellijk werd beantwoord door de ombudsmedewerker.

Verweerster besluit dat de klacht van verzoekster ongegrond is en dat de beoordelingswijze transparant werd gecommuniceerd en vervolgens consequent werd toegepast.

Beoordeling door de commissie:

Het is niet de bevoegdheid van de interne beroepscommissie om te oordelen of opleidingsonderdelen goed zijn samengesteld, noch om te oordelen of de verdeling van de quatering 'logisch' is. De beroepscommissie kan zich niet in de plaats stellen van de docent of de opleidingsdirecteur, en kan enkel toezien op de wettige totstandkoming van de beslissing.

De interne beroepscommissie begrijpt de verwarring die is ontstaan in hoofde van verzoekster wanneer ze een quatering op /70 (correct) en een quatering op /2 en op /4 ziet.

Wanneer de quatering voor de taken evenwel, conform de bepalingen in de ECTS-fiche, omgezet worden naar een totaal /30, behaalt de student: $1.25/2 + 0.64/4 = 1.89/6$ of 9.45/30. In geval van een tekort op het totaal van de taken stelt de ECTS-fiche dat de student maximaal een quatering van 9/20 voor het geheel van het opleidingsonderdeel kan behalen.

De quatering van 9/20 is derhalve conform de ECTS-fiche. De beslissing om verzoekster 9/20 toe te kennen is derhalve niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk.

Besluit:

De interne beroepscommissie van de beslist na beraadslaging dat het beroep ontvankelijk is in de mate zoals omschreven, doch ongegrond."

Dit vormt de thans bestreden beslissing. Zij wordt aan verzoekster betekend bij brief van 18 februari 2015. Diezelfde dag zendt de vader van verzoekster nog een wederwoord, waarin hij de beroepscommissie onder meer schriftvervalsing verwijst.

4. Ontvankelijkheid van het beroep

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

1. Voorwerp van het beroep – de bestreden beslissing

Verzoekster tekent beroep aan tegen enerzijds de examenbeslissing meegedeeld op 30 januari 2015 en anderzijds de beslissing op intern beroep van 10 februari 2015. Blijkens artikel van het studiecontract 2014-2015 van verwerende partij, bevattende het onderwijs- en examenreglement, is de beroepscommissie bevoegd om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dit geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

2. Omvang van de vordering

In zijn verzoekschrift vordert verzoekster naast de nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie ook op "niet-limitatieve wijze", en de Raad citeert:

- *De onmiddellijke toekenning van het puntentotaal van [verzoekster] voor dit vak en van alle getroffen studenten;*
- *Formele excuses van betrokkenen voor de manier waarop ik werd behandeld;*
- *De intrekking van de belachelijke herleiding van de punten naar 9/20 zoals ze in de ECTS fiche staat geschreven en toekenning van de reële punten;*
- *Men laat mijn dochter, zeker niet de sterkste studente, maar altijd goedgeluid en gemotiveerd in de toekomst hierover met rust;*
- *Een duidelijk antwoord op de vraag of er nu wel of niet volgens eigen reflectie en competentie wordt rekening gehouden met het toekennen van punten? Zo ja, waarom dan dezelfde punten? Zo nee, waarom dan twee richtlijnen die elkaar tegenspreken, namelijk eigen reflectie en competentie versus nakijken van de taak van een medestudente?*
- *Een externe audit naar minstens de werking van de beroepscommissie van de [instelling] en rechtzetting van de mogelijke schendingen van vorige beroepprocedures indien die er zijn geweest. Bij uitbreiding ook de totstandkoming van punten nagaan en de wettelijkheid van bepalingen zoals het herleiden van reëel behaalde punten (ECTS-fiche) '.....';*
- *Meer transparantie en heldere communicatie met de studenten en ouders die klanten zijn en geen onderhorigen. De school wordt gesubsidieerd wat ook maakt dat het Ministerie van Onderwijs hierin onrechtstreeks in betrokken is. Blijkbaar werd de herleiding van punten door de inspectie goedgekeurd."*

Verzoekster zij erop gewezen dat de bevoegdheid van de Raad overeenkomstig artikel II.292, §1 van de Codex Hoger Onderwijs beperkt is tot het vernietigen van studievoortgangsbeslissingen, in voorkomend geval met oplegging van voorwaarden die de instelling bij het nemen van een nieuwe beslissing in acht dient te nemen.

Bovendien kan aan verzoekster geen voorbehoud worden verleend voor een eventuele uitbreiding van haar vordering, nu deze in het inleidend verzoekschrift moet worden gesteld.

Verder nog beschikt verzoekster niet over het rechtens vereiste persoonlijk belang om vorderingen te stellen namens of ten behoeve van andere studenten.

Het beroep is derhalve enkel ontvankelijk in de mate dat het de vernietiging van de bestreden beslissing nastreeft.

5. Grond van de zaak

Eerste middel

Standpunt van partijen

In een eerste middel bekritiseert verzoekster de wijze waarop de punten voor de verschillende delen van het opleidingsonderdeel zijn verrekend naar onderlinge weging en bij de totstandkoming van het globale examencijfer. Zij stelt dat de interne beroepscommissie zich schuldig maakt aan manipulatie van de cijfers c.q. aan schriftvervalsing.

Verzoekster voert aan dat het theoretisch examen niet wordt gequoteerd op 54 maar op 70 punten, en wordt herleid naar 70% van het examen maar niet naar 70 van de 100 punten, en dat de taken niet worden gequoteerd op 6 punten maar op 36 om dan te worden herleid naar 6, maar niet naar 30 van de 100 punten. Een en ander is volgens verzoekster in strijd met de bepalingen van de ECTS-fiche. Zij meent dat door de opeenvolgende berekeningen die zij omschrijft, haar tekort wordt uitvergroot.

Verzoekster stelt ten slotte dat nergens in een document staat dat het geheel op 100 punten staat.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat zij de redeneringen van verzoekster niet begrijpt, en dat de basis voor de beoordeling van elke student in de ECST-fiche is omschreven. Die fiche geeft aan dat er een verdeling 30/70 is, met de bijkomende vermelding dat een student wel een tekort mag hebben op één taak, maar niet op het totaal van de taken, evenmin als op het schriftelijk examen.

Verwerende partij verduidelijkt dat de beoordelaar bij de verbetering van de taken de absolute punten heeft gebruikt (op 6%) en dat dit niet is gebeurd voor het schriftelijk examen. Dit is volgens verwerende partij een zaak van de betrokken docent; zolang uiteindelijk een correcte omzetting overeenkomstig de ECTS-fiche gebeurt, kan er van een manipulatie van getallen geen sprake zijn.

Beoordeling

In de ECTS-fiche is uitdrukkelijk bepaald dat de taken een gewicht hebben van 30% in het geheel van het examencijfer, en het theoretisch examen 70%.

Het lijkt de Raad elementaire rekenkunde te zijn dat de noemer van de breuk die een beoordeling uitdrukt enerzijds, en het uiteindelijke gewicht van dit beoordeling in een groter geheel anderzijds, geheel van elkaar los staan.

Het is, om de voormelde verdeling te eerbiedigen, geenszins verplicht of noodzakelijk om de verhouding tussen de breuken gelijk te laten lopen met de gewichtsverhouding tussen de onderdelen. Zo mag een examen dat voor 30% meetelt op 50 worden gequoteerd en een examen dat voor 70% meetelt op 20. Het voorschrijft uit de ECTS-fiche wordt dan gehonoreerd door het resultaat voor de eerste proef te delen door 5 en te vermenigvuldigen

met 3, en het resultaat voor de tweede proef te delen door 2 en te vermenigvuldigen met 7. Een student die respectievelijk 18/50 en 16/20 behaalde, verkrijgt aldus een examencijfer van 66,8 % ($10,8 + 56$).

Evenmin noch is het noodzakelijk om alle breuken samen op 100 te laten uitkomen, zoals het bovenstaande voorbeeld (maximaal 70 punten te behalen) eveneens aantoont.

Hoe het uiteindelijke procentuele resultaat dan wordt uitgedrukt, heeft geen enkele invloed op het cijfer zelf. Om bij hetzelfde voorbeeld te blijven: 66,8% is hetzelfde als 66,8/100, maar ook als 13,36/20.

In de takenfiche voor taak 1 is aangegeven dat deze wordt gequoteerd op 20 punten, en dat vervolgens omwille van het gewicht van deze taak binnen het geheel, dit cijfer wordt herleid naar de noemer 4. De punten op 20 zijn behoudens vergissing van de Raad nergens weergegeven. Uitgaande van de 0,64/4 moet dit een 3,2/20 geweest zijn. Dit cijfer wordt door verzoekster – behoudens de verrekening van de inspanningen van twee studenten, waarop in het derde middel wordt ingegaan – niet betwist.

Uit de takenfiche voor taak 2 is aangegeven dat ook deze taak op 20 wordt gequoteerd, om vervolgens dan te worden herleid naar 2. Verzoekster behaalde 1,25/2 en bijgevolg initieel 12,5/20. Ook dit cijfer wordt niet betwist.

Beide voormelde herleidingen zijn correct en kunnen met het cijfer voor het theoretisch examen worden opgeteld op voorwaarde dat het resultaat van het theoretisch examen – dat volgens de ECTS-fiche dus 70% moet zijn – eveneens correct is verwerkt. Zulks blijkt het geval te zijn. Dit examen werd gequoteerd op 70; verzoekster behaalde 54 punten. Om aan dit cijfer zijn correct gewicht te geven, moet het – zij het dat dit evident een overbodige oefening is – worden gedeeld door 7 en vervolgens vermenigvuldigd met 7. Verzoekster behaalde derhalve 54/70, hetzij 15,43/20, hetzij 10,8/14 (54 gedeeld door 100, vermenigvuldigd met 14).

Wel stelt de Raad zich vragen bij de wijze waarop de twee taken onderling worden gewogen om samen tot een gewicht van 30% binnen het opleidingsonderdeel te komen.

Volgens de bestreden beslissing telt, binnen die 30%, taak 1 mee voor 20% en taak 2 voor 10%. In de ECTS-fiche vindt de Raad geen rechtsgrond voor een dergelijke verdeling; daarin wordt enkel bepaald dat de rapporten, waarvoor wordt verwezen naar de takenfiche, meetellen voor 30%.

Er is de Raad geen stuk bekend waaruit blijkt dat beide taken een ander gewicht hebben. In de voorliggende takenfiches lijken beide taken te worden gequoteerd op 20 punten. De cijfers "2" en "4" die daarbij worden vermeld, zijn naar oordeel van de Raad onvoldoende duidelijk om van aard te kunnen zijn aan die gelijke verdeling afbreuk te doen. Er is immers, zoals verzoekster wat het principe betreft, een verschil tussen de deeler van de breuk die een behaald cijfer uitdrukt en het gewicht van dat cijfer in een globale berekening.

Aldus meent de Raad, de noemers naar een gelijk gewicht omzettend, dat taak 1 een score van 0,48/3 krijgt en taak 2 een score van 1,88/3. Aangezien dit samen voor de taken een deeltotaal van 2,36/6 geeft, blijft verzoekster niet geslaagd voor de taken, en kan zij derhalve op grond van de ECTS-fiche maximaal 9/20 behalen voor het geheel van het opleidingsonderdeel.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat ten onrechte geen rekening is gehouden met het werken in duo's wat de gevolgen voor het gehele opleidingsonderdeel betreft.

Verzoekster meent dat de kwalificatie van als een enkelvoudig opleidingsonderdeel – begrijp: zonder een verdere formele onderverdeling in leereenheden – in strijd is met het voorschrift dat het opleidingsonderdeel in geval van een tweede examenkans integraal moet worden hernomen wanneer hetzij voor de taken, hetzij voor het theoretisch gedeelte een tekort werd behaald.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat de bepalingen van de ECTS-fiche een contract tussen onderwijsinstelling en student vormen, en dat dit de partijen tot wet strekt.

Beoordeling

Het valt, gegeven de grenzen die worden gesteld door de wettelijke bepalingen en de beginselen van behoorlijk bestuur, binnen de onderwijsvrijheid van de instelling om te bepalen aan welke voorwaarden de student moet voldoen om een credit te behalen voor een opleidingsonderdeel.

Het is daarbij in principe niet kennelijk onredelijk om een credit uit te sluiten wanneer de student een tekort behaalt op welbepaalde onderdelen van het opleidingsonderdeel. Te dezen is het gewicht van de verschillende delen in de ECTS-fiche aangegeven.

Het behoort eveneens tot de onderwijsvrijheid om voor een bepaald aspect al dan niet een eigen, afzonderlijke ECTS-fiche op te stellen en/of deelvrijstellingen toe te staan in het geval van een tweede examenkans.

Dat aan studenten *de facto* de gunst van een vrijstelling wordt verleend, doet aan het bovenstaande geen afbreuk.

Verzoekster toont geen schending van het recht aan.

Het middel overtuigt niet.

Derde middel

Standpunt van partijen

In een derde middel voert verzoekster aan dat zij meer inspanningen heeft geleverd dan haar medestudente en dat zij het uiteindelijk beu was om voor alles te moeten opdraaien.

Daarnaast ziet verzoekster een tegenspraak in de bestreden beslissing, waarbij deze enerzijds overweegt dat het iedere student vrijstaat om na de stage de voorbereiding aan te passen volgens eigen reflectie en competentie en dus een resultaat in te dienen waar ze zelf volledig achter staat, en anderzijds dat verzoekster op het ogenblik van de feedback heeft aangegeven dat zij het door de medestudente gemaakte deel niet meer heeft nagekeken alvorens het als examentaak in te dienen.

Verzoekster voegt hieraan toe dat zij met haar medestudente heeft samengewerkt op de stage en daarna afzonderlijk de herwerking heeft gedaan. Zij kreeg hetzelfde deelcijfer als haar medestudente.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de taak waarover verzoekster spreekt, door de docente op het feedbackmoment aan verzoekster is meegegeven. Verwerende partij vraagt de Raad om dit stuk bij verzoekster op te vragen.

Beoordeling

Uit de e-mails tussen de vader van verzoekster en de ombud d.d. 2 en 3 februari 2015 blijkt dat de instelling niet op de hoogte was van problemen in de samenwerking tussen verzoekster en haar medestudente, en dat verzoekster de instelling hier ook nooit over heeft ingelicht.

In dat opzicht ziet de Raad niet in wat verwerende partij kan worden verweten.

Daarnaast vermeldt de takenfiche het volgende:

"Je mag per twee werken voor het maken van de activiteitenvoorbereiding en de taak. Vermeld dit zeker op de activiteitenvoorbereiding anders wordt dit gezien als plagiaat. Een overname uit de cursus of Chamilo wordt ook niet aanvaard. Beide vormen van fraude geven een score van 0/4. Indien je samenwerk krijg je ook dezelfde score."

Bij de 'werkwijze' wordt aangegeven dat de in te dienen taak bestaat uit de activiteitenvoorbereiding zoals zij na de ervaringen op de stage zelf eventueel is herwerkt. De oorspronkelijke voorbereiding die werd gemaakt in functie van de stageactiviteit blijft in de stagemap van de student behouden.

Er blijken bijgevolg twee onderdelen te zijn (de activiteitenvoorbereiding en de taak), waarvoor de studenten telkens de keuze hebben om samen te werken of niet. Aldus is het ook uiteengezet in de bestreden beslissing.

De vaststelling dat verzoekster uiteindelijk een examentaak heeft ingeleverd waarin zij datgene wat door de medestudente was gemaakt niet meer heeft nagekeken, is niet tegenstrijdig met het bovenstaande.

Het middel is niet gegrond.

Vierde middel

Standpunt van partijen

Verzoekster werpt in dit middel op dat het motief in de bestreden beslissing dat het om een enkelvoudig opleidingsonderdeel gaat, enkel wordt aangewend om te verantwoorden dat de taken nog niet verbeterd moeten zijn vooraleer de studenten het theoretisch examen afleggen.

Verzoekster meent dat het wél koppelen van de punten maar het niet koppelen van de verbetering, niet samengaan.

Verwerende partij replicaert in de *antwoordnota* dat dit middel niet ter zake doet en dat mocht er al een slechte communicatie zijn geweest – *quod non* volgens verwerende partij – dit een negatief punt niet in een positief verandert.

Beoordeling

De argumentatie van verzoekster wordt niet bijgevallen.

Zoal de Raad reeds bij de bespreking van het tweede middel heeft aangegeven, is de wijze waarop het opleidingsonderdeel werd georganiseerd onwettig noch onredelijk.

Er is in deze omstandigheden geen dwingende reden waarom de taken zouden moeten gequoteerd zijn vóór de aanvang van het theoretisch examen.

Het middel is ongegrond.

Vijfde middel

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat de interne beroepscommissie onregelmatig was samengesteld omdat, in strijd met artikel van het studiecontract, geen studentenvertegenwoordiger aanwezig was.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de interne beroepscommissie rechtsgeldig was samengesteld wat de stemgerechtige leden betreft, dat de studentenvertegenwoordiger een waarnemer is zonder stemrecht, dat het juist is dat de studentenvertegenwoordiger voor het beroep van verzoekster niet werd uitgenodigd, maar dat dit zonder invloed blijft op de rechtsgeldigheid van de beslissing.

Beoordeling

Artikel [REDACTED] van het studiecontract van verwerende partij luidt als volgt:

Het intern beroep wordt behandeld door de interne beroepscommissie. Deze bestaat uit de directeur onderwijs- en studentenbeleid, die het voorzitterschap waarneemt, het diensthoofd studentenadministratie, het diensthoofd studieadvies en het diensthoofd onderwijsontwikkeling & internationalisering of hun door de voorzitter aangeduide plaatsvervanger(s).

De interne beroepscommissie kan slechts geldig beraadslagen als ten minste de helft van de leden aanwezig zijn. Ieder lid beschikt over één stem. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter. De commissie kan beslissen de student en/of zijn raadsman alsook de andere betrokken partijen te horen. De commissie kan zich laten bijstaan door het diensthoofd juridische zaken en/of een andere deskundige. Een studentenvertegenwoordiger die voorgedragen wordt door de voorzitter van de Studentenraad [REDACTED] wordt als waarnemer uitgenodigd bij de zitting van de interne beroepscommissie. Deze waarnemer mag geen band hebben met de opleiding of de student waarop het beroep betrekking heeft. De beslissingen van de interne beroepscommissie worden aan de student ter kennis gebracht binnen een termijn van vijftien kalenderdagen. Deze termijn gaat in op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld. Een elektronische versie van deze beslissing wordt via e-mail verstuurd naar de betrokken opleidingsdirecteur en de ombudsmedewerker(s) van de opleiding.

Verzoeksters middel treft doel. Het studiecontract voorziet er uitdrukkelijk in dat een studentenvertegenwoordiger wordt uitgenodigd als waarnemer bij de zitting van de interne beroepscommissie. Geen enkele bepaling in de Codex Hoger Onderwijs of een andere wetgevende tekst verplicht een hogeronderwijsinstelling om een vertegenwoordiger van de studenten op te nemen als lid van een interne beroepscommissie. Verwerende partij heeft ter zake vrij de pen gevoerd bij het opstellen van het studiecontract, en zij dient de bepalingen ervan ook na te leven.

Het feit dat de studentenvertegenwoordiger niet over stemrecht beschikt, betekent niet dat de beroepscommissie vrijelijk van de procedure zou mogen afwijken. Volgens het studiecontract zijn de studentenvertegenwoordigers "door medestudenten gekozen studenten die zich inzetten voor de studentenbelangen op opleidingsniveau, instellingsniveau en instellingsoverstijgend niveau". De studentenvertegenwoordiger is derhalve op de zitting van de interne beroepscommissie uitgenodigd om op een objectieve wijze mee te waken over de studentenbelangen. Middels een raadgevende stem kan deze vertegenwoordiger advies verlenen over de wijze waarop een intern beroep wordt behandeld.

De rechtsgeldigheid van de beraadslaging van de interne beroepscommissie is niet afhankelijk van de daadwerkelijke aanwezigheid van de studentenvertegenwoordiger, maar wel van de hem verzonden uitnodiging voor de zitting. Verwerende partij bevestigt in de antwoordnota uitdrukkelijk dat de studentenvertegenwoordiger niet was uitgenodigd.

Aldus kon de interne beroepscommissie niet rechtsgeldig vergadering, en is de bestreden beslissing nietig.

Het middel is gegrond.

Zesde middel

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat haar rechten van verdediging zijn geschonden, doordat op 5 februari, net na het indienen van het beroep, op het platform een boodschap is verschenen dat "alles met betrekking tot de punten behouden blijft".

Verwerende partij repliceert in haar *antwoordnota* dat het een algemene mededeling betreft ten behoeve van studenten met een herexamen, en helemaal niet gericht is tot of betrekking heeft op studenten die een interne beroep hebben ingesteld.

Beoordeling

Verwerende partij moet worden bijgevallen. De kwestieuze e-mail laat zich duidelijk lezen als een algemeen bericht aan alle studenten die het betrokken opleidingsonderdeel dienen te hernemen in de tweede examenkans.

De rechten van verzoekster zijn niet geschonden.

Het middel is ongegrond.

Zevende middel

Standpunt van partijen

In wat als een vijfde middel kan worden beschouwd, doet verzoekster een aantal suggesties voor wijzigingen aan de puntenverdeling voor het opleidingsonderdeel, en bepleit zij de formele opdeling in twee leereenheden zodat deelquoteringen formeel behouden kunnen blijven in geval van een globaal tekort.

Verwerende partij antwoordt in de *antwoordnota* dat de ECTS-fiche in de loop van het academiejaar niet kan worden gewijzigd, en bijgevolg de evaluatieregels evenmin. Zij wijst erop dat het gaat om een contract tussen de instelling en de student.

Verder stelt verwerende partij dat de discussie over het al dan niet invoeren van leereenheden niet ter zake doet in het licht van de bestreden beslissing.

Beoordeling

Het is gewis mogelijk dat verzoekster andere onderwijskundige inzichten heeft dan de hogeronderwijsinstelling waaraan zij zich heeft ingeschreven, en zij kan zelfs de overtuiging hebben dat die meer waardevol zijn dan de regels die in het studiecontract zijn opgenomen.

Dit betekent evenwel niet verzoekster uit die overtuiging rechten kan putten die zouden kunnen leiden tot de onregelmatigheid van de bestreden beslissing.

Met recht stelt verwerende partij dat de regels in de loop van het academiejaar niet kunnen worden gewijzigd. Dit principe lijdt uiteraard uitzondering wanneer die regels onwettig of onredelijk zouden zijn.

De Raad ziet in de wijze waarop verwerende partij de regels inzake beoordeling heeft vastgelegd evenwel geen beslissingen die de grenzen van de discretionaire bevoegdheid en onderwijsvrijheid van de onderwijsverstrekker overschrijden en daardoor onwettig zouden zijn, of zouden strijden met enig beginsel van behoorlijk bestuur.

Het middel is ongegrond.

BESLUIT

1. De Raad vernietigt de beslissing van interne beroepscommissie van 10 februari 2015 waarbij het intern beroep van verzoekster wordt verworpen.

2. De bevoegde instantie neemt uiterlijk op 4 mei 2015 een nieuwe beslissing omtrent het intern beroep van verzoekster, rekening houdend met de bovenstaande overwegingen.

3. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 21 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Jim Deridder	Jan Geens	Henri Verhaaren
De secretaris,		
David Keyaerts		

Rolnr. 2015/030 - 21 april 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 21 april 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoeker tekent beroep aan tegen de beslissing van de beroepscommissie waarbij zijn intern beroep ontvankelijk maar ongegrond wordt verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor Rechtspraktijk – Bedrijfsmanagement.

Voor het opleidingsonderdeel [REDACTED] behaalde verzoeker een examencijfer van 7/20. De score is (mede) gebaseerd op peer review.

Tegen deze examenbeslissing stelt verzoeker intern beroep in. Verzoeker werpt hierbij vier middelen op.

In een eerste *middel* stelt verzoeker dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden, doordat hij, samen met een medestudent, van bij aanvang van het project werd benadeeld bij de indeling van de groepen. Verzoeker had, in tegenstelling tot andere studenten, niet de mogelijkheid om zelf te kiezen bij wie hij in de groep zat, en hij werd integendeel verplicht toe te treden tot een reeds bestaande groep met drie studenten van een andere richting, met wie de samenwerking niet goed verliep. Dit heeft zich weerspiegeld in de onderling toegekende punten.

Een tweede *middel* is gesteund op een gebrekige begeleiding door de docenten. Verzoeker licht toe dat hij de docenten tijdig en regelmatig heeft geïnformeerd over de problematische samenwerking in de groep en het gebrek aan inzet bij de drie andere groepsleden. Hij voert aan dat de docenten te kennen gaven op de hoogte te zijn van het probleem, maar verder niets hebben ondernomen.

In een *derde middel* stelt verzoeker dat de toegekende punten niet overeenstemmen met de unaniem positieve feedback van alle groepsleden en de docenten onmiddellijk na het evenement.

In een *vierde middel* werpt verzoeker op dat de toekenning van punten via peer review niet objectief is verlopen. Verzoeker stelt dat er duidelijk afspraken zijn gemaakt door drie leden van de groep om aan verzoeker en een andere medestudent onterecht lage punten toe te kennen, wat een zware en negatieve invloed heeft gehad op het eindtotaal. Verzoeker voert tevens aan dat de punten niet overeenstemmen met het bereikte eindresultaat van het evenement of het resultaat van de samenwerking. Het is, nog steeds volgens verzoeker, dan ook tekenend dat vanaf volgend academiejaar een ander systeem van groepsindeling en puntentoekenning zal worden gehanteerd.

De interne beroepscommissie van verwerende partij behandelt het beroep op 13 februari 2015, waarbij verzoeker ook wordt gehoord.

De beroepscommissie neemt daarbij de volgende beslissing:

"Op basis van de informatie die verstrekt werd door de betrokkenen van de opleiding en op basis van uw verklaringen en de overhandigde documenten heeft de beroepscommissie beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en ongegrond is.

Zij nam deze beslissing op basis van de volgende overwegingen:

1. *De student argumenteert dat het principe 'gelijkheid van kansen' geschonden is omdat hij, anders dan de andere studenten niet heeft kunnen kiezen bij wie hij in een groep zat. De student heeft in alle vrijheid gekozen voor het '.....'. Na een week heeft de student zelf gevraagd om van project – en groep – te wijzigen. De opleiding heeft toegestaan dat de student laattijdig naar een ander project overstapte. Maar, omdat alle groepen reeds gevormd waren, kon hij enkel aansluiten bij een kleinere groep. Dit is geen gevolg van een ongelijke behandeling, maar was een keuze van de betrokken student.*

2. *Volgens de student hebben de docenten het groepsproces onvoldoende begeleid. Eén van de doelstellingen van dit opleidingsonderdeel is volgens de programmagids: 'Samenwerken als lid van een team en van de organisatie'. Dit betekent dat de student zelf moet tonen dat hij in staat is op een goede manier samen te werken. Volgende voorbeelden tonen aan dat de student daartoe zelf onvoldoende inspanningen deed:*

- *[Verzoeker] erkent dat hij samen met [T.E.] een keer moest wachten op de andere groepsleden en dat zij zelf daarom de daarop volgende sessies het ook niet zo nauw genomen hebben en dus ook regelmatig te laat kwamen.*
- *De begeleidende docent merkte op dat het eerste half uur na de tussentijdse peerassessment [T.E.] en [verzoeker] goed hebben meegewerkt, maar dat ze daarna begonnen spelletjes te spelen op hun computer. Tijdens de volgende vergadering is explicet gevraagd aan [T.E.] en [verzoeker] om niet meer op de computer te spelen of te facebooken tijdens de sessies omdat dat de andere groepsleden erg stoerde en hen verhinderde om als team goed samen te werken. Dit werd herhaaldelijk genegeerd door [T.E.] en [verzoeker].*
- *Afspraken over het contacteren voor sponsors werden door de student genegeerd.*

3. *De student argumenteerde dat er sprake is van een materiële vergissing. Daarbij stelt hij dat hij volgens een medestudent het verslag van de tijdig had ingediend. De deadline werd echter wel duidelijk via Toledo gemeld. De student kan zich niet beroepen op de foute informatie van een medestudent. Zijn verslag werd te laat ingediend.*

Bovendien verwijt hij de opleiding een ongelijke behandeling t.a.v. [een andere student]. In kunnen studenten inderdaad een laattijdige indiening verantwoorden met een gewettigd document. Een doktersattest is daarvan een voorbeeld.

4. *De algemene feedback over de uitvoering van het evenement was inderdaad positiever. Dit is in rekening gebracht bij de evaluatie.*

5. *De student argumenteert dat peer-assessment subjectief is. Uiteraard kunnen studenten elkaar subjectief beoordelen. Daarom worden bij peerassessment de hoogste en laagste scores verwijderd. Het feit dat verschillende studenten mee beoordeeld bevordert de betrouwbaarheid van de meting.*

6. *Bovendien hebben de docenten bij de eindberekening niet alleen rekening gehouden met de peerassessment. De docenten menen eveneens dat [T.E.] en [verzoeker] niet goed hebben samengewerkt, maar hebben de extreme cijfers wat gematigd. Daardoor werd het eindresultaat voor het projectwerk niet met de factor 0,42 (eerste peerassessment) of 0,33 (2° peerassessment) maar wel met de factor 0,6 vermenigvuldigd. Door deze ingreep van de begeleidende docenten verdubbelde bijna het eindresultaat voor het projectwerk.*

De docenten oordelen dat [verzoeker] en [T.E.] zich onvoldoende hebben ingezet voor het projectwerk.

Daarom heeft de interne beroepscommissie beslist dat het resultaat voor het opleidingsonderdeel behouden blijft.”

Dit vormt de thans bestreden beslissing.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoekers beroep. De Raad ziet evenmin gronden om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Voorafgaand aan de bespreking van de middelen houdt de Raad eraan de partijen te wijzen op het volgende.

Ten behoeve van verwerende partij wordt de aandacht gevestigd op artikel II.298, §1 van de Codex Hoger Onderwijs. Deze bepaling schrijft voor dat het bestuur na ontvangst van de kopie van het verzoekschrift onverwijld aan de Raad en aan de verzoekende partij het administratief dossier overmaakt, dat in elk geval moet bevatten: 1° een afschrift van de bestreden studievoortgangsbeslissing; 2° in voorkomend geval : de examenkopij(en) van of het stagerapport inzake de verzoeker, of het verslag van het bekwaamheidsonderzoek met het oog op de verwerving van een bewijs van bekwaamheid, en 3° het dossier samengesteld naar aanleiding van het in artikel II.283, eerste lid, bedoelde intern beroep. De stukken worden door het bestuur gebundeld en op een inventaris ingeschreven.

De Raad moet vaststellen dat verwerende partij nalaat enig stuk mee te delen. Mogelijks neemt zij aan dat de verzoekende partij alle dienstige stukken reeds heeft meegedeeld, doch dit ontslaat haar geenszins van haar bovenvermelde verplichting.

Overigens heeft verzoeker in dit dossier zeker niet alle stukken neergelegd. Zo steunt de bestreden beslissing in haar motivering op de programmagids, welke zich niet in het stukkenbundel van verzoeker bevindt. Evenmin toont verwerende partij aan hoe en wanneer de bestreden beslissing aan verzoeker is betekend.

Bovendien zij erop gewezen dat de stukken die een verzoekende partij wél neerlegt, niet noodzakelijkerwijze overeenstemmen met het origineel. In dit dossier heeft verzoeker bijvoorbeeld in de bestreden beslissing paragrafen met eigen commentaar toegevoegd, in elk geval het voor een behoorlijk onderzoek van het dossier meer dan dienstig is over een kopie van de oorspronkelijke beslissing te kunnen beschikken.

De Raad rekent erop dat verwerende partij deze bemerking ter harte neemt.

Ook de procesvoering van verzoeker geeft aanleiding tot enkele opmerkingen.

Verzoeker zij gewezen op artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, dat bepaalt dat de beroepen bij de Raad worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

De Raad moet vaststellen dat het eigenlijke verzoekschrift van verzoeker ertoe beperkt is dat verzoeker wenst "hoger beroep in te dienen vermits ik van mening ben dat mijn beroep niet correct werd afgehandeld en dat er subjectieve criteria werden gehanteerd." Naast deze uiterst summiere mededeling bevat het verzoekschrift geen enkele feitelijke omschrijving.

Een verzoekschrift dat enkel verwijst naar de interne beroepsprocedure is in principe onontvankelijk (RvStvb. 27 oktober 2010, nr. 2010/077).

Verzoeker heeft te dezen weliswaar gemakshalve de stukken van het intern beroep toegevoegd, maar laat het dan aan de Raad over om daarin de middelen van het beroep terug te vinden. Het is daarbij geenszins bevorderlijk voor de rechtsvinding om deze middelen te verwerken in de tekst van wat *prima facie* voorkomt als (enkel) de bestreden beslissing. Hetzelfde dient gezegd over het indienen van een wederantwoordnota onder de vorm van de antwoordnota van de verwerende partij – met inbegrip van de hoofding en het beschikkend gedeelte – onder tovoeging van enkele paragrafen kritiek.

Verzoeker verkent op risicovolle wijze de grenzen van de hiervoor gestelde ontvankelijkheidsvoorwaarde. De Raad aanvaardt de ontvankelijkheid van het beroep daar de verwerende partij ter zake geen exceptie opwerpt en op de middelen van verzoeker – zij het uiterst summier – ingaat.

Eerste middel

Standpunt van partijen

Verzoeker doet gelden dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden doordat hij, samen met een medestudent, van bij aanvang van het project werd benadeeld bij de indeling van de groepen. Verzoeker had, in tegenstelling tot andere studenten, niet de mogelijkheid om zelf te kiezen bij wie hij in de groep zat, en hij werd integendeel verplicht toe te treden tot een reeds bestaande groep met drie studenten van een andere richting, met wie de samenwerking niet goed verliep. Dit heeft zich weerspiegeld in de onderling toegekende punten.

Verzoeker betwist de motieven van de bestreden beslissing, waarin wordt gesteld dat verzoeker initieel de vrije keuze van project heeft gehad en dat hij laattijdig heeft gevraagd om bij een andere groep te mogen aansluiten, wat uitzonderlijk werd toegelaten met die verstande dat dit enkel kon bij een kleinere groep en dus zonder vrije keuze.

Zo stelt verzoeker dat hij verschillende voorstellen heeft gedaan om te mogen aansluiten bij een groep met vrienden uit de eigen studierichting, en dat hij ook heeft voorgesteld om samen met één andere studiegenoot een project uit te werken, doch dat dit werd geweigerd. De vraag om het oorspronkelijk gekozen project te verlaten was volgens verzoeker ingegeven door het feit dat de inhoud daarvan niet overeen bleek te stemmen met de informatie die daarover vooraf werd gegeven. Verzoeker stelt ook dat de vraag om over te stappen naar een andere groep reeds na de eerste les aan de docenten is voorgelegd en dat die hadden toegezegd.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de bewering als zou de toetreding tot een andere groep zijn afgewezen door de docenten, onjuist is en nergens uit blijkt. Zij stelt dat verzoeker initieel een vrije keuze heeft gehad zoals alle andere studenten, en dat daarna is ingestemd met een wijziging van groep.

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn stelling dat de verzoeken om aan te sluiten bij de groepen die verzoeker en zijn medestudent hadden voorgesteld, of om met deze medestudent een eigen groep te vormen, wel degelijk werden afgewezen.

Beoordeling

Het staat niet ter discussie dat verzoeker initieel, dus bij aanvang van het opleidingsonderdeel, een vrije keuze van project heeft gehad. In dat opzicht toont verzoeker op geen enkele wijze een ongelijke behandeling aan.

Dat verwerende partij voorwaarden koppelt aan een laattijdige overstap naar een andere groep, zoals bijvoorbeeld het vermijden van te grote of te kleine groepen (cf. ook het peer assessment) komt de Raad niet kennelijk onredelijk voor. Overigens stelt de Raad vast dat uit het feitenrelas van medestudent T.E., dat verzoeker bij zijn stukken heeft gevoegd, een ander verloop van de feiten blijkt. Hierin wordt namelijk gesteld dat aan verzoeker en zijn medestudent drie keuzes werden gelaten: 1) bij de oorspronkelijke keuze blijven, 2) een van de studenten naar de groep en de andere naar de kleine groep van drie, of 3) beiden naar de kleine groep van drie.

Dat verzoeker en een medestudent aldus deze mogelijkheden hadden om aan te sluiten bij een andere groep, is niet kennelijk onredelijk of discriminatoir.

Het gegeven dat verzoeker liever had geopteerd voor een groep met vrienden uit de eigen studierichting is misschien begrijpelijk, maar vormt geen objectief criterium waarmee de opleiding rekening moet houden, gegeven ook de in de bestreden beslissing in herinnering gebrachte doelstellingen van het opleidingsonderdeel.

Het eerste middel is niet gegrond.

Tweede middel

Standpunt van partijen

Een tweede middel steunt op een gebrekkige begeleiding door de docenten. Verzoeker licht toe dat hij de docenten tijdig en regelmatig heeft geïnformeerd over de problematische samenwerking in de groep en het gebrek aan inzet bij de drie andere groepsleden. Hij voert aan dat de docenten te kennen gaven op de hoogte te zijn van het probleem, maar verder niets hebben ondernomen.

Verzoeker verduidelijkt ter zake dat hij samen met zijn studiegenoot van bij aanvang werd geconfronteerd met een vijandige houding door de drie andere teamleden en dat hij als een buitenstaander werd behandeld.

Verzoeker betwist dat hij en zijn studiegenoot opzettelijk te laat zijn gekomen nadat zij een keer hebben moeten wachten op de andere teamleden, en stelt dat de overwegingen van de bestreden beslissing ter zake steunen op een verkeerde interpretatie van wat tijdens de hoorzitting werd gezegd.

Verder ontket verzoeker dat hem verschillende keren is gevraagd om tijdens de sessies niet op de computer te spelen; volgens verzoeker konden de docenten die opmerking niet hebben gemaakt omdat zij enkel de laatste tien minuten van elk voorbereidingsmoment in het lokaal aanwezig waren.

Verwerende partij replicateert in haar *antwoordnota* dat de verzoekers bewering dat de docenten niet aanwezig zouden zijn geweest, een loze bewering is die 'nergens op slaat'.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat de docente die voornamelijk als begeleider optrad wegens omstandigheden meermaals afwezig was en dat de andere begeleidende docenten meestal in een ander lokaal te vinden waren.

Beoordeling

Zoals de Raad reeds meermaals heeft overwogen, is een gebrek aan begeleiding en feedback in de loop van het academiejaar in principe geen reden om een slechte evaluatie te wijzigen in een betere.

De voorwaarden om er hier anders over te beslissen, zijn niet voldaan.

Vooreerst stelt de Raad vast dat verzoeker geen bewijs voorbrengt van zijn bewering dat hij de begeleidende docenten meermaals heeft gewezen op de vijandige houding in de groep, noch van zijn stelling dat de docenten zich hiervan bewust zouden zijn doch passief zouden zijn gebleven.

Met betrekking tot de mate waarin docenten zich in de samenwerking binnen een projectgroep moeten mengen, spreekt verzoeker overigens de bestreden beslissing niet tegen waar deze overweegt dat het een doelstelling van het opleidingsonderdeel is om samen te werken als lid van een team en van de organisatie.

Voor de overige aspecten die betrekking hebben op de quotering en de peer assessment wordt verwezen naar de besprekking van het vierde middel.

Het tweede middel is niet gegrond.

Derde middel

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de toegekende punten niet overeenstemmen met de unaniem positieve feedback van alle groepsleden en de docenten onmiddellijk na het evenement.

In haar *antwoordnota* antwoordt verwerende partij niet op dit middel.

In zijn *wederantwoord* komt verzoeker er evenmin op terug.

Beoordeling

De bestreden beslissing luidt dat de algemene feedback over de uitvoering van het evenement inderdaad positiever was, en dat dit bij de evaluatie in rekening is gebracht.

Hoe dit concreet is gebeurd, blijkt uit geen enkel stuk. Aan de Raad is geen enkel document bekend of voorgelegd waaruit de cijfermatige berekening van het examencijfer blijkt. Het is onduidelijk of verzoeker over een dergelijke berekening beschikt; de Raad neemt, gelet op de libellering van het middel, vooralsnog aan van niet.

Hierdoor wordt elke controle door de Raad op de redelijkheid en de evenredigheid van de toegekende quotering onmogelijk gemaakt. De Raad kan evenmin nagaan of de materiële motiveringsplicht werd nageleefd.

De bestreden beslissing kan in dat opzicht dan ook niet standhouden.

Het middel is gegrond.

Vierde middel

Standpunt van partijen

Verzoeker werpt op dat de toekenning van punten via *peer review* niet objectief is verlopen. Hij stelt dat er duidelijk afspraken zijn gemaakt door drie leden van de groep om aan verzoeker en een andere medestudent onterecht lage punten toe te kennen, wat een zware en negatieve invloed heeft gehad op het eindtotaal. Verzoeker voert tevens aan dat de punten niet overeenstemmen met het bereikte eindresultaat van het evenement of het

resultaat van de samenwerking. Het is, nog steeds volgens verzoeker, dan ook tekenend dat vanaf volgend academiejaar een ander systeem van groepsindeling en puntentoekenning zal worden gehanteerd.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat de kritiek dat de beroepscommissie geen rekening zou hebben gehouden met de moeilijke verhoudingen tussen de studenten, niet klopt. Verwerende partij verwijst ter zake naar de uitdrukkelijke overwegingen waarin wordt uiteengezet dat de score van verzoeker naar boven is aangepast.

Verzoeker weerlegt in zijn *wederantwoordnota* dat de aanpassing enkel is aangepast omdat de score ontoelaatbaar laag was, maar dat de aanpassing niet objectief is gebeurd. Een redelijke beslissing zou er volgens verzoeker in bestaan dat hij de gemiddelde score van de groep zou krijgen.

Beoordeling

Eerder reeds heeft de Raad erop gewezen dat er bij beoordelingssystemen zoals *peer assessment* voldoende aandacht moet zijn voor de bewaking van de objectiviteit (RvStvb. 20 augustus 2008, nr. 2008/027).

Duidelijke spanningen binnen een groep of onbetamelijk gedrag tussen de groepsleden moeten tijdig worden gedetecteerd, en ook wanneer de opleiding het nodige heeft gedaan om remediërend op te treden moet zij nagaan of dat optreden een gepast effect heeft gehad en of de cijfers van de *peer assessment* uiteindelijk betrouwbaar zijn.

Te dezen heeft verzoeker zich, alleszins bij het intern beroep, uitdrukkelijk over de ongelijke quoteringen beklagt, en hij heeft bij zijn intern beroep ook het uitgebreid feitenrelas van medestudent T.E. gevoegd, waarin verschillende incidenten binnen de werking van de groep in detail worden omschreven. De bestreden beslissing heeft hieraan geen enkele aandacht besteed en weerlegt deze weergave van de feiten derhalve niet.

Binnen zijn marginale toetsing is de Raad van oordeel dat de verschillen in scores die in de bestreden beslissing worden aangegeven, en waarbij de andere groepsleden 3,5 tot meer dan 5 maal hoger scoren dan verzoeker (en die van medestudent T.E.), een indicatie vormen dat de scores van de *peer assessment* dermate uiteenlopend zijn dat er inzake de representativiteit twijfels rijzen.

Verwerende partij heeft dat ook erkend, en wel in die mate dat de gebruikelijke correctiemethode (weglaten van de hoogste en de laagste score) niet volstond en een correctiefactor werd toegepast die volgens de bestreden beslissing resulteerde in nagenoeg een verdubbeling van het eindresultaat.

Welk cijfer verzoeker uiteindelijk voor de *peer assessment* heeft gekregen, hoe dat cijfer zich verhoudt tot de score voor de andere teamleden en op grond van welke motieven de eventuele verschillen worden verklaard, en welk gewicht dit alles binnen het globale examencijfer blijft niet alleen voor verzoeker maar ook voor de Raad volstrekt onduidelijk.

De twijfel die hierdoor omtrent de objectiviteit en representativiteit van de beoordeling blijft bestaan, moet in die omstandigheden in het voordeel van verzoeker spelen.

De Raad noteerde in het licht van dit alles ook dat verzoekers stelling dat de huidige werkwijze omtrent groepsindeling en *peer assessment* volgend academiejaar niet meer zal worden toegepast, door verwerende partij niet wordt tegengesproken, noch in de bestreden beslissing, noch in de procedure voor de Raad.

Het vierde middel is gegrond.

BESLUIT

1. De Raad vernietigt de beslissing van interne beroepscommissie (vermoedelijk van 13 maart 2015) waarbij het intern beroep van verzoeker wordt verworpen.

2. De bevoegde instantie neemt uiterlijk op 4 mei 2015 een nieuwe beslissing omtrent het intern beroep van verzoeker, rekening houdend met de bovenstaande overwegingen, en waarin alleszins uitdrukkelijk wordt vermeld welke oorspronkelijk en gecorigeerde score verzoeker heeft gekregen voor peer assessment, welke score de andere leden van de groep hebben gekregen en op welke motieven de score van verzoeker is gesteund. Indien het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel niet enkel op de peer assessment is gesteund, vermeldt de nieuwe beslissing de (deel)resultaten die verzoeker heeft behaald en de wegingsfactor die gebeurlijk wordt toegepast voor de berekening van het examencijfer.

3. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 21 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Jim Deridder	Jan Geens	Henri Verhaaren
De secretaris,		
David Keyaerts		

Rolnr. 2015/031 - 21 april 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED]

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 21 april 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoeker tekent beroep aan tegen de beslissing van de beroepscommissie waarbij zijn intern beroep ontvankelijk maar ongegrond wordt verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor Rechtspraktijk – Bedrijfsmanagement.

Voor het opleidingsonderdeel [REDACTED] behaalde verzoeker een examencijfer van 5/20. De score is (mede) gebaseerd op peer review.

Tegen deze examenbeslissing stelt verzoeker intern beroep in. Verzoeker werpt hierbij zes middelen op.

In een eerste *middel* voert verzoeker aan dat het voor hem omwille van een functiebeperking moeilijk of onmogelijk is om bepaalde taken uit te voeren in groepsverband. Verzoeker heeft hiervoor de nodige medische attesten ingediend. Desondanks en spijts herhaalde verzoeken van verzoeker, heeft de opleiding hiermee geen rekening gehouden en werd verzoeker verplicht om aan alle activiteiten deel te nemen, zonder redelijke aanpassingen zoals voorzien in artikel [REDACTED] van het onderwijs- en examenreglement (OER).

In een tweede *middel* stelt verzoeker dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden, doordat hij, samen met een medestudent, van bij aanvang van het project werd benadeeld bij de indeling van de groepen. Verzoeker had, in tegenstelling tot andere studenten, niet de mogelijkheid om zelf te kiezen bij wie hij in de groep zat, en hij werd integendeel verplicht toe te treden tot een reeds bestaande groep met drie studenten van een andere richting, met wie de samenwerking niet goed verliep. Dit heeft zich weerspiegeld in de onderling toegekende punten.

Een *derde middel* is gesteund op een gebrekkige begeleiding door de docenten. Verzoeker licht toe dat hij de docenten tijdig en regelmatig heeft geïnformeerd over de problematische samenwerking in de groep en het gebrek aan inzet bij de drie andere groepsleden. Hij voert aan dat de docenten te kennen gaven op de hoogte te zijn van het probleem, maar verder niets hebben ondernomen.

Verzoeker zet in een *vierde middel* uiteen dat er sprake is van een materiële vergissing en van een schending van het gelijkheidsbeginsel, doordat hij geen punten heeft ontvangen voor het verslag omtrent een activiteit wegens overschrijding van de deadline voor de indiening ervan. Verzoeker stelt dat hij geen informatie omtrent de inleverdatum kon vinden op het platform Toledo en dan navraag heeft gedaan bij een medestudent, die dan blijkbaar een verkeerde datum heeft opgegeven. Verzoeker voert aan dat het verslag wel degelijk op tijd klaar was, maar dat het door de docent niet meer werd aanvaard, terwijl een laattijdige indiening bij een andere student wel werd aanvaard en aan die student punten werden toegekend.

In een *vijfde middel* stelt verzoeker dat de toegekende punten niet overeenstemmen met de unaniem positieve feedback van alle groepsleden en de docenten onmiddellijk na het evenement.

In een *zesde middel* werpt verzoeker op dat de toekenning van punten via peer review niet objectief is verlopen. Verzoeker stelt dat er duidelijk afspraken zijn gemaakt door drie leden van de groep om aan verzoeker en een andere medestudent onterecht lage punten toe te kennen, wat een zware en negatieve invloed heeft gehad op het eindtotaal. Verzoeker voert tevens aan dat de punten niet overeenstemmen met het bereikte eindresultaat van het evenement of het resultaat van de samenwerking. Het is, nog steeds volgens verzoeker, dan ook tekenend dat vanaf volgend academiejaar een ander systeem van groepsindeling en puntentoekenning zal worden gehanteerd.

De interne beroepscommissie van verwerende partij behandelt het beroep op 13 februari 2015, waarbij verzoeker ook wordt gehoord.

De beroepscommissie neemt daarbij de volgende beslissing:

"Op basis van de informatie die verstrekt werd door de betrokkenen van de opleiding en op basis van uw verklaringen en de overhandigde documenten heeft de beroepscommissie beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en ongegrond is.

Zij nam deze beslissing op basis van de volgende overwegingen:

7. *De student verwijst naar zijn functiebeperking en argumenteert dat het omwille van een functiebeperking voor hem moeilijk of onmogelijk [is] om bepaalde taken uit te voeren in groepsverband.*

De student heeft inderdaad de nodige attesten binnengebracht. Daarbij verkreeg de student de faciliteit om geen presentaties te hoeven doen voor zijn medestudenten.

De student heeft tot hiertoe geen beroep aangetekend tegen deze beslissing.

8. *De student argumenteert dat het principe 'gelijkheid van kansen' geschonden is omdat hij, anders dan de andere studenten niet heeft kunnen kiezen bij wie hij in een groep zat. De student heeft in alle vrijheid gekozen voor het '.....'. Na een week heeft de student zelf gevraagd om van project – en groep – te wijzigen. De opleiding heeft toegestaan dat de student laattijdig naar een ander project overstapte. Maar, omdat alle groepen reeds gevormd waren, kon hij enkel aansluiten bij een kleinere groep. Dit is geen gevolg van een ongelijke behandeling, maar was een keuze van de betrokken student.*

9. *Volgens de student hebben de docenten het groepsproces onvoldoende begeleid. Eén van de doelstellingen van dit opleidingsonderdeel is volgens de programmagids:*

'Samenwerken als lid van een team en van de organisatie'. Dit betekent dat de student zelf moet tonen dat hij in staat is op een goede manier samen te werken. Volgende voorbeelden tonen aan dat de student daartoe zelf onvoldoende inspanningen deed:

- [G.G.] erkent dat hij samen met [verzoeker] een keer moest wachten op de andere groepsleden en dat zij zelf daarom de daarop volgende sessies het ook niet zo nauw genomen hebben en dus ook regelmatig te laat kwamen.
- De begeleidende docent merkte op dat het eerste half uur na de tussentijdse peerassessment [verzoeker.] en [G.G.] goed hebben meegewerkten, maar dat ze daarna begonnen spelletjes te spelen op hun computer. Tijdens de volgende vergadering is expliciet gevraagd aan [verzoeker] en [G.G.] om niet meer op de computer te spelen of te facebooken tijdens de sessies omdat dat de andere groepsleden erg stoorde en hen verhinderde om als team goed samen te werken. Dit werd herhaaldelijk genegeerd door [verzoeker] en [G.G.].
- Afspraken over het contacteren voor sponsors werden door de student genegeerd.

10. De student argumenteerde dat er sprake is van een materiële vergissing. Daarbij stelt hij dat hij volgens een medestudent het verslag van de tijdig had ingediend. De deadline werd echter wel duidelijk via Toledo gemeld. De student kan zich niet beroepen op de foute informatie van een medestudent. Zijn verslag werd te laat ingediend.

11. De algemene feedback over de uitvoering van het evenement was inderdaad positiever. Dit is in rekening gebracht bij de evaluatie.

12. De student argumenteert dat peer-assessment subjectief is. Uiteraard kunnen studenten elkaar subjectief beoordelen. Daarom worden bij peerassessment de hoogste en laagste scores verwijderd. Het feit dat verschillende studenten mee beoordelen bevordert de betrouwbaarheid van de meting.

13. Bovendien hebben de docenten bij de eindberekening niet alleen rekening gehouden met de peerassessment. De docenten menen eveneens dat [verzoeker] en [G.G.] niet goed hebben samengewerkt, maar hebben de extreme cijfers wat gematigd. Daardoor werd het eindresultaat voor het projectwerk niet met de factor 0,42 (eerste peerassessment) of 0,33 (2^e peerassessment) maar wel met de factor 0,6 vermenigvuldigd. Door deze ingreep van de begeleidende docenten verdubbelde bijna het eindresultaat voor het projectwerk.

De docenten oordelen dat [G.G.] en [verzoeker] zich onvoldoende hebben ingezet voor het projectwerk.

Daarom heeft de interne beroepscommissie beslist dat het resultaat voor het opleidingsonderdeel behouden blijft."

Dit vormt de thans bestreden beslissing.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoekers beroep. De Raad ziet evenmin gronden om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Voorafgaand aan de bespreking van de middelen houdt de Raad eraan de partijen te wijzen op het volgende.

Ten behoeve van verwerende partij wordt de aandacht gevestigd op artikel II.298, §1 van de Codex Hoger Onderwijs. Deze bepaling schrijft voor dat het bestuur na ontvangst van de kopie van het verzoekschrift onverwijld aan de Raad en aan de verzoekende partij het administratief dossier overmaakt, dat in elk geval moet bevatten: 1° een afschrift van de

bestreden studievoortgangsbeslissing; 2° in voorkomend geval : de examenkopij(en) van of het stagerapport inzake de verzoeker, of het verslag van het bekwaamheidsonderzoek met het oog op de verwerving van een bewijs van bekwaamheid, en 3° het dossier samengesteld naar aanleiding van het in artikel II.283, eerste lid, bedoelde intern beroep. De stukken worden door het bestuur gebundeld en op een inventaris ingeschreven.

De Raad moet vaststellen dat verwerende partij nalaat enig stuk mee te delen. Mogelijks neemt zij aan dat de verzoekende partij alle dienstige stukken reeds meegedeeld, doch dit ontslaat haar geenszins van haar bovenvermelde verplichting.

Overigens heeft verzoeker in dit dossier zeker niet alle stukken neergelegd. Zo steunt de bestreden beslissing in haar motivering op de programmagids, welke zich niet in het stukkenbundel van verzoeker bevindt. Evenmin toont verwerende partij aan hoe en wanneer de bestreden beslissing aan verzoeker is betekend.

Bovendien zij erop gewezen dat de stukken die een verzoekende partij wél neerlegt, niet noodzakelijkerwijze overeenstemmen met het origineel. In dit dossier heeft verzoeker bijvoorbeeld in de bestreden beslissing paragrafen met eigen commentaar toegevoegd, in elk geval het voor een behoorlijk onderzoek van het dossier meer dan dienstig is over een kopie van de oorspronkelijke beslissing te kunnen beschikken.

De Raad rekent erop dat verwerende partij deze bemerking ter harte neemt.

Ook de procesvoering van verzoeker geeft aanleiding tot enkele opmerkingen.

Verzoeker zij gewezen op artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, dat bepaalt dat de beroepen bij de Raad worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

De Raad moet vaststellen dat het eigenlijke verzoekschrift van verzoeker ertoe beperkt is dat verzoeker wenst "hoger beroep in te dienen vermits ik van mening ben dat mijn beroep niet correct werd afgehandeld en dat er subjectieve criteria werden gehanteerd." Naast deze uiterst summiere mededeling bevat het verzoekschrift geen enkele feitelijke omschrijving.

Een verzoekschrift dat enkel verwijst naar de interne beroepsprocedure is in principe onontvankelijk (RvStvb. 27 oktober 2010, nr. 2010/077).

Verzoeker heeft te dezen weliswaar gemakshalve de stukken van het intern beroep toegevoegd, maar laat het dan aan de Raad over om daarin de middelen van het beroep terug te vinden. Het is daarbij geenszins bevorderlijk voor de rechtsvinding om deze middelen te verwerken in de tekst van wat *prima facie* voorkomt als (enkel) de bestreden beslissing. Hetzelfde dient gezegd over het indienen van een wederantwoordnota onder de vorm van de antwoordnota van de verwerende partij – met inbegrip van het beschikkend gedeelte – onder toevoeging van enkele paragrafen kritiek.

Verzoeker verkent op risicovolle wijze de grenzen van de hiervoor gestelde ontvankelijkheidsvoorwaarde. De Raad aanvaardt de ontvankelijkheid van het beroep daar de verwerende partij ter zake geen exceptie opwerpt en op de middelen van verzoeker – zij het uiterst summier – ingaat.

Eerste middel

Standpunt van partijen

Verzoeker werpt op dat hij een functiebeperking heeft en daaromtrent ook medische attesten heeft overhandigd aan de opleiding, maar dat daarmee geen rekening werd gehouden, in die zin dat verzoeker verplicht werd om deel te nemen aan alle activiteiten van het opleidingsonderdeel.

Ten aanzien van de motieven van de bestreden beslissing voegt verzoeker daar nog aan toe dat de voormalde attesten betrekking hebben op een functiebeperking die ruimer is dan enkel presentaties moeten geven voor medestudenten. Het betreft volgens verzoeker ook moeilijkheden met samenwerking in groepsverband.

Verzoeker stelt dat hem nooit werd gevraagd of voorgesteld om beroep aan te tekenen tegen de beslissing omtrent zijn attesten.

In de *antwoordnota* gaat verwerende partij niet in op het middel.

Verzoeker zijnerzijds herneemt in zijn *wederantwoord* nogmaals zijn verzoek om meer rekening te houden met de ingediende attesten, een verzoek dat hij – ook in de huidige stand van de procedure – richt aan de beroepscommissie.

Beoordeling

Noch verzoeker, noch verwerende partij legt de medische attesten voor die verzoeker blijkbaar aan de opleiding heeft overhandigd.

Bij gebreke hieraan, en gelet op het gemis aan enige nadere concrete duiding door verzoeker, kan de Raad onmogelijk nagaan of verwerende partij binnen de grenzen van de redelijkheid is gebleven door het verlenen van de faciliteiten die zij aan verzoeker heeft toegekend.

Bij gebreke aan enig stuk ter zake, kan de Raad evenmin nagaan of verzoeker een schriftelijke beslissing inzake redelijke aanpassingen heeft ontvangen overeenkomstig artikel [REDACTED] van het OER, of daarop de beroepsmodaliteiten correct zijn vermeld, en of de termijn voor het instellen van een beroep overeenkomstig artikel [REDACTED] van het OER al dan niet is aangevangen en verstreken.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

Standpunt van partijen

Verzoeker doet gelden dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden doordat hij, samen met een medestudent, van bij aanvang van het project werd benadeeld bij de indeling van de groepen. Verzoeker had, in tegenstelling tot andere studenten, niet de mogelijkheid om zelf te kiezen bij wie hij in de groep zat, en hij werd integendeel verplicht toe te treden tot een reeds bestaande groep met drie studenten van een andere richting, met wie de samenwerking niet goed verliep. Dit heeft zich weerspiegeld in de onderling toegekende punten.

Verzoeker betwist de motieven van de bestreden beslissing, waarin wordt gesteld dat verzoeker initieel de vrije keuze van project heeft gehad en dat hij laattijdig heeft gevraagd om bij een andere groep te mogen aansluiten, wat uitzonderlijk werd toegelaten met die verstande dat dit enkel kon bij een kleinere groep en dus zonder vrije keuze.

Zo stelt verzoeker dat hij verschillende voorstellen heeft gedaan om te mogen aansluiten bij een groep met vrienden uit de eigen studierichting, en dat hij ook heeft voorgesteld om samen met één andere studiegenoot een project uit te werken, doch dat dit werd geweigerd. De vraag om het oorspronkelijk gekozen project te verlaten was volgens verzoeker ingegeven door het feit dat de inhoud daarvan niet overeen bleek te stemmen met de informatie die daarover vooraf werd gegeven. Verzoeker stelt ook dat de vraag om over te stappen naar een andere groep reeds na de eerste les aan de docenten is voorgelegd en dat die hadden toegezegd.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de bewering als zou de toetreding tot een andere groep zijn afgewezen door de docenten, onjuist is en nergens uit blijkt. Zij stelt dat verzoeker initieel een vrije keuze heeft gehad zoals alle andere studenten, en dat daarna is ingestemd met een wijziging van groep.

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn stelling dat de verzoeken om aan te sluiten bij de groepen die verzoeker en zijn medestudent hadden voorgesteld, of om met deze medestudent een eigen groep te vormen, wel degelijk werden afgewezen.

Beoordeling

Het staat niet ter discussie dat verzoeker initieel, dus bij aanvang van het opleidingsonderdeel, een vrije keuze van project heeft gehad. In dat opzicht toont verzoeker op geen enkele wijze een ongelijke behandeling aan.

Dat verwerende partij voorwaarden koppelt aan een laattijdige overstap naar een andere groep, zoals bijvoorbeeld het vermijden van te grote of te kleine groepen (cf. ook het peer assessment) komt de Raad niet kennelijk onredelijk voor.

Overigens stelt de Raad vast dat uit het feitenrelas van verzoeker een ander verloop van de feiten blijkt. Hierin wordt namelijk gesteld dat aan verzoeker en zijn medestudent drie keuzes werden gelaten: 1) bij de oorspronkelijke keuze blijven, 2) een van de studenten naar de groep en de andere naar de kleine groep van drie, of 3) beiden naar de kleine groep van drie.

Dat verzoeker en een medestudent aldus deze mogelijkheden hadden om aan te sluiten bij een andere groep, is niet kennelijk onredelijk of discriminatoir.

Het gegeven dat verzoeker liever had geopteerd voor een groep met vrienden uit de eigen studierichting is misschien begrijpelijk, maar vormt geen objectief criterium waarmee de opleiding rekening moet houden, gegeven ook de in de bestreden beslissing in herinnering gebrachte doelstellingen van het opleidingsonderdeel.

Het tweede middel is niet gegrond.

Derde middel

Standpunt van partijen

Een derde middel steunt op een gebrekkige begeleiding door de docenten. Verzoeker licht toe dat hij de docenten tijdig en regelmatig heeft geïnformeerd over de problematische samenwerking in de groep en het gebrek aan inzet bij de drie andere groepsleden. Hij voert aan dat de docenten te kennen gaven op de hoogte te zijn van het probleem, maar verder niets hebben ondernomen.

Verzoeker verduidelijkt ter zake dat hij samen met zijn studiegenoot van bij aanvang werd geconfronteerd met een vijandige houding door de drie andere teamleden en dat hij als een buitenstaander werd behandeld.

Verzoeker betwist dat hij en zijn studiegenoot opzettelijk te laat zijn gekomen nadat zij een keer hebben moeten wachten op de andere teamleden, en stelt dat de overwegingen van de bestreden beslissing ter zake steunen op een verkeerde interpretatie van wat tijdens de hoorzitting werd gezegd.

Verder ontket verzoeker dat hem verschillende keren is gevraagd om tijdens de sessies niet op de computer te spelen; volgens verzoeker konden de docenten die opmerking niet hebben gemaakt omdat zij enkel de laatste tien minuten van elk voorbereidingsmoment in het lokaal aanwezig waren.

Verwerende partij replicateert in haar *antwoordnota* dat de verzoekers bewering dat de docenten niet aanwezig zouden zijn geweest, een loze bewering is die 'nergens op slaat'.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat de docente die voornamelijk als begeleider optrad wegens omstandigheden meermaals afwezig was en dat de andere begeleidende docenten meestal in een ander lokaal te vinden waren.

Beoordeling

Zoals de Raad reeds meermaals heeft overwogen, is een gebrek aan begeleiding en feedback in de loop van het academiejaar in principe geen reden om een slechte evaluatie te wijzigen in een betere.

De voorwaarden om er hier anders over te beslissen, zijn niet voldaan.

Voorerst stelt de Raad vast dat verzoeker geen bewijs voorbrengt van zijn bewering dat hij de begeleidende docenten meermaals heeft gewezen op de vijandige houding in de groep, noch van zijn stelling dat de docenten zich hiervan bewust zouden zijn doch passief zouden zijn gebleven.

Met betrekking tot de mate waarin docenten zich in de samenwerking binnen een projectgroep moeten mengen, spreekt verzoeker overigens de bestreden beslissing niet tegen waar deze overweegt dat het een doelstelling van het opleidingsonderdeel is om samen te werken als lid van een team en van de organisatie.

Voor de overige aspecten die betrekking hebben op de quotering en de peer assessment wordt verwezen naar de besprekning van het vierde middel.

Het derde middel is niet gegrond.

Vierde middel

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij omwille van een materiële vergissing geen punten heeft gekregen voor het verslag van een activiteit, omdat hij de deadline voor de indiening had overschreden. Verzoeker verklaart zijn laattijdigheid doordat de inleverdatum niet duidelijk op het elektronisch platform was vermeld, hij door het volgen van de eerste les bij het eerst gekozen project de presentatie van alle taken had gemist en een medestudent hem een verkeerde datum had opgegeven.

Daarnaast meent verzoeker dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden, omdat een andere student wel nog punten heeft gekregen voor een laattijdig ingediend verslag.

In de *antwoordnota* gaat verwerende partij niet in op het middel.

Verzoeker zijnerzijds voegt in zijn *wederantwoord* nog toe dat hij de beroepscommissie – bedoeld wordt allict: na vernietiging door de Raad – verzoekt om alsnog rekening te houden met een tussentijds verslag dat te laat werd ingediend.

Beoordeling

De bestreden beslissing overweegt met recht dat het aan de student toevalt om zich te organiseren en de beschikbare documenten te raadplegen om kennis te nemen van taken en daaraan eventueel gekoppelde vervaltermijnen.

Verzoeker had zich, wetende dat hij de inleidende les van zijn tweede projectkeuze had gemist, ook uit eigen beweging moeten informeren. Zulks behoorde verzoeker te doen bij een verantwoordelijke van de opleiding, niet bij een medestudent.

Indien verzoeker bij een medestudent een verkeerde datum verneemt – wat verzoeker niet aantoont – dan valt dit niet aan verwerende partij te verwijten. De sanctie van een nulquotering is in die omstandigheden noch kennelijk onredelijk, noch kennelijk disproportioneel. Het gegeven dat verzoeker het verslag wel vóór de vervaltermijn had afgewerkt, doet daaraan geen afbreuk.

Het gelijkheidsbeginsel is niet geschonden door het wél toekennen van punten aan een andere student die na de vervaltermijn had ingeleverd, nu verzoeker niet aantoont dat die student zich in dezelfde omstandigheden bevond.

Het vierde middel is ongegrond.

Vijfde middel

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de toegekende punten niet overeenstemmen met de unaniem positieve feedback van alle groepsleden en de docenten onmiddellijk na het evenement.

In haar *antwoordnota* antwoordt verwerende partij niet op dit middel.

In zijn *wederantwoord* komt verzoeker er evenmin op terug.

Beoordeling

De bestreden beslissing luidt dat de algemene feedback over de uitvoering van het evenement inderdaad positiever was, en dat dit bij de evaluatie in rekening is gebracht.

Hoe dit concreet is gebeurd, blijkt uit geen enkel stuk. Aan de Raad is geen enkel document bekend of voorgelegd waaruit de cijfermatige berekening van het examencijfer blijkt. Het is onduidelijk of verzoeker over een dergelijke berekening beschikt; de Raad neemt, gelet op de libellering van het middel, vooralsnog aan van niet.

Hierdoor wordt elke controle door de Raad op de redelijkheid en de evenredigheid van de toegekende quatering onmogelijk gemaakt. De Raad kan evenmin nagaan of de materiële motiveringsplicht werd nageleefd.

De bestreden beslissing kan in dat opzicht dan ook niet standhouden.

Het middel is gegrond.

Zesde middel

Standpunt van partijen

Verzoeker werpt op dat de toekenning van punten via *peer review* niet objectief is verlopen. Hij stelt dat er duidelijk afspraken zijn gemaakt door drie leden van de groep aan verzoeker en een andere medestudent onterecht lage punten toe te kennen, wat een zware en negatieve invloed heeft gehad op het eindtotaal. Verzoeker voert tevens aan dat de punten niet overeenstemmen met het bereikte eindresultaat van het evenement of het resultaat van de samenwerking. Het is, nog steeds volgens verzoeker, dan ook tekenend dat vanaf volgend academiejaar een ander systeem van groepsindeling en puntentoekenning zal worden gehanteerd.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat de kritiek dat de beroepscommissie geen rekening zou hebben gehouden met de moeilijke verhoudingen tussen de studenten, niet klopt. Verwerende partij verwijst ter zake naar de uitdrukkelijke overwegingen waarin wordt uiteengezet dat de score van verzoeker naar boven is aangepast.

Verzoeker weerlegt in zijn *wederantwoordnota* dat de aanpassing enkel is aangepast omdat de score ontoelaatbaar laag was, maar dat de aanpassing niet objectief is gebeurd. Een redelijke beslissing zou er volgens verzoeker in bestaan dat hij de gemiddelde score van de groep zou krijgen.

Beoordeling

Eerder reeds heeft de Raad erop gewezen dat er bij beoordelingssystemen zoals peer assessment voldoende aandacht moet zijn voor de bewaking van de objectiviteit (RvStvb. 20 augustus 2008, nr. 2008/027).

Duidelijke spanningen binnen een groep of onbetrouwbaar gedrag tussen de groepsleden moeten tijdig worden gedetecteerd, en ook wanneer de opleiding het nodige heeft gedaan om remediërend op te treden moet zij nagaan of dat optreden een gepast effect heeft gehad en of de cijfers van de peer assessment uiteindelijk betrouwbaar zijn.

Te dezen heeft verzoeker zich, alleszins bij het intern beroep, uitdrukkelijk over de ongelijke quoteringen beklaagd, en hij heeft bij zijn intern beroep ook een uitgebreid feitenrelasie gevoegd, waarin verschillende incidenten binnen de werking van de groep in detail worden omschreven. De bestreden beslissing heeft hieraan geen enkele aandacht besteed en weerlegt deze weergave van de feiten derhalve niet.

Binnen zijn marginale toetsing is de Raad van oordeel dat de verschillen in scores die in de bestreden beslissing worden aangegeven, en waarbij de andere groepsleden 3,3 tot 4,8 maal hoger scoren dan verzoeker (en die van medestudent G.G.), een indicatie vormen dat de scores van de *peer assessment* dermate uiteenlopend zijn dat er inzake de representativiteit twijfels rijzen.

Verwerende partij heeft dat ook erkend, en wel in die mate dat de gebruikelijke correctiemethode (weglaten van de hoogste en de laagste score) niet volstond en een correctiefactor werd toegepast die volgens de bestreden beslissing resulteerde in nagenoeg een verdubbeling van het eindresultaat.

Welk cijfer verzoeker uiteindelijk voor de *peer assessment* heeft gekregen, hoe dat cijfer zich verhoudt tot de score voor de andere teamleden en op grond van welke motieven de eventuele verschillen worden verklaard, en welk gewicht dit alles binnen het globale examencijfer blijft niet alleen voor verzoeker maar ook voor de Raad volstrekt onduidelijk.

De twijfel die hierdoor omtrent de objectiviteit en representativiteit van de beoordeling blijft bestaan, moet in die omstandigheden in het voordeel van verzoeker spelen.

De Raad noteerde in het licht van dit alles ook dat verzoekers stelling dat de huidige werkwijze omtrent groepsindeling en peerassessment volgend academiejaar niet meer zal worden toegepast, door verwerende partij niet wordt tegengesproken, noch in de bestreden beslissing, noch in de procedure voor de Raad.

Het zesde middel is gegronde.

BESLUIT

1. De Raad vernietigt de beslissing van interne beroepscommissie (vermoedelijk van 13 maart 2015) waarbij het intern beroep van verzoeker wordt verworpen.

2. De bevoegde instantie neemt uiterlijk op 4 mei 2015 een nieuwe beslissing omtrent het intern beroep van verzoeker, rekening houdend met de bovenstaande overwegingen, en waarin alleszins uitdrukkelijk wordt vermeld welke oorspronkelijk en gecorrigeerde score verzoeker heeft gekregen voor peer assessment, welke score de andere leden van de groep hebben gekregen en op welke motieven de score van verzoeker is gesteund. Indien het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel niet enkel op de peer assessment is gesteund, vermeldt de nieuwe beslissing de (deel)resultaten die verzoeker heeft behaald en de wegingsfactor die gebeurlijk wordt toegepast voor de berekening van het examencijfer.

3. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30

november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 21 april 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Jim Deridder	Jan Geens	Henri Verhaaren
De secretaris,		
David Keyaerts		

Zitting van 12 mei 2015

Rolnr. 2015/056 - 12 mei 2015

Inzake
.....

Bijgestaan door de heer

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de

Hebbende als raadslieden meesters,
Kantoor houdende te

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van werd behandeld op de openbare zitting van 12 mei 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij:
- de verwerende partij:

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekster tekent met een verzoekschrift van 9 maart 2015 beroep aan tegen de beslissing van 19 januari 2015 waarbij aan verzoekster een examencijfer van 8/20 wordt toegekend voor het opleidingsonderdeel Stage.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor in de Lerarenopleiding Lager Onderwijs.

Op 19 januari 2015 beslissen de lectoren dat verzoekster een onvoldoende behaalt voor de stage. De beslissing bevat de volgende motivering:

"De stage in opleidingsfase 3 bestaat uit twee stages nl. eerste leerjaarstage en het praktijksemester.

Voor de evaluatie van het opleidingsonderdeel stage van de derde opleidingsfase wordt rekening gehouden met alle bewijzen die in de loop van het stage opleidingsonderdeel verzameld zijn en ter beschikking is op het moment van de evaluatievergadering (zie bijlage).

Bij de evaluatie houdt de stagecommissie rekening met de voor de betreffende stage geldende criteria. Deze criteria per opleidingsfase zijn terug te vinden in de stagewijze van OF3 (zie bijlage 3 pag. 5 – 11).

In het stagevademecum (zie bijlage 4 pag. 13) is ook te lezen dat de bemerkingen van de stagementoren in het licht van deze criteria worden meegenomen in de uiteindelijke

beslissing. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door de voltallige stagecommissie die uit alle betrokken stagebegeleiders bestaat.

Uit tal van beoordelingen heeft de stagecommissie kunnen opmaken dat [verzoekster] goed scoort op BC2 leraar als opvoerder. Zij heeft een goede band met de kinderen en geeft positieve feedback. Zij is ook expressief en staat met een goede intonatie voor de klas. Tijdens haar stage bouwde ze een positieve interactie op met haar stagementoren. Ze was behulpzaam en ondersteunde waar nodig. Ook kunnen we zeggen dat [verzoekster] flexibel is en zich makkelijk kan aanpassen aan wijzigende omstandigheden. Doorheen de stage stond [verzoekster] open voor feedback en kon ze goed verwoorden wat haar werkpunten waren. Haar keuzestage nl. zorgstage verliep vlot.

Niet alleen uit de 8 stagebezoeken door zes verschillende lectoren doorheen de gehele stageperiode maar ook uit het syntheserapport van het eerste leerjaar, uit het beoordelingsformulier van de zorgstage, uit het beoordelingsformulier van de stagementor van het 4de IJ. heeft de stagecommissie echter ook werkpunten en aandachtspunten vastgesteld voor bepaalde deelaspecten per basiscompetentie, nl.:

Voorbereidingswerk en stagemap (zie roze fluo)

Basiscompetentie 1: de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen (zie blauwe fluo)

Basiscompetentie 3: de leraar als inhoudelijk expert (zie groene fluo)

Omwille van deze werk- en aandachtspunten is de stagecommissie van oordeel dat [verzoekster] hier nog niet het gewenste niveau heeft bereikt.

Besluit: de drie bovenstaande basiscompetenties zijn voor ons doorslaggevende breekpunten geweest om haar niet te laten slagen voor stage OF3.

Vandaag, 19/1/2015, wordt telefonisch meegedeeld dat de student niet geslaagd is en uitgenodigd voor een gesprek. De motivatie voor onvoldoende op stage zal worden meegedeeld en de bewijzen d.m.v. de beoordelingsformulieren en feedback van docenten worden getoond.”

Op 22 januari 2015 zendt verzoekster een aangetekend schrijven aan “....., Examencommissie, t.a.v. de heer, examencommissie, per adres”. Dit schrijven wordt aan verzoekster geretourneerd door de postdiensten wegens een foutief adres.

De beslissing van de examencommissie wordt schriftelijk meegedeeld op 6 februari 2015; op dit stuk staan de beroepsmodaliteiten vermeld. In de wederantwoordnota erkent verzoekster dit stuk te hebben ontvangen.

Op 9 februari 2015 zendt verzoekster een nieuw aangetekend schrijven, ong steeds gericht tegen de beslissing van 19 januari 2015, ditmaal geadresseerd aan “Examencommissie, t.a.v. H.,, per adres”. Dit schrijven wordt volgens verzoekster wel ontvangen.

Verzoekster wordt daarop telefonisch gecontacteerd met de mededeling dat de beroepstermijn ondertussen is verstrekken. Verzoekster vraagt per e-mail van 20 februari 2015 bevestiging aan verwerende partij. Bij e-mail van dezelfde dag antwoordt de decaan van de opleiding het volgende:

“De wijze waarop je beroep kunt aantekenen staat duidelijk in artikel van het Onderwijs- en Examenreglement: je moet binnen de vijf dagen een mail én aangetekend schrijven richten aan de Interne Beroepscommissie. De Interne Beroepscommissie heeft van jou geen mail ontvangen en ook geen aangetekend schrijven. Zelfs op onze hogeschool is er geen aangetekend schrijven van jou aangekomen. Blijkbaar heb je wel een brief gestuurd naar dhr., hij is echter geen personeelslid van onze school, hij is werkzaam aan de Faculteit

De beroepstermijn is ondertussen al lang verstreken, beroep is dus niet meer mogelijk.”

Verzoekster bestrijdt thans voor de Raad rechtstreeks de beslissing van 19 januari 2015.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij werpt op dat het verzoekschrift bij de Raad onontvankelijk is, gelet op artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs. Deze bepaling schrijft voor dat het verzoekschrift op straffe van onontvankelijkheid moet worden ondertekend door de verzoekende partij of haar raadsman.

Verwerende partij stelt dat de kopie van het verzoekschrift die zij heeft ontvangen, niet is ondertekend.

Het verzoekschrift dat bij de Raad is toegekomen, draagt de handtekening van verzoekster. De exceptie is ongegrond. Verwerende partij doet ter zitting ook afstand van haar exceptie.

Het beroep is in die mate ontvankelijk. De andere ontvankelijkheidsvooraarden worden onderstaand behandeld.

De partijen zijn ter zitting akkoord om de later ingediende aanvullende nota's, waarin de procedurekalender niet voorziet heeft, buiten de procedure te houden.

5. Grond van de zaak

Voorwerp van het beroep

In haar wederantwoordnota vordert verzoekster een schadevergoeding van 4.800 euro, zijnde drie maanden wedde die zij door de bestreden beslissing meent te hebben misgelopen.

De Raad beschikt enkel over de hem bij decreet toegewezen bevoegdheden. De bevoegdheid van de Raad is, wat studievoortgangsbeslissingen betreft, overeenkomstig artikel II.292, §2 van het Decreet Hoger Onderwijs beperkt tot het vernietigen van ontvankelijk voor hem gebrachte studievoortgangsbeslissingen, in voorkomend geval met oplegging van specifieke voorwaarden die het bestuur dient na te leven bij het nemen van een nieuwe beslissing.

Het toekennen van vergoedingen van welke aard ook, behoort niet tot de bevoegdheden van de Raad.

Dit onderdeel van de vordering, dat bovendien slechts in de wederantwoordnota werd geformuleerd, is onontvankelijk.

Evenmin is de Raad bevoegd om voor recht te zeggen dat aan verzoekster een positieve quatering moet worden toegekend c.q. dat zij geslaagd moet worden verklaard voor het in het geding zijnde opleidingsonderdeel.

De Raad vermag krachtens artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs immers niet om zijn appreciatie betreffende de waarde van een kandidaat in de plaats te stellen van die van het bestuur of enig orgaan dat werkt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

Ook dit deel van het beroep is onontvankelijk.

Inzake de overtuigingsstukken

Artikel II.295, §1 van de Codex Hoger onderwijs schrijft voor dat de verzoeker aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken kan toevoegen die hij nodig acht. De verzoeker kan

naderhand slechts bijkomende overtuigingsstukken aan het dossier laten toevoegen, voor zover deze bij de opmaak van het verzoekschrift nog niet aan de verzoeker bekend waren.

Verzoekster heeft bij haar verzoekschrift een inventaris en stukkenbundel gevoegd met daarin een kopie van de initiële studievoortgangsbeslissing en 23 stukken.

De nieuwe stukken 2 (mail Reflectie en Portfolio d.d. 20 januari 2015) en 3 (webpagina) werden door verzoekster voor het eerste meegeleerd met de wederantwoordnota. Het blijkt niet wat verzoekster zou hebben verhinderd om deze stukken bij het verzoekschrift te voegen.

Zij worden ambtshalve uit de debatten geweerd.

Uitputting intern beroep

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt in de *antwoordnota* op dat het beroep bij de Raad onontvankelijk is bij gebreke aan regelmatige uitputting van het intern beroep.

Bovendien is de beslissing waartegen het beroep is gericht naar oordeel van verwerende partij geen studievoortgangsbeslissing in de zin van de Codex Hoger Onderwijs, zodat het beroep ook om die reden 'ongegrond' is.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat de beroeps mogelijkheid sterk worden gehinderd door de grove nalatigheid van de instelling om duidelijk en eenvormige informatie te verschaffen. Verzoekster meent dat niet alleen de naamgeving tot verwarring leidt, maar dat de informatie ook intern in tegenspraak is en niet up-to-date. Verzoekster stelt dat zij zich voor het instellen van het intern beroep heeft gebaseerd op de website van [REDACTED], die blijkbaar niet up-to-date was.

Verzoekster erkent dat de beslissing van de examencommissie die door de opleiding is meegedeeld de modaliteiten vermeldt om een beroep aan te tekenen. Dit is volgens verzoekster evenwel *post factum* aangezien dit document verzoekster pas bereikte op 6 februari 2015, zijnde ruim na de mondelinge mededeling van de resultaten en het indienen van het verzoekschrift.

Beoordeling

De student die zich aan een hogeronderwijsinstelling inschrijft, wordt geacht kennis te nemen van het onderwijs- en examenreglement (verder: het OER) of reglement van gelijke strekking, dat de modaliteiten inzake de onderwijsverstrekking en het examineren bevat.

Te dezen bepaalt artikel [REDACTED] van het OER van verwerende partij dat enkel de examencommissie bevoegd is voor het definitief vastleggen van de examenresultaten van de student.

De examencommissie is te onderscheiden van de stagecommissie, die in het licht van het voormalde artikel slechts een voorstel van examencijfer formuleert. De voorbeslissing van de stagecommissie is derhalve geen studievoortgangsbeslissing die vatbaar is voor het intern beroep zoals bedoeld in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs, en derhalve evenmin voor een extern beroep bij de Raad.

In dat opzicht treft de exceptie van verwerende partij doel.

Wat verzoekster te doen stond, is de beslissing van de examencommissie afwachten. Daarop stonden, daar zijn partijen het over eens, de beroepsmodaliteiten vermeld. Het was tegen die beslissing – desgevallend beperkt tot een of meer opleidingsonderdelen – dat verzoekster intern beroep diende in te stellen. Een en ander had verzoekster kunnen lezen in artikel [REDACTED] van het OER.

Er was geen reden voor verzoekster om te vrezen dat een beroep tegen die beslissing te laat zou komen. De beroepstermijn begint overeenkomstig artikel 35 van het decreet inzake de openbaarheid van bestuur immers pas te lopen wanneer de beroepsmodaliteiten volledig zijn vermeld. Dit was niet het geval op de ‘beslissing’ van 19 januari 2015, wat niet mag verwonderen aangezien die beslissing ook nooit als de aan te vechten eindbeslissing is bedoeld.

De organisatie van de interne beroepsprocedure is door de decreetgever toevertrouwd aan de hogeronderwijsinstelling. De instelling beschikt ter zake over een ruime discretionaire bevoegdheid.

Zelfs wanneer verzoekster voorbijgaat aan de eigenlijke studievoortgangsbeslissing en een intern beroep wil instellen vóór zij van die beslissing zelf kennis neemt, dan nog dient verzoekster niet eerder waar op zoek te gaan naar een vindplaats voor de modaliteiten inzake het intern beroep.

Artikel 283 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt immers dat de student die oordeelt dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing aangetast is door een schending van het recht, toegang heeft tot een interne beroepsprocedure, waarvan de vormen zijn vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement.

In casu bepaalt artikel van het OER dat het intern beroep wat betreft moet worden ingesteld bij de interne beroepscommissie, en dit middels een e-mail én een aangetekend schrijven. Beide adressen staan in het artikel vermeld. Het postadres van de beroepscommissie is gelegen aan de, en dus niet op het adres dat verzoekster heeft gebruikt.

Verzoekster heeft haar intern beroep niet gericht aan het juiste postadres, en heeft evenmin een kopie verzonden aan het opgegeven mailadres. Ten gevolge hiervan is er bij de interne beroepscommissie geen beroep toegekomen waarvan kan worden aangetoond dat het binnen een termijn van vijf dagen na kennisname van de bestreden beslissing is ingediend.

Wanneer de verzoekende partij niet op regelmatige wijze de interne beroepsprocedure heeft uitgeput, heeft zij geen toegang tot het extern beroep bij de Raad.

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt immers dat de Raad enkel uitspraak kan doen over beroepen die zijn ingesteld na uitputting van de voormelde interne beroepsprocedure. Voor geschillen die met miskenning van dit voorschrift rechtstreeks voor de Raad worden gebracht, is de Raad niet bevoegd.

Het beroep van verzoekster is onontvankelijk.

De Raad merkt voor de goede orde wel op dat uit het voormelde artikel 35 van het Openbaarheidsdecreet volgt dat de beroepstermijn voor een voor beroep vatbare beslissing slechts begint te lopen wanneer op die beslissing of de individuele kennisgeving ervan de beroepsmodaliteiten correct en volledig zijn vermeld. In casu blijkt uit artikel OER 2014-2015, zoals het werd neergelegd en zoals het op datum van de zitting van de Raad nog steeds op de website van verwerende partij te raadplegen is, dat het intern beroep voor de opleiding waarvoor verzoekster was ingeschreven, moet worden gericht aan de Interne Beroepscommissie van verwerende partij, waarvan het e-mailadres en het postadres uitdrukkelijk zijn vermeld. De Raad stelt vast dat op de kennisgeving van de beslissing van de examencommissie d.d. 6 februari 2015 (stuk 1 dossier verwerende partij) voor het indienen van een intern beroep een postadres staat vermeld dat niet overeenstemt met de adressen vermeld in het OER.

Er ligt aan de Raad geen stuk voor waaruit blijkt dat artikel OER op rechtsgeldige wijze zou zijn gewijzigd. Verwerende partij mocht bijgevolg bij de individuele kennisgeving van het resultaat niet afwijken van artikel OER. De beroepsmodaliteiten zijn bijgevolg niet regelmatig aan verzoekster ter kennis gebracht. Overeenkomstig artikel 35

Openbaarheidsdecreet heeft dit tot gevolg dat de termijn om het intern beroep in te stellen past begint te lopen vier maanden na de kennisgeving van het resultaat. De termijn om nog rechtsgeldig intern beroep in te stellen lijkt derhalve nog niet te zijn verstreken.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 12 mei 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Jim Deridder

Jean Goossens

Piet Versweyvelt

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/060 - 12 mei 2015

Inzake [REDACTED]

Hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED],
waar keuze van woonplaats wordt gedaan.

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Hebbende als raadslieden meesters [REDACTED], kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan.

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 12 mei 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekster tekent beroep aan tegen de beslissing van 9 maart 2015 van de interne beroepscommissie waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk maar ongegrond wordt verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor Verpleegkundige, afstudeerrichting psychiatrische verpleegkunde.

Verzoekster dient enkel voor het opleidingsonderdeel 'Stage Specifieke doelgroepen' nog een credit te behalen om te slagen in de opleiding. Deze stage duurt acht weken en vindt plaats tussen 20 oktober en 22 december 2014.

Volgens verzoekster was er het vorige academiejaar aan de zijde van verwerende partij reeds een en ander misgelopen omtrent de verwerking van de stageprestaties.

Met betrekking tot dit academiejaar stelt verzoekster – de Raad vat sterk samen – dat de stagebegeleider geen rekening heeft gehouden met alle documenten die zij heeft ingeleverd en dat verschillende ingeleverde stukken nooit werden besproken.

Het zelfevaluatieformulier is volgens verwerende partij nooit ingeleverd; verzoekster harerzijds stelt dat zij dit op het juiste ogenblik bij zich had, maar dat dit tijdens de stage nooit aan bod kwamen, de stagebegeleider er nooit achter gevraagd en hij dit stuk uiteindelijk pas eind januari 2015 heeft agetekend.

Uit de 'checklijst stage' blijkt dat er tussen verzoekster en de stagebegeleider zes leerbegeleidingsgesprekken hebben plaatsgevonden. Bij het eerste gesprek op 21 oktober 2014 noteert de stagebegeleider dat hij bij verzoekster een grote onzekerheid voelt naar aanleiding van het falen van een vorige stage, dat dit verzoekster erg in beslag neemt en de druk verhoogt.

Bij een tweede gesprek van 5 november 2014 noteert de stagebegeleider enkele aandachtspunten (doorvragen en benoemen, feedback blijven vragen, naar volgende keer medicatie bespreken en theorie aan de praktijk linken), maar ook dat verzoekster zegt zich op haar gemak te voelen op de stageplaats, hoewel de druk om niet te falen hoog blijft.

Een derde gesprek heeft op 18 november 2014 plaats in aanwezigheid met de mentor. Er worden zes aandachtspunten geformuleerd.

Bij het gesprek van 2 december 2014 noteert de stagebegeleider dat het begeleidingsgesprek opnieuw wordt ingenomen door de stagemodule. Inzake de medicatie luidt het verslag: "*Ondanks geweten door C. had ze de documenten rond med. niet mee. Heb deze later gekregen.*" Omtrent de feedback wordt er genoteerd dat dit nog steeds een 'aanval' lijkt. Voor de eerste eindevaluatie verwijst dit verslag naar het desbetreffende document. Inzake de tweede eindevaluatie meldt de stagebegeleider dat het zelfevaluatieformulier door verzoekster niet werd voorbereid conform de blokwijs.

De eindevaluatie die mede door de stagementor wordt ondertekend – verzoekster tekent met de vermelding 'niet-akkoord' – luidt als volgt:

"[Verzoekster] vertelt dat globaal gezien alles goed loopt. De dagopening loopt niet altijd gestructureerd. Een wijziging in een opdracht maakt haar onzeker en dat leidt dan naar een meer ongestructureerde/chaotische leiden van de dagopening.

Het contact met patiënten loopt naar haar aanvelen goed. Ze vindt wel dat de stage erg vermoeiend is, veel tijd steekt in haar stageopdrachten en dat ze blij gaat zijn als het volgende week gedaan zal zijn. Als aandachtspunt geeft ze haarzelf de opdracht meer te structureren om zo beter georganiseerd te worden.

[Verzoekster] had me de gevraagde opdrachten per mail doorgestuurd. Ook de opdracht rond medicatie zat erbij. Het doorgestuurde document rond medicatie benoemde ik als kladwerk (zie bijlage 1). Het was zeer onvolledig, ongestructureerd,... Hier ging [verzoekster] in de verdediging. Ze had dit 'klad'werk reeds tijdens een vorige stage gebruikt en toen werd dit goed bevonden. Ik uitte mijn twijfels en beloofde het te bevragen. Maar meldde dat het zeer onwaarschijnlijk lijkt. Ook de mondelinge verdediging van haar medicatieopdracht bleef ondermaats en was duidelijk niet voorbereid.

De patiëntenvoorstelling (bijlage 2) kreeg ik ook via mail doorgestuurd. Hier miste ik verschillende belangrijke verpleegkundige informatie. [Verzoekster] maakte haar sterk dat ze deze schriftelijk had voorbereid en dat ze deze zou verdedigen. Tijdens de verdediging vond ik weinig ruimte tot samen nadenken over deze verpleegkundige diagnoses en interventies. Zo bleven enkele primaire verpleegkundige observaties onaangeroerd terwijl deze mijns inziens noodzakelijk zijn voor het opstellen van een goed verpleegplan. Globaal werd er niet kritisch over het zorgplan van de patiënt nagedacht, ongeacht of er iets aan de situatie kan worden veranderd. Tijdens het gesprek gaat [verzoekster] in de verdediging: 'het team van Orion doet dit of dat niet', 'de medicatieopdracht was een opdracht van mijn vorige stage', terwijl we dit thans duidelijk hadden afgesproken. [Verzoekster] legt verantwoordelijkheden buiten zichzelf, schrijft 'fouten' toe aan externe factoren die maken dat ze haar opdrachten niet heeft kunnen doen gelijk mentor of stagebegeleiding verwachtte. Zelfs haar eigen schitterende idee om een EWS-plan (crisisplan) op te stellen, wat ik aanmoedigde, maakt ze niet WANT dat gebeurt niet op de afdeling. [Verzoekster] neemt hier weinig initiatief in voor haar opdracht. Wel heeft ze geïnformeerd of deze opdracht kon.

*De mentor bevestigde boven beschreven punten. [Verzoekster] heeft onvoldoende globale zicht op de afdelingswerking en -gebeuren. Wat voor de afdeling een minimale vereiste is. Het opvolgen van evidente taken en afspraken wordt niet altijd gedaan. Dit wekt weinig vertrouwen. Het zorgplan bij haar volgpatiënt is onvoldoende gekend, de kritische ingesteldheid over de haalbaarheid van dit zorgplan ontbreekt volledig cfr. de mogelijks te zware daginvulling. De mentor heeft het gevoel dat de contacten met de patiënten goed verlopen. Het rapporteren, zowel mondeling als schriftelijk, lopen... maar de afdeling verwacht meer van een 3de jaarsstudent verpleegkunde afstudeerrichting psychiatrie. Na de tussenevaluatie is [verzoekster] minder goed gaan werken. [Verzoekster] bevestigde dit. Er is geen sprake van groei of vooruitgang. Integendeel! Bij de opstart van een 2de student is [verzoekster] volledig in de schaduw van deze student gaan lopen. [Verzoekster] heeft enorm veel sturing en begeleiding nodig. Haar algemene houding wekt een negatieve tegenoverdracht op waaraan het team moeilijk kan werken. Na een overleg tussen de mentor en verpleegkundig team, kwamen ze tot het besluit dat [verzoekster] **onvoldoende** presteert op deze stage. Ook ik ben deze mening toegedaan. [Verzoekster] heeft de beoogde competenties (nog) niet verworven, en er zijn fundamentele tekorten op verschillende niveaus. Anderzijds zijn er duidelijk aanwijzingen dat bepaalde competenties reeds verworven zijn."*

Op 22 december 2014 wordt de tweede en definitieve eindbeoordeling van de stage opgesteld. Het verslag wordt ondertekend door de stagebegeleider en de stagementor, maar niet door verzoekster. Zij weigert te tekenen omdat ze niet akkoord is en omdat het te laat is om dit document te tekenen. De beoordeling leest als volgt:

"Daar de 1ste eindevaluatie niet gebeurde op het einde van de stage, kreeg [verzoekster] de kans om de laatste 5 dagen van de stage nog te werken aan haar werkpunten. Tijdens dit evaluatiegesprek zijn afdelingsmentor, stagebegeleider en [verzoekster] aanwezig.

[Verzoekster] leek het raar te vinden toen ik haar vroeg om haar verhaal te doen. Ze legde stap voor stap uit wat ze had gedaan na onze laatste bijeenkomst. Dit was een feitelijke beschrijving van wat ze uur na uur, dag na dag had gedaan. Ze ging na de evaluatie naar school, sprak de optieverantwoordelijke psychiatrie, kondigde aan dat ze mogelijks de dag erna niet naar de stage zou gaan. Is dan helaas niet gegaan en heeft spijtig genoeg noch de school, noch de stagebegeleiding verwittigd... Na een tijdje onderbrak ik haar en vroeg ik wat ze nu concreet gedaan heeft met de aandachtspunten die de week voordien gegeven waren. [Verzoekster] vertelde dat ze zich 'herpakt' had, dat het 'verlengde' weekend haar terug 'kracht' had gegeven, dat ze een inspuiting had gegeven die niet zo gemakkelijk verliep omdat er een productiefout zat in de flacon, dat ze het gevoel heeft meer overzicht op de afdeling te hebben, dat ze praktischer tewerk is gegaan. Ook merkte ze op dat ze 'graag feedback' kreeg, hoewel ze het moeilijk had na een gekregen feedback van een verpleegkundige. Deze feedback hield haar erg bezig en ze heeft 's anderendaags dit gevraagd bij een andere verpleegkundige, die haar dan verwees naar de verpleegkundige die de feedback gegeven heeft. Op mijn bedenking dat ik al het opgesomde erg 'praktisch' en 'feitelijk[]' vond, vroeg ik haar nogmaals wat ze gedaan heeft om haar aandachtspunten aan te pakken, wat wil dat zeggen: 'ik heb me herpakt?'. Hierop bleef ze me het antwoord schuldig.

De mentor geeft aan dat een aantal vaste taken beter verlopen. [Verzoekster] zoekt naar een houvast om zo een algemeen overzicht te hebben over de afdeling en de algemene werking. Het verhaal van de spuit wordt bevestigd door de mentor. De mentor bevestigt een groei bij [verzoekster]. De mentor ziet dat het niet evident is om na een slechts eindevaluatie er toch nog voor te gaan. Dit is erg moedig. Algemeen heeft het team het gevoel dat [verzoekster] de verpleegkundige technieken onder de knie heeft. Over de specifieke psychiatrische verpleegkundige technieken (vb. gespreksvoering) kan men niet veel vertellen. Grote minpunten blijven het nood hebben aan ondersteuning en sturing, het soms niet aanvoelen [...] Maar haar algemene attitude: het telkens in verdediging gaan / defensief opstellen, feedback weerleggen of moeilijk

aannemen en het 'probleem' vaak buiten zichzelf leggen wordt als weinig professioneel ervaren.

[Verzoekster] blijft terugkomen op de 'medicatieopdracht' die ze me nogmaals heeft uitgewerkt. Ze blijft zeggen dat het niet duidelijk was dat ze deze opdracht moest doen. Ik blijf benoemen dat ze haar leerproces te weinig zelf in handen neemt. Op haar kritische ingesteldheid: eigen functioneren in vraag stellen en bijsturen, constructief omgaan met feedback, eigen mogelijkheden en beperkingen inschatten, het nemen van initiatief, het bewaken van eigen grenzen, zowel praktisch, emotioneel als op professioneel gebied zijn elementaire basiscompetenties die [verzoekster] – nog – niet bereikt heeft."

De eindbeoordeling, opgesteld op 22 december 2014, geeft een examencijfer van 7/20. Deze eindbeoordeling, waaraan de quoteringen per competentie zijn gehecht, wordt door verzoekster ondertekend voor niet-akkoord.

Verzoekster stelt op 26 december 2014, volgens verwerende partij verzonden op 27 december 2014, intern beroep in tegen de examenbeslissing. Nog steeds volgens verwerende partij wordt het beroep onontvankelijk bevonden wegens voortijdigheid, daar de examencommissie zich nog niet formeel heeft uitgesproken over het examencijfer.

Na de beslissing van de examencommissie op 11 februari 2015 bevestigt verzoekster haar intern beroep op 16 februari 2015.

De interne beroepscommissie, ter zake niet tegengesproken door verzoekster, ziet in het intern beroep drie argumenten, met name:

- De stagebegeleider voert wel 6 leerbegeleidingsgesprekken maar ofwel vraagt hij naar een verkeerde zelfstudieopdracht (ZSO medicatie) ofwel komen de ZSO niet aan bod tijdens de begeleidingsgesprekken.
- Nog op de tussentijdse besprekking van 18 november 2014, noch op de eerste eindevaluatie van 11 december 2014 kreeg ik schriftelijke feedback en ontbrak elke concrete aanwijzing over de competenties waaraan ik diende te werken
- Tijdens de laatste week na deze eerste eindevaluatie maakt ik een positieve evolutie door, wat mijn stagementor bevestigde. Toch bleef de score 7/20 bij de tweede eindevaluatie.

De interne beroepscommissie verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond, op basis van de volgende overwegingen:

"Beschikken over de vereiste competenties

De studente verwijst naar heel wat documentatie om aan te tonen dat zij wel degelijk beschikt over de competentie om te slagen in de betrokken stage en daarmee ook in de opleiding. Of en in welke mate de competenties zijn bereikt, behoort tot de deskundigheid van de stagebegeleider die omwille van zijn expertise is aangesteld door de hogeschool. De Interne Beroepscommissie kan hierop enkel een marginale controle doen en nagaan of de stagebegeleider kennelijk onredelijk te werk ging bij het evalueren van de getoonde competenties. Uit het opleidingsdossier dat verschillende documenten bevat – onder meer een uitgebreide motivering van de eindevaluatie – waarin de stagebegeleider een aantal nog niet bereikte competenties beschrijft en de studente ook verschillende aandachtspunten vermeldt, leidt de Interne Beroepscommissie af dat de stagebegeleider redelijkerwijze kan besluiten tot een eindscore van 7/20. Er is geen sprake van een kennelijk onredelijke evaluatie.

Niet volgen van evaluatiemethode beschreven in de blokwijs.

De studente voert aan dat de stagebegeleider de evaluatiemethode beschreven in de blokwijs op verschillende punten niet heeft gevolgd: de stagebegeleider voert wel 6 leerbegeleidingsgesprekken maar ofwel vraagt hij naar een verkeerde

zelfstudieopdracht (ZSO medicatie) ofwel komen de ZSO niet aan bod tijdens de begeleidingsgesprekken.

Er zijn evenwel geen 'verkeerde' zelfstudieopdrachten: er zijn verschillende zelfstudieopdrachten. De stagebegeleider bekijkt welke opdracht relevant is voor de stage. De opdracht 'medicatie' werd verduidelijkt aan de studente op 5/11 en de studente werd verwacht die opdracht af te werken tegen het volgende begeleidingsgesprek van 18/11. Omwille van de tussentijdse besprekking werd deze opdracht verschoven naar 2/12. Bij het begeleidingsgesprek van 2/12 had de studente de ZSO niet bij. Ze verklaarde de ZSO te hebben voorbereid en heeft ze nadien doorgestuurd via mail naar de stagebegeleider.

De ZSO kwamen niet aan bod tijdens de begeleidingsgesprekken, aldus de studente. De blokwijs stage vermeldt dat de ZSO niet per se dienen besproken tijdens de gesprekken zelf; in functie van de leerkansen bepaalt de stagebegeleider hiervan de noodzaak.

Studente geeft aan dat ze noch op de tussenevaluatie van 18 november, noch op de eerste eindevaluatie van 11 december schriftelijke feedback kreeg en dat elke concrete aanwijzing over de competenties waaraan ze diende te werken, ontbrak.

Nochtans is de feedback van de tussentijdse evaluatie ondertekend door de studente. De blokwijs beschrijft het betrokken onderdeel van de evaluatieprocedure als volgt:

4.1. Tussentijdse bespreking

- In ongeveer de helft van het stagetraject volgt er een tussentijdse bespreking door de stagebegeleider in aanwezigheid van de student. Indien mogelijk is ook de mentor en/of hoofdverpleegkundige aanwezig.
- De student bereidt zich hierop voor aan de hand van de verkregen feedback van de mentoren/verpleegkundigen (zie begeleidingsformulier) en aan de hand van de verkregen feedback in begeleidingsgesprekken met betrokken stagebegeleider.

De student noteert op het formulier 'Zelfevaluatie: tussentijdse bespreking' voor de verschillende competenties een uitspraak: voldoende of onvoldoende, zoals die volgens hem op dat moment overeenkomen met het niveau waarop hij zich bevindt. Bij sterke punten en aandachtspunten motiveert hij zijn uitspraak.'

De zelfevaluatie werd door studente niet voorgelegd tijdens de tussentijdse bespreking. Pas op 27 januari bezorgt de studente het formulier 'Zelfevaluatie: tussentijdse bespreking' aan de stagebegeleider (samen met zelfevaluatie eindevaluatie).

- Op het formulier 'Tussentijdse bespreking' wordt elk item door de stagebegeleider in aanwezigheid van de student en indien mogelijk van de mentor, besproken en krijgt een uitspraak: voldoende (V) of onvoldoende (O).

Omwille van het ontbreken van de zelfevaluatie van de student werd de tussentijdse bespreking op het begeleidingsformulier genoteerd. Dit werd ook ondertekend door de studente. Hier werden 6 aandachtspunten meegegeven (*). Deze bespreking geeft aanleiding tot de ontwikkeling van nieuwe en/of aangepaste leerdoelen.

- 'De stagebegeleider bespreekt dit met de student en zal adviezen en aandachtspunten noteren waarmee de student rekening dient te houden tijdens het verdere verloop van het stagetraject. Deze afspraken worden door de student, mentor en begeleider ondertekend.'

Zie hoger (*).

Studente geeft aan dat er na de eerste evaluatie van 11 december enkel een cijfer (7/20) werd meegedeeld met het advies om nog het beste te maken van de laatste week stage.

Maar in het gesprek van de eerste eindevaluatie vroeg de stagebegeleider explicet aan de studente of ze zich kon vinden in het feit dat ze (nog) niet alle competenties had

verworven, er fundamentele tekorten op verschillende niveaus zijn en er anderzijds duidelijke aanwijzingen zijn dat bepaalde competenties reeds verworven zijn. Deze beschrijving komt in de quoteringslijst overeen met een score van 7/20. Dit werd ook opgenomen in de schriftelijke verslaggeving van de eindevaluatie die studente ondertekende voor niet-akkoord.

De studente voert ook aan dat ze na de tweede eindevaluatie evenmin concrete aanwijzingen kreeg over de competenties waarop ze een onvoldoende scoorde.

De blokwijs stage beschrijft de evaluatieprocedure voor dit onderdeel als volgt:

4.2 Eindevaluatie

- De eindevaluatie wordt opgemaakt door de stagebegeleider in aanwezigheid van de student en/of mentor en/of hoofdverpleegkundige. Het eindoordeel is pas definitief na het presteren van de volledige stagedagen voorzien voor het stagetraject en het doorlopen van de hierna volgende procedure.
De student bereidt zich op de eindevaluatie voor aan de hand van verkregen feedback van de mentoren/verpleegkundigen (zie begeleidingsformulier) en aan de hand van de verkregen feedback in de begeleidingsgesprekken met betrokken stagebegeleider. Ook de adviezen en aandachtspunten waarmee de student rekening diende te houden na bespreking van de tussentijdse besprekking dienen ter voorbereiding.
- De student noteert op het formulier 'Zelfevaluatie: eindevaluatie' voor de verschillende competenties een uitspraak: voldoende of onvoldoende, zoals die volgens hem op dat moment overeenkomen met het niveau waarop hij zich bevindt. Bij sterke punten en aandachtspunten motiveert hij zijn uitspraak.
De student heeft dit niet gedaan ter voorbereiding van de eindevaluatie. Dit formulier werd onvolledig voorbereid en pas bezorgd aan de stagebegeleider op 27 januari 2015, samen met de zelfevaluatie tussentijdse besprekking (zie hoger).
- 'De stagebegeleider bespreekt de zelfevaluatie, de verkregen feedback van de mentoren/verpleegkundigen en de verkregen feedback van de begeleidingsgesprekken met de student.'
Alhoewel de studente geen voorbereiding had gemaakt, is er toch een eindevaluatiegesprek geweest op basis van de feedbackformulieren, van de informatie vanuit de afdeling (stagementor), van de tussentijdse besprekking en de begeleidingsgesprekken met de stagebegeleider.

De studente wijst op de positieve evolutie die ze doormaakte na de eerste eindevaluatie. De stagementor van de stageplaats beaamt deze positieve evolutie en toch bleef de eindscore 7/20.

Een positieve evolutie staat niet gelijk aan een positieve eindevaluatie. De studente had namelijk een sterk onzekerheidsgevoel tijdens de eerste weken van de stage (zie nota's checklist stage d.d. 21/10/2014, 5/11/14). Dit onzekerheidsgevoel is ervaren en benoemd door de stagebegeleider, stagementor en de student zelf. Vanuit didactisch standpunt werkt de stagebegeleider vanuit een waarderende benadering. Het is niet de bedoeling het zelfvertrouwen van de student volledig te ondermijnen.

Uit het opleidingsdossier blijkt dat de studente heel wat remedieringskansen werden geboden. De studente brengt na de eindevaluatie documentatie bij die de stagebegeleider daarvoor niet zag. Met deze bijkomende documentatie wil de studente aannemelijk maken dat zij de vereiste competenties voldoende heeft bijgewerkt.

De studente heeft voldoende feedback gekregen tijdens de diverse stagebegeleidingsgesprekken (6 waarvan schriftelijk verslag), tussentijdse besprekking, ... waarin de nodige aandachtspunten werden besproken en dus opportuniteiten tot remediëring werden gegeven. De blokwijs stage stelt in paragraaf 5.1:

'De stagebegeleider bepaalt plaats, datum en eventueel uur wanneer de opdrachten afgegeven worden? Het niet tijdig of niet inleveren van de opdrachten, schenden van het beroepsgeheim of plagiaat worden gesanctioneerd. De stagebegeleider houdt hier rekening mee bij de eindbeoordeling van het stagetraject, in verhouding met de aard/omstandigheden.'

Relevante informatie en opdrachten met betrekking tot de stage moeten tijdens de stage bezorgd worden en dan worden besproken. Achteraf ingediende documentatie kan niet worden meegenomen in de eindevaluatie."

Dit is de thans bestreden beslissing. Zij wordt aan verzoekster bij aangetekend schrijven dat aan verzoekster werd betekend op 16 maart 2015.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoeksters beroep.

De Raad ziet zijnerzijds geen redenen om zulks ambtshalve te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Eerste middel

Verzoekster neemt een eerste middel uit een schending van de motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel en het beginsel *patere legem quam ipse fecisti*.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat het niet ernstig is om het misverstand in hoofde van de begeleider en de daarop volgende discussies en het niet meer in rekening nemen van opdrachten, af te schuiven met de eenvoudige stelling van de begeleider mag opvragen wat hij wil. Verzoekster herhaalt dat er twee verschillende stageblokken zijn met eigen finaliteiten en invullingen.

Aan de bestreden beslissing wordt verweten dat geen antwoord wordt geboden op het argument dat de zelfstudieopdracht tijdens de begeleidingsgesprekken niet aan bod kwam, behoudens dan dat dit niet noodzakelijk dient te gebeuren.

Tevens werpt verzoekster op dat haar reflectieverslagen op geen enkel moment in rekening werden gebracht, en dat zij alle opdrachten correct heeft uitgewerkt maar dat zij in de begeleidingsgesprekken eenvoudig niet aan bod kwamen doordat de stagebegeleider niet wou inzien dat hij een verkeerde opdracht verlangde.

Het niet in rekening brengen van de opdrachten is naar verzoeksters oordeel een zware tekortkoming en onzorgvuldigheid. Zij wijst er ook op dat zij voor het eerste stageblok 17/20 behaalde, en dat een dergelijke discrepancie niet in redelijkheid uit te leggen is.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij in hoofdorde dat het middel onontvankelijk is, doordat de wijze waarop verzoekster het middel toelicht niet toelaat om de schending van de aangevoerde rechtsregel te beoordelen. Verwerende partij zet uiteen dat het middel op geen enkele wijze toelicht wat de draagwijdte is van de aangevoerde rechtsregels in het licht van de bestreden beslissing.

Bovendien is verwerende partij van oordeel dat de feitelijke argumenten die de verzoekende partij ter ondersteuning van het middel aanvoert, dermate onnauwkeurig en vaag zijn dat zij niet toelaten het middel te beantwoorden. Een beoordeling van het middel komt er volgens

verwerende partij op neer dat zijzelf en de Raad het middel zouden aanvullen opdat het bevattelijk zou zijn.

Ondergeschikt is het middel minstens ongegrond. Verwerende partij argumenteert dat de wijze waarop zij meent het middel te kunnen begrijpen, het middel in eerste instantie de kritiek inhoudt dat er een vergissing is begaan tussen enerzijds de stage 'specifieke groepen' en anderzijds de stage 'acute opname en behandeling'. Volgens verwerende partij bestaat de verwarring enkel in hoofde van verzoekster, en is het geenszins zo dat de zelfstudieopdrachten die werden opgelegd eigenlijk enkel thuishoren in de stage 'acute opname en behandeling': in de blokwijzer 'stage' is immers duidelijk bepaald dat de stagebegeleider de aard en het aantal uit te werken stageopdrachten bepaalt, rekening houdend met de stagecontext. Het is, zo stelt verwerende partij verder, bijgevolg enkel aan de stagebegeleider en niet aan verzoekster om te oordelen of de studieopdracht inpasbaar is in de stagecontext, en van enige verwarring met een ander opleidingsonderdeel is geen sprake. Het feit dat in een andere stage een opdracht werd geformuleerd met een gelijkaardige inhoud, betekent op geen enkele wijze dat de opdracht vreemd is aan de stagecontext. Zulks toont verzoekster ook niet aan.

Verder zet verwerende partij uiteen dat verzoekster er evenmin toe komt aan te geven waarom bepaalde stageopdrachten 'verkeerd' zouden zijn. Er wordt op gewezen dat op 5 november 2014 duidelijk de opdracht werd gegeven om de zelfstudieopdracht 'medicatie' voor te bereiden voor bespreking op het volgende begeleidingsgesprek, en dat op 2 december 2014 van geen schriftelijke voorbereiding bleek te zijn gemaakt.

Ten slotte benadrukt verwerende partij dat het resultaat voor de stage 'acute opname en behandeling' geheel losstaat van het thans ter betwisting staande opleidingsonderdeel, en dat de terechte overwegingen van de bestreden beslissing ter zake door verzoekster niet worden tegengesproken.

Beoordeling

Verwerende partij heeft een inhoudelijke repliek kunnen voeren op het middel derwijze dat de Raad het eveneens meent te kunnen begrijpen. De exceptie wordt afgewezen; het middel is ontvankelijk.

Uit de voorliggende stukken en de bestreden beslissing blijkt dat het aan de stagebegeleider toekomt om te bepalen welke zelfstudieopdrachten er dienen te worden uitgevoerd.

Verzoekster betwist niet dat zij op 5 november 2014 de opdracht heeft gekregen de zelfstudieopdracht 'medicatie' voor te bereiden. Zij maakt niet aannemelijk dat deze opdracht dermate vreemd was aan de stage dat zij om die reden kennelijk onredelijk zou zijn en evenmin toont verzoekster aan dat de opdracht redelijkerwijze enkel binnen de stage 'acute opname en behandeling' zou kunnen worden geplaatst. De Raad ziet derhalve geen redenen om het opleggen van deze opdracht in strijd te achten met een van de rechtsbeginselen die verzoekster in de aanhef van het middel heeft opgesomd.

In antwoord op het argument dat de zelfstudieopdracht niet aan bod zou zijn gekomen tijdens de begeleidingsgesprekken, heeft verzoekster in de bestreden beslissing kunnen lezen dat dit ook niet als verplichting is voorgeschreven. Het ontgaat de Raad welke nadere verduidelijking verzoekster nog betracht; er zij op gewezen dat een motivering van de motivering buiten de omvang van de formele motiveringsplicht valt.

Dat laattijdig ingeleverde stukken buiten beschouwing worden gelaten, komt de Raad niet kennelijk onredelijk of onevenredig over, te meer nu verzoekster voor die laattijdige inlevering geen enkele plausibele uitleg geeft.

Ten slotte is het vaste rechtspraak van de Raad dat ook bij stages het principe geldt dat resultaten uit het verleden en voor andere opleidingsonderdelen geen garantie bieden op een gelijkaardig goede beoordeling in volgende academiejaren.

Het eerste middel is niet gegrond.

Tweede middel

Verzoekster steunt een tweede middel op het beginsel *patere legem quam ipse fecisti* en op het vertrouwensbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de blokwijs voor de tussentijdse evaluatie in een duidelijke handelwijze voorziet met betrekking tot het toekennen van een score voor ieder bijhorend criterium (sterk, norm, onvoldoende, zwaar onvoldoende, niet van toepassing).

Ter zake argumenteert verzoekster dat dit voorschrift niet werd nageleefd. Het feit dat verzoekster geen zelfevaluatie zou hebben gemaakt – wat als een manifeste onwaarheid wordt aangemerkt – ontslaat verwerende partij niet van de naleving van dit voorschrift.

Ten slotte stelt verzoekster dat nooit is aangegeven dat de stage zo slecht zou zijn dat een quatering van 7/20 in de lijn van de verwachtingen viel.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat de kritiek van verzoekster onjuist is. Verwerende partij wijst erop dat de blokwijs niet voorschrijft dat de tussentijdse beoordeling gepaard moet gaan met een quatering van de stage aan de hand van de vermelde criteria. Deze verplichting bestaat enkel voor de eindevaluatie. Die laatste evaluatie bevindt zich in het dossier, is opgesteld conform de voorschriften en werd door verzoekster ondertekend voor niet-akkoord.

Verder, zo stelt verwerende partij, is verzoekster in gebreke gebleven tijdig het zelfevaluatieformulier in te dienen. Toen het per e-mail van 27 januari 2015 alsnog werd overgemaakt, kon het niet meer nuttig bij de beoordeling worden betrokken. Verzoekster is er dan ook zelf verantwoordelijk voor dat de tussentijdse evaluatie niet heeft kunnen plaatsvinden met de geijkte formulieren.

Ten slotte wijst verwerende partij op de gesprekken van 18 november en 11 december 2014 die verzoekster had met de stagebegeleider en de mentor, aangaande het behalen van de vereiste competenties. Dit heeft geleid tot een zestal concrete aandachtspunten en een uitvoerige besprekking van voormelde competenties. De tussentijdse beoordeling en de evaluatie van 11 december 2014 werden door verzoekster ondertekend.

Beoordeling

De evaluatie van de stage wordt behandeld in hoofdstuk 4 van de blokwijs. Er is niet voorzien in een tussentijdse evaluatie, wel in een tussentijdse besprekking. De student dient deze besprekking voor te bereiden aan de hand van het daartoe aangereikte formulier ‘Zelfevaluatie: tussentijdse besprekking’.

De evaluatiebeoordelingen die verzoekster vermeldt (sterk, norm, onvoldoende, zwaar onvoldoende, niet van toepassing) zijn niet van toepassing voor de tussentijdse besprekking (artikel 4.1 blokwijs), maar enkel voor de eindevaluatie (artikel 4.2 blokwijs). In dat opzicht faalt het middel.

Verzoekster stelt dat zij wel degelijk een zelfevaluatie heeft ingediend. Verzoekster laat evenwel na hiervan bewijs voor te leggen. De stelling van de stagebegeleider dat dit stuk niet conform de voorschriften werd voorgebracht, wordt niet op een geloofwaardige wijze ontkracht.

Ten slotte toont verzoekster niet aan welke voorschrift de verplichting oplegt om bij de tussentijdse besprekking reeds tot een indicatie van de uiteindelijke quatering te komen, zodat ook dit onderdeel van het middel faalt.

Het middel is ongegrond.

Derde middel

In een derde middel steunt verzoekster zich op het beginsel *patere legem quam ipse fecisti*.

Standpunt van partijen

Verzoekster doet gelden dat de stagebegeleider het examencijfer van 7/20 reeds had genoteerd op de eindevaluatie zonder de competenties te beoordelen, en dat dit laatste slechts achteraf is gebeurd.

Tevens bestrijdt verzoekster het feit dat de beweerde afwezige zelfevaluatie wordt aangehaald als motief voor het examencijfer.

Verwerende partij bevestigt in de *antwoordnota* dat er in de loop van de laatste fase twee beoordelingen hebben plaatsgevonden, met name op 11 december en op 22 december 2014. Het gegeven dat beide evaluaties als 'eindevaluatie' werden aangemerkt betekent volgens verwerende partij evenwel niet dat zulks in strijd zou zijn met de bepalingen van de blokwijs.

Ter zake verwijst verwerende partij naar artikel van de blokwijs, waarin onder meer is bepaald dat het eindoordeel pas definitief is na het presteren van de volledige stagedagen voorzien voor het stagetraject. Aangezien de 'eerste eindevaluatie' reeds op 11 december 2014 plaatsvond en verzoekster toen nog een week stage diende te lopen, kon het onmogelijk gaan om de eindbeoordeling. Dat de beoordeling van 11 december informeel 'eindbeoordeling' werd genoemd, doet daar volgens verwerende partij geen afbreuk aan.

De eindbeoordeling heeft plaatsgevonden op 22 december 2014, zoals blijkt uit het dossier. Ook op de eindbeoordeling met het examencijfer 7/20 staat als datum 22 december 2014 vermeld.

Beoordeling

Uit geen enkel stuk blijkt dat er bij de eerste 'eindevaluatie' van 11 december 2014 reeds een (voorlopig) examencijfer werd toegekend.

Dit cijfer komt wel voor op de definitieve eindbeoordeling van 22 december 2014, die door verzoekster voor niet-akkoord is ondertekend en waarbij een beoordeling van alle (deel)competenties is gevoegd, overeenkomstig de voorschriften van de blokwijs.

De Raad ziet niet in hoe verwerende partij zou hebben gehandeld met miskenning van enig voorschrift.

Op de zelfevaluatie die verzoekster beweert niet laattijdig te hebben ingediend, is bovenstaand reeds geoordeeld.

Het middel is ongegrond.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep

dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 12 mei 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,
Jim Deridder	Jean Goossens
De secretaris,	Piet Versweyvelt
David Keyaerts	

Rolnr. 2015/068 - 12 mei 2015

Inzake [REDACTED]

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

Hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gemaakt

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 12 mei 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing genomen op 27 februari 2015 en tegen de beslissing van 12 maart 2015 van de beroepscommissie waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk maar ongegrond wordt verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de opleiding Bachelor in Maatschappelijk Werk.

Voor het opleidingsonderdeel Beroepspraktijk II liep verzoekster stage. Zij behaalde een examencijfer van 7/20.

Op 1 maart 2015 tekent verzoekster intern beroep aan. De tekst hiervan luidt als volgt:

"Met deze brief zou ik graag een heroverweging van een studievoortgangsbeslissing van de hogeschool aanvragen. Mijn naam is [T.C.] en ik zit momenteel in het tweede jaar Maatschappelijk Werk aan de [naam instelling]. Ik heb mijn tweedejaarsstage gelopen bij [REDACTED]. Deze stageplaats is me toegewezen door [naam instelling], op de eindevaluatie zeiden ze echter dat deze stageplaats niet geschikt was voor de opleiding Maatschappelijk Werk. [G.L.], de stagecoördinator, zei me dat wanneer ik letterlijk had gevraagd om stage te lopen in een leefgroep, ze dit niet had goedgekeurd. Ik heb echter in juni 2014 een stagebezoekverslag afgegeven, gericht aan de stagecoördinator, waarin letterlijk staat 'ik ga vooral staan in de leefgroepwerking'. Na een positieve tussentijdse evaluatie van de school en een positieve eindevaluatie van de stageplaats, kreeg ik toch maar 7/20."

De interne beroepscommissie behandelt verzoeksters beroep op de zitting van 12 maart 2015. Verzoekster is hierop aanwezig en leest daarbij volgende tekst voor:

"Ik sta hier omdat ik niet akkoord ga met de beslissing van de school.

Mijn eerste argument is dat ik op de tussentijdse evaluatie een voldoende heb gekregen. Zowel van de school, als van de stageplaats. In mijn eindevaluatie kreeg ik van [J.], mijn stagementor, een zeer positieve beoordeling. Ik had op alle competenties voldoende en goed (voorgelezen).

Ook de school gaf mij een positieve tussentijdse evaluatie en terwijl ik alleen maar gegroeid ben de periode erna, krijg ik plotseling een onvoldoende op mijn eindevaluatie.

Achteraf las ik in mijn dossier dat mijn stagebegeleider niet voldoende voorbereid was om het gesprek van mijn tussentijdse evaluatie en dat hij het niet makkelijk vond om een student onvoldoende te geven. Stagecoördinator en stagebegeleider geven aan dat ik eigenlijk een onvoldoende **had moeten** krijgen.

Maandag, toen in mijn dossier ging inkijken, was de eerste keer dat ik hier iets van hoorde. Als ik had geweten wat ik toen fout deed, had ik hier ook iets aan kunnen veranderen.

Mijn tweede argument is dat volgens [W.] mijn reflectieverslagen 'ok' waren tijdens de tussentijdse evaluatie. Maar nu lees ik in mijn dossier dat hij dit enkel heeft gezegd om mij op te beuren. Niet omdat hij van oordeel was dat het echt goed was. Maar hoe kan ik hier dan in groeien? Als ik niet weet waar ik sta?

Op mijn tussentijdse evaluatie was alles volgens hem dus ok. Het was op 16 januari 2015, een week voor mijn eindevaluatie, dat ik voor het eerst hoorde dat mijn verslagen niet goed waren.

Ik ben 2 dagen te vroeg aan mijn stage begonnen, nu ik lees in mijn dossier dat ze hier uiteindelijk een probleem van maken.

Op mijn vraag ben ik inderdaad te vroeg gestart, mijn stagementor zag hier geen graten in aangezien dit getuigde van enthousiasme om er in te vliegen. Ik heb me geëxcuseerd ten aanzien van stagecoördinator en stagebegeleider. Deze laatste antwoordde: '**Lig er niet van wakker, dit heeft immers geen effect op je punten voor de stage.**' (bijlage 2)

We mochten van de school onze top 3 stageplaatsen doorgeven waarvan de school de uiteindelijke beslissing nam. Op de eerste plaats stond bij mij, [REDACTED], deze stageplaats is mij ook toegewezen.

Als studente maatschappelijk werk zou ik dus stage lopen in een leefgroep, wat de hoofdoorzaak van mijn onvoldoende zou zijn. Terwijl ik letterlijk in mijn stagebezoekverslag geschreven heb 'Ik ga vooral staan in de leefgroepwerking'.

Als laatste zou ik graag nog reageren op een zin [die] ik in mijn dossier heb gelezen. [REDACTED] botst precies met iedereen, maar ze ziet het zelf niet'. Ik vind dit een sterke veralgemeening. Ik heb een aanbevelingsbrief van Randstad en een evaluatieformulier van de Jeugddienst van Kruibeke waarin mijn capaciteiten duidelijk beschreven staan. Daarnaast heb ik ook al mijn contracten bij van de afgelopen 5 jaar waarin mijn ambitie en werkgedrevenheid duidelijk zijn.

Dus even kort samengevat: op mijn tussentijdse evaluatie kreeg ik een voldoende van de school én van de stageplaats. Nadien ben ik alleen nog maar gegroeid, de stageplaats bevestigt dit, door een goede eindevaluatie. Van de school krijg ik een onvoldoende."

De beslissing van de interne beroepscommissie luidt als volgt:

"Verklaring van de student:

De studente vraagt een heroverweging van de hogeschool aan. Haar stageplaats zou niet geschikt zijn voor studenten Maatschappelijk Werk. Het zou eerder een stageplaats zijn voor Orthostudenten.

Ze heeft toch een positieve tussentijdse evaluatie gekregen van de school en is daarna alleen nog maar gegroeid én ze kreeg een positieve eindevaluatie van de stageplaats.

Het eindresultaat van de school is toch een onvoldoende.

De stagecoördinator (G.L.) en de stagebegeleider (W.L.) worden gehoord:

De stageplaats was wel geschikt, maar de afdeling (leefgroep) niet voor een stage maatschappelijk werk. De studente is per mail duidelijk geïnformeerd dat de leefgroep geen geschikte stageplaats was, maar contextbegeleiding wel. Na het indienen van het verslag van het stagebezoek, is er ook nog een gesprek met de stagecoördinator geweest, waarin dit aan bod kwam.

Tijdens de tussentijdse evaluatie kwam de geschiktheid van de stageplaats ook aan bod. De stagebegeleider verwees de student door naar de stagecoördinator, die echter geen vraag meer van de student kreeg hierover.

Los van de geschiktheid van de stageplaats, kwam de student tekort op te veel competenties om te kunnen slagen op de stage.

De tussentijdse evaluatie door de stagmentor werd door de stagebegeleider als zeer negatief ervaren, hij heeft dit dan wat gemilderd omdat hij merkte dat er ook een conflict speelde tussen de student en de stagmentor. Bij de eindevaluatie waren volgens de mentor veel tekorten weggewerkt, maar na het gesprek ging ook de stageplaats akkoord met de onvoldoende beoordeling.

De interne beroepscommissie beraadslaagt over de student.

De interne beroepscommissie neemt ten aanzien van de student de volgende beslissing:
De examencommissie beslist om het punt te behouden.

Motivering van de beslissing:

De commissie stelt vast dat de studente op de hoogte was of had moeten zijn van het feit dat een stage die voor het overgrote merendeel plaatsvond in een leefgroep geen geschikte stage was voor de opleiding maatschappelijk werk. Er is hierover voldoende duidelijk gecommuniceerd door de hogeschool, zoals blijkt uit de mail van de stagecoördinator. Het feit dat nadien werd bevestigd dat een orthopedagoog als stagebegeleider wel zou kunnen, betekent niet dat een voornamelijk orthopedagogische inhoud van de stage ook zou aanvaard worden.

Uit het dossier blijkt verder dat, los van de geschiktheid van de stageplaats, de student op verschillende competenties tekort komt. Deze tekorten hangen niet samen met de stageplaats, maar zijn tekorten in de basishouding van de student. Deze tekorten zouden zich ook gemanifesteerd hebben indien de student wel een geschikte stageplaats had gekozen, en zouden dan ook tot een tekort hebben geleid.

Uit de bewoordingen van de tussentijdse evaluatie en de beoordelingen van de deelcompetenties (waaronder ook onvoldoendes) blijkt dat deze niet eenduidig positief is, ook al is het globaal gezien een voldoende beoordeling. De stagebegeleider geeft zelfs aan dat hij deze als zeer negatief ervaren heeft.

Zelfs indien de studente na de tussentijdse evaluatie gegroeid is, belet dat niet dat ze bij de eindevaluatie een onvoldoende zou krijgen. Het feit dat een competentie verbetert, betekent namelijk nog niet dat ze in voldoende mate aanwezig is op het einde van de stage. Bovendien is het niveau dat verwacht wordt op het einde van de stage ook hoger dan aan het begin van de stage, aangezien de stage zelf een leerervaring is, die tot verbetering in de competenties dient te leiden.

De commissie stelt vast dat de eindbeoordeling van de stage zorgvuldig gebeurde en gesteund is door alle documenten in het dossier en ziet daarom geen reden om het punt aan te passen.”

Dit is de tweede thans bestreden beslissing. Ze wordt aan verzoeker betekend bij brief van 16 maart 2015.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoekers beroep.

De Raad onderzoekt ambtshalve de ontvankelijkheid van het beroep, onder meer wat het voorwerp betreft.

Verzoekster richt haar beroep enerzijds tegen de initiële examenbeslissing van 27 februari 2015 en anderzijds tegen de beslissing van 12 maart 2015 van de interne beroepscommissie.

Uit artikel van het hogeschool onderwijs- en examenreglement (verder: het HOE) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepscommissie bevoegd is "om een beslissing te nemen en eventueel de punten aan te passen." De interne beroepscommissie beschikt aldus over volheid van bevoegdheid. Dit heeft tot gevolg dat haar beoordeling in de plaats komt van de initiële beslissing van de examencommissie, en dat deze laatste derhalve uit het rechtsverkeer is verdwenen.

De eerste bestreden beslissing van 27 februari 2015 kan derhalve niet langer op ontvankelijke wijze worden aangevochten, zodat het beroep, in zoverre het tegen deze beslissing is gericht, onontvankelijk is.

Verzoekster kan zich wel op ontvankelijke wijze richten tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

Het beroep is in de aangegeven mate ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Eerste middel

Verzoekster neemt een eerste middel uit een schending van het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Een van de motieven voor de eindbeoordeling 'onvoldoende' luidt dat de stage voor 90% een orthopedagogiestage was, wat tijdens de eindevaluatie werd bevestigd door de stagmentor en de teamverantwoordelijke van de dienst, terwijl dit niet was goedgekeurd door de stagebegeleider en niet was geweten of goedgekeurd door de stagecoördinator.

Verzoekster werpt hieraan tegen dat zij in haar stagebezoekverslag, dat zij voor 20 juni 2014 aan de instelling heeft afgegeven, duidelijk heeft gemeld dat zij tijdens de stage vooral in de leefgroepwerking zou staan.

Verder stelt verzoekster dat zij gedurende negen weken stage heeft gelopen, in de loop waarvan er drie supervisies hebben plaatsgevonden, zijnde een gesprek met de stagebegeleider en twee andere studenten om samen te reflecteren over de stage. De stagebegeleider, zo argumenteert verzoekster, wist sinds 24 november 2014 dat zij stage deed in een leefgroep aangezien voorafgaand aan elke supervisie telkens de agenda en reflectieverslagen werden overgemaakt. Pas op de dag van de eindevaluatie, 23 januari 2015, zijn de stagebegeleider en stagecoördinator naar de stageplaats gekomen en pas op dat ogenblik heeft verzoekster vernomen dat het een 'foute stageplaats' was. Nochtans, zo besluit verzoekster, stond als stageplaats in het document dat door de instelling ter beschikking werd gesteld om een stageplaats te kiezen.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat het probleem niet was gelegen in de stageplaats als dusdanig, maar wel in de afdeling (leefgroep) die verzoekster heeft gekozen.

Verwerende partij wijst op het e-mailverkeer tussen verzoekster en vrouw G.L., docente, waaruit volgens verwerende partij blijkt dat verzoekster wist dat de gekozen leefgroep niet aan de vooropgestelde voorwaarden zou voldoen.

In haar *wederantwoordnota* verwijst verzoekster opnieuw naar het stagebezoekverslag, en stelt zij de vraag waarom in reactie daarop nooit is gemeld dat deze keuze niet zou worden aanvaard.

Zij licht tevens toe op de uiteindelijke stageplaats niet verder te hebben geïnformeerd naar de mogelijkheid van een maatschappelijk werker als tweede stagementor.

Beoordeling

Blijkens het dossier zendt verzoekster op 2 mei 2014 een e-mail aan docente G.L., met de mededeling dat zij geen stageplaats kon vinden in de Zij vraagt of er nog andere stageplaatsen zijn waar zij terecht kan met als doelgroep kinderen, liefst jonge kinderen van 0 tot 6 jaar.

De docente antwoordt per kerende met een aantal suggesties, en voegt hier het volgende aan toe:

"Hou er wel rekening mee dat je als maatschappelijk werker vnl. met de ouders zal werken bv. opvoedingsondersteuning bieden. Dit is natuurlijk wel onrechtstreeks voor en met de kinderen."

Aansluitend hierop zendt verzoekster een volgende e-mail aan de docente, met de mededeling dat er een mogelijke stageplaats is in, en met de vraag of zij daar stage mag doen, in het licht van het feit dat daar enkel één medewerker met een diploma A1 orthopedagogie, vier medewerkers met een diploma A2 en één master in de orthopedagogie aanwezig zijn, en dus geen maatschappelijk werkers.

Opnieuw antwoordt de docente per kerende, ditmaal met de volgende boodschap:

"Je kan enkel stage lopen als er een sociale dienst is, dus je mag niet enkel in de groep staan = ortho. Als er gezinsbegeleiding of ambulante begeleiding is dan mag je wel stage doen."

Verzoekster zoekt verder naar een stageplaats, en heeft een positief contact bij Op 5 juni 2014 zendt zij volgend bericht aan de docente:

Ik kom met van

Eerst zat ik bij [H.V.J], zij wou me heel graag als stagiaire, maar er werken vooral orthopedagogen. Ze zei dat er ook wel een maatschappelijk werkster werkt en dat ik met haar op de contextbegeleiding dieper kan ingaan. Maar mijn stagebegeleider zou een orthopedagoog zijn.

Dan bleek dat ik eigenlijk bij [G.J.] moest zijn. Maar ook hei zei dat er in zijn afdeling vooral sociaal verpleegkundigen werken, maar ook enkele maatschappelijk workers. Maar ook hier ging mijn stagebegeleider geen maatschappelijk werkster kunnen zijn.

Is dit een probleem? Ik zou dit echt heel graag doen, ook [G.] en [H.] waren zeer enthousiast. Vooral bij [H.] zou ik zo binnengeraken. [G.] moest dit nog overleggen. (...)"

Hierop antwoordt de docente op 5 juni 2014:

"Voor mij is dit ok. Probeer eventueel te bekomen dat de maatschappelijk werk(st)er je tweede stagementor kan zijn?"

In het verslag d.d. 6 juni 2014 van haar stagebezoek in functie van de tweedejaarsstage, stelt verzoekster ten slotte onder meer het volgende:

"Ik ga vooral staan in de leefgroepwerking en ze gaan me ook veel betrekken bij individuele contextbegeleiding. Bijvoorbeeld dat ik op huisbezoek ga of dat ik een rechtszaak bijwoon."

en

"Ik had een afspraak bij [H.V.]. Zij vertelde me dat ze vooral werken met orthopedagogen, maar dat er ook een maatschappelijk werkster is. Mijn stagementor zou sowieso een orthopedagoog zijn. Ze vroeg om dit eerst te vragen aan de school of dit wel mocht. Ook zei ze dat ik wel in contact zou komen met deze maatschappelijk werkster en dat ik met haar een specifieke contextbegeleiding zou overlopen, om toch effectief het werk te doen van een maatschappelijk werkster."

Uit de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel blijkt dat de nagestreefde competenties zich onder meer bevinden op het sociaal-agogische vlak, en niet op het pedagogische. De studiewijzer geeft ook duidelijk aan dat de beroepspraktijk is geaxeerd op de functie van maatschappelijk werker.

Op grond van de voormelde e-mails is verzoekster er, vóór haar stagebezoekverslag bij de uiteindelijke stageplaats, herhaaldelijk op gewezen dat zij als maatschappelijk werker voornamelijk met de ouders moet werken, en dat zij niet enkel in de groep kinderen mag staan, aangezien dat de taak van de orthopedagoog is. Gezinsbegeleiding of ambulante begeleiding wordt als een voorwaarde voor de stage vooropgesteld.

Uit de e-mail van verzoekster d.d. 5 juni 2014 blijkt dat zij aankondigt binnen de stageplaats alleszins met maatschappelijk workers te zullen samenwerken en dat die ook zouden instaan voor de contextbegeleiding. Van een klemtoon op werken in de leefgroep is op dat ogenblik geen sprake.

Het is hiermee dat de docente zich akkoord heeft verklaard, met het uitdrukkelijk verzoek om een maatschappelijk werker als tweede stagementor te nemen.

De door verzoekster gekozen stageplaats was vermeld op de lijst met beschikbare stageplaatsen die de opleiding ter beschikking had gesteld. Er was derhalve geen reden voor de opleiding om, enkel omdat van de keuze van de stageplaats, extra waakzaam te zijn c.q. verzoekster nog expliciter te wijzen op de gewenste inhoud van de stage.

In dat opzicht kan verwerende partij niet worden gevold in haar stelling dat de stageplaats *als dusdanig* niet in aanmerking kwam om te worden goedgekeurd. Integendeel werd de stageplaats wel degelijk goedgekeurd, onder de voorwaarden die hierboven in herinnering zijn gebracht.

Het stagebezoekverslag van verzoekster laat nog veel onduidelijkheid bestaan omtrent de precieze verdeling van de taken. Verzoekster kondigt weliswaar aan dat zij 'vooral' in de leefgroepwerking zal staan, maar voegt daar onmiddellijk aan toe dat zij ook veel zal worden betrokken bij de individuele contextbegeleiding, bijvoorbeeld via huisbezoeken of het bijwonen van een rechtszaak.

Het viel in de eerste plaats aan verzoekster toe om erop toe te zien dat zij bij de concrete invulling van de stage de nodige aandacht besteedde aan de voormelde richtlijnen. Met name diende verzoekster er zorg voor te dragen dat de nadruk bij de activiteiten wel degelijk was gelegen bij het maatschappelijk werk met de ouders.

Ofschoon het kan worden betreurd dat de stagebegeleider geen actievere rol heeft opgenomen om verzoekster waar mogelijk in de loop van de stage bij te sturen, acht de Raad het in de gegeven omstandigheden niet kennelijk onredelijk of onzorgvuldig dat pas bij de eindevaluatie is komen vast te staan dat de stage een invulling heeft gekregen die niet beantwoordt aan de duidelijk aan verzoekster meegedeelde criteria.

Bovendien kan de Raad er niet aan voorbijgaan dat verzoekster blijkbaar de laatste vraag van de docent opzettelijk heeft genegeerd. De docent had bij het akkoord met de stageplaats gevraagd: "*probeer eventueel te bekomen dat de maatschappelijk werk(st)er je tweede stagmentor kan zijn*". Uit verzoeksters wederantwoordnota blijkt dat zij die vraag niet meer heeft gesteld, waardoor zijzelf mede verantwoordelijk is voor de begeleiding die zij uiteindelijk van de stagmentor-orthopedagoog heeft gekregen, en alleszins de mogelijkheid van een begeleiding door een maatschappelijk werker heeft uitgesloten.

Anders dan verzoekster het leest, heeft het woord 'eventueel' in het bericht van de docent naar oordeel van de Raad, en beschouwd in de context, niet de betekenis dat het verzoekster vrij staat om de vraag te stellen, maar wel dat een negatief antwoord op de vraag de stageplaats niet uitsluit.

Het eerste middel is niet gegrond.

Tweede middel

Verzoekster steunt een tweede middel op de formele motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat in de bestreden beslissing ten onrechte niet wordt ingegaan op het stagebezoekverslag, terwijl dit volgens verzoekster haar voornaamste argument was bij het intern beroep, en dat de bestreden beslissing ook stilzwijgend blijft over de voorgelegde reflectieverslagen.

Zij stelt dat uit de eindbeoordeling van de stage wel degelijk volgt dat de 'verkeerde stageplaats' het hoofdmotief was voor de toegekende 'onvoldoende', nu voor het overige slechts één regel wordt gewijd aan de tekorten inzake de competenties.

Ten slotte geeft verzoekster aan dat zij niet begrijpt wat in de bestreden beslissing wordt bedoeld met 'tekorten in de basishouding'.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat het intern beroep van verzoekster enkel was gebaseerd op de stageplaats, zodat de interne beroepscommissie enkel op dat middel diende te antwoorden. De argumenten vervat in de daarna door verzoekster tijdens de hoorzitting voorgelezen tekst, behoren volgens verwerende partij niet tot de interne beroepsprocedure. Niettemin, zo voegt verwerende partij toe, heeft de beroepscommissie een globale beoordeling gemaakt van alle elementen.

Het stagebezoekverslag weerlegt volgens verwerende partij niet de overwegingen inzake de stageplaats en moet bijgevolg niet afzonderlijk worden besproken.

Verder is naar oordeel van verwerende partij de 'verkeerde stageplaats' niet de enige grondslag voor de bestreden beslissing, die integendeel op gestructureerde wijze de verschillende argumenten bevat die tot een onvoldoende hebben geleid, waaronder er volgens verwerende partij niet één specifiek hoofdargument is.

Verwerende partij rappelleert enerzijds aan de motieven inzake de inhoud van de stage en anderzijds de vastgestelde tekorten inzake de competenties, die los staan van de stageplaats. Het is voor verwerende partij zeer onwaarschijnlijk dat verzoekster niet zou weten wat met die tekorten wordt bedoeld, nu ze voorkomen in zowel de tussentijdse evaluaties als de eindevaluatie.

Het gegeven dat verzoekster reeds voor een twintigtal werkgevers heeft gewerkt, bewijst ten slotte niet dat zij de competenties van de opleiding heeft bereikt.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster nog dat zij enkel de laatste pagina's van de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie kon inkijken, en dat zij geen inzage had in de volledige stukken die verwerende partij thans als stukken 10 en 11 van het administratief dossier neerlegt.

Beoordeling

Het is dienstig vooreerst twee algemene principes onder de aandacht te brengen.

In de eerste plaats zij eraan gerappelleerd dat het – behoudens andersluidende voorschriften – eigen is aan een interne beroepsprocedure dat de betrokken argumenten kan aanvoeren tot het sluiten van de debatten door het interne beroepsorgaan, mits de rechten van verdediging – zijnde die van de hogeronderwijsinstelling – worden gerespecteerd (cf. RvStvb. 11 augustus 2011, nr. 2011/081; RvStvb. 6 april 2011, nr. 2011/026). De interne beroepscommissie vermocht derhalve niet voorbij te gaan aan de argumenten die verzoekster nog mondeling heeft aangevoerd ter zitting, en waarvan de schriftelijke neerslag vervolgens blijkbaar ook is neergelegd voor het sluiten van de debatten.

Daarnaast is een interne beroepscommissie geen rechtscollege maar een orgaan van actief bestuur, zodat de op de commissie rustende motiveringsplicht niet deze is van artikel 149 van de Grondwet doch van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen. Dit heeft tot gevolg dat de interne beroepscommissie niet verplicht is te antwoorden op alle ingeroepen middelen, en het volstaat dat de opgegeven motieven de beslissing in rechte kunnen dragen. Middelen die essentieel zijn, moeten echter wel een antwoord krijgen.

In het intern beroep dat verzoekster op 1 maart 2015 heeft ingesteld, is het volgende opgeworpen:

"Ik heb mijn tweedejaarsstage gelopen bij Deze stageplaats is me toegewezen door [naam instelling], op de eindevaluatie zeiden ze echter dat deze stageplaats niet geschikt was voor de opleiding Maatschappelijk Werk. [G.L.], de stagecoördinator, zei me dat wanneer ik letterlijk had gevraagd om stage te lopen in een leefgroep, ze dit niet had goedgekeurd. Ik heb echter in juni 2014 een stagebezoekverslag afgegeven, gericht aan de stagecoördinator, waarin letterlijk staat 'ik ga vooral staan in de leefgroepwerking'."

In de schriftelijke neerslag van de mondeline toelichting tijdens de hoorzitting van de interne beroepscommissie, stelt verzoekster het volgende:

"Als studente maatschappelijk werk zou ik dus stage lopen in een leefgroep, wat de hoofdoorzaak van mijn onvoldoende zou zijn. Terwijl ik letterlijk in mijn stagebezoekverslag geschreven heb 'Ik ga vooral staan in de leefgroepwerking.'"

De bestreden beslissing vermeldt de volgende toelichting door de stagecoördinator en de stagebegeleider:

"De stageplaats was wel geschikt, maar de afdeling (leefgroep) niet voor een stage maatschappelijk werk. De studente is per mail duidelijk geïnformeerd dat de leefgroep geen geschikte stageplaats was, maar contextbegeleiding wel. Na het indienen van het verslag van het stagebezoek, is er ook nog een gesprek met de stagecoördinator geweest, waarin dit aan bod kwam.

Tijdens de tussentijdse evaluatie kwam de geschiktheid van de stageplaats ook aan bod. De stagebegeleider verwees de student door naar de stagecoördinator, die echter geen vraag meer van de student kreeg hierover."

De bestreden beslissing is deze toelichting bij de overweging, minstens impliciet, bijgevallen, zodat verzoekster niet kan worden gevuld in de stelling dat de bestreden beslissing ter zake stilzwijgend zou blijven.

In dat opzicht kan het middel niet worden aangenomen.

In zoverre verzoekster aanvoert dat zij niet begrijpt wat wordt bedoeld met "tekorten in [de] basishouding", moet de Raad vaststellen dat verzoekster ter zake geen middel had opgeworpen in haar intern beroep, zodat eventuele tekortkomingen inzake de motivering in de bestreden beslissing niet kunnen slaan op een gebrekig antwoord op verzoeksters grieven

(formele motiveringsplicht) doch enkel op de vraag of dit motief voldoende steun vindt in het dossier (materiële motivering).

De bestreden beslissing luidt ter zake als volgt:

"Uit het dossier blijkt verder dat, los van de geschiktheid van de stageplaats, de student op verschillende competenties tekort komt. Deze tekorten hangen niet samen met de stageplaats, maar zijn tekorten in de basishouding van de student. Deze tekorten zouden zich ook gemanifesteerd hebben indien de student wel een geschikte stageplaats had gekozen, en zouden dan ook tot een tekort hebben geleid."

Het moet voor verzoekster voldoende duidelijk zijn dat de 'basishouding' – of met een synoniem: attitude – verwijst naar de competenties waarop zij een onvoldoende behaalde. De studiewijze vermeldt daaromtrent dat een competentie de bekwaamheid is om kennis, vaardigheden en attitudes geïntegreerd aan te wenden en dit in verschillende situaties en activiteiten. Verder wordt gesteld dat de student vaardigheden kan oefenen en attitudes kan aanpassen. De competenties zijn uitdrukkelijk vermeld op de ECTS-fiche, en worden beoordeeld bij de tussentijdse evaluatie en bij de eindevaluatie.

Bij de tussentijdse evaluatie van de stagementor kreeg verzoekster enkele onvoldoendes, zoals voor 'zelfinzicht, zelfontwikkeling', 'reflecteren' en 'samenwerken'. Voor de stagementor was hieraan bij de eindevaluatie in voldoende mate tegemoet gekomen om als globaal resultaat 'voldoende' te behalen. De stagebegeleider van de instelling beoordeelde evenwel verschillende competenties als 'onvoldoende' – met name 'reflecteren', 'persoonlijk voorkomen/integriteit', 'actief luisteren/empathisch zijn', 'samenwerken' en 'stressbestendigheid', wat ook in de aandachts- en leerpunten naar voren komt.

Deze competenties kunnen ook in hoofdzaak op de persoon van de student betrokken zijn, en verzoekster voert niet aan dat zulks niet het geval is.

De bestreden beslissing vindt aldus voldoende steun in de stukken van het dossier.

Waar verzoekster aanvoert dat zij geen volledige inzage heeft gekregen in de evaluatieverslagen, betreft het mogelijk een probleem van openbaarheid van bestuur, dat evenwel niet raakt aan de regelmatigheid van de bestreden beslissing op zich. Het had op de weg van verzoekster gelegen om in het raam van haar intern beroep inzage te vragen van de volledige documenten. Bovendien moet worden vastgesteld dat verzoekster, nu zij – uiterlijk – met de antwoordnota van verwerende partij kennis heeft genomen van de volledige documenten, aan de beoordeling van de competenties geen grieven tegenwerpt.

Met recht stelt verwerende partij ten slotte dat uit de tewerkstellingen bij derden niet kan worden afgeleid dat verzoekster de competenties van de opleiding heeft bereikt.

Het middel kan niet overtuigen.

Derde middel

In een derde middel steunt verzoekster zich op een gebrek aan transparantie, begeleiding en feedback.

Standpunt van partijen

Verzoekster doet gelden dat zij bij de tussentijdse evaluatie een voldoende kreeg en daarna nog is gegroeid, maar niettemin bij de eindevaluatie een onvoldoende kreeg. Zij stelt dat zij nog had kunnen bijsturen indien haar eerder zou zijn gemeld dat de reflectieverslagen moesten worden herwerkt.

Daarnaast hekelt verzoekster dat zij op het einde van de stage wordt afgerekend op het feit dat de stage te veel was gericht op de leefgroep, terwijl haar stagementor had gezegd dat ze dit moest doen, zodat verzoekster enkel deed wat zij had aangekondigd en van de stagementor ook moest doen.

In de *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de reflectieverslagen geenszins goed waren bevonden bij de tussentijdse evaluatie, en dat bovendien de reflectieverslagen niet aan de stagebegeleider werden voorgelegd.

Wat het herwerken van de verslagen betreft, argumenteert verwerende partij dat het verzoek om de reflectieverslagen te herwerken een week voor de eindevaluatie geen onmogelijk verzoek was, onder meer omdat de verslagen slechts kort daarvoor door verzoekster waren geschreven.

In de *wederantwoordnota* repliceert verzoekster dat verwerende partij de begrippen 'stagementor' en 'stagebegeleidster' door elkaar gebruikt. Zij verduidelijkt dat de stagementor, [J.B.], inderdaad geen zicht had op de schriftelijke verslagen.

Tevens wijst verzoekster erop dat verwerende partij onvolledig citeert uit de commentaar van de stagementor, die in de commentaar stelde dat de opleiding niet verwachtte dat zij de verslagen zou ontvangen.

Ten slotte stelt verzoekster dat zij haar reflectieverslagen wel degelijk heeft herwerkt.

Beoordeling

Verzoekster steunt zich op een gebrekige begeleiding en feedback in de loop van het academiejaar.

Zoals de Raad reeds meermaals heeft overwogen (o.a. RvStvb. 16 augustus 2011, nr. 2011/049; RvStvb. 10 maart 2011, nr. 2011/013) hebben vastgestelde gebreken in de begeleiding van een stage in principe niet tot gevolg dat de beoordeling van de student daardoor onregelmatig wordt. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd (RvS 31 januari 2013, nr. 222.335, Van De Wiele; RvS 19 maart 2013, nr. 222.898, Ristucca).

Er kan enkel anders over worden geoordeeld wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was. Aan die voorwaarde is te dezen niet voldaan. Verzoekster toont niet aan dat zij vragen heeft gesteld waarop zij geen antwoord heeft gekomen, en evenmin doet zij gelden dat zij tijdens de stage geen begeleiding zou hebben ontvangen.

Een beoordeling 'voldoende' op een tussentijdse evaluatie heeft niet automatisch tot gevolg dat ook de eindbeoordeling gunstig moet zijn, ook niet wanneer de student tussentijds nog bepaalde progressie heeft gemaakt. De tussentijdse evaluatie is te dezen bovendien een document dat in zijn geheel moet worden gelezen, en waaruit verzoekster niet enkel de meest gunstige delen kan belichten.

Ter zake kan er niet aan voorbij worden gegaan dat de tussentijdse evaluatie verschillende onvoldoendes bevat, alsook enkele concrete aandachts- en werkpunten. Zij zijn hierboven reeds ter sprake gebracht.

In tegenstelling tot wat verzoekster aanvoert, leest de Raad bovendien in het tussentijds verslag niet dat verzoekster, wat de concrete oriëntatie van de stage betreft, op goede weg is.

Zoals hierboven reeds is aangegeven bij de bespreking van het eerste middel, wist verzoekster dat zij geen stage kon doen die in hoofdzaak op de leergroep van de kinderen was gericht, aangezien dat onvoldoende aansluit bij de opleiding van maatschappelijk werker. Zij heeft ook de vraag genegeerd om een maatschappelijk werker als tweede stagementor

aan te zoeken, niettegenstaande er volgens verzoeksters e-mail d.d. 5 juni 2014 wel maatschappelijk werkers aanwezig waren op de stageplaats.

Dat de enige stagementor, die een orthopedagoog is, in die omstandigheden eerder de nadruk legt op het werk met de leefgroep dan met de context, valt niet aan verwerende partij te verwijten. Van de bewering dat de stagebegeleider zou hebben gezegd dat verzoekster de instructies van de stagementor moest volgen, ligt geen bewijs voor.

Het middel is ongegrond.

Vierde middel

In een vierde middel steunt verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster werpt op dat de stagebegeleider in het dossier heeft opgemerkt dat zij te vroeg met de stage was begonnen, terwijl verzoekster meende dat dit niet langer een probleem stelde.

Verzoekster verwijst enerzijds naar een e-mail van de stagebegeleider van 21 november 2014 waarin deze had laten weten dat verzoekster er niet wakker van moest liggen en dat de vroege aanvang geen invloed zou hebben op de punten, en anderzijds naar een e-mail van de stagementor waarin deze zich over het enthousiasme van verzoekster verheugt.

In de *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de (te) vroege start van de stage van geen enkele betekenis is geweest bij de totstandkoming van de bestreden beslissing, en argumenten ter zake dan ook geen aanleiding kunnen geven tot het herzien ervan.

Verzoekende partij komt hierop in de *wederantwoordnota* niet meer terug.

Beoordeling

Noch de evaluatieverslagen onderliggend aan de initiële examenbeslissing, noch de bestreden beslissing bevatten een motivering die verwijst naar de (te) vroege aanvang van de stage.

Aangezien het middel niet tot nietigverklaring van de bestreden beslissing kan leiden, heeft verzoekster geen belang bij het middel, dat aldus onontvankelijk voorkomt.

Vijfde middel

In een vijfde middel steunt verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel en op de materiële motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster werpt op dat in het ombudsdossier is vermeld: "..... botst precies met iedereen, maar ze ziet het zelf niet."

Verzoekster acht dit een sterke veralgemening; zij verwijst naar de verschillende werkgevers waarvoor zij als jobstudent heeft gewerkt, en in het bijzonder naar evaluatiebrieven van twee van hen.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat deze vaststelling kan worden afgeleid uit verzoeksters eigen reflectieverslagen, waaruit blijkt dat de stagebegeleidster zelf stelt dat de communicatie tussen verzoekster en haar collega's niet goed liep en dat verzoekster hetzelfde aanvoelen had.

Bovendien, stelt verwerende partij, kan ook uit de bedenkingen van de stagebegeleidster worden afgeleid dat de communicatievaardigheden van verzoekster in een professionele omgeving een aandachtspunt zijn.

Verzoekster stelt in haar *wederantwoordnota* dat de problemen inzake communicatie te wijten zijn aan de tegenspraak tussen de instelling en de stageplaats. Zij verwijst naar enerzijds de verwachtingen van de instelling inzake een stage gericht op de taken van een maatschappelijk werker en anderzijds de opdrachten binnen de stageplaats die eerder op de leefgroep waren gericht.

De al dan niet positieve beoordelingen die verzoekster als jobstudent zou hebben gekregen, zijn voor verwerende partij niet relevant.

Beoordeling

Verzoekster verwijst naar één zin in het ombudsdossier; zij vindt de conclusie een sterke veralgemening.

Zoals hierboven reeds is aangegeven, zijn prestaties die een student levert in relaties met derden buiten de opleiding (zoals een studentenjob, vakantiewerk e.d.) in principe niet van aard om het bewijs te leveren dat de opleidingsgebonden competenties wel degelijk zijn verworven.

Verder wijst de Raad erop dat verzoekster niet de inhoud van het ombudsdossier dient te bestrijden, maar de motieven van de bestreden beslissing en de daaraan ten grondslag liggende stukken. Het ombudsdossier maakt daar geen deel van uit.

Samen met verwerende partij moet de Raad vaststellen dat de reflectieverslagen meermaals alluderen op problemen inzake communicatie, dat de stagementor hiervan melding had gemaakt en dat verzoekster hierop blijkbaar niet goed reageerde. De Raad verwijst ter zake onder meer naar het volgende:

"[J.] wou, voor mijn tussentijdse evaluatie, nog even kort met mij samen zitten in verband met mijn tussentijdse evaluatie. Ik weet er eerlijk gezegd niet veel meer van, hoewel het gesprek gisteren heeft plaatsgevonden. Wel weet ik nog dat ik heel emotioneel reageerde toen ze zei dat 'de communicatie met mijn collega's niet goed verliep'. Ik had inderdaad ook al dat gevoel gehad en had dit al gezegd tegen mijn vriendinnen."

Ook in de navolgende notities van verzoekster blijkt een blokkering in de communicatie met de collega's op de stageplaats, en de evaluatieverslagen verwijzen bij verschillende competenties eveneens naar de problematiek.

Het middel is niet gegrond.

Zesde middel

Verzoekster steunt een zesde middel op de openbaarheid van bestuur.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat alle studenten die [W.L.] als stagebegeleider hadden, op maandag 23 februari 2015 een e-mail ontvingen met de mededeling dat er een inzagemoment werd georganiseerd omtrent de stage.

Zij voert aan dat zij volgens de stagebegeleider alle documenten die ter inzage zouden zijn reeds in haar bezit had, maar dat uit de tussentijdse en eindevaluatie niets blijkt omtrent de 'tekorten op de basishouding'.

Verzoekster leidt daaruit af dat de enige motivering die overblijft, deze is dat de stageplaats niet was goedgekeurd door de stagebegeleider en niet was gekend en goedgekeurd door de stagecoördinator.

In de *antwoordnota* weerlegt verwerende partij de argumentatie van verzoekster,stellende dat de tekortkomingen in de basishouding wel degelijk blijken uit de opmerkingen bij verschillende competenties.

Beoordeling

Beide partijen dwalen in hun uiteenzetting.

Zoals de Raad hierboven reeds heeft aangegeven, kon verzoekster in het raam van haar intern beroep inzage nemen van haar volledig dossier. Indien zij zulks niet heeft gedaan, kan dat in het raam van de openbaarheid van bestuur niet aan verwerende partij ten kwade worden geduid.

Het inzagemoment dat door verzoekster wordt geviseerd, is evenwel een algemeen informatiemoment voor alle studenten, dat geheel los staat van een eventueel intern beroep. De uitnodiging d.d. maandag 23 februari 2015 is overigens verzonden vóór de bijeenkomst van de examencommissie op vrijdag 27 februari 2015.

Bij de uitnodiging heeft de stagebegeleider uitdrukkelijk aangegeven dat bij die gelegenheid niet alle documenten volledig beschikbaar zouden zijn. De uitnodiging luidt immers:

"Volgende week is er inzage voorzien voor de stage. Concreet: je hebt inzage in je eigen reflecties (niet in mijn notities op de reflecties) en in de laatste pagina van de tussentijdse en eindevaluatie (die ik naar een aantal van jullie al heb doorgemaild)."

Verzoekster wist derhalve dat zij van de evaluatieverslagen enkel de laatste pagina te zien zou krijgen, wat inhoudt dat de beoordelingen van de afzonderlijke competenties op dat ogenblik nog niet werden getoond. Zij behoorde ook te weten dat de volledige evaluatieverslagen dus ruimer waren, en dat zij bijgevolg bijkomende stappen diende te zetten om daarvan inzage of kopie te bekomen.

Het verweer van verwerende partij dat steunt op de volledige evaluatieverslagen, die voor verzoekster op dat ogenblik nog niet gekend waren, is bijgevolg irrelevant. Het middel kan niet leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 12 mei 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Jim Deridder

Jean Goossens

Piet Versweyvelt

De secretaris,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/070 - 12 mei 2015

Inzake [REDACTED]

Hebbende als raadslieden meester
kantoor houdende te, waar keuze van woonplaats wordt gemaakt

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van

Hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te, waar keuze van woonplaats wordt gemaakt

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van werd behandeld op de openbare zitting van 12 mei 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.
De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota en de bij deze documenten gevoegde stukken.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing genomen op 27 februari 2015 en tegen de beslissing van 18 maart 2015 van de beroepscommissie waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk maar ongegrond wordt verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bacheloropleiding Sociaal Werk, afstudeerrichting Maatschappelijke advisering.

Sinds het academiejaar 2012-2013 is verzoeker ingeschreven voor opleidingsonderdelen die behoren tot het modeltraject van het derde jaar van de opleiding. Hiertoe behoort ook het opleidingsonderdeel Stage. Verzoeker doorloopt de stage bij een sociale huisvestingsmaatschappij, en behaalt voor het opleidingsonderdeel een credit.

Na de stage verneemt verzoeker dat het hoofd van de sociale dienst van de sociale huisvestingsmaatschappij – die niet verzoekers mentor was geweest – met het opleidingshoofd van verwerende partij telefonisch contact had opgenomen om zich over verzoekers prestaties te beklagen.

Wanneer verzoeker twee academiejaren later zijn bachelorproef mondeling dient te verdedigen, verneemt hij de identiteit van de externe beoordelaren die zowel de scriptie als de mondelinge verdediging mee zullen quoteren. Onder hen bevindt zich het voormalde hoofd van de sociale dienst van de eertijdse stageplaats.

Verzoeker legt dit voor aan de coördinator van de scripties, die evenwel van oordeel is dat het ondertussen verstrekken tijdsverloop doet aannemen dat er zich geen problemen zullen voordoen.

Voor het opleidingsonderdeel Bachelorproef Sociaal-juridische Dienstverlening (verder: de bachelorproef) behaalt verzoeker een examencijfer van 9/20.

De scriptie van verzoeker wordt beoordeeld door de scriptiebegeleider en twee externe beoordelaren. Verzoeker behaalt hierop de volgende resultaten:

Scriptiebegeleider: 14/20

Ondervrager A: 10/20

Ondervrager B: 7/20

en derhalve 31/60.

De mondelinge verdediging wordt beoordeeld door dezelfde externe personen, aangevuld met het departementshoofd of zijn gemanageerde als voorzitter en een assessor van de opleiding. Verzoeker behaalt hierbij de volgende resultaten:

Beoordelaar 1: 10/20

Beoordelaar 2: 9/20

Beoordelaar 3: 8/20

Beoordelaar 4: 9/20

hetzij, na omrekening, 18/40.

Blijkens de studiegids is de puntenweging voor het opleidingsonderdeel gespreid à rato van 60% voor de scriptie en 40% voor de mondelinge verdediging. Het rekenkundige examencijfer van 9,8/20 wordt na beraadslaging definitief bepaald op 9/20. De motivering hierbij luidt als volgt:

"De jury beslist de student niet te laten slagen omdat van gebrek aan visie en oppervlakkigheid, gebrek aan kritische analyse op schriftelijk en mondeling."

Ten aanzien van de verschillende competenties waarvoor verzoeker op de mondelinge eindproef een onvoldoende behaalde, motiveert de jury bovendien:

"De antwoorden getuigen van inhoudelijk inzicht – onvoldoende – oppervlakkig, gebrek aan visie, weinig kritische analyse.

De antwoorden op de gestelde vragen zijn ter zake – onvoldoende – niet altijd ter zake, eerder wenselijk door gebrek aan visie.

De student drukt zich goed uit – onvoldoende – niet vlot"

Als richtlijnen voor de herwerking van de scriptie geeft de jury aan verzoeker de volgende bedenkingen mee:

- *uitvoering van de praktijk ontbreekt*
- *degelijker bronnenmateriaal zoeken*
- *vergelijkingen van huisvestingsmaatschappijen kloppen niet*
- *richt u meer op de verschillende procedures van de maatschappijen. Maak daar een analyse van en betrek hierbij de problematiek van de doelgroep*
- *zie ook de beoordeling van de ondervragers*

Nadat verzoeker aansluitend op de mondelinge verdediging van de bachelorproef verneemt dat hij niet geslaagd is, neemt hij op 2 februari 2015 contact op met de ombudsdiens van verwerende partij.

Aan verzoeker wordt geantwoord wat de procedurele mogelijkheden zijn; de tussenkomst van de ombuds leidt niet tot een herziening van de quotering.

Op 27 februari 2015 beslist de examencommissie definitief om aan verzoeker het examencijfer van 9/20 toe te kennen, en om de beslissing inzake het slagen voor de opleiding uit te stellen.

Tevens wordt aan verzoeker een maatregel van studievoortgangsbewaking opgelegd, ertoe strekkende dat verzoeker zich vanaf het academiejaar 2015-2016 gedurende drie academiejaren niet meer mag inschrijven voor de opleiding.

Op 3 maart 2015 tekent verzoeker intern beroep aan bij de directeur onderwijs- en studentenbeleid. In dit beroep, waarin verzoeker ook wijst op de gediagnosticeerde leerstoornissen, worden vijf middelen opgeworpen.

In een eerste middel doet verzoeker gelden dat hij cijfermatig 9,8/20 behaalde, en dat ten onrechte niet naar het hoger liggend geheel getal is afferond.

In een tweede middel stelt verzoeker dat de beoordeling van de bachelorproef niet objectief is verlopen, omwille van de aanwezigheid in de jury van het diensthoofd van de sociale huisvestingsmaatschappij waar verzoeker eerder zijn stage had doorlopen. Verzoeker brengt in herinnering dat de betrokken telefonisch met verwerende partij contact had genomen om zich te beklagen over verzoeker.

In een derde middel voert verzoeker aan dat de beoordelingen van de verschillende juryleden te ver uit elkaar liggen en dat de laagste toegekende score onredelijk en onevenredig is.

In een vierde middel bestrijdt verzoeker de aandachtspunten die voor de herwerking van de scriptie werden meegegeven; zij zijn naar verzoekers oordeel niet realistisch en staan niet in verhouding tot het kleine tekort.

In een vijfde middel raakt verzoeker de problematiek van een gebrekkige begeleiding aan.

Bij brief van 10 maart 2015 wordt aan verzoeker meegedeeld dat de interne beroepscommissie zal bijeenkomen op 17 maart 2015 om zich over het beroep van verzoeker te beraden, en dat verzoeker zal worden gehoord wanneer hij daarom verzoekt of wanneer de beroepscommissie zulks nodig acht.

Verzoeker is op de zitting van de beroepscommissie aanwezig. Ter zitting verklaart de betrokken docent dat de juryleden bij het mondelinge gedeelte afzonderlijk van elkaar hebben gequoteerd en dat het jurylid waarvan verzoeker de objectiviteit in twijfel trekt, de hoogste quatering had gegeven.

De beroepscommissie komt tot de volgende beslissing:

"De interne beroepscommissie neemt ten aanzien van de student de volgende beslissing:

De examencommissie beslist om het punt 9/20 voor Bachelorproef te behouden.

Het jurylid van de stageplaats zal in tweede zittijd vervangen worden.

Motivering van de beslissing:

De hogeschool was op de hoogte van de beperking van de student en hield hier in vorige jaren rekening mee via zijn bijzonder statuut. Dit jaar vroeg hij geen bijzonder statuut aan. De maatregelen die mogelijk zijn binnen zulk een statuut maken overigens niet dat de student op een andere manier zou beoordeeld worden. Hij zou dan ook moeten kunnen antwoorden op de vragen die een jury stelt naar aanleiding van een bachelorproef. Het behoort tot de competenties die behaald dienen te worden binnen de bachelorproef om op meer abstracte of globaal gestelde vragen te kunnen antwoorden en niet enkel op sterk afgebakende feitelijke vragen.

De student haalt aan dat er kritiek kwam op de keuze van de instellingen die hij vergeleek en hij betreurt dat deze feedback hem niet eerder was gegeven. De scriptiebegeleider die hem begeleidde is pas laat in het proces ingestapt, nadat de dataverzameling al gebeurd was, waardoor het niet meer aan de orde was om dit aan te kaarten. Uit het dossier blijkt bovendien dat dit niet het enige argument en ook niet het doorslaggevende element was om de student een onvoldoende te geven.

Uit het dossier en de bevraging van de scriptiecoördinator blijkt dat na de beraadslaging iedereen akkoord ging met de gezamenlijke beslissing. Er blijkt nergens dat de beraadslaging sterker zou gestuurd zijn door één van de juryleden. Het loutere feit dat een jurylid werkte op de stageplaats waar de student werkte en zich daar een conflict voordeed, toont niet aan dat dezelfde persoon anderhalf jaar later en in een andere context niet in staat zou zijn tot een objectieve beoordeling van de student. Het jurylid steunt haar beoordeling op inhoudelijke en feitelijke argumenten, en gaf dus geen punten op basis van haar eerdere ervaring met de student maar op basis van de bachelorproef zelf.

Het blijkt verder niet uit het dossier dat de andere juryleden zich louter positief uitlaten over de bachelorproef. Ook het andere externe jurylid geeft in haar beoordeling vergelijkbare werkpunten aan (bv. weinig kritisch). Uit alle afzonderlijke beoordelingen blijken vergelijkbare werkpunten, die worden samengevat in de motivatie op het uiteindelijke beoordelingsformulier. Het is eigen aan de beoordeling door een jury dat tot een consensus wordt gekomen. Het uiteindelijk gezamenlijk gegeven punt ligt zeer dicht bij het gemiddelde, is tot stand gekomen via beraadslaging zoals voorzien en wordt op het beoordelingsformulier degelijk gemotiveerd door de jury.

Uit het dossier blijkt dus dat de beoordeling van de student op een correcte manier tot stand kwam en gesteund is in alle afzonderlijke beoordelingen. De commissie beslist daarom het punt te behouden.

Omdat uit de klacht van de student wel blijkt dat zijn gevoel bij dit jurylid zodanig is dat het zijn prestaties bij een tweede examenkans mogelijk in de weg zou kunnen staan, beslist de commissie wel om bij een tweede examenkans het jurylid te vervangen.

De beslissing van de interne beroepscommissie is genomen bij consensus.”

Dit is de tweede thans bestreden beslissing. Zij werd aan verzoeker betekend bij brief van 18 maart 2015.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van verzoekers beroep.

De Raad onderzoekt ambtshalve de ontvankelijkheid van het beroep, onder meer wat het voorwerp betreft.

Verzoeker richt zijn beroep enerzijds tegen de initiële examenbeslissing van 27 februari 2015 en anderzijds tegen de beslissing van 18 maart 2015 van de interne beroepscommissie.

Uit artikel van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij blijkt dat de interne beroepscommissie bevoegd is “om een beslissing te nemen en eventueel de punten aan te passen.” De interne beroepscommissie beschikt aldus over volheid van bevoegdheid. Dit heeft tot gevolg dat haar beoordeling in de plaats komt van de initiële beslissing van de examencommissie, en dat deze laatste derhalve uit het rechtsverkeer is verdwenen.

De eerste bestreden beslissing van 27 februari 2015 kan derhalve niet langer op ontvankelijke wijze worden aangevochten, zodat het beroep, in zoverre het tegen deze beslissing is gericht, onontvankelijk is.

Verzoeker kan zich wel op ontvankelijke wijze richten tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

Het beroep is in de aangegeven mate ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

Eerste middel

Verzoeker neemt een eerste middel uit het redelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker brengt de moeilijkheden in herinnering die hij tijdens zijn stage ondervond in relatie tot het hoofd van de sociale dienst van de sociale huisvestingsmaatschappij, en is van oordeel dat de betrokken persoon geen objectieve beoordeling heeft gegeven, wat volgens verzoeker ook blijkt uit de toegekende scores.

In haar *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat, indien er zich al problemen hebben voorgedaan, deze te situeren zijn bijna twee jaar voor de beoordeling van de bachelorproef, en dat er geen bewijs voorligt dat het betrokken jurylid het op verzoeker zou gemunt hebben.

Verder doet verwerende partij gelden dat het loutere voorliggen van een mindere beoordeling van de scriptie geen bewijs van vooringenomenheid vormt, en dat die vooringenomenheid evenmin is aangetoond bij de mondelinge verdediging.

Verwerende partij wijst er ook op dat de beslissing door de jury unaniem is genomen en dat uit niets blijkt dat het betrokken jurylid een doorslaggevende stem zou hebben gehad. Voor zover de bestreden beslissing het betrokken jurylid alsnog vervangt voor de tweede examenkans, zo stipt verwerende partij nog aan, dan gebeurde dit enkel om tegemoet te komen aan de subjectieve verzuchtingen van verzoeker en niet als impliciete erkenning van enige vooringenomenheid.

In de *wederantwoordnota* antwoordt verzoeker dat de beslissing om het betrokken jurylid te vervangen voor de tweede examenkans wel degelijk aangeeft dat verwerende partij niet geheel overtuigd is van de objectieve beoordeling.

Beoordeling

Zoals de Raad al meermaals heeft overwogen, wordt uitgegaan van een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit in hoofde van beoordelaren, en valt het aan de verzoekende partij toe om aan de hand van ernstige en concrete aanwijzingen aan te tonen dat er sprake is van vooringenomenheid.

Het loutere feit dat een jurylid zich twee academiejaren eerder, en in een andere hoedanigheid, ongunstig zou hebben uitgelaten omtrent verzoeker, volstaat in dat opzicht niet om te doen aannemen dat dit jurylid thans geen onpartijdige beslissing zou hebben genomen.

Ook de aan verzoeker toegekende cijfers bieden voor een dergelijke veronderstelling geen steun.

Voor de quatering van de scriptie liggen drie beoordelingen voor: 14/20, 10/20 en 9/20. Het verschil tussen enerzijds de quatering van de scriptiebegeleider (14/20) en anderzijds de quateringen van de externen, wordt in de antwoordnota geduid door het argument dat de scriptiebegeleider minder ervaring heeft als begeleider en minder voeling had met het behandelde thema. Aangezien dit motief niet is opgenomen in de bestreden beslissing kan er thans, *post factum*, geen rekening meer mee worden gehouden.

Daarnaast evenwel moet worden vastgesteld dat het verschil tussen de quateringen van beide externe juryleden relatief beperkt (10/20 tegenover 7/20) is. Verzoeker voert niet aan dat ook het tweede externe jurylid een gebrek aan onpartijdigheid kan worden verweten. De lagere quatering door het door verzoeker geviseerde jurylid, die ook uitvoerig tekstueel is gemotiveerd, wijkt daarvan niet dermate af dat hierin een (begin van) bewijs van een subjectieve beoordeling kan worden gezien.

De Raad stelt ook vast dat uit de bestreden beslissing blijkt dat het door verzoeker geviseerde jurylid aan verzoeker bij de mondelinge verdediging de hoogste score (10/20, tegenover tweemaal 9/20 en eenmaal 8/20) heeft toegekend. Dit gegeven, dat door verzoeker niet wordt tegengesproken, is evenmin van aard te doen aannemen dat het betrokken jurylid verzoeker met een partijdige en ongunstige quotering zou hebben willen treffen.

Het eerste middel is niet gegrond.

Tweede middel

In een tweede middel beroept verzoeker zich op het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat het eerste externe jurylid de scriptie initieel had gequoteerd met 12/20, en dat deze quotering vervolgens is herleid tot 10/20.

Verzoeker ziet ook hierin de hand van het tweede externe jurylid om verzoeker niet te laten slagen.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat er geen sprake is van een herleiding van de quotering, aangezien de 12/20 die na de criteria 8, 9 en 10 werd gegeven in strijd was met de richtlijnen met betrekking tot de wijze van quoteren.

In de *wederantwoordnota* herneemt verzoeker zijn kritiek.

Beoordeling

In de studiegids voor de bachelorproef is het volgende bepaald met betrekking tot het beoordelingsschema en de quotering van de scriptie:

*"De quotatie komt tot stand door beoordeling van de 10 criteria. Eerst wordt de scriptie beoordeeld en gequoteerd op basis van de inhoudelijke **criteria 1 tot en met 7**. Daarna kan deze quotatie nog in negatieve zin worden aangepast indien criterium 8, 9 en/of 10 onvoldoende wordt beoordeeld; geen aanpassingen in positieve zin op basis van een 'voldoende' beoordeling van deze criteria. Richtlijnen voor quotatie staan in 2.4. Bij de beoordeling van de **inhoudelijke criteria 1 t/m 7** hebben de woorden onvoldoende, voldoende en goed de volgende betekenis: (...)"*

Met andere woorden: de scriptie wordt in hoofdzaak beoordeeld op inhoud (criteria 1 tot en met 7). De beoordeling van de vormelijke aspecten (criteria 8 tot en met 10: bronvermelding en -verwerking, vormgeving en algemeen taalgebruik) kan enkel aanleiding geven tot een negatieve aanpassing van de inhoudelijke quotering, maar niet tot een verhoging ervan.

Deze richtlijn is kort hernoemd op het individueel beoordelingsschema dat elk jurylid dient in te vullen.

Het eerste externe jurylid had op de criteria 1 tot en met 7 een score gegeven van 10/20. Dit wordt door verzoeker niet betwist. In strijd met bovenvermelde regel, heeft dit jurylid na een 'voldoende' beoordeling van de criteria 8 tot en met 10, dit eindcijfer alsnog verhoogd tot 12/20. Gelet op de geldende regels werd dit terecht opnieuw aangepast naar 10/20.

Gelet op de niet-betwiste score van 10/20 voor de criteria 1 tot en met 7, kan de Raad de visie van verzoeker niet volgen dat dit jurylid voor de inhoud een hogere score zou hebben willen toekennen. Evenmin ziet de Raad enig bewijs van beïnvloeding door andere juryleden op wat voorkomt als een terechte correctie van de eindquotering in toepassing met de bovenstaande richtlijnen.

Het tweede middel is niet gegrond.

Derde middel

Verzoeker steunt een derde middel op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat er grote verschillen zijn tussen de individuele juryquoteringen voor de scriptie. Terwijl de scriptiebegeleider een 14/20 toekende, quoteerden de externe juryleden respectievelijk 10/20 en 7/20.

Verzoeker wijst erop dat er een verschil van 100% ligt tussen de hoogste en de laagste beoordeling.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij vooreerst dat de hogere score van de scriptiebegeleider enigszins kan worden geduid door haar beperkte ervaring, zowel inzake het beoordelen van scripties als met betrekking tot het onderwerp, maar dat alleszins ook uit haar beoordeling nog duidelijke werkpunten en aandachtspunten blijken.

Daarnaast wijst verwerende partij op de beoordeling van het eerste externe jurylid (10/20), die niet alleen een matige score inhoudt, maar ook een onvoldoende op belangrijke delen van de scriptie. De zwakke punten komen volgens verwerende partij ook duidelijk tot uiting in het beoordelingsverslag.

Ook het verslag van het tweede, door verzoeker geviseerde jurylid geeft volgens verwerende partij onder een uitvoerige motivering aan waarom tot de quatering werd gekomen.

Beoordeling

Krachtens artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs is de Raad enkel bevoegd om na te gaan of de hem voorgelegde studievoortgangsbeslissing in overeenstemming is met de decretale en reglementaire bepalingen, met het onderwijs- en examenreglement en met de algemene administratieve beginselen. De Raad is daarbij niet bevoegd om zijn appreciatie betreffende de waarde van een kandidaat in de plaats te stellen van die van het bestuur of enig orgaan dat werkt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

De Raad beschikt, wat de beginselen van behoorlijk bestuur betreft, bovendien slechts over een marginaal toetsingsrecht.

Om de hierboven reeds aangehaalde redenen, kan de Raad geen rekening houden met de motieven die verwerende partij in de *antwoordnota* aanhaalt ter verklaring van het hogere cijfer dat door de scriptiebegeleider werd toegekend voor het schriftelijke gedeelte.

Verder moet de Raad vaststellen dat verzoeker de quatering voor het schriftelijk gedeelte enkel bekritiseert in de mate dat het de beoordeling van 7/20 door het hoofd van de sociale dienst van de sociale huisvestingsmaatschappij betreft – en dan nog enkel met betrekking tot het hiervoren reeds besproken en ongegrond bevonden middel dat is gesteund op het onpartijdigheidsbeginsel.

Verzoeker uit geen kritiek op de score van 10/20 die door het andere externe jurylid werd gegeven, andere dan dat deze score en de 7/20 sterk afwijken van de quatering van 14/20 die door de scriptiebegeleider werd toegekend.

De beperkte kritiek die verzoeker aldus uit, en die ertoe beperkt blijft dat het verschil in quoteringen ‘frappant’ is, kan de Raad er niet toe brengen te besluiten dat de beoordelingen van de externe juryleden dermate onredelijk zijn dat zij onregelmatig zouden moeten worden bevonden, en tot vernietiging van de bestreden beslissing zouden moeten leiden.

Bovendien wijst de Raad erop dat de score van 14/20 door de scriptiebegeleider op geen enkele wijze nader lijkt te zijn geduid in een tekstuele motivering – er ligt alleszins wat haar betreft geen beoordelingsverslag voor – wat wel het geval is voor de quatering door de twee externe juryleden. Deze motieven, die de Raad *prima facie* niet kennelijk onjuist of onredelijk

voorkomen en die door verzoeker ook niet worden bestreden, kunnen de toegekende quotering motiveren. Bovendien is het globale resultaat tot stand gekomen bij consensus.

Het derde middel is niet gegrond.

Vierde middel

Verzoeker neemt een vierde middel uit het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat uit de puntenverdeling op de bachelorproef blijkt dat hij cijfermatig een resultaat van 9,8/20 behaalde, en dat dit op basis van de afrondingsregels moet leiden tot een examencijfer van 10/20 en dus een credit.

Verzoeker stelt zich vragen bij de rechtsgeldigheid van de bepaling in het reglement die luidt dat de uitslag voor beraadslaging vatbaar is.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat de beoordeling voor de bachelorproef niet louter cijfermatig is, en dat omwille van de principiële afronding naar boven uitdrukkelijk in de studiegids is bepaald dat de uitslag voor beraadslaging vatbaar is.

In zijn *wederantwoordnota* beperkt verzoeker zich tot de herneming van het middel.

Beoordeling

Verzoeker behaalt voor het opleidingsonderdeel Bachelorproef een cijfermatig eindresultaat van 9,8/20. Verzoeker is bijgevolg niet geslaagd.

Het onderwijs- en examenreglement bepaalt evenwel in artikel dat de totaalscore voor een opleidingsonderdeel wordt afgerond volgens de wetenschappelijke regels, en dat een cijfer na de komma van vijf of hoger ertoe leidt dat wordt afgerond naar het bovenliggende gehele getal. Op basis van deze regel maakt verzoeker aanspraak op een examencijfer van 10/20.

Vooraleer er evenwel toepassing kan worden gemaakt van voormeld artikel, dient er sprake te zijn van een totaalscore.

In de studiegids van het betrokken opleidingsonderdeel is onder artikel, randnummer 4, in zoverre hier relevant, het volgende bepaald:

"(...)

De assessor zet de verschillende quoteringen om in een eindresultaat op 20 punten. Deze uitslag is voor beraadslaging vatbaar. Na de berekening van de score op alle deelfacetten van alle beoordeelaars beraadslaagt de jury over het eindcijfer. Daarbij wordt bekeken of dit cijfer een correcte beoordeling is van de volledige bachelorproef en dit volgens het quotatieschema. De jury kan na beraadslaging op gemotiveerde wijze de cijfermatige uitslag wijzigen."

Het examencijfer komt bijgevolg tot stand na beraadslaging, waarbij de jury over de mogelijkheid beschikt af te wijken van het initiële cijfermatige resultaat. *In casu* motiveert de examenjury de beslissing om een examencijfer van 9/20 toe te kennen als volgt:

"De jury beslist de student niet te laten slagen omwille van gebrek aan visie en oppervlakkigheid, gebrek aan kritische analyse op schriftelijk en mondeling."

Ten aanzien van de verschillende competenties waarvoor verzoeker een onvoldoende behaalde, motiveert de jury bovendien:

"De antwoorden getuigen van inhoudelijk inzicht – onvoldoende – oppervlakkig, gebrek aan visie, weinig kritische analyse.

De antwoorden op de gestelde vragen zijn ter zake – onvoldoende – niet altijd ter zake, eerder wenselijk door gebrek aan visie.

De student drukt zich goed uit – onvoldoende – niet vlot"

Verzoeker betwist op geen enkele wijze de beoordeling voor al deze deelaspecten. De opmerkingen van de jury omtrent de oppervlakkigheid van bepaalde antwoorden en een gebrek aan vlotheid worden door verzoeker niet tegengesproken. Integendeel brengt verzoeker in zijn intern beroep begrip op voor deze kritiek, die hij echter duidt tegen de achtergrond van enerzijds een onduidelijke vraagstelling en anderzijds zijn eigen indruk niet te kunnen slagen.

Verzoeker erkent in zijn verzoekschrift ook de voormelde bevoegdheid tot beraadslaging van de jury.

Van een verzoekende partij wordt in het raam van een extern beroep bij de Raad meer verwacht dan het louter opwerpen dat 'men zich de vraag kan stellen' of door de hogeronderwijsinstelling gehanteerde werkwijze rechtsgeldig is, zeker wanneer die werkwijze een uitdrukkelijke rechtsgrond vindt in het onderwijs- en examenreglement.

De Raad ziet alvast in de gegevens waarop hij acht vermag te slaan, geen onregelmatigheid in de werkwijze die tot de initiële examenbeslissing heeft geleid. Vaststellend dat verzoeker niet geslaagd was (9,8/20) is het gelet op de opgegeven motieven niet kennelijk onredelijk om verzoeker niet het voordeel van de afronding toe te kennen, doch het examencijfer op 9/20 vast te leggen.

Overigens zij opgemerkt dat een discretionaire bevoegdheid van een examencommissie eerder de regel dan de uitzondering is, mits uiteraard de grenzen van de beginselen van behoorlijk bestuur worden geëerbiedigd. Discretionaire bevoegdheid staat immers niet gelijk aan willekeur.

Het middel is niet gegrond.

Vijfde middel

Verzoeker steunt een vijfde middel op de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker doet gelden dat de motivering van de jury zeer kort is om een slagen te veranderen in een niet-slagen, en dat de motieven bovendien tegenstrijdig zijn met de individuele beoordelingen van de scriptie, zowel op het schriftelijk als op het mondeling.

Vooral wat betreft de kritische ingesteldheid meent verzoeker aan de doelstellingen te beantwoorden.

In de *antwoordnota* repliceert verwerende partij dat het zeer duidelijk is welke argumenten aan de basis liggen van het globale onvoldoende. Verwerende partij verwijst ter zake ook naar de richtlijnen voor de herwerking van de scriptie.

De *wederantwoordnota* is beperkt tot een herneming van het middel.

Beoordeling

De Raad brengt in herinnering dat een middel slechts op ontvankelijke wijze voor de Raad kan worden opgeworpen wanneer de verzoekende partij dat middel ook voorafgaand in het intern beroep heeft doen gelden. De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, of een middel aan deze voorwaarde voldoet.

De motivering die verzoeker thans ontoereikend acht om het toegekende resultaat te verantwoorden, is aan verzoeker bekend vóór het instellen van het intern beroep. De Raad moet vaststellen dat verzoeker bij dat intern beroep geen middel inzake de motiveringsplicht heeft opgeworpen, en dat derhalve thans niet voor het eerst op ontvankelijke wijze kan doen.

Voor de volledigheid merkt de Raad op dat de motivering van de beslissing van de jury ook uitgebreider is dan verzoeker met zijn citaat lijkt aan te geven, nu de motivering die de beoordeling van de mondelinge eindproef begeleidt, in verzoekers middel buiten beschouwing blijft.

Het middel is derhalve in die mate onontvankelijk.

Hetzelfde lot ondergaat het middel in zoverre het is gesteund op een tegenstrijdigheid tussen de verschillende deelbeoordelingen. Ook dit argument is door verzoeker niet aan de interne beroepscommissie voorgelegd, zodat het in de huidige stand van de procedure niet ontvankelijk is.

Het middel is onontvankelijk.

Getuigenverhoor

Verzoeker stelt – voor het eerst in de wederantwoordnota – dat bij het intern beroep de heer J.R., eertijds stagebegeleider, niet werd gehoord, terwijl hij de relatie tussen verzoeker en het extern jurylid – het hoofd van de sociale dienst van de sociale huisvestingsmaatschappij – zou kunnen schetsen.

Verzoeker vraagt dat de stagebegeleider hieromtrent in voorkomend geval zou worden gehoord.

De Raad stelt vast dat verzoeker bij het intern beroep heeft aangegeven dat de interne beroepscommissie bij de stagebegeleider te rade kon gaan omtrent de situatie met betrekking tot voormeld jurylid. Verzoeker heeft evenwel niet uitdrukkelijk gevraagd de stagebegeleider te horen, en de interne beroepscommissie heeft het niet nuttig geacht op de suggestie in te gaan.

In zijn verzoekschrift voor de Raad maakt verzoeker geen gewag van de stagebegeleider. Hij steunt geen middel op het niet-horen van de stagebegeleider door de interne beroepscommissie, en vraagt in dat stadium van de procedure evenmin een getuigenverhoor. Door zulks pas in de wederantwoordnota te doen, ontneemt verzoeker aan de verwerende partij de mogelijkheid om hieromtrent, in de in hoofdzaak schriftelijke procedure voor de Raad, schriftelijk standpunt in te nemen.

Gelet op wat hierboven is uiteengezet in de beoordeling van het eerste en tweede middel, ziet de Raad geen reden om getuigen te horen.

De vraag tot getuigenverhoor wordt verworpen.

BESLUIT

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 12 mei 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Jim Deridder	Jean Goossens	Piet Versweyvelt
De secretaris,		

Zitting van 19 mei 2015

Rolnr. 2015/072 - 19 mei 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester [REDACTED]
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 19 mei 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.
De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota, de wederantwoordnota, de toelichtende nota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

De stukken die de verwerende partij samen met haar toelichtende nota heeft neergelegd op 30 april 2015 worden geweerd uit de debatten. De Raad wijst erop dat er in de toegezonden regeling van de rechtspleging na cassatie d.d. 27 april 2015 geen mogelijkheid voorzien werd om stukken neer te leggen. De Raad herinnert er ook dat de verwerende partij haar administratief dossier reeds heeft neergelegd in het kader van de voorgaande procedure nr. 2014/071. De Raad wijst erop dat een cassatie door de Raad van State, die *in casu* niet raakt aan de rechtspleging bij de Raad, niet tot gevolg heeft dat de volledige rechtspleging hernomen wordt. Het volstaat *in casu* dat de partijen uitgenodigd werden een toelichtende nota betreffende het cassatiearrest in te dienen.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij 0/20 behaalde voor het opleidingsonderdeel 'Masterproef Orkestdirectie' en tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de master in de muziek.

Het beroep betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel 'Masterproef Orkestdirectie'.

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 7 februari 2014 een intern beroep in bij de algemeen directeur van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 11 februari 2014 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

In de interne beroepsbeslissing werd gesteld dat het niet in strijd is met het examenreglement dat de verzoekende partij door drie verschillende jury's beoordeeld werd. De juryleden worden immers gekozen uit een 'pool'. De nadruk wordt gelegd op de competenties van de jury en niet van de individuele leden, zodat de kwaliteit van de beoordeling kan worden gewaarborgd. Op die manier wordt ook de objectiviteit van de nieuwe beoordeling gewaarborgd.

Verder wordt in de beslissing op intern beroep aangegeven dat de studiefiche duidelijk stelt dat een student op de vier onderdelen moet slagen om een voldoende te kunnen behalen en dat er voor het totale opleidingsonderdeel een holistisch punt wordt gegeven. De beroepsinstantie stelde voorts dat de quotering niet als een gewogen gemiddelde van deelresultaten, maar als het equivalent van een niet-numeriek resultaat 'onvoldoende' kan worden beschouwd. De beroepsinstantie stelde voorts dat de verzoekende partij werd vrijgesteld van de luisterstage en dus maar drie onderdelen moest afleggen. De beslissing stelde eveneens dat uit de pv's van de juryverslagen blijkt dat de verzoekende partij een voldoende behaalde voor de kritische reflectie en voor de vaardigheidsproef (het concert). De beide jury's waren evenwel van oordeel dat de verzoekende partij voor de twee bijgewoonde repetities een onvoldoende behaalde. De beslissing stelde dat voor drie competenties de verzoekende partij een onvoldoende behaalde. De beslissing stelde dat uit het juryverslag m.b.t. het concert blijkt dat de verzoekende partij voor twee van deze competenties op de grens zat tussen voldoende en onvoldoende (slagtechniek en interpretatie). De beroepsinstantie verwees ook naar het vademecum waarin wordt aangegeven dat het onderdeel examenrepetitie een aandeel heeft van 50% in de holistische totaalscore. De beroepsinstantie stelde dan ook dat de verzoekende partij niet voor alle onderdelen slaagde en dat de eindscore van 0/20 dus gerechtvaardigd is.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 13 februari 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 18 februari 2014 diende verzoekende partij een eerste verzoekschrift in bij de Raad. Bij besluit nr. 2014/014 vernietigde de Raad de beroepsbeslissing d.d. 11 februari 2014 op grond van volgende overwegingen:

"Evenwel had de verzoekende partij ook een aantal EVC's verworven, op grond waarvan zij vrijgesteld werd van alle opleidingsonderdelen behalve twee, waaronder het opleidingsonderdeel Masterproef. Wat deze laatste betreft, stelt het verslag:

"De kandidaat heeft aangegeven dat in hij in zijn basisopleiding geen ervaring heeft opgedaan in het schrijven van scripties op het niveau van de masteropleiding. Zijn in het dossier opgenomen teksten voldoen volgens de commissie niet als bewijs van verworvenheid van de competenties behorend bij het reflectieve deel van de masterproef".

De commissie maakt bijkomende opmerkingen. Zij adviseert, voor wat betreft de Masterproef, het schrijven van een scriptie op masterniveau (de scriptie zou dan tevens kunnen gelden als voor het andere opleidingsonderdeel waarvoor de verzoekende partij geen vrijstelling had gekregen) en om zijn concert van de zesde symfonie van Beethoven te laten gelden als praktische proef.

Op grond daarvan krijgt hij geen vrijstelling voor de Masterproef.

Uit de aan de Raad voorgelegde stukken blijkt dat de verzoekende partij evenwel niet voor alle onderdelen van de Masterproef geëvalueerd werd: zij was vrijgesteld van het "luik 1b: specifieke kwalificaties hoofddiscipline directie: stages, arrangement, orkestratie of eigen compositie". Blijkbaar heeft de verwerende partij in het gekwalificeerd verslag voorafgaand aan de EVC beslissing aanleiding gezien om de verzoekende partij van dat onderdeel vrij te stellen.

Waarom de verzoekende partij dan wel nog het deel 'Repetitie' diende te volgen, is in het licht van het advies en de opmerkingen van het verslag van de EVC commissie niet geheel duidelijk. In haar opmerkingen adviseert de EVC-commissie dat de verzoekende partij "[haar] concert van Beethovens Zesde Symfonie te doen gelden als praktisch deel van de masterproef". Daaruit blijkt niet dat de adviescommissie meer bedoeld heeft dan de vaardigheidsproef (het uitvoeren van het concert). Uit de aan de Raad voorgelegde stukken blijkt niet dat het voor de verzoekende partij duidelijk was bij haar inschrijving dat zij ook het onderdeel 'repetitie' diende te volgen.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond. Het kan zijn dat de verwerende partij van oordeel was dat de verzoekende partij het onderdeel 'repetitie' diende te volgen, maar dan dient zij dit wel aan te tonen."

3.5. In opvolging van het vernietigingsbesluit heeft de interne beroepscommissie op 27 maart 2014 een nieuwe beslissing genomen waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

De beroepsinstantie stelde dat uit het dossier van de EVC-commissie duidelijk blijkt dat de eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel 'Masterproef Orkestdirectie' onvoldoende aanwezig waren en dat het dus volledig (24 studiepunten) moest gevuld worden. De beroepsinstantie stelde dat de inhoudelijke suggesties van de EVC-commissie niet uitsluiten dat sommige deelproeven toch afgelegd moeten worden. De beslissing stelde voorts dat de verzoekende partij zich ook voor 24 studiepunten ingeschreven heeft, maar als gunst werd vrijgesteld van de luisterstage omdat dit evident is. De beroepsinstantie stelde voorts dat de verzoekende partij nooit een vrijstelling voor het deel 'repetitie' gevraagd heeft, en het ook als zodanig afgelegd heeft. Bijgevolg moet de verzoekende partij drie onderdelen afleggen. De beroepsinstantie stelde voorts dat het niet in strijd is met het examenreglement dat de verzoekende partij door drie verschillende jury's beoordeeld werd. De juryleden worden immers gekozen uit een 'pool'. De nadruk wordt gelegd op de competenties van de jury en niet van de individuele leden, zodat de kwaliteit van de beoordeling kan worden gewaarborgd. Op die manier wordt ook de objectiviteit van de nieuwe beoordeling gewaarborgd.

Verder wordt in de beslissing op intern beroep aangegeven dat de studiefiche duidelijk stelt dat een student op de vier onderdelen moet slagen om een voldoende te kunnen behalen en dat er voor het totale opleidingsonderdeel een holistisch punt wordt gegeven. De beroepsbeslissing stelde voorts dat de quotering niet als een gewogen gemiddelde van deelresultaten, maar als het equivalent van een niet-numeriek resultaat 'onvoldoende' kan worden beschouwd. De beroepsinstantie stelde eveneens dat uit de pv's van de juryverslagen blijkt dat de verzoekende partij een voldoende behaalde voor de kritische reflectie en voor de vaardigheidsproef (het concert). De beide jury's waren evenwel van oordeel dat de verzoekende partij voor de twee bijgewoonde repetities een onvoldoende behaalde. De beroepsinstantie stelde dat voor drie competenties de verzoekende partij een onvoldoende behaalde. De beroepsinstantie stelde dat uit het juryverslag m.b.t. het concert blijkt dat de verzoekende partij voor twee van deze competenties op de grens zat tussen voldoende en onvoldoende (slagtechniek en interpretatie). De beroepsinstantie verwees ook naar het vademecum waarin wordt aangegeven dat het onderdeel examenrepititie een aandeel heeft van 50% in de holistische totaalscore. De beroepsinstantie stelde dan ook dat de verzoekende partij niet voor alle onderdelen slaagde en dat de eindscore van 0/20 dus gerechtvaardigd is.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 27 maart 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.6. Bij aangetekend schrijven van 4 april 2014 diende verzoekende partij een tweede verzoekschrift in bij de Raad. Bij besluit nr. 2014/049 vernietigde de Raad de beroepsbeslissing d.d. 27 maart 2014 op grond van volgende overwegingen:

"De Raad merkt op dat, niettegenstaande het eigenlijke onderliggende voorwerp van het beroep een examenbeslissing is, zijn beoordeling niet los kan gezien worden van het resultaat van de door de verzoekende partij opgestarte EVC-procedure. Uit de stukken blijkt dat de verzoekende partij een onvoldoende scoorde voor het

opleidingsonderdeel 'Masterproef' als gevolg van een onvoldoende voor de deelproef 'repetitie'.

De Raad stelt vast dat in dit dossier verwarring is ontstaan door de verkeerde indruk, die de EVC-beoordelingscommissie met haar EVC-verslag (zgn. bijkomende opmerkingen bij het bekwaamheidsonderzoek) en beslissing over de bewijzen van bekwaamheid heeft gewekt. De Raad herinnert eraan dat een EVC-procedure erop gericht is om op basis van werkervaring verworven competenties te laten erkennen, wat leidt tot een bewijs van bekwaamheid voor specifieke competenties. Op basis van een bewijs van bekwaamheid (steunende op die competenties) kan men dan vrijstellingen voor opleidingsonderdelen bij een onderwijsinstelling van de associatie aanvragen en mogelijkerwijs bekomen, wat dan weer een andere autonome beoordeling is (zie Art. EVC-reglement).

Dit impliceert volgens de Raad dat de EVC-beoordelingscommissie haar onderzoek en beoordeling kan en moet richten op competenties en niet op opleidingsonderdelen. De Raad stelt in casu vast dat de EVC-beoordelingscommissie in het verslag ontreedt, minstens impliciet, reeds vooruitloopt op de beslissing inzake het al dan niet toekennen van bepaalde vrijstellingen door explicet de verworven competenties (die als dusdanig overigens niet eens vermeld worden) te koppelen aan opleidingsonderdelen. Zo wordt een lijst opleidingsonderdelen vermeld waarvoor de competenties verworven zijn, wat de indruk wekt dat de verzoekende partij daarvoor in die procedure reeds een vrijstelling vraagt en krijgt. Het mag dan wel zijn dat de verzoekende partij de betrokken opleiding enkel kan volgen bij de verwerende partij, die ook namens en voor rekening van de de EVC-beoordeling gemaakt heeft, maar dat betekent nog niet dat de beide procedures minstens impliciet vermengd mogen worden. Die verkeerde indruk wordt volgens de Raad versterkt doordat het EVC-verslag enkel op basis van het gesprek met de kandidaat en de lacunes in het dossier aangeeft dat "de competenties" verbonden aan de opleidingsonderdelen 'Masterproef Orkestdirectie' en 'kunstfilosofie' niet verworven zijn en in het EVC-verslag aangeeft dat de kandidaat zich voor het behalen van het Masterdiploma moet inschrijven en voldoende credits behalen voor de onderdelen 'Masterproef' en 'Kunstfilosofie'.

In deze omstandigheden is het relevant om erop te wijzen dat de EVC-commissie meent dat de competenties verbonden aan het opleidingsonderdeel 'Masterproef' niet afdoende bewezen zijn zonder echter ondubbelzinnig aan te duiden over welke competenties het precies gaat (zie stuk 17 verzoekende partij). Daarmee wordt op het eerste gezicht de indruk gewekt dat alle competenties verbonden aan voormeld opleidingsonderdeel niet verworven zijn. De Raad stelt echter vast dat deze eerste indruk door twee feitelijke vaststellingen genuanceerd moet worden.

De motivering, in samenhang met het dossier, sluit naar het oordeel van de Raad niet uit dat bepaalde, voor het opleidingsonderdeel 'Masterproef' relevante, competenties verworven kunnen zijn. Het is in deze zaak niet betwist dat niet alle competenties verworven zijn. Dit sluit evenwel niet uit dat sommige competenties wel verworven kunnen zijn. De Raad stelt vast dat in de (formele) motivering van de beslissing naar aanleiding van het bekwaamheidsonderzoek de facto en de iure geen "vrijstelling" gegeven wordt voor 'Masterproef' omdat de verzoekende partij heeft aangegeven dat zij geen ervaring heeft opgedaan in het schrijven van scripties op het niveau van de masteropleiding en daar de in het dossier opgenomen teksten niet voldoen als bewijs van verworvenheid van de competentie behorende bij het reflectieve deel van de masterproef. In het EVC-verslag maakt de EVC-commissie enkel melding van het feit dat de met voormeld opleidingsonderdeel verbonden competenties niet behaald werden zonder daarin precies aan te geven over welke competenties het gaat. De Raad merkt voorts op dat het EVC-verslag, dat verwijst naar "het schrijven van scripties" en "het reflectieve deel van de masterproef" wel explicet aangeeft dat verzoekende partij de deelproeven 'vaardigheidsproef' (i.e. concert) en 'kritische reflectie' (tevens relevant geacht voor het opleidingsonderdeel 'kunstfilosofie') moet afleggen zonder de andere in de studievoortgangsbeslissingen opgenomen deelproeven te

vermelden. Daaruit kon de verzoekende partij rechtmatig afleiden dat de competenties voor deze twee deelproeven als niet-verworpen werden beschouwd. Uit het voorgaande kon de verzoekende partij met zekerheid vooraf weten dat de beoordeling van de 'Masterproef' minstens zou steunen op twee deelproeven, in het bijzonder gelet op de inhoudelijke suggesties in het verslag. Over de andere in de studiefiche 2013-2014 voor 'Masterproef' vermelde proeven, met name repetitie en luisterstages, is volgens de Raad vooraf niets bekend zodat de verzoekende partij zich in een uiterst onzekere positie bevindt. Het is, gelet op de omstandigheden van het dossier (onduidelijkheid over twee deelproeven als gevolg van de formulering van het EVC-verslag en het officieuze autonome handelen van de verwerende partij: zie infra), normaal dat verzoekende partij pas na het kennen van de eindbeoordeling het evaluatiekader (op basis van drie deelproeven) betwist in een beroepsprocedure zoals zij ook gedaan heeft. Het feit dat de verzoekende partij een repetitie gehouden heeft, is niet ongewoon en laat niet toe te besluiten dat de student de deelproef 'repetitie' zonder meer heeft afgelegd. Het is naar het oordeel van de Raad immers een normale voorbereiding op een andere deelproef, met name het concert. Het is ook niet zo dat de verzoekende partij uit de aanwezigheid van juryleden bij de repetitie had moeten afleiden dat de repetitie ook als deelproef zou gelden. Het zou immers ook als een vorm van begeleiding van de verzoekende partij kunnen beschouwd worden. Uit geen enkel stuk blijkt voorts dat er vooraf een overleg geweest is over deze "vrijstellingen" en dus over de definitieve concrete inhoud van het beoordelingskader. De Raad wijst erop dat de verwerende partij in gebreke blijft om op een overtuigende wijze (bv. stukken) het voorafgaand overleg over de deelproeven aan te tonen. De Raad is van oordeel dat het 'overleg' niet afgeleid kan worden uit het feit dat de verzoekende partij de deelproef zou hebben afgelegd en hieromtrent geen probleem zou hebben gehad. Evenmin blijkt het uit het feit dat de verzoekende partij niet de vraag zou hebben gesteld waarom hij geen luisterstage heeft moeten doen. De Raad wijst erop dat er daardoor twee hypotheses denkbaar zijn: (1) de twee andere deelproeven moeten niet afgelegd worden; (2) de twee andere deelproeven moeten wel afgelegd worden. In de eerste hypothese wordt een groter gewicht toegekend aan de EVC-documenten. In de tweede hypothese wordt een groter gewicht toegekend aan de strikte toepassing van de ECTS-fiche.

De Raad stelt vast dat de beroepsbeslissing aangeeft dat uit hetzelfde EVC-dossier blijkt dat verzoekende partij toch de competenties voor de deelproef 'luisterstages'(ECTS-fiche 'Masterproef' (orkestpraktijk)(2013-2014)) bereikt heeft en dus vanzelfsprekend een 'vrijstelling' voor deze deelproef, die door de opleiding klaarblijkelijk ook voorafgaand zonder aanvraag toegekend werd, verdiend heeft. Uit deze handelswijze blijkt dat wat betreft het al dan niet moeten afleggen van een deelproef door de verwerende partij toch belang gehecht werd aan de EVC-procedure, waaruit dan volgens de verwerende partij in het kader van de concrete examenbeoordeling blijkt dat competenties toch verworven zouden zijn. Deze beoordeling (i.e. de vrijstelling) wijst er volgens de Raad op dat de beroepsinstantie aanvaardt dat het resultaat van de EVC-procedure uiteindelijk enkel de competenties waarop twee deelproeven betrekking hebben als niet-verworpen aanmerkt, met name 'repetitie' en 'luisterstages'. De Raad ziet niet hoe de verwerende partij anders tot die gunst kon komen. De theoretische optie van de bovenvermelde tweede hypothese komt daardoor in het gedrang. De Raad wijst er immers op dat deze handelswijze het bestaan van de eerste hypothese bevestigt. De verzoekende partij speelt daarin geen enkele actieve rol.

De Raad stelt immers vast dat het opleidingsonderdeel 'Masterproef' 24 studiepunten omvat zonder aanduiding van deelopleidingsonderdelen met respectieve studiepunten (zie ECTS-fiche). De Raad stelt ook vast dat artikel OER bepaalt dat een vrijstelling gevraagd kan worden voor een opleidingsonderdeel of een deelopleidingsonderdeel. De Raad merkt op dat in de ECTS-fiche (2013-2014) wel melding gemaakt wordt van vier deelproeven, maar niet van deelopleidingsonderdelen: een vaardigheidsproef (het examenconcert), een repetitie, een kritische reflectie en twee luisterstages. Uit het voorgaande volgt dat de verzoekende partij in beginsel op basis van het OER geen officiële vrijstelling kon

vragen voor de deelproeven, dus ook niet voor het onderdeel 'repetitie'. Het kan bijgevolg niet aan de verzoekende partij worden verweten dat zij geen vrijstelling aangevraagd zou hebben. Eén van de dragende motieven van de beslissing faalt dus in rechte.

Door te differentiëren bij de deelproeven (officieus wel vrijstelling voor 'luisterstages' en niet voor 'repetitie') maakt de verwerende partij een bijkomend onderscheid, hoewel de aanname van de eerste hypothese (zie supra) bevestigd werd. De Raad neemt aan dat de bevoegde instanties van verwerende partij de autonome en discretionaire bevoegdheid – het OER verbiedt dit niet explicet – hebben om studenten vrij te stellen van deelproeven (= beslissing ten gunste), zoals in casu blijkbaar gebeurd is. Hierbij raken zij aan het evaluatiekader. Bijgevolg moet deze "gunst" gemotiveerd worden, transparant zijn en niet-arbitrair (onverantwoord onderscheid) uitgeoefend worden. De Raad neemt akte van de verklaring van de verwerende partij dat aan de verzoekende partij toch een 'officieuse' vrijstelling werd toegekend op basis van het EVC-dossier. Dit roept vragen op bij het niet-vrijstellen voor de 'repetitie' daar de omstandigheden (niet-vermelding als af te leggen) van de verzoekende partij na het EVC-verslag wat die deelproef betreft, dezelfde zijn als voor de deelproef 'luisterstages'.

Dit betekent dat, gelet op het pretaire en arbitrale karakter van de officieuze vrijstelling voor een deelproef en het feit dat de Raad de eerste hypothese geloofwaardiger acht, minstens in de examenbeslissing moet gemotiveerd worden waarom (zonder aanvraag van de verzoekende partij, die overigens geen recht heeft op een vrijstelling op basis van het OER) toch geen officieuze vrijstelling voor deelproef 'repetitie' wordt gegeven in het licht van de bestaande documenten uit de EVC-procedure en de bevestiging van de eerste hypothese.

Gelet op het stilzwijgen in het EVC-verslag en de praktijk van gunstvrijstellingen voor deelproeven had de beroepsinstantie grondig en correct moeten uitleggen waarom de 'repetitie' ook niet officieus werd vrijgesteld en dus wel deel uitmaakte van de globale meesterproefbeoordeling. Dit impliceert dat zij op basis van het EVC-dossier in detail moet verantwoorden welke voor deze deelproef relevante competenties, in weervil van de eerste hypothese, toch niet verworven zouden zijn. De Raad stelt echter vast dat de bestreden beslissing zich beperkt tot irrelevant en juridische onjuiste argumenten betreffende de houding van de verzoekende partij. De Raad is dan ook van oordeel dat de bestreden beslissing thans niet op een rechtens afdoende wijze motiveert waarom de verzoekende partij mede beoordeeld moest worden op basis van de deelproef 'repetitie'."

In het beschikkende gedeelte van het besluit nr. 2014/049 gaf de Raad nog volgende elementen mee:

"De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 2 juni 2014 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen, in het bijzonder met het redelijke argument dat het EVC-dossier, dat in de concrete omstandigheden van de zaak aan de grondslag blijkt te hebben gelegen van de autonome toekenning van een officieuze vrijstelling voor de deelproef "luisterstages", niet onmiskenbaar aangeeft dat de competenties verbonden aan de deelproef 'repetitie' niet verworven zouden zijn, en met het redelijke argument dat de formele motivering uit het EVC-dossier wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak moet doorwerken in de examenbeslissing."

3.7. In opvolging van het vernietigingsbesluit heeft de interne beroepscommissie op 2 juni 2014 een nieuwe beslissing genomen waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

De beroepsinstantie stelde dat de luisterstage een hulpmiddel is voor het verwerven van competenties en een noodzakelijk stap is in de evolutie van 'je kunnen'. De beslissing stelde ook dat het kunnen repeteren een actieve momentopname is en dus een essentieel onderdeel is in het examen daar men geen vak volgt, maar een bewijs moet leveren dat men een

competente dirigent is. De beroepsinstantie stelde dat als men niet kan repeteren men noch kan slagen als dirigent in het beroepsleven, noch in het conservatorium. De beroepsinstantie stelde onder verwijzing naar de ECTS-fiche dat de opleiding daarom veel belang hecht aan de repetitie. De beroepsinstantie stelde vervolgens dat de competenties in verband met 'repetitie- en dirigeertechniek' niet aan de hand van een portfolio beoordeeld, noch bewezen kunnen worden.

De beroepsinstantie stelde voorts dat het niet in strijd is met het examenreglement dat de verzoekende partij door drie verschillende jury's beoordeeld werd. De juryleden worden immers gekozen uit een 'pool'. De nadruk wordt gelegd op de competenties van de jury en niet op de individuele leden, zodat de kwaliteit van de beoordeling kan worden gewaarborgd. Op die manier wordt ook de objectiviteit van de nieuwe beoordeling gewaarborgd.

Verder wordt in de beslissing op intern beroep aangegeven dat de studiefiche duidelijk stelt dat een student op de vier onderdelen moet slagen om een voldoende te kunnen behalen en dat er voor het totale opleidingsonderdeel een holistisch punt wordt gegeven. De beroepsinstantie stelde voorts dat de quatering niet als een gewogen gemiddelde van deelresultaten, maar als het equivalent van een niet-numeriek resultaat 'onvoldoende' kan worden beschouwd. De beroepsinstantie stelde eveneens dat uit de pv's van de juryverslagen blijkt dat de verzoekende partij een voldoende behaalde voor de kritische reflectie en voor de vaardigheidsproef (het concert). De beide jury's waren evenwel van oordeel dat de verzoekende partij voor de twee bijgewoonde repetities een onvoldoende behaalde. De beroepsinstantie stelde dat voor drie competenties de verzoekende partij een onvoldoende behaalde. De beroepsinstantie stelde dat uit het juryverslag m.b.t. het concert blijkt dat de verzoekende partij voor twee van deze competenties op de grens zat tussen voldoende en onvoldoende (slagtechniek en interpretatie). De beroepsinstantie verwees ook naar het vademeicum waarin wordt aangegeven dat het onderdeel examenrepertorie een aandeel heeft van 50% in de holistische totaalscore. De beroepsinstantie stelde dan ook dat de verzoekende partij niet voor alle onderdelen slaagde en dat de eindscore van 0/20 dus gerechtvaardigd is.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 2 juni 2014 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.8. Bij aangetekend schrijven van 6 juni 2014 diende verzoekende partij een derde verzoekschrift in bij de Raad.

3.9. Bij besluit nr. 2014/071 d.d. 7 juli 2014 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

"De Raad herbevestigt dat er voor het opleidingsonderdeel 'Masterproef Orkestdirectie' volgens de ECTS-fiche normaal vier deelproeven afgelegd moeten worden. Volgens die fiche leidt een onvoldoende op de 'repetitie' automatisch tot het niet-slagen voor het opleidingsonderdeel. In haar verzoekschrift werpt de verzoekende partij op dat de nieuwe beroepsbeslissing het besluit van de Raad nr. 2014/049 mistent, wat impliceert dat het gezag van gewijsde zou geschonden zijn. Volgens de Raad wordt door de verzoekende partij in het verzoekschrift ook in het bijzonder het oordeel van de Raad in besluit nr. 2014/049 over het al dan niet afleggen van de deelproef 'repetitie' aangekaart, gelet op de onvoldoende die de verzoekende partij hiervoor kreeg en die doorwerkt als een onvoldoende voor het geheel. De Raad stelt daarnaast vast dat de andere onderdelen/deelproeven als voldoende beoordeeld werden of zelfs niet afgelegd moesten worden.

De Raad is in het kader van het onderzoek van dit middel genoodzaakt om zijn besluit nr. 2014/049 in de beoordeling van onderhavig beroep te betrekken en te kaderen. Naar het oordeel van de Raad gaat de verwerende partij er ten onrechte vanuit dat de nieuwe beroepsbeslissing d.d. 2 juni 2014 tegemoet komt aan het besluit nr. 2014/049. De Raad steunt zich daarbij op volgende elementen.

Uit het besluit nr. 2014/049 volgt volgens de Raad dat het relevant is om na te gaan of competenties verbonden aan specifieke deelproeven van het gehele opleidingsonderdeel 'Masterproef' verworven zijn, gelet op de nauwe band die zij

vertonen met het beoordelingskader bij de examenbeslissing (officieze vrijstellingen voor deelproeven op basis van de verworven geachte competenties), die in het huidig beroep voorligt. De Raad heeft in zijn besluit nr. 2014/049 vastgesteld dat de EVC-commissie meent dat de competenties ‘verbonden aan het opleidingsonderdeel’ niet afdoende bewezen zijn zonder echter te preciseren over welke competenties het gaat. De Raad heeft ook vastgesteld dat de hieruit mogelijk afleidbare eerste indruk dat *alle* relevante competenties niet verworven zouden zijn, sterk genuanceerd moet worden. De Raad kwam immers in zijn besluit nr. 2014/049 tot de vaststelling dat het EVC-dossier (het verslag en de beslissing inzake de bewijzen van bekwaamheid verwijzen enkel naar een specifiek examenconcert, een kritische reflectie en het erkende gebrek aan ervaring met het schrijven van teksten op academisch niveau) en de handelswijze van de opleiding *in casu* (met name het automatisch zonder enig overleg of aanvraag ter zake toekennen van officieuze vrijstellingen voor onderdelen/deelproeven van de meesterproef) aantonen dat bepaalde competenties, die meer specifiek aan bepaalde deelproeven verbonden zijn, toch verworven zijn.

De Raad heeft in zijn besluit nr. 2014/049 immers vastgesteld dat er op het moment van de examenbeslissing over de globale masterproef op basis van hetzelfde EVC-dossier een officieuze vrijstelling voor het onderdeel ‘luisterstages’ meegenomen werd. De Raad heeft geoordeeld dat deze aanvaardbare praktijk van officieuze vrijstelling – wat het verworven karakter van de relevante competenties voor dat onderdeel impliceert – enkel verklaard kon worden door het bestaande EVC-dossier, in het bijzonder door het stilzwijgen over het afleggen van deze deelproef. Dit impliceert volgens de Raad dat bij de EVC-beoordeling door de commissie de relevante competenties erkend werden, maar dat dit niet rechtstreeks tot uiting komt in de beslissing doordat bij de bewijzen van bekwaamheid enkel verwezen wordt naar opleidingsonderdelen. De Raad wijst erop dat er anders over oordelen, anders toelichten of handelen inconsistent zou zijn. De Raad heeft in zijn besluit nr. 2014/049 eveneens aangegeven dat de niet-vermelding als af te leggen onderdeel een relevante aanwijzing is voor de rechtspositie van de verzoekende partij wat de deelproef ‘repetitie’ betreft.

De Raad heeft immers overwogen dat de omstandigheden (niet-vermelding als af te leggen) voor de deelproef ‘repetitie’ dezelfde zijn als voor ‘luisterstages’, wat de Raad ertoe gebracht heeft om de hypothese dat deze twee deelproeven niet afgelegd moeten worden geloofwaardiger te achten dan de hypothese dat ze wel moeten afgelegd worden. De Raad is van oordeel dat uit deze overwogen gelijkheid, *a fortiori* uit andere overwegingen, volgt dat de Raad reeds geoordeeld heeft dat uit het EVC-dossier blijkt dat de specifieke competenties verbonden aan het onderdeel ‘repetitie’ niet als niet-verworven beschouwd kunnen worden.

Daarom heeft de Raad in zijn besluit nr. 2014/049 ook duidelijk aangegeven dat hij de eerste hypothese bevestigd zag. De Raad treedt de verzoekende partij daarom dan ook bij in het opgeworpen standpunt dat uit het EVC-dossier en de toegekende bewijzen van bekwaamheid, in het bijzonder het bewijs voor het opleidingsonderdeel ‘Orkestdirectie 1’ blijkt dat de verzoekende partij de specifieke competenties, die verbonden zijn aan het onderdeel ‘repetitie’ van het opleidingsonderdeel ‘Masterproef’ verworven heeft. De Raad stelt immers vast dat de door de EVC-commissie op basis van het door de verzoekende partij voorgelegde portfolio verworven geachte competenties voor het opleidingsonderdeel ‘Orkestdirectie 1’ volledig identiek, zonder enige aanduiding van niveauverschil, zijn aan de te beoordelen specifieke competenties voor het onderdeel ‘repetitie’ van het opleidingsonderdeel ‘Masterproef’.

Zo vermeldt de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel uit de master ‘Orkestdirectie 1’ volgende competenties:

“De student is in staat een partituur op zodanige manier te ontleden dat hij/zij binnen enkele repetities een resultaat kan bereiken dat muzikaal verantwoord is.

De student brengt de analyse tot uiting in de slagtechniek (de theoretische

benadering wordt omgezet in bewegingen die een orkest helpen bij het realiseren van een orkestwerk). De student is in staat binnen een repetitie controlerend en opbouwend te werk te gaan om het muzikale eindpunt (het realiseren van de partituur) te bereiken.”

Diezelfde ECTS-fiche vermeldt ook nog:

*“De jury beoordeelt in het bijzonder volgende specifieke competenties:
Van de student wordt verwacht dat hij/zij competenties heeft verworven om een (pre-) professioneel orkest door middel van verbale aanduidingen en specifieke directiebewegingen op een hoger niveau kan tillen.
De student is in staat een orkestpartituur te ontleden mbt stijlgetrouwheid, directie, uitvoering en repetitietechniek
De student brengt deze analyse tot uiting in de slagtechniek (de theoretische benadering wordt omgezet in bewegingen die de groep musici helpen bij het realiseren van de partituur).
De student kan tijdens een repetitieproces een resultaat bereiken dat muzikaal verantwoord is.
De student heeft een basiskennis van de literatuur mbt het vakgebied opgebouwd.”*

De ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: Orkestdirectie’ vermeldt voor het onderdeel ‘repetitie’ volgende te beoordelen specifieke competenties:

- “1. De student leidt het orkest op alle gebied en kan het door middel van verbale aanduidingen en specifieke directiebewegingen op een hoger niveau tillen.*
- 2. De student is in staat een partituur op zodanige manier te ontleden mbt stijlgetrouwheid, directie, uitvoering en repetitietechniek, dat hij/zij binnen de repetitie een resultaat kan bereiken dat muzikaal verantwoord is.*
- 3. De student brengt de analyse tot uiting in de slagtechniek : de theoretische benadering wordt omgezet in bewegingen die de groep musici helpen bij het realiseren van de partituur.*
- 4. De student is in staat binnen een repetitie controlerend en opbouwend te werk te gaan om het muzikale eindpunt (het realiseren van de partituur) te bereiken.”*

Uit de samenlezing van alle informatie, in het bijzonder het EVC-dossier, volgt dat de competenties, verbonden aan het onderdeel ‘repetitie’ verworven geacht moeten worden en dat dit verklaart, gelet op de noodzaak tot een consistente houding van de EVC-commissie, dat er evenals voor de luisterstages in het verslag ook geen melding wordt gemaakt van het afleggen van een repetitie.

De Raad heeft in zijn besluit nr. 2014/049 overwogen dat de examenbeslissing grondig en correct – de Raad kon immers op basis het ingeropen middel enkel de motieven van de toen voorliggende beslissing van de beroepsinstantie als irrelevant of onjuist beoordelen – moest uitleggen op basis van het bestaande EVC-dossier in het licht van de aangegeven hypothese waarom het onderdeel ‘repetitie’ ook niet vrijgesteld kon worden en dus meegenomen werd in het beoordelingskader van de masterproef.

De verwerende partij lijkt bijzonder grote aandacht te schenken aan het woord ‘thans’ in de overwegingen van de Raad. De Raad wijst erop dat dit in het gewone spraakgebruik verwijst naar iets actueels, met name de in die procedure betwiste beroepsbeslissing. Uit een samenlezing van alle overwegingen en het beschikkend gedeelte blijkt evenwel dat de Raad op basis van alle stukken, in het bijzonder het EVC-dossier, in zijn besluit nr. 2014/049, minstens impliciet, reeds tot het oordeel was gekomen dat het weigeren van een officieuze vrijstelling, i.e. het steunen van de examenbeslissing op o.a. de deelproef ‘repetitie’ niet gemotiveerd was en dat de beroepsinstantie moet uitleggen hoe zij wel tot dat oordeel kon komen. Dit betekent

niet dat de Raad daarmee aanvaard zou hebben dat er, inzonderheid op basis van het EVC-dossier, een uitleg voor te geven valt daar uit het voorgaande blijkt dat de competenties voor de deelproef ‘repetitie’ verworven geacht kunnen worden.

De Raad acht de in de interne beroepsbeslissing van 2 juni 2014 vermelde motivering dat het kunnen repeteren een essentieel onderdeel is in een examen, dat het de bewijsvoering een competent dirigent te zijn betreft, dat de docenten van het Conservatorium een groot belang hechten aan de repetitie zonder welke men niet kan slagen als dirigent en bijgevolg aan het conservatorium – hetgeen bevestigd wordt in de ECTS-fiche, bijgevolg niet dragend.

Ten overvloede merkt de Raad op dat de nieuwe beroepsbeslissing de beoordeling op basis van de deelproef ‘repetitie’ rechtvaardigt op grond van het motief dat de relevante competenties niet aantoonbaar zijn op basis van documenten. De Raad is van oordeel dat deze motivering niet kan slagen daar ze te algemeen is en daar ze ook niet strookt met de realiteit van de bevindingen in de EVC-procedure (met name het afleveren van een bewijs van bekwaamheid voor het opleidingsonderdeel ‘Orkestdirectie 1’ en de overwegingen met betrekking tot de masterproef en de vrijstelling voor de ‘luisterstage’ die er niet los van gezien kan worden).

Het middel is gegrond.”.

In het beschikkend gedeelte van het besluit nr. 2014/071 d.d. 7 juli 2014 wordt vermeld wat volgt:

“De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 14 juli 2014 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen, in het bijzonder met het redelijke argument dat het EVC-dossier dat in de concrete omstandigheden van de zaak aan de grondslag blijkt te hebben gelegen van de autonome toekenning van een officieuze vrijstelling voor de deelproef “luisterstages” zonder elementen te bevatten die het niet-toekennen van dergelijke vrijstelling voor de deelproef “repetitie” rechtvaardigen, duidelijk aantoont dat de specifieke competenties verbonden aan het opleidingsonderdeel ‘Orkestdirectie 1’ die identiek zijn aan die van de deelproef ‘repetitie’ ook verworven geacht zijn door het toekennen van een bewijs van bekwaamheid voor dat opleidingsonderdeel, en met het redelijke argument dat de (formele) motivering uit het EVC-dossier alsmede het dossier zelf wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak moet doorwerken in de examenbeslissing.”.

3.10. In opvolging van het vernietigingsbesluit nr. 2014/071 d.d. 7 juli 2014 heeft de interne beroepsinstantie besloten om de beslissing over het intern beroep uit te stellen in afwachting van een cassatieberoep.

3.11. Bij arrest van de Raad van State nr. 230.689 d.d. 30 maart 2015 werd het besluit van de Raad nr. 2014/071 d.d. 7 juli 2014 vernietigd op grond van volgende overwegingen:

“10. In de bestreden beslissing oordeelt de bodemrechter – onder meer – dat hij de huidige verwerende partij bijvalt “in het opgeworpen standpunt dat uit het EVC-dossier en de toegekende bewijzen van bekwaamheid, in het bijzonder het bewijs voor het opleidingsonderdeel ‘orkestdirectie 1’ blijkt dat de verzoekende partij [lees: de in de huidige zaak verwerende partij] de specifieke competenties, die verbonden zijn aan het onderdeel ‘repetitie’ van het opleidingsonderdeel ‘Masterproef’ verworven heeft”, waarbij die rechter erop wijst dat de in de ECTS-fiches van de opleidingsonderdelen ‘orkestdirectie 1’ en ‘masterproef: orkestdirectie’, onderdeel ‘repetitie’, opgenomen competenties “volledig identiek, zonder enige aanduiding van niveauverschil” zijn.

11.1. Uit de stukken waarop de Raad van State vermag acht te slaan, blijkt dat de verwerende partij zich, op basis van een eerder in het buitenland behaald diploma van professionele bachelor, bij de verzoekende partij heeft aangeboden voor een bekwaamheidsonderzoek, in de zin van artikel II.232 en volgende van de Codex Hoger Onderwijs, met het oog op het behalen van een master in de muziek, afstudeerrichting

'directie', na het doorlopen van een schakelprogramma 'muziek - instrument' en een masteropleiding in de muziek, afstudeerrichting 'directie'.

11.2. Eveneens blijkt uit die stukken dat de verzoekende partij op 23 januari 2013 naar aanleiding van dat bekwaamheidsonderzoek een beslissing heeft genomen, waarbij erkend werd dat de verwerende partij verscheidene competenties kon bewijzen, daarbij verwijzend naar de opleidingsonderdelen waarvoor die competenties als eerder verworven werden beschouwd.

11.3. Die beslissing is een 'studievoortgangsbeslissing', in de zin van artikel I.3, 69°, c), van de Codex Hoger Onderwijs, waartegen de thans verwerende partij – na uitputting van een administratieve beroepsprocedure zoals bedoeld in artikel II.283, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs – desgevallend beroep kon instellen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (artikel II.285, tweede lid, Codex Hoger Onderwijs).

De verwerende partij heeft een dergelijk beroep, intern of extern, niet ingesteld. Die beslissing moet dus geacht worden definitief – en niet meer in rechte aanvechtbaar – te zijn en ook reeds te zijn geweest op het ogenblik dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen zich over het hem voorgelegde geschil heeft uitgesproken.

11.4. Uit de stukken die aan de bodemrechter zijn voorgelegd blijkt daarenboven dat de verwerende partij met de verzoekende partij een diplomacontract heeft gesloten voor het academiejaar 2013-2014 voor de opleiding 'master in de muziek'. De verwerende partij werd, op grond van blijkens het bekwaamheidsonderzoek eerder verworven geachte competenties en kwalificaties, vrijgesteld voor alle opleidingsonderdelen van het schakelprogramma 'muziek - instrument' (45 studiepunten) en voor op één na alle opleidingsonderdelen (96 van de 120 studiepunten) van het masterprogramma, te weten het opleidingsonderdeel 'masterproef: orkestdirectie' (24 studiepunten), opleidingsonderdeel dat, ook volgens de bestreden beslissing, bestaat uit vier onderdelen, waaronder de 'repetitie'.

11.5. Uit een en ander volgt dat de bodemrechter, door te oordelen zoals hij heeft geoordeeld, is voorbijgegaan aan het definitieve karakter van de studievoortgangsbeslissing van 23 januari 2013 omtrent het gevoerde bekwaamheidsonderzoek en het daaropvolgend tussen partijen gesloten diplomacontract, waarvan geen enkel onderdeel van de masterproef is uitgesloten. Met andere woorden, hij is voorbijgegaan aan de rechtspositie van de verwerende partij, zoals die is tot stand gekomen ingevolge de studievoortgangsbeslissing van 23 januari 2013 en het diplomacontract.

Door in die omstandigheden te beslissen zoals beschreven *sub 10*, heeft de bodemrechter zijn oordeel over het bekwaamheidsonderzoek in de plaats gesteld van de studievoortgangsbeslissing van 23 januari 2013, terwijl dit onderzoek alleen toevalt aan de validerende instanties zoals vermeld in artikel II.232, § 1, van de Codex Hoger Onderwijs.

Dat bekwaamheidsonderzoek mag dan wel onderworpen zijn aan het toezicht van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, maar dit dan – vanzelfsprekend – alleen in het kader van een tijdig en ontvankelijk beroep tegen de studievoortgangsbeslissing die dat bekwaamheidsonderzoek finaal afsluit. Zoals gezien, is een dergelijk beroep nooit ingesteld.

[...]

17. De bestreden beslissing vernietigt de beslissing van 2 juni 2014 "genomen in het kader van het intern beroep" en voegt daar, met toepassing van artikel II.292, § 1, 2°, van de Codex Hoger Onderwijs aan toe:

"De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 14 juli 2014 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen, in het bijzonder met het redelijke argument dat het EVC-dossier dat in de concrete omstandigheden van de zaak aan de grondslag blijkt te hebben gelegen van de autonome toekenning van een officieuze vrijstelling voor de deelproef 'luisterstages' zonder elementen te bevatten die het niet-toekennen van dergelijke vrijstelling voor de deelproef 'repetitie' rechtvaardigen, duidelijk aanton dat de specifieke competenties verbonden aan het opleidingsonderdeel 'Orkestdirectie 1' die identiek zijn aan die van de deelproef 'repetitie' ook verworven geacht zijn door het toekennen van een bewijs van bekwaamheid voor dat opleidingsonderdeel, en met het redelijke argument dat de (formele) motivering uit het EVC-dossier alsmede het dossier zelf wegens de bijzondere omstandigheden van de zaak moet doorwerken in de examenbeslissing."

Zoals bij de besprekking van het eerste middel is gebleken, is het oordeel van de bodemrechter, dat in deze "voorwaarden" nog eens wordt samengevat, tot stand gekomen in strijd met artikel II.232, § 1, van de Codex Hoger Onderwijs.

Daaruit moet worden besloten dat ook op dat oordeel gesteunde en geformuleerde "voorwaarden" waaraan moet worden voldaan bij het nemen van een nieuwe beslissing, de bepalingen van artikel II.292, § 1, 2°, van de Codex Hoger Onderwijs te buiten gaan."

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en uitgeput. Conform de decretale bepalingen heeft zij thans tegen een nieuwe beslissing in opvolging van een vernietigingsbesluit door de Raad rechtstreeks beroep aangetekend.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 6 juni 2014 tegen de beslissing op intern beroep van 2 juni 2014. Verzoekende partij heeft op 5 juni 2014 kennis gekregen van deze beslissing. Op basis van de stukken uit het dossier blijkt niet dat verzoekende partij vroeger kennis heeft kunnen nemen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 6 juni 2014.

Het beroep van 6 juni 2014 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroeft zich in een eerste middel op de schending van het gezag van gewijsde, in samenhang met het motiveringsbeginsel en in een tweede middel op het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het beginsel 'patere legem'.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel van het eerste middel dat in strijd met het besluit van de Raad nr. 2014/049 de nieuwe beroepsbeslissing niet afdoende motiveert waarom voor de twee deelproeven 'luisterstages' en 'repetitie' enkel een officieuze vrijstelling gegeven wordt voor de 'luisterstages' en niet voor het onderdeel 'repetitie'. Zij werpt, minstens op impliciete wijze, eveneens op dat in de nieuwe beslissing het beschikkend gedeelte van het besluit van de Raad nr. 2014/049 miskend wordt doordat de nieuwe beslissing het bestaande EVC dossier op basis waarvan haar geen enkel onderscheid bij het toekennen van officieuze vrijstellingen tussen enerzijds het onderdeel 'luisterstages' en

anderzijds het onderdeel ‘repetitie’ gerechtvaardigd kan worden, volledig naast zich neerlegt. Zij stelt immers dat de officieuze vrijstelling enkel geweigerd kan worden indien wordt aangetoond dat de relevante competenties voor het onderdeel ‘repetitie’ niet verworven zouden zijn.

Zij stelt dat de beslissing hier niet afdoende gemotiveerd is omdat deze in strijd is met het EVC dossier en de formele motivering bij de EVC-beslissing. Zij wijst erop dat de bestreden beslissing zich beperkt tot het opsommen van de competenties die verbonden zijn aan het onderdeel ‘repetitie’ en tot de bewering dat deze competenties niet op basis van een portfolio konden beoordeeld, noch aangetoond worden. Zij wijst erop dat zij conform de richtlijnen voor de portfolio ook vele videofragmenten waaruit bepaalde capaciteiten blijken, had toegevoegd. Zij werpt daarbij op dat uit het EVC dossier en de toegekende bewijzen van bekwaamheid wel blijkt dat relevante competenties verworven werden. Zij wijst er immers op dat zij bewijzen van bekwaamheid verkreeg voor de opleidingsonderdelen ‘Musiceerpraktijk 4+5’ en ‘Orkestdirectie 1’ zodat zij bewezen heeft over de vereiste competenties te beschikken, te meer gelet op de gelijkenissen tussen de competenties voor het onderdeel ‘repetitie’ en deze voor de twee vermelde opleidingsonderdelen. Zij verwijst ook naar de formele motivering bij het EVC dossier waarin enkel aangegeven wordt dat de competenties voor het reflectieve deel van de masterproef ontbraken.

Zij stelt in een tweede onderdeel dat nergens gemotiveerd wordt hoe de competenties voor het onderdeel ‘luisterstages’ wel en voor ‘repetitie’ niet beoordeeld konden worden op basis van dezelfde portfolio.

In een derde onderdeel stelt zij dat nergens wordt aangetoond of en hoe zij had kunnen weten dat zij wel een vrijstelling had voor ‘luisterstages’ en niet voor ‘repetitie’.

In een vierde onderdeel stelt zij dat zij nog steeds geen resultaat heeft voor de scriptie en dat de motivering ter zake faalt.

Verwerende partij stelt dat de nieuwe beroepsbeslissing tegemoet komt aan het besluit van de Raad daar de interne beroepscommissie bijkomend gemotiveerd heeft waarom de competenties voor de deelproef ‘repetitie’ niet officieus vrijgesteld konden worden.

In een eerste onderdeel van het tweede middel stelt de verzoekende partij dat de verwerende partij onterecht voorbijgaat aan het EVC-dossier waarin geen melding gemaakt wordt van de repetitie als af te leggen onderdeel. Zij wijst erop dat andere componenten van de evaluatie, die eveneens niet vermeld waren in het EVC-verslag, achterwege gelaten werden door de verwerende partij bij de examenbeoordeling zodat het logisch is dat dit eveneens geldt voor de component ‘repetitie’, waarvan ook geen melding gemaakt werd in het EVC-dossier.

In een tweede onderdeel van het tweede middel stelt de verzoekende partij dat het PV tegenstrijdigheden bevat.

In een derde onderdeel van het tweede middel werpt de verzoekende partij op dat zij onvoldoende begeleiding gekregen heeft.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

Voorafgaande opmerking

Wat de verhouding tussen de bodemrechter (Raad) en de cassatierechter (Raad van State) betreft, herinnert de Raad eraan dat het rechtscollege waarnaar de Raad van State verwijst, van rechtswege gevat is door die verwijzing in het arrest. Het rechtscollege waarnaar de zaak is verwezen, zal over de grond opnieuw uitspraak moeten doen en zal, met het oog daarop, het geschil in zijn geheel aan een onderzoek moeten onderwerpen.

Verder bepaalt artikel 15 R.v.St.-Wet dat het administratieve rechtscollege waarnaar de Raad van State de zaak na een arrest van cassatie heeft verwezen, zich gedraagt naar dit arrest ten aanzien van het daarin beslechte rechtspunt.

Verder dient gesteld wat deze verhouding betreft dat het behoort tot de bevoegdheid van de bodemrechter om de feitelijkheden van het dossier te onderzoeken en vervolgens daaraan juridische gevolgen te knopen.

Wat deze feitelijkheden betreft, wenst de Raad vooraf ook te verduidelijken dat in dit dossier drie studievoortgangsbeslissingen aan bod komen die in zekere zin samenhangen en dit dossier wat de feitelijkheden betreft bijzonder complex maken: de beslissing naar aanleiding van het EVC-onderzoek (bewijzen van bekwaamheid), de beslissingen inzake vrijstelling (deze werd *in casu* enkel officieus toegekend en er liggen geen documenten van voor) en de examenbeslissing (werkelijk voorwerp van het beroep).

Tussen de EVC-procedure bij een validerende instantie, leidend tot bewijzen van bekwaamheid en de aanvraagprocedure waarmee nadien in een onderwijsinstelling een vrijstelling voor opleidingsonderdelen kan aangevraagd worden is er een inhoudelijk en formeel onderscheid. Ten slotte is er de examenbeslissing, met name *in casu* de beoordeling over het opleidingsonderdeel 'Masterproef Orkestdirectie'.

In het arrest nr. 230.689 is de Raad van State van oordeel dat de Raad zich uitgesproken heeft over de al dan niet rechtmatigheid van een definitief geworden studievoortgangsbeslissing (geen intern of extern beroep), nl. de beslissing aangaande het afleveren van bewijzen van bekwaamheid d.d. 23 januari 2013, dat hij zich in de plaats van de validerende instantie gesteld heeft door het toekennen van een 'vrijstelling' en dat hij de rechtspositie van verzoekende partij miskend heeft.

De Raad van State wijst in deze in het bijzonder op de voorwaarden die in het beschikkend gedeelte van het besluit van de Raad werden opgenomen.

Door de formulering van deze voorwaarden heeft de Raad de indruk gewekt dat de studievoortgangsbeslissing d.d. 23 januari 2013 en de daarop gebaseerde (officieuze) vrijstellingsbeslissing het voorwerp uitmaken van het beroep ingesteld door de verzoekende partij, wat niet het formeel voorwerp is van het annulatieberoep.

Door deze studievoortgangsbeslissingen en de interpretatie van de Raad wat de inhoud ervan betreft bij zijn oordeel over de examenbeslissing te sterk te betrekken heeft aldus de Raad van State, de Raad ten minste impliciet geoordeeld dat de verzoekende partij het opleidingsonderdeel 'Masterproef Orkestdirectie' niet diende af te leggen, noch dat er deelopleidingsonderdelen – die er volgens de ECTS-fiche niet zijn – niet meer afgelegd moeten worden. Deze studievoortgangsbeslissingen maken voorwerp uit van een eerder definitief afgeronde procedure waartegen geen beroep werd ingesteld en kunnen bijgevolg niet meer in vraag gesteld worden.

De rechtspositie van verzoekende partij is duidelijk. Verzoekende partij is gebonden aan het diplomacontract waarbij zij ingeschreven is voor het enkelvoudige opleidingsonderdeel 'Masterproef Orkestdirectie' ten belope van 24 studiepunten. Voor dit opleidingsonderdeel dient zij te slagen, wil zij het masterdiploma behalen.

De Raad wijst er thans uitdrukkelijk op dat enkel deze examenbeslissing (en de daarmee verbonden beroepsbeslissing) het werkelijk voorwerp is van voorliggend beroep. De voorliggende betwisting heeft louter betrekking op de inhoud van de examenbeoordeling en de deelevaluaties die daarbij in aanmerking worden genomen.

De Raad wijst er dan ook op dat zij in het kader van deze procedure desgevallend enkel de vernietiging van de interne beroepsbeslissing betreffende de examenbeslissing inzake het opleidingsonderdeel 'Masterproef orkestdirectie' kan uitspreken en daarbij voorwaarden en modaliteiten voor de nieuwe examenbeslissing kan opleggen.

Beoordeling van de middelen en hun onderdelen

Op grond van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 230.689 van de Raad van State kan de Raad de stellingname dat het niet consistent is dat verzoekende partij wel vrijgesteld werd

van het opleidingsonderdeel ‘Orkestdirectie 1’ en officieus is vrijgesteld van de deelproef ‘luisterstages’ op grond van de beoordeling van de EVC-commissie en niet voor de deelproef ‘repetitie’, niet meer betrekken bij het onderzoek naar de examenbeslissing van de examencommissie.

De motivering van verwerende partij in de interne beroepsbeslissing van 2 juni 2014 op grond waarvan zij van oordeel is dat het onderdeel ‘repetitie’ enkel kan beoordeeld worden via een examenmoment en niet via EVC-portfolio, welke voor de Raad *prima facie* niet overtuigend overkomt, behoeft derhalve geen verder onderzoek.

De Raad wenst in dit verband uitdrukkelijk op te merken dat niets verzoekende partij belet om in de toekomst nog formeel een (deel)vrijstelling aan te vragen voor wat betreft de deelproef ‘repetitie’ (wat zij tot nu toe niet heeft gedaan). Uit dit dossier blijkt duidelijk dat de praktijk van het toekennen van officieuze vrijstellingen (hoewel het op zich toegelaten is om in het belang van de student af te zien van deelproeven) tot heel wat onduidelijkheid en een onzekere rechtspositie in hoofde van de studenten kan leiden. In geval van een formele procedure zal de student ook duidelijk op zijn mogelijkheden van een beroepsprocedure gewezen worden en kan op het gepaste moment bezwaar worden aangetekend. Uit de rechtspraak van de Raad blijkt dat ingeval een student een ‘deelvrijstelling’ aanvraagt ook voor een ‘enkelvoudig’ opleidingsonderdeel zoals *in casu* deze mogelijkheid moet onderzocht worden en niet automatisch kan uitgesloten worden.

Wat in huidige procedure na verbreking in cassatie in eerste instantie nog voorligt is de examenbeoordeling voor de deelproef ‘repetitie’ door de examenjury en bijhorende motivering. De middelonderdelen van verzoekende partij die hierop betrekking hebben (geen overleg noch duidelijkheid over de invulling van de proef en het evaluatiekader; samenstelling jury, tegenstrijdigheden in het pv, beoordeling met een score van 0/20 en bijhorende motivering, onvoldoende begeleiding) werden door de Raad in voorgaande procedures niet verder onderzocht omdat ze in de gedachtegang van de Raad niet tot een ruimere vernietiging konden leiden. In het onderzoek na de cassatieprocedure als gevolg van het arrest nr. 230.689 van de Raad van State kan de Raad deze in de huidige stand van het geschil alsnog onderzoeken.

De Raad stelt vast dat verzoekende partij normaal vier deelproeven diende af te leggen. De Raad neemt akte van het feit dat verzoekende partij officieus werd vrijgesteld van de luisterstage. Op twee andere deelproeven (kritische reflectie en de vaardigheidsproef, het examenconcert) werd verzoekende partij als voldoende beoordeeld. Voor de deelproef ‘repetitie’ kreeg verzoekende partij een onvoldoende wat resulteerde in een totaal cijfer van 0/20 op het gehele opleidingsonderdeel ‘Masterproef Orkestdirectie’. Volgens de ECTS-fiche leidt een onvoldoende op één deelproef *in casu* ‘repetitie’ tot het niet slagen voor het gehele opleidingsonderdeel, waarvoor geen deliberatie mogelijk is.

De Raad kan de inhoud van het ‘bewijs van bekwaamheid’ dat deel uitmaakt van voorliggend dossier wel betrekken voor zover het belang heeft om de redelijkheid van de beoordeling van de examenbeslissing over de bereikte competenties van verzoekende partij voor de deelproef ‘repetitie’ te kunnen nagaan. De Raad stelt vast dat de door de EVC-commissie op basis van het door de verzoekende partij voorgelegde portfolio ‘verworven’ geachte competenties voor het opleidingsonderdeel ‘Orkestdirectie 1’ volledig identiek, zonder duidelijke aanduiding van niveauverschil, zijn aan de te beoordelen specifieke competenties voor het onderdeel ‘repetitie’ van het opleidingsonderdeel ‘Masterproef Orkestdirectie’.

Zo vermeldt de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel uit de master ‘Orkestdirectie 1’ volgende competenties:

“De student is in staat een partituur op zodanige manier te ontleden dat hij/zij binnen enkele repetities een resultaat kan bereiken dat muzikaal verantwoord is. De student brengt de analyse tot uiting in de slagtechniek (de theoretische benadering wordt omgezet in bewegingen die een orkest helpen bij het realiseren van een orkestwerk).

De student is in staat binnen een repetitie controlerend en opbouwend te werk te gaan om het muzikale eindpunt (het realiseren van de partituur) te bereiken.”

Diezelfde ECTS-fiche vermeldt ook nog:

“De jury beoordeelt in het bijzonder volgende specifieke competenties:

Van de student wordt verwacht dat hij/zij competenties heeft verworven om een (pre-) professioneel orkest door middel van verbale aanduidingen en specifieke directiebewegingen op een hoger niveau kan tillen.

De student is in staat een orkestpartituur te ontleden m.b.t. stijlgetrouwheid, directie, uitvoering en repetitiotechniek

De student brengt deze analyse tot uiting in de slagtechniek (de theoretische benadering wordt omgezet in bewegingen die de groep musici helpen bij het realiseren van de partituur).

De student kan tijdens een repetitieproces een resultaat bereiken dat muzikaal verantwoord is.

De student heeft een basiskennis van de literatuur m.b.t. het vakgebied opgebouwd.”

De ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: Orkestdirectie’ vermeldt voor het onderdeel ‘repetitie’ volgende te beoordelen specifieke competenties:

“1. De student leidt het orkest op alle gebied en kan het door middel van verbale aanduidingen en specifieke directiebewegingen op een hoger niveau tillen.

2. De student is in staat een partituur op zodanige manier te ontleden m.b.t. stijlgetrouwheid, directie, uitvoering en repetitiotechniek, dat hij/zij binnen de repetitie een resultaat kan bereiken dat muzikaal verantwoord is.

3. De student brengt de analyse tot uiting in de slagtechniek: de theoretische benadering wordt omgezet in bewegingen die de groep musici helpen bij het realiseren van de partituur.

4. De student is in staat binnen een repetitie controlerend en opbouwend te werk te gaan om het muzikale eindpunt (het realiseren van de partituur) te bereiken.”

Hoewel hieruit niet kan geconcludeerd worden dat verzoekende partij ook diende vrijgesteld te worden voor de deelproef ‘repetitie’, *quod non* gezien deze procedure definitief is afgesloten, kan deze vaststelling wel meegenomen worden bij het nagaan of de examenbeslissing wat de bereikte competenties voor de deelproef ‘repetitie’ de toets van de redelijkheid doorstaat.

Uit de definitieve beslissing van de validerende instantie op niveau van de associatie die geleid heeft tot het toekennen van het bewijs van bekwaamheid blijkt dat de specifieke competenties verbonden aan het opleidingsonderdeel ‘Orkestdirectie 1’ verworven geacht zijn voor dat opleidingsonderdeel op grond waarvan verzoekende partij dan ook vervolgens door de verwerende partij vrijgesteld werd. Studievoortgangsbeslissingen die intussen definitief zijn geworden. In het licht van dit gegeven waarbij de verwerende partij erkend heeft en vervolgens beslist heeft dat verzoekende partij deze competenties definitief heeft verworven en de volledig vergelijkbare ECTS-fiches waaruit evenmin duidelijk een niveauverschil tussen beide opleidingsonderdelen blijkt, kan de Raad niet anders dan de concrete beoordeling van ‘0/20’ voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: Orkestdirectie’ en meer bepaald de deelproef ‘repetitie’ in vraag stellen.

In de motivering bij de twee verslagen van de repetitieproeven (zoals weergegeven in de beslissing van de algemeen directeur van 2 juni 2014) blijkt dat de jury in essentie van oordeel was dat verzoekende partij onvoldoend haalde op drie competenties omdat: 1° de dynamiek steeds verbaal werd meegedeeld; 2° omdat er veel decalages ontstaan en 3° doordat er geen tijdsindeling was.

De Raad is er zich van bewust dat elke beoordeling voor een opleidingsonderdeel op zich staat, maar is van oordeel dat alleszins een score van ‘0/20’ voor een opleidingsonderdeel op basis van een onvoldoende voor de deelproef ‘repetitie’ waarvoor uit de ECTS-fiche blijkt dat de competenties gelijkaardig zijn aan de competenties waarvoor verzoekende partij als gevolg

van een bewijs van bekwaamheid en een vrijstelling voor ‘Orkestdirectie 1’ door de instelling als verworven zijn beschouwd, een uitvoerige motiveringsplicht vergt gezien deze discrepancie.

Temeer daar de score op de betreffende deelproef ‘repetitie’ dermate doorweegt (aandeel van 50 % in de holistische totaalscore op basis van het vademecum) en met het gevolg dat de andere deelproeven waarop verzoekende partij als ‘voldoende’ werd beoordeeld geen enkele rol meer spelen zoals blijkt uit de beoordeling van het totale opleidingsonderdeel waarvoor verzoekende partij een score van 0/20 kreeg.

De beoordeling van 0/20 op het gehele opleidingsonderdeel (en daarmee samenhangend ook de beslissing over het toekennen van de graad master in de muziek, gezien dit het enige creditbewijs is dat verzoekende partij nog dient te verwerven om het diploma te behalen), is bijgevolg *in se* gebaseerd op de beoordeling van twee bijgewoonde repetities waarvan de motivering summier is weergegeven in twee verslagen.

Deze beoordeling en bijhorende motivering knellen des temeer daar verzoekende partij ook aangeeft dat over de draagwijdte in het evaluatiekader van deze repetitiemomenten niet werd gecommuniceerd. De Raad kan ook op geen enkele wijze uit het dossier afleiden dat er wel degelijk met de verzoekende partij is overlegd over het afwijkend evaluatiekader waarin zij gezien haar uitzonderlijke situatie (vrijstellingen van verschillende onderdelen) is terechtgekomen.

De Raad is van oordeel dat de *in casu* genomen examenbeslissing in het licht van het voorgaande en de zeer specifieke omstandigheden van dit dossier, mede gelet op het besluit nr. 2014/049 dat bekleed is met kracht van gewijsde, kennelijk onredelijk is.

5.2. Gelet op het gegrond bevonden van dit middelonderdeel dienen de overige onderdelen van de middelen niet beantwoord te worden daar deze niet kunnen leiden tot een ruimere vernietiging.

5.3. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat het beroep van ontvankelijk en gegrond is.

De beslissing van 2 juni 2014 genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De interne beroepsinstantie van de verwerende partij neemt rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen een nieuwe beslissing nadat de verzoekende partij één extra repetitieproef heeft afgelegd waarvan de datum (deze dient evenwel gesitueerd te worden tussen 15 juni 2015 en 15 juli 2015) en de modaliteiten (o.a. wat begeleiding en de voorbereiding, de concrete inhoud van de proef betreft) in onderling overleg worden bepaald.

Bij het nemen van een nieuwe examenbeslissing neemt de interne beroepsinstantie de verslagen van de anders samengestelde jury betreffende de nieuwe repetitieproef mee in rekening bij de toekenning van het nieuwe cijfer. De interne beroepsinstantie neemt vervolgens een nieuwe beslissing uiterlijk binnen een week nadat de proef is afgelegd, ongeacht de vakantieperiode.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep

dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 19 mei 2015 te Brussel.

De voorzitter,	De bijzitters,	
Karla Van Lint	Jean Goossens	Piet Versweyvelt
De secretarissen,		
David Keyaerts		

Rolnr. 2015/076 en 2015/079 - 19 mei 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaken

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij twee verzoekschriften (geregistreerd als 2015/076 en 2015/079) heeft ingediend bij de Raad. De Raad stelt vast dat de beroepen gericht zijn tegen beslissing van dezelfde verwerende partij. De Raad stelt vast dat er grote mate van samenhang tussen beide beroepen is zodat het om proceseconomische redenen aangewezen is deze beroepen gezamenlijk te behandelen.

De zaken van [REDACTED] werden behandeld op de openbare zitting van 19 mei 2015.

Gehoord worden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaken in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op de verzoekschriften, de antwoordnota's, de wederantwoordnota's en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van de verzoekschriften

- A. Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk en gegronde werd verklaard.
- B. Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de examenbeslissing waarbij de verzoekende partij 8/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]'.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in ergotherapie.

Het beroep betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel '[REDACTED]' (4/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 3 februari 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 13 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie was van oordeel dat de score 4/20 voldoende gemotiveerd werd en wees erop dat bij het evaluatieformulier een toelichting van de scores werd overhandigd waarbij elke competentie werd beoordeeld en het cijfer zelf omstandig toegelicht werd. Zij stelde dat tijdens het feedbackmoment de wijze van beoordeling aan de verzoekende partij werd toegelicht. Zij stelde voorts dat het citaat waarnaar verzoekende partij verwees, niet in de ECTS-fiche staat. Zij stelde voorts dat de ECTS-fiche de eindcompetenties voor ‘.....’ duidelijk omschrijft en dat deze competenties verschillen van die voor ‘Eindwerk’. Zij stelde dat het maken van een literatuurstudie binnen het opleidingsonderdeel ‘.....’ weliswaar een voorbereiding is op het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’, maar dat binnen ‘.....’ andere eindcompetenties, leerdoelen en gedragsindicatoren nastreefd worden. De interne beroepscommissie stelde ten slotte dat de competenties voor ‘.....’ beoordeeld werden door 3 juryleden (proces door de interne promotor en de verdediging door twee andere leden) die allen besloten dat de verzoekende partij de vereiste competenties niet heeft bereikt.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 13 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 23 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij besluit nr. 2015/039 d.d. 31 maart 2015 heeft de Raad de bestreden beslissing vernietigd op grond van volgende overwegingen:

“Wat het eerste onderdeel betreft, stelt de Raad op basis van de ECTS-fiches (die een reglementair karakter hebben) vast dat ‘.....’ en ‘Eindwerk’ twee afzonderlijke opleidingsonderdelen zijn met verschillende te bereiken eindcompetenties en uiteenlopende leerdoelen, wat in principe ertoe leidt dat zij afzonderlijk beoordeeld worden en dat de ene beoordeling losstaat van de andere beoordeling. De Raad stelt vast dat de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel ‘.....’ evenwel verwijst naar een handleiding waarin de band tussen enerzijds ‘.....’ en anderzijds ‘Eindwerk’ bevestigd wordt. Uit de stukken blijkt ontgegensprekend dat het opleidingsonderdeel ‘.....’ (en zelfs ‘.....’) tot doel heeft om het definitief uitwerken van het eindwerk voor te bereiden door het uitvoeren van een literatuurstudie, die dan de basis vormt voor het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’.

Dit brengt de Raad tot de zeer merkwaardige vaststelling dat de verwerende partij geen volgtijdelijkheidsregel heeft ingesteld tussen ‘.....’ en ‘Eindwerk’ (maar wel tussen ‘.....’ en ‘Eindwerk’) waardoor een student met een onvoldoende voor ‘.....’ zoals de verzoekende partij – wat impliceert dat de literatuurstudie of de theoretische kennis over het onderwerp onvoldoende op punt staat –, toch het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’ mag aanvatten en dus het onderzoek mag uitwerken.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij in het academiejaar 2013-2014 een 4/20 behaalde voor ‘.....’ en 11/20 scoorde voor ‘Eindwerk’, wat de Raad tot de merkwaardige vaststelling brengt dat de verwerende partij *in se* van oordeel is dat de verzoekende partij in staat is een project/onderwerp in het licht van de theorie en de praktijk te analyseren, kaderen en daarover resultaten te formuleren, maar niet in staat is de literatuur te analyseren en te verwerken tot een (voorbereidend) theoretisch kader. Dit onderliggende belangrijke gegeven wordt door de formalistische standpunten over onderscheiden eindcompetenties en leerdoelen (*c.q.* beoordelingen) in de ECTS-fiches miskend, en evenzeer door het feit dat de fiches niet in overeenstemming zijn met de crux van de handleiding, waardoor verwerende partij voorbijgaat aan het inhoudelijk verbonden karakter.

De Raad stelt bovendien vast dat in de gegeven context de verzoekende partij nog het opleidingsonderdeel ‘.....’ (voorbereiding op eindwerk) moest afleggen nadat zij een voldoende heeft behaald voor ‘Eindwerk’, wat betekent dat zij opnieuw de voorbereiding op een reeds afgewerkt en positief beoordeeld (11/20) eindwerk moet maken en daarin zeer negatief (4/20) beoordeeld werd. Het komt de Raad in de

gegeven context van terechte afzonderlijke beoordelingen zeer vreemd over dat beide opleidingsonderdelen niet in dezelfde lijn beoordeeld worden. De Raad merkt daarbij evenwel op dat het verbonden karakter er niet toe leidt dat de verzoekende partij ook 11/20 moet krijgen voor '.....' daar het voorwerp van de beoordeling verschilt, o.a. wat de omvang en de inhoud betreft. De Raad merkt immers op dat nergens uit de handleiding voortvloeit dat er een gezamenlijke beoordeling moet zijn voor zowel '.....' als 'Eindwerk'. In het licht van de inhoud van de handleiding en de overigens redelijkerwijs aan te nemen nauwe band tussen de beide opleidingsonderdelen en de te beoordelen prestaties (zgn. literatuurstudie en finaal eindwerk) noopt een zeer grote discrepantie tussen toegekende scores, *a fortiori* indien daarbij een zeer diep tekort en een voldoende wordt opgetekend wel tot een uitvoerige motiveringsplicht, enerzijds betreffende de discrepantie en anderzijds betreffende de respectieve lage scores zelf.

Wat de motivering voor de score 4/20 zelf betreft, herinnert de Raad eraan dat hij zijn appreciatie over de verdiensten van een student niet in de plaats kan stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling. De Raad gaat *in casu* evenwel na of de bestreden beslissing behoorlijk gemotiveerd is, niet onregelmatig tot stand is gekomen en niet (kennelijk) onredelijk is.

Gelet op de grote discrepantie tussen de beoordelingen voor nauw verbonden prestaties is de Raad van oordeel dat de interne beroepsinstantie uitvoerig had moeten uitleggen op basis van welke feitelijkheden en motieven tot een score van 4/20 gekomen werd. De Raad stelt vast dat de bestreden beslissing enkel aangeeft dat de beoordeling is gebeurd op basis van een standaardformulier waarbij de cijfers voor leerlijnen/eindcompetenties gekoppeld worden aan een oordeel over de gedragsindicator op basis van een maatstaf met verschillende standaardmotieven per cijfer (0-4). De Raad wijst er evenwel op dat standaardmotieven niet aanvaardbaar zijn en dat elke beoordeling *in concreto* moet zijn zodat ze steunen op feitelijkheden. De Raad stelt vast dat verwerende partij in het kader van de procedure bij de Raad een uitgebreidere motivering voorlegt. De Raad stelt vast dat deze motivering niet door de interne beroepsinstantie werd gebruikt om antwoord te geven op de grieven van verzoekende partij in het intern beroep zodat deze motivering, toegevoegd aan de antwoordnota, los van de discussie of de motivering feitelijk juist is, laattijdig komt en een gebrekige motivering door de interne beroepsinstantie niet kan remediëren.

De Raad stelt ook vast dat voor de leerlijn 'Persoonlijke ontwikkeling' een motivering ontbreekt, wat ook uitdrukkelijk erkend wordt door verwerende partij. Wat de leerlijn 'Communicatie' betreft, stelt de Raad vast de betrokken gedragsindicator(maatstaven) en de eindcompetentie gericht zijn op vormelijke aspecten (taal en structuur). De Raad stelt vast dat de score 1/4 wordt gemotiveerd op grond van slordigheid. De Raad is van oordeel dat deze motivering alleen te summier is om de lage score te verantwoorden. Dit geldt des te meer indien komt vast te staan dat de twee beoordelaars elementen in hun beoordeling hebben laten meespelen waarvan niet duidelijk is of en hoe zij verband houden met de te beoordelen competentie (*in casu* presentatie/vorm verdediging). Wat 'Wetenschappelijk handelen' betreft, stelt de Raad vast dat de verzoekende partij een feitelijke misslag slaat daar zij meent dat haar een beperkte motivatie werd aangerekend terwijl daarentegen bedoeld werd dat de literatuurstudie en verdediging onvoldoende relevante informatie bieden om standpunten te onderbouwen. In zoverre daarmee verwezen wordt naar de betwisting over de omvang van het bronnenonderzoek, stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie niet geantwoord heeft op de argumenten van de verzoekende partij. Bovendien is de gegeven motivering ("antwoordt naast de kwestie") te summier.

De Raad is dan ook van oordeel dat, gelet op de voorgaande feitelijke en juridische vaststellingen, de interne beroepsinstantie onvoldoende antwoord geeft op de grieven. Dit motiveringsgebrek klemt nog meer daar de beoordeling van de competenties en de zeer lage scores zeer summier is. De Raad wijst erop dat de bevoegde instantie van de verwerende partij uitvoerig zal moeten uitleggen, niettegenstaande het correct is dat '.....' afzonderlijk wordt beoordeeld op basis van de competenties in de ECTS-fiche,

waarom tot een dermate grote discrepantie tussen de "voorbereiding" en het "eindproduct" kan gekomen worden en een lage score voor de voorbereiding, indien men rekening houdt met het feit dat *in casu* de voorbereiding (literatuurstudie) na het afgerond eindproduct opnieuw werd gemaakt en het eindwerk (waarbij de Raad ook aanneemt dat de literatuurstudie voldeed) positief beoordeeld werd. De Raad is van oordeel dat door de zeer lage, cijfermatige beoordeling voor het proces de indruk bestaat dat de verzoekende partij in grote mate negatief beoordeeld en gesanctioneerd wordt voor het niet-naleven van "afspraken" zodat verwerende partij daarover omstandiger toelichting moet geven (bv. over het al dan niet verplichte karakter van begeleidingsgesprekken, deadlines om werk voor te leggen, etc.).

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.”.

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit heeft de interne beroepscommissie op 13 april 2015 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie oordeelde dat het intern beroep ontvankelijk en gegrond en vernietigde de beslissing van de docent. Zij stelt in wezen dat zij over onvoldoende informatie beschikt en dat het aan de docent toekomt om, rekening houdende met de opmerkingen van de Raad, het resultaat te heroverwegen en te motiveren.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 14 april 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.7. Bij aangetekend schrijven van 20 april 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.8. Er werd een nieuwe "beslissing" genomen in navolging van de beslissing van de interne beroepscommissie waarbij het examencijfer werd heroverwegen en naar een 8/20 werd bijgesteld.

Deze beslissing werd per e-mail van 21 april 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.9. Bij aangetekend schrijven van 25 april 2015 diende verzoekende partij een tweede verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

1. Uitputting interne beroepsmogelijkheden

Verzoekende partij heeft het intern beroep regelmatig ingesteld en heeft conform de bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs rechtstreeks beroep ingesteld bij de Raad tegen de beslissing in opvolging van een vernietigingsbesluit van de Raad. De Raad gaat ambtshalve bij de grond van de zaak de regelmatigheid van het intern beroep na.

2. Tijdigheid van het ingestelde beroep bij de Raad

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 20 april 2015 tegen de beslissing op intern beroep van 13 april 2015. Verzoekende partij heeft op 15 april 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 16 april 2015.

Het beroep van 20 april 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Verzoekende partij diende een verzoekschrift in bij de Raad bij aangetekend schrijven van 25 april 2015 tegen de beslissing op intern beroep van vermoedelijk 20 of 21 april 2015. Verzoekende partij heeft op 21 april 2015 kennis gekregen van deze beslissing. De

beroepstermijn van vijf kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisname, *in casu* vanaf 22 april 2015.

Het beroep van 25 april 2015 werd derhalve tijdig binnen de vijf kalenderdagen na kennisname van de beslissing op intern beroep ingesteld.

3. *Belang*

De Raad stelt vast dat met de eerste beroepsbeslissing aan de verzoekende partij *prima facie* tegemoet gekomen wordt met een beslissing die haar intern beroep ontvankelijk en gegrond verklaart, maar stelt ook vast dat de beroepsinstantie zich louter tot dat oordeel beperkt zonder de grond zelf te beoordelen en daarover zelf te beslissen. De Raad stelt vervolgens vast dat de verzoekende partij met haar beroep beoogt te bekomen dat de bevoegde instantie zich zou uitspreken over de grond van haar grieven in opvolging van het besluit van de Raad. Daarmee beschikt de verzoekende partij over het vereiste juridische belang.

Het bij de Raad ingestelde beroep is ontvankelijk.

5. Grond van de zaak

5.1. De verzoekende partij beroept zich in een eerste middel in beide verzoekschriften op de schending van het OER. De Raad vult dit middel inzake de regelmatigheid van het intern beroep desnoods ambtshalve aan.

5.1.1. Argumenten van de partijen

Verzoekende partij stelt in een eerste onderdeel dat de bestreden beslissing niet afkomstig is van de docent – zoals aangekondigd werd in de beroepsbeslissing – maar van de (voorzitter van de) examencommissie. Zij verwijst vervolgens naar artikel OER, dat uitdrukkelijk bepaalt dat de interne beroepscommissie een nieuwe beslissing moet nemen in de plaats van de betrokken examencommissie wanneer het beroep ontvankelijk en gegrond wordt verklaard. Zij merkt op dat de interne beroepscommissie oordeelde dat het beroep van verzoeker ontvankelijk en gegrond was zodat de interne beroepscommissie binnen de door de Raad opgelegde termijn een nieuwe beslissing had moeten nemen. Zij stelt dat het inwinnen van bijkomende inlichtingen onvoldoende is om geen beslissing te moeten nemen binnen de gegeven termijn.

In een tweede onderdeel wijst de verzoekende partij op een laakkbare houding van de verwerende partij, die erin bestaat de verzoekende partij te “dwingen” eerst opnieuw intern beroep in te stellen. Zij verwijst daarbij naar de vermelde modaliteiten inzake het intern beroep op de meegedeelde beslissing.

Verwerende partij stelt dat verwijzing naar de docent de enige werkbare oplossing was en daarenboven in het belang van de student was, alsook in de lijn ligt van de regelgeving zoals opgelegd na het vereenvoudigingsdecreet, alsook ten slotte op correcte wijze interpretatie geeft aan het besluit van de Raad nummer 2015/039. Zij stelt dat de interne beroepscommissie zichzelf niet in de mogelijkheid zag om aan de hand van het voorliggend dossier op afdoende wijze te motiveren waarom (nog) niet aan de competenties voor was voldaan. Zij stelt voorts dat het opleidingshoofd voor aanvang van de paasvakantie in het kader van de opleiding in het buitenland verbleef. Zij stelt dat tijdens de paasvakantie noch het opleidingshoofd, noch de docent aanwezig was om bijkomende inlichtingen te verschaffen. Zij stelt dat het evident is dat een extern beroep niet tot gevolg kan hebben dat de interne beroepscommissie geconfronteerd wordt met de situatie waarin zij zou moeten oordelen in de plaats van de examencommissie / docent, terwijl zij *de facto* niet in de mogelijkheid is om de competenties van de student (correct) te evalueren. Zij stelt ten slotte dat deze benaderingswijze daarenboven volledig in het verlengde ligt van het zgn. vereenvoudigingsdecreet. Zij stelt dat het van toepassing zijnde OER reeds binnen de hogeschoolstructuur goedgekeurd en van toepassing verklaard was voor academiejaar 2014-2015. Zij stelt dat het vereenvoudigingsdecreet de regel dat het instellingsbestuur aan de

examencommissie de bevoegdheid kan opdragen om de examenresultaten definitief vast te stellen geschrapt heeft. Zij merkt op dat *in concreto* dus de docent bevoegd was om het examenresultaat vast te stellen. Zij stelt dat de Codex Hoger Onderwijs voorrang heeft op het OER.

5.1.2. Beoordeling door de Raad

De Raad stelt vast dat artikel [REDACTED], tiende lid OER bepaalt dat indien het intern beroep door de interne beroepscommissie ontvankelijk en gegrond wordt verklaard, de interne beroepscommissie in de plaats treedt van de initiële beslissende instantie, *in casu* de examencommissie, en bijgevolg een nieuwe beslissing, *in casu* een examenbeslissing (i.e. een oordeel over het voldoen voor een opleidingsonderdeel), neemt. De Raad stelt vast dat de interne beroepscommissie de bestreden initiële beslissing van de docent vernietigt nadat het intern beroep ontvankelijk en gegrond werd verklaard. De Raad stelt evenwel vast dat de interne beroepscommissie impliciet weigert een nieuwe beslissing ten gronde te nemen door het dossier te verwijzen naar de docent.

De Raad stelt vast dat de interne beroepscommissie *in se* van oordeel was dat zij over onvoldoende elementen beschikte om zelf een nieuwe beslissing te nemen. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie klaarblijkelijk pas in het paasverlof tot deze vaststelling is gekomen, hoewel zij reeds kennis had of kon hebben van het besluit van de Raad en dus de gevolgen daarvan kon inschatten. De Raad wijst erop dat verwerende partij door haar handelwijze nodoeloos de interne beroepsprocedures rekt en daarmee ook de belangen van de verzoekende partij schaadt. Hoewel de Raad uiteraard begrip heeft voor de vereiste zorgvuldigheid waarmee de interne beroepsinstantie een intern beroep moet behandelen, leidt dit er evenwel niet toe dat *in casu* zomaar voorbij gegaan kan worden aan de bevoegdheidsverdeling tussen de interne beroepscommissie en andere actoren in de onderwijsinstelling. Indien de interne beroepsinstantie van oordeel was dat zij over onvoldoende informatie beschikte om te beslissen in opvolging van het vernietigingsbesluit van de Raad, diende zij ofwel tijdig de nodige informatie op te vragen bij de docent, ofwel het beraad aan te houden tot zij over de gewenste informatie beschikte.

De Raad stelt vast dat de interne beroepscommissie haar exclusieve bevoegdheid om een nieuwe inhoudelijke examenbeslissing te nemen, deleert aan de docent, wat naar het oordeel van de Raad in strijd is met artikel [REDACTED] OER. De bestreden beslissing, ongeacht van wie ze feitelijk uitgaat, waarbij het examenresultaat gewijzigd werd naar 8/20 gaat niet uit van de bevoegde instantie, nl. de interne beroepscommissie.

Het standpunt van verwerende partij dat artikel II.225 Codex Hoger Onderwijs (huidige versie) *in casu* de exclusieve bevoegdheid van de docent tot evalueren bevestigt, kan niet gevuld worden. Met andere woorden, de interne beroepscommissie kan thans over volheid van bevoegdheid beschikken om de verzoekende partij te beoordelen. Immers, voormelde Codexbepaling moet in samenhang gelezen worden met artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs dat de uitkomst van een interne beroepsprocedure vastlegt, waarbij bepaald wordt dat dit kan leiden tot een nieuwe beslissing die de oorspronkelijke examenbeslissing herziet. De Raad stelt vast dat de verwerende partij de in artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs toegestane autonomie ter zake heeft aangewend om de interne beroepscommissie de volle bevoegdheid te geven een nieuwe examenbeslissing te laten nemen indien de interne beroepscommissie van oordeel is dat het intern beroep ontvankelijk en gegrond is, wat *in casu* aan de orde is.

Het feit dat de interne beroepscommissie mogelijk van oordeel is dat zij zich niet in staat acht om een nieuwe examenbeslissing staat op gespannen voet met het OER, zoals bepaald in uitvoering van de Codex Hoger Onderwijs. De Raad wijst erop dat het OER van de verwerende partij de samenstelling van de interne beroepscommissie vastgesteld heeft en dat de verwerende partij daaraan gebonden is, wat niet uitsluit dat zij zich kan laten adviseren.

Het eerste onderdeel van het middel, zoals ambtshalve aangevuld, is gegrond.

5.2. Gelet op het feit dat het eerste onderdeel van het eerste middel gegrond werd bevonden, dient de Raad niet te antwoorden op de overige onderdelen en middelen daar dit niet kan leiden tot een ruimere vernietiging.

5.3. Het bij de Raad ingestelde beroep is gegrond.

Besluit

Om deze redenen beslist de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging dat de beroepen van ontvankelijk en gegrond zijn.

De beslissing van de interne beroepscommissie d.d. 13 april 2015 genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De beslissing, zoals meegedeeld op 21 april 2015, genomen in het kader van het intern beroep wordt vernietigd.

De bevoegde instantie van verwerende partij neemt uiterlijk op 22 mei 2015 een nieuwe beslissing rekening houdend met de hoger vermelde overwegingen.

De Raad verzoekt verwerende partij om hem in kennis te stellen van het gevolg dat aan het besluit wordt gegeven.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 19 mei 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Piet Versweyvelt

De secretarissen,

David Keyaerts

Rolnr. 2015/077 - 19 mei 2015

Inzake [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verzoekende partij

Tegen een beslissing van de [REDACTED]

hebbende als raadsman meester
kantoor houdende te [REDACTED], waar keuze van woonplaats wordt gedaan

Verwerende partij

1. Behandeling van de zaak

De zaak van [REDACTED] werd behandeld op de openbare zitting van 19 mei 2015.

Gehoord werden:

- de verzoekende partij: [REDACTED]
- de verwerende partij: [REDACTED]

Nadat de Raad de partijen heeft gehoord, heeft hij de zaak in beraad genomen.

De Raad heeft acht geslagen op het verzoekschrift, de antwoordnota en de bij deze stukken toegevoegde documenten.

2. Voorwerp van het verzoekschrift

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de beslissing van de interne beroepscommissie genomen in het kader van het intern beroep waarbij het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

3. Samenvatting van de feiten

3.1. Verzoekende partij is tijdens het academiejaar 2014-2015 ingeschreven in de bachelor in ergotherapie.

Het beroep betreft de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel 'Stage en portfolio 4' (9/20).

3.2. Verzoekende partij stelde op datum van 2 februari 2015 een intern beroep in bij de interne beroepscommissie van de onderwijsinstelling.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepscommissie op datum van 13 februari 2015 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepscommissie stelde dat niet blijkt dat er achteraf commentaren werden toegevoegd aan het eindverslag. Zij stelde dat de stagebegeleider enkel met een balpen verduidelijkt heeft wat reeds in potlood was vermeld zonder inhoudelijke aanpassingen door te voeren.

Wat de gebrekkige begeleiding betreft, stelde zij dat de eerste tussentijdse mondelinge evaluatie plaatsvond op 28 november 2014. Zij stelde dat, in tegenstelling tot wat geadviseerd werd, door verzoekende partij nog geen stagedocumenten doorgestuurd waren voor feedback, noch aan de stagebegeleider, noch aan de stagementor. Zij stelt dat verzoekende partij drie werkpunten opgaf: zelfzeker worden; meer contact maken met het team en het contact met de kinderen verbeteren; de voorbereidingen uitgebreider maken, tijdig doorsturen en meer overleggen. Zij stelde dat de stagementor gelijkaardige werkpunten aangaf. Zij stelde dat de stagebegeleider aanraadde om tijdig met het stageboek te starten en door te sturen voor feedback en bijsturing. Zij stelde dat de stagebegeleider op 10 december 2014 de eerste versie van het stageboek alsmede een email over de bezorgdheid van de studente om niet te slagen kreeg doorgestuurd. Zij stelde dat verzoekende partij diezelfde avond feedback heeft ontvangen en het advies heeft gekregen om haar bezorgdheden op te nemen met de stagementor waarbij haar de mogelijkheid om langs te komen werd gesuggereerd indien het overleg met de stagementor geen oplossing zou bieden. Zij stelde dat verzoekende partij slechts op 16 december 2014 (drie dagen voor het einde) aan de stagebegeleider gevraagd heeft om op de stage langs te komen. Zij stelde dat ook de definitieve versie van het stageverslag pas op 16 december 2014 voor feedback werd doorgestuurd. Zij stelde dat verzoekende partij zelf te laat haar stageverslagen heeft doorgestuurd om nog effectieve remediëring mogelijk te maken en te weinig gebruik heeft gemaakt van structurele mogelijkheden tot feedback. Zij stelde ten slotte dat verzoekende partij onvoldoende vooruitgang gemaakt heeft, maar desalniettemin het gewenste niveau inzake de eindcompetenties uit de ECTS-fiche niet heeft bereikt.

Zij oordeelde dat de beweerde negatieve sfeer op de stageplaats niet bewezen werd.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 13 februari 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.4. Bij aangetekend schrijven van 23 februari 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

3.5. Bij besluit nr. 2015/040 d.d. 31 maart 2015 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

"Hoewel de interne beroepsinstantie als een orgaan van actief bestuur in principe niet verplicht is om te antwoorden op alle grieven uit een intern beroepsschrift en in principe volstaan kan worden met argumenten die de bestreden beslissing kunnen schrageren, geldt dit naar het oordeel van de Raad evenwel niet indien de grieven uitgebreid en zeer precies gericht zijn tegen de dragende motieven van de beslissing (in casu de motieven in het eindevaluatieverslag) die een minimaal tekort van 9/20 moeten verantwoorden.

Het eerste middelonderdeel is gegrond.

Wat het tweede middelonderdeel betreft, ziet de Raad in het dossier geen overtuigende elementen die aantonen dat de motivering post factum (i.e. na de ondertekening door de verzoekende partij en na beoordeling door de examencommissie) werd aangevuld op het eindevaluatieverslag. De Raad merkt bovendien op dat de beweerde "toevoegingen" (i.e. motieven) de verzoekende partij niet onbekend waren zodat zij zich daartegen zowel op het vlak van het vermeende post factum karakter als op inhoudelijk vlak kon verzetten in het intern beroep, wat zij gedaan heeft. De overige aspecten van het tweede onderdeel hangen samen met het eerste onderdeel zodat de Raad er zich, gelet op het gegrond bevonden eerste onderdeel niet over dient uit te spreken.

Wat de motivering inzake het gebrek aan remediëring betreft, is de Raad van oordeel dat er in het dossier geen aanwijzingen zijn dat de verzoekende partij onvoldoende feedback heeft gekregen tijdens de stage op haar werk. Het feit dat verzoekende partij op het einde van de stage negatief beoordeeld werd, toont niet aan dat de feedback gebrekkig was. Immers, het is aan de verzoekende partij om aan de slag te gaan met

de gesignaleerde werkpunten en zich te verbeteren. De Raad stelt vast dat de verzoekende partij dit zelf als moeilijk ervoer.

Wat de kritiek op motivering inzake het stageverslag betreft, stelt de Raad vast dat dit spoedig becommentarieerd werd door de stagebegeleider nadat het op 10 december 2014 werd toegestuurd. Hoewel er geen enkele verplichting bestond in hoofde van de verzoekende partij om haar stageverslag of deeltjes ervan tegen een tussentijdse deadline door te sturen, is het niet onredelijk dat de interne beroepsinstantie oordeelt dat verzoekende partij in de gegeven context van haar eigen aanvoelen 'lang' heeft gewacht om feedback op haar stageboek te vragen en aldus oordeelt dat de verzoekende partij zelf laattijdig heeft geageerd. Het gaat echter niet op daarmee de eigen verantwoordelijkheid van de hogeschool zomaar af te wijzen met een motief dat slechts betrekking heeft op één enkel aspect (het stageverslag). De Raad leest in de beroepsbeslissing evenwel geen afdoende antwoord op de algemene grief dat er onvoldoende begeleiding was door de stagebegeleider en de stagementor doorheen de stage (wat ruimer is dan het verslag en dus ook betrekking heeft op het functioneren van verzoekende partij als stagiaire op de stageplaats). Het is in casu aan de onderwijsinstelling om daarop afdoende en concreet te antwoorden, wat zij heeft nagelaten. De Raad stelt in casu vast dat de stagebegeleider zelf geen enkel observatiebezoek aan de stageplaats heeft gebracht, noch enige actie heeft ondernomen om de gesignaleerde problemen zelf uit te klaren.

Het derde middelonderdeel is gegrond.

Wat de negatieve cultuur op de stageplek betreft, stelt de Raad vast dat verzoekende partij daarbij verwijst naar feitelijkheden die zij heeft waargenomen op de stageplaats, maar waarbij zij zelf niet rechtstreeks betrokken was. Los van het feit dat verzoekende partij de negatieve cultuur op de stageplaats inderdaad niet bewijst, noch redelijkerwijs aannemelijk maakt en de Raad prima facie ook niet inziet hoe de verzoekende partij dit concreet en precies had moeten doen, stelt de Raad vast dat de stagebegeleider nagelaten heeft om zich persoonlijk van de situatie op de stageplaats te vergewissen of minstens nagelaten heeft de stagementor daarop aan te spreken zodat het in casu niet voltstaat om de grief van verzoekende partij summier af te wijzen. Immers de verwerende partij heeft nagelaten om zorgvuldig en remediërend te handelen naar aanleiding van een ethisch of deontologisch probleem op de stageplaats. Het is aan de beroepsinstantie om uitvoerig te motiveren waarom zij meent dat er geen sprake is van een gebrekkige begeleiding op dat punt.

Het vierde middelonderdeel is gegrond.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.”.

3.6. In opvolging van het vernietigingsbesluit nr. 2015/040 d.d. 31 maart 2015 heeft op 13 april 2015 de interne beroepscommissie een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepscommissie oordeelde dat het intern beroep ontvankelijk en gegrond is en vernietigt de beslissing van de docent. Zij stelt in wezen dat zij over onvoldoende informatie beschikt en dat het aan de docent toekomt om rekening houdende met de opmerkingen van de Raad het resultaat te heroverwegen en te motiveren.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven van 14 april 2015 aan verzoekende partij overgemaakt.

3.7. Bij aangetekend schrijven van 20 april 2015 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

4. Ontvankelijkheid van het verzoekschrift

Bij schrijven d.d. 24 april 2015 laat verzoekende partij weten dat zij niet langer belang heeft bij de procedure en afstand doet van haar beroep.

De Raad ziet geen redenen om deze afstand niet in te willigen zodat het huidig beroep zonder voorwerp is.

Besluit

Om deze redenen stelt de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen na beraadslaging de afstand van beroep door vast.

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, aangezien hij daarvoor niet bevoegd is.

Tegen dit besluit is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten besluit, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Aldus beslist op 19 mei 2015 te Brussel.

De voorzitter,

De bijzitters,

Karla Van Lint

Jean Goossens

Piet Versweyvelt

De secretaris,